The Department of Public Instruction, Bombay.

THE

PARÂŚARA DHARMA SAṂHITÂ

OR

PARÂŚARA SMṚITI,

WITH

THE COMMENTARY

OF

SÂYAṆA MÂDHAVÂCHÂRYA.

EDITED WITH VARIOUS READINGS, CRITICAL NOTES, INDEXES, APPENDICES, &c.

BY

PANDIT VÂMAN ŚÂSTRI ISLÂMPURKAR.

VOLUME II., PART II.

(500 COPIES.)

Bombay:

GOVERNMENT CENTRAL BOOK DEPÔT.

1906.

Price, Rs. 5.

Bombay Sanskrit Series No. LXIV.

पराशरधर्मसंहिता

अथवा

पराशरस्मृतिः

सायणमाधवाचार्यकृतटीकासहिता.

पाठान्तराणि, अर्थविवेचकटिप्पणी, वाक्यसूची, परिशिष्टानि च
इत्यादिभिः सहिता.

धर्मं चरत माऽधर्मं सत्यं वदत माऽनृतम् ।
दीर्घं पश्यत मा ह्रस्वं परं पश्यत माऽपरम् ॥
(वसिष्ठः)

163

प्रायश्चित्तकाण्डम्.

द्वादशोऽध्यायः ।

सा च

इस्लामपुरग्रामजनुषा विद्वद्वरगोविंदशास्त्रिसूनुना
वामनशर्मणा संशोधिता.

मुंबई:

शके १८२७.
राजकीयशकाब्दाः १९०६.

TABLE OF CONTENTS.

	PAGES
fatory Notes	vii—xviii
le of Contents in Sanskrit	1—12
:t and Commentary...	1—293
)endix No. 1.—Names occurring in Parâśara's Text of XII. Chapter	1—2
" " 2.—Names of Authors and Works occurring in Mâdhavâchârya's Commentary	3—6
" " 3.—Index of Quotations in Mâdhavâchârya's Commentary	7—48
" " 4.—Index of Words occurring in Parâśara's Text	1—46
" " 5.—General Index of Quotations occurring in Mâdhavâchârya's Commentary on Volumes I. and II. or on Chapters 1—12 ...	1—322

PARÂŚARA DHARMA SAṂHITÂ.

Vol. II., Part II.

PREFATORY NOTES.

This part forms the concluding portion of the second volume of the great Parâśara Dharma Saṃhitâ with Sâyaṇa Mâdhavâchârya's learned commentary on it. It consists of a single chapter, and treats of some of those questions of *âchâra* (usages, customs, and general conduct of life) and *prâyaśchitta* (atonements and expiatory rites) which have not been noticed anywhere in the preceding chapters. It can, therefore, be said to be a supplementary chapter on this vast subject of *âchâra* and *prâyaśchitta*. In fact the author himself regards the chapter as such.

As we have already seen the author has devoted the first three chapters of the work to *âchâra* and the next eight to *prâyaśchitta*. He has thus dealt with these two divisions of the subject almost independently of each other in the main part of the work. But in the present chapter he has departed from this method ; for instead of dealing separately with the two divisions he has intermixed them, though thereby no inconvenience of any kind is caused to the reader.

For the purpose of collating and editing I have here used as my basis the same manuscripts as those which were used by me to prepare and edit the first part of this second volume. As these manuscripts have all been

already described in my prefatory notes to that part, repetition of their description is, I think, needless here

The learned Commentator, Sâyaṇa Mâdhavâchârya quotes copiously from various authors and works in th part, as he does all throughout the work. I here subjoi in alphabetical order, short notes on twenty of ther they being such authors and works as have not bee previously referred to anywhere by the Commentato in the course of this work. The other authors ar works I have already briefly noticed elsewhere, as reference to my prefatory notes to the preceding par will show.

I cannot close these notes without observing th although our author has now practically concluded t subject of *âchâra* and *prâyaśchitta*, he does not f satisfied that he has done full justice to it. For, in t very opening paragraph of this chapter he significant remarks :—

अतिरिक्तानां परिशिष्टानां केषाञ्चिदाचाराणां प्रायश्चित्तानां च वि नायाऽयं द्वादशोऽध्याय आरभ्यते,

implying thereby that he takes up *a few* only of the questions of *âchâra* and *prâyaśchitta* which have escap his notice in the preceding chapters.

I have annexed at the end of this part two appendi of a general nature :—one, a list of the words occurri in the text of the two volumes now before the publi and the other, a general index to Mâdhavâchâry numerous quotations. It is hoped that these additio appendices will prove to be of use to the reader a means to easily find whatever reference he requires fr either the text or the quotations in the commentary. was my intention at first to attach these two appendi to the last (third) volume of the work which is n

in the press; but upon further consideration I thought it more proper and expedient to place them in as close a proximity as possible to that part of the work wherein the words and the quotations in question are met. Another reason which induced me to allot the said place to the appendices is that our author, the great sage Parâśara, has nothing whatever to do with the third volume, the same being all exclusively the work of the Commentator, Sâyaṇa Mâdhavâchârya. A further reason is that that volume does not deal with any question of *Âchâra* or of *Prâyaś-chitta*, it being solely devoted to questions of *Vyavahâra*, or the judicial or legal side of *Dharma.** For these reasons the most appropriate place for the two appendices, I thought, was at the end of the second volume. That place, therefore, I have assigned to them.

BRIEF OBSERVATIONS ON SOME OF THE AUTHORS &c., QUOTED BY SÂYAṆA MÂDHAVÂCHÂRYA IN HIS COMMENTARY ON THIS CHAPTER.

(1) अभिधानम् (*Abhidhânam*):—I have not come across any copy of any work on Dharmaśâstra of this name printed or manuscript, nor have I been aware of the existence of any work bearing this title. Mâdhavâ-chârya quotes *one* line under this heading. Exactly

* It will be a mistake to presume from this that the great Parâśara was not well versed in Vyavahâra. Though disinclined to treat the subject himself, he has duly hinted about it. The question then naturally arises, why did he not take up the subject himself? This question I propose to discuss at some length when a more fitting opportunity occurs. Mâdhavâchârya also slightly refers to this question in his introduction to the Commentary almost at the very outset. (See verses 8-24, pages 15-18, Part I., Vol. I.).

the same line appears, however, in *Brahmapurâṇa* (*vide* also my reference at page 206 of the text).

(2) उदाहरणम् (*Udâharaṇam*):— Though not extant now, at one time this work appears to have been a standard authority on questions of *dharma* (religious, moral, and civic duty). Mâdhavâchârya in his allusion to it gives it the epithet "Śâstra." He quotes from it two lines (page 273); and the idea conveyed in them is found expressed in many places in the *Śântiparva* of the great Hindu epic *the Mahâbhârata.*

(3) ऋग्विधानम् (*Rigvidhânam*) :— I know of only one manuscript bearing this name. It contains 600 *ślokas* (verses) and ends with the colophon "शके १४२३ आश्विन शु०१ वातापिक्षेत्रे लिखितं" which means "transcribed at the holy place Vâtâpi on the first of the bright half of *Âśvina* in the Śaka year 1423." This date proves that the manuscript is very old. Vâtâpikshetra† is perhaps our modern Vâi in the Satara District. Most of the thirty lines quoted by Mâdhavâchârya at pages 279-281 as from this work are found in this manuscript. I may as well mention that in my search for manuscripts I once came across one bearing the title बृहदृग्विधानम् (Brihadrigvidhânam). This too I found to be a very old manuscript, containing 1,000 *ślokas* (verses), and it bore the Śaka year 1691 as the year of its transcription.

† The writer of the colophon had perhaps in his mind the Pauraṇika story of Vâtâpi and Ilvala who lived near the Sahya-mountains. And there is no *kshetra* near the Sahya-mountains except *Vâi* which bears a close resemblance to the word Vâtâpi kshetra. The editor is aware that modern scholars have tried to identify Vâtâpi with Bâdâmî in the Bijapur District. But Bâdâmi was never known as a *kshetra,* nor can it be said to be in the vicinity of the Sahya-mountains.

None of the lines quoted by the Commentator could, however, be traced in it.

(4) चमत्कारखण्डम् (*Chamatkârakhaṇḍam*):—This is a portion of the great Skanda-purâṇa. Our Commentator, Mâdhavâchârya, also says so when he quotes from it. He borrows twenty-two lines from it at pages 220-221. What part this *Chamatkârakhaṇḍa* forms of Skanda-purâṇa it is not possible to say. The *Purâṇa* itself consists of six volumes called *samhitâs*, each *samhitâ* being sub-divided into several parts called *khaṇḍas*. A complete copy of *Skanda-purâṇa* in any form has not yet been found anywhere. Some portions of it are found at one place and some others at another; but all these even if collected and put together can hardly make up a complete copy of the original voluminous work. I have seen a manuscript copy of a book styled Chamatkârakhaṇḍa, but Mâdhavâchârya's quotations cannot be traced in it.

(5-6)तैत्तिरीयारण्यकम्,तैत्तिरीयसंहिता(*Taittirîyâraṇyakam, Taittirîyasaṁhitâ*):—These two works belong to the Black Yajurveda. I have noticed them elsewhere at some length. Mâdhavâchârya makes a few quotations under both these titles at pages 48, 53 and 282.

(7) नन्दिपुराणम् (*Nandi-purâṇam*):— It is not possible to say definitely what author or work our Commentator exactly alludes to under this title. There is a नन्दिकेश्वर पुराणम् (*Nandikeśvarapurâṇam*), a नन्दिपुराणम् (*Nandipurâṇam*)and a नन्दिधर्मः (*Nandidharmaḥ*). The first two of these, differing as they slightly do from each other in their titles, may after all be identical so far as the subject they treat of is concerned.

I have in my possession a manuscript entitled *Nandikeśvara-purâṇa*. It is an old manuscript consisting of 76 folios, but it is incomplete and without date or colophon. Of the seventeen lines quoted by Mâdhavâchârya as from *Nandipurâṇa* at pages 242 and 243, six are found in this manuscript. It can, therefore, be presumed that *Nandipurâṇa* and *Nandikeśvara-purâṇa* are one and the same. But at the same time the four lines which the Commentator quotes at page 375 of Part 1, Volume I., of this work as from नान्दिकेश्वर cannot be traced in it.

नन्दिधर्मः (*Nandi-dharmaḥ*) cannot surely be a work of the same class or kind as Nandi-purâṇa, or Nandikeśvara-purana, as the very name implies. It has undoubtedly some reference to *dharma* or religious and moral conduct. I regret that I have not been able to find or trace any copy of any work bearing this name. The only information that I have about it is from Mâdhavâchârya himself. From his remarks Nandi appears to be the name of an author, and in the list of law-givers copied by him from the Âśvamedhika-parva of the Mahâbhârata the name Nandi occurs (*vide* page 109, Part 1, Vol. I., of this work). But this name cannot be found anywhere else among authors of *dharma*, and in the absence of any definite information on the point, it is impossible to hazard any opinion as to who or what Nandi is and what is meant by Nandi-dharma. One surmise, more probable than any other, appears to me to be that Nandi is a mythological name of God Śiva's Bull, and not the name of any human person. It was usual in old days to introduce, in the course of big epics and other works dialogues on metaphysical

theological or similar other subjects, the persons taking part in the dialogues being represented as super-human beings. Such dialogues, when of sufficient importance and of special interest to the public, were in course of time detached from the main work, and reproduced in the form of an independent work under the title of the name or the names of one or both of the persons concerned in the dialogue. In the same way, Nandidharma, a dialogue between *Nandi* the Sacred Bull of Śiva and some other mythical person, might have been detached from a bigger work and made to appear as an independent treatise under the Sacred Bull's name. This view appears to me to be more probable than the theory that Nandi is any real author or Smṛitikâra. Similarly the dialogue between Îśvara and Pârvatî called Umâ-Maheśvara-saṁvâda (उमामहेश्वरसंवाद) in chapter 140 of the Ânuśâsanika (आनुशासनिक) *Parvan* of the Mâhabhârata is an instance of the kind which fully supports our view.

(8) नागरखण्डम् (*Nâgara-khaṇḍam*) :—This is a portion of *Skandapurâṇa*. I had a manuscript copy of it in my collection which I have presented to the Ânandâśrama, founded at Poona by my friend, the late Mr. Mahâdeva Chimṇâjî Âpṭe. This copy contains about 4,000 *ślokas*, and the lines quoted by Mâdhavâchârya at page 230 are found in it, though with a great variation in the reading.

(9) नारदपुराणम् (*Nârada-purâṇam*) :— There are two quotations from this work, one of nine lines at page 228, and the other of six at page 267. I have a manuscript of this name in my possession. It contains 2,700 *ślokas*; it has a colophon and all the semblance of com-

pleteness. But in my opinion the original work is much bigger, containing not less than 9,000 *ślokas.* The various *purâṇas* which refer to the work well nigh approach the latter figure, although they are not quite agreed as to its exact extent.

(10) पराशरोपपुराणम् (*Parâśaropa-purâṇam*):—As the name itself indicates, this is one of the eighteen Hindu *upa* or minor *purâṇas.* Its reputed author is Vyâsa,* but Mâdhavâchârya seems to attribute the authorship to Parâśara and concludes his quotation with the remark:—"एतत् सर्वमुपपुराणे पराशरेण प्रपंचितं." Whoever the real author may be, whether Vyâsa or Parâśara, there cannot be any harm in adhering to the general view that Vyâsa is the author or composer, and that he wrote it at the instance and initiative of Parâśara his father. The work has not yet been published, and so far as I am aware, only a few manuscript copies of it are available. One copy, I understand, is in the collection of the Government of Madras; and another of which I had recently a loan from Benares through Mr. Sadâshiva Kâshinâth Abhyankar is in the possession of a Bengalee gentleman. I regret that the latter copy came to hand some time after the text had passed through the press, and that I was, therefore, not able to note any references from it in the body of the work. This latter manuscript contains 3,000 *Ślokas,* and the twenty-six lines quoted by Mâdhavâchârya at pages 276-277 are found in it.

(11) पौराणिकाः (*Paurâṇikâs*):— Under this heading

* I believe that Vyâsa was a real historical person in spite of the contrary view generally held by critical scholars, and I have got ample evidence in support of my view.

Mâdhavâchârya quotes four lines (pages 124-125); but it is not possible to say from what particular work he borrows them. The term *Paurâṇika*, however, gives rise to the conjecture that the Commentator could have meant by it no others than some renowned and staunch believers in the teachings of the Purâṇas and scholarly expounders of those teachings, and that the lines quoted by him may be from some of their memorable sayings.

(12) बह्वृचाः (*Bahvṛichâḥ*):— There is a long quotation of seven lines at page 2 as from this. The quotation is obviously from the Rig-veda, as the term Bahvṛicha means one conversant with a *collection of Riks* from the Rig-veda.

(13) बृहद्याज्ञवल्क्यः (*Bṛihadyâjñavalkya*):— Mâdhavâchârya has quoted two lines at page 79 as from this work. But I have not been able to secure or trace any manuscript of it. There is a manuscript in the Deccan College collection, entitled बृहद्योगियाज्ञवल्क्यः, but the above lines cannot be traced in it. They cannot also be found in *Yâjñavalkyasmṛiti* (याज्ञवल्क्यस्मृति) of which Bṛihadyâjñavalkya may be an enlarged edition.

(14) भारद्वाजगृह्यम् (*Bhâradvâja-gṛihyam*):— Mâdhavâchârya has quoted five sentences at page 109 as from this. I had on loan a manuscript of the work from one Sadâśiva Bhaṭjî Dêva of Paiṭhaṇ, in which I could trace only the first and the last of the sentences. The manuscript, though evidently incomplete and incorrect, has a colophon.

(15) मध्यमांगिराः (*Madhyamângirâs*):—I have succeeded in collecting as many as nine different manuscripts of Angiras-Smṛiti. Of the two lines quoted at page 64 by

Mâdhavâchârya and four at page 72, the former alone are found in one of these manuscripts as verse 36 of its 2nd chapter. The prefixes लघु (short or abridged), मध्यम (ordinary or modified), and बृहत् (comprehensive or enlarged) are added generally to the titles of works to signify the various forms or recensions they pass through under the same or different hands, and thus Madhyamângiras is probably only a modified edition of Angiras-Smṛiti and not an independent work.

(16) वृद्धबौधायनः (*Vṛiddhabaudhâyanaḥ*):-*Baudhâyana-dharma-Sûtra* is pretty well-known, and is often quoted in works on *Dharma*. It has already been printed in Europe, and I have noticed the work at some length in my note at page 1 of Part 1, Vol. I. Nothing, however, is known, so far as I am aware, about Vṛiddha-baudhâyana. Mâdhavâchârya quotes four lines at page 270, and these are such ordinary lines as can be met with in most works on Dharma, but in the European edition of Baudhâyana they do not appear.

(17) वृद्धहारीतः (*Vṛiddha-hârîtaḥ*) :—Three lines quoted at page 116 by the Commentator are found as verses 71 and 72 of chapter 11 of a manuscript which is in the possession of a gentleman at Pârnêr in the Ahmednagar District. This manuscript has 13 chapters and 1,723 *ślokas* in all. Other manuscripts of this work are also available. One is in the Deccan College collection, and another in the Ânandâśrama Library. Both these are modern recensions of the work, and are more or less of a sectarian nature, particularly the one in the Deccan College collection, it being too much in favor of Madhvaism or Dvaitism as preached by the great Vaishṇavite reformer Madhvâchârya.

(18) शिवधर्मोत्तरम् (*Śiva-dharmôttaram*) :— Our Commentator quotes frequently from this work. I found a manuscript of it at Indore, and another, an incomplete one, in the Deccan College collection ; but neither of them contain the lines quoted by Mâdhavâchârya

(19) स्कान्दे रेवाखण्डम् (*Skânde Revâkhaṇḍam*) :— This is a portion of the great Skanda-purâṇa describing the river Revâ or Narmadâ and the holy places situated on its banks. I recently purchased a manuscript of the work at Mâlwâ which is still in my possession. Mâdhavâchârya quotes often from this work, six lines at page 224, twelve at pages 231-232, one at page 253, and two at 264; and most of these lines are found in my manuscript. A printed edition of Revâkhaṇḍa, I understand, is also available. It is published somewhere in Ahmedabad, but I have not been able to secure a copy of it, and as these pages are now passing finally through the press, it is too late to try to get one for reference.

(20) स्वप्नाध्यायविदः (*Svapnâdhyâya-vidaḥ*):-Two verses are found in the commentary at page 3 under this heading. There might have been a collection of select but stray verses, mostly anonymous, on the subject of dreams. So also there might have been a class of persons who had made it their profession to explain the nature of dreams by interpreting the verses contained in

such a collection which had special reference to the dreams in question. As the verses are mostly anonymous the Commentator takes them to be the common property of these professors, and hence in quoting the verses he refers to these professors as a class. I recently obtained from Hyderabad (Deccan) a manuscript entitled स्वप्नाध्याय (Svapnâdhyâya) containing 177 verses. Verses 22nd and 23rd in this manuscript are the same as those quoted by Mâdhavâchârya.

46, GIRGAUM,
BOMBAY. V. S. I.

TABLE OF CONTENTS.

विषयानुक्रमणिका।

द्वादशाध्यायस्थ.

	पृ०	पं०
अध्यायार्थनिर्देशः ...	१	६
दुःस्वप्नविचारः	१	११
स्वप्नारिष्टानि	२	७
दुःस्वप्नदर्शने स्नानम्...	३	१३
दुर्जनस्पर्शनादावपि स्नानम्	३	१५
मैथुने स्नानम्.........	४	६
वमनादौ विशेषः	४	९
अथ पुनःसंस्कारः		
प्रायश्चित्तिनः पुनः संस्कार-निमित्तानि	५	२
अजिनाद्यपवादः	५	७
वपनमपि निवर्तते......	५	१०
अकामतो विण्मूत्रादिभोजने प्रायश्चित्तम् ...	६	८
आत्मघातार्थमुद्यमनिवृत्तस्य प्रायश्चित्तम्	७	५
जलादिमरणं त्रिविधम्	७	१७
तपोरूप आत्मघातः ...	८	२
गङ्गा-यमुनयोर्मध्ये अग्निप्रवेशः	८	७
गङ्गा-यमुनासङ्गमे जलप्रवेशः	९	१
क्रोधादिना जलादिमरणं प्रतिषिद्धम् ...	९	५
अत्रैव व्रतान्तराणि ...	११	१३
पारिव्राज्यनिवृत्तस्य आमरणं राजदासत्वादिकम्	१२	७
अथ स्नानविधिः		
स्नानभेदाः	१३	९
आग्नेय्यादिस्नानस्वरूपम्	१३	१४
वारुणस्नाने विशेषः ...	१७	१२
तर्पणे तिलाः.........	१८	४
स्नाने केशधूननादिप्रतिषेधः	१८	९
आचमने शिरःप्रावरणादिनिषेधः	१९	७
आचमने नियमान्तरम्	१९	१२
द्विराचमननिमित्तानि	२०	३
श्रोत्रस्पर्शे निमित्तानि	२०	७
श्रोत्रस्पर्शस्य शुद्धिहेतुत्वम्	२०	११

	पृ०	पं०
अरुणोदयात् पूर्वं स्नाननिषेधः	२१	१
राहुदर्शने स्नान-दानादिकम्	२१	६
चन्द्रग्रहणस्य दानाद्यर्हत्वम्	२२	४
खलयज्ञादावपि रात्रौ दानम्	२२	८
पुत्रजन्मादौ रात्रौ दानम्	२२	१२
पूर्व-पश्चिमयामयोः स्नानस्य प्रतिप्रसवः	२३	४
रात्रौ स्नानस्य निमित्तान्तरम्	२४	१
अन्यदपि स्नानस्य निमित्तम्	२४	८
चन्द्रग्रहणादिव्यतिरिक्तविषये रात्रौ उदकस्य अशुद्धिः	२५	४
कुशानामुदकप्राशस्त्यहेतुत्वम्	२६	२

अशक्तस्य वेदाध्ययनम्.

	पृ०	पं०
अध्ययनाभावनिन्दा	२६	१०
वेदैकदेशाध्ययनम्	२७	१

शूद्रान्नादिविषये.

	पृ०	पं०
शूद्रान्नप्रतिषेधः	२७	८
शूद्रसम्पर्कादिप्रतिषेधः	२८	१४
शूद्रस्त्रीपाचितमन्नं निषिद्धम्	२९	६
शूद्रस्त्रीनिषेधः	२९	७
सूतकान्ननिन्दा	२९	१३
शूद्रार्थे होमानुष्ठानप्रतिषेधः	३०	१३

भोजने नियमाः

	पृ०	पं०
भोजनकाले मौनम्	३१	४
भोजनपात्रेण जलपाननिषेधः	३१	११
पंक्त्युच्छिष्टकारित्वप्रतिषेधः	३२	१
श्राद्धे भोजनपात्रचालनात् पूर्वं स्वस्तिवाचननिषेधः	३२	८
अस्नातभोजनादिनिषेधः	३२	१२

धनार्जनादि.

	पृ०	पं०
अपहारादिना धनार्जनप्रतिषेधः	३३	६
पुण्यवस्तुदर्शनविधिः	३४	७
रक्षणमात्रेण शुद्धिप्रदाः पदार्थाः	३४	१८
गोचर्मनिरूपणम्	३५	८
तस्यैव प्रकारान्तरम्	३५	१४
गोचर्मदानविधिः	३६	९
पात्रविशेषः	३७	१

	पृ०	पं०
परकीयभूम्यपहारे दोषाधिक्यम्	३७	९
रजस्वलाविषये विशेषः	३८	३
चण्डालादिस्पर्शे व्यवधानपरिमाणम् ...	३८	१०
उक्तव्यवधानाभावे शुद्धिः	३९	१
तडागादौ मुखेन जलपाननिषेधः	३९	१
अथ प्रायश्चित्तकाण्डशेषः	४०	५
क्रोधादिना स्वभार्याया अगम्यताप्रतिज्ञाने	४०	१३
यात्रादिकं सङ्कल्प्य पश्चात् अश्रद्धाप्राप्तौ ...	४१	१०
उक्तेष्वेव वर्णभेदेन प्रायश्चित्तम्	४१	१४
शपथं कृत्वा तत्कार्याकरणे	४२	१
अनृतप्रायश्चित्तम् ...	४२	१०
प्रतिश्रुत्य अनृतोक्तौ...	४३	७
एतदेव ब्रह्मचारिविषये	४३	१०
निमित्तविशेषे अनृतानुज्ञा	४४	४
आत्मवधप्राप्तौ अनृतं वदेत्	४४	१२
दुर्ब्राह्मणगृहे भोजने प्रायश्चित्तम्	४५	१
अत्रैव प्रायश्चित्तान्तरम्	४५	७
मरणकालोपहते प्रायश्चित्तम्	४६	७
प्राजापत्यकृच्छ्रस्य प्रत्याम्नायाः	४६	१५
रेतःस्खलनप्रायश्चित्तम्	४७	१८
अकामकृते प्रायश्चित्तम्	४८	३
यतीनां वनवासिनां च प्रयत्नोत्सर्गे	४८	३
स्वप्ने रेतस्सेके.........	४९	१
ब्रह्मचारिणम्प्रति	४९	५
भयादौ	४९	९
एतस्मिन्नेव नैष्ठिकस्य	४९	१३
ब्रह्मवधस्य प्रायश्चित्तम्	४९	१७
तस्यैव विधिः	५०	१०
तत्रैव अध्वश्रान्तस्य अवस्थाने देशविशेषः	५१	१३
पापप्रख्यापनम्	५२	४
सेतुदर्शनानन्तरं कर्तव्यं	५२	१२
अत्रैव भूपतेः पक्षान्तरं	५३	२
सेतुयात्रां समाप्य प्रत्यागतस्य कर्तव्यम् ...	५४	३
मुन्यन्तरप्रणीतानां व्रतविशेषाणां व्यवस्था	५५	६
तत्र याज्ञवल्क्यः	५५	७
मनुः	५५	१२
शातातपः............	५५	१५
गौतमः	५६	२

	पृ०	पं०
शङ्खः	५६	९
मनुरपि '	५७	४
संवर्त्तः	५७	१०
आपस्तम्बः	५७	१४
वसिष्ठः	५८	४
संवर्त्तोऽपि............	५८	७
यमप्रोक्ता नियमाः ...	५९	१
गौतमोक्ता ब्रह्मचर्यादि-नियमाः	५९	१५
काश्यपोऽपि	६०	५
मनुनोक्तं निगमनं......	६०	१०
आवृत्तब्रह्मवधे व्रतस्याप्यावृत्तिः	६०	१५
तिरस्कारादिना ब्राह्मण-वधनिमित्तत्वे	६१	७
निर्निमित्तं भर्त्सने ...	६२	१
अत्रैव आत्मघाती निर्गुण-श्चेत् एकवर्षमेव व्रतम्	६२	५
अनुमन्त्रादीनां प्राय-श्चित्तं	६२	१०
साक्षात् कर्तुरपि वयोवि-शेषेण प्रायश्चित्तस्य ह्रासः	६३	५
क्वचित् कर्तुः प्रतिनिधिः	६३	१०
बालस्य प्रायश्चित्तान-र्हत्वं	६४	५
मध्यमाङ्गिरोक्तिव्यवस्था	६४	११
शङ्खवचनव्यवस्था ...	६५	४
दक्षवचनव्यवस्था ...	६५	९
आपस्तम्बवचनव्यवस्था	६५	१५
उक्तप्रायश्चित्ते अशक्तस्य	६६	१२
अस्मिन्नेव विषये आक्षेपः	६७	६
समाधानं	६७	१०
पुनरपि आक्षेपः	६७	१९
समाधानं	६७	२१
ब्रह्महत्यायामेव व्रता-न्तराणि	६९	२
कामकृतात्यन्ताभासे	७०	५
मरणान्तिकस्य काम-कार्यत्वविषये	७२	७
अप्रत्ययवधे	७३	११
दण्डतारतम्यं	७४	१४
प्रायश्चित्तारम्भानन्तरं विपत्तावपि पापक्षयः	७५	५
वधोद्यमेऽपि वधप्राय-श्चित्तं	७५	१४
सवनस्थस्त्रीवधस्य म-हापापकत्वं	७६	५
विन्ध्यादुत्तरतो वसतः ब्रह्मवधे सेतुदर्शनं	७७	१
मद्यपानस्य प्रायश्चित्तम्		
मद्यस्वरूपं............	७७	१५
तस्य पाने प्रायश्चित्तं...	७८	३
अकामतः पाने	७८	५
मद्यपानस्य ब्राह्मणस्यैव निषेधः	७८	१०

	पृ०	पं०
राजन्य-वैश्ययोस्तु मद्य-पानानुज्ञा	७९	५
उपनयनात् पूर्वं मद्य-पाने	८०	१
सुरापानस्य प्रायश्चित्तं	८०	६
सुरास्वरूपं	८०	९
कामतः सुरापाने प्राय-श्चित्तं	८१	६
अकामकृते सुरापाने	८१	१४
छर्दने कृते प्रायश्चित्तं	८२	१
तालुमात्रसंयोगे	८२	६
वेदविद्विप्रस्य सुरापाने	८३	४
सकृत् गौणसुरापाने	८३	८
अत्रैव सुमन्तुनोक्तं बृहस्प-तिसवविषये द्रष्टव्यम्	८३	११
बृहस्पतिनोक्तमनन्यौ-षधसाध्यव्याध्युप-शमविषयम्	८४	२

अथ सुवर्णस्तेयप्रायश्चित्तम्.

	पृ०	पं०
सुवर्णपरिमाणविशेषः	८४	१५
ब्राह्मणसुवर्णापहरणे प्रा-यश्चित्तम्	८५	६
राज्ञा अहतश्चेद्विशुद्ध्य-त्येव	८६	१
मनुनोक्तं ब्राह्मणवधप्राय-श्चित्तं नामधारक वि-प्रविषयम्	८६	९
तपः पक्षस्तु सवनस्थत्वा-दिगुणोपेतब्राह्मण-विषयः	८६	१५
तपसो विशेषः	८७	६
न्यूनपरिमाणेषु हेमसु व्रतभेदाः	८७	१०
आत्मतुल्यसुवर्णदानं ध-निकविषयम्	८८	६
स्तेयप्रायश्चित्तं अपहृतं धनं स्वामिने दत्त्वैव कार्यम्	८८	१३
यदा राजा हन्तुमप्रवृत्त-स्तदा वसिष्ठोक्तम्.	८८	१७
गुणोपेतब्राह्मणद्रव्यस्य भूयसो असकृदपहारे	८९	१२

अथ पतितसंसर्गप्रायश्चित्तम्. ९० ६

	पृ०	पं०
संसर्गस्य पापमात्रापा-दकत्वम्.	९०	१८
साधारणप्रायश्चित्तानि	९१	३
अनुदाहृतस्मृतिवचनव्य-वस्था	९१	१६
तत्रातिपातकस्वरूपम्	९२	२
अनुपातकस्वरूपम्	९३	९
अनुपातकप्रायश्चित्तम्	९४	६
अश्वमेधो सार्वभौमराज-विषयः	९४	११
मनुनोक्तानि ब्रह्महत्या-समानि	९५	६

	पृ०	पं०
याज्ञवल्क्योक्तानि ब्रह्महत्यासमानि	९५	१०
अधीतत्यागादीनां सुरापानसमत्वम्	९६	४
ब्रह्मोज्झस्य प्रायश्चित्तम्	९६	९
कौटसाक्ष्यप्रायश्चित्तम्	९७	४
विष्णूक्तं ब्रम्हहत्यासमम्	९७	११
याज्ञवल्क्योक्तानि सुरापानसमानि	९८	५
याज्ञवल्क्योक्तानि सुवर्णस्तेयसमानि	९८	१३
उपपातकस्वरूपम्	९९	१०
याज्ञवल्क्योक्तानि कानिचिदुपपातकानि	१०१	३
कामकृतानृतोक्तौ याज्ञवल्क्योक्तं प्रायश्चित्तम्	१०४	६
अकामकृते मनुनोक्तम्	१०४	११
वेदनिन्दाप्रायश्चित्तम्	१०५	५
अथोपपातकस्य साधारणं प्रायश्चित्तम्	१०६	४
कामकृतोपपातके प्रायश्चित्तम्	१०६	१८
प्रतिपदोक्तप्रायश्चित्तानि	१०७	६
गुरोरलीकनिर्बन्धे प्रायश्चित्तम्	१०७	८
अग्नित्यागे	१०७	१२
भरद्वाजगृह्योक्तमल्पप्रायश्चित्तं प्रमादादिविषयम्	१०९	२
नास्तिक्यादग्नित्यागे	१०९	७
व्रतानन्तरभावि कर्तव्यम्	१०९	१२
दारत्यागे	१०९	१६
अथ परस्वहरणप्रायश्चित्तम्	११०	५
धान्यस्य परिमाणविशेषेण व्रतविशेषः	१११	७
सकृद्भोजनपर्याप्तिकस्य भक्ष्यस्यापहारे	१११	१३
अल्पसारद्रव्यापहारप्रायश्चित्तम्	११२	४
अश्व-गवादिहरणप्रायश्चित्तम्	११२	१८
अयाज्ययाजनप्रायश्चित्तम्	११३	११
प्रचेतसोक्तं कामकृताभ्यासविषयम्	११४	४
यमेनोक्तमशक्तविषयम्	११४	८
गौतमोक्तं कामतोऽभ्यासविषयम्	११४	१२
पैठीनसिनोक्तमकामतोऽभ्यासविषयम्	११५	१
असत्प्रतिग्रहप्रायश्चित्तम्	११५	४
तत्र जपसंख्या	११५	९

	पृ०	पं०
उक्तप्रायश्चित्तं दातृद्र-व्ययोः सत्वे वेदितव्यम्	११५	१३
अन्यतरस्यासत्वे	११५	१४
वृद्धहारीतोक्तमापद्विषयम्	११५	१९
अल्पद्रव्यपरिग्रहे प्रायश्चित्तम्	११६	६
अविक्रेयविक्रयप्रायश्चित्तम्	११७	८
एतदेव हारीतोक्तम् ...	११९	१०
व्रात्यप्रायश्चित्तम्	१२०	१४
तत्रैव विशेषः.........	१२९	१
अवकीर्णिलक्षणम् ...	१२९	५
यति-वनस्थयोस्त्वधिकं व्रतम्	१२९	८
यतेः पुनर्गार्हस्थ्यस्वीकारे	१२९	११
अवकीर्णिव्रतस्यातिदेशः	१३०	१०
याज्ञवल्क्योक्तं गुरुशुश्रुषादिव्यग्रतयाऽकरणे द्रष्टव्यम्	१३१	१
सुतादिविक्रयप्रायश्चित्तम्	१३१	१२
शङ्खोक्तमापदि अकामते वेदितव्यम् ...	१३१	१४
वृद्धपराशरोक्तमपि तथैव	१३२	१
चतुर्विंशतिमतोक्तं कामकारविषयम्......	१३२	३
पैठीनसीनोक्तमभ्यासविषयम्	१३२	७
कन्यादूषणप्रायश्चित्तम्	१३२	१२
द्यूतादिव्यसनप्रायश्चित्तम्	१३३	१३
बौधायनोक्तं संवत्सरव्रतमभ्यासविषयम् ...	१३३	१४
प्रचेतसोक्तमप्यभ्यासविषयमेव	१३४	७
अनाश्रमवासे प्रायश्चित्तम्	१३५	४
शूद्रसेवाप्रायश्चित्तम् ...	१३५	१०
जातिभ्रंशकरम्	१३६	६
तेषु साधारणं प्रायश्चित्तम्	१३६	११
सङ्करीकरणम्	१३७	३
तत्र साधारणं प्रायश्चित्तम्	१३७	७
अपात्रीकरणम्	१३७	१२
तस्य साधारणं प्रायश्चित्तम्	१३७	१७
मलिनीकरणम्	१३८	२
तस्य साधारणं प्रायश्चित्तम्	१३८	८
प्रायश्चित्तविशेषः ...	१३८	१३
पतितादिसन्निधावध्ययने	१३८	१९

	पृ०	पं०
सर्पाद्यन्तरागमने	१३९	८
खरोष्ट्रयानारोहणादौ	१३९	१६
अप्सु मूत्र-पुरीषादिकरणे	१४०	१२
श्रौत-स्मार्तकर्मादिलोपे	१४१	८
पञ्चमहायज्ञाद्यकरणे...	१४१	१३
एकपङ्क्तौ वैषम्येण दानादौ	१४२	२१
पतितादिसम्भाषणे ...	१४२	३
अशुचेर्भोजने.........	१४२	८
ब्रह्मसूत्रं विना मूत्र-पुरीषादिकरणे	१४३	१२
भोजनानन्तरमाचमनाकरणे	१४३	१
अपाङ्क्तयपङ्क्तिभोजने ...	१४४	६
नीलीरक्तवस्त्रधारणे ...	१४४	९
ब्रह्मतरुनिर्मितखट्वाद्यारोहणे	१४६	५
तीर्थयात्रामन्तरेण देशान्तरगमने.........	१४७	३
सूर्योदयादिकालशयने	१४७	८
तत्र ब्रह्मचारिणो विशेषः	१४८	१
यति-वनस्थयोर्विशेषः...	१४८	५
दण्ड-कमण्डल्वादिनाशे	१४८	९
सन्ध्याग्निकार्यलोपे ...	१४८	१३
स्वशक्तिनिरीक्षणे	१४८	१७
भोजनकाले ऽशुचित्वे	१४९	४
श्राद्धे निमन्त्रितस्य कालातिक्रमे	१४९	१०
क्षत्रियाद्युपसङ्ग्रहणे ...	१४९	१६
मिथ्याभिशंसने	१५०	८
अभिशस्तप्रायश्चित्तम्	१५१	१३
अथ रहस्यप्रायश्चित्तानि............	१५२	१२
रहस्ये नास्ति परिषदनुमत्यपेक्षा	१५३	७
तत्र प्राजापत्यादीनां व्यवस्था	१५४	१०
रहस्यानां साधारणप्रायश्चित्तानि	१५४	१४
तत्र वेदाभ्यासः	१५४	१६
प्राणायामाः	१५५	३
वेदधारणम्	१५५	७
ब्रह्मप्रतिष्ठित्यनुवाकजपः	१५५	११
गायत्रीजपः	१५६	२
विराजजपः	१५६	४
वामदेव्यजपः	१५६	५
पुरुषसूक्तजपः	१५६	६
वृषभसूक्तजपः	१५६	७
वेदपारायणम्	१५६	८
रुद्रैकादशकजपः......	१५६	९
सर्ववेदपवित्राणि	१५६	११
प्राणायामादीनि	१५९	२
बौधायनोक्ताः प्राणायामादयः	१६०	४

	पृ०	पं०
मनूक्तं तपः	१६०	११
कूर्मपुराणोक्तानि पापशोधनानि	१६१	२
पैठीनसिनोक्तमच्युतध्यानम्	१६२	४
चतुर्विंशतिमतोक्ता मृगारेष्ट्यादयः......	१६२	७
कूर्मपुराणोक्तो काशीवासः	१६२	१०
अथ प्रतिपदोक्तानि प्रायश्चित्तानि ...	१६२	१६
तत्र ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तानि	१६३	१
अघमर्षणम्	१६३	२
अरण्ये वेदसंहिताभ्यासः	१६४	६
अघमर्षणहोमः	१६४	१०
सुरापानप्रायश्चित्तम्	१६४	१४
कण्ठमात्रोदके सुतसोमप्राशनादि	१६५	१
कूष्माण्डीभिर्घृतप्राशनम्	१६५	५
कौत्सादिसूक्तजपः ...	१६५	८
शाकलमन्त्रैर्होमः......	१६५	१०
गवामनुगमनादि ...	१६५	१२
अप्सु निमज्याघमर्षणजपः	१६६	२
सुवर्णस्तेयप्रायश्चित्तम्		
तत्र रुद्राध्ययनम्......	१६६	७
हिरण्यस्नानम्	१६६	१३
अस्य वामीयजपः	१६७	२
जले रुद्रजपः.........	१६७	५
गुरुतल्प प्रायश्चित्तम्	१६७	११
तत्र सहस्रशीर्षाजपः ...	१६७	१२
अन्तर्जलेऽघमर्षणावृत्तिः	१६७	१६
हविष्पान्तीयादिजपः ...	१६८	२
संसर्गिणः प्रायश्चित्तम्	१६८	५
अथ उपपातक रहस्यप्रायश्चित्तम्	१६८	९
तत्र प्राणायामाः	१६८	१०
अवेत्यृचो जपः	१६९	२
यत्किञ्चेदमिति जपः	१६९	२
अथ व्रतलक्षणानि ...	१६९	६
तत्र सर्वव्रतसाधारणान्यङ्गानि	१६९	७
प्राजापत्यव्रतलक्षणम्...	१७०	१०
तस्यैव प्रयोगान्तरम् ...	१७१	१
एतदुभयेन प्राजापत्यकृच्छ्रो भवति	१७१	५
एकभक्तादिषु ग्राससंख्या............	१७२	७
ग्रासपरिमाणम्	१७२	१२
चतुर्विंशतिमते प्रकारान्तरेण ग्राससंख्या	१७२	१५
कृच्छ्राणां वर्णभेदेन व्यवस्था	१७३	१
अर्धकृच्छ्र-पादोनकृच्छ्रस्वरूपम्	१७३	६

विषयः	पृ०	पं०
अर्धकृच्छ्रप्रकारः......	१७३	११
गौतमोक्तो बव्हङ्गसहितः प्राजापत्यकृच्छ्रः ...	१७४	२
उक्तकृच्छ्रो ब्राह्मणादिविषयः............	१७८	३
शूद्रस्य जप-होमादिरहितः	१७८	४
अथातिकृच्छ्रः	१७८	९
तस्य लक्षणम्.........	१७८	१०
अथ कृच्छ्रातिकृच्छ्रः	१७९	५
तस्य लक्षणम्........	१७९	६
पराकलक्षणम्	१८०	३
पर्णकृच्छ्रलक्षणम् ...	१८०	६
तस्यैव लक्षणान्तरम् ...	१८१	३
फलकृच्छ्रादीनां स्वरूपम्	१८१	८
वारुणकृच्छ्रः	१८२	२
स्त्रीकृच्छ्रः............	१८२	४
सौम्यकृच्छ्रः	१८२	७
चतुरहव्यापी सौम्यकृच्छ्रः	१८२	१३
अथ तुलापुरुषः ...	१८३	४
स एव पञ्चदशदिवससाध्यः............	१८३	८
स एव एकविंशतिदिवससाध्यः.........	१८३	१४
तत्रेतिकर्तव्यता	१८४	४
तुलापुरुषस्य फलं कालश्च	१८९	२
अथ कृच्छ्राः.........	१८९	९
तत्र वारुणकृच्छ्रः ...	१८९	१०
अघमर्षणकृच्छ्रः......	१८९	११
प्रकारान्तरेणाघमर्षणकृच्छ्रः	१९०	६
यज्ञकृच्छ्रः	१९०	१३
देवकृच्छ्रः...	१९१	१४
यावककृच्छ्रः	१९२	५
प्रसृतियावककृच्छ्रः ...	१९२	१६
अथ व्रतग्रहणप्रकारः	१९४	१२
प्रातर्होमाद्यङ्गानि......	१९५	११
यमोक्तानि पश्चात्तापादीनि	१९५	१६
गृहीतव्रतस्याऽसमापने प्रत्यवायः	१९६	४
व्रतप्रत्याम्नायाः......	१९६	८
तत्र प्राजापत्यप्रत्याम्नायाः	१९६	१०
चान्द्रायणादीनां प्रत्याम्नायाः............	१९८	१०
सान्तपनादीनां प्रत्याम्नायाः	१९९	१५
अध्ययन-जपादीनां व्यवस्था	२००	१३
तीर्थयात्रादिप्रत्याम्नायाः	२०१	६
तत्र पुण्या महानद्यः...	२०१	१२
सारस्वततीर्थानि......	२०२	२
सामुद्रतीर्थानि	२०२	५
पुण्यक्षेत्राणि	२०२	७

	पृ०	पं०
पुण्यायतनानि	२०२	८
पुण्यतमाः पर्वताः	२०२	११
प्रकाशे रहस्ये च शुद्धिकारणम्	२०३	२
तीर्थे फलभेदः.........	२०३	६
अतिकृच्छ्रादयः सर्वेषु पातकेषु	२०३	११
शक्त्यादिकमवलोक्य प्रायश्चित्तं योजनीयम्	२०४	५
रहस्ये विंशो भागः ...	२०४	७
अथ कर्मविपाकः ...	२०५	१
कर्मविपाकशब्दार्थः ...	२०५	२
विपाकस्त्रिविधः	२०५	६
विपाकविषये शंका-समाधानानि	२०६	१२
सामान्येन कर्मविपाकः	२०८	५
मानसादिकर्मविशेषेण विपाकः	२११	९
आत्मन ईश्वरत्वे कथं कर्मविपाकः	२१३	११
सत्त्वादिगुणविशेषात् विपाकविशेषः	२१४	१२
नानाविधयोनिविशेषाः	२१९	७
नानाविधनिषिद्धकर्मशेषफलानि ...	२१९	१०
हिंसाविशेषाद्योनिविशेषः	२४२	३
हिंस्रकर्मशेषफलानि ...	२४६	६
हिंसाशेषकर्मफलानि ...	२५०	६
अपेयपानादिकर्मशेषफलानि	२५२	१४
स्तेयकर्मविशेषाद्योनिविशेषाः	२५३	१२
अनृतवचनादिकर्मशेषफलानि	२५७	११
अपहारविशेषाद्योनिविशेषः	२५९	७
स्तेयकर्मफलानि	२६०	४
अगम्यागमनकर्मविशेषाद्योनिविशेषः	२६४	१२
व्यभिचारिण्याः फलम्	२६८	६
गुरुतल्पगादीनां फलम्	२६८	११
अगम्यागमनकर्मविशेषात्फलविशेषः ...	२६९	१
कर्मविपाका निःशेषेण वक्तुं न शक्याः ...	२७२	१४
अशक्तिश्च कर्माऽऽनन्त्यात्	२७३	१
विपाकाभिधानव्यवस्था	२७३	१०
प्रारब्धे कर्मणि प्रायश्चित्तमस्ति	२७३	१५
अपरे पुनर्न मन्यन्ते...	२७४	१२
रोगशान्त्यादिप्रतिपादकानि प्रारब्धभोगाविरोधेन	२७८	८

	पृ०	पं०
ऋग्विधानोक्ता जपाः	२७९	५
होमः	२८१	४
तैत्तिरीयशाखोक्ता होमाः	२८२	१
अर्चनानि	२८६	५
उक्तेषु जपादिषु शङ्का	२८६	९
समाधानम्	२८६	१३
ग्रन्थोपसंहारः	२८७	१३
शास्त्राध्ययनफलम्	२८८	१४
पराशरोक्ताः सर्वे कलिधर्माः	२८९	२
तत्रोपपत्तिः	२८९	९

ॐ नमः श्रीगणेशाय ।

पराशरसंहिता

माधवाचार्यकृतव्याख्यासहिता ।

प्रायश्चित्तकाण्डम् ।

तत्र द्वादशोऽध्यायः ।

अथ आचारकाण्डे त्रिभिरध्यायैर्यावन्त आचाराः प्रतिपादिताः प्रायश्चित्तकाण्डे चाष्टभिरध्यायैर्यानि प्रायश्चित्तान्यभिहितानि तेभ्योऽतिरिक्तानां परिशिष्टानां केषाञ्चिदाचाराणां प्रायश्चित्तानां च विधानायाऽयं द्वादशोऽध्याय* आरभ्यते । तत्रादौ दुःस्वप्नादिनिमित्तकं स्नानमाह—

दुःस्वप्नं यदि पश्येत् तु वान्ते तु क्षुरकर्मणि ।
मैथुने प्रेतधूमे च स्नानमेव विधीयते ॥ १ ॥

इति । स्वप्नो द्विविधः । सुस्वप्नो दुःस्वप्नश्च । तत्र यो दर्शनकाले द्रष्टुः सुखं जनयन् भावि श्रेयश्च सूचयति स सुस्वप्नः । तस्योदाहरणं छन्दोगा आमनन्ति—

---

* धरणीधरस्तु—'अथ महापातकप्रायश्चित्ताभिधानाय द्वादशोऽध्यायः । तत्रानुक्रान्तप्रकीर्णकशेषं समापयितुमाह' इत्यवतारयति ।

---

१. Except A. and G. all others do not insert अथ. २. B. and D. omit परिशिष्टानां. ३. C. and F. read द्वादशाध्यायमारभते; while I. and J. द्वादशाध्याय आरभ्यते, ४. E. reads परिपश्येत् for यदि पश्येत्. ५. M. reads वा for तु and K. and L. च for the same. ६. Except A. and I. all others omit च.

'यदा कर्मसु काम्येषु स्त्रियं स्वप्नेषु पश्यति ।
समृद्धिं तत्र जानीयात् तस्मिन् स्वप्ननिदर्शने'* ॥
(छां. उ. ५. २. ८)

इति । तद्वैपरीत्येन दर्शनकाले दुःखं जनयन् पुरुषस्य भावि चारिष्टं यः सूचयति स दुःस्वप्नः । एतस्य तूदाहरणं बह्वृचाः पठन्ति । तत्र हि मरणसूचकानि जागरणारिष्टानि बहून्यभिधाय अन्ते प्रत्यक्षदर्शनानीत्युपसंहृत्यानन्तरं स्वप्नारिष्टान्येवमाम्नायन्ते—

'अथ स्वप्नाः । पुरुषं कृष्णं कृष्णदन्तं पश्यति स्वप्ने स एनं हन्ति वराह एनं हन्ति मर्कट एनमास्कन्दयत्याशु वायुरेनं प्रवहति सुवर्णं खादित्वाऽपगिरति मध्वश्नाति बिसानि भक्षयत्येकं पुण्डरीकं धारयति खरैर्वराहैर्युक्तो याति कृष्णां धेनुं कृष्णवत्सां नलदमाली दक्षिणाभिमुखो व्रजति' ।

* यदा कामार्थेषु कर्मसु स्त्रियं स्वप्नेषु स्वप्नदर्शनेषु स्वप्नकालेषु वा पश्यति तत्र समृद्धिं जानीयात् । स्त्र्यादिप्रशस्तस्वप्नदर्शने सति कर्मणां फलनिष्पत्तिर्भविष्यतीति जानीयादित्यर्थः ।

१. J. reads स्वप्ने निदर्शनम्. २. Except A. and I. all others do not insert पुरुषस्य. ३. G. omits -अरिष्टानि ; while C. E. F. H. and J. read जागरणानिष्टानि for जागरणारिष्टानि. ४. H. only insert स्वप्ने. ५. I. reads ऽवगिरति for ऽपगिरति. ६. C. and F. read मध्वाश्नाति for मध्वश्नाति. ७. All, except C. and F. substitute युक्तः for युक्तो. ८. Except A. B. C. F. and I. all others read व्राजयति for व्रजति.

इत्यादि। स्वप्नाध्यायविदश्च स्वप्नस्य भाविसूचकं वचनमाहुः—

'आरोहणं गो-वृष-कुञ्जराणां
प्रासाद-शैलाग्र-वनस्पतीनाम्।
विष्ठाऽनुलेपो रुदितं मृतं च
स्वप्ने त्वगम्यागमनं च धन्यम्* ॥
कृष्णाम्बरधरा नारी कृष्णगन्धानुलेपना।
अवगूहति यं स्वप्ने मृत्युं तस्य विनिर्दिशेत्' ॥

इति। एतत् सर्वमभिप्रेत्य स्वप्नाधिकरणे भगवान् बादरायणः सूत्रयामास[1]—

'सूचकश्च[2] हि श्रुतेराचक्षते च तद्विदः† ।
(बा. सू. ३. २. ४)

इति। तत्र भाव्यरिष्टसूचके दुःस्वप्ने दृष्टे सति प्रातरुत्थाय तन्निमित्तकं स्नानं कर्त्तव्यम्। तथा भुक्ते[3]ऽन्ने वान्ते सति तदैव स्नातव्यम्। तथा क्षौर-मैथुन-प्रेतधूमाघ्राणेषु च स्नानमाचरेत्। एवं दुर्जनस्पर्शनादावपि स्नानं द्रष्टव्यम्। तदाह यमः—

*धन्यं इष्टफलदमित्यर्थः। अन्यान्यपि इष्टफलसूचकान्यनिष्टफलसूचकानि तथा जाग्रतावनिष्टसूचकानि च तत्र तत्र पुराणेष्वभिहितानि विस्तारभयादत्र नोक्तानि।

† भविष्यतोः साध्वसाधुनोः स्वप्नः सूचको भवति। कुतः। हि यस्मात् तथा श्रूयते। तद्विदश्चाचक्षते। श्रुतिः तद्विदां वचनं च मूले स्पष्टम्।

१. Except A. and I. all others read सूचयामास for सूत्रयामास. २. A. reads सूचकस्य for सूचकश्च. ३. G. inserts च before भुक्ते and D. omits ऽन्ने.

'अजीर्णेऽभ्युदिते वान्ते श्मश्रुकर्मणि मैथुने।
'दुःस्वप्ने दुर्जनस्पर्शे स्नानमेव विधीयते' ॥

इति। वृद्धपराशरोऽपि—

'दुःस्वप्ने मैथुने वान्ते विरिक्ते* क्षुरकर्मणि।
चिति-यूप-श्मशानानां स्पर्शने स्नानमाचरेत्' ॥

इति। मैथुने तु स्नानमृतुकालविषयम्। तदाह शातातपः—

'ऋतौ हि गर्भशङ्कित्वात् स्नानं मैथुनिनः स्मृतम्।
अनृतौ तु यदा गच्छेत् शौचं मूत्र-पुरीषवत्' ॥

इति। वमनादौ विशेषमाह मनुः—

'वान्तो विरिक्तः स्नात्वा तु घृतप्राशनमाचरेत्।
आचामेदेव भुक्त्वाऽन्नं स्नानं मैथुनिनः स्मृतम्'† ॥

(म. स्मृ. ५. १४४)

---

* वान्तं वमनम्। तत् जघन्य-मध्यम-प्रवरभेदेन त्रिधा। तत्र चत्वारः षट् अष्टौ चेति क्रमेणोच्चारवेगा भवन्ति। हरीतक्यादिभक्षणेन वातादि-व्याधिना वा यत्र उच्चारवेगा दश-विंशतिः त्रिंशत् वा भवन्ति तज्जघन्य-मध्यम-प्रवरभेदेन त्रिधा भिन्नं विरिक्तम्। यथाह वाग्भटः—

'जघन्य-मध्य-प्रवरे तु वेगाश्चत्वार इष्टा वमने षडष्टौ।
दशैव ते द्वि-त्रिगुणा विरेके प्रस्थस्तथा स्यात् द्वि-चतुर्गुणश्च' ॥

(अ. हृ. सं. १.१८.३१)

मेधातिथिस्तु—'यस्योच्चारवेगा अष्टसंख्याया ऊर्ध्वं जाता हरीतक्यादिभक्षणेन व्याधिना वा स विरिक्तः'—इत्याह।

† अत्र घृतप्राशनं स्नानं चेति द्वयमुक्तम्। अशितमन्नं येन मुखेनोद्गीर्णं स वान्तः। विरिक्तः पूर्वं व्याख्यातः। तौ प्रथमं स्नानं कृत्वा अनन्तरं

---

१. I. reads क्षुरकर्मणि for श्मश्रुकर्मणि. २. We follow here A. I. and J.; while all others substitute विरक्ते for विरिक्ते. ३. Except A. and J. all omit तु. ४. C. F. E. I. and J. substitute तु for हि. ५. C. and F. read विरक्तः for विरिक्तः.

इति । भुक्त्वाऽन्नमनन्तरं वान्तः आचामेदित्यर्थः ॥ १ ॥

अथ प्रायश्चित्तिनः पुनःसंस्कारनिमित्तान्याह—

अज्ञानात् प्राश्य विण्मूत्रं सुरासंस्पृष्टमेव च[1] ।
पुनःसंस्कारमर्हन्ति त्रयो वर्णा द्विजातयः* ॥ २ ॥

इति । अयं च[2] संस्कारो व्रतचरणानन्तरभावी । तत्र वचनानि तु[3] पूर्वाध्याय एव प्रायश्चित्तप्रसङ्गादुदाहृतानि ॥ २ ॥

आद्यसंस्कारवत् पुनःसंस्कारेऽप्यजिनादिप्राप्तावपवदति—

अजिनं मेखला दण्डो भैक्ष्यचर्या व्रतानि च ।
निवर्त्तन्ते द्विजातीनां पुनःसंस्कारकर्मणि ॥ ३ ॥

इति । अजिनादिवद् वपनमपि निवर्त्तते । तदाह विष्णुः—

'सर्वेष्वेतेषु द्विजानां प्रायश्चित्तान्ते
भूयः संस्कारं कुर्यात् । ([4]) वपनं-

घृतप्राशनं कुर्याताम् । ततश्च अन्यदन्नमभ्यवहाताम् । न चात्र घृतप्राशनेन भोजननिवृत्तिः । प्रायश्चित्तेषु द्रव्यशुद्धिरियम् । भस्मोदकमार्जनवत् घृतप्राशनम् । अन्नं भुक्त्वा तदहरेव यदि वमन-विरेचने स्यातां तदा आचमनमेव केवलम् । न स्नान-घृतप्राशने—इति मेधातिथेराशयः । 'स्नानं घृतप्राशनं च कामतः । अकामतः स्नानमात्रम्'—इति सर्वज्ञनारायणः । विरिक्तस्य घृतप्राशनमायुर्वेदेनापि हितत्वेनाभिहितम् ।

* विण्मूत्रमिति समाहारात् कुणप-रेतसोरपि ग्रहणम् । सुराऽत्र पैष्टी । अन्यस्याः क्षत्रियादेरनिषेधात् । संसर्गश्चाऽनुपलभ्यमानरसः । रसोपलब्धौ तु सुरात्वमेव स्यात् ।

---

१. M. reads सुरां वा पिबते यदि for सुरासंस्पृष्टमेव च ; while J. सुरान्नं स्पृष्टमेव च for the same. २. B. D. and J. omit च. ३. B. D. read तत्र यस्यसाक्षिवचनानि and C. E. F. G. H. J. read तत्र च साक्षिवचनानि for तत्र वचनानि तु. ४. H. inserts अजिन- before वपन-.

मेखला-दण्ड-भैक्षचर्या-व्रतानि
पुनःसंस्कारकर्मणि वर्जनीयानि। (५)
(वि. स्मृ. ५१. ४–५)

इति। व्रतानि सौम्य-प्राजापत्यादीनि मधु-मांसाञ्जनादि-वर्जनानि च ॥ ३ ॥

पूर्वाध्यायादौ 'अमेध्य-रेतो-गोमांस-विण्मूत्रप्राशने चान्द्रायणमित्युक्तं'(११. १) तत् कामकारविषयम्। अत एव तत्र बालापत्यसहभोजनमस्माभिरुदाहृतम्। अत्र[1] त्वकामतो विण्मूत्रादिभोजने प्रायश्चित्तमाह—

विण्मूत्रभोजी[2] शुद्ध्यर्थं प्राजापत्यं समाचरेत्।
पञ्चगव्यं च कुर्वीत स्नात्वा पीत्वा शुचिर्भवेत्॥ ४॥

इति। प्राजापत्यं चरित्वा पश्चात् पञ्चगव्येनैव स्नानं कृत्वा तत् पञ्चगव्यं प्राश्य शुद्धो भवति। एतच्च पुनःसंस्कारात् प्रागेव कर्त्तव्यम्।

'प्रायश्चित्तान्ते भूयः संस्कारं कुर्यात्'।
(वि. स्मृ. ५१. ४)

इति विष्णुवचनात्[3]। जले तु विण्मूत्रोपहते कूर्मपुराणोक्तं द्रष्टव्यम्—

---

१. B. D. and H. substitute तत्र for अत्र. २. We follow here only A. and I.; while M. reads this verse as follows:—
'स्त्री-शूद्रस्य तु शुद्धयर्थं प्राजापत्यं विधीयते।
पञ्चगव्यं ततः कृत्वा स्नात्वा पीत्वा विशुद्ध्यति' ॥
and others substitute विण्मूत्रस्य च for विण्मूत्रभोजी. ३. C. F. and I. read विष्णुस्मरणात् for विष्णुवचनात्.

'अपो मूत्र-पुरीषाद्यैर्दूषिताः प्राशयेद् यदा[१] ।
तदा सान्तपनं कृच्छ्रं व्रतं पापविशोधनम्' ॥

(कू. पु. १. २. ३३. ३८)

इति ॥ ४ ॥

चतुर्षु वर्णेषु यः कोऽपि स्वात्मघातार्थमुद्यम्य कथंचिद्घाता-त्प्रागेव[३] निवर्त्तते तस्य प्रायश्चित्तं प्रश्नपूर्वकमाह—

जला-ऽग्निपतने चैव प्रव्रज्याऽनाशकेषु च ।
प्रेत्यावसितवर्णानां[२] कथं शुद्धिर्विधीयते ? ॥ ५ ॥
प्राजापत्यद्वयेनैव तीर्थाभिगमनेन च ।
वृषैकादशदानेन वर्णाः शुद्ध्यन्ति ते त्रयः ॥ ६ ॥
ब्राह्मणस्य प्रवक्ष्यामि वनं गत्वा चतुष्पथे[४] ।
सशिखं वपनं कृत्वा प्राजापत्यद्वयं[५] चरेत् ॥ ७ ॥
गोद्वयं दक्षिणां दद्यात् शुद्धिं स्वायंभुवो[६]ऽब्रवीत् ।
मुच्यते तेन[७] पापेन ब्राह्मणत्वं च गच्छति ॥ ८ ॥

इति । जला-ऽग्न्यादयः पञ्च मरणहेतवः । नदीतटाकादिप्रवे-शेनाग्निप्रवेशेन भृगुपतनेन महाप्रस्थानगमनेनाऽनाशकेन च म्रियन्ते । तत्र जलादिमरणं[८] त्रिविधम् । विहितं प्रतिषिद्धमनु-

---

१. The text reads यदि for यदा and also B. and D. read the same. २. K. and L. read वृत्यावसितवर्णानां, C. F. and J. व्रात्यावसितवर्णानां and M. प्रत्यवसितमेतेषां all for प्रत्यावसितवर्णानां. ३. M. substitutes अपि for एव. ४. M. reads चतुष्पथम् for चतुष्पथे. ५. M. substitutes त्रयं for द्वयं. ६. We follow here A. and M.; while all others पाराशरः for स्वायंभुवः. ७. M. substitutes पानेन; while K. and L. read सर्वपापेन for तेन पापेन. ८. G. reads जलाग्निमरणं for जलादिमरणं.

ातं च। विहितं च द्विविधम्। काम्यतपोरूपं प्रायश्चित्ततपो-
ःपं च। तत्र तपोरूपं कूर्मपुराणे नर्मदामाहात्म्ये प्रदर्शितम्[२]—

'अग्निप्रवेशं यः कुर्यात् सोमतीर्थे नराधिप।
जले वाऽनाशके वाऽपि नासौ मर्त्योऽभिजायते'* ॥
(कू. पु. १. २. ३९. ४१)

इति। तत्रैव प्रयागमाहात्म्ये ऽभिहितम्—

'गङ्गा-यमुनयोर्मध्ये कारीषाग्निं† विशेत्तु यः।
अहीनांगो ह्यरोगश्च पञ्चेन्द्रियसमन्वितः ॥ (३)
यावन्ति रोमकूपाणि तस्य गात्रेषु मानवः।
तावद्वर्षसहस्राणि स्वर्गलोके महीयते ॥ (४)

---

* उक्तरीत्या जलप्रवेशकर्ता मर्त्यः मरणधर्मा अर्थात्—
'जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर्ध्रुवं जन्म मृतस्य च'।
इति न्यायेन तस्यावश्यं जन्मसद्भावेऽपि स नाभिजायते। जन्मनि-
वृत्त्या मरणनिवृत्तेर्जनन-मरणातीतो भवतीत्यर्थः।

† करीषं शुष्कगोमयम्—'तत्तु शुष्कं करीषोऽस्त्री' (२. ९. ५१) इत्यमरः। तत्र स्थितोऽग्निः करीषाग्निः। अहीनाङ्ग इत्यनेन पञ्चकर्मेन्द्रिय-वैकल्याभाववान् विवक्षितः। पञ्चेन्द्रियसमन्वित इत्यनेन पञ्चज्ञानेन्द्रियस-म्पन्नत्वमभिहितम्। स मानवः स्वशरीरस्थितरोमकूपसंख्याकवर्षसह-स्रमितं कालं स्वर्गलोके महीयते— इति योजनीयम्।

---

१. I. reads प्रायश्चित्तरूपं ; while B. and D. omit the same. २. B. and D. substitute अभिहितम् for प्रदर्शितम्; while B. omits the following:—
'अग्निप्रवेशं यः कुर्यात् सोमतीर्थे नराधिप।
जले वा ऽनाशके वापि नासौ मर्त्योऽभिजायते' ॥
इति। तत्रैव प्रयागमाहात्म्ये ऽभिहितम्.—
३. C. and F. substitute च for वा, G. and J. read ऽनशके ; while the text reads जले चानशनं वापि for जले वाऽनाशके वाऽपि. ४. The text reads च साधयेत् for विशेत्तु यः. ५. The text substitutes भूमिप for मानवः.

जलप्रवेशं यः कुर्यात् सङ्गमे लोकविश्रुते* ।
राहुग्रस्ते यदा सोमे विमुक्तः सर्वपातकैः ॥ (६)
सोमलोकमवाप्नोति सोमेन सह मोदते' । (७)
(कू. पु. १. १. ३७. ६–७)

इति। तदेतत् प्रायश्चित्तरूपं मरणम्। क्रोधादिना यज्जलादिमरणं तत् प्रतिषिद्धम्। तथाचाशौचप्रकरणे–

'क्रोधात् प्रायम्†'

इत्यादिस्मृतिवाक्यमुदाहृतम्। प्रबलरोगग्रस्तस्य यज्जलादिमरणं न तद्विहितम्। नापि प्रतिषिद्धम्। किन्तु शास्त्रेण केवलमनुज्ञातम्। तत्र तस्मिन्नेव प्रकरणे–

'दुश्चिकित्स्यैर्महारोगैः'‡

इत्यादिवाक्येनोदाहृतम्। तत्राभ्यनुज्ञातस्यैच्छिकत्वात्तस्य फलाल्लब्धिमात्रं केवलं भवति। न त्वसौ प्रायश्चित्ती। योऽपि प्रायश्चित्तार्थं मर्त्तुमुद्यम्य ततो निवर्त्तते तस्यापि पूर्वपापं न निवर्त्तते इत्येतावदेव। न तु तेन कर्त्तव्यं किञ्चित् प्राय-

* सङ्गमः गङ्गा–यमुनासङ्गमः। तत्र देहत्यागे श्रुतिरुदाहृताऽस्माभिः। सा च तृतीयेऽध्याये (आचारकाण्डस्य द्वितीयभागे पृ० २२८) द्रष्टव्या। यदा राहुग्रस्ते सोमे जलप्रवेशं करोति तदा सर्वपातकैर्विमुक्तः सन् सोमलोकमवाप्नोति।

† ब्रह्मपुराणवचनमिदं आचारकाण्डे तृतीयेऽध्याये (द्वितीयभागे पृ० २२६) द्रष्टव्यम्।

‡ आदित्यपुराणवचनत्वेनोदाहृतमिदं वचनं आचारकाण्डे तृतीयाध्याये (द्वि० भा० पृ० २२८) द्रष्टव्यम्।

१. H. substitutes तदा for यदा and omits सोमे विमुक्तः सर्वपातकैः ॥ सोमलोकमवाप्नोति; while the text reads राहुग्रस्तो यथा सोमो for राहुग्रस्ते यदा सोमे. २. I. reads तत्राभ्यनुज्ञानस्य for तत्राभ्यनुज्ञातस्य. ३. I. reads तत्र फलालाभमात्रं for तस्य फलाल्लब्धिमात्रं. ४. B. D. and E. read तत्रासौ प्रायश्चित्ती for न त्वसौ प्रायश्चित्ती and omit योऽपि.

श्चित्तान्तरमस्ति। एवं च सति प्रतिषिद्धमेव परिशिष्यते। तत्रापि मर्त्तुमुद्यम्य मृतस्य दुर्मरणत्वेऽपि न तत्रेदं प्रायश्चित्तम्[१]। तत्कर्त्तुरेवाभावात्। यस्तूद्यम्य मरणान्निवर्त्तते तस्येदं प्रायश्चित्तम्।

ननु[२]—तस्यापीदं न युक्तम्। आत्महत्यायाः शास्त्रनिषिद्धत्वेन तन्निवृत्तेः शास्त्रीयत्वात्। बाढम्। न हि वयं निवृत्तिनिमित्तमिदं प्रायश्चित्तं ब्रूमः। किन्तु निषिद्धाचरणोद्यमनिमित्तम्। उद्यममात्रस्य[३] निमित्तत्वादेव प्रायश्चित्तस्य स्वल्पत्वमुपपद्यते।

जलाग्न्यादिषु मर्त्तुमुद्यम्य ततो निवृत्ताः 'प्रत्यावसिताः'। तादृशानां चतुर्णां वर्णानां पृथक्[४] पृथक् प्रायश्चित्तं वक्तव्यमिति प्रश्नवाक्यस्यार्थः। तत्र क्षत्रियस्य प्राजापत्यद्वयम्। वैश्यस्य तीर्थयात्रा। शूद्रस्य वृषभसहितगोदशकदानम्। ब्राह्मणस्य वनगमनादिव्रतम्। आत्महननोद्यमेन ब्राह्मणत्वमपगतम्[५]। चण्डालत्वमायातम्। पुनर्व्रताचरणेन चण्डालत्वनिवृत्तौ पुनः पूर्वसिद्धं ब्राह्मण्यं प्रतिपद्यते[६]। तदाह वृद्धपराशरः—

'*अनाशकान्निवृत्तस्तु चातुर्वर्ण्यव्यवस्थितः।
चण्डालः स तु विज्ञेयो वर्जनीयः प्रयत्नतः॥

---

* अनाशकं मरणपर्यन्तमशनवर्जनसङ्कल्पेन स्थितिः। तस्मात् यो-निवर्त्तते पूर्वं सङ्कल्प्य कतिचित् कालं स्थित्वा पश्चान्निवर्तते स चातुर्वर्ण्य-व्यवस्थितो ऽपि चण्डालो भवति। मृत्वा पुनरागमनात् तस्य निन्द्यत्वम्। इदं च चण्डालत्वं न जात्या। अपि तु कर्मणैव। तदेवाह वर्जनीयः प्रयत्नत इति।

---

१. B. and D. read तत्रेदानीं for तत्रेदं प्रायश्चित्तम्. २. B. and D. substitute नच for ननु. ३. J. omits -मात्रस्य and G. substitutes निषिद्धत्वात् for निमित्तत्वात्. ४. Except A. and I. all others do not repeat पृथक्. ५. Except A. I. and J. all others read अवगतम् for अपगतम्. C. also reads the same, but corrects in the margin अपगतम्. ६. We follow here A. and I.; while all others read प्रत्यापद्यते.

लुप्तधर्मास्तु चण्डालाः परिव्राजक-तापसाः ।
तेभ्यो जातान्यपत्यानि चण्डालैः सह वासयेत्.॥
जला-ऽग्निपतने चैव प्रव्रज्या-ऽनाशके[1] तथा ।
प्रत्यावसितवर्णानां[2] प्रायश्चित्तं कथं भवेत्?॥
ब्राह्मणानां प्रसादेन तीर्थाभिगमनेन च ।
गवां च शतदानेन[3] वर्णाः शुद्ध्यन्ति ते त्रयः ॥
ब्राह्मणस्य प्रवक्ष्यामि गत्वाऽरण्यं चतुष्पथम् ।
सशिखं वपनं कृत्वा त्रिसन्ध्यमवगाहनम् ॥
सावित्र्यष्टसहस्रं तु जपेच्चैव दिने दिने ।
मुच्यते सर्वपापेभ्यो ब्राह्मणत्वं च गच्छति ॥
भैक्षार्थी विचरेद् ग्रामं गृहान्[4] सप्त, वने वसन् ।
तां च भिक्षां समश्नीयादब्दार्धेन विशुद्ध्यति' ॥

इति। अत्रैव व्रतान्तराण्याह वसिष्ठः—

'जीवन्नात्मत्यागी[5] कृच्छ्रं[6] द्वादशरात्रं चरेत् । (१९)
त्रिरात्रं वाऽप्युपवसन्नित्यं क्लिन्नेन वाससा ।
प्राणानात्मनि संयम्य त्रिः पठेदघमर्षणम् ॥ (२०)
अपि वैतेन[7] कल्पेन गायत्रीं परिवर्त्तयेत् । अपि
वाऽग्निमुपसमाधाय[8] कूष्माण्डैर्जुहुयाद् घृतम्'। (२१)
(व. स्मृ. २३. १९–२१)

---

१. I. reads -ऽनशने for -ऽनाशके. २. B. and D. substitute व्रात्यावसित- for प्रत्यावसित-. ३. I. substitutes दश- for शत-; while B. and D. omit.

. . . . तीर्थाभिगमनेन च ।
गवां च शतदानेन. . . . . ॥.

४. G. and J. read गृहात् for गृहान्. ५. C. F. and J. read जीवन्मृत्वाऽऽत्मत्यागी, G. जीवन्मुक्तात्मत्यागी and H. जीवन्वाऽऽत्मत्यागी all for जीवन्नात्मत्यागी. ६. We follow here H. I. and the text; while B. D. E. H. and J. add वा and C. F. त्वा before द्वादशरात्रं and G. omits it substituting दशरात्रं for द्वादशरात्रं. ७. A. substitutes च for वा. ८. We follow here A. and the text; while I. reads अग्निं समाधाय and others अग्निमुपाधाय for अग्निमुपसमाधाय.

इति । तत्र जप-होमौ विद्वद्विशेषेण विकल्पनीयौ । द्वादशरात्र-त्रिरात्रौ स्वविद्वद्विषये शक्ताशक्तभेदेन व्यवस्थापनीयौ ।

मूलवचने प्रव्रज्याशब्देन पूर्वं महाप्रस्थानगमनं व्याख्यातम् । अथ वा परिव्रज्या तेन विवक्ष्यते । तथा च सति परिव्रज्यातः प्रच्युतस्य ब्राह्मणस्य प्रायश्चित्तमुक्तं भवति । तदिदं श्रद्धालोः पुनरुपनयनादिपुरःसरं पारिव्रज्यं जिघृक्षोर्वेदितव्यम् । यस्तु पुनः पारिव्रज्यं न जिघृक्षति तस्य मरणान्तं राजदासत्वादिकम् । यत्त्वत्र नारदः—

'राज्ञ एव तु दासः स्यात् प्रव्रज्याऽवसितो द्विजः* ।
न तस्य प्रतिमोक्षोऽस्ति न विशुद्धिः कथञ्चन' ॥
(ना. स्मृ. ५. ३९)

इति तत् क्षत्रिय-वैश्यपरम् । यदाह कात्यायनः—

'प्रव्रज्याऽवसिता यत्र त्रयो वर्णा द्विजातयः ।
निर्वासं कारयेद्विप्रं दास्यं क्षत्र-विशौ नृपः'† ॥

* प्रायश्चित्तार्थत्वादस्मिन् दास्ये भृतिः पारितोषिकादिकं च न ग्राह्यम् । न तस्य प्रतिमोक्षोऽस्ति इत्यनेन राजदास्य एव तस्य मरणं भवेत् । मरणपर्यन्तं तस्य कदापि शुद्धिर्नास्ति । मरणेनैव स शुद्धो भवतीत्यभिप्रायः ।

† उपरितनेन नारदवचनेनोक्तस्य राजदास्यस्य व्यवस्थेयम् । तत्र ब्राह्मणस्य निर्वासनम् । न दास्यम् । तत्प्रकारः समनन्तरोक्तेन दक्षवचनेन प्रदर्शितः ।

१. I. reads विद्वद्विषयौ कल्पनीयौ, G. reads विद्वद्विषयेण· and H. विद्वद्विशेषे विषयौ विकल्पनीयौ. २. We follow here A. and I.; while all others read च विद्वद्विषये for स्वविद्वद्विषये; while B. and D. omit -त्रिरात्रौ and read द्वादशरात्रं. ३. C. F. and J. substitute प्रतिमोहो. I. प्रतिबोधो for प्रतिमोक्षो; while B. and D:—

.... प्रव्रज्यासहितो द्विजः ।
न तस्य प्रति होमोऽस्ति .... ॥.

४. Except A. all others omit तत् क्षत्रिय·वैश्यपरम् । यदाह. ५. C. and F. read प्रव्रज्या च सितो and B. and D. प्रव्रज्यासहितो both for प्रव्रज्यावसिता.. ६. G. H. I. and J. read -विशो: for -विशौ.

इति। दक्षः—

'पारिव्राज्यं गृहीत्वा तु यः स्वधर्मे न तिष्ठति।
श्वपदेनाङ्कयित्वा तं राजा[1] शीघ्रं प्रवासयेत्'॥
(द. स्मृ. ७. ३४)

इति। याज्ञवल्क्यः—

'प्रव्रज्याऽवसितो राज्ञो दासः स्यात्[2] मरणान्तिकम्'*।
(या. स्मृ. २. १८३)

इति॥ ५-६-७-८॥

अथाचारकाण्डशेषत्वेन स्नानभेदानाह—

स्नानानि पञ्च पुण्यानि कीर्तितानि मनीषिभिः।
आग्नेयं वारुणं ब्राह्मं वायव्यं दिव्यमेव च॥ ९॥

इति॥९॥

आग्नेयादीनामुपदिष्टानां[4] पञ्चानां क्रमेण स्वरूपं विविनक्ति—

आग्नेयं भस्मना स्नानमवगाह्य तु वारुणम्।
आपो हिष्ठेति च ब्राह्मं वायव्यं गोरजः[5] स्मृतम्॥१०॥
यत्तु सातपवर्षेण तत् स्नानं दिव्यमुच्यते।
तत्र स्नात्वा तु गङ्गायां स्नातो भवति मानवः॥११॥

* इदमपि क्षत्त्रिय-वैश्ययोरेव दास्यं विधत्ते। तदपि अनभ्युपगत-प्रायश्चित्तस्यैव।

१. I. reads राज्यात् for राजा. २. The text reads दास आमरणान्तिकम् for दासः स्यान्मरणान्तिकम्. ३. L. does not insert the following verse:—

स्नानानि पञ्च पुण्यानि कीर्तितानि मनीषिभिः।
आग्नेयं वारुणं ब्राह्मं वायव्यं दिव्यमेव च॥.

४. G. E. and I. read उद्दिष्टानां for उपदिष्टानां. ५. M. reads रजसा for गोरजः.

इति । भस्मस्नानं द्विविधम् । पादादिकं मूर्धादिकं च । तत्र पादादिकं विरक्तविषयम् । संहारक्रमत्वात्* । तच्च कूर्मपुराणे दर्शितम्—

'आग्नेयं भस्मनाऽऽपादमस्तकाद्देहधूलनम्' ।[१]
(कू. पु. प. १. २. १८. १३)

इति । मूर्धादि लिङ्गपुराणे दर्शितम्—

'ईशानेन शिरोदेशं मुखं तत्पुरुषेण तु ।(३७)
उरोदेशमघोरेण गुह्यं वामेन सुव्रताः[२] ॥
सद्येन[३]† पादौ, सर्वाङ्गं प्रणवेन तु शोधयेत्' ।
(लिं. पु. १. २६. ३७–३८)

इति । जलावगाहनरूपं तु वारुणस्नानं प्रथमाध्याये—

'सन्ध्या स्नानं जपो होमः'[४]
(प. स्मृ. १. ३९)

* तत्र तावत् स्नान-न्यासादिषु द्वौ क्रमौ विहितौ । सृष्टिक्रमः संहारक्रमश्च । भगवता जगत्स्रष्ट्रा मूर्धानमारभ्य सृष्टिः क्रियते संहर्त्रा च पादमारभ्य संहारः क्रियते इति श्रुति-स्मृत्यादिषु दर्शनात् तान्त्रिकैर्न्यासादिषु क्रमद्वयमादृतम् । तत्र गृहस्थानां सृष्टिक्रमः विरक्तानां संहारक्रम इति व्यवस्था ।

† सद्येन 'सद्योजातं प्रपद्ये' इति मन्त्रेणेत्यर्थः ।

१. B. and D. omit the following :—
'आग्नेयं भस्मनाऽऽपादमस्तकाद्देहधूलनम्' ।
इति । मूर्धादि लिङ्गपुराणे दर्शितम् ।.

२. H. and I. read सुव्रत: for सुव्रता: this is not grammatically incorrect but a quoted line and address to several Rishis. ३. G. and J. read सव्येन for सद्येन. ४. B. and D. omit the following :—
जपो होम :"—इत्यत्र प्रपञ्चितम् । ब्राह्मं तु तिसृभिरापो हि ष्ठेत्यृग्भिः ।
पाद-हृदय-मूर्धप्रदेशेषु कुशोदकैर्मार्जनम् । तदुक्तं कूर्मपुराणे—
'ब्राह्मं तु मार्जनं .... ।'.

इत्यत्र प्रपञ्चितम्। ब्राह्मं तु तिसृभिरापो हि ष्ठेत्यृग्भिः पाद-हृदय-मूर्धप्रदेशेषु कुशोदकैर्मार्जनम्। तदुक्तं कूर्मपुराणे—

'ब्राह्मं तु मार्जनं मन्त्रैः कुशैः सोदकबिन्दुभिः।

(कू. पू. १. २. १८. १३)

इति। तच्च त्रिःकृत्वोऽभ्यस्तेषु स्थानेषु कर्तव्यम्। तत्प्रकारश्च बौधायनेन दर्शितः—

'भुवि मूर्ध्नि तथाऽऽकाशे मूर्ध्न्याकाशे तथा भुवि।
आकाशे भुवि मूर्ध्नीति मन्त्रस्नानं विधीयते'॥

(बौ. स्मृ. १. २. १०. २१)

इति। सायंकाले गोषु मार्गेष्वागच्छन्तीषु वायुना समुत्थिते गोपादरजस्यवस्थानं वायव्यम्। आतपयुक्तेन वर्षोदकेन देहस्याप्लावनं दिव्यस्नानम्। तदिदं पूर्वोक्तेभ्यः प्रशस्तम्। एतेन यौगिक-सारस्वते अपि द्वे स्नाने उपलक्ष्येते। यौगिकं योगेन विष्णुचिन्तनम्। तदाह व्यासः—

'ब्राह्ममाग्नेयमुद्दिष्टं वायव्यं दिव्यमेव च॥ (९)
वारुणं यौगिकं तद्वत् षोढा स्नानं समासतः।
ब्राह्मं तु मार्जनं मन्त्रैः कुशैः सोदकबिन्दुभिः॥ (१०)

---

१. B. and D. read तत्र त्रिषु तेभ्यस्तषु स्नानेषु, C. and F. तत्र त्रिषुप्तेभ्यतेषु, E. and H. तत्र त्रिष्टुप् तेभ्यस्तेषु स्नानेषु, G. त्रिविष्कृतिभ्यःस्नानेषु and J. सत्र त्रिः कृत्वोऽभ्यस्तेषु स्यानेषु all for तच्च त्रिःकृत्वोऽभ्यस्तेषु स्थानेषु. २. J. substitutes स्यात् for इति and for the same G. आदि. ३. B. D. E. G. H. read गच्छन्तीषु for आगच्छन्तीषु. ४. Except A. I. and J. all others omit. है. ५. B. and D. substitute तच्च, J. तत्र. H. तत्तत् for तद्वत्. C. and F. चातुर्वियोगिकं तत्तत् for वारुणं यौगिकं तद्वत्. ६. These three lines appear only in A. and the text; while all others omit: but the contents of the same are quite necessary here.

आग्नेयं भस्मना स्नानं वायव्यं गोरजः स्मृतम् ।
यत्तु सातपवर्षेण तत् स्नानं दिव्यमुच्यते ॥ (११)
वारुणं चावगाहस्तु मानसं स्वात्मवेदनम् ।
यौगिकं स्नानमाख्यातं योगाद् विष्णुविचिन्तनम्' ॥(१२)
(ल. व्या. स्मृ. १. ९–१२)

इति । विद्वदाशिषा सम्पादितं सारस्वतं स्नानम् । तदाह बृहस्पतिः—

'वायव्यं गोरजः प्रोक्तमस्तं गच्छति गोपतौ ।
विद्वत्सरस्वतीप्राप्तं[२] स्नानं सारस्वतं स्मृतम्' ॥
(बृ. स्मृ. ३. ४९)

इति । विद्वदुक्तिप्रकारमाह व्यासः—

'स्वयमेवोपपन्नाय विनयेन द्विजातये* ।
तज्ज्ञैः[३] सम्पादयेत् स्नानं शिष्याय च सुताय च ॥
दाक्षायणमयैः कुम्भैर्मन्त्रवज्जाह्नवीजलैः ।
कृतमङ्गलपुण्याहैः स्नानमस्तु तदर्थिनाम् ॥
(व्या. स्मृ. १. १४–१९)

आदौ तावत् प्रभासे बहुगुणसलिले मध्यमे पुष्करे वा
गङ्गाद्वारे प्रयागे कनखलसलिले[४] भद्रकर्णे गयायाम् ।

---

* विनयेन स्वयमेवोपपन्नायैव द्विजातये । उपपत्त्यभावेऽपि पुत्राय शिष्याय च स्नानसम्पादिका उक्तिर्देयेति भावः । तामेवोक्तिमाह दाक्षायणमयैरिति । दाक्षायणं सुवर्णम् । तन्मयैः कुम्भैः । सन्निहत्यां कुरुक्षेत्रे ।

---

१. B. and D. read योगो विष्णुविचिंतनम्, J. योगात् विष्णुं विचिंतयेत् and the text योगैर्विष्णुविचिंतनम्. २. B. and D. read -प्रोक्तं for -प्राप्तं. ३. B. D. G. and J. read सतः for तज्ज्ञः. ४. We follow here A. C. F. and J.; while others read -सहिते for -सलिले.

राहुग्रस्ते च सोमे दिनकरसहिते सन्निहत्यां विशेषात्
एतैर्विख्याततीर्थैस्त्रिभुवनविदितैः स्नानमच्छिन्नमस्तु'॥
(ल. व्या. स्मृ. १. ७)

इति स्नानानि। एतेषु सप्तसु स्नानेषु वारुणं मुख्यमितराणि षट्स्नानानि गौणानि। मुख्य-गौणभेदेन शङ्खवचनमाचारकाण्ड एवोदाहृतम्*। तत्र गौणस्नानान्यशक्तविषयाणि। तदुक्तं कूर्मपुराणे—

'अप्रायत्ये† समुत्पन्ने स्नानमेव समाचरेत्।
ब्राह्म्यादीनि तथाऽशक्तौ स्नानान्याहुर्मनीषिणः' ॥
(कू. पु. १. २. १८. ११)

इति ॥ १०–११ ॥

वारुणस्नाने तर्पणस्य पूर्वभावित्वं वस्त्रनिष्पीडनस्योत्तरभावित्वमुपपत्तिपुरस्सरं विदधाति—

स्नातुं यान्तं द्विजं सर्वे देवाः पितृगणैः सह।
वायुभूतास्तु गच्छन्ति तृषार्त्ताः सलिलार्थिनः ॥१२॥
निराशास्ते निवर्त्तन्ते वस्त्रनिष्पीडने कृते।
तस्मान्न पीडयेद्वस्त्रमकृत्वा पितृतर्पणम् ॥ १३॥

इति। स्नातुं गच्छन्तं येऽनुगच्छन्ति ते सर्वे पूर्वं वस्त्रे निष्पीडिते

---

* प्रथमाध्याये स्नानप्रकरणे २६८ पृष्ठे तदग्रे च द्रष्टव्यमिदम्।
† अप्रायत्यं अशुचित्वम्।

---

१. I. reads सन्निपात्यां. C. L. and G. -विशेषैः for विशेषात्. २. B. and D. omit स्नानानि गौणानि, while G. I. omits स्नानानि. ३. B. C. D. and F. substitute नच for तत्र. ४. The text reads असामर्थ्ये for अप्रायत्ये. ५. C. F. and I. read एवं for एव. ६. B. D. G. H. and J. read उपपत्ति; पराशरो for उपपत्तिपुरस्सरं; while G. omits -पुरःसरं. ७. M. reads स्नानार्थं विप्रमायान्तं देव्यः for स्नातुं यान्तं द्विजं सर्वे देवाः. ८. K. reads अनुगच्छन्ति and M. हि गच्छन्ति for तु गच्छन्ति. ९. I. reads तृष्णार्तेः for तृषार्ताः.

सति निराशाः गच्छन्ति—इत्येषोपपत्तिः। अस्मिन्नर्थे योगियाज्ञवल्क्यादिस्मृत्यन्तरवचनानि पूर्वमेवोदाहृतानि* ॥१२–१३॥

तर्पणवेलायां तिलाः पाणितले विलोमप्रदेशे पात्रान्तरे वा स्थापनीयाः न तु सलोम्नि पाणिपृष्ठे,—इत्यभिप्रेत्य तत्र स्थापने प्रत्यवायमाह—

रोमकूपेष्ववस्थाप्य यस्तिलैस्तर्पयेत् पितॄन् ।
पितरस्तर्पितास्तेन रुधिरेण मलेन च ॥१४॥

इति। अस्मिन्नर्थे देवलवचनं पूर्वमेवोऽदाहृतम् ॥ १४ ॥

स्नानवेलायां केशधूननादि प्रतिषेधति—

अवधूनोति यः केशान् स्नात्वा यस्तूत्सृजेन्मलम्[†] ।
आचामेद्वा जलस्थोऽपि स बाह्यः पितृ-दैवतैः[‡] ॥१५॥

---

* आचारकाण्डे प्रथमेऽध्याये स्नानप्रकरणे द्रष्टव्यानीमानि वचनानि।

† बी. संज्ञकं डी. संज्ञकं च पुस्तकद्वयं वर्जयित्वा अन्येषु सर्वेष्वप्यादर्शपुस्तकेषु 'स्नात्वा प्रस्रवतो द्विजः' इति, जी. के. एल्. संज्ञितपुस्तकेषु 'प्रस्रवते' इति च पाठो दृश्यते। तथापि नायं माधवाचार्य-धरणीधरादीनां सम्मतः। 'इत्थमेव पाठः सर्वत्र। परन्तु, "यश्च स्नानानन्तरमार्द्रवस्त्रो मल-मूत्रे विसृजेत्" इति व्याख्यादर्शनात्, प्रस्रवते द्विजः—इति पाठ एव समीचीनः प्रतिभाति'—इति वदन् वंगदेशीयास्यातिकसोसायटीमुद्रितपुस्तकसम्पादनकर्ता चन्द्रकान्ततर्कालङ्कारस्त्वत्र भ्रान्त एव। केवलं प्रस्रवते इत्यनेन व्याख्यानस्य कथं सङ्गतिरिति स एव प्रष्टव्यः।

‡ केचित् 'पितृ-दैवते' इति पाठमाश्रित्य देव-पित्र्यकर्मणि स बाह्यः वर्ज्यः भवतीति व्याचख्युः।

---

१. Except A. and I. all others read इति तेषाम्; while. I. इत्येव for इत्येषा. २. C. F. E. and H. read स्नानकर्तृपाणिपृष्ठे for सलोम्नि पाणिपृष्ठे. ३. K. and L. read तिलैस्तर्पयते for यः स्तिलैस्तर्पयेत्; while M. does not insert the whole verse, and G. reads -कूपे च संस्थाप्य for -कूपेष्ववस्थाप्य. ४. I. K. and L. read तर्पितास्तेन ते सर्वे for पितरस्तर्पितास्तेन. ५. B. and D. read अथ for अव.- Except B. and D. others read this line as follows :—

अधूनोति यः केशान् स्नात्वा प्रस्रवतो द्विजः ।;

while G. K. and L. read प्रस्रवते. and J. reads -स्नात्वार्द्रो विसृजेन्मलम्. ६. K. and L. read पितृ-दैवते for पितृ-दैवतैः.

इति । स्नात्वेत्येतत् पदं काकाक्षिवद् उभयतः सम्बद्ध्यते । तथा च सति यः स्नानानन्तरमार्द्रान् केशानवधुनुयात् यश्च स्नानानन्तरमार्द्रवस्त्रो मल-मूत्रे विसृजेत् यश्च नद्यादावस्नानकाले जलमध्ये स्थित्वा आचामेत्, स त्रिविधोऽपि पुरुषः पितृभिः दैवतैश्च बाह्यः कृतः । पैतृकं दैविकं चानुष्ठानमनुष्ठातुमनर्ह इत्यर्थः[1] ॥ १५ ॥

आचमनकाले शिरःप्रावरणादीनि निषेधति—

शिरः प्रावृत्य कण्ठं वा मुक्तकच्छ-शिखोऽपि[2] वा ।
विना यज्ञोपवीतेन[3] आचान्तोऽप्यशुचिर्भवेत् ॥ १६ ॥

इति । वस्त्रेण शिरः कण्ठं वा प्रावृत्य नाचामेत् । तथा मुक्तकच्छो वा मुक्तशिखो वा यज्ञोपवीतरहितो वा नाचामेत् ॥ १६ ॥

आचमने नियामान्तरमाह—

जले स्थलस्थो नाचामेत् जलस्थश्च बहिःस्थले ।
उभे स्पृष्ट्वा समाचान्त[4] उभयत्र शुचिर्भवेत्[5] ॥ १७ ॥

इति । यो हि पद्भ्यां जलमस्पृष्ट्वा शुद्धस्थल एवोपविश्य ईषत्[6]प्रह्वो जल एव बिन्दून् पातयन्नाचमति स जल-स्थलयोरुभयोर्न शुद्ध्यति । यश्च तद्वैपरीत्येन[7] जले पादद्वयमवस्थाप्य स्थले बिन्दून् पातयन्नाचामति, सो ऽपि नोभयत्र शुद्ध्यति । अतस्तथा नाचान्तव्यम् । किन्त्वेकेन पादेन स्थलमप-

---

१. H. does not insert इत्यर्थः. २. H. reads मुक्तकक्षः शिखोऽपि for मुक्तकच्छ-शिखोऽपि. ३. J. reads यश्चायज्ञोपवीती स for विना यज्ञोपवीतेन. ४. K. and L. read समाचामेत् for समाचान्त. ५. B. and D. read उभयत्राशुचिर् for उभयत्र शुचिर्. ६. G. and I. do not insert ईषत्-. ७. G. omits the following portion :—

यश्च तद्वैपरीत्येन जले पादद्वयमवस्थाप्य स्थले बिन्दून्
पातयन्नाचामति सोऽपि नोभयत्र शुद्ध्यति ।;

रेण जलं स्पृष्ट्वा समाचामेत् । तथाचोभयत्र शुद्ध्यति । एतच्च स्नात्वा य आर्द्रवस्त्रस्तद्विषयम् ॥ १७ ॥

द्विराचमननिमित्तान्याह—

स्नात्वा पीत्वा क्षुते सुप्ते भुक्त्वा[1] रथ्योपसर्पणे ।
आचान्तः पुनराचामेद्वासो विपरिधाय च ॥ १८ ॥

इति ॥ १८ ॥

*आचमनप्रतिनिधित्वेन श्रोत्रस्पर्शे निमित्तान्याह—

क्षुते निष्ठीवने[3] चैव दन्तोच्छिष्टे तथाऽनृते ।
पतितानां च सम्भाषे दक्षिणं श्रवणं स्पृशेत् ॥ १९ ॥

इति ॥ १९ ॥

श्रोत्रस्पर्शस्य शुद्धिहेतुत्वमर्थवादपुरःसरमुपपादयति—

प्रभासादीनि तीर्थानि गंगाद्याः सरितस्तथा ।
विप्रस्य दक्षिणे कर्णे सन्तीति मनुरब्रवीत् ॥ २० ॥
अग्निरापश्च वेदाश्च सोम-सूर्या-ऽनिलास्तथा ।
सर्वे एव तु विप्रस्य श्रोत्रे तिष्ठन्ति दक्षिणे[6] ॥ २१ ॥

इति ॥ २०–२१ ॥

---

* आचमनानुकूल्यमाह—इत्यवतारयति धरणीधरः ।

---

while J. omits :—

स जलस्थलयोरुभयोर्न शुद्ध्यति । यश्च तद्वैपरी-
त्येन जले पादद्वयमवस्थाप्य स्थले बिन्दून् पातय-
न्नाचामति, सोऽपि नोभयत्र शुद्ध्यति ।.

१. J. and M. substitute भुक्ते for भुक्त्वा and I. रथ्याप्रसर्पणे for रथ्योपसर्पणे. २. K. reads जलस्थश्च बहिःस्थले for वासो विपरिधाय च. ३. M. reads निष्ठीवते for निष्ठीवने. ४. Except A. all others omit अर्थवादपुरःसरम्. ५. We follow here A. K. and L.; while all others omit the verse. ६. M. reads this verse as follows :—

ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च सोमः सूर्योऽनिलस्तथा ।
ते सर्वे ह्यपि तिष्ठन्ति कर्णे विप्रस्य दक्षिणे ॥.

अरुणोदयात् पूर्वं स्नानं निषेधति—

भास्करस्य[1] करैः पूतं दिवा स्नानं प्रशस्यते।
अप्रशस्तं निशि स्नानं राहोरन्यत्र दर्शनात्॥ २२॥

इति। [2]ग्रहणस्नाने रात्रिस्नानस्य प्रतिप्रसवं विवक्षित्वा* राहोरन्यत्र दर्शनादित्युक्तम्॥ २२॥

स्नानदृष्टान्तेन दानादीनामपि प्रतिप्रसवमाह—

स्नानं† दानं जपो होमः कर्त्तव्यो राहुदर्शने।
अन्यदा त्वशुची रात्रिस्तस्मात् तां परिवर्जयेत्‡॥[3]२३॥

इति। यद्यपि रात्रौ दानादिप्रतिषेधो न मूलवचने प्रस्तुतः

* एवमेव पुत्रजन्मनिमित्तकं पित्रादिमरणनिमित्तकं च स्नानं रात्रावपि भवत्येव। पराशरेणैव तदभ्यनुज्ञातमग्रे।

† स्नानं ग्रहणनिमित्तकम्। तच्च स्पर्श-मोक्षकालयोः कर्तव्यम्। दानं जन्मराश्यादिदुष्टस्थानस्थितग्रहणनिमित्तकपीडादिपरिहारार्थम्। तच्च मुक्त्यनन्तरमेव भवति। पुरश्चरणादिसङ्कल्पपूर्वको मन्त्रजपः। स च स्पर्शादिमोक्षान्त एव। होमः ग्रहणपीडापरिहारार्थकः तस्यामेव रात्रौ कर्तव्यः। पुरश्चरणाङ्गस्तु द्वितीयदिन एव।

‡ नायं श्लोको धरणीधरेण गृहीतो नापि व्याख्यातः।

१. M. reads दिवाकरकरैः for भास्करस्य करैः. २. C. E. F. and H. omit the following :—

ग्रहणस्नाने रात्रिस्नानस्य प्रतिप्रसवं विवक्षित्वा राहोरन्यत्रदर्शनादित्युक्तम्॥ २२॥ स्नानदृष्टान्तेन दानादीनामपि प्रतिप्रसवमाह—
स्नानं दानं जपो होमः कर्तव्यो राहुदर्शने।
अन्यदा त्वशुची रात्रिस्तस्मात्तां परिवर्जयेत्॥ २३॥ इति।;

while B. D. and G. substitute सोमग्रहणे for ग्रहणस्नाने. ३. C. E. F. H. K. L. and M. do not insert this verse, but the author has commentated this.
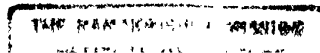
तथापि शास्त्रान्तरसिद्धं प्रतिषेधं हृदि निधायाऽयं प्रतिप्रसवः[1] इति द्रष्टव्यम्। अन्यदा[2] राहुदर्शनरहिते काले रात्रिः स्नानादिष्वशुचिः तस्मात् स्नानादिकं चिकीर्षुस्तां रात्रिं परिवर्जयेत् ॥२३॥

सोमग्रहणकालस्य दानाद्यर्हत्वमुपपादयति—

मरुतो[3] वसवो रुद्रा आदित्याश्चैव[4] देवताः।
सर्वे सोमे प्रलीयन्ते तस्माद्दानन्तु तद्ग्रहे[5] ॥ २४ ॥

इति ॥ २४ ॥

राहुदर्शन इव खलयज्ञादावपि रात्रिदानमभ्यनुजानाति[6]—

खलयज्ञे विवाहे च संक्रान्तौ ग्रहणे तथा[7]।
शर्वर्यां दानमस्त्येव नान्यत्रैवं[8] विधीयते ॥ २५ ॥

इति ॥ २५ ॥

पुनरपि राहुदर्शनं दृष्टान्तत्वेनोदाहृत्य[9] पुत्रजन्मादौ रात्रिदानमभ्यनुजानाति—

पुत्रजन्मनि यज्ञे च तथा चात्ययकर्मणि।
राहोश्च दर्शने दानं प्रशस्तं नान्यदा निशि ॥ २६ ॥

---

१. E. G. H. and J. substitute प्रतिषेधः for प्रतिप्रसवः. २. B. and D. read अन्यथा and G. अन्यत्र for अन्यदा. ३. I. reads मारुतो, but it seems to be incorrect. ४. B. and D. substitute अपि. C. E. F. J. K. and L. अथ for एव. ५. We follow here A. and M.; while all others substitute संग्रहे for तद्ग्रहे. ६. B. D. and G. read अनुजानाति for अभ्यनुजानाति and for the same C. and F. read इत्यनुजानाति. ७. M. reads ग्रहणेषु च for ग्रहणे तथा. ८. Except A. and I. all others substitute तु for एवं; while M. reads दानमेतेषु नान्यत्रेति विनिश्चयः for दानमस्त्येव नान्यत्रैवं विधीयते. ९. I. reads दृष्टान्तेन for दृष्टान्तत्वेन.

इति। अत्ययकर्म मरणम्। तस्मिन् प्रस्तुते सति गोदान-तिलपात्रादिदानं* निश्यपि[1] कर्त्तव्यम्॥ २६॥

'नान्यदा निशि' इत्ययं निषेधो दान इव स्नानेऽप्यस्तीत्य-भ्युपेत्य पूर्व-पश्चिमयामयोः स्नानस्य प्रतिप्रसवमाह—

महानिशा तु विज्ञेया मध्यस्थं[2] प्रहरद्वयम्।
प्रदोष-पश्चिमौ यामौ दिनवत् स्नानमाचरेत्॥ २७॥

इति। निशि निषेधो महानिशाविषयः। महानिशाशब्दश्च द्वितीय-तृतीययामावभिधत्ते। तथा च सति प्रथम-चतुर्थयामौ दिनवत् स्नानादियोग्यौ। तस्मात्तत्र स्नानादिकमाचरेत्। एत-च्चापद्विषयम्। अन्यथा 'भास्करस्य करैः' (प. स्मृ. १२. २२) इत्यनेन विरुद्ध्येत्। काम्य-नैमित्तिके स्नाने तु महानिशाया-मप्यनिषिद्धे[3]। तदाह देवलः—

'महानिशा तु विज्ञेया मध्यस्थं प्रहरद्वयम्।
तस्यां[4] स्नानं न कुर्वीत काम्य-नैमित्तिकादृते'†॥

इति॥ २७॥

---

* तच्च मरणनिमित्तमुत्क्रान्तिधेन्वादिदानम्।

† देवलेनैव—

'महानिशा द्वे घटिके रात्रेर्मध्यमयामयोः'।

इत्युक्तत्वात् रात्रिद्वितीयप्रहरान्त्यघटिका तृतीयप्रहराद्यघटिका चेति घटिकाद्वयं महानिशासंज्ञकं भवति। तान्त्रिकमते प्रथमप्रहरानन्तरं घ-टिकाद्वयं महानिशा ततश्चातिनिशेत्याद्यलमप्रसक्तेन।

---

१. B. D. C. and F. read इत्यपि for निश्यपि. २. B. C. E. F. and I. read मध्यस्थ- for मध्यस्थं. ३. I. reads महानिशापि न निषिद्ध्यते; while B. D. E. and J. read महानिशाप्यनिषिद्धा. ४. I. reads तत्र for तस्यां.

रात्रौ स्नानस्य निमित्तं राहुदर्शनं पूर्वमुक्तम्[1]। इदानीं निमित्तान्तरमाह[2]—

चैत्यवृक्षश्चितिर्यूपश्चण्डालः सोमविक्रयी[3]।
एतांस्तु ब्राह्मणः स्पृष्ट्वा सवासा जलमाविशेत्*॥२८॥

इति। चितेर्योग्यं श्मशानस्थानं चैत्यम्। तत्र समारोपितो वृक्षः चैत्यवृक्षः[4]। चित्यादयः प्रसिद्धाः। तेषां स्पर्शनं स्नाननिमित्तम्। तद् यदि कथञ्चित् रात्रौ सम्पद्यते तदा रात्रावपि स्नातव्यमित्यभिप्रायः[5] ॥ २८ ॥

स्नानस्य निमित्तान्तरमाह—

अस्थिसंचयनात् पूर्वं रुदित्वा स्नानमाचरेत्।
अन्तर्दशाहे विप्रस्य ह्यूर्ध्वमाचमनं भवेत्[6] ॥ २९ ॥

इति। 'प्रथमेऽह्नि' (व्या. स्मृ. ९९)—इत्यादिशास्त्रैर्विहितानां

* जलमाविशेत्। इत्यनेन उद्धृतजलानिषेधोऽवगम्यते इति धरणीधरः। तथा च उष्णोदकनिषेधोऽप्यनेनैवावगम्यत इति सुष्ठूक्तं भवति।

१. B. C. D. and F. add तत् before पूर्वम्. २. I. reads निमित्तान्तराणि and B. and D. नैमित्तान्तरम् for निमित्तान्तरम्. ३ M. reads चितिस्थश्च for चितिर्यूपश्. ४. Except A. G. E. H. and I. all others omit चैत्यवृक्षश्; while B. D. E. H. and J. read चैत्यादयः for चित्यादयः. ५. B. and D. omit the following :—

स्नातव्यमित्यभिप्रायः ॥ २८ ॥
स्नानस्य निमित्तान्तरमाह—
अस्थिसंचयनात् पूर्वं रुदित्वा स्नानमाचरेत्।
अन्तर्दशाहे विप्रस्य ह्यूर्ध्वमाचमनं भवेत् ॥ २९ ॥
इति। 'प्रथमेऽह्नि' (व्या. स्मृ. ००)—इत्यादिशास्त्रैर्विहितानां दिनानां मध्ये यदाऽस्थिसंचयनं क्रियते ततः पूर्वस्मिन् काले रोदनं स्नाननिमित्तम्। अस्थिसञ्चयनादूर्ध्वं रोदनं स्वाचमनस्यैव निमित्तम्। ननु स्नानस्य ॥२९॥
ननु—सोमग्रहणे रात्रावपि.

६. M. reads पूर्वम् for ह्यूर्ध्वम्; while K. and L. स्मृतम् for भवेत्.

दिनानां मध्ये यदा[1]ऽस्थिसञ्चयनं क्रियते ततः पूर्वस्मिन्काले रोदनं स्नाननिमित्तम्। अस्थिसंचयनादूर्ध्वं रोदनं त्वा[2]चमनस्यैव निमित्तम्। नतु स्नानस्य ॥ २९ ॥

ननु—सोमग्रहणे रात्रावपि स्नातव्यमित्युक्तं तदयुक्तम्[3]। उदकस्य शुद्ध्यभावात्। तदाह पैठीनसिः—

'अपेयं तु तदा[4] तोयं रात्रौ मध्यमयामयोः।
स्नानं चैव न कर्त्तव्यं तथैवाचमनक्रिया' ॥

इति। तस्माद्रात्रौ स्नानं कथमभ्युपगम्यते?—इत्याशङ्क्य सोमग्रहादिव्यतिरिक्तविषयेयमशुद्धिरित्याह—

सर्वं गङ्गासमं तोयं* राहुग्रस्ते दिवाकरे।
सोमग्रहे[5] तथैवोक्तं स्नान-दानादिकर्मसु ॥ ३० ॥

इति। सोमग्रहस्योपलक्षणत्वात् संक्रान्त्यादिष्वपि नास्त्य-

* 'सर्वं गङ्गासमं तोयम्'—इत्यनेन पर्वनिमित्तकं पावित्र्यं गङ्गासमत्वेन रात्रिस्नानार्हत्वं चोक्तम्। तत्र गङ्गायां कालनियमो नास्ति। यथोक्तं महाभारते अङ्गारपर्णगन्धर्वम्प्रत्यर्जुनेन—

'समुद्रे हिमवत्पार्श्वे नद्यामस्यां च दुर्मते—
रात्रावहनि सन्ध्यायां कस्य गुप्तः परिग्रहः ॥
भुक्तो वाऽप्यथ वाऽभुक्तो रात्रावहनि खेचर।
न कालनियमो ह्यस्ति गङ्गां प्राप्य सरिद्वराम्' ॥
(म. भा. १. १७०. १६–१७.)

इति। ग्रहणे गङ्गासमत्वात् सर्वेष्वपि जलाशयेषु रात्रौ स्नानं न दोषावहमित्यर्थः।

१. G. reads यथा for यदा. २. G. omits तु. ३. I. reads स्नातव्यमित्युक्तं तद्युक्तम्। ४. I. reads तथा for तदा. ५. K. and L. read सोमग्रस्ते for सोमग्रहे.

शुद्धिदोषः ॥ ३० ॥

सोमग्रहादीनां यथा उदकप्राशस्त्यहेतुत्वं तथा कुशाना-मप्याह—

कुशैः पूतं तु यत् स्नानं कुशेनोपस्पृशेद् द्विजः ।
कुशेन चोद्धृतं तोयं सोमपानसमं भवेत् ॥ ३१ ॥

इति । कुशैर्मार्जनं कृत्वा मन्त्रस्नानं क्रियते तत् कुशपूतं स्नानम् । कुशाननामिकायां धृत्वा यदाचमनं तत् कुशोदको-पस्पर्शनम् । सन्ध्यावन्दनादौ मार्जनार्थं कुशाग्रैरुद्धृतं बिन्दु-जातं कुशोद्धृततोयम् । तत्तोयं सोमपानवत् प्रशस्तम् ॥३१॥

अथ कृत्स्नवेदाध्ययनं कर्त्तुमशक्तस्यैकदेशाध्ययनमभ्य-नुज्ञातुमध्ययनाऽभावं निन्दति—

अग्निकार्यात् परिभ्रष्टाः सन्ध्योपासनवर्जिताः ।
वेदं चैवानधीयानास्सर्वे ते वृषलाः स्मृताः ॥ ३२ ॥

इति । उभयोः सन्ध्ययोर्ब्रह्मचारिभिः समिदाधानमग्नि-कार्यम् । तेन गृहस्थानामौपासनमप्युपलक्ष्यते । अग्निकार्या-दिरहितानां वृषलत्वं शूद्रादिसमानत्वम् ॥ ३२ ॥

---

१. B. D. E. H. I. and J. read कुशस्य for कुशानाम्. २. K. and L. read कुशैः पूतं भवेत्, B. D. C. E. F. H. and I. कुशपूतं तु यत्, and G. कुशपूर्वं तु यत् All for कुशैः पूतं तु यत्. ३. Except A. K. and L. all others read कुशेनोद्धृततोयं यत् for कुशेन चोद्धृतं तोयं. ४. M. substitutes स्मृतम् for भवेत्; while G. omits -समं and reads भवेदिति. ५. I. omits मन्त्र- and adds यत् after क्रियते. ६. Except A. and I. all read कुशमार्जनार्थं for मार्जनार्थं. ७. C. and F. read अग्निहोत्रम् for अग्निकार्यम्.

ऐकदेशाध्ययनमभ्यनुजानाति–

तस्माद्वृषलभीतेन ब्राह्मणेन विशेषतः।

अध्येतव्योऽप्येकदेशो यदि सर्वं न शक्यते॥ ३३॥

इति। न चाध्ययनन्यायेनाग्निकार्य-सन्ध्योपासनयोरप्येक-देशानुष्ठानं शङ्कनीयम्। प्रयासरहितत्वेन तयोरशक्त्यसम्भ-वात्। क्वचित्तद्वर्जनस्य नास्तिक्या-ऽऽलस्यादिमूलकत्वात्। वृषलभीतेन वृषलत्वाद्भीतेनेत्यर्थः॥ ३३॥

अथ शूद्रान्नं प्रतिषेधति–

शूद्रान्नरसपुष्टस्याऽप्यधीयानस्य नित्यशः।

जपतो जुह्वतो वाऽपि गतिरूर्ध्वा न विद्यते॥ ३४॥

इति। अध्ययन-जप-होमास्तावदशेषपापक्षयहेतुतया प-वित्रतामापादयन्तीति धर्मशास्त्रेषु डिण्डिमः। तथाच मनुः–

'वेदाभ्यासोऽन्वहं शक्त्या महायज्ञक्रिया क्षमा।
नाशयन्त्याशु पापानि महापातकजान्यपि'* ॥

(म. स्मृ. ११. २४५)

*वेदाभ्यासादीनि ब्राह्मणस्य नित्यानि। न तेषां पापप्रणोदनार्थत्वं युक्तम्। तथापि प्रकारान्तरेणात्रोक्तम्। येषां पापानां शास्त्रकृद्भिः प्राय-श्चित्तं नोक्तं तेषां, अप्रत्ययकृतानां, प्रतिभूतानां च वेदाभ्यासादिना निवृ-त्तिर्भवतीति विज्ञायते। 'महापातकजान्यपि' इत्यनेन महापातकजनिता-वान्तरपापानि नश्यन्ति। न महापातकानीति निष्कृष्टोऽर्थः।

१. I. reads कियद्देशा- for एकदेशा- २. B. and D. read न लभ्यते for न शक्यते. ३. G. reads प्रायश्चित्तरहितत्वेन and J. प्रयोगरहितत्वेन. ४. Except A. E. H. and I. all read अशक्य- for अशक्त्य-. ५. M. reads उक्ता for ऊर्ध्वा; while A. substitutes हि for अपि. ६. L. reads डिण्डिमः for नियमः. ७. E. does not insert तथा च मनुः.

इति । बृहस्पतिरपि—

'यथा जातबलोवह्निर्दहत्यार्द्रानपि द्रुमान् ।
तथा दहति वेदज्ञः कर्मजं दोषमात्मनः'* ॥

इति । वसिष्ठोऽपि—

'यथाग्निर्वायुना ऽऽध्मातो हविषा चैव दीप्यते ।
एवं जप्यपरो नित्यं ब्राह्मणः सम्प्रदीप्यते' ॥
(व. स्मृ. २३. १६)

इति । चतुर्विंशतिमतेऽपि—

' वैश्वानरीं व्रातपतीं पवित्रेष्टिं तथैव च ।
ऋतावृतौ प्रयुञ्जानः पुनाति दशपूरुषम्'† ॥

इति । यस्तु नैरन्तर्येण शूद्रान्नं भुञ्जानः तद्रसेन पुष्टो भवति तं पुरुषं यथोक्ता अध्ययनादयो ऽपि न पावयितुं क्षमाः तस्मात् शूद्रान्नं यत्नेन वर्जयेदित्याशयः ॥ ३४ ॥

शूद्रान्नं दृष्टान्तीकृत्य तद्वच्छूद्रसम्पर्कादीन् प्रतिषेधति—

शूद्रान्नं शूद्रसम्पर्कः शूद्रेण तु सहासनम् ।
शूद्राज्ज्ञानागमश्चैव ज्वलन्तमपि पातयेत् ॥ ३५ ॥

इति । शूद्रान्नं व्याख्यातम् । एकस्मिन् गृहे शूद्रेण सह-

* अत्रापि 'कर्मजं दोषम्'—इत्यनेन अनिर्दिष्टप्रायश्चित्तस्यैव दोषस्य ग्रहणं कार्यम् ।

† वैश्वानर्यादय इष्टयः आहिताग्नेः । वेदज्ञानं जप्यं च अनाहिताग्नेः इति यथाधिकारं सम्भवत्येव ।

१. B. and D. read पीतः, C. E. F. H. I. and J. पूतो and G. धूतो for ध्मातो. २. We follow here A. and the text; while all others substitute तथा for एवं and मन्त्रयुक्तः समाहितः for ब्राह्मणः सम्प्रदीप्यते. ३. I. reads पूतयितुं, C. F. and H. प्रापयितुं for पावयितुं; while J. ऊर्ध्वं पारयितुं for the same. ४. Except A. B. and D. all others substitute अपि for एव. ५. G. omits शूद्रेण; while except J. all others do not insert शूद्रान्नं व्याख्यातम्.

वासः शूद्रसम्पर्कः । कृष्यादिकं कारयतां कृषीवलैः शूद्रैः सह कदाचिदेकस्मिन् शकटादावुपवेशनं सहासनम् । पुराणश्रवणादिजातधर्माधर्मविवेकात् प्राज्ञात् वाग्मिनः शूद्राद्धर्माधर्मप्राप्तिर्ज्ञानागमः । एते शूद्रान्नादयः ज्वलन्तं ब्रह्मवर्चसेन विख्यातमपि पुरुषं नरके पातयन्ति । तस्मात्ते वर्जनीयाः ॥ ३५ ॥

वर्ज्यान्तरमाह—

य: शूद्रा पाचयेन्नित्यं शूद्री च गृहमेधिनी ।
वर्जितः पितृ-देवेभ्यो रौरवं याति स द्विजः ॥ ३६ ॥

इति । यो विप्रः केनचिन्निमित्तेन परस्थलादौ निवसन् स्वकीयमेवान्नं शूद्रस्त्रिया पाचयेत्* यस्य च ग्रामे निवसतोऽपि ऊढाऽनूढा वा शूद्रा गृहिणी भवति द्विविधोऽपि स विप्रो हव्य-कव्येऽनुष्ठातुमयोग्यः सन्नरकमाप्नोति ॥ ३६ ॥

शूद्रान्नवत् सूतकान्नं निन्दति—

मृत-सूतकपुष्टाङ्गो द्विजः शूद्रान्नभोजनः ।
अहं तन्न विजानामि कां कां योनिं गमिष्यति ॥ ३७ ॥

* पूर्वं एकादशेऽध्याये 'दास-गोपाल-नापित'—(प. स्मृ. ११. २१) —इत्यादिना दासादय: भोज्यान्नत्वेन परिगणिताः । तत्कथमत्र शूद्र-

१. I. reads पुराणादि- for पुराण- २. I. omits वाग्मिन :; while except A. G. I. and J. others omit. प्राज्ञात्. ३. B. D. and H. substitute पितृ-दैवत्ये for पितृ-देवेभ्यः; while M. does not insert this whole Sloka. ४. B. and D. omit यो. ५. J. substitutes पल्यादौ for परस्थलादौ and except A. and I. others omit परस्थलादौ. ६. I. reads अनुष्ठानायोग्यः for अनुष्ठातुमयोग्यः and B. C. D. F. G. and J. read स नरकम् for सन् नरकम्. ७. We follow here A. and M.; while all others read मृत सूतकपुष्टाङ्गं द्विजं. ८. B. C. D. E. F. G. and H. read शूद्रान्नभोजनम्, I. K. and L. शूद्रान्नभोजिनम् and M. शूद्रान्नभोजने all for शूद्रान्नभोजनः. ९. C. F. G. J. K. and L. read अथ तन्न, M. अहं तान्न for अहं तन्न; while B. and D. अहं चापि न for the same.

गृध्रो द्वादश जन्मानि दश जन्मानि सूकरः ।
श्वयोनौ सप्तजन्मो[1] स्यादित्येवं मनुरब्रवीत् ॥ ३८ ॥

इति । मृताशौचे जाताशौचे वा अशौचिनोऽन्नमन्यो यो विप्रो दशस्वपि दिनेषु भुक्त्वा शरीरं पुष्णाति सोऽयं मृत-सूतक-पुष्टांगो[2] विप्रः बहुषु कष्टयोनिषु जायते । कां कां योनिं गमिष्यतीत्येतत् न जाने इत्युक्त्वा योनीनामतिकष्टत्वं वर्णितम् । न तु स्वाज्ञानं प्रकटीकृतम् । अन्यथा गृध्रादिजन्मोदाहरणं व्याहन्येत । न च-गृध्रादिवाक्ये[3] मनुरब्रवीदित्यभिधानात् तत्पूर्वकं[4] स्वाज्ञानमुपवर्णितमिति शङ्कनीयम् । तद्वर्णने[5] प्रयोजनाभावात् । मनुशब्दोदाहरणं प्रामाण्यदार्ढ्यार्थम् । तथा च सति शूद्रान्न-सूतकान्नयोः कष्टत्वस्यात्यन्तं प्रमितत्वात्[6] । तदुभयं सर्वथा वर्जनीयमित्युक्तं भवति ॥ ३७-३८ ॥ 65 86

शूद्रार्थे होमानुष्ठानं प्रतिषेधति—

दक्षिणार्थं* तु यो विप्रः शूद्रस्य जुहुयाद्धविः ।
ब्राह्मणस्तु भवेत् शूद्रः शूद्रस्तु ब्राह्मणो भवेत् ॥३९॥

स्त्रीपाचितान्नस्य निषेधः!-इति चेत् । नायं दोषः । दासाद्यतिरिक्तशूद्रजातीयस्त्रिया एवायं निषेध इति समाधत्स्व ।

* अत्र 'दक्षिणार्थम्'-इत्युक्तेर्दक्षिणाग्रहणमन्तरा होमो न दोषावह -इति न शङ्कनीयम् । शूद्रस्याग्निसाध्ये कर्मण्यधिकाराभावात् । तत्करणे होमकर्तुर्दोषोऽस्त्येवेति सुधियो विदाङ्कुर्वन्तु ।

---

१. G. and M. read सप्तजन्म स्यात्, I. reads सप्त जन्मानि for सप्तजन्मा स्यात्. २. We follow here only A.; while J. reads शूद्रान्नरसपुष्टाङ्गः and all others शूद्रान्नपुष्टांगः for मृत-सूतकपुष्टाङ्गः. ३. Except A. all others read -वाक्यं for -वाक्ये. ४. G. and H. read अभिधानपूर्वकं for अभिधानात्तत्पूर्वकं. ५. C. and F. वर्णन- and I. वर्णनेन both for वर्णने. ६. I. reads प्रतिपादितत्वात् for प्रमितत्वात्.

इति । यो विप्रः शूद्राद्दक्षिणामादाय तदीयं हविः शान्ति-पुष्ट्यादिसिद्धये वैदिकैर्मन्त्रैर्जुहोति तस्य ब्राह्मणस्यैव तत्र प्रत्यवायः । शूद्रस्तु होमफलं लभेदिति ॥ ३९ ॥

अथ भोजनकाले मौनं विदधाति—

मौनव्रतं समाश्रित्य आसीनो न वदेद् द्विजः ।
भुञ्जानो हि वदेद् यस्तु तदन्नं परिवर्जयेत्[१] ॥ ४० ॥

इति । यस्तु मौनेन भोक्तव्यमिति व्रतं* तपोरूपेण स्वीकृत्य वर्त्तते स भोक्तुमासीन उत्थानपर्यन्तं किमपि वचनं न वदेत् । यदि प्रमादाद्भोजनमध्ये किञ्चिद्वाक्यं वदेत् तदानीम[२]वशिष्टमन्नं परित्यजेत् न तु भुञ्जीत[३] ॥ ४० ॥

भोजनपात्रेण जलपानं निषेधति—

अर्धे भुक्ते तु[४] यो विप्रः तस्मिन् पात्रे जलं पिबेत् ।
हतं दैवं च पित्र्यं च आत्मानं चोपघातयेत्[५] ॥ ४१ ॥

इति । कांस्यादिपात्रे प्रक्षिप्तमन्नं भुक्त्वा भोजनसमाप्तेः प्रागेव तत्पात्रमुद्धृत्य जलं यः पिबेत् तेनानुष्ठितं हव्यं कव्यं च देवान् पितॄन् न तर्पयेत् । तेन दोषेण स्वात्मानं नरके पात-यित्वोपघातयेत्[६] ॥ ४१ ॥

* प्राणाहुतिग्रहणपर्यन्तं मौनं नित्यम् । तदन्तरं भोजनसमाप्तिपर्यन्तं यन्मौनं तदैच्छिकं व्रताङ्गं वा भवति ।

१. J. reads वर्जयेद् द्विजः for परिवर्जयेत्. २. E. and I. read तदा for तदानीं. ३. E. and I. do not insert न तु भुञ्जीत. ४. G. reads अर्धं भुक्त्वा तु, B. and D. अर्धभुक्तौ तु, C. and F. अर्धभुक्त्वे तु and I. अर्धभुक्ते तु all for अर्धे भुक्ते तु. ५. L. reads हतदैवं and चैवं घातयेत् for हतं दैवं and चोपघात-येत्. K. also substitutes चैव घातयेत् for चोपघातयेत्. ६. I. reads अवघातयेत् for उपघातयेत्.

पङ्क्त्युच्छिष्टकारित्वं प्रतिषेधति—

भुञ्जानेषु तु विप्रेषु योऽग्रे पात्रं विमुञ्चति ।
स मूढः स च पापिष्ठो ब्रह्मघ्नः स खलूच्यते ॥ ४२ ॥

इति । एकपङ्क्त्युपविष्टेषु भुञ्जानेषु सत्सु तन्मध्ये कश्चिदितरभोजनसमाप्तेः पूर्वमेव स्वपात्रं परित्यज्य भोजनान्ते चुलकं* पीत्वोत्तिष्ठति तस्य निन्दाऽतिमहती । तदर्थमेव मूढादिशब्दाः प्रयुक्ताः ॥ ४२ ॥

श्राद्धकाले भोजनपात्रचलनात् पूर्वं स्वस्तिवाचनं निषेधति-

भोजनेषु च तिष्ठत्सु स्वस्ति कुर्वन्ति ये द्विजाः ।
न देवास्तृप्तिमायान्ति निराशाः पितरस्तथा ॥ ४३ ॥

इति ॥ ४३ ॥

अस्नानभोजनादिकं निषेधति—

अस्नात्वा नैव भुञ्जीत अजप्त्वाऽग्निमहूय च ।
पर्णपृष्ठे न भुञ्जीत रात्रौ दीपंविना तथा ॥ ४४ ॥

इति । यद्यपि स्नान-जप-होमानां भोजनकालात् प्राचीन

---

* 'चुलकं' उत्तरापोशानम् । यद्यप्यत्र मूढादिशब्दप्रयोगेण महत निन्दावगम्यते तथापि न तस्य कश्चिदपि दोषोऽभिहितः । अत ए उत्थानं शिष्टसम्प्रदायविरुद्धमित्येवेति प्रतिभाति ।

---

१. M. does not insert this Sloka. २. K. and L. substitute तु for च ३. I. substitutes च्च for स. ४. I. reads उदकं पीत्वा तिष्ठति for चुलकं पी त्वोऽत्तिष्ठति. ५. B. and D. read भोजनेषु. ६. B. and D. read स्वस्तिम् fo तृप्तिम्. ७. H. and M. do not insert this Śloka; while K. and L. rea स्नात्वा नैव च for अस्नात्वा नैव. ८. G. reads अहुत्वा for अजप्त्वा and a others except A. and J. substitutes ऽग्निमपूज्य ; while I. ऽऽज्यमहू both for ऽग्निमहूय.

काले विहितत्वादस्नातभोजनादिकं न प्रसक्तं तथापि कदाचित् केनचिन्निमित्तेन स्वस्वकालेष्वननुष्ठितेषु यदि भोजनकालः प्राप्तः स्यात् तदा स्नानादिकमकृत्वा भोजनं न कुर्वीत। तथा पत्रावल्यां भुञ्जानः पत्राणामन्तर्भागे भुञ्जीत। न तु पृष्ठभागे। तथा रात्रावन्धकारे न भुञ्जीत ॥ ४४ ॥

अथा व्यवहारादिना धनार्जनं प्रतिषेधति—

गृहस्थस्तु दयायुक्तो धर्ममेवानुचिन्तयेत्।
पोष्यवर्गार्थसिद्ध्यर्थं न्यायवर्त्ती सुबुद्धिमान् ॥ ४५ ॥
न्यायोपार्जितवित्तेन कर्त्तव्यं ह्यात्मरक्षणम्।
अन्यायेन तु यो जीवेत् सर्वकर्मबहिष्कृतः ॥ ४६ ॥

इति। गृहस्थः पुत्र-मित्र-कलत्रादयः सर्वथा रक्षणीया इत्यनया दयया युक्तोऽपि पोष्यवर्गपोषणरूपस्यार्थस्य सिद्धये धर्ममेव शास्त्रीयमेव याजनादिरूपं द्रव्यार्जनोपायं चिन्तयेत्। एवं च सति न्यायवर्त्ती सन् परलोकविषयप्रधानत्वेन बुद्धिमान् भवति। तस्मात् न्यायोपार्जितेनैव याजनादिसाध्येन वित्तेनात्मनः कुटुंबस्य च रक्षणं कर्त्तव्यम्। यस्त्व-

१. M. reads यद्दा for दया-. २. E. H. M. read पोष्यधर्मार्थसिद्ध्यर्थं for पोष्यवर्गार्थसिद्ध्यर्थं. ३. I. and J. read तु बुद्धिवान्, G. स बुद्धिवान् for सुबुद्धिमान्. ४. K. and L. read स्वात्मरक्षणं, G. आत्मरक्षणम् and M. प्राणरक्षणम् for ह्यात्मरक्षणम्. ५. B. and D. read गृहस्थस्य, G. and H. गृहस्थैः both for गृहस्थः. ६. C. E. F. and H. read शुद्धिमान् for बुद्धिमान्. ७. C. and F. read आत्मार्थी कुटुंबस्य, I. आत्मरक्षणं for आत्मनः कुटुंबस्य च रक्षणम् and E. G. H. and J. आत्मार्थं कुटुंबस्य for the same. B. and D. follow our reading, but omit च.

न्यायेन चौर्यापलापादिना लब्धेन वित्तेन जीवेत् स दैवे पित्र्ये च कर्मण्यनर्हो भवति। यत्तु मनुवचनम्—

'वृद्धौ च माता-पितरौ सती[१] भार्या सुतः शिशुः।
अप्यकार्यशतं कृत्वा भर्त्तव्या मनुरब्रवीत्'* ॥
(म. स्मृ. ११. ११)

इति तदापद्विषयम् ॥ ४५–४६ ॥

अथ पुण्यवस्तुदर्शनं विधत्ते—

अग्निचित् कपिला सत्री राजा भिक्षुर्महोदधिः।
दृष्टमात्राः पुनन्त्येते तस्मात् पश्येत्तु[२] नित्यशः ॥ ४७॥

इति। इष्टकाचयनसंस्कृतेनाग्निना युक्तोऽग्निचित्। कपिला कपिलवर्णा धेनुः। सत्री द्वादशाहमारभ्य सहस्रसंवत्सरपर्यन्तेषु सत्रेषु यस्य कस्यचित् सत्रस्यानुष्ठाता। शास्त्रीयेण मार्गेण प्रजानां पालको राजा। चतुर्थाश्रमस्य यथावत्पालकः भिक्षुः। महोदधिर्लवणसमुद्रादिः। एते दृष्टाःसन्तो द्रष्टा पुनन्ति। कुश-हिरण्यादयो द्रष्टव्यविशेषाः पुनन्तोऽपि धार णादिकमपेक्षन्ते। न तु दर्शनमात्रेण पुनन्ति। अतस्तद्वैलक्ष ण्याय दृष्टमात्राः इत्युक्तम् ॥ ४७ ॥

रक्षणमात्रेण शुद्धिप्रदान् पदार्थानाह—

---

* उदाहृतोऽयं श्लोकः पूर्वमाचारकाण्डे (पृ. १९८ पं. १४) अ चाचार्येण मनूक्तत्वेनोदाहृतः तथापि नायं मनुस्मृतिपुस्तकेषु सर्वत्रोपल भ्यते। नापि टीकाकृद्भिर्व्याख्यातः। क्वचित् 'भृत्यानामुपरोधेन' (म स्मृ. ११. १०)-इत्यस्मादग्रे दृश्यते।

---

१. B. D. and I. substitute साध्वी for सती. २. I. reads पश्येत fo पश्येत्तु.

अरणिं कृष्णमार्जारं चन्दनं सुमणिं घृतम्।
तिलान् कृष्णाजिनं छागं गृहे चैतानि रक्षयेत् ॥४८॥

इति।

'योऽश्वत्थः शमीगर्भः'।
(तै. ब्रा. १. २. ८.८)

इत्यादिभिर्मन्त्रैः संस्कृतो वह्निमन्थेनोपयुक्तः काष्ठविशेषोऽरणिः। सुमणिः पद्मरागादिः ॥ ४८ ॥

अथ गोचर्मदानं विधातुं गोचर्मनिरूपणमाह—

गवां शतं सैकवृषं यत्र तिष्ठत्ययन्त्रितम्।
तत् क्षेत्रं दशगुणितं गोचर्म परिकीर्तितम् ॥ ४९ ॥

इति। एकेन वृषेण सहितं गोशतं सैकवृषम्। तच्च गोशतं नियन्त्रणरहितं विश्रामाय यावन्तं भूप्रदेशमाक्रम्यावतिष्ठते तावद्भूप्रदेशो दशगुणितः सन् गोचर्मशब्देनाभिधीयते। मनुस्तु प्रकारान्तरमाह—

'तिर्यग्यवोदराण्यष्टावूर्ध्वा वा व्रीहयस्त्रयः।
प्रमाणमङ्गुलस्योक्तं वितस्तिर्द्वादशाङ्गुलः॥
वितस्तिद्वितयं हस्तमिति स्वायम्भुवोऽब्रवीत्।
दशहस्तेन दण्डेन त्रिंशद्दण्डं[१] निवर्तनम्॥
पञ्च चाभ्यधिकं कृत्वा एतत् गोचर्म कीर्तितम्॥
(म. स्मृ. १२.७–८)

इति। वृद्धमनुः—

---

१. Except A., all others read त्रिशतं तु समन्ततः; while G. त्रिशतं तु.

'सप्तहस्तेन दण्डेन त्रिंशद्दण्डं निवर्त्तनम् ।
तान्येव दश गोचर्म दत्ता[1] पापैः प्रमुच्यते* ॥
(म. स्मृ. १२. १०)

इति ॥ ४९ ॥

पापक्षयकामिनां[2] गोचर्मदानं विधत्ते—

ब्रह्महत्यादिभिर्मर्त्यो मनो-वाक्काय-कर्मजैः ।
एतद्गोचर्मदानेन† मुच्यते सर्वकिल्बिषैः[3] ॥ ५० ॥

इति । मनो-वाक्काय-कर्माणि व्यापारास्तेभ्यो जातानि मनो-वाक्काय-कर्मजानि । नचैतेषां त्रयाणामल्पाधिकभावेन व्यवस्थितानां साधारणो निवृत्तिहेतुरयुक्त[4]—इति वाच्यम्। अत्यन्तावृत्तानां मानसानामीषदावृत्तानां वाचिकानां सकृत्[5]कृतानां कायिकानां च समत्वसम्भवात् ॥ ५० ॥

* विज्ञानेश्वरास्त्विदमेव वाक्यं बृहस्पतिनाम्नोदाजहार (आचाराध्याये २१० श्लोकव्याख्यायाम्) । तत्र 'पापैः प्रमुच्यते' इत्यस्य स्थाने 'स्वर्गे महीयते' इति भेदः ।

† यद्यपि गोचर्मप्रमाणं तत्र तत्र मतभेदात् विभिन्नमानं दृश्यते तथाप्यन्यतमग्रहणान्न दोष इति सिद्ध्यति । ब्रह्महत्यादिरित्यादिशब्दात सुरापान-सुवर्णस्तेय-गुरुतल्पगमनानां ग्रहणम् । नतु संसर्गस्य । तस्य कलौ महापातकत्वस्य निषिद्धत्वात् । आदिशब्देन विवक्षितग्रहणे सर्वशब्दग्रहणं महापातकसमानानामुपसङ्ग्रहार्थम् । मनो-वाक्काय-कर्मजैरित्यस्य मनसा सङ्कल्प्य वाचाऽभिलप्य कर्मणोपपादितैरित्यर्थः । तेन कायकृतत्वं लभ्यते । तथा च कामकृतेषु महापापेष्विदं प्रायाश्चत्तं कर्तव्य

१. C. H. F. read दाता for दत्वा. B. and D. दानात् for the same. २. B and D. read पापक्षयार्थे रोगिणां चर्मदानं, C. and F. पापक्षयकामिनो गोचर्मदानं, G. पापक्षयाय रोगिणो गोचर्मदानं. J. पापक्षयरागिणोः चर्मदानं all for पापक्षयकामिनां गोचर्मदानं. ३. K. and L. substitute पातकैः for किल्बिषैः. ४. G. and J. read निष्कृतिहेतुः for निवृत्तिहेतुः. ५. B. and D. do not insert सकृत्.

दानस्य फलातिशयहेतुं पात्रविशेषमाह–

कुटुम्बिने दरिद्राय श्रोत्रियाय विशेषतः।
यद्दानं दीयते तस्मै तद्दानं[1] शुभकारकम्॥ ५१॥

इति। विशेषत इति पदं कुटुम्बित्वादिभिस्त्रिभिः पात्राति-[2]शयविशेषणैः प्रत्येकं सम्बन्ध्यते। तथा च सति यस्य महत् कुटुम्बं दारिद्र्यं[3] चाधिकं बहुवेदपाठेन श्रोत्रियत्वमतिशयितं तादृशाय दीयमानं शुभस्य फलातिशयस्य कारकं भवति॥ ५१॥

परकीयभूम्यपहरणे प्रत्यवायाधिक्यमाह–

वापी-कूप-तडागाद्यैर्वाजपेयशतैर्मखैः[4]।
गवां कोटिप्रदानेन भूमिहर्त्ता न शुद्ध्यति॥ ५२॥

इति। वाप्यादीनामेकैकस्य शुद्धिहेतुत्वं शास्त्रान्तरेषु प्रसिद्धम्। तादृशैर्बहुभिरपि न शुद्ध्यतीत्युक्तेः प्रत्यवायाधिक्यं प्रतीयते। न च सर्वात्मना* शुद्धिर्नास्तीत्येवम्परमिदं

मिति। अन्यथा मनोवाग्व्यापारयोः पातित्यानाधायकतया तयोर्ग्रहणमनर्थकं स्यात्–इति सुधियो विचारयन्तु।

* केचन पूर्वोक्तगोचर्मप्रमाणभूमिहरणदोषस्य निवृत्तिर्न भवतीत्याहुः। न तत्र मूलं पश्यामः।

१. E. G. and H. read तदायुर्वृद्धिकारकम् for तद्दानं शुभकारकम्. २. H. substitutes पाठातिशय- for पात्रातिशय-; while B. C. D. E. F. G. and I. omit पात्रातिशय-. ३. B. C. D. E. F. G. and H. read दारिद्र्याधिकं for दारिद्र्यं चाधिकं; while J. reads दारिद्र्यमधिकं बहुवेदपाठकत्वात् श्रोत्रियता बही and H. बहुवेदपाठे च श्रोत्रियत्वं for बहुवेदपाठेन श्रोत्रियत्वमतिशयितं. E. does not insert अतिशयितं. ४. I. and J. read -शतैरपि for शतैर्मखैः; while M. does not insert this slok..

वचनम् । तथा सति सुवर्णस्तेयधर्मेषु सम्भावितशुद्धिषु मध्ये तत्पाठानुपपत्तेः ॥ ५२ ॥

अथ रजस्वलाविषये कञ्चिद्विशेषमाह—

अष्टादशदिनादर्वाक् स्नानमेव रजस्वला ।
अत ऊर्ध्वं त्रिरात्रं स्यादुशना मुनिरब्रवीत् ॥ ५३ ॥

इति । रजोदर्शनमारभ्य चतुर्थे दिवसे स्नाता स्त्री पुनस्तत आरभ्य अष्टादशदिनादर्वाग्रजस्वला भवति चेत् तदा स्नानमेवाचरेत् । न तु त्रिरात्राशौचं कुर्यात् । अष्टादशदिनादूर्ध्वं रजोदर्शने त्रिरात्राशौचं कर्तव्यम् ॥ ५३ ॥

रजस्वलाप्रसङ्गेन बुद्धिस्थानां चाण्डालादीनां व्यवधाने देशपरिमाणमाह—

युगं युगद्वयं चैव त्रियुगं च चतुर्युगम् ।
चाण्डाल-सूतिकोदक्या-पतितानामधः क्रमात् ॥ ५४ ॥

इति । अधःक्रमाद्विपरीतक्रमादित्यर्थः । ततश्चैवं योजनीयम् । पतितस्य व्यवधानमेकेन युगेन । उदक्याया युगद्वयेन । सूतिकाया युगत्रयेण । चाण्डालस्य युगचतुष्टयेनेति । युगपरिमाणं लोकव्यवहारादवगन्तव्यम्* ॥ ५४ ॥

* युगपरिमाणमुक्तं मार्कण्डेयपुराणे —
'द्वे वितस्ती तथा हस्तो ब्राह्मतीर्थादिवेष्टनम् ।
चतुर्हस्तं धनुर्दण्डो नाडिका युगमेव च' ॥
(मा. पु. ४९. ३९)

१. G. substitutes किञ्चित् for कञ्चित्; while B. and D. रजस्वलाविषयकविशेषमाह for रजस्वलाविषये कंचिद्विशेषमाह. २. E. G. and M read आषोडशदिनात् for अष्टादशदिनात्. ३. B. and D. substitute उशना मनुरब्रवीत् for उशना मुनिरब्रवीत्. ४. G. and H. read षोडशदिनात् for अष्टादशदिनात् and E. and H. रजःस्नाता for रजस्वला; while I. omits श्वेत ५. G. reads युगादीनां परिमाणं for युगपरिमाणं.

उक्तव्यवधानाऽभावे शुद्धिमाह[1]–

ततः सन्निधिमात्रेण सचैलं स्नानमाचरेत् ।
स्नात्वाऽवलोकयेत् सूर्यमज्ञानात् स्पृशते यदि ॥५५॥

इति । मात्रशब्देन स्पर्शो व्यावर्त्यते । स्पर्शाभावे स्नानमेव । स्पर्शेऽपि अकामकृते स्नानं सूर्यावलोकनं च । कामकृते द्वैगुण्यं शुद्ध्यन्तरं वा द्रष्टव्यम् । सङ्कटादिषु सत्यपि सन्निधौ स्पर्शाभावे स्नानाभावः । यथासम्भवव्यवधानस्य संवर्त्तेनाभ्युपगतत्वात्[2]–

'संकटे विषमे चैव दुर्गे चैव विशेषतः ।
हट्ट-पट्टनमार्गे च सम्भवं तु यथा भवेत्' ॥
(सं. स्मृ. १८९)

इति ॥ ५५ ॥

अथ तडागादौ पशुवत् मुखेन जलपानं निषेधति—

विद्यमानेषु हस्तेषु[3] ब्राह्मणो ज्ञानदुर्बलः[4] ।
तोयं पिबति वक्त्रेण श्वयोनौ[5] जायते ध्रुवम् ॥५६॥

इति । 'स्नानानि पञ्च पुण्यानि' (प. स्मृ. ० ०)–इत्यारभ्य

इति तथा च मेदिन्याम्—

'युगो रथ-हलाद्यङ्गे न द्वयोस्तु कृतादिषु ।
युगे हस्तचतुष्केऽपि वृद्धिमानौषधेऽपि च' ॥
(गान्तवर्गे १७)

इत्यादिभिः हस्तचतुष्टयं युगमिति सिद्ध्यति ।

---

१. E. reads -भावेऽशुद्धिमाह for -भावे शुद्धिमाह and H. -भावेऽप्यशुद्धिमाह. २. G. reads अभ्यनुज्ञातत्वात् for अभ्युपगतत्वात्. ३. I. reads पात्रेषु for हस्तेषु. ४. G. reads -दुर्लभः for दुर्बलः. ५. C. and F. read अयोनौ for श्वयोनौ.

'अयोनौ जायते ध्रुवम्'—इत्येतदन्तेन ग्रन्थसन्दर्भेण यो ऽयमाचारशेषः प्रतिपादितः तस्य सर्वस्य प्रपञ्चः पूर्वकाण्डे प्रायेण कृत इति नात्र पुनः प्रपञ्च्यते। न चैवं सति पुनरुक्तिः शङ्कनीया। मूलवचनेषु तत्र सङ्गृहीतार्थस्यात्र विवृतत्वात् ॥५६॥

अथ प्रायश्चित्तकाण्डशेषः।

तत्र केनचिन्निमित्तेन शपथमुल्लङ्घितवतः प्रायश्चित्तमाह—

यस्तु क्रुद्धः पुमान् ब्रूयाज्जायायास्तु अगम्यताम्।
पुनरिच्छति चेदेनां विप्रमध्ये तु श्रावयेत् ॥ ५७ ॥
श्रान्तः क्रुद्धस्तमोऽन्धो वा क्षुत्पिपासा-भयार्दितः।
दानं पुण्यमकृत्वा तु प्रायश्चित्तं दिनत्रयम् ॥ ५८ ॥
उपस्पृशेत्त्रिषवणं महानद्युपसङ्गमे।
चीर्णान्ते चैव गां दद्याद्ब्राह्मणान् भोजयेद्दश ॥५९॥

इति। यः केनचिन्निमित्तेन क्रुद्धः सन् स्वभार्याया अगम्यतां प्रतिजानीयात्—'अतः परं त्वां न गमिष्यामि। त्वं मम माता भगिनीति'। पुनरपि कालान्तरे क्रोधोपशमे सति एनां गन्तुं यदी-

---

१. B. and D. omit नात्र पुनः and I. प्रपंचितः for प्रपञ्च्यते. २. I repeats तत्र. ३. B. C. D. E. G. and J. substitute प्रेयात् for ब्रूयात्; whil[e] I. भार्याया मातृगम्यताम् for जायायास्तु अगम्यताम्. M. reads this line a[s] follows:—

यस्तु क्रुद्धः पुमान भार्यां प्रतिज्ञायाप्यगम्यताम्।.

B. and D. substitute न गम्यताम् for अगम्यताम्. ४. M. reads तां गन्[तुं] for चेदेनां. ५. B. and D. read शान्तः, C. and F. स तु and K. and L आर्त्तः all for श्रान्तः; while M. reads तमोभ्रान्त्या for तमोऽन्धो वा. ६. B C. D. E. F. G. H. and J. substitute वा for तु. ७. J. reads उपवासः fo[r] उपस्पृशेत्. ८. I. and J. read महानद्यांस्तु for महानद्युप-. ९. J. read[s] चीर्णे चैव तु for चीर्णान्ते चैव. १०. H. and J. insert क्रुद्धः after यः an[d] then again after निमित्तेन. ११. G. reads क्रोधास्तमये for क्रोधोपशमे

च्छति तदा पर्षदग्रे स्वकीयं पापं विनिवेदयेत्। 'अहं शपथ-प्रतिज्ञावेलायां ग्रामान्तरगमनेन गृहव्यापारेण वा श्रान्त आसम्। तदीये वचस्युल्लङ्घिते सति क्रुद्धोऽभूवम्। तस्या अपराधाभावेऽपि तमसा भ्रान्त्या अन्धः परामर्शरहितोऽभूवम्। क्षुधा-पिपासया राजादिभयेन वा पीडित आसम्। अत एवमादिदोषयुक्तमिदमगम्यताप्रतिज्ञानम्। न तु विवेकपूर्वकम्। तस्मादस्य पापस्य प्रायश्चित्तमनुगृह्णन्तु भवन्त'—इति। यस्तु दानं करिष्यामीति शपथपूर्वं[१] प्रतिज्ञाय तयैवाशया समागताय ब्राह्मणाय किमपि न प्रयच्छति, तथा काशीयात्रादिकं सङ्कल्प्य यथाकथञ्चित्[२] किञ्चित् दूरं गत्वा पश्चाद् अश्रद्धां प्राप्तस्तत् पुण्यं न करोति तेष्वेतेषु त्रिषु निमित्तेषु[३] विप्रैर्निर्दिष्टमिदं प्रायश्चित्तमाचरितव्यम्। द्वयोर्महानद्योः सङ्गमे गत्वा त्रिषवणस्नानपूर्वकं त्रिरात्रोपवासं कुर्यात्। चतुर्थदिने गां दद्यात् दश ब्राह्मणांश्च भोजयेत्॥ एतेष्वेवाद्यनिमित्तेषु[४] वर्णभेदेन प्रायश्चित्तमाह यमः—

> 'स्वभार्यां तु यदा क्रोधादगम्येति च यो वदेत्[५]।
> प्राजापत्यं चरेद्विप्रः क्षत्रियो दिवसान् नव॥
> षड्रात्रं तु चरेद्वैश्यस्त्रिरात्रं शूद्र आचरेत्'।
> (य. स्मृ. ६. १३)

इति। 'एतस्य[६] कार्यस्या-करणे चतुर्षु वर्णेषु अन्यतमं हतवा-

---

१. G. and J. read तथैवाश्रमसमागताय for तयैवाशया समागताय; while C. D. E. and F. read तथैवा- for तयैवा-. २. G. and J. omit यथाकथंचित्. ३. I. omits एतेषु and B. and D. निमित्तेषु. ४. B. and read एतेष्वव्यनिमित्तेषु, J. एतेष्वनिमित्तेषु and G. एतेष्वेव निमित्तेषु for एतेष्वाद्यनिमित्तेषु, but these are incorrect. ५. I. reads अगम्येति नरो for अगम्येति च यो. ६. J. substitutes [illegible] for [illegible]

नस्मि'-इति शपथं कृत्वा येस्तत् कार्यं न करोति तस्य प्राय-श्चित्तं यम एव आह-

'विप्रस्य वधसंयुक्तं कृत्वा तु शपथं नृपः ।
ब्रह्महा यावकान्नेन व्रतं चान्द्रायणं चरेत् ॥
क्षत्रियस्य पराकं तु प्राजापत्यं चरेद् द्विजः ।
वृषलस्य त्रिरात्रं तु व्रतं शूद्रहणश्चरेत् ॥
केचिदाहुरपापं तु वृषलस्य वधं मृषा ।
नैतन्मम मतं यस्मात्तद्धस्तेन भवत्यसौ'* ॥
(य. स्मृ. ६. १६-१८)

इति । मनुरप्यनृतप्रायश्चित्तमाह-

'वाग्दैवतैस्तु चरुभिर्यजेरंस्ते सरस्वतीम्† ।
अनृतस्यैनसस्तस्य कुर्वाणा निष्कृतिं पराम् ॥

---

*यः शपथं कृत्वा तत् कार्यं न करोति स ब्रह्महा भवति । एवमेव क्ष॰ वैश्य-शूद्रवधशपथं कृत्वा तत् कार्यं न कुर्वीत चेत् तत्तद्वर्णहन्ता भव॰ इति योजयेत् । शूद्रवधशपथो न दोषावह इति केचिदाहुः तन्न । यम॰ सम्मतम् । यतस्तेन शपथेन सपुरुषः इतरवत् 'तद्धः' तं शूद्रं हन्ती॰ तद्धः भवति । शूद्रहत्यायाः प्रायश्चित्तमस्त्येव ततश्चैवमुक्तं भवति—व॰ त्रयेण शूद्रहत्याशपथकरणे शूद्रेण च स्ववर्णस्येतरस्य वा हत्याशपथकर॰ दोषोस्त्येवेति यमस्य मतम् ।

† यत्र साक्षिणोऽनृतं वदन्ति तत्र ते वाग्दैवतैश्चरुभिः सरस्वतीं य॰ रन् । अनवस्रावितान्तरूपपक्वौदने चरुशब्दः प्रसिद्धः । बहुवचनन॰ र्देशादत्र कपिञ्जलन्यायेन चरुत्रयं वेदितव्यम् । कूष्माण्डा नाम म॰

---

१. Except A. and I. all omit यः. २. Except A. and I. all others not insert एव. ३. B. D. and I. read तथा for चरेत्. ४. B. and read शूद्रश्चरेत्त्विह for शूद्रहणश्चरेत. ५. G. and I. read तस्मात् for यस्म while I. कृतः and others हतः for तद्धः. ६. All, except C. F. G. a I. others read प्राग्देवतैः for वाग्दैवतैः. ७. Except A. and the text others read तत्र for तस्य.

कूष्माण्डैर्वापि जुहुयाद्घृतमग्नौ यथाविधि ।
उदित्यृचा वा वारुण्या तृचेनाप्दैवतेन च' ॥
(म. स्मृ. ८. १०५–१०६)

इति । प्रजापतिः–

'अनृती सोमपः कुर्यात्त्रिरात्रं परमं तपः ।
पूर्णाहुतिं वा जुहुयात् सप्तवत्या घृतेन तु' ॥

इति । प्रतिश्रुत्यानृतोक्तौ हारीत आह–

'प्रतिश्रुत्यानृतं ब्रूयान्मिथ्या सत्यमथापि वा ।
स तप्तकृच्छ्रसहितं चरेच्चान्द्रायणं व्रतम्' ॥

इति । ब्रह्मचारिविषये गर्ग आह–

'त्रिरात्रमेकरात्रं वा अनृतोक्तौ व्रतं चरेत् ।
मासं भुक्त्वा ब्रह्मचारी पुनःसंस्कारमाचरेत् ॥

जुर्वेदे प्रसिद्धाः। 'यद्देवा देवहेडनं' (मा. सं. २०. १४) इत्येवमादयः। दित्यृचा 'उदुत्तमं वरुण पाशम्'—इत्यनया ऋचा वरुणदेवताकया। प्दैवतेन 'आप्यायस्व' इति तृचेन सूक्तेन । राघवानन्दस्तु 'तदित्यृचा' ति पाठमाश्रित्य–'तदित्यृचा गायत्र्या । तदादिकेत्युक्तत्वात् उदुत्तमं रुण पाशमित्येतया वारुण्या' इति व्याचख्यौ ।

---

१. H. reads व्रतमस्मिन् for घृतमग्नौ. २. B. D. H. and I. substitute ' for वा and all others except A. and the text read वारुण्यब्‌ऋचेन for रुण्या तृचेन. ३. The text substitutes वा for च. ४. B. and D. do not nsert प्रजापतिः. ५. B. and D. read अनृतोक्तौ तु समयः, C. and F. अनृते मः and G. H. and I. अनृतोक्तौ सोमपः all for अनृती सोमपः. ६. I. eads पूर्णाहुतीर् for पूर्णाहुतिं. ७. All, except A. and I. others read सप्त न घृतेन तु for सप्तवत्या घृतेन तु. ८. B. D. and G. substitute च for वा. , B. and D. read ब्रह्मचार्यनृते चरेत्, E. F. G. H. and I. ब्रह्मचार्यनृतं रेत् and C. F. प्रत्याचार्यानृतं चरेत् all for अनृतोक्तौ व्रतं चरेत्.

अभ्यासे चैन्दवं प्रोक्तं नैष्ठिको द्विगुणं चरेत् ।
वनस्थस्त्रिगुणं कुर्याद्यतिः कुर्याच्चतुर्गुणम् ॥
मांसाशनेऽनृतोक्तौ च शवनिर्हरणे तथा' ॥

इति । क्वचित्तु निमित्तविशेषे अनृतमपि बुद्धिपूर्वं वक्तव्यम् । तदाह याज्ञवल्क्यः—

'वर्णिनां हि वधो यत्र तत्र साक्ष्यनृतं वदेत् ।
तत्पावनाय निर्वाप्यश्चरुः सारस्वतो द्विजैः' ॥
(या. स्मृ. २. ८३)

इति । सत्याभिभाषणे गुरुतरपापस्य वर्णिवधस्य निमित्तता प्रसज्येत । तत् पापं मा भूदिति स्वल्पपापमनृतमपि वक्तव्यम्* । तस्य शुद्धये सारस्वतश्चरुर्निर्वाप्यः । वर्णिवधवदात्मवधप्राप्तावपि अनृतं वदेत् । तदाह व्याघ्रः—

'यत्रोक्तावात्मनः पीडा नितान्तं तु भवेद्यदि ।
तत्र वक्तव्यमनृतं व्याघ्रस्य वचनं यथा' ॥

इति ॥ ५७–५८–५९ ॥

---

* अन्यान्यपि निमित्तान्याह शुक्राचार्यः—
'स्त्रीषु नर्मविवाहे च वृत्त्यर्थे प्राणसङ्कटे ।
गो-ब्राह्मणार्थे हिंसायां नानृतं स्याज्जुगुप्सितम्' ॥
(भा. पु. ८.१९.४३)
इति । न जुगुप्सितं न दोषावहमित्यर्थः ।

---

१. Except A. B. and D. all others read चैन्दवं चैव for चैन्दवं प्रोक्तं २. B. and D. read नैष्ठिके द्विगुणं भवेत्. ३. G. and H. do not insert ४. Except A. B. and D. all others substitute तु for हि. ५. B. D. read सत्यपि भाषणे. ६. Except A. B. and D. all others omit अपि. ७. reads ब्राह्मः for व्याघ्रः, but it seems to be a mistake. ८. B. and substitute अत्र for तत्र. ९. We follow here A. B. and D.; all others read भवतीति चेत् for तु भवेद्यदि.

दुर्ब्राह्मणगृहभोजने प्रायश्चित्तमाह—

दुराचारस्य विप्रस्य निषिद्धाचरणस्य च[1]।
अन्नं भुक्त्वा द्विजः कुर्याद्दिनमेकमभोजनम् ॥ ६०॥

इति। दुराचारत्वं विहितानुष्ठानम्। यो विप्रो विहितं नानुतिष्ठति निषिद्धं त्वा[2]चरति तस्य गृहे भुक्त्वा दिनमेकमुपवसेत् ॥ ६० ॥

तदशक्तौ प्रायश्चित्तान्तरमाह—

सदाचारस्य विप्रस्य तथा वेदान्तवेदिनः।
भुक्त्वान्नं मुच्यते पापादहोरा[3]त्रान्तरान्नरः ॥ ६१ ॥

इति। एकस्मिन् दिने सकृदसकृद्वा दुर्ब्राह्मणगृहे भोजनेन यत् कृतं पापं तस्य सदा[4]चारविप्रस्य वेदान्तिगृहे वा भोजनेन शुद्धिः। य[5]द्वा एकस्मिन् दिने सम्प्राप्तं यत् पिपीलिका-वधादिक्षुद्र[6]पापजातं तत्सर्वं वि[7]शिष्टान्नभोजनेन विशुद्ध्यति। पवित्रगृहान्नभोजनेन पापविशुद्धिं बौधायनोऽप्याह—

---

१. C. and F. substitute वा for च. २. All others except A. and I. substitute तु for च. ३. K. and L. read अहोरात्रांतरान्नरः. and M. reads अहोरात्रं तु वै नरः. ४. All others except A. G. and I. do not insert सदाचारविप्रस्य वेदान्तिगृहे and omit वा; while G. omits the whole portion; as—

एकस्मिन् दिने सकृदसकृद्वा दुर्ब्राह्मणगृहे भोजनेन यत् कृतं
पापं तस्य सदाचारविप्रस्य वेदान्तिगृहे वा भोजनेन शुद्धिः।.

५. B. D. and G. omit यद्वा; while B. D. substitute तत् पिपीलिका- for यत् पिपीलिका-. ६. G. inserts -महा- between -क्षुद्र- and -पाप-. ७. I. reads शिष्टान्नभोजनेन शुद्ध्यति.

'भैक्ष्याहारोऽग्निहोत्रिभ्यो मासेनैकेन शुद्ध्यति ।
*यायावर-वनस्थेभ्यो दशभिः पञ्चभिर्दिनैः ॥
एकाहधनिनोऽन्नेन दिनेनैकेन शुद्ध्यति ।
कपोतव्रतनिष्ठस्य पीत्वाऽऽपः शुद्ध्यते त्रिभिः' ॥
(बौ. स्मृ. ४. ९. २७–२८)

इति ॥ ६१ ॥

मरणकालोपहतेः प्रायश्चित्तमाह–

ऊर्ध्वोच्छिष्टमधोच्छिष्टमन्तरिक्षमृतौ तथा ।
कृच्छ्रत्रयं प्रकुर्वीत अशौचमरणे तथा ॥ ६२ ॥

इति । मरणकाले वान्त्यादिकमूर्ध्वोच्छिष्टं मूत्रादिकमधोच्छिष्टम् । तयोरन्यतरद्यदा सम्पद्यते तदा संस्कर्ता पुत्रादिर्धनादिना प्रत्याम्नायेन प्राजापत्यत्रयं कुर्यात् । मंचकादौ मरणमन्तरिक्षमृतिः । रजस्वला-सूतिकामरणमशौचमरणम् । तस्मिन् त्रिविधेऽपि मरणे कृच्छ्रत्रयं कुर्यात् ॥ ६२ ॥

प्राजापत्यकृच्छ्रस्य चतुरः प्रत्याम्नायानाह—

---

* ये प्रत्यहं धान्ययाच्ञा कृत्वा पञ्चयज्ञादिविहितानुष्ठानपूर्वकं गृहस्थधर्मानाचरन्ति ते यायावराः एकाहनिर्वाहपर्याप्तं धनं यस्य स एकाहधनी तस्य । कपोतव्रतं कपोतवृत्तिः । सा च 'उञ्छवृत्तिरिति (भा. पु. ९.१८.२५ टीकायां) श्रीधरस्वामी ।

---

१. B. and D. read एकाहात् for एकाह-; while A. C. E. F. G. and I. एकाह धनिनः for एकाहधनिनः. २. The text reads वृत्ति-for -व्रत.- ३. I. reads शुद्ध्यति for शुद्ध्यते; while except A. and the text others read द्विजः for त्रिभिः. ४. K. and L. read अन्तरोच्छिष्टम् for अधोच्छिष्टम्. ५. Except A. all others omit अपि. ६. B. and D. omit-कृच्छ्रस्य and read प्राजापत्यस्य.

कृच्छ्रं[1] देव्ययुतं चैव प्राणायामशतद्वयम्[2]।
पुण्यतीर्थेऽनार्द्रशिरःस्नानं द्वादशसङ्ख्यया॥ ६३॥
द्वियोजने[3] तीर्थयात्रा कृच्छ्रमेकं[4] प्रकल्पितम्।

इति। देवी गायत्री। तस्या अयुतसङ्ख्याको जपो देव्ययुतम्। स एकः प्रत्याम्नायः। प्राणायामानां शतद्वयं द्वितीयः प्रत्याम्नायः। अनार्द्रं शिरो यस्याः सावनार्द्रशिरास्तस्य[5] स्नानमनार्द्रशिरःस्नानम्। सकृत् स्नात्वा तदङ्गानुष्ठानं च विधाय केशान् शोषयित्वा ततो द्वितीयं स्नानमाचरेत्। एवंविधं स्नानद्वादशकं पुण्यतीर्थे कृतं तृतीयः प्रत्याम्नायः। पुण्यतीर्थमुद्दिश्य योजनद्वयगमनं चतुर्थः। तथो[6]दकवासादयोऽपि प्रत्याम्नाया अवगन्तव्याः। तदुक्तं[7] चतुर्विंशतिमते—

'कृच्छ्रोऽयुतं च गायत्र्या उदवासस्तथैव च।
धेनुप्रदानं विप्राय सममेतच्चतुष्टयम्॥
तिलहोमसहस्रं तु वेदस्याध्यायमेव[8] च।
विप्रा द्वादश वा भोज्याः पावकेष्टिस्तथैव च॥
अन्यानि वा पवित्राणि[9] समान्याहुर्मनीषिणः'।

इति॥ ६३॥

अथ रेतस्खलनप्रायश्चित्तमाह—

---

१. F. K. and L. read कृच्छ्रो for कृच्छ्रं. २. M. reads -शतत्रयम्. ३. I. reads द्वियोजने for द्वियोजनं. ४. M. reads एवं for एकं. ५. B. and D. omit तस्य and read अनार्द्रशिरःस्नानम् for अनार्द्रशिरास्तस्य स्नानम्. ६. H. reads ततः for तथा. ७. G. reads यदुक्तं. ८. I. reads वेदाध्ययनमेव for वेदस्याध्यायमेव. ९. B. D. G. and J. read अन्या वा पावनीं काञ्चित्., I. अन्यानि वा पावनानि for अन्यानि वा पवित्राणि.

गृहस्थः कामतः कुर्याद्रेतसःस्खलनं भुवि ॥६४॥
सहस्रं तु जपेद्देव्याः प्राणायामैस्त्रिभिः सह ।

इति । अकामकृते याज्ञवल्क्य आह—

'यन्मेद्य रेत इत्याभ्यां स्कन्नं रेतोभिमन्त्रयेत् ।
स्तनान्तरे भ्रुवोर्मध्ये तेनानामिकया स्पृशेत्' ॥
(या. स्मृ. ३. २७८)

इति ।

'यन्मेद्य रेतः'
(तै. आ. १. ३०. १)

इत्येकस्या ऋचः प्रतीकमिदम् ।

'पुनर्मामैत्विन्द्रियम्'
(तै. आ. १. ३०. १)

इत्युपरितनो मन्त्रस्ताभ्यां मन्त्राभ्यामनामिकया रेत आदाय स्तनयोर्भ्रुवोर्वा मध्यमुपस्पृशेत् । यतीनां वनवासिना च प्रयत्नोत्सर्गे कण्वोक्तं द्रष्टव्यम्—

'यत्नोत्सर्गे गृही कृत्वा वारुणीभिरुपस्पृशेत्* ।
वानप्रस्थो यतिश्चैव चरेच्चान्द्रायणव्रतम्' ॥

---

* 'वारुणीभिः' वरुणदैवत्याभिः 'इमं मे वरुण'– इत्यादिभिः ऋग्भिः उपस्पृशेत् ।

---

१. M. reads सेचनं for स्खलनं. २. B. D. and E. read स्तनान्तरं भ्रुवोर्मध्ये, H. and the text स्तनान्तर भ्रुवोर्मध्यं, G. and J. स्तनान्तरे भ्रुवोर्मध्ये all for स्तनान्तरे भ्रुवोर्मध्ये. ३. H. reads पुनर्मामैत्वशुद्धमिति for पुनर्मामैत्विन्द्रियमिति. ४. G. omits the following portion:—

यतीनां वनवासिनां च प्रयत्नोत्सर्गे कण्वोक्तं द्रष्टव्यम्—
'यत्नोत्सर्गे गृही कृत्वा वारुणीभिरुपस्पृशेत् ।
वानप्रस्थो यतिश्चैव चरेच्चान्द्रायणव्रतम्' ॥

इति । स्वप्ने तु काश्यप आह—
'सूर्यस्य त्रिर्नमस्कारं स्वप्ने सिक्त्वा गृही चरेत् ।.

५. H. and I. read -त्रयम् for -व्रतम्.

इति । स्वप्ने तु काश्यप[1] आह—

'सूर्यस्य त्रिर्नमस्कारं स्वप्ने सिक्त्वा गृही चरेत् ।
वानप्रस्थो यतिश्चैव त्रिः कुर्यादघमर्षणम्' ॥

(का. स्मृ. ६. ११)

इति । ब्रह्मचारिणम्प्रति मनुराह—

'स्वप्ने सिक्त्वा ब्रह्मचारी द्विजः शुक्रमकामतः ।
स्नात्वाऽर्कमर्चयित्वा [2]त्रिः पुनर्मामित्यृचं जपेत्'* ॥

(म. स्मृ. २, १८१)

इति । भयादौ प्रजापतिराह—

'भये रोगे तथा स्वप्ने सिक्त्वा शुक्रमकामतः ।
आदित्यमर्चयित्वा तु पुनर्मामित्यृचं जपेत्' ॥

(प्र. स्मृ. ३. १९)

इति । नैष्ठिकस्य हारीत आह—

'उपकुर्वाणस्तु यत् कुर्यात्कामतोऽकामतोऽपि वा ।
तदेव द्विगुणं कुर्याद्ब्रह्मचारी च नैष्ठिकः' ॥

इति ॥ ६४ ॥

अथ ब्रह्मवधस्य महापातकस्य प्रायश्चित्तमाह—

---

* पुनर्मामिति ऋक् उपरितनयाज्ञवल्क्यवचनव्याख्याने निर्दिष्टा ।

---

१. C. F. read कश्यपः for काश्यपः. २. I. and F. substitute तु for त्रिः; while G. omits the following portion :—

'स्नात्वाऽर्कमर्चयित्वा त्रिः पुनर्मामित्यृचं जपेत्' ।

इति । भयादौ प्रजापतिराह—

'भये रोगे तथा स्वप्ने सिक्त्वा शुक्रमकामतः ।.

चतुर्विद्योपपन्नस्तु विधिवद्ब्रह्मघातके ॥ ६५ ॥
समुद्रसेतुगमनं प्रायश्चित्तं विनिर्दिशेत् ।

इति । ऋग्वेदादयश्चतस्रो वेदाश्चतुर्विद्याः । ताभिरुपपन्न-स्तदध्ययनानुष्ठानवान् । एतेन

'चातुर्वैद्यो विकल्पी च'

(अ. स्मृ. ३. १९)

इत्यादिरङ्गिरसा प्रोक्ता सर्वा परिषदुपलक्ष्यते । समुद्रे दाशरथिना बद्धः सेतुः समुद्रसेतुः । तद्यात्रां ब्राह्मणघातके पुरुषे यथाविध्यनुष्ठेयत्वेन निर्दिशेत् ॥ ६५ ॥

विधिवदित्युक्तम् । कोऽसौ विधिरित्याकाङ्क्षया तदिति-कर्तव्यतामाह—

सेतुबन्धपथे भिक्षां चातुर्वर्ण्यात् समाचरेत् ॥ ६६ ॥
वर्जयित्वा विकर्मस्थान् छत्रोपानद्विवर्जितः ।

इति । चतुर्णां वर्णानां यानि कर्माणि शास्त्रविहितानि तेभ्यो विरुद्धानि विकर्माणि तेषु तात्पर्येण तिष्ठन्तीति विकर्मस्थाः । तान् वर्जयित्वा यथाशास्त्रं वर्तमानाच्चातुर्वर्ण्यात् सेतुबन्धमार्गे भिक्षां चरेत् । छत्रोपानद्विवर्जित इति न केवलं भिक्षावेलायाम् । किन्तु मार्गगमनेऽपि द्रष्टव्यम् ॥ ६६ ॥

---

१. I. reads चतुर्विद्योपपन्ने तु. २. K. and L. read विप्रघातके for ब्रह्मघातके. ३. I. and J. read ऋगाद्यः चतस्रो. ४. I. reads चातुर्विद्योपपन्नेन द्वाभ्यां च for चातुर्विद्यो विकल्पी च. ५. C. F. and G. omit समुद्रसे[illegible] and C. and F. also omit तद्यात्रां. ६. B. D. and H. read चातुर्वर्ण्यं f[or] चातुर्वर्ण्यात्. ७. Except E. and I. others insert विकर्मस्थाश्च ; while [illegible] reads विकर्मस्थः for the same. ८. I. omits मार्ग-; while G. substitut[es] इति for अपि.

भिक्षमाणेन वक्तव्यमुक्तिप्रकारमाह—

अहं दुष्कृतकर्मा वै महापातककारकः ॥ ६७ ॥
गृहद्वारेषु[1] तिष्ठामि भिक्षार्थी ब्रह्मघातकः ।

इति । पापप्रख्यापनस्य प्रायश्चित्ताङ्गत्वात् प्रतिभिक्षागृहं अहं दुष्कृतकर्मेत्यादिवाक्येन स्वपापं प्रख्यापयेत् । अप्रख्यापने बाधमाहाङ्गिराः—

'कृत्वा पापं न गूहेत गूह्यमानं विवर्धते' ।

(अं. स्मृ. १.४७)

इति । दुष्कृतकर्मा, महापातककारको, ब्रह्मघातक इति पदत्रयस्य महासा[2]मान्या-ऽवान्तरसामान्य-तद्विशेषवाचित्वादपुनरुक्तिः ॥ ६७ ॥

अध्वश्रान्तस्यावस्थातुं देशविशेषमाह—

गोकुलेषु वसेच्चैव[3] ग्रामेषु* नगरेषु वा ॥ ६८ ॥
तपोवनेषु[4] तीर्थेषु नदीप्रस्रवणेषु वा[5] ।

इति । बहूनां गवां ग्रामे स्थापयितुमशक्यत्वेनारण्ये स्थापनाय कल्पितो व्रजप्रदेशो गोकुलम् । यत्र व्याघ्रादिभयात् ग्रामा[6]द्बहिर्निवासोऽशक्यः[7] । तत्र ग्रामे नगरे वा प्रविश्य गोशाला-

* कतिपयजननिवासो ग्रामः । चातुर्वर्ण्यानेकजननिवासो नगरम् । [मु]न्यादिनिवासस्तपोवनं नैमिषादिकम् ।

१. B. and D. read the following line as follows:—

गृहद्वारेषु भिक्षामि तिष्ठामि ब्रह्मघातकः ।.

२. C. and F. read अवान्तर-सामान्याभ्यां तद्विशेषवाचित्वात्. ३. K. and L. [r]ead वापि for चैव. ४. M. reads तथा वनेषु for तपोवनेषु. ५. Except C. [a]nd F. all others substitute च for both वा. ६. J. omits ग्रामात्. ७. B. [D]. and G. read ऽशक्तः for ऽशक्यः also substitute तदा for तत्र.

देवायतनादौ पुण्यप्रदेशे निवसेत्। असति तु व्याघ्रादिभ्यो भये तपोवनादिषु निवसेत्। नदी-प्रस्रवणेभ्योऽन्यानि तीर्थानि पम्पासरोवरादीनि ॥ ६८ ॥

न केवलं भिक्षागृहेष्वेव पापप्रख्यापनम्। किन्तु निवासस्थानेष्वपीत्याह –

एतेषु[1] ख्यापयन्नेनः[2] पुण्यं गत्वा तु सागरम् ॥ ६९ ॥
दशयोजनविस्तीर्णं शतयोजनमायतम्।
रामचन्द्रसमादिष्टनलसञ्चयसञ्चितम्[3] ॥ ७० ॥
सेतुं* दृष्ट्वा समुद्रस्य ब्रह्महत्यां व्यपोहति।

इति। यथोक्तप्रकारेण पापप्रख्यापनपुरःसरं यात्रां कृत्वा सेतौ दृष्टे[4] सति तत्पापक्षयः ॥ ६९–७० ॥

सेतुदर्शनानन्तरकर्तव्यमाह[5]–

सेतुं[6] दृष्ट्वा विशुद्धात्मा त्ववगाहेत सागरम् ॥ ७१ ॥

* 'दशयोजनविस्तीर्णं शतयोजनमायतम्'—इति सेतोर्विशेषणद्वयम्। स च सेतुर्दशयोजनविस्तीर्णः शतयोजनमायतः दीर्घः। यथा श्रीमद्रामायणे—

'दशयोजनविस्तीर्णं शतयोजनमायतम्।
ददृशुर्देव-गन्धर्वा नलसेतुं सुदुष्करम्' ॥
(वा. रा. ६. २२. ७९)

इति। रामचन्द्रेण समादिष्टेन नलनाम्ना वानरेण योऽयं काष्ठ-पाषाणादिसञ्चयः कृतः तेन सञ्चितं बद्धम्।

१. I. omits तु. २. B. and D. read तेषु प्रख्याप्य यत्नेन, J. एतेषु ख्यापयन्नेव, K. and L. एतेषु ख्यापयन्नेकः all for एतेषु ख्यापयन्नेनः. ३. B. D. G. H. I. J. and M. read -समादिष्टं for -समादिष्ट-. ४. Except H. all others read सेतोर्दर्शने for सेतौ दृष्टे. ५. B. D. G. and I. read सेतुदर्शनानंतरं for सेतुदर्शनानंतर-. ६. K. L. and M. do not insert this line.

इति । स्पष्टोऽर्थः[1] ॥ ७१ ॥

सेतुं द्रष्टुमशक्नुवतो भूपतेः पक्षान्तरमाह—

यजेत वाश्वमेधेन राजा तु पृथिवीपतिः ।

इति । अश्वमेधेऽप्यशक्तस्य[2] तदुपासनं वेदितव्यम् । तथा च तैत्तिरीयब्राह्मणे* श्रूयते—

'सर्वं वा एतेन पाप्मानं देवा अतरन्नपि वा एतेन ब्रह्महत्यामतरन् सर्वं पाप्मानं तरति तरति ब्रह्महत्यां यो ऽश्वमेधेन यजते य उ चैनमेवं वेद' ।

(तै. सं. ५. ३. १२. १. २)

इति । तदुपासनं च—

'उषा वा अश्वस्य' ।

(तै. सं. ७. ६. २५. १)

* अत्र सर्वेष्वप्यादर्शपुस्तकेषु 'तैत्तिरीयब्राह्मणे' इत्येव वर्तते, तथापि 'सर्वं वे'त्याद्यग्रिमं वाक्यं तैत्तिरीयसंहितायामेव वर्तते न ब्राह्मणे । तदयं

१. Except I. all others omit स्पष्टोऽर्थः. २. E has in the margin:—

'अनुपातकिनस्त्वेते महापातकिनो यथा ।
अश्वमेधेन शुद्ध्यन्ति तीर्थानुसरणेन वा' ॥

इति । तत्र अश्वमेधः सार्वभौमविषयः ।

'राजा सार्वभौमोऽश्वमेधेन यजेत' ॥

इति श्रुतेः ।

We are unable to find out whether the above portion can be found in this book or others. ३. The quoted portion does not occur in Taittirîya Brâhmaṇa, but is found in Taittirîya Samhitâ and the next sentence also in the Samhitâ and not in Taittirîya Brâhmaṇa.

इत्यादौ वाजसनेयिब्राह्मणे तैत्तिरीयब्राह्मणे* च प्रपञ्चितम् ॥ ७१ ॥

सेतुयात्रां समाप्य पुनः प्रत्यागतस्य कर्तव्यमाह—

पुनः प्रत्यागतो वेश्मवासार्थमुपसर्पति ॥ ७२ ॥
सपुत्रः सह भृत्यैश्च[1] कुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् ।
गाश्चैवैकशतं दद्याच्चतुर्विद्येषु[2] दक्षिणाम् ॥ ७३ ॥
ब्राह्मणानां प्रसादेन ब्रह्महा तु विमुच्यते ।

इति । ब्राह्मणानां प्रसादो नाम-विपापो विशुद्धस्त्वमसीत्येवमाद्युक्तिः । इदं च व्रतं गुणविहीनस्य ब्राह्मणस्य[3] वधे द्रष्टव्यम् । अस्मिन्नेव विषये व्रतान्तरमाह याज्ञवल्क्यः—

'पात्रे धनं[4] वा पर्याप्तं दत्त्वा शुद्धिमवाप्नुयात्' ॥
(या. स्मृ. ३. २५०)

इति । विद्या-तपोयुक्ते पात्रे गो-भू-हिरण्यादिकं जीवनोपायपर्याप्तं दद्यात् । वा शब्देन सर्वस्वं सपरिच्छेदं वा गृहं दद्यात् । तदाह मनुः—

लेखकप्रमादो वा माधवाचार्यस्यैव नाम विस्मृतिर्वेति न ज्ञायतेत्यलं महतां प्रमादोद्घाटनेन ।

* 'उषा वा' इत्येतद्वाक्यं न तैत्तिरीयब्राह्मणे दृश्यते । अपि तु तैत्तिरीयसंहितायामेव वर्तते 'तैत्तिरीयब्राह्मणे' इति तु प्रामादिकमेवेति प्रतिभाति ।

---

१. C. and F. read सहपुत्रः सह भृत्यैश्च, J. सहपुत्रः सभृत्यैश्च and K. L. सपुत्रः सहभृत्यश्च all for सपुत्रः सह भृत्यैश्च. २. B. D. and H. read चातुर्वैद्येषु and E. I. चातुर्वैद्येषु for चातुर्विद्येषु. ३. B. D. and I. omit ब्राह्मणस्य. ४. C. and F. read घृतं for धनं.

'सर्वस्वं वा वेदविदे ब्राह्मणायोपपादयेत्* ।
धनं वा जीवनायोऽलं गृहं वा सपरिच्छदम्' ॥
(म. स्मृ. ११. ७६)

इति । अपुत्रस्य सर्वस्वदानं पुत्रवतः सपरिच्छदं गृहदानमिति व्यवस्था ॥ ७२–७३ ॥

अथान्यमुनिप्रणीतानां व्रतविशेषाणां व्यवस्थां वर्णयामः । तत्र याज्ञवल्क्यः—

'शिरःकपाली ध्वजवान् भिक्षाशी कर्म वेदयन् ।
ब्रह्महा द्वादशाब्दानि मितभुक् शुद्धिमाप्नुयात्' ॥
(या. स्मृ. ३. २४३.)

इति । स्वव्यापादितब्राह्मणशिरःकपाल-ध्वजवान्-
'कृत्वा शवशिरोध्वजम्' ।
(म. स्मृ. ११. ७२)

इति मनुस्मरणाच्च ।

'ब्राह्मणो ब्राह्मणं घातयित्वा तस्यैव शिरःकपालमादाय तीर्थान्यनुसंचरेत्' ।
(शा. स्मृ. ९. २६)

---

* अत्रायमर्थवादः 'धनं वा जीवनायालम्—इति । यावता धनेन दत्तेन प्रतिग्रहीतुर्जीवनं पर्याप्तं भवति तावता धनेन तस्मै जीवितं दत्तं भवति तदेव साम्यम् ।

---

१. The text reads स वेदविदुषे for वा वेदविदे. २. H. reads जीवनायात्मकं for जीवनायालं. ३. Except A. all others omit पुत्रवतः. ४. H. reads कपालो for -कपाली.

इति शातातपस्मरणाच्च । एतदुभयं पाणिनैव ग्राह्यम्–

'खट्वाङ्ग-कपालपाणिः' ।

(गौ. स्मृ. २२. ४)

इति गौतमस्मरणात् । खट्वाङ्गशब्देन दण्डारोपितशिरः कपालात्मको ध्वजो गृह्यते । भिक्षार्थं त्वन्यदेव मृत्कपाल ग्राह्यम् ।

'*मृण्मयकपालपाणिर्भिक्षायै ग्रामं प्रविशेत्' ।

(गौ. स्मृ. २२. ६)

इति गौतमस्मरणात् । तथा शङ्खोऽपि–

'ब्रह्महा परिषदानुमतः खट्वाङ्गी गर्दभाजिनी मृण्मयपात्रपतितशिष्टान्नभोजी स्वकर्म विख्यापयन् चरेद्भैक्ष्यमेककालाहारः । शून्यागार-नदी-

---

* अस्मद्दृष्टगौतमस्मृतिपुस्तकेषु नेदं सूत्रं कुत्राप्युपलभ्यते । नापि व्याख्याकृता हरदत्तेन विवृतम् । भिक्षार्थं मृण्मयपात्रं ग्राह्यमित्यपि तस्य सम्मतमिति प्रतिभाति । यतस्तेन 'खट्वाङ्ग' इत्येतत्सूत्रव्याख्यायां– 'खट्वाङ्गं दक्षिणे पाणौ । कपालं सव्ये भिक्षार्थं पानीयपानार्थं भोजनार्थं च । तथा चापस्तम्बः—

'पुरुषशिरः प्रतिपानार्थमादाय खट्वाङ्गं दण्डार्थे' ।

(आ. ध. सू. १. १०. २७. ११)

इत्युक्तम् ।

---

१. B. D. G. omit this:—

एतदुभयं पाणिनैव ग्राह्यम् ।

' खट्वाङ्ग-कपालपाणिः' ।

इति गौतमस्मरणात् ।.

२. I. J. does not insert -कपाल-. ३. B. D. and G. omit मृण्-. ४. reads -भिक्षान्न- for -शिष्टान्न-.

पर्वत-वृक्षमूल-गुहानिकेतनः स ऐवं द्वादशे वर्षे शुद्धिमाप्नोति'।

(शां. स्मृ. १६. ९)

इति। वनादिवासिना तेन भवितव्यम्। यथाह मनुः—

'ब्रह्महा द्वादशाब्दानि कुटीं कृत्वा वने वसेत्।(७२)
कृतवापनो वा निवसेद् ग्रामान्ते गोव्रजेऽपि वा।
आश्रमे वृक्षमूले वा सर्वभूतहिते रतः'* ॥ (७८)

(म. स्मृ. ११. ७२–७८)

इति। 'कृतवापनो वा' इति वाशब्देन जटाधारणेन सह विकल्पोऽवगम्यते† । अत एव संवर्तः—

'ब्रह्महा द्वादशाब्दानि वालवासा‡ जटी ध्वजी'।

(सं. स्मृ. १०९)

इति। लोहितमृण्मयखण्डशरावेण भिक्षा ग्राह्या। तथाचापस्तम्बः—

---

* तृण-पर्णादिकृतो निकेतो वर्षातप-शीतत्राणादिहेतु गृहं कुटी। द्वादशाब्दिकव्रतस्यैव 'कृतवापन' इत्यादिर्विशेषः। गोविन्दराजस्तु 'समाप्ते द्वादशे वर्षे' (म. स्मृ. ११. ८१) इत्यभिधानात् द्वादशवार्षिकस्यायं गुणविधिरिति मन्यते।

† नायं विकल्पो मेधातिथ्यादिसम्मतः।

‡ लोमवद्वसन इत्यर्थः।

---

१. G. substitutes स केतनं for स एवं; while I. omits स. २. G. reads तथा च for यथाह. ३. The text substitutes -समाः for -अब्दानि. ४. The text omits वा. ५. E. and H. substitute आसने for आश्रमे. ६. The text substitutes गो-ब्राह्मणहिते रतः for सर्वभूतहिते रतः. ७. The text reads ब्रह्मघ्नस्तु वनं गच्छेत् वल्कवासा for ब्रह्महा द्वादशाब्दानि वालवासा.

'लोहितकेन मृण्मयखण्डशरावेण भिक्षार्थे ग्रामं प्रविशेत्'।
(आ. ध. सू. १ ९. २४. १४)

इति। अत्र मृष्टं लभ्यत-इति सङ्कल्पमकृत्वा भैक्ष्यमाचरेत्। तदाह वसिष्ठः—

'सप्तागाराण्यसङ्कल्पितानि चरेद्भैक्ष्यमेककालाहारः'।
(व. स्मृ. २१. ९)

इति। इदं च भैक्ष्यमशक्तविषयम्। तथा च संवर्तः-

'ब्रह्मघ्नस्तु वनं गच्छेद्वनवासी जटी ध्वजी।
वन्यान्येव फलान्यश्नन् सर्वकामविवर्जितः॥
भिक्षार्थी विचरेद् ग्रामं वन्यैर्यदि न जीवति।
चातुर्वर्ण्यं चरेद्भैक्ष्यं खट्वाङ्गी संयतः पुनः॥
भैक्ष्यं चैव समादाय वनं गच्छेत्ततः पुनः।
वनवासी ह्यपः स्पृश्येत् सदाकालमतन्द्रितः॥
ख्यापयन्नात्मनः पापं ब्रह्मघ्नः पापकृत्तमः।
अनेन तु विधानेन द्वादशाब्दं व्रतं चरेत्'॥
(सं. स्मृ. १०९-११२)

१. The text reads as follows:—

खण्डेन लोहितकेन शरावेण ग्रामे प्रतिष्ठेत।

२. G. substitutes यत्र for अत्र. ३. E. reads मिष्टं for मृष्टं. ४. B. and D. omit चरेद्. ५. The text reads वल्कवासा, B. C. D. F. and J. वालवासाः and H. वनवासा all for वनवासी. ६. The text reads च चरेद् for विचरेद्. ७. G. reads संयुतः for संयतः and J. खट्वांगीलयितः for खट्वाङ्गी संयतः. ८. B. and D. ह्यपःस्पृश्य, C. and F. ह्युपस्पृश्य and E. G. and H. ह्यपः स्पृशयात् all for ह्यपःस्पृश्येत्; while the text स पापश्च for the same. ९. H. reads पापकृत्तरः for पापकृत्तमः and the text reads this line as follows:—

ख्यापयन्नेव तत् पापं ब्रह्मघ्नः पापकृत्तरः।

इति । नि[१]यमान्तराण्याह यमः—

‘अथ वै ब्रह्महत्यायां खट्वाङ्गी मितभोजिनी[२] ।
मृण्मयेन कपालेन स्वकर्म भावयं[३]स्तथा ॥
ब्राह्मणावसथान् स[४]र्वान् देवागाराणि वर्जयेत् ।
शोचन् विनिन्दन्नात्मानं संस्मरन् ब्राह्मणं च तम्[*]॥
चरेद् व्रतं यथोद्दिष्टं देव-ब्राह्मणपूजकः[५] ।
एवं दृढव्रतो नित्यं सत्यवादी जितेन्द्रियः ॥
सप्तागाराण्यपूर्वाणि यान्यसङ्कल्पितानि च ।
सञ्चरेत्तानि शनकैर्विधूमे भुक्तिवर्जिते ॥
ब्र[६]ह्मघ्ने देहि मे भिक्षामिनो विख्याप्य[७] सञ्चरेत् ।
एककालं चरेद्भैक्ष्यमलब्ध्वोपवसेद्दिनम् ॥
एवं सञ्चरमाणस्तु ब्रह्महत्यां ब्रुवन् सदा ।
पूर्णे तु द्वादशे वर्षे ब्र[८]ह्महत्यां व्यपोहति’ ॥

(य. स्मृ. ६. २१–२६)

इति । ब्र[९]ह्मचर्यादिनियममाह गौतमः—

‘ख[१०]ट्वाङ्ग-कपालपाणिर्वा द्वादशसंवत्सरान् ब्रह्मचारी भिक्षार्थे ग्रामं प्रविशेत् कर्माचक्षाणः

---

* यस्तेन हतः तं ब्राह्मणं संस्मरन् । ‘ब्रह्मघ्ने देहि मे भिक्षाम्’—ति एनः पापं विख्याप्य भिक्षेत् ।

---

१. C. and F. read विषयान्तराणि for नियमान्तराणि. २. G. and I. read तभोजनः for मितभोजनी. ३ B. D. I. read ख्यापयन् for भावयन्. ४ B.). read देवागाराणि च विवर्जयेत् for सर्वान् देवागाराणि वर्जयेत्. ५. B. and . substitute -पूजनः for -पूजकः. ६ We follow here A. and I.; while ll others read भ्रूणघ्ने. ७. B. D. E. and I. substitute अभिख्याप्य for ख्याप्य. ८. A. B. C. D. and F. read ब्रह्महत्या for ब्रह्महत्यां. ९. G. . read भैक्ष्य- for ब्रह्म- and B. and D. -चर्यव्रतानि for -चर्यादिनियमम्. ०. I. reads खट्वाङ्गी for खट्वाङ्ग-; while except A. and the text all thers omit वा.

(४) यथोपक्रामेत् सन्दर्शनादार्यस्य ।
(५) स्थानासनाभ्यां विहरन् सवनेषूदको-
पस्पर्शी शुद्ध्येत् । (६)
(गौ. स्मृ. २२. ४–६)

इति । काश्यपोऽपि—

'पवित्रपाणिर्दण्डी च पङ्कदन्तो रजस्वलः ।
तीर्थावासी कुशाच्छादी जटिलो ब्रह्महा भवेत्' ॥
(का. स्मृ. ३. १४)

इति । इयं विशुद्धिरकामकृतब्राह्मणवधविषया । तथा च मनुरेतद्द्वादशवार्षिकमुपक्रम्य बहूनि व्रतान्यभिधायान्ते निगमयति—

'इयं विशुद्धिरुदिता प्रमाप्याकामतो द्विजम् ।
कामतो ब्राह्मणवधे निष्कृतिर्न विधीयते' ॥
(म. स्मृ. ११. ८९)

इति । आवृत्तब्रह्मवधे चतुर्थात्प्रागव्रतमभ्यावर्तनीयम् । तदाहतुर्मनु-देवलौ—

'विधेः प्राथमिकादस्माद् द्वितीये द्विगुणं चरेत् ।
तृतीये त्रिगुणं चैव चतुर्थे नास्ति निष्कृतिः' ॥

---

१. G. reads यथोक्तक्रमात् and H. यथोपक्रमेत् both for यथोपक्रामेत् २. Except A. H. I. and the text all others read उदकस्पर्शी for उदकोपस्पर्शी. ३. A. and J. substitute कण्वोऽपि for काश्यपोऽपि. ४. C. and F. read पङ्कदिग्धो and I. पक्षदन्तो for पङ्कदन्तो. ५. B. D. read तीर्थवासी कुशच्छेदी for तीर्थावासी कुशाच्छादी and all others except A. and J. read तीर्थवासी for तीर्थावासी.

इति[1] ।

'यत् स्या[2]दनभिसन्धाय पापं क[3]र्म सकृत्कृतम् ।
तस्येयं निष्कृतिर्दृष्टा[4] धर्मविद्भिर्मनीषिभिः' ॥

इति। तदेतदे[5]वलेन सकृदनुष्ठानस्य सकृत्कृतपापविषयत्वाभिधानात्।

प्रतिनिमित्तं नैमित्तिकमावर्तनीयम्' ।

इति न्यायाचावृत्तौ द्वैगुण्यादिसिद्धिः । यस्तु न साक्षाद्ब्राह्मणं हन्ति किंतु तिरस्कारादिद्वारात्तन्निमित्ततामापद्यते तम्प्रति सुमन्तुराह—

'तिरस्कृतो यदा विप्रो ह[6]त्वात्मानं मृतो यदि ।
निर्गुणः सहसा क्रोधाद्गृह-क्षेत्रादिकारणात् ॥
त्रैवार्षिकं व्रतं कुर्यात् प्रतिलोम सरस्वतीम् ।
गच्छेद्वापि विशुद्ध्यर्थं तत्पापस्येति निश्चितम्'* ॥

---

* यो गुणहीनो विप्रः स्वकीयैः परकीयैर्वा तिरस्कृतः सन् आत्मानं व्यापादयेत्। इदं च तिरस्करणं सनिमित्तम्। सहसा क्रोधात् वा गृह-क्षेत्रादेर्नाशेनापहारेण वा दुःखितः सन् यो म्रियेत तस्य विशुद्ध्यर्थं तिरस्कारादिकर्त्रा मरणनिमित्तभूतेन तत्पुत्रादिना वा त्रैवार्षिकं व्रतं वा सागरसङ्गममारभ्योगमपर्यंतं सरस्वतीतीरसेवनं कर्तव्यम्। इदं च निर्गुणविप्रमरणविषये निमित्तभूतस्य गुणवत एव। गुणवति मृते त्वधिकम्।

---

१. I. does not insert इति. २. C. F. and G. substitute यस्मात् for त् स्यात्. ३. B. and D. read पापहर्ता सकृत् for पापं कर्म सकृत्. ४. G. reads दृष्ट्वा for दृष्टा. ५. G. omits तदेतद्. ६. C. and F. read क्रममाणो, E. and H. ऽक्षममाणो for हत्वात्मानं.

इति। निर्निमित्तं भर्त्सने[1] स एव आह—

'अत्यर्थं निर्गुणो विप्रो ह्यत्यर्थं[2] निर्गुणोपरि।
क्रोधाद्वै म्रियते यस्तु निर्निमित्तं तु[3] भर्त्सितः[4] ॥
वत्सरत्रितयं कुर्यात्ततः[5] कृच्छ्रं विशुद्धये'* ॥

इति। यदा पुनर्निमित्ती[6] अत्यन्तगुणवान् आत्मघाती चात्यन्तनिर्गुणः तदैकवर्षमेव ब्रह्महत्याव्रतं कुर्यात्।

'केश-श्मश्रु-नखादीनामकृत्वा[7] वपनं वने।
ब्रह्मचर्यं चरन् विप्रो वर्षेणैकेन शुद्ध्यति'॥

इति तेनैवाभिधानात्। यथा हन्ता प्रायश्चित्ती यथा वा निमित्ती तथैवानुमन्त्रादयोऽपि प्रायश्चित्तभाजः। तथा च पैठीनसिः[8]—

'हन्ता[9] मन्त्रोपदेष्टा च तथा सम्प्रतिपादकः।
प्रोत्साहकः सहायश्च तथा मार्गोपदेशकः[10] ॥
आश्रयः शस्त्रदाता च भक्तदाता विकर्मिणः[11]।
उपेक्षकः[12] शक्तिमांश्चेद्दोषवक्ताऽनुमोदकः ॥

---

*निर्गुणविप्रमरणनिमित्तभूतस्य गुणवतः प्रायश्चित्तमभिहितम्। इदानीमत्यन्तनिर्गुणमरणनिमित्तस्यात्यन्तनिर्गुणस्य प्रायश्चित्तमाह। 'अत्यर्थं निर्गुण' इति। सनिमित्तभर्त्सने तु न्यूनम्।

---

१. B. and D. read निमित्ततो मृते, C. and F. निर्निमित्तता मृते, G. निर्निमित्तं मृते and H. निर्निमित्ततो मृते all for निर्निमित्तं भर्त्सने. २. J. reads प्रत्यर्थं for ह्यत्यर्थं. ३. G. reads च for तु. ४. J. reads गर्हितः. ५. C. F. and I. substitute नरः for ततः. ६. H. reads यदा पुनर्नरः निमित्ते for यदा पुनर्निमित्ती. ७. I. reads कृत्वा तु वपनं for अकृत्वा वपनं. ८. B. D. G. H. read अनुमन्त्रादेरपि प्रायश्चित्तमाह पैठीनसिः. ९. B. and D. read कर्ता for हन्ता. १०. B. and D. read सहाचारः तथा चामोपदेशकः for सहायश्च तथा मार्गोपदेशकः; while C. F. and I. मार्गानुदेशकः for मार्गोपदेशकः. ११. I. reads विकर्मिणाम्. १२. B. and D. substitute उपदेशकः for उपेक्षकः and all others except A. and I. read शक्तिमांश्च for शक्तिमांश्चेत्.

अकार्यकारिणस्तेषां प्रायश्चित्तं प्रकल्पयेत्।
तथा शक्त्यनुरूपं च दण्डं तेषां प्रकल्पयेत्'*॥

इति। एतेषां मध्ये यो यो वधस्य प्रत्यासन्नस्तस्य तस्या-
धिकं प्रायश्चित्तम्। विप्रकृष्टस्य तदपेक्षया न्यूनं प्रायश्चित्तं
कल्पनीयम्। साक्षात्कर्तुरपि वयोविशेषे प्रायश्चित्तस्य ह्रासो
भवति। तदाह यमः—

'अशीतिर्यस्य वर्षाणि बालो वा ऽप्यूनषोडशः।
प्रायश्चित्तार्धमर्हन्ति व्याधितश्च तथा स्त्रियः' ॥
(य. स्मृ. ६. ४१)

इति। क्वचित् कर्तुः प्रतिनिधिमाह स एव—

'अपूर्णैकादशाब्दस्य चतुर्वर्षाधिकस्य च।
प्रायश्चित्तं चरेद् भ्राता पिताऽन्यो वाऽथ बान्धवः' ॥
(य. स्मृ. ६. ३)

* दण्डस्तु राज्ञा कर्तव्यः। ननु प्रायश्चित्तकल्पनानन्तरं दण्ड-
कल्पनं न युक्तम्। प्रायश्चित्तेनैव पापापनोदे दण्डस्य वैयर्थ्यं स्यात्।
यदि पापनिवृत्तिर्न भवेत् तर्हि प्रायश्चित्तस्य वैयर्थ्यं स्यात् तस्मात्प्राय-
श्चित्तानन्तरं न युक्तो राजदण्ड—इति चेत्—न। प्रायश्चित्तेन पारलौकि-
कदोषनिवृत्तिर्भवति। ऐहिकदोषनिवृत्त्यर्थं राजदण्डस्यैव विहितत्वात्
इति दिक्।

१. All, except A. and J. read यथा- for तथा. २. A. substitutes मनुः
for यमः. ३. B. and D. read व्याधितस्य यथाश्रयम्; while A. स्त्रियो रोगिण
च for व्याधितश्च तथा स्त्रियः. ४. B. and D. read अपूर्णो द्वादशाब्दस्य
for अपूर्णैकादशाब्दस्य. ५. B. D. and G. read भ्राता-ऽपिता वा ऽयेऽस्य बान्धवाः;
and F. भ्राता पिता वाऽन्योन्यबान्धव. and J. भ्राता-पिता वाऽन्येऽथ
बान्धवाः all for भ्राता-पितान्यो वा ऽथ बान्धवः.

इति[1]। यत्तु तेनैवोक्तम्—

'*अतो बालतरस्यास्य नापराधो न पातकम्।
राजदण्डो न तस्यास्ति[2] प्रायश्चित्तं च नेष्यते' ॥
(य. स्मृ. ६. ४)

इति तत् प्रायश्चित्ताल्पत्वाभिप्रायम्[3]। न पुनः सर्वात्मना तदभावप्रतिपादनपरम्।

'पादो बालेषु[4] दातव्यः सर्वपापेष्वयं[5] विधिः'।
(वि. स्मृ. १. ४६)

इति विष्णुना बालस्य पादाभिधानेन बालतरस्य ततोऽप्यल्पत्वावगमात्[6]। यद्वा माभूद्बालतरस्य पापम्[7]। वचनेन साक्षान्निवारणात्[8]। नह्यस्ति वचनस्यातिभारः। यत्तु[9] पुनर्मध्यमाङ्गिरोवचनम्—

'गवां सहस्रं विधिवत् पात्रेभ्यः प्रतिपादयेत्।
ब्रह्महा विप्रमुच्येत सर्वपापेभ्य एव सः' ॥
(अं. स्मृ. २. ३६)

---

* अतो बालतरस्य चतुर्वर्षन्यूनस्य।

---

१. C. and F. add the following portion after इति तच्च —
'द्विगुणं सवनस्थे तु ब्राह्मणे व्रतमादिशेत्', इत्येतद्वाक्यविहितद्विगुणपरम्।.
२. B. and D. read प्रायश्चित्तं न विद्यते; while G. reads प्रायश्चित्तं विद्यते for प्रायश्चित्तं च नेष्यते. C. and F. read न नेष्यते for च नेष्यते. ३. ... reads -प्रायेण for -प्रायम्. ४. B. and D. read बालस्य for बालेषु; while ... and I. substitute सर्ववर्णेषु for सर्वपापेषु. ५. H. reads बालवर्णे for बाल... ६. B. D. G. and H. substitute अल्पत्वमवगन्तव्यम् for अल्पत्वावगमा... ७. C. and F. read बालस्य न पापम्. for मा भूद्बालतरस्य पापम्. ८. B. a... D. read विचारणात for निवारणात्. ९. B. D. E. and I. omit तु. १०. ... reads ब्रह्महाऽपि प्रमुच्येत for ब्रह्महा विप्रमुच्येत and substitutes च for ...

इति—तच्च—

'द्विगुणं सवनस्थे तु ब्राह्मणे व्रतमादिशेत्'।

(या. स्मृ. ३. २५२)

इत्येतद्वाक्यविहितद्विगुणव्रताचरणाशक्तस्य वेदितव्यम्। प्रायश्चित्तस्यातिगुरुत्वात्। यदपि शङ्खवचनम्—

'प्रमाप्य द्वादश संवत्सरान् षट् त्रीन्[1] सार्धं संवत्सरं च व्रतान्यादिशेत्। तेषामन्ते गोसहस्रं[2] तस्यार्धमर्धं च दद्यात्। सर्वेषां वर्णानामानुपूर्व्येण[3]'।

इति तदाचार्यादिहननविषयम्। तथा च दक्षः—

'सममब्राह्मणे दानं द्विगुणं ब्राह्मणब्रुवे।
आचार्ये शतसाहस्रं सोदर्ये दत्तमक्षयम्॥ (२६)
सम-द्विगुण-साहस्रमानन्त्यं च यथाक्रमम्[4]।
दाने फलविशेषःस्यात् हिंसायां तद्वदेव हि'॥(२५)

(द. स्मृ. ३. २५-२६)

इति। यत्पुनरापस्तम्बेनोक्तम्[5]—

'विप्रहारण्ये[6] कुटीं कृत्वा वाग्यतः शवशिरोध्वजः शाणीपक्ष आत्मन्युपरि जान्वाऽऽच्छादयेत्'।

(आ. ध. सू. १. ९. २४. ११)

---

१. C. and F. omit त्रीन् and I. quite mistaken here. २. B nd D. read दशसहस्रं तदर्धं तस्यार्धमर्द्धं च, C. F. शतसहस्रं तस्यार्धमर्द्धं r, G. अयुतसहस्रं तस्यार्द्धमर्द्धं च and G. शतसहस्रं तदर्द्धं तस्यार्धमर्द्धं च all r गोसहस्रं तस्यार्द्धमर्धं च. ३. J. adds च after आनुपूर्व्येण. ४. I. reads मात्. ५. From यत्पुनरापस्तम्बेनोक्तम् to तस्मादस्मदुक्तैव व्यवस्था ज्यासी इति; the including portion between these two sentences is ot found in all other manuscripts except A. and H. We doubt not hether the portion belongs to the author. F. also includes this ortion, but there is a note in the margin अयं ग्रन्थः पूर्वानङ्कपृष्ठान्त्यपंक्स्थो बोद्धव्यः and the folio 140, page 2. ६. The text reads this Sûtra रण्ये कुटिं कृत्वा वाग्यतः शवशिरध्वजोर्धशाणीपक्षमधोनाभ्युपरि जान्वाच्छाद्य·

इत्युपक्रम्य—

'गुरुं हत्वा श्रोत्रियं वा एतदेव व्रत-
मोत्तमादुच्छ्वासाच्चरेत । (२४) ना-
स्मिँल्लोके प्रत्यापत्तिर्विद्यते' । (२५)
(आ. ध. सू. १. ९. २४–२५)

इति तन्माता पित्राचार्यादिविषयम् । तथा च भविष्य पुराणे—

'मातरं पितरं हत्वा सोदर्यं भ्रातरं तथा ।
गुरुं हत्वा श्रोत्रियं च · · · · · · · ' ॥

इत्युपक्रम्य अस्यैव प्रायश्चित्तस्य विधानात् । शाणीपक्ष शाणसूत्रमयवस्त्रैकदेशः । आ उत्तमादुच्छ्वासात् आ मरणात् । प्रत्यापत्तिः व्यवहारः । अत्राशक्तस्य शङ्ख आह—

'प्रमाण्य द्वादशसंवत्सरान् षट् त्रीन् सार्धं
संवत्सरं च व्रतान्यादिशेत् । तेषामन्ते
गोसहस्रं तदर्धं तस्यार्धमर्धं च दद्यात् ।
सर्वेषां वर्णानामानुपूर्व्येण' ।

इति ।

'एतदेव व्रतमोत्तमादुच्छ्वासाच्चरेत्' ।

इति अत्रासमर्थो द्वादशवार्षिकव्रतचर्यानन्तरं गोसहस्रदानं कुर्यात् । तत्राप्यशक्तस्य षड्वार्षिकव्रतचर्यानन्तरं अर्धं गवां सहस्रम् । तत्राप्यशक्तस्य त्रिवार्षिकव्रतचर्यानन्तरं सार्धश-

१. The text reads this . . . . कर्मसमाप्तमंतनेव विधिनोत्तमादुच्छ्वासाच्चरेत. २. The text adds अस्य after न. ३. E. reads तदर्धं गोसहस्रार्द्धदानं for अर्धं गवां सहस्रम and H. reads अर्धं गवां for अर्धं गवां सहस्रम्. ४. E. reads ष्यब्दव्रतानंतरं तस्यार्धं पञ्चशतार्द्धं दानं for त्रिवार्षिकव्रतचर्यानंतरं सार्धशतद्वयं गवाम् ।.

तद्वयं गवाम्। तत्राप्यशक्तस्य सार्धसंवत्सरव्रतचर्या। अनन्तरं पञ्चविंशत्युत्तरशतमिति सर्ववर्णानां शक्त्यनुसारेण आनुपूर्व्येण क्रमेण द्वादशवार्षिकादिगोसहस्रादीनां समुच्चयो भवति। एतच्च पूर्वोक्तविषय एव कल्पनीयम्। प्रायश्चित्तस्यातिगुरुत्वात्।

ननु—द्वादशवार्षिकादिव्रतचतुष्टयं गोसहस्रादिदानचतुष्टयसहितमभिधाय—

'सर्वेषां वर्णानामानुपूर्व्येण'।

इत्यभिधानात् ब्राह्मणादिवर्णचतुष्टयस्य क्रमेण व्रतचतुष्टयविधानं किमिति न स्यात्?। मैवम्।

'पर्षद् या ब्राह्मणानां तु सा राज्ञां द्विगुणा भवेत्।
वैश्यानां त्रिगुणा प्रोक्ता पर्षद्वच्च व्रतं स्मृतम्'॥
(अं. स्मृ. ३. १६)

इति। तथा—

'शूद्रो वा ब्राह्मणं हत्वा प्रायश्चित्तचतुष्टयम्'।

इति यथाक्रमं अङ्गिरो-भविष्यत्पुराणवचनाभ्यां ब्राह्मणापेक्षया इतरवर्णानामधिकप्रायश्चित्तविधानात्। तस्मादस्मदुक्तैव व्यवस्था ज्यायसी इति।

ननु—एवं वचनान्तरं साक्षित्वेनोदाहृत्य यत्र विशेषव्यवस्थोच्यते तत्र साऽस्तु। यत्र त्वन्तरेणैव वचनान्तरं व्यवस्थोच्यते तत्र स्वकपोलकल्पिता कथं श्रद्धेया?— इति चेत्। मैवम्। स्मृतिकारैरेव कल्पनीयत्वाभिधानात्। तथा च देवलः—

१. E. adds अर्धं गवां after व्रतचर्यान्तरम्. २. I. omits एव; while except A. B. D. and G. all others read स्मृतिकारेणैव for स्मृतिकारैरेव.

'जाति-शक्ति-गुणापेक्षं सकृद्बुद्धिकृतं[1] तथा ।
अनुबन्धादि विज्ञाय प्रायश्चित्तं प्रकल्पयेत्' ॥

इति । यदिदं द्वादशवार्षिकं ब्रह्महत्याव्रतं तद् द्वादशे वर्षे[2] सम्पूर्णे वा समापनीयं अर्वाग्वा ब्राह्मणत्राणादिनिमित्तलाभे । तथा च शङ्खः—

'द्वादशे वर्षे शुद्धिमाप्नोति । अन्तरा वा ब्राह्मणं मोचयित्वा । गवां द्वादशानां परित्राणात् । सद्य एवाश्वमेधावभृथस्नानाद्वा[3] पूतो भवति' ।

इति । एवं च सति यद् याज्ञवल्क्येनोक्तम्—

'ब्राह्मणस्य परित्राणाद् गवां द्वादशकस्य वा[4] ।
तथाऽश्वमेधावभृथस्नानाद्वा शुद्धिमाप्नुयात्[5] ॥
दीर्घ-तीव्रामयग्रस्तं ब्राह्मणं गामथापि वा ।
दृष्ट्वा[6] पथि निरातङ्कं कृत्वा वा[7] ब्रह्महा शुचिः ॥
आनीय विप्रसर्वस्वं हृतं, घातित एव वा ।
तन्निमित्तं क्षतः शस्त्रैर्जीवन्नपि न दुष्यति'[8]* ॥
(या. स्मृ. ३. २४४–२४६)

* यश्चौर-व्याघ्रादिभिर्व्यापाद्यमानं कमपि ब्राह्मणं आत्मप्राणान् अन्तो कृत्वा त्रायति द्वादश गावो वा प्राणसङ्कटान्मोचयति सोऽसम्पूर्णेऽपि द्वादशवार्षिकप्रायश्चित्ते शुद्धो भवति । एवमेव परकीयस्याश्वमेधे अवभृ-

१. B and D. read वधकृत for बुद्धिकृतं. २. G. and I. read द्वादशवर्षे for द्वादशे वर्षे ; while B. and D. द्वादशवर्षे त्वदसंपूर्णे वा for द्वादशे वर्षे संपूर्णे वा. ३. Except A. all others read स द्यावा अश्व for सद्य एवाश्व. ४. The text substitutes च for वा. ५. Except B. D. and the text others read स्नानात् शुद्धिमवाप्नुयात् for स्नानाद्वा शुद्धिमाप्नुयात्. ६. C. and F. substitute दत्त्वा for दृष्ट्वा. ७. The text reads तु for वा. ८. The text reads विशुद्ध्यति for न दुष्यति.

इति न तद्व्रतान्तराभिप्रायम् । किंतु समाप्तिकथनाभि-
प्रायम् । व्रतान्तराणि तु[1] मनुराह—

'लक्ष्यं[2] शस्त्रभृतां वा स्याद्विदुषामिच्छयाऽऽत्मनः ।
प्रास्येदात्मानमग्नौ वा समिद्धे त्रिरवाक्शिराः ॥
यजेत वाश्वमेधेन स्वर्जिता गोसवेन वा ।
अभिजिद्विश्वजिद्भ्यां वा त्रिवृताऽग्निष्टुताऽपि वा* ॥
जपन् वाऽन्यतमं वेदं[3] योजनानां† शतं व्रजेत्[4] ।
ब्रह्महत्यापनोदाय मितभुङ् नियतेन्द्रियः[5] ॥
सर्वस्वं वा[6] वेदविदे ब्राह्मणायापपादयेत् ।
धनं वा जीवनायालं गृहं वा सपरिच्छदम् ॥

...ाख्यकर्माङ्गभूतस्नानसमये स्वकल्मषं विख्याप्य स्नात्वा शुद्धो भवति । तथा
...हुकालव्यापिना दुःसहेन कुष्ठादिरोगेण पीडितं ब्राह्मणं गां वा पथि दृष्ट्वा
...नरुजं कुर्याच्चेत् ब्रह्महा शुद्धो भवति । अपहृतसर्वस्वतयावसीदतो विप्रस्य
...गो-भू-हिरण्यादिद्रव्यं सर्वं प्रत्यानीय यस्तस्य विप्रस्य रक्षणं करोति स
विशुद्धो भवति । विप्रसर्वस्वप्रत्यानयनप्रयत्ने मृतः शस्त्रैः क्षतो जीवन्न-
पि वा शुद्ध्यत्येव ।

* त्रिवृता त्रिवृत्स्तोमेन । अग्निष्टुता अग्निष्टोमेन ।

† यं कमपि वेदं जपन् शतयोजनं गच्छेत् । योजनं षोडशसहस्र-
हस्तात्मकम् । यथोक्तम्—

'द्वादशाङ्गुलिकः शङ्कुस्तद्द्वयं तु शयः स्मृतः ।
तच्चतुष्कं धनुः प्रोक्तं क्रोशो धनुःसहस्रिकः ॥
चतुष्कं योजनं तत्स्यादिति मानं व्यवस्थितम्' ।

१. Except A. all others omit तु. २. J. reads लक्ष्यः for लक्ष्यं. ३. G. reads देवं for वेदं. ४. G. substitutes व्रजन् for व्रजेत्. ५. B. and D. read मितभुक्जितेन्द्रियः for मितभुङ् नियतेन्द्रियः. ६. A. reads वेदविदि and the text omits वा and reads वेदविदुषे.

हविष्यभुग्वाऽनुचरेत्[1] प्रतिस्रोतः[2] सरस्वतीम् ।
जपेद्वा नियताहारस्त्रिर्वै वेदस्य संहिताम्'*॥
(म. स्मृ. ११. ७३–७७)

इति । एते सर्वे पक्षाः कामकारा-ऽकामकारविद्वदविद्वद्वि-
षयत्वेन व्यवस्थापनीयाः । कामकृतात्यन्ताभ्यासे तु याज्ञ-
वल्क्य आह—

'लोमभ्यः स्वाहेत्येवं हि लोमप्रभृति वै तनुम् ।
मज्जान्तं[3] जुहुयाद्वापि मन्त्रैरेभिर्यथाक्रमम्' ॥
(या. स्मृ. ३. २४७)

इति । द्वात्रिंशत्सहस्रहस्तैरपि योजनं भवति । यथोक्तं लीलावत्याम्

'यवोदरैरंगुलमष्टसंख्यै-
र्हस्तोऽङ्गुलैः षड्गुणितैश्चतुर्भिः ।
हस्तैश्चतुर्भिर्भवतीह दण्डः
क्रोशः सहस्रद्वितयेन तेषाम् ॥
स्याद्योजनं क्रोशचतुष्टयेन
तथा कराणां दशकेन वंशः' ॥

इति । देशभेदेनानयोर्व्यवस्था ज्ञेया ।

* यद्यपीमानि सर्वाण्यपि प्रायश्चित्तानि न वर्णविशेषाभिधानपुरस्सरमभिहितानि तथापि अन्यत्रोक्ता व्यवस्था अत्रानुसन्धेया । तद्यथा शस्त्रभृतां लक्ष्यत्वं अग्निपतनं सर्वस्वदानं जीवनपर्याप्तधनदानं गृहदानं सरस्वत्यनुगमनं च सर्ववर्णसाधारणम् । अश्वमेधो राज्ञ एव । गोसवो ब्राह्मणस्यैव । अन्ये त्रैवर्णिकानाम् । तत्र गोसवाश्वमेधौ कलौ वर्ज्यौ । वर्णभेदेन प्रायश्चित्तस्य द्विगुण-त्रिगुणादिको भेदस्त्वग्रे आचार्यैरेवोक्तोऽत्रानुसन्धेयः ।

१. The text reads ऽनुसरेत for ऽनुचरेत. २. B., D. and J. read प्रतिस्रोतां for प्रतिस्रोतः. ३. The text reads मज्जान्तां for मज्जान्तं.

इति । तत्राष्टौ मन्त्रानाह वसिष्ठः—

'लोमानि मृत्योर्जुहोमि लोमभिर्मृत्युं वासये ।

इति प्रथमाम् ।

त्वचं मृत्योर्जुहोमि त्वचा मृत्युं वासये ।

इति द्वितीयाम् ।

लोहितं मृत्योर्जुहोमि लोहितेन मृत्युं वासये ।

इति तृतीयाम् ।

मांसं मृत्योर्जुहोमि मांसेन मृत्युं वासये ।

इति चतुर्थीम् ।

मेदो मृत्योर्जुहोमि मेदसा मृत्युं वासये ।

इति पञ्चमीम् ।

स्नायुं मृत्योर्जुहोमि स्नाय्वा मृत्युं वासये ।

इति षष्ठीम् ।

---

१. All others except **A.** and I. read तथा for तत्र; while C. and F. nit the following :—

. . . . लोमप्रभृति वै तनुम् ।
मज्जान्तं जुहुयाद्वापि मंत्रैरभिर्यथाक्रमम् ॥
इति । तत्राष्टौ मन्त्रानाह वसिष्ठ —
'लोमानि मृत्योर्जुहोमि. . . . . . .।.

These Mantras are found in all manuscripts and the text, but they pear different from one another. I. substitutes नाशय for वासये in l the Mantras and except A. G. and the text all others read प्रथमम् r प्रथमाम् and so on in masculine inst· ıd of feminine, while G. omits e following :—

प्रथमाम् । त्वच मृत्योर्जुहोमि त्वचा मृत्युं वासये । इति द्वितीयाम् ।
लोहितं मृत्योर्जुहोमि लोहितेन मृत्युं वासये । इति.

d substitutes आश्रयाति for वासयं इति in the first and the fourth antra. ३. The text interchanges this Mantra for the sixth. ४ The Mts, two Bombay editions and one Benares edition with commentary ads स्नावाभि- and स्नावभिः स्नायु for and स्नाय्वा.

अस्थीनि मृत्योर्जुहोमि अस्थिभिर्मृत्युं वासये ।
इति सप्तमीम् ।
मज्जानं मृत्योर्जुहोमि मज्जाभिर्मृत्युं वासये ।
इति अष्टमीम्' ।
(व. स्मृ. २०. २६)

इति । मरणान्तिकस्येदृशस्य सर्वस्य व्रतस्य कामकारविषयत्वं मध्यमाङ्गिरा आह—

'प्राणान्तिकं च यत् प्रोक्तं प्रायश्चित्तं मनीषिभिः।
तत्कामकारविषयं विज्ञेयं नात्र संशयः ॥
यः कामतो महापापं नरः कुर्यात् कथंचन ।
न तस्य शुद्धिर्निर्दिष्टा भृग्वग्निपतनादृते' ॥

इति । यत्तु सुमन्तुनोक्तम्—

'ब्रह्महा संवत्सरं कृच्छ्रं चरेत् । अधःशायी त्रिषवणस्नायी कर्मावेदको भैक्ष्याहारो दिव्यनदी-पुलिन-सङ्गमा-ऽऽश्रम-गोष्ठ-पर्वत-प्रस्रवण-तपो-वनविहारी स्यात् स्थान-वीरासनी । संवत्सरे पूर्णे हिरण्यमणि-गो-धान्य-तिल-भूमि-सर्पींषि ब्राह्मणेभ्यो ददन् पूतो भवति' ।

१. I. reads मज्जां for मज्जानं and मज्जया for मज्जाभिः; while all other except A. and the text substitute मज्जां for मज्जाभिः. २. G. and I do not insert ईदृशस्य. ३. G. and J. read कामेन for कामतः. ४. A reads कुर्यात् विप्रः for नरः कुर्यात्. ५. Except A. and I. all others read त्रिषवणी for त्रिषवणस्नायी; while B. D. and I. कर्मवेदकः for कर्मावेदक ६. B. and D. read भिक्षाहारी for भैक्ष्याहारो. ७. H. reads -संगमाश्रयं गोष्ठपर्वत- for -संगमाश्रमगोष्ठ-पर्वत-. ८. G. reads ब्राह्मणो दद्यात्; while I substitutes दद्यात् for ददन्.

इति तदपहन्तुर्मूर्खस्य धनवतो जातिमात्रव्यापादने द्रष्टव्यम् । यत् पुनर्वसिष्ठवचनम्–

'द्वादशरात्रमब्भक्षो द्वादशरात्रमुपवसेत्' ।

(व. स्मृ. २३. ३८)

इति तन्मनोवसितब्रह्महत्यस्य तदैवोपरतजिघांसस्य वेदितव्यम् । यत् पुनः षट्त्रिंशन्मतवचनम्–

'षण्ढं तु ब्राह्मणं हत्वा शूद्रहत्याव्रतं चरेत् ।
चान्द्रायणं प्रकुर्वीत पराकद्वयमेव च' ॥

इति तदप्रत्यानेयपुंस्त्वस्य* सप्रत्ययवधे† द्रष्टव्यम् । अप्रत्ययवधे तु बृहस्पतिराह–

'अरुणायाः सरस्वत्याः सङ्गमे लोकविश्रुते ।
शुद्ध्येत् त्रिषवणस्नायी त्रिरात्रोपोषितो द्विजः' ॥

* अप्रत्यानेयं पुनरानयितुमशक्यं पुंस्त्वं यस्य । षण्ढस्तावच्चतुर्दशविधः पूर्वमाचारकाण्डे विवाहप्रकरणे उक्तः । तत्र केषांचित् कालान्तरे औषधादिना पुंस्त्वं प्रत्यानेतुं शक्यं भवतीति प्रसिद्धमेवायुर्वेदविदाम् ।

† अत्र—

'प्रत्ययोऽधीन-शपथ-ज्ञान-विश्वासहेतुषु' ।

(नामलिंगानुशासने ३. ३. १४७)

इति कोशात् प्रत्ययो ज्ञानम् । तच्च—

'जाग्रत्संस्कारसम्भूतः प्रत्ययो विषयान्वितः' ।

(ग. पु. १. १३६. १३)

इति गारुडात् संस्कारजन्यम् ।

१. B. and D. omit the following :—

'यत्पुनर्वासिष्ठवच्चनम्'—

'द्वादशरात्रमब्भक्षो द्वादशरात्रमुपवसेत्' ।

इति । तन्मनोवसितब्रह्महत्यस्य तदैवोपरतजिघांसस्य वेदितव्यम्' ।; while H. substitutes वसिष्ठेनोक्तम् for the same. २. G. reads अम्बुभक्षो for अब्भक्षो. ३. G. reads ब्रह्महत्यायाः for ब्रह्महत्यस्य. ४. B. D. and G. read षट्त्रिंशन्मते वचनम् for षट्त्रिंशन्मतवचनम्. ५. I. reads प्रत्ययवधे for सप्रत्ययवधे.

इति। एतानि द्वादशवार्षिकादिधनदानपर्यन्तानि ब्राह्मणस्यैव। क्षत्रियादेस्तु द्विगुणादिकम्। यदाहाङ्गिराः—

'पर्षद् या ब्राह्मणानां तु सा राज्ञां द्विगुणा मता।
वैश्यानां त्रिगुणा प्रोक्ता पर्षद्वच्च व्रतं स्मृतम्' ॥

इति। प्रजापतिरपि—

'द्विगुणं त्रिगुणं चैव चतुर्गुणमथापि च।
क्षत्र-विट्-शूद्रजातीनां ब्राह्मणस्य वधे व्रतम्' ॥

इति। यत्तु[1] चतुर्विंशतिमतवचनम्[2]—

'प्रायश्चित्तं यदाम्नातं ब्राह्मणस्य महर्षिभिः।
पादोनं क्षत्रियः कुर्यादर्धं वैश्यः समाचरेत् ॥
शूद्रः समाचरेत् पादमशेषेष्वपि पाप्मसु'।

इति तत् प्रातिलोम्यानुष्ठितचतुर्विधसाङ्कर्यव्यतिरिक्तविषयम्। मूर्धावसिक्तादीनामपि दण्डवत् प्रायश्चित्तं समूहनीयम्। दण्डतारतम्यमाह याज्ञवल्क्यः—

'दण्डप्रणयनं कार्यं वर्णजात्युत्तराधरैः'।
(या. स्मृ. २. २०६)

इति। एवं च सति मूर्धावसिक्तस्य ब्राह्मणवधे ब्राह्मणादतिरिक्तं*[3] क्षत्रियादूनमभ्यर्धद्वादशवार्षिकं[4] भवति। अन-

* अतिरिक्तं अधिकम्। ब्राह्मणस्य द्वादशवार्षिकं विहितं, क्षत्रियस्य तद् द्विगुणं चतुर्विंशतिवार्षिकं भवति। तत्र क्षत्रियादूनं ब्राह्मणादधिकं अष्टादशवार्षिकं मूर्धावसिक्तस्य देयमित्यर्थः।

१. J. omits यत्तु; while G. and H. omit तु. २. G. and H. read चतुर्विंशतिमतं वचनम for चतुर्विंशतिमतवचनम. ३. Except A. and H. all others do not insert ब्राह्मणादतिरिक्तं. ४. C. and F. read मध्यस्थे दशवार्षिकं, E. अभ्यर्धदशवार्षिकं, G. मध्यर्धे द्वादशवार्षिकम् and J. अर्धे द्वादशवार्षिकम all for अभ्यर्धद्वादशवार्षिकम.

थैव दिशा[1] प्रातिलोम्योत्पन्नानामपि प्रायश्चित्तमूहनीयम्। तथो-त्तमाश्रमिणामपि[2]* प्रायश्चित्ततारतम्यमङ्गिरसा दर्शितम्—

'गृहस्थोक्तानि पापानि कुर्वन्त्याश्रमिणो यदि।
शौचवच्छोधनं कुर्युरर्वाक् ब्रह्मनिदर्शनात्[3]'।

इति। प्रक्रान्त[4]प्रायश्चित्तस्य मध्ये विपत्तावपि पापक्षयो भवति। तथा च हारीतः—

'प्रायश्चित्तेऽध्यवसिते[5] कर्ता यदि विपद्यते।
पूतस्तदहरेव स्यादिह लोके परत्र च'॥

(हा. स्मृ. २१. ९)

इति। व्यासोऽपि—

'धर्मार्थे[6]† यतमानस्तु न चेत् शक्नोति मानवः।
प्राप्तो भवति तत् पुण्यमत्र मे नास्ति संशयः'॥

(व्या. स्मृ. ३. ४१)

इति। वधोद्यमेऽपि वधप्रायश्चित्तं कर्तव्यम्। तदाह याज्ञवल्क्यः—

'चरेद्व्रतमहत्वाऽपि घातार्थं चेत् समागतः'‡॥

(या. स्मृ. ३. २५२)

* उत्तमाश्रमिणः आजन्मब्रह्मचारिणः वानप्रस्था यतयश्चेत्यर्थः।
† धर्मार्थं यतमानः पापक्षालनार्थं प्रायश्चित्तं कर्तुं प्रवृत्तः।
‡ अत्र घातार्थं चेत् समागतः इत्यनेन हननसाधनमुद्यम्य केवलमागमनमेव न विवक्षितम्। किंतु ब्राह्मणादिहनने कृतनिश्चयस्तद्व्यापाद-

१. I. substitutes दृशा for दिशा. २. C. and F. read तथा श्रमिणाम् and तथोक्ताश्रमिणाम् for तथोत्तमाश्रमिणाम्. ३. B. and D. read -गतो ब्रह्मघातनात्, C. and F. अर्वाक् ब्रह्मणि दर्शनात् both for अर्वाग्ब्रह्मनिदर्शनात्. ४. G. and A. read प्रक्रान्तस्य प्रायश्चित्तस्य. ५. I. reads व्यवसिते for ऽध्यवसिते ६. I. reads मृतश्चेत् क्वोऽपि मानवः for न चेच्छक्नोति मानवः.

इति । यथावर्णमित्यनुवर्तते । अत एव स्मृत्यन्तरम्–

'अहत्वाऽपि यथावर्णं ब्रह्महत्याव्रतं चरेत्'* ॥

(शा. स्मृ. १. २६)

इति ॥ ७२-७३ ॥

सवनस्थस्त्रीवधस्य महापातकत्वमभिप्रेत्य प्रायश्चित्तमाह[1]–

सवनस्थां स्त्रियं हत्वा ब्रह्महत्याव्रतं चरेत् ॥ ७४ ॥

इति । आहिताग्नेर्जाया पतिव्रता सवनस्था । अत एवाङ्गिराः–

'आहिताग्नेर्द्विजाग्र्यस्य[2] हत्वा पत्नीमनिन्दिताम् ।
ब्रह्महत्याव्रतं कुर्यादात्रेयीघ्नस्तथैव च' ॥

(अं. स्मृ. ३. १९)

इति ॥ ७४ ॥

नार्थं सम्यगागत्य घातसाधनप्रहारे कृते कथंचित् प्रतिघातादिप्रबन्धवशादसौ न मृतस्तदा अहत्वा यथावर्णं ब्रह्महत्यादि व्रतं चरेत् इत्यर्थः।

* ननु—ब्राह्मणादिहनने यत् प्रायश्चित्तमुक्तं तदेव तदभावेऽपि कथमुच्यते ? । उद्यमस्य क्रियानिर्वृत्तेश्च समानो दण्ड इत्येतदयोग्यमिति चेत् । न । हननाभावे पादोनमेव प्रायश्चित्तमिति ब्रूमः । अत एव–'औपदेशिकेभ्यो न्यूनत्वात् अतिदेशिकानां पादोनान्येव ब्रह्महत्यादिव्रतानि द्वादशवार्षिकादीनि भवन्ति'—इति विज्ञानेश्वरः ।

---

१. B. and D. omit the following :—
सवनस्थस्त्रीवधस्य महापातकत्वमभिप्रेत्य प्रायश्चित्तमाह –
सवनस्थां स्त्रियं हत्वा ब्रह्महत्याव्रतं चरेत ॥ ७४ ॥
इति ।

२. I. reads द्विजातस्य for द्विजाग्र्यस्य and B. C. D. and F. substitute मथा for हत्वा; while B. and D. exhibit आहिताग्नेर्जाया पतिव्रता अत एवअङ्गिरा. after the quoted verse and then read ब्रह्महत्यायाः प्रायश्चित्तं &c., and then again सवनस्थवधस्य &c.

[*विन्ध्यादुत्तरतो यस्य निवासः परिकीर्तितः ।
पराशरमतं तस्य सेतुबन्धस्य दर्शनम् ॥

अवध्यनिरूपणेऽतिपातः शास्त्रार्थः स्यादित्यत आह । विन्ध्यादुत्तरत इति ।

'यद्युत्तरे वसेत् पार्श्वे विन्ध्यस्य पुरुषोत्तम ।
दक्षिणे वसतश्चेदं न भवेदिति तच्छृणु' ॥

इति भविष्यपुराणात् दक्षिणदेशस्थितस्य काशीयात्रेति ज्ञेयम् । अकामकृते इदं प्रायश्चित्तम । तत्रैव द्वादशाब्दिकस्योक्तत्वात् । प्रतियोजनं प्राजापत्यसम्भवेनास्य तत्समत्वाच्च । कामकृते तु मरणान्तिकमेव ॥ ७६ ॥]

ब्रह्महत्यायाः प्रायश्चित्तमभिधाय मद्यपानस्य प्रायश्चित्तमाह—

मद्यपश्च द्विजः कुर्यान्नदीं गत्वा समुद्रगाम् ।
चान्द्रायणे ततश्चीर्णे[1] कुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् ॥ ७५ ॥
अनडुत्सहितां गां च दद्याद्विप्रेषु[2] दक्षिणाम् ।

इति । पनसादिजन्यं मदकारणं द्रवद्रव्यं मद्यम् । तदाह पुलस्त्यः—

'पानसं द्राक्षमाधूकं[3] खार्जूरं तालमैक्षवम् ।
मधूत्थं सैरिमारिष्टं[4] मैरेयं नारिकेलजम् ॥

* दृश्यतेऽयं श्लोको एकस्मिन् (L.) पुस्तके नान्यत्र । माधवाचार्यैर्न व्याख्यातः । अत एव प्रक्षिप्तोऽयमिति प्रतिभाति । तथापि पूर्वापरसम्बधमवलोक्यात्रावश्यकत्वप्रतीतिरस्माभिः धरणीधरव्याख्यासहितः संगृहीतः ।

१. L. reads तपः for ततः. २. B. and D. read विप्राय for विप्रेषु. ३. Except B. D. G. and I. all others read क्षौद्र-माधूकं for द्राक्ष-माधूकं. ४. I. reads सौरमाविष्टं, B. and D. सैरमारिष्टं, A. सौरमारिष्टं and H. सैरिमारिष्टं all for सैरमारिष्टं.

समानानि विजानीयान्मद्यान्येकादशैव तु'* ।
(पु. स्मृ. १. १२-१३)

इति । एकादशानामन्यतमस्य मद्यस्य पाने महानदीतीरे चान्द्रायणं चरित्वा ब्राह्मणभोजनं कृत्वा दक्षिणां दद्यात् । तदेतत् कामकारविषयम् । अकामकारे तु बृहस्पतिराह—

'पीत्वा प्रमादतो मद्यमतिकृच्छ्रं चरेद् द्विजः ।
कारयेत्तस्य संस्कारं शक्त्या विप्रांस्तु भोजयेत्' ॥
(बृ. स्मृ. ४. २३)

इति । तदेतन्मद्यपानप्रायश्चित्तं ब्राह्मणस्यैव । न क्षत्रियवैश्ययोः । मद्यपानस्य ब्राह्मणम्प्रत्येव निषेधात् ।

'यक्ष-रक्षः-पिशाचान्नं मद्य-मांस-सुरासवम् ।
तद् ब्राह्मणेन नात्तव्यं देवानामश्नता हविः' ॥

इति स्मरणात् ।

---

* माधूकं 'मोहवा-मोहडा' इति भाषायां प्रसिद्धस्य वृक्षस्य पुष्पेभ्यो निर्मितम् । सैरो वनस्पतिविशेषः (?) । अरिष्टो निम्बः तद्भवम् । मिरायां देशविशेषे ओषधिविशेषे वा भवं मैरेयम् । एवमेकादश मद्यानि । केचित्तु-

'माध्वीकं टाङ्कमाध्वीकं मैरेयं नारिकेलजम्' ।

इति पठन्ति । तद् एकादशसंख्यापूर्त्यभावात चिन्त्यम् ।

---

१. C. and F. omit the following :—

तदेतत् कामकारविषयम् । अकामकारे तु बृहस्पतिराह—
'पीत्वा प्रमादतो मद्यमतिकृच्छ्रं चरेद् द्विजः ।
कारयेत्तस्य संस्कारं शक्त्या विप्रांस्तु भोजयेत्' ॥

इति ।.

२. B. and D. substitute च for तु. ३. Except A. and I. all others read ब्राह्मणेन न पातव्यं for तद् ब्राह्मणेन नात्तव्यं.

बृहद्विष्णुरपि[1]–

‘ माधूकमैक्षवं सैरं[2] तालं खार्जूर-पानसम् ।
मधूत्थं[3] चैव माध्वीकं मैरेयं नारिकेलजम्’ ॥
अमेध्यानि दशैतानि मद्यानि[4] ब्राह्मणस्य तु’ ।

इति । राजन्य-वैश्ययोस्तु मद्यपानमनुजानाति बृहद्या-
ज्ञवल्क्यः–

‘ कामादपि[5] च राजन्यो वैश्यो वापि कथंचन ।
मद्यमेव[6] सुरां पीत्वा न दोषं प्रतिपद्यते’ ॥

इति । व्यासोऽपि[7]–

‘ उभौ मध्वासवक्षीवौ उभौ चन्दनचर्चितौ ।
एकपर्यङ्कशयितौ दृष्टौ मे केशवार्जुनौ’[8]* ॥

(म. भा. उ. ५८. ५)

---

* धृतराष्ट्रसन्देशं पाण्डवेभ्यो निवेद्य प्रत्यागतस्य संजयस्य धृतराष्ट्रम्प्र-
त्युक्तिरियम् । शिष्टाचारप्रदर्शनार्थमिदं वाक्यम् । विज्ञानेश्वरस्तु–‘एक-
पर्यङ्कशयिनौ’–इति पठित्वा क्षत्रिय-वैश्ययोर्माध्वीपानानुज्ञानपरमिदमिति
मन्यते ।

---

१. B. and D. omit अपि. २. Except A. G. and H. all others substitute सैरं for सैरं; while I. ताल-खार्जूर- for तालं खार्जूर-. ३. I. reads धूस्तुरं for मधूत्थं, but it seems to be a mistake. ४. I. substitutes निंद्यानि for मद्यानि. ५. C. and F. read क्रमादपि for कामादपि. ६. G reads मद्यमेवसुरां C. and F. मद्यमेवं सुरां for मद्यमेव सुरां. ७. B. and D. omit व्यासोऽपि. ८. This verse appears in Mahâbhârata, except the text of the same and A. and G. all others read मध्वासवं पीत्वा for मध्वासवक्षीवौ, while the text reads चन्दनरूषितौ for चन्दनचर्चितौ and reads the second line as :—

स्रग्विणौ वरवस्त्रौ तौ दिव्याभरणभूषितौ’ ॥.

इति । *उपनयनात् पूर्वं मद्यपाने तत्प्रायश्चित्तं पित्रादिभिः कर्तव्यम् । तदाह जातूकर्ण्यः—

'अनुपेतस्तु यो बालो मद्यं मोहात् पिबेद्यदि ।
तस्य कृच्छ्रत्रयं कुर्यात् माता भ्राता तथा पिता' ॥

इति ॥ ७५ ॥

मद्यपानस्य प्रायश्चित्तमुक्त्वा सुरापानस्य प्रायश्चित्तमाह—

सुरापानं सकृत् कृत्वा अग्निवर्णां सुरां पिबेत् ॥ ७६ ॥
स पावयेदथात्मानमिहलोके परत्र च ।

इति । पिष्टादिजन्यो द्रवद्रव्यविशेषः सुरा । तथा च मनुः—

'गौडी पैष्टी च माध्वी च विज्ञेया त्रिविधा सुरा ।
यथैवैका तथा सर्वा न पातव्या द्विजोत्तमैः' ॥
(म. स्मृ. ११. ९४)

इति । तत्र पैष्ट्यां सुराशब्दो मुख्यः । गौडी-माध्व्योर्गौणः । पुलस्त्येनैकादशसु मद्येषु गौडी-माध्व्यावनुक्रम्य—

* ब्राह्मणस्यैवेदम् । नान्येषां वर्णानाम् ।

१. C. F. E. H. and I. do not insert तत. २. These two lines are omitted by M. ३. I. reads पातयेत for पावयेत ; while K. and L. read तथा- for अथा-. ४ B. and D. read this line as follows :—

'तथैवैका न पातव्या सुरा सर्वा द्विजोत्तमैः' ॥

and I. reads :—

'यथैवैका न पातव्या तथा सर्वा द्विजोत्तमैः' ॥

and except A. and the text all others read—

यथैवैका तथैवान्या for यथैवैका तथा सर्वा.

५. I. reads एकादशममद्येषु for एकादशसु मद्येषु.

'सुरायाः सकृत्पाने गौडी-माध्व्योरमुख्यसुरयोरस-
कृत्पाने चाग्निसमानवर्णोत्पत्तिपर्यन्तं सन्तप्तामत्युष्णां सुरां पीत्वा ब्राह्मणो म्रियेत'।
(पु. स्मृ. १. १४)

इत्यभिधानात्। तथा च बृहस्पतिः—

'सुरापाने कामकृते ज्वलन्तीं चैव तां मुखे।
क्षिपेत्तया विनिर्दग्धो मृतः शुद्धिमवाप्नुयात्'॥
(बृ. स्मृ. ४. २९)

इति। गौडी-माध्व्योरभ्यासेन मत्या अमत्या वा पाने तया
रणं व्याघ्र आह—

'मत्या मद्यमभत्या वा पुनः पीत्वा* द्विजोत्तमः।
ततोऽग्निवर्णां तां पीत्वा मृतः शुद्ध्येत् स किल्बिषात्'॥

इति। कामकृते सकृत् पैष्टीपाने मूलवचनोक्तं मरणं द्र-
ष्टव्यम्। अकामकृते तु याज्ञवल्क्य आह—

'वालवासा जटी वाऽपि ब्रह्महत्याव्रतं चरेत्।
पिण्याकं वा कणान् वाऽपि भक्षयेत्त्रिसमा निशि'॥
(या. स्मृ. ३. २५४.)

इति। एतच्च वर्षत्रयपिण्याकादिभक्षणं ज्ञातविषयम्।

* पुनः पीत्वा अभ्यासेन प्राशनं कृत्वेत्यर्थः। द्विजेषु ब्राह्मण-क्षत्रिय-
वैश्येषु उत्तमः श्रेष्ठः ब्राह्मण इत्यर्थः।

१. I. and J. omit -सुरयो-. २. Except A. and I. all do not insert
अभिधानात्. ३. B. D. E. and I. read अभ्यासे तथा मरणं and C.
G. and J. अभ्यासेन तया मरणं both for अभ्यासेन मत्या अमत्या वा पाने
मरणं. ४. B. and D. read भक्षयेत्त्वब्दं निशि, C. and F. भक्षयेत्तु
निशि and E. G. H. J. भक्षयेत्तु सकृन्निशि all for भक्षयेत्त्रिसमा निशि.

इति । तथा च वर्षत्रयव्रतं प्रकृत्य व्यास आह—

'एतदेव व्रतं कुर्यात् मद्यपः छर्दने कृते ।
पञ्चगव्यं च तस्योक्तं प्रत्यहं कायशोधनम्' ॥
(व्या. स्मृ. ३. ६१)

इति । यत्तु मनुनोक्तम्—

'कणान् वा भक्षयेदब्दं पिण्याकं वा सकृन्निशि ।
सुरापानापनुत्त्यर्थं वालवासा जटी ध्वजी*' ॥
(म. स्मृ. ११.९२)

इति तत्तालुमात्रसंयोगे द्रष्टव्यम् । यदपि देवलेनोक्तम्

'सुरापाने ब्राह्मणो रूप्य-ताम्र-सीसानामन्यतम-
मग्निकल्पं पीत्वा शरीरपरित्यागात् पूतो भवति' ।

इति यदपि मनुनोक्तम्—

---

* कणान् तण्डुलकणान् । पिण्याकं तिलकल्कम् । वालवासा गोलोमाजालोमादिकृतं वासः । केचित् 'चीरवासा' इत्यपि पठन्ति । तत्र चीरं वस्त्रखण्डम् । ध्वजी सुराभाण्डध्वजं पुरस्कृत्य गच्छेत् तिष्ठेत वा इत्यर्थः मेधातिथिस्त्विदं वचनं-'प्राणात्यये औषधार्थं' सेवने शुद्धिकथनार्थमित्याह । सर्वज्ञनारायणः—'एतच्च कामत उपलभ्यमानमधु-सुरासंसृष्टजलपाने' इत्याह । कुल्लूकभट्टः-'इदमबुद्धिपूर्वकममुख्यसुरापाने'-इति राघवानन्दः-'अकामतः पैष्टीपाने कामतश्च गौडी-माध्व्योः पाने'-इति नंदनस्तु-'अकामतः पाने' इदं प्रायश्चित्तमित्याह ।

---

१. G. reads मद्यपस्य छर्दने for मद्यपः छर्दने. २. We follow here A and L.; while all others and the text read सुरापानाद्यनुत्त्यर्थं for पनुत्त्यर्थं. ३. B. and D. omit the following:—

'सुरापाने ब्राह्मणो रूप्य-ताम्र-सीसानामन्यतमम-
ग्निकल्पं पीत्वा शरीरपरित्यागात् पूतो भवति' ।

इति । यदपि मनुनोक्तम्—

४. G. reads यद्यपि for यदपि.

'गोमूत्रमग्निवर्णं वा पिबेदुदकमेव वा।
पयो* घृतं वाऽऽमरणात् गोशकृद्रसमेव च'* ॥
(म. स्मृ. ११.९१)

इति तदुभयं मूलवचनेन समानविषयम्। वेदविदम्प्रत्यङ्गिरा आह—

'बृहस्पतिसवेनेष्ट्वा सुरापो ब्राह्मणः पुनः।
समत्वं† ब्राह्मणैर्गच्छेदित्येषा वैदिकी श्रुतिः'॥

इति। सकृद्गौणसुरापाने अङ्गिरा आह—

'भूमिप्रदानं यः कुर्यात् सुरां पीत्वा द्विजोत्तमः।
पुनर्न च पिबेज्जातु संस्कृतः स विशुद्ध्यति'॥

इति। यत्तु सुमन्तुनोक्तम्—

'ब्राह्मणस्य सुरापस्य षण्मासाननुद्धृतसमुद्रोदकस्नानम्। सावित्र्यष्टसहस्रं जुहुयात् प्रत्यहम्‡।
त्रिरात्रमुपवासः। तप्तकृच्छ्रेण पूतो भवति।
अश्वमेधावभृथस्नानेन च'।

* अत्र आमरणात् इत्युक्तः अग्निवर्णमिति विशेषणं गोमूत्र-उदक-पयो-घृत-गोशकृद्रसानां पञ्चानां प्रत्येकं सम्बध्यते।

† बृहस्पतिसवो नाम यज्ञः। स च ब्राह्मणैरेव कर्तृत्वेन विहितः। 'ब्राह्मणैस्समत्वं गच्छेत्'-इत्यनेन जातिमात्रब्राह्मणो भवेदित्युक्तम्। न श्रोत्रियाद्युत्तमत्वं उपलभेदीत्यर्थः।

‡ नात्र हवनीयद्रव्यमुक्तं तथापि-'द्रव्यानुक्तौ घृतम्'-इति नियमात् घृतेनाष्टसहस्रं जुहुयादित्यर्थः। तप्तकृच्छ्रः पूर्वमुक्तः।

१. G. and the text read वा for च. २. C. F. E. H. and I. read स्मृतिः for श्रुतिः. ३. B. and D. read गौडसुरापाने for गौणसुरापाने. ४. I. substitutes वा for यः. ५. B. D. and H. substitute वा for च, but G. and J. insert neither च nor वा.

इति तत् पूर्वोक्तबृहस्पतिसववविषय एव द्रष्टव्यम् । सम्भ्यभावे वा द्रष्टव्यम् । यत् पुनर्बृहस्पतिनोक्तम्—

'गौडीं माध्वीं सुरां पैष्टीं पीत्वा विप्रः समाचरेत् ।
तप्तकृच्छ्रं पराकं च चान्द्रायणमनुक्रमात्'* ॥

(बृ. स्मृ. ४. ६१)

इति तदन्यथैकधर्माभ्यधिकसुराप्राशनार्थपाने वेदितव्यम प्रायश्चित्तस्याल्पत्वात् । अत एव हेतोः सङ्कल्पमात्रविषयं वा योजनीयम् ॥ ७६ ॥

अथ सुवर्णस्तेयप्रायश्चित्तमाह—

अपहृत्य सुवर्णं तु ब्राह्मणस्य ततः स्वयम् ॥ ७७
गच्छेन्मुसलमादाय राजाभ्याशं वधाय तु ।
हतः शुद्धिमवाप्नोति राज्ञाऽसौ मुक्त एव च ॥ ७८
कामतस्तु कृतं यत् स्यान्नान्यथा वधमर्हति ।

इति । अत्र सुवर्णशब्दः परिमाणविशेषोपेतहेमवचनः स च परिमाणविशेषो याज्ञवल्क्येन दर्शितः—

* गौडीपाने तप्तकृच्छ्रं माध्वीपाने पराकं पैष्टीपाने चान्द्रायणमिति क्रमः ।

१. G. omits तत : while B. and D. तदुक्तं बृहस्पतिसववनेन द्रष्टव्यसंपत्त्यभ for तत्पूर्वोक्तबृहस्पतिसववविषय एव द्रष्टव्यम् । सपत्त्यभावे वा. २. G. and omit द्रष्टव्यं and read द्रव्यसंपत्त्यभावे द्रष्टव्यम. ३. Except A. H. and all others omit वा. ४. B C. D. E. F. G. J. K. and L. read राजस्वत्रधाय, H. and I. राजानं स वधाय for राजाभ्याशं वधाय. ५. Except K. and L. all others read तत. for हतः. ६. M. reads कामकारकृतं । कामतस्तु कृतं.

'जालसूर्यमरीचिस्थं त्रसरेणुरजः स्मृतम् ।
तेऽष्टौ लिक्षा तु, तास्तिस्रो राजसर्षप उच्यते ॥
गौरस्तु ते त्रयः, षट् ते यवो मध्यस्तु, ते त्रयः।
कृष्णलः, पञ्च ते माषः, ते सुवर्णस्तु षोडश' ॥
(या. स्मृ. १. ३६२–३६३)

इति । उक्तपरिमाणविशिष्टं ब्राह्मणसुवर्णं योऽपहरति स स्वविशुद्ध्यै स्वयमेव राजकर्तृकं मरणं सम्पादयितुं प्रहार-साधनं मुसलमादाय राजसमीपं गच्छेत् । गत्वा चेदृशं मां हरेति निवेदयेत् । ततो राजकर्तृकात् मुसलसाधनाद्वधादयं विशुद्ध्यतीति । अथ मुसलप्रहारेण न मृतस्तदा राज्ञा मुक्तः शुद्धिं प्राप्नोत्येव । तथा च संवर्तः—

'ततो मुसलमादाय सकृद्धन्यात्तु तं स्वयम् ॥
यदि जीवति स स्तेनस्ततस्तेयाद्विमुच्यते' ।
(सं. स्मृ. १२०–१२१)

इति । अथवा 'मुक्त एव च'—इति पक्षान्तरमेवं व्याख्येयम्। यत्र स्तेनेन ये पोष्यास्तदीयपुत्र-मित्र-कलत्रादयो बहवः सन्ति तत्र स्तेने मृते बहवो[10] विनश्यन्तीति मत्वा कृपालुना राज्ञा

१. E. I. and the text read त्रसरेणुरजः for त्रसरेणुरजः. २. C. and F. read लिख्या for लिक्षा and J. तुलास्तिस्रो for तु तास्तिस्रो; while H. substitutes लिक्षाः for लिक्षा. ३. B. and D. read सुवर्णं, and G. H. सुवर्णाः both for सुवर्णः. ४. Except A. and I. all others read हरति for ऽपहरति; while J. reads स्वविशुद्धिं स्वयमेव राजकर्तृकेण प्रहारेण सम्पादयितुं, G. reads the same, but differs in विशुद्ध्यै for विशुद्धिं; while I. omits विशुद्धिम्. ५. G. omits न; while J. substitutes मुक्तः for मृतः. ६. G. substitutes अथ for तथा. ७. The text substitutes स्तेनं for सकृत्. ८. G and I. read एवं for एव. ९. B. D. G. and J. substitute अत्र for यत्र; while B. and D. substitute स्तेयेन for स्तेनेन. १०. G. adds अपि after बहवः and except. E. G. and I. others read विनङ्क्ष्यन्ति; while G. नश्यन्ति for विनश्यन्ति.

धनदण्डादिपुरःसरं स्तेनोऽप्रहतो मुच्येत तदापि विशुद्धयत्येवेति। ननु—एवं सति—

'अघ्नन्नेनस्वी राजा'

(गौ. स्मृ. १२. ४५)

इति गौतमवचनात् राजा प्रत्यवायी स्यात्। न। तस्य पोष्यवर्गादिकृपानिमित्तत्वेन स्तेनव्यतिरिक्तविषयेऽप्युपपत्तेः। ननु—ब्राह्मणवधस्यातिगर्हितत्वात् 'मुक्त एव'—इत्ययं पक्षस्तद्विषयत्वेन कुतो न व्याख्यायते? मनुवचनविरोधादिति ब्रूमः। तथा च मनुः—

'सुवर्णस्तेयकृद्विप्रो राजानमभिगम्य तु।
स्वकर्म ख्यापयन् ब्रूयान्मां भवाननुशास्त्विति॥
गृहीत्वा मुसलं राजा सकृद्धन्यात्तु तं स्वयम्।
वधेन शुद्धयति स्तेनो ब्राह्मणस्तपसैव वा'॥

(म. स्मृ. ११. ९९-१००)

इति। अत्र वधपक्षो नामधारकमात्रविप्रविषयः। तपःपक्षस्तु सवनस्थत्वादिगुणोपेतब्राह्मणविषयः। न च—तादृशस्य स्तेयमसम्भावितं—इति शङ्कनीयम्। कदाचित् क्वचिच्चित्तगततामसवृत्त्या लोभातिशयोदये सति तत्सम्भवात्। एवं च सति 'मुक्त एव'—इति पक्ष एतद्विषयत्वेनाऽपि योजयितुं शक्यते यच्चौर्यं कामकृतं स्यात्तत्रायमुक्तो वधो द्रष्टव्यः। अन्यथ

---

१. B. and D. read धनदण्डापहृतो for धनदण्डादिपुरस्सरं स्तेनोऽप्रहतो. २. W follow here only A.; while all others read कृपानिमित्तस्तेनव्यतिरिक्त- for कृपानिमित्तत्वेन स्तेनव्यतिरिक्त-. ३. I. substitutes कुर्यात् हतं for सकृद्धन्यात् तं. ४. B. D. E. G. H. and J. substitute च and the text तु for वा ५. G. omits -मात्र- and B. C. D. and F. -विप्र-.

ग्रामादादिकचौर्ये वधं नार्हति। न च—लोभैकमूलस्य चौर्यस्य ग्रामादिकत्वमसम्भावितं—इति शङ्कनीयम्। यदा वस्त्रप्रान्तग्रथितं सुवर्णं सुवर्णत्वेनाज्ञात्वाऽपहरति अपहृत्य चान्यस्मै ददाति नाशयति वा न पुनः स्वामिने प्रत्यर्पयति तदा सम्भवत्येवाकामतोऽप्यपहारः। तादृशेऽपहारे सवनस्थब्राह्मणवत्तपसा शुद्धिर्द्रष्टव्या। तपसो विशेषस्तु मनुना दर्शितः—

'तपसाऽपनुनुत्सुस्तु सुवर्णस्तेयजं मलम्।
वालवासा द्विजोऽरण्ये चरेद्ब्रह्महणो व्रतम्'* ॥
(म. स्मृ. ११. १०१)

इति। सुवर्णात् न्यूनपरिमाणेषु हेमसु व्रतभेदाः षट्त्रिंशन्मते दर्शिताः—

'वालाग्रमात्रेऽपहृते प्राणायामं समाचरेत्।
लिक्षामात्रेऽपि च तथा प्राणायामत्रयं बुधः॥
राजसर्षपमात्रे च प्राणायामचतुष्टयम्।
गायत्र्यष्टसहस्रं च जपेत् पापविशुद्धये॥
गौरसर्षपमात्रे तु सावित्रीं वै दिनं जपेत्।
यवमात्रसुवर्णस्य प्रायश्चित्तं दिनद्वयम्॥
सुवर्णकृष्णलं ह्येकमपहृत्य द्विजोत्तमः।
कुर्यात् सान्तपनं कृच्छ्रं तत्पापस्यापनुत्तये॥

---

* ब्रह्महणः यद्विहितं द्वादशवार्षिकं प्रायश्चित्तं तदित्यर्थः।

---

१. B. and D. read लोभकवचनस्य for लोभैकमूलस्य. २. B. and D. read विशेषः for तपसो विशेषः. ३. The text reads चीरवासा for वालवासा; while I. reads ब्रह्मवधव्रतम् for ब्रह्महणो व्रतम्. ४. G. and H. read द्रष्टव्याः for दर्शिताः. ५. G. reads दिनत्रयम् for दिनद्वयम्.

अपहृत्य सुवर्णस्य माषमात्रं द्विजाधमः[1] ।
गोमूत्रयावकाहारस्त्रिभिर्मासैर्विशुद्ध्यति ॥
सुवर्णस्यापहरणे वत्सरं यावकं पिबेत्[2] ।
ऊर्ध्वं प्राणान्तिकं ज्ञेयमथ वा ब्रह्महव्रतम्' ॥

इति । वत्सरं यावकाशनं किंचिन्न्यूनसुवर्णापहारविषयम् । सुवर्णापहारे द्वादशवार्षिकविधानात् । यत्तु[3] चतुर्विंशतिमतेऽभिहितम्—

'आत्मतुल्यं सुवर्णं वा दद्याद्दिष्ट्वाथ वा क्रतुम् ।
षडब्दं वा चरेत् कृच्छ्रं जपयज्ञपरायणः ॥
तीर्थानि भ्रमते[4] विद्वान् ततस्तेयात्[5] प्रमुच्यते' ।

इति तत्रात्मतुल्यसुवर्णदानमत्यन्तधनिकविषयम् । क्रतुर्धनिकश्रोत्रियविषयः । षड्वार्षिकं तु तीर्थयात्रासहितं निर्धनश्रोत्रियविषयम् । स्तेयप्रायश्चित्तं[6] सर्वत्र अपहृतं धनं स्वामिने दत्त्वैव कार्यम् ।

'स्तेये ब्रह्मस्वभूतस्य[7] सुवर्णादेः कृते पुनः ।
स्वामिनेऽपहृतं देयं हर्ता[8] त्वेकादशाधिकम्' ॥

इति स्मरणात् । यदा त्वशक्त्या राजा हन्तुमप्रवृत्तः तदा वसिष्ठोक्तं द्रष्टव्यम्—

---

१. I. reads द्विजोत्तमः for द्विजाधमः. २. C. F. E. G. I. and J. read यावकां भवेत; while H. यावकां भवेत for यावकं पिबेत्. ३. H. does not insert तु. ४. E. H. and I. read तीर्थाभिगमने for तीर्थानि भ्रमते. ५. I reads तस्मात् for ततः. ६. G. adds तत्सुवर्ण- before स्तेय- and तु after प्राय्श्चित्ते. ७. E. and H. read स्तेयब्रह्मस्व-for स्तेये ब्रह्मस्व-. ८. Except A. B. D. and G. all others read हर्त्रा for हर्ता; while G. reads दत्त्वा B. and D. हृत्वा for the same.

'स्तेनः प्रकीर्णकेशो राजानमभियाचेत।
ततस्तस्मै राजा औदुम्बरं शस्त्रं दद्यात्।
तेनात्मानं प्रमापयेत्। मरणात्पूतो भवति'।

(व. स्मृ. २०. ३१)

इति। औदुम्बरं ताम्रमयम्। यदा सुवर्णमपहृत्य तद् भुक्त्वा तदानीमेवानुतापेन प्रत्यर्पयेत् तदाऽऽपस्तम्बोक्तं द्रष्टव्यम्—

'चतुर्थकालमिताशनेन त्रिवर्षमवस्थानम्'।

(आ. ध. सू. १. ९. २५. १३. आं. पु.)

इति। मानसापहारे तु सुमन्तुराह—

'सुवर्णस्तेयी द्वादशरात्रं वायुभक्षः पूतो भवति'।

(व. स्मृ. २०. ४१)

इति। गुरु-श्रोत्रिय-यागस्थत्वादिबहुगुणोपेतब्राह्मणद्रव्यस्य भूयसोऽसकृदपहारे वसिष्ठोक्तं द्रष्टव्यम्—

'निष्कालको घृताभ्यक्तो गोमयाग्निना पादप्रभृति आत्मानं प्रमापयेत्। मरणात् पूतो भवतीति विज्ञायते'।

(व. स्मृ. २०. ४२)

---

१. The text reads ब्राह्मणसुवर्णहरणे प्रकीर्य केशान् राजानमभिधावेत् स्तेनोऽस्मि भो शास्तु मां भवानिति। तस्मै राजा ......इति विज्ञायते।. २. B. and D. do not insert गुरु-श्रोत्रिय-. ३. I. reads भूयशो for भूयसो; while B. and D. read सकृत् for ऽसकृत्. ४. The text adds वा after निष्कालको and reads घृताक्तो गोमयाग्निना पादप्रभृति आत्मानमभिदाहयेत् for घृताभ्यक्तो गोमयाग्निना पादप्रभृति आत्मानं प्रमापयेत्, while I. does not insert आत्मान.

इति । इत्थं सुवर्णस्तेयप्रायश्चित्तमभिहितम् । गुरुतल्पगप्रायश्चित्तं दशमाध्याये—

'मातरं यदि गच्छेत्तु भगिनीं'

(प. स्मृ. १०. ८)

इत्यत्र प्रपञ्चितम् ॥

अथ पतितसंसर्गप्रायश्चित्तम् ।

यस्तु पतितैर्ब्रह्महादिभिः सह संवत्सरं संसर्गं कृत्वा स्वयमपि पतितस्तस्य प्रायश्चित्तं मनुराह—

'यो येन पतितेनैषां संसर्गं याति मानवः ।
स तस्यैव व्रतं कुर्यात् संसर्गस्य[१] विशुद्धये' ॥

(म. स्मृ. ११. १८१)

इति । आचार्यस्तु कलियुगे संसर्गदोषाभावमभिप्रेत्य संसर्गप्रायश्चित्तं नाभ्यधात् । अत एव स्मृत्यन्तरे[२] कलौ वर्ज्यानामनुक्रमणे—

संसर्गदोषः पापेषु' ।

(स. स्मृ. १. ५३)

इत्युक्तम् ॥ ७७ ॥ ७८ ॥

संसर्गदोषस्य पातित्यापादकत्वाभावेऽपि पापमात्रापादकत्वमस्तीत्याह—

आसनात् शयनाद्यानात् सम्भाषात् सहभोजनात् ॥७९॥
सङ्क्रामन्ति हि पापानि तैलबिन्दुरिवाम्भसि ।

---

१. The text reads तत्संसर्गविशुद्धये for संसर्गस्य विशुद्धये. २. We are unable to find out the proper name. C. E. F. H. and I. read स्मृत्यर्थसारे. G. स्मृतिसागरे, both for स्मृत्यन्तरे.

इति। *यथा तैलबिन्दुरम्भसि प्रक्षिप्तः सर्वत्र व्याप्नोति था पतितसंसर्गकृतं पापं संसर्गिणं पुरुषं व्याप्नोति ॥७९॥

संसर्गदोषव्याजेन पूर्वमनुक्तप्रायश्चित्तानां सर्वेषां साधा- गानि प्रायश्चित्तान्याह—

चान्द्रायणं यावकं च तुलापुरुष एव च ॥ ८० ॥
गवां चैवानुगमनं सर्वपापप्रणाशनम्।

इति। तुलापुरुषः कृच्छ्रविशेषः। तत्स्वरूपमुपरिष्टाद्- ्यामः। यत्र यत्र च प्रतिपदोक्तं प्रायश्चित्तं नोपलभ्यते तत्र ार्वत्र पापगौरव-लाघवानुसारेण चान्द्रायणादीन्यावृत्तान्यना- ्तानि वा ऽनुष्ठेयानि। ततः सर्वाणि पापानि नश्यन्तीति सेद्धम् ॥ ८० ॥

इत्थं प्रायश्चित्तकाण्डे नवभिरध्यायैः प्रकीर्णकादीनां महा- तकान्तानां पापानां यानि प्रायश्चित्तान्याचार्येणाभिहितानि नि व्याचक्षाणैरस्माभिस्तत्प्रसङ्गापतितानि स्मृत्यन्तराण्यु- हृत्य व्यवस्थापितानि।

अनुदाहृतस्मृतिवचनव्यवस्था।

---

*सहशब्दः प्रत्येकमभिसम्बद्ध्यते। उम्भापशब्दस्तत्राजन्तः।

---

१. K. and L. read यावकश्च for यावकं च. २. G. and I. omit च; ile C. and F. do not repeat यत्र. ३. I. does not insert अनावृत्तानि d G. and I. substitute च for वा; while B. and D. omit आवृत्तानि. J. substitutes अनुयोज्यानि for अनुष्ठेयानि. ५. G. and J. substitute र्णि for सर्वाणि; while B. and D. न सन्ति for नश्यन्ति. ६. G. reads प्रसंगात्पातितानि, I. तत्प्रसंगात्पठितानि for तत्प्रसङ्गापतितानि; while I. ly adds अपि after स्मृत्यन्तराणि.

अथ यानि पूर्वमनुदाहृतानि तान्युदाहृत्य व्यवस्थापयामः

तत्रातिपातकस्वरूपम् ।

तत्र विष्णुप्रोक्तां पापानुक्रमणिकामाश्रित्य तदानुपूर्व्यात् प्रायश्चित्तवचनान्युदाह्रियन्ते । तत्र विष्णुरादावतिपातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपमेवं निर्दिदेश—

'मातृगमनं दुहितृगमनं स्नुषागमनमित्यतिपातकानि' ।

(वि. स्मृ. ३४. १)

इति । तेषां त्रयाणां दशमाध्याये' —

'मातरं यदि गच्छेत्तु'

(प. स्मृ. १०. ८)

इत्यस्मिन् प्रकरणे प्रायश्चित्तानि निर्णीतानि ।

महापातकस्वरूपम् ।

अतिपातकानन्तरं महापातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपनिर्देश एवं कृतः—

'ब्रह्महत्या सुरापानं ब्राह्मणसुवर्णहरणं गुरुदार-
गमनमिति महापातकानि । (१) तत्संयोगश्च' ।

(वि. स्मृ. ३५. १-२)

इति । तत्र गुरुदारगमनव्यतिरिक्तानां चतुर्णां द्वादशाध्याये

'चतुर्विद्ये'

(प. स्मृ. १२. ६४)

---

१. C. and F. omit the following :—
उदाहृत्य व्यवस्थापयामः । तत्र विष्णुप्रोक्तां पापानुक्रम-
णिकामाश्रित्य तदानुपूर्व्यात प्रायश्चित्तवचनान्युदाह्रियन्ते ।
तत्र विष्णुरादावतिपातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपमेवं निर्दिदेश ।.

२. G. reads विनिर्दिशति and I. विनिर्दिदेश both for निर्दिदेश. ३. J. does not insert दुहितृगमनं. ४. Except A. and I. all others omit -गमन- after गुरुदार-.

इत्यादिना—

'सर्वपापप्रणाशनम्'

(प. स्मृ. १२. ८१)

इत्यन्तेन ग्रन्थेन प्रायश्चित्तान्युक्तानि। गुरुदारगमनस्य तु दशमाध्याये—

'पितृदारान् समारुह्य'

(प. स्मृ. १०. ११)

इत्यत्र प्रायश्चित्तमभिहितम्।

अनुपातकस्वरूपम्।

महापातकानन्तरमनुपातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपमेवं निर्दिष्टम्—

'यागस्थस्य क्षत्रियस्य वधः[1] वैश्यस्य रजस्वलायाश्चान्तर्वत्न्याश्चात्रिगोत्राया[2] अविज्ञातस्य गर्भस्य शरणागतस्य च घातनं ब्रह्महत्यासमानीति। (१) कूटसाक्ष्यं[3] सुहृद्वध इत्येतौ सुरापानसमौ। (२) ब्राह्मणभूम्यपहरणं[4] सुवर्णस्तेयसमम् (३) पितृव्य-मातामह-मातुल-श्वशुर-नृपपत्न्यभिगमनं गुरुदाराभिगमनसदृशम्। (४) पितृ-मातृ-स्वसृगमनं च (५)[5] श्रोत्रियर्त्विगुपाध्याय-मित्रपत्न्यभिगमनं च। (६)

---

१. The text does not insert वधः. २. I. reads आत्रेयगोत्रायाः for त्रिगोत्रायाः. ३. The text reads कौटसाक्ष्यं for कूटसाक्ष्यं. ४. The text adds निक्षेपापहरणं after भूम्यपहरणं. ५. Except A. H. do not insert च and separate the सूत्र.

स्वसुः सख्याः सगोत्राया उत्तमवर्णायाः
कुमार्यां[२] रजस्वलायाः शरणागतायाः
प्रव्रजिताया निक्षिप्तायाश्च' । (७)

(वि. स्मृ. ३६. १-७)

इति ।

अथ अनुपातकप्रायश्चित्तम् ।

तत्र प्रायश्चित्तं विष्णुरेवाह—

'अनुपातकिनस्त्वेते महापातकिनो यथा ।
अश्वमेधेन शुद्ध्यन्ति तीर्थानुसरणेन वा' ॥

(वि. स्मृ. ३६. ८)

इति । तत्राश्वमेधः सार्वभौमराजविषयः ।

'राजा सार्वभौमोऽश्वमेधेन यजेत' ।

इति श्रुतेः । तीर्थस्नानमितरविषयम् । तच्च[५] साधारणप्रायश्चित्तम् । यत्र प्रतिपदोक्तं प्रायश्चित्तं नास्ति नोपलक्ष्यते वा तत्रेदं साधारणं द्रष्टव्यम् । यागस्थक्षत्रवधस्य तादृशवैश्यवधस्य च षष्ठाध्याये—

'वैश्यं वा क्षत्रियं वाऽपि'

(प. स्मृ. ६. १७)

इत्येतस्य व्याख्यानप्रसङ्गे प्रायश्चित्तं दर्शितम् । तथा चा

---

१. Except A. I. and the text all others read सख्युः for सख्या
२. The text adds अंत्यजायाः after कुमार्याः. ३. C. and F. are qui mistaken here. They omit from प्रव्रजितायाः to ऋणानप (P. 94, L. 3; 422 L. 6). ४. Except A. C. F. and I. others substitute च for
५. B. D. G. and J. substitute तत्र for तच्च.

र्वल्न्या अत्रिगोत्रायाश्च वधे तत्रैव प्रायश्चित्तमभिहितम्।
विज्ञातगर्भवधे प्रायश्चित्तं चतुर्थाध्याये–

'गर्भपातं च या कुर्यात्'

(प. स्मृ. ४. १७)

इत्यस्मिन् प्रसङ्गे वर्णितम्। शरणागतावधः परिशिष्यते।
तुस्त्वन्यान्यपि ब्रह्महत्यासमान्याह–

'अनृतं च समुत्कर्षे* राजगामि च पैशुनम्।
गुरोश्चालीकनिर्बन्धः समानि ब्रह्महत्यया' ॥

(म. स्मृ. ११. ५५)

इति। याज्ञवल्क्यश्चापराण्याह–

'गुरूणामध्यधिक्षेपो वेदनिन्दा सुहृद्वधः।
ब्रह्मत्यासमं ज्ञेयमधीतस्य च नाशनम्' ॥

(या. स्मृ. ३. २२८)

* समुत्कर्ष इति निमित्तसप्तमी। सम्यक् ज्ञातिषु समाजेषु राजसभासु वा उत्कर्षं प्राप्स्यामीति हेतुपूर्वकं यदनृतमभिधीयते तद्ब्रह्महत्यामिति भावः। 'राजगामि पैशुनं' राजकुलान्तेन सह विवादो निर्बन्धो नृतादिशंसनं वा। यदाह गौतमः–

'गुरावनृताभिशंसनम्'

इति। यद्यपि अत्र 'गुरौ' इत्युक्तं तथापि अनृताभिशंसनस्य गुरौ राकुले वा तुल्यत्वेनैव ब्रह्महत्यासमत्वमिति सुधीभिरूह्यम्।

१. Except A. and I. all others read विज्ञात- for अविज्ञात-, but it ms to be incorrect. २. B. and D. read अधिकनिर्बन्धः समानं for ीकनिर्बन्धः समानि. ३. I. adds अपि before आह.

इति। अत्र शरणागतवधादिषु पादन्यूनं ब्रह्महत्याव्रतमवगन्तव्यम्। समशब्दस्य—

'राजसमो मन्त्री'

इत्यादावीषन्न्यूने प्रयोगदर्शनात्। मनुस्त्वधीतत्यागादीनां सुरापानसमत्वमाह—

'ब्रह्मोज्झं* वेदनिन्दा च कूटसाक्ष्यं सुहृद्वधः।[1]
गर्हिता-ऽनाद्ययोर्जग्धिः सुरापानसमानि षट्'॥[2]
(म. स्मृ. ११. ५६)

इति। तत्र ब्रह्मोज्झस्य प्रायश्चित्तं वसिष्ठ आह—

'ब्रह्मोऽज्झः कृच्छ्रं द्वादशरात्रं चरित्वा
पुनरुपयुञ्जीत† वेदमाचार्यात्'।
(व. स्मृ. २०. १२)

इति। इदं च प्रायश्चित्तं प्रामादिकाध्ययनत्यागविषयम्[3]। नास्तिकतया तत्त्यागे पादन्यूनं सुरापानव्रतमिति मनोर्मतम्। यद्यपि वसिष्ठेनोक्तम्—

---

* ब्रह्मोज्झं अधीतवेदस्यानभ्यासेन विस्मरणमिति मेधातिथि-कुल्लूकौ। अधीतस्य वेदस्य असच्छास्त्राश्रयेणोपेक्षणमिति गोविन्दराजः। वेदस्यात्यन्तत्यागोऽनध्ययनं वेति सर्वज्ञनारायणः। इदमेव युक्तं भाति।

† द्वादशरात्रकृच्छ्राचरणानन्तरं पुनरप्याचार्यात् वेदमुपयुञ्जीत अधीयातेत्यर्थः।

---

१. The text reads this line :—

'ब्रह्मोज्झता वेदनिन्दा कौटसाक्ष्यं सुहृद्वधः।.

२. B. D. E. H. and J. read गर्हितान्नाद्ययोः for -ऽगर्हिता -ऽनाद्ययोः ३. I reads प्रमादत्याज्याध्यायविषयम् for प्रामादिकाध्ययनत्यागविषयम्.

'गुरोरलीकनिर्बन्धे कृच्छ्रं द्वादशरात्रं चरित्वा
सचैलं स्नात्वा गुरुप्रसादात् पूतो भवति'।
(व. स्मृ. २१. २८)

इति। तदेतदमतिपूर्वे सकृदनुष्ठाने वेदितव्यम्। विष्णुना
प्रकान्तस्य कौटसाक्ष्यस्य द्वादशवार्षिकं प्रायश्चित्तम्। तथा
तद्व्रतानुवृत्तौ शङ्ख आह–

'कौटसाक्ष्यं तथा कृत्वा निक्षेपमपहृत्य च।
एतदेव व्रतं कुर्यात् त्यक्त्वा च शरणागतम्'॥
(शं. स्मृ. १७. ९)

इति। यत्र साक्ष्यनृतवदनेन वर्णिनो वधप्राप्तिः तद्विषय-
त्वम्। अपरमपि ब्रह्महत्यासमं विष्णुर्दर्शयति–
'आक्रुष्टस्ताडितो वाऽपि धनैर्वा विप्रयोजितः।
यमुद्दिश्य त्यजेत् प्राणांस्तमाहुर्ब्रह्मघातकम्'* ॥
(वि. स्मृ. ३. ४६)

* पूर्वं 'चण्डालादुदकात् सर्पात्'– (माधवाचार्यटीका अ. ११.
। १६-१८) इत्यादिनोक्तादात्मघातिनोऽन्योऽयं ब्रह्मघाती। तत्र तु न
स्याप्युद्देशः। केवलमसह्यदुःखादिना देहत्यागे प्रवृत्तिः। किंच आ-
ानादिनिमित्तं विना देहत्यागे स आत्मघाती भवति न तु ब्रह्मघाती।

१. The text reads this Sûtra as follows :—
गुरोश्चालीकनिर्बन्धः सचैलं स्नातो गुरुं प्रसादयेत्
प्रसादात्पूतो भवतीति विज्ञायते।.

२. H. and I. read तथा for त्यक्त्वा; while the text reads this verse:—
'कूटसाक्ष्यं तथैवोक्त्वा निक्षेपं च प्रहृत्य च।
एतदेव व्रतं कुर्याच्छुक्त्वा च शरणागतम्'॥,
it seems to be incorrect. ३. B. and D. read अधमर्णिनो for
नो.

इति । आक्रोशनादिनिमित्ताभावे मृतस्यैव हत्यादोषः। न तूद्देश्यस्य । तथा च स्मृत्यन्तरम्—

'अकारणं* तु यः कश्चित् द्विजःप्राणान् परित्यजेत् ।
तस्यैव तत्र दोषः स्यान्न तु यं परिकीर्तयेत्' ॥

इति । याज्ञवल्क्योऽपि सुरापानसमान्युदाजहार—

'निषिद्धभक्षणं जैह्म्यमुत्कर्षे च वचोऽनृतम् ।
रजस्वलामुखास्वादः सुरापानसमानि तु' ॥
(या. स्मृ. ३. २२९)

इति । एवमादिषु सर्वत्र येन साम्यमुच्यते तदीयं प्राय श्चित्तं किंचिन्न्यूनमनुष्ठेयम् । सा च न्यूनता निमित्तगौरव लाघवानुसारिणी कल्पनीया । सुवर्णस्तेयसमे तु ब्राह्मणभूम्य पहरणे मरणान्तिकप्रायश्चित्तेषु न्यूनत्वकल्पनाऽसम्भवात् द्वा शवार्षिकादिव्रतानि यथायोगं कल्पनीयानि । याज्ञवल्क्यं ऽन्यानि सुवर्णस्तेयसमान्याह—

'अश्व-रत्न-मनुष्य-स्त्री-भू-धेनुहरणं तथा ।
निक्षेपस्य च सर्वं हि सुवर्णस्तेयसम्मितम्' ॥
(या. स्मृ. ३. २३०)

---

* अकारणमिति आक्रोशनादावपि देहत्यागस्य न किमपि कारणम किन्तु प्रत्याक्रोशनादयोऽन्ये वा उपाया अनुष्ठेयाः । तानकृत्वा यो दे त्यागं करोति स अकारणप्राणत्यागी एव भवतीति तात्पर्यम् ।

---

१. H. reads उद्देशश्च; while G. omits the following portion न द्देश्यस्य । तथा च स्मृत्यन्तरम्—

'अकारणं तु यः कश्चित् द्विजः प्राणान्परित्यजेत् ।
तस्यैव तत्र दोषः ....'॥.

२. B. and D. read य· for यं. ३. E. reads उत्कर्षेण for उत्कर्षे
४. Except A. all others read -भूमिहरणे. ५. J. reads -मरणं for -हर

इति। मनुरपि—

> 'निक्षेपस्यापहरणं नरा-ऽश्व-रजतस्य च।
> भूमि-वज्र-मणीनां च¹ रुक्मस्तेयसमं स्मृतम्' ॥
> (म. स्मृ. ११. ५७)

इति। पितृव्यपत्न्यादिगमनानां गुरुतल्पसमानानां दशाध्याये—

> 'मातृष्वसृगमे चैवम्'
> (प. स्मृ. १०. ९)

इत्यस्मिन् प्रकरणे प्रपञ्चितम्।

उपपातकस्वरूपम्।

अनुपातकानन्तरं विष्णुरुपपातकमनुक्रम्य तत्स्वरूपमेवं निर्दिदेश—

'अनृतवचनमुत्कर्षे। (१) राजगामि च पैशुन्यम्।(२) गुरोश्चालीकनिर्बन्धः। (३) वेदनिन्दा। (४) अधीतस्य च त्यागः। (५) अग्नि-मातृ-पितृ-सुत-दाराणां च। (६) अभोज्यान्नाभक्ष्यभक्षणम्²। (७) परस्वहरणम्। (८) परदाराभिगमनम्³। (९) अयाज्ययाजनम्। (१०) विकर्मणा जीवनम्। (११) असत्प्रतिग्रहः। (१२) क्षत्रिय-विट्-शूद्र-गो⁴वधः। (१३) अविक्रेयविक्रयः।

१. G. I and the text do not insert च. २. B. D. E. and H. read अ-[भो]ज्याभक्ष्यभक्षणम्, I. अभोज्यान्नभक्षणम्, J. अभोज्यभक्षणम्; and G. [अ]भोज्यभोक्ष्यभक्षणं all for अभोज्यान्नाभक्ष्यभक्षणम्. ३. We follow here A. [a]nd the text, while all others read गुरुदाराभिगमनम् for परदाराभिगमनम् [T]he Vijnáneśvara also reads परदारा- (*Vide* ३.२३४-२४२ Commentary). [४]. G. omits -गो-, but it seems very proper.

(१४) परिवित्तिताऽनुजेन[1] ज्येष्ठस्य । (१५) परिवेदनं च । (१६) तस्य च[2] कन्यादानम् । (१७) याजनं च । (१८) व्रात्यता ।(१९) भृतकाध्यापनम् ।(२०) भृतकाध्ययनादानम्[3] । (२१) सर्वाकरेष्वधीकारः[4] । (२२) महायन्त्रप्रवर्तनम्[5] ।(२३) द्रुम-गुल्म-लतौषधीनां हिंसा[6] । (२४) स्त्रिया जीवनम् । (२५) अभिचारः[7] । (२६) मूलकर्मसु च प्रवृत्तिः । (२७) आत्मार्थं च[8] क्रियारम्भः । (२८) अनाहिताग्निता । (२९) स्तेयम्[9] । (३०) *देवर्षि-पितृणामृणस्यानपक्रिया[10] । (३१) असच्छास्त्राधिगमनम्[11] । (३२) नास्तिकता । (३३) कुशीलता[12] ।

* अत्र विज्ञानेश्वरोऽपीदं सूत्रमेवमेव पपाठ । तथा च सति देवादीनां त्रयाणां ऋणानपक्रियायाः परिगणितत्वात् 'ऋणानपक्रियादीनुदाजहार' इत्येतन्न सङ्गच्छेत । अतोऽत्र व्यावहारिकस्य ऋणस्य ग्रहणं माधवाचार्यस्य नाभिप्रेतमिति अवगन्तव्यम् ।

१. All, except A. I. and the text read परिवित्तिताऽनुजे for परिवित्तिताऽनुजेन. २. I. does not insert these two Sútras, namely :—

तस्य च कन्यादानम् । (१७) याजनं च । (१८)

and also B. D. E. F. G. H. and J. omit याजनं च. ३. B. and D. read भृतकाद्याध्ययनादानम् and E. G. H. J. भृतकाध्ययनादानम्; while I. omits च. ४. G. and J. read सर्वाकारेषु for सर्वाकरेषु; while B. D. and G. read अधिकारः for अधीकारः. ५. G. reads -वर्तनम् for -प्रवर्तनम्. ६. Except A. I. and the text all others read द्रुम-गुल्म-लतौषधिमहाहिंसा; while the text adds -वल्लि- after -गुल्म- and also the Vijnánesvara follows it. ७. I. and the text do not separate these two Sûtrâs. I. reads अभिचारमूलकर्मसु and the text अभिचारबलकर्मसु for अभिचारः and मूलकर्मसु. ८. The text reads आत्मार्थे and omits च. ९. All, except A. read स्तेयः; while the text omits it. १०. B. D. and J. read योषित्पितृणामसत्क्रिया, G. योषित्प्रियाणां समक्रिया, E. and H. योषित्प्रियाणामसत्क्रिया, but E. has a marginal reading -पितृ- for -प्रिया- for देवर्षि-पितृणामृणस्यानपक्रिया. ११. B. D. G. J. and the text read -भिगमनम् for -धिगमनम्. १२. B. and D. read कुशलता and the text कुशीलवता both for कुशीलता.

(३४) मद्यपस्त्रीनिषेवणम्* । (३५) इत्युपपातकानि[1] ।
(वि. स्मृ. ३७. १–३६)

इति । याज्ञवल्क्यस्तु विष्णुनाऽनुक्तान्यपि कानिचिदुपपातकानि ऋणानपक्रियादीन्युदाजहार—

'गोवधो व्रात्यता स्तैन्यमृणानां चानपक्रिया† ।
अनाहिताग्निताऽपण्यविक्रयः परिवेदनम् ॥
भृतादध्ययनादानं भृतकाध्यापनं तथा ।
पारदार्यं पारिवित्त्यं वार्धुष्यं लवणक्रिया‡ ॥
§स्त्री-शूद्र-विट्-क्षत्रवधो निन्दितार्थोपजीवनम् ।

*सर्वाणीमानि व्याख्यातानि पूर्वमेव तत्रतत्रेति नात्र पुनर्व्याख्यानम् ।

† अत्र 'गोवध'शब्देन गोपिण्डव्यापादनं 'स्तैन्य' शब्देन ब्राह्मणसुवर्णतत्समव्यतिरिक्तपरद्रव्यापहरणं, 'ऋणानामनपक्रिया' इत्यनेन उत्तमर्णाद् गृहीतस्य ऋणस्याप्रदानं इति यथायथमूहनीयम्। यत्तु—'गृहीतस्य सुवर्णादेरप्रदानं ऋणानामनपाकरणम्'—इत्युक्त्वा 'तथा देवर्षि-पितॄणां सम्बन्ध्यर्णस्यानपाकरणं च'—इति विज्ञानेश्वरेणोक्तं तन्न । माधवाचार्यस्याभिमतमिति प्रतिभाति। विष्णुना अनुक्तानां केषांचिदुपपातकानां प्रदर्शनायैव-
'गोवधो व्रात्यता स्तैन्यमृणानां चानपक्रिया'।
यादियाज्ञवल्कीयवचनानामत्रोदाहृतत्वादिति सुधियो विदां कुर्वन्तु ।

‡'लवणक्रिया' लवणस्योत्पादनमित्यर्थः ।

§ स्त्रिया वधः आत्रेयीव्यतिरेकेण ब्राह्मण्या अपि । आत्रेय्यास्तु—
'गर्भहा च यथावर्णं तथात्रेयीनिषूदकः' ।
(या. स्मृ. ३. २५१)
इत्यनेन ब्रह्महत्यादिसमत्वकथनेन ब्रह्महत्यादिव्रतोक्तेः । शूद्रवधदीक्षितक्षत्रिय-वैश्यवधः ।

१. Except A. and the text all others do not insert इति. २. B. and read गो-ब्राह्मणवधः स्तेयम् for गोवधो व्रात्यता स्तैन्यम्; while the text d G. substitute स्तेयम् for स्तैन्यम्. ३. C. F. read ऽपत्य- for ऽपण्य. J. reads निन्दितार्थे ऽपि.

नास्तिक्यं व्रतलोपं* च सुतानां चैव विक्रयः ॥
†धान्य-कुप्य[1]-पशुस्तेयमयाज्यानां च याजनम् ।
पितृ-मातृ-सुतत्यागस्तटाकारामविक्रयः ॥
कन्यासन्दूषणं[2] ‡ चैव परिवेदकयाजनम् ।
कन्याप्रदानं तस्यैव कौटिल्यं § व्रतलोपनम्[3] ॥

---

* व्रतलोपः ब्रह्मचारिणः स्त्रीप्रसङ्गः ।

† धान्यं व्रीह्यादि, कुप्यमसारद्रव्यं त्रपु-सीसादि, पशवो गवादयः तेषामपहरणम् । 'गोवधो व्रात्यता स्तेयम्' इत्यनेन स्तेयग्रहणेनैव सिद्धे पुनर्धान्य-कुप्यादिस्तेयग्रहणं नित्यार्थम् । अतो धान्यादिव्यतिरिक्तद्रव्यस्तेये नावश्यमेतदेव प्रायश्चित्तम् । अपि तु ततो न्यूनमपि भवत्येव । तथा चैतेन बान्धवत्यागग्रहणेनैव सिद्धे पुनः पित्रादित्यागग्रहणं व्याख्यातम्-इति विज्ञानेश्वरः ।

‡ कन्याया दूषणं अंगुल्यादिना योनिविदारणम् । न तु सम्भोगः । तस्य—

'सखिभार्या-कुमारीषु'

(या. स्मृ. ३. २३१)

इत्यत्र गुरुतल्पसमत्वस्योक्तत्वात् ।

§ कौटिल्यं गुरोरन्यत्र । गुरुविषयस्य तु कौटिल्यस्य—

'निषिद्धभक्षणं जैह्म्यम्'

(या. स्मृ. ३. २२९)

इत्यत्र सुरापानसमत्वमुक्तम् । तथा च पूर्वं 'नास्तिक्यं व्रतलोपं च

---

१. Except A. C. F. and I. all others read -रूप्य- for -कुप्य-
२. I. reads कन्यासु दूषणं for कन्यासन्दूषणं; while the text परि-न्दक- for परिवेदक-. ३. J. reads च तुलायनः for व्रतलोपनम्, but it does not give any good sense.

आत्मनोऽर्थे क्रियारम्भो मद्यपस्त्रीनिषेवणम् ।
स्वाध्यायाग्नि-सुतत्यागो बान्धवत्याग एव च ॥
इन्धनार्थं द्रुमच्छेदः स्त्रीहिंसौषधजीवनम् ।
हिंस्रयन्त्रविधानं च व्यसनान्यात्मविक्रयः ॥
शूद्रप्रेष्यं हीनसख्यं हीनयोनिनिषेवणम् ।
तथैवानाश्रमे वासः परान्नपरिपुष्टता ॥
असच्छास्त्राधिगमनमाकरेष्वधिकारिता ।
भार्याया विक्रयश्चैषामेकैकमुपपातकम्' ॥

(या. स्मृ. ३.२३४–२४२)

इति । यद्यपि–

'अनृतं च समुत्कर्षे'।

(म. स्मृ. ११. ५५)

इत्येतन्मनुना ब्रह्महत्यासमेषु पठितं याज्ञवल्क्येन सुरापान-
समेषु विष्णुना उपपातकेषु तथापि विषयभेदेन त्रैविध्यं वक्तुं
शक्यत्वान्न किञ्चिदपि साङ्कर्यम् । विषयभेदस्तूच्यते । द्वेष्यं
रूपं राजभृत्यादिभिर्मारयितुं तस्मिन्नविद्यमानमपि महान्त-

त्युक्त्वा पुनः 'व्रतलोपनम्' इत्युक्तेः । अशिष्टाप्रतिषिद्धेष्वपि 'श्रीहरि-
चरणकमलप्रेक्षणात् प्राक् ताम्बूलादिकं न भक्षयामि' इत्येवंरूपेषु
नियमेषु प्राप्त्यर्थम् । न तु स्नातकव्रतप्राप्त्यर्थम् । तत्र–

'स्नातकव्रतलोपे च प्रायश्चित्तमभोजनम्' ।

इति मनुना लघुप्रायश्चित्तस्य प्रतिपादितत्वात् ।

---

१. J. reads हिंसायन्त्र- for हिंस्रयंत्र-. २. I. reads शूद्राप्रेष्यं for शूद्रप्रेष्यं ३. I. reads अन्याश्रमे for अनाश्रमे. ४. I. reads किंचिदसांकर्यम् for किंचिदपि सांकर्यम्.

मपराधमारोप्यानृतं चेद्ब्रूयात् तद् ब्रह्महत्यासमम् । वधपर्य-वसायित्वात् । यस्तु लाभ-पूजा-ख्यातिकामो राजसभादौ स्वस्मिन् अविद्यमानमपि चतुर्वेदाभिज्ञत्वं प्रकटयितुमनृतं ब्रूते तत्सुरापानसमम् । अतिगर्हितत्वात् । यस्तु सुखगोष्ठ्यादौ[1] परोपकारमन्तरेण वृथाऽनृतं ब्रूते तस्यैतदुपपातकम् । तत्रा-द्ययोः प्रायश्चित्तं पूर्वमेवोक्तम् । तृतीये तु कामकृते याज्ञव-ल्क्य आह—

'मयि[2] तेज इति छायां स्वां दृष्ट्वाऽम्बुगतां जपेत् ।
सावित्रीमशुचौ दृष्टे चापल्ये चानृतेऽपि च ' ॥
(या. स्मृ. ३. २७९)

इति । अकामकृते तु मनुनोक्तं द्रष्टव्यम्—

' सुप्त्वा क्षुत्वा च भुक्त्वा च निष्ठीव्योक्त्वाऽनृतानि च ।
पीत्वाऽपोऽध्येष्यमाणश्च आचामेत्[3] प्रयतोऽपि सन् ' ॥
(म. स्मृ. ५. १४५)

इति । राज्ञोऽग्रे साक्षात् परम्परया वा परदोषकथनं राज-गामि पैशुन्यम् । गुरावलीकनिर्बन्धो[4] द्विविधः । तत्र राजगृहादौ[5] स्वयं समर्थःसन् असमर्थस्य गुरोर्द्रव्यलाभाद्युपरोधकारं निर्बन्धं करोति चेत् सोयमलीकनिर्बन्धो ब्रह्महत्यासमत्वे मनुनोक्तः । यत्र वाक्पारुष्यादिमात्रेण गुरोरप्रियमुपजायते

१. I. reads मुख्यगोष्ठ्यादौ for सुखगोष्ठ्यादौ. २. I. reads अपि for मयि. ३. B. and D. read आचरेत् for आचामेत्; while G. आचमेत् for the same. ४. All others except A. and I. read गुरोरलीक- for गुरावलीक- while G. omits the following portion:—

निर्बन्धो द्विविधः । तत्र राजगृहादौ स्वयं समर्थः सन्नसमर्थस्य गुरोर्द्रव्यलाभाद्युपरोधकारणं.

५. H. reads राजगृहाङ्गणे for राजगृहादौ.

ऽयमलीकनिर्बन्ध उपपातकम्। वेदनिन्दा त्रिविधा। बुद्धा-
तादिशास्त्राण्यभ्यस्य वेदानामप्रामाण्यप्रतिपादने निर्बन्ध एका
न्दा। सेयं[1] याज्ञवल्क्येन ब्रह्महत्यासमेषूपवर्णिता। सत्या-
पि वेदप्रामाण्यबुद्धौ जल्प-वितण्डादिहेतुशास्त्रव्यसनितया
ति-स्मृत्युक्तस्यानुष्ठानस्यावज्ञा द्वितीया निन्दा। एतदेवा-
भित्य मनुराह—

‘ योऽवमन्येत ते तूभे हेतुशास्त्राश्रयात् द्विजः।
स साधुभिर्बहिष्कार्यो नास्तिको वेदनिन्दकः’॥
(म. स्मृ. २. ११)

इति। सेयं निन्दा सुरापानसमेषु मनुनोदाहृता। यस्तु
देकं कर्मानुतिष्ठन्नपि नात्यन्तं तत्फले श्रद्धत्ते ‘किमनेन
वेष्यति जनापवादभयादेव केवलमनुतिष्ठामि’— इत्येवं
न्दति सेयं निन्दोपपातकेषु पठ्यते।

एवमध्ययनत्यागादेरेकैकस्य बहुविधस्यानुक्रान्तस्य गौरव-
घवे पर्यालोच्यावान्तरभेदः कल्पनीयः।

‘ अग्नि-मातृ-पितृ-सुत-दाराणाम्’
(वि. स्मृ. ३७. ६)

इत्यत्रापि त्याग इति पदमन्वेति। अनुक्रान्तानामुपपात-
नां पूर्वोक्तेभ्योऽतिपातक-महापातका-ऽनुपातकेभ्योऽल्पत्वा-
पातकत्वम्। तदुक्तं स्मृत्यन्तरे—

. B. and D. read ब्रह्महत्यासमोपपादिता याज्ञवल्क्येन and omit सेयं.
A. and the text read मूले for तूभे. ३. All, except the text and A.
I -श्रयो for -श्रयात्. ४. I. reads तत्त्वत. for तत्फले. ५. B., D. and
omit -पितृ-. ६. I. reads प्रोक्तेभ्यो for पूर्वोक्तेभ्यो-; while except A.
I. all others do not insert -ऽतिपातक-.

'महापातकतुल्यानि पापान्युक्तानि यानि तु ।
तानि पातकसंज्ञानि तन्न्यूनमुपपातकम्' ॥

इति ।

अथ उपपातकस्य साधारणं प्रायश्चित्तम् ।

तस्य चोपपातकजातस्य साधारणं प्रायश्चित्तं विष्णुराह—

'उपपातकिनस्त्वेते कुर्युश्चान्द्रायणं नराः ।
पराकमथ वा कुर्युर्यजेयुर्गोसवेन च' ॥

(वि. स्मृ. ३७-३५)

इति । तत्रैतेषामावृत्तानां सङ्घाते गोसवो द्रष्टव्यः* । एकैकस्य च शक्तम्प्रति पराकः अशक्तम्प्रति चान्द्रायणम् । याज्ञवल्क्योऽपि साधारणं प्रायश्चित्तमाह—

'उपपातकशुद्धिः स्यादेवं चान्द्रायणेन वा ।
पयसा वाऽपि मासेन पराकेणाऽथ वा पुनः' ॥

(या. स्मृ. ३. २६५)

इति । एवमित्यनेन पदेन प्रकृतं गोवधव्रतमतिदिश्यते अतिदेशस्योपदेशान्न्यूनविषयत्वात् । गोव्रताङ्गानि गोचर्मादीनि कानिचिद्विषयान्तरेषु निवर्तन्ते । एतच्च व्रतचतुष्टयमकामकारे शक्त्यपेक्षया विकल्पितं द्रष्टव्यम् । कामकारे तु—

* नरा इत्युक्तेः सर्वेषामेव वर्णानामिदं प्रायश्चित्तम् । तत्र क्षत्रियादीनामनधिकारात् गोसवो ब्राह्मणस्यैव, चान्द्रायण-पराके द्विजातिधारणे, शूद्रस्य दानादिकमिति व्यवस्था द्रष्टव्या ।

१. The text reads पराकं च तथा for पराकमथ वा and substitutes गोमखेन for गोसवेन. २. I. omits च and reads अशक्तम्प्रति पराकः शक्तम्प्रति चान्द्रायणम. ३. B. D. G. and I. substitute निशि for पु... ४. G. adds पुनः before पदेन.

‘एतदेव व्रतं कुर्युरुपपातकिनो द्विजाः।
अवकीर्णिवर्ज्यं शुद्ध्यर्थं चान्द्रायणमथापि वा’[1][2]॥
(म. स्मृ. ११. ११७)

इति मनुनोक्तं त्रैमासिकं द्रष्टव्यम्। एतच्च साधारणप्राय-
श्चित्तं प्रतिपदोक्तप्रायश्चित्ताभावे तदनुपलम्भे वा द्रष्टव्यम्।

प्रतिपदोक्तप्रायश्चित्तानि।

प्रतिपदोक्तानि प्रायश्चित्तानि यथासम्भवमुदाहरामः। तत्र
गुरोरलीकनिर्बन्धोपपातकस्य प्रायश्चित्तं विष्णुराह—

‘समुत्कर्षेऽनृते[3] गुरोरलीकनिर्बन्धे[4]
तदाक्षेपणे[5] च मासं[6] पयसा वर्तेत’।
(वि. स्मृ. ५४. ५४)

इति। अग्नित्यागे स[7] एवाह—

‘वेदाग्न्युत्सादी[8] त्रिषवणस्नाय्यधःशायी
संवत्सरं सकृद्भैक्षेण वर्तेत’।
(वि. स्मृ. ५४-१३)

इति। वसिष्ठोऽपि—

‘योऽग्नीनपविद्ध्येत् स[9] कृच्छ्रं द्वादशरात्रं
चरित्वा पुनराधानं[10] कारयेत्’।
(व. स्मृ. २१. २७)

---

[1]. I. reads अवकीर्णी तु शुद्ध्यर्थं चरेच्चान्द्रायणं व्रतम्. २. G. substitutes [...]or वा. ३. I. reads समुत्कर्षेऽनृते. ४. The text adds च after गुरोः. [W]e follow here only A. and the text; while all others read [...]रणे for तदाक्षेपणे. ६. J. reads चमसं for च मासं. ७. Except [...] and I. all others read विष्णुः for स. ८. I. reads वेदाग्न्युत्सादित [...]वेदाग्न्युत्सादी. ९. The text omits स. १०. C. F. E. H. an[d] [...] पुनराधेयं for पुनराधानं.

इति । मनुरपि-

'अग्निहोत्र्यपविध्याग्नीन् ब्राह्मणः कामकारतः ।
चान्द्रायणं चरेन्मासं वीरहत्यासमं हि तत्' ॥
अग्निहोत्र्यपविध्याऽग्नीन् मासादूर्ध्वं तु कामतः ।
कृच्छ्रं चान्द्रायणं चैव कुर्याद्देवाविचारयन् ॥
(म. स्मृ. ११. १२९–१३० आन्ध्र पुस्तके) ।

इति । हारीतः—

'संवत्सरोत्सन्नेऽग्निहोत्रे[१] चान्द्रायणं कृत्वा पुनरादध्यात् । द्विवर्षोत्सन्ने सान्तपनं[२] चान्द्रायणं च कुर्यात् । त्रिवर्षोत्सन्ने संवत्सरं कृच्छ्रमभ्यस्य पुनरादध्यात्' ।
(हा. स्मृ. ३. १९-२१)

इति । शङ्खोऽपि-

'अभ्युत्सादी सांवत्सरं प्राजापत्यं चरेत् गां च दद्यात्' ।
(शं. स्मृ. ११. २३)

इति । भरद्वाजः[३] ।

'द्वादशाहातिक्रमे त्र्यहमुपवासः । मासातिक्रमे[४] द्वादशाहमुपवासः । संवत्सरातिक्रमे मासोपवासः । पयोभक्षणं च' ।

---

१. I. reads संवत्सरोत्सन्नोऽग्निहोत्री for संवत्सरोत्सन्नेऽग्निहोत्रे. २. B. and D. read सोमपानं for सान्तपनं and omit चान्द्रायणं च. C. and F. read the same, but do not omit चान्द्रायणं. E G. H. and J. read सोमायनं for सान्तपनं; while J. -त्सर्जने for -त्सन्ने. ३. G. reads भारद्वाजः for भरद्वाजः. ४. B. and D. read द्वादशातिक्रमे त्र्यहमुपवासः संवत्सरातिक्रमे द्वादशाहमुपवासः पयोभक्षणं च ।.

इति। एतत्सर्वमालस्यादग्नित्यागविषयतया यथायोगमू-
्नीयम्। यत्तु भरद्वाजगृह्येऽभिहितम्[1]—

'प्राणायामशतमा दशरात्रं कुर्यात्[2]। उपवासः स्यादा
विंशतिरात्रम्[3]। अत ऊर्ध्वमा षष्टिरात्रं तिस्रो रात्री-
रुपवसेत्। अत ऊर्ध्वमा संवत्सरात् प्राजापत्यं व्रतं[4]
चरेत्। अत ऊर्ध्वं कालबहुत्वे दोषबहुत्वम्'।

इति तत् प्रमादादग्नित्यागविषयम्। नास्तिक्यात् त्यागे
व्याघ्र आह—

'योऽग्निं त्यजति नास्तिक्यात् प्राजापत्यं चरेद् द्विजः।
अन्यत्र पुनराधानं दानमेव तथैव च'॥

इति। प्राजापत्यस्योपलक्षणत्वात् त्यागकालस्य गौरव-
लाघवानुसारेण व्रतान्तराण्यूहनीयानि। व्रतानन्तरभावि[5]
कर्तव्यमाह जातूकर्ण्यः—

'अतीतकालं[6] जुहुयादग्नौ विप्रो यथानयम्।
नष्टेऽग्नौ[7] विधिवद्दद्यात् कृत्वाऽऽधानं पुनर्द्विजः'॥

इति। एतच्चौपासनाग्निविषयम्। दारत्यागे शातातप
आह—

---

१ G. reads भारद्वाजगृह्ये. २. C. E. F. add कुर्यात् after -मा दशरात्रं, ut of no use here. ३. E. reads उपवासः स्याद्विंशतिरात्रं कुर्यात्, I. पवासमा विंशतिरात्रं कुर्यात् both for उपवासः स्यादा विंशतिरात्रं. ४. Except . all others do not insert व्रतं. ५. I. omits -भावि-. B. and D. read तान्तरं कर्तव्यमाह and except E. H. व्रतान्तरभावि कर्तव्यमाह both for तानन्तरभाविकर्तव्यमाह. ६. We are unable to find out a correct reading. . and D. read विप्राय ध्वाध्ययम्, C. and F. विप्राय वायवम्, G. H. प्रोऽथवा स्वयम्, E. and J. विप्राय वायव्यम् all for विप्रो यथानयम्; while I. अतीते काले for अतीतकालं. ७. G. and H. read नाशेऽग्नौ for नष्टे-ग्नौ and C. and F. गतेऽग्नौ for the same.

'कौमारदारत्यागी* मासं पयोभक्षः शुद्ध्यति' ।
(शा. स्मृ. १. २७)

इति । अभोज्याभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं त्वेकादशाध्याये प्रपञ्चितम् ।

अथ परस्वहरणप्रायश्चित्तम् ।

तत्र परस्वहरणे मनुराह—

'धान्या-ऽन्न-धन-चौर्याणि कृत्वा कामाद् द्विजोत्तमः ।
स्वजातीयगृहादेव कृच्छ्राब्देन विशुद्ध्यति ॥
मनुष्याणां तु हरणे स्त्रीणां क्षेत्र-गृहस्य च ।
कूप-वापी-जलानां च शुद्धिश्चान्द्रायणं स्मृतम् ॥
द्रव्याणामल्पसाराणां स्तेयं कृत्वाऽन्यवेश्मनः ।
चरेत् सान्तपनं कृच्छ्रं तन्निर्यात्यात्मशुद्धये ॥
भक्ष्य-भोज्यापहरणे यान-शय्यासनस्य च ।
पुष्प-मूल-फलानां च पञ्चगव्यं विशोधनम् ॥
तृण-काष्ठ-द्रुमाणां च शुष्कान्नस्य गुडस्य च ।

---

* 'कौमारदार'–इत्यनेन ब्राह्मेण विधिना कौमारे वयस्यूढा स्त्री उपलक्षिता भवति। तस्या एव त्यागे दोषः । न तु गान्धर्वायूढाया इति तात्पर्यम्।

---

१. H. omits following :—

अभोज्याभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं तु एकादशाध्याये प्रपञ्चितम् ।
तत्र परस्वहरणे मनुराह—
'धान्याऽन्न-धनचौर्याणि कृत्वा कामात् द्विजोत्तमः ।
सजातीयगृहादेव कृच्छ्राब्देन विशुद्ध्यति ॥;

while G. reads अभोज्यभक्षणे for अभोज्याभक्ष्यभक्षणे. २. J. reads परस्वग्रहणे for परस्वहरणे. ३. I. reads सजातीय- for स्वजातीय-. ४. The text reads -वेश्मतः for -वेश्मनः. ५. B. and D. read तन्निर्यात्यविशुद्धये for तन्निर्यात्यात्मशुद्धये. ६. I. reads शुक्रान्नस्य for शुष्कान्नस्य.

चैलं[1]-चर्मामिषाणां च त्रिरात्रं स्यादभोजनम् ॥
मणि-मुक्ता-प्रवालानां ताम्रस्य रजतस्य च ।
अयः कांस्योपलानां च द्वादशाहं कणान्नता ॥
कार्पास-कीटजोर्णानां द्वि[2]शफैकशफस्य च ।
पक्षि-गन्धौषधीनां च रज्ज्वाश्चैव त्र्यहं पयः' ॥

(म. स्मृ. ११. १६२-१६८)

इति । एतेषां विषयाणां मध्ये धान्यस्य परिमाणविशेषेण व्रतविशेषः स्मृत्यन्तरेऽभिहितः—

'धान्यं दशभ्यः कुम्भेभ्यो हरतोऽभ्यधिके[3] वधः' ।

इति । यत्तु जाबालिनोक्तम्—

'तिल-धान्या-ऽन्न-वस्त्राणां श[4]य्यानामामिषस्य च ।
संवत्सरार्धं कुर्वीत व्रतमेतत्समाहितः' ॥

इति तदेतदकाम[5]कृतविषयम् । अल्पत्वात् । भक्ष्यस्य तु सकृ[6]द्भोजनपर्याप्तिकस्यापहारे पैठीनसिराह—

'भक्ष्य-भोज्यान्नस्योदरपूरणमात्रहरणे
त्रिरात्रं पञ्चगव्याहारः' ।

इति । यानि तु मनूक्तेषु विषयेषु व्रतान्तराण्यन्यैर्मुनिभि-

J. reads तैल-; while B. D. I. and the text चेल for चैल. B. C. D. E. G. H. and J. read द्विखुरैकखुरस्य for द्विशफैकशफस्य. ३. B. and D. read ऽभ्यधिको and I. ऽभ्यधिकं for ऽभ्यधिके; hile H. हतेऽभ्याधिके वधः for हरतोऽभ्यधिके वधः. ४. B. and D. read स्यायाः for शय्यानाम्. ५. H. reads कामकृताविषयम् । अल्पभक्ष्यस्य तु for कामकृतविषयम् । अल्पत्वात् । भक्ष्यस्य तु । ६. We follow here A. and I.; hile all others read सकृद्भोजनपर्याप्तादधिकस्यापहारे, but it is quite conary to the quoted Sûtra.

दर्शितानि तेषु व्रतेषु यानि समानि न तत्र विवादः । न्यूना-नामकामकारविषयत्वं अधिकानां तु कामकृताभ्यासविषय-त्वमिति विवेकः । तत्र वचनानि—

'द्रव्याणामल्पसाराणां सान्तपनम् । (७) भक्ष्य-भोज्य-यान-शय्यासन-मूल-पुष्प-फलानां हरणे पञ्चगव्यपानम् । (८) तृण-काष्ठ-द्रुम-शुष्का-न्न-गुड-वस्त्र-चर्मामिषाणां त्रिरात्रमुपवसेत् । (९) मणि-मुक्ता-प्रवालानां ताम्र-रजता-ऽयः-कांस्यानां द्वादशाहं कणानश्नीयात् । (१०) कार्पास-कीटजोर्णाद्यपहरणे त्रिरात्रं पयसा वर्तेत । (११) द्विशफैकशफहरणे त्रिरात्रमुपव-सेत् (१२) पक्षि-गन्धौषधि-रज्जु-वैदलानाम-पहरणे दिनमुपवसेत् । (१३)

दत्त्वैवापहृतं द्रव्यं धनिकस्याभ्युपायतः ।
प्रायश्चित्तं ततः कुर्यात् कल्मषस्यापनुत्तये' ।। (१४)

(वि. स्मृ. ५२. ७–१४)

इति । जाबालिः—

'अश्व-गो-भूमि-कन्याश्च हृत्वा चान्द्रायणं चरेत् ।
अपहृत्य पशून् क्षुद्रान् प्राजापत्यं समाचरेत् ।।
गुड-कार्पास-धान्यानि सर्पिर्लवणमेव च ।
पक्वान्नमौषधं तैलं शय्यां वास उपानहौ ।।

१ The text and G. read -पान for -यान- and the text omits -हरणे.
२. G. reads -ताम्र-रजताद्यय:-. ३. The text reads अपहरणे for -हरणे.
४. G. and H. omit this Sûtra. ५. B. and D. read यत्नैवोपहृतं for दत्त्वैवापहृतं. ६. The text reads ऽभ्युपायतः.

कांस्या-ऽयस्ताम्र-सीसं वा कृच्छ्रं[1] कृच्छ्रार्धमेव च।
उदके फल-मूलेषु[2] पुष्प-पर्ण-सुगन्धिषु ॥
मृद्भाण्ड-मधु-मांसेषु[3] कृच्छ्रपादो विधीयते।
*व्यापादनापहारेषु सन्तोष्य स्वामिनं ततः ॥
पापं निवेद्य विप्रेभ्यः प्रायश्चित्तेन युज्यते।
अपहृत्य तु वर्णानां धनं विप्रः प्रमादतः ॥
प्रायश्चित्तं च यत्प्रोक्तं ब्राह्मणानुमते[4] चरेत्।
राजस्वस्यापहरणे[5] रमणीनां† जनस्य च ॥
धनापहरणे चैव कुर्यात्संवत्सरव्रतम्' ।

इति। परदारगमनस्य तु प्रायश्चित्तं दशमाध्यायेऽभिहितम्।

अयाज्ययाजनप्रायश्चित्तम्।

अयाज्ययाजने मनुराह—

*व्यापादनं तत्तद्द्रव्यनाशः। अपहारो ऽपहरणम्। तत्र प्रथमं तद्द्रव्यस्वामिनं प्रसाद्य अनन्तरं विप्रेभ्यः पापं निवेद्य प्रायश्चित्तमाचरेत्।

†अत्र 'रमणी'शब्देन सामान्यवनिता, वेश्योपलक्षितेति प्रतिभाति। राजद्रव्यवत् वेश्याद्रव्यमपि प्रतिग्रहानर्हमिति मन्वादिभिरुक्तम्। अथवा 'जनस्य रमणीनां' परस्त्रीणां परकीयधनस्य चापहरणे इत्येव व्याख्यातुमुचितं भवेत्।

१. B. and D. substitute सकृत् for कृच्छ्रं and वा for च. २. H. omits फल-मूलेषु, but it seems a mistake; while E. and I. पुष्पवर्ण- for पुष्प-पर्ण-. ३. B and D. read मृद्भाण्डसमस्तेषु for मृद्भाण्ड-मधु-मांसेषु and the next line:—

व्यापादनीयहारेषु संशोध्य स्वां तनुं ततः।
for
व्यापादनापहारेषु संतोष्य स्वामिनं ततः।.

४. B. D. and G. read ब्राह्मणानुमतं for ब्राह्मणानुमते. ५. C. F. G. and H. read राजन्यस्यापहरणे and J. राजसंस्थापहरणे both for राजस्वस्यापहरणे, while A. reads मणीनां च जनस्य वा for रमणीनां जनस्य च.

15

'व्रात्यानां याजनं कृत्वा परेषामन्त्यकर्म च ।
अभिचारमहीनं च त्रिभिः कृच्छ्रैर्व्यपोहति' ॥
(म. स्मृ. ११. १९७)

इति । यत्तु प्रचेतसा शूद्रयाजकादीननुक्रम्योक्तम्—

'एते* पञ्चतपो-ऽभ्रावकाश-जलशयनान्यनुष्ठेयुः क्रमेण ग्रीष्म-वर्षा-हेमन्तेषु । मासं गोमूत्र-यावकमश्नीयुः' ।

इति तत् कामकृताभ्यासविषयम् । यत्तु यमेनोक्तम्—

'पुरोधाः शूद्रवर्णस्य ब्राह्मणो यः प्रवर्तते ।
स्नेहादर्थप्रसङ्गाद्वा तस्य कृच्छ्रं विशोधनम्' ॥
(य. स्मृ. ६. ९)

इति तदशक्तविषयम् । यत्तु गौतमेनोक्तम्—

'निषिद्धमन्त्रप्रयोगे सहस्रानुवाकं जपेत्' ।
(गौ. स्मृ. २२. ३३)

* अत्र मूलपुस्तकोपलब्ध्यभावात्-'ऽभ्रावकाश'-इत्यस्य शुद्धः पाठो न निश्चेतुं शक्यते । सर्वेष्वप्यादर्शपुस्तकेषु न्यूनाधिक्येनाशुद्धा एव पाठा दृश्यन्ते । वाक्यार्थस्तु—ग्रीष्मे पञ्चतपाः वर्षासु वृष्टिसहः हेमन्ते जलशायी भवेदिति । चतुर्षु दिक्षु चतुरोऽग्नीन् संस्थाप्य तन्मध्ये स्थित्वा पञ्चमं सूर्यतापं सहेत् इति पंचतपाः । जलशयनं च उदके आकण्ठममास्तिष्ठेत् इति संक्षेपः ।

१. C. F. G. and H. read अन्तकर्म; while J. येषामन्तकस्य च for परेषामन्त्यकर्म च. २. B. D. and H. read अहीनां for अहीनं. ३. C. and F. तयोस्तावकीश- and G. -तपोऽभ्रावकीश- for -तपोऽभ्रावकाश-; while I. -तपोभुमौ जलशयनाद्यनुष्ठेयम for -तपोऽभ्रावकाशजलयनाद्यनुष्ठेयुः. ४. G. and J. substitute -च for वा. ५. text प्रतिषिद्धमन्त्रयोगे सहस्रनुवाकश्चेत् and, except A., add सति to प्रयोगे.

इति तत् कामतोऽभ्यासविषयम्। यत्तु पैठीनसिनोक्तम्—

'शूद्रयाजकः सर्वद्रव्यपरित्यागात् पूतो भवति।
प्राणायामसहस्रेषु दशकृत्वोऽभ्यस्तेषु'।

इति तदकामतोऽभ्यासविषयम्। असत्प्रतिग्रहे याज्ञवल्क्य आह—

'गोष्ठे वसन्ब्रह्मचारी मासमेकं पयोव्रतम्।
गायत्रीजाप्यनिरतः शुद्ध्यतेऽसत्प्रतिग्रहात्'॥
(या. स्मृ. ३. २९०)

इति। अत्र जपसङ्ख्या मनुना दर्शिता—

'जपित्वा त्रीणि सावित्र्याः सहस्राणि समाहितः।
मासं गोष्ठे पयः पीत्वा मुच्यतेऽसत्प्रतिग्रहात्'॥
(म. स्मृ. ११. १९४)

इति। एतच्च दातृ-द्रव्ययोरुभयोरसत्त्वे वेदितव्यम्। अन्यतरस्यासत्त्वे तु षट्त्रिंशन्मते दर्शितम्—

'पवित्रेष्ट्या विशुद्ध्यन्ति सर्वे घोराः प्रतिग्रहाः।
ऐन्दवेन मृगारेष्ट्या कस्यचिन्मित्रविन्दया॥
देव्या लक्षजपेनैव शुद्ध्यन्तेऽसत्प्रतिग्रहात्'।

इति। यत्तु वृद्धहारीतवचनम्—

---

१. C. F. G. and H. read शूद्रस्य याजकः for शूद्रयाजकः. २. I. reads वसेत् for वसन्; while except A. and the text all others पयोव्रतं for पयोव्रतः and except A. H. and the text जप्यनिरतः for जाप्यनिरतः. ३. B. C. D. and F. omit उभयोः. ४. I. reads विन्दवेन, but it seems incorrect. ५. I. substitutes शुद्ध्यते, J. शुद्ध्यतो for शुद्ध्यंते and B. and D. दुष्परिग्रहात् for ऽसत्प्रतिग्रहात्. ६. G. reads बृहद्धारीत- for वृद्धहारीत-.

'राज्ञः प्रतिग्रहं कृत्वा मासमप्सु सदा वसेत् ।
षष्ठे काले पयोभक्षः पूर्णे मासे प्रमुच्यते ॥
तर्पयित्वा द्विजान् कामैः सततं नियतव्रतः ।
(वृ. हा. स्मृ. ११.७१-७२)

इति तदापदि कुरुक्षेत्रोपरागादौ कृष्णाजिनादिप्रतिग्रह-विषयम् । अल्पद्रव्यपरिग्रहे हारीतः—

'मणि-वासो-गवादीनां प्रतिग्रहे सावित्र्यष्टसहस्रं जपेत्'।
(हा. स्मृ. २१. ३)

इति । षट्त्रिंशन्मतेऽपि[1]—

'भिक्षामात्रे गृहीते तु पुण्यं मन्त्रमुदीरयेत्' ।

इति । चतुर्विंशतिमतेऽपि[1]—

'प्रतिषिद्धेषु सर्वेषु षष्ठांशं परिकल्पयेत्'[2] ।

इति । दानार्थमिति[3] शेषः । विकर्मणा जीवने तु चान्द्रायणम् । तथा च नटादीन् विकर्मणा जीविनोऽ[4]नुक्रम्य य आह—

'एतेषामेव[5] सर्वेषां प्रत्यापत्तिस्तु मृग्यताम् ।
भैक्ष्यान्नमुपयुञ्जानो[6] द्विजश्चान्द्रायणं चरेत्' ॥
(य. स्मृ. ६. १३)

इति । नारदोऽपि—

---

१. B. C. F. D. G. and H. do not insert ऽपि. २. G. reads परिव येत् for परिकल्पयेत्. ३. E. adds तत् before दानार्थम्. ४. I. reads जीि तान् for जीविनः. ५. H. reads एतेषां नैव सर्वेषां for एतेषामेव सर्वेषां a गृह्यतां for मृग्यताम् ; while I. reads प्रत्यापत्ति for प्रत्यापत्तिः. ६. C. G. and H. substitute भक्ष्यान्नं for भैक्ष्यान्नं and I. उपभुञ्जानः for उ युञ्जानः.

'कर्मणा गर्हितेनैव यद्वित्तं समुपार्जितम्।
तस्य त्यागेन शुद्ध्यन्ति धर्मस्यान्वेषणेन वा॥
अप्सु प्रास्येत तद् द्रव्यमन्यायेन यदागतम्।
उपयुक्तानुशिष्टं च देयं वा ब्रह्मवादिने'॥
(ना. स्मृ. १४. ७–८)

इति। क्षत्रियादिवधस्य प्रायश्चित्तं षष्ठाध्याये वर्णितम। गोवधस्य त्वष्टम-नवमाध्याययोस्तत् प्रपञ्चितम्।

अविक्रेयविक्रयप्रायश्चित्तम्।

अविक्रेयविक्रयस्य चतुर्विंशतिमते दर्शितम्—
सुराया विक्रयं कृत्वा चरेत् सौम्यचतुष्टयम्*।
लाक्षा-लवण-मांसानां चरेच्चान्द्रायणत्रयम्॥
मध्वाज्य-तैल-सोमानां चरेच्चान्द्राणद्वयम्।
पयः पायसापूपानां चरेच्चान्द्रायणव्रतम्॥
दध्याज्येक्षुरसानां च गुड-खण्डादिविक्रये।
सर्वेषां स्नेहपक्वानां पराकं तु समाचरेत्॥

*सोमसम्बन्धित्वादस्य कृच्छ्रस्य सौम्य इत्यभिधानम्। स च चान्द्रायणकृच्छ्रशब्देनान्यत्राभिहितः।

१. H. substitutes च for वा. २. H. reads प्रास्येच्च for प्रास्येत. ३. G. omits च; while B. and D. read ब्राह्मणाय च for ब्रह्मवादिने. ४. B. and D. omit -वधस्य; while I. reads क्षत्रियात्रधस्य for क्षत्रियादिवधस्य. ५. All, except A. and I., read अष्टम-नवमाध्याये for अष्टम-नवमाध्याययोः; while G. has mistaken and omits तु. ६. G. reads सोम्य- for सौम्य-. ७. G. substitutes मध्वाज्येक्षुरसं and E. दध्याज्येक्षुरसं both for मध्वाज्येक्षुरसानां.

सिद्धान्नविक्रये[1] विप्रः प्राजापत्यं समाचरेत् ।
उपवासं तु तक्रस्य नक्तं काञ्जिकविक्रये ॥
पूगीफलानि मञ्जिष्ठा द्राक्षा खर्जूरमेव च ।
एतेषां विक्रये कृच्छ्रं पनसस्य दिनत्रयम् ।
कदली नारिकेलं च नागरं बीजपूरकम् ।
एतेषां पादकृच्छ्रः स्याज्जम्बीरादेस्तथैव च ॥
कस्तूरिकादिगन्धानां विक्रये कृच्छ्रमाचरेत् ।
कर्पूरादेस्तदर्धं[2] स्याद्दिनं हिंग्वादिविक्रये ॥
तिलानां विक्रयं कृत्वा प्राजापत्यं समाचरेत् ।
यज्ञार्थं कृषिजातांश्च दानलब्धांश्च विक्रयेत्[3] ॥
रक्त-पीतानि[4] वस्त्राणि[5] कृष्णाजिनमथापि वा[6] ।
एतेषां विक्रये कृच्छ्रं गर्गस्य वचनं यथा ॥
गोविक्रयं द्विजः कुर्याल्लाभार्थं धनमोहितः ।
प्राजापत्यं प्रकुर्वीत गजानामैन्दवं स्मृतम् ॥
खरा-ऽश्वा-ऽजाविकानां च करभाणां[7] च विक्रये ।

---

१. B. and D. read शिष्टान्न- for सिद्धान्न-. २. B. and D. read कर्पूरादिः for कर्पूरादेः. ३. H. and I. read विक्रये for विक्रयेत्. ४. H. omits the following lines:—

रक्त-पीतानि वस्त्राणि कृष्णाजिनमथापि वा ।
एतेषां विक्रये कृच्छ्रं गर्गस्य वचनं यथा ॥
गोविक्रयं द्विजः कुर्यात् लाभार्थं धनमोहितः ।
प्राजापत्यं प्रकुर्वीत गजानामैन्दवं स्मृतम् ॥
खरा-ऽश्वा-ऽजाविकानां च करभाणां च विक्रये ।

५. C. and F. substitute शास्त्राणि for वस्त्राणि, but it does not give any good sense here. ६. Except A. H. and I. all others read -मथैव च for -मथापि वा. ७. I. reads दारभाणां for करभाणां.

पराकं तत्र कुर्वीत नृणां द्विगुणमाचरेत्[*]॥
नारीणां विक्रयं[†] कृत्वा चरेच्चान्द्रायणं व्रतम्।
द्विगुणं पुरुषाणां च व्रतमाहुर्मनीषिणः॥
चान्द्रायणं प्रकुर्वीत एकाहं वेदविक्रये।
अङ्गानां तु पराकं स्यात् स्मृतीनां कृच्छ्रमाचरेत्[2]॥
इतिहासपुराणानां चरेत् सान्तपनं द्विजः।
रहस्य-पञ्चरात्राणां कृच्छ्रं तत्र समाचरेत्॥
गाथानां नीतिशास्त्राणां प्राकृतानां तथैव च।
सर्वासामेव विद्यानां पादकृच्छ्रं समाचरेत्[‡]'॥

इति। हारीतोऽपि—

'गुड-तिल-पुष्प-मूल-फल-पक्वान्नविक्रये सौम्यायनम्[3]। लाक्षा-लवण-मधु-मांस-तैल-क्षीर[4]-दधि-तक्र-घृत-गन्ध-चर्म-वाससामन्यतमविक्रये

---

[*] नृणां तत्तज्जातीयपुम्पशूनां विक्रये द्विगुणं पराकद्वयम्।

[†] मनुष्यजातीयस्त्रीणां विक्रये चान्द्रायणम्। तज्जातीयपुरुषाणां विक्रये पूर्ववदेव चान्द्रायणद्वयम्।

[‡] अत्र अङ्गादीनां विक्रयोऽध्यापनरूपेणैवेति भाति। नतु पुस्तकरूपेण। तथा सति सर्वसामान्यमेव प्रायश्चित्तं वदेत्। किञ्च 'सर्वासामेव विद्यानाम्' इति उपसंहारात् विद्याविक्रय एवात्र विवक्षितः। न पुस्तकविक्रय इति सुधियो विदां कुर्वन्तु।

---

१. All, except A. and I. others, read शुनां for नृणां; while G. substitutes द्विगुणमेव च for द्विगुणमाचरेत्. २. G. adds, इति after आचरेत्. ३. B. D. and G. read सोमपानम्, C. and F. सोमयानम्, E. H. and J. सामायनम् all for सौम्यायनम्. ४. I. omits क्षीर-; while B. and D. read -क्षीर-घृत-गन्ध-क्षौद्र-दधि-तक्र- for दधि-तक्र-घृत-गन्ध-.

चान्द्रायणम् । तथोर्णा-केश-केसर-भू-धेनु-वेश्म-शस्त्र-विक्रये च । मत्स्य-मांस-स्नाय्वस्थि-शृङ्ग-नख-शङ्ख-शुक्तिविक्रये तप्तकृच्छ्रम् । हिङ्गु-गुग्गुलु-हरिताल-मनःशिला-ऽञ्जन-गैरिक-क्षार-लवण-मणि-मुक्ता-प्रवाल-वैणव-मृन्मयेषु च । आराम-तटाकोदपान-पुष्करिणी-सुकृतविक्रये त्रिषवणस्नाय्यधःशायी चतुर्थकालाहारो दशसहस्रं जपेद्गायत्रीं संवत्सरेण पूतो भवति । हीनमानोन्मापनसङ्कीर्णविक्रये च ।

(हा. स्मृ. ४. ४–१०)

इति । ईदृशेष्वेकविषयबहुव्रतेषु असकृत्पूर्वमुक्तया नीत्या यथायोगं व्यवस्था कल्पनीया ।

परिवित्त्यादीनां चतुर्णां प्रायश्चित्तं चतुर्थाध्याये वर्णितम् ।

अथ व्रात्यप्रायश्चित्तम् ।

व्रात्यो नाम सावित्रीपतितः । तस्य प्रायश्चित्तं मनुराह—

'येषां द्विजानां सावित्री नानूच्येत यथाविधि ।
तांश्चारयित्वा त्रीन् कृच्छ्रान् यथाविध्युपनाययेत्' ॥

(म. स्मृ. ११. १९१)

---

१. Except A. and G. others read तथोर्णकेश-केसरि-; while I. तथोर्ण-केशरि- both for तथोर्णा-केश-केसर-. २. B. D. H. and J. add -अश्म- after -वेश्म-. ३. C. F. H. G. J. and I. omit -शंख-; while B. and D. substitute -नख- for the same. ४. B. and D. read -हिंगुलु- for -हिंगुगुग्गुलु- and G. -हिंगुग्गुल- for the same B. and D. मनःशैलाञ्जन- for मनःशिला-ऽञ्जन- and add-शण- after -लवण-. ५. G. omits च. ६. B. D. and G. read हीनमनोन्मानोन्मापनसंकरकीर्णविक्रये च I. हीनमानोन्मानसंकीर्ण- for हीनमानोन्मापनसंकीर्णविक्रये च. ७. I. reads असकृत्पूर्वमुक्तानि यानि तेषु for असकृत्पूर्वमुक्तया नीत्या; while except A. and I. all others omit यथायोगं and substitute ऊहनीया for कल्पनीया.

इति। वसिष्ठोऽपि—

'पतितसावित्रीक उद्दालकव्रतं चरेत्। (७६) द्वौ मासौ यावकेन वर्तयेत् मासं पयसाऽर्धमासमामिक्षया अष्टरात्रं घृतेन षड्रात्रमयाचितं हविष्यं भुञ्जीत त्रिरात्रमब्भक्षोऽहोरात्रमुपवसेत्। (७७) अश्वमेधावभृतं वा गच्छेत्। (७८) व्रात्यस्तोमेन वा यजेत'। (७९)

(व. स्मृ. ११. ७६–७९)

इति। तत्र मानवमापद्विषयम्। उद्दालकव्रतं त्वनापद्विषयम्। यत्तु यमेनोक्तम्—

'सावित्री पतिता यस्य दशवर्षाणि पञ्च च।
सशिखं वपनं कृत्वा व्रतं कुर्यात् समाहितः॥
एकविंशतिरात्रं च पिबेत्प्रसृतियावकम्।
हविषा भोजयेच्चैव ब्राह्मणान् सप्तपञ्च* च॥
ततो यावकशुद्धस्य तस्योपनयनं स्मृतम्'।

(य. स्मृ. ५. २७–२९)

इति तत् मनुसमानविषयम्। यस्य पित्रादयोऽप्यनुपनीताः तस्यापस्तम्बोक्तं द्रष्टव्यम्[१]—

'अथ[२] यस्य पिता पितामह इत्यनुपेतौ[३] स्यातां ते ब्रह्महसंस्तुताः। (३२) तेषामभ्यागमनं भोजनं

---

* यदि चकारो विकल्पार्थो भवेत्तर्हि सप्त पञ्च वेति स्यात्। अन्यथा सप्तसहितपञ्चाशद्ब्राह्मणान् भोजयेदिति स्यात्।

---

१. All, except A. and I., omit द्रष्टव्यम. २. Except A. and the text all others omit अथ. ३. B. C. D. E. F. G. H. and J. read -पितामह-भनुपनीतो; while I. पितामह इत्यनुपनीतौ for पिता पितामह इत्यनुपेतौ.

विवाहमिति[२] च वर्जयेत् । (३३) तेषामिच्छतां प्राय-
श्चित्तम् । (३४) यथा प्रथमेऽतिक्रमे ऋतुरेवं संवत्स-
रः । (३५) अथोपनयनम्[३] । (३६) ततः संवत्सर-
मुदकोपस्पर्शनम् । (३७) प्रतिपूरुषं सङ्ख्याय संव-
त्सरान् यावन्तोऽनुपेताः स्युः । (१) सप्तभिः पावमा-
नीभिः 'यदन्ति यच्च दूरक' इत्येताभिर्यजुःपवित्रेण
सामपवित्रेणाङ्गिरसेनेति । (२) अथ वा[४] व्याहृतिभि-
रेव । (३) अथाऽप्याप्यः । (४) अथ[५] यस्य प्रपिता-
महादेर्[६]नानुस्मर्येत उपनयनं ते श्मशानसंस्तुताः ।
(५) तेषामभ्यागमनं भोजनं विवाहमिति च[७] वर्ज-
येत् । (६) तेषामिच्छतां प्रायश्चित्तम् । (७) द्वादश-

---

१. Except A. I. and the text all others omit the following:—
ब्रह्मघ्नसंस्तुताः । तेषामभ्यागमनं भोजनं विवाहमिति च वर्ज-
येत् ।(३३) तेषामिच्छतां प्रायश्चित्तम् (३४।।) यथा प्रथमेऽति-
क्रमे ऋतुरेवं संवत्सरः । (३५) अथोपनयनम् । (३६) ततः
संवत्सरमुदकोपस्पर्शनम् । (३७) प्रतिपूरुषं संख्याय संवत्सरा-
न्यावन्ताऽनुपेताः स्युः ।। (१) ।। सप्तभिः पावमानीभिः 'यदन्ति
यच्च दूरक' इत्येताभिर्यजुःपवित्रेण सामपवित्रेणाङ्गिरसेनेति ।
(२) अथवा व्याहृतिभिरेव । (३) अथाऽप्याप्यः । (४) अथ यस्य
प्रपितामहादेर्नानुस्मर्येत उपनयनं त श्मशानसंस्तुताः । (५)
तेषामभ्यागमनं भोजनं विवाहमिति च वर्जयेत् । (६) ते-
षामिच्छतां प्रायश्चित्तम् ।(७) द्वादशवर्षाणि त्रैविद्यकं ब्रह्मचर्यं
चरेदथोपनयनं तत उदकोपस्पर्शनं । पावमान्यादिभिः' ।-(८),
and read for the above Sûtras:—

तस्य वत्सरं त्रैविद्यकं ब्रह्मचर्यं यस्य
प्रपितामहादेर्नानुस्मर्येत उपनयनं तस्य
द्वादशवर्षाणि त्रैविद्यकं ब्रह्मचर्यम्

while I. reads ब्रह्मघ्नसंस्तुतः. २. I. does not insert च. ३. The te[xt]
does not separate this Sûtra and omits संवत्सरं. ४. The text substitut[es]
अपि वा for अथ वा. ५. I. omits अथ. ६. The text reads -प्रपितामहादि f[or]
-प्रपितामहादेः. ७. I. does not insert च.

वर्षाणि त्रैविद्यकं ब्रह्मचर्यं चरेदथोपनयनं तत
उदकोपस्पर्शनम् । पावमान्यादिभिः'[1] ।

(आ. ध. सू. १. १. १. ३२-३७. २. १-८)

इति ।

भृतकाऽध्ययनाध्यापनप्रायश्चित्तम् ।

भृतकाध्ययनाध्यापनयोर्हारीत आह–

'भृतकाध्यापनं कुर्वन्[2] भृतकाध्यापितश्च यः ।
अनुयोगप्रदानेन त्रीन् पक्षांस्तु पयः पिबेत्[3]' ॥

इति । द्रुमादिहिंसायां मनुराह–

'फलदानां तु वृक्षाणां छेदने जप्यमृक्शतम् ।
गुल्म-वल्ली-लतानां च पुष्पितानां च वीरुधाम् ॥
कृष्टजानामोषधीनां जातानां च स्वयं वने ।
वृथाऽऽलम्भेऽनुगच्छेद्गां दिनमेकं पयोव्रतम्[4]' ॥

(म. स्मृ. ११. १४२-१४४)

इति । एतच्च यज्ञार्थवृक्षच्छेदनादिव्यतिरिक्तविषयम् । अत
एव याज्ञवल्क्योऽपि[5] वृथेति विशिनष्टि–

'वृक्ष-गुल्म-लता-वीरुच्छेदने जप्यमृक्शतम् ।
स्यादोषधिवृथाच्छेदी[6] क्षीराशी गोऽनुगो दिनम्[7]' ॥

(या. स्मृ. ३. २७६)

---

१. I. omits पावमान्यादिभिः and separates one Sûtra into three. २. Except A. and J. all others read कृत्वा for कुर्वन्. ३. G. reads रवन् for पिबेत्. ४. E. and the text read पयोव्रतः. ५. G. reads याज्ञवल्क्येनोक्तम्; while all others except I. वृथाच्छेदीति for वृथेति. ६. The text reads -छेदने for -छेदी. ७ C. F. read हितम् for दिनम्.

इति । यत्तु हारीतेनोक्तम्—

'स्थावर-सरीसृपादीनां वधे यस्येदं प्राणमित्ये-
तयाऽऽज्यं हुत्वा[1] तिलपात्रं ब्राह्मणाय दद्यात्' ।
(हा. स्मृ. २१. ४९)

इति तदश्वत्थादिपुण्यस्थावरविषयम् । महाफलप्रदस्य पनस-नारिकेलादिवृक्षजातस्य छेदनावृत्तौ शङ्ख आह—

'संवत्सरव्रतं कुर्याच्छित्वा वृक्षं फलप्रदम्'[2] ।
(शं. स्मृ. १७. ४१)

इति । दृष्टार्थत्वे न दोषः* ।

'फल-पुष्पोपगान् पादपान्न हिंस्यात ।
कर्षणकार्यार्थमुपहन्यात्'[3] ।

इति स्मरणात्[4] ।

अथ नास्तिक्यप्रायश्चित्तम् ।

नास्तिक्यं नु वाचिकं[5] चेत्तदुपपातकम् । यथाऽऽहुः पौराणिकाः—

'नास्तिकाः स्त्रिविधाः प्रोक्ता धर्मज्ञैस्तत्त्वदर्शिभिः ।
क्रियादुष्टो मनोदुष्टो वाग्दुष्टश्च तथैव च ॥

*अपवादोऽयम् । यद्यपि फलदवृक्षच्छेदने दोषः पूर्वमुक्तः तथापि छेदने यदि दृष्टार्थत्वं दृष्टप्रयोजनत्वं स्यात् तदा न दोषः, तत्र प्रमाणमाह । फल-पुष्पोपगानिति ।

१. G. reads जुहुयात् for हुत्वा. २. The text reads पिप्पलपादपम् for वृक्षं फलप्रदम्. ३. H. reads पादपान्कर्षणकार्यार्थमुपहन्यात् for पादपान्न हिंस्यात् कर्षणकार्यार्थमुपहन्यात्'।. ४. All others, except I., omit स्मरणात्. ५. I. reads वाचनिकं for वाचिकं.

[1]उपपातकस्तु क्रियादुष्टो वाग्दुष्टः पातकः स्मृतः ।
अभ्यासात्तु क्रियादुष्टो महापातक इष्यते' ॥

इति । तत्रोपपातकनास्तिक्ये वसिष्ठ आह–

'नास्तिकः कृच्छ्रं द्वादशरात्रं चरित्वा
विरमेन्नास्तिक्यात्' ।

(व. स्मृ. २१. २९)

इति । यत्तु शङ्खेनोक्तम्–

'नास्तिको नास्तिकवृत्तिः कृतघ्नः कूटव्य-
वहारी मिथ्याभिशंसीत्येते पञ्च, संवत्सरं
ब्राह्मणगृहे भैक्षं चरेयुः' ।

इति [2]तदेतत् महापातकनास्तिक्यविषयम् ।

व्रतलोपप्रायश्चित्तम् ।

व्रतलोपिनोऽवकीर्णिव्रतं[3] याज्ञवल्क्य आह–

'अवकीर्णी भवेद्गत्वा[4] ब्रह्मचारी तु योषितम् ।
गर्दभं पशुमालभ्य नैर्ऋतं स विशुद्ध्यति' ॥

(या. स्मृ. ३. २८०)

इति । मनुरपि–

'अवकीर्णी तु काणेन गर्दभेन चतुष्पथे ।
स्थालीपाक[5]विधानेन यजेत निर्ऋतिं निशि ॥ (११८)

---

१. I. reads उपपातकी तु वाग्दुष्टो मनोदुष्टोऽनुपातकी for उपपातकस्तु क्रियादुष्टो वाग्दुष्टः पातकः स्मृतः and G. reads उपपातमनोदुष्टो वाग्दुष्टः पातकः स्मृतः for the same. २. B. and D. read तदेतत्पातकं नास्तिक्यविषयम् and C. E. F. G. H. and J. तदेतत्पातकनास्तिक्यविषयम् ; the latter seems to be incorrect and the first does not give proper sense. ३. B. and D. read ऽवकीर्णिनो व्रतं, C. F. J. ऽवकीर्णे व्रतं and G. and H. ऽवकीर्णव्रतं all for ऽवकीर्णिव्रतं. ४. H. reads हुत्वा for गत्वा. ५. The text reads पाकयज्ञविधानेन for स्थालीपाकविधानेन.

हुत्वाग्निं विधिवद्धोमैमन्ततश्च सम्मेत्यृचा* ।
वातेन्द्र-गुरु-वह्नीनां जुहुयात् सर्पिषाऽऽहुतीः ॥ (१२१)
एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते वसित्वा गर्दभाजिनम् ।
सप्तागारान् चरेद्भैक्ष्यं स्वकर्म परिकीर्तयन् ॥ (१२२)
तेभ्यो लब्धेन भैक्षेण वर्तयन्नेककालिकम् ।
उपस्पृशंस्त्रिषवणमब्देन स विशुद्ध्यति ' ॥
(म. स्मृ. ११. ११८–१२३)

इति । वसिष्ठोऽपि–

'ब्रह्मचारी चेत् स्त्रियमुपेयादरण्ये चतुष्पथे लौकिकेऽग्नौ रक्षोदैवतं गर्दभं पशुमालभते । (१) नैर्ऋतं वा चरुं निर्वपेत् । (२)

*'काणः' इत्ययं विशेषोऽत्र द्रष्टव्यः । नैर्ऋतदैवतैर्मन्त्रैः प्रधानदेवतायै वपादिहोमान् हुत्वा तदन्ते—

'सम्मा सिञ्चन्तु मरुतः समिन्द्रः सम्बृहस्पतिः ।
सम्मायमग्निः सिञ्चतु प्रजया च धनेन च' ॥

इत्येतेन मन्त्रेण मारुतेन्द्र-बृहस्पत्यग्नीनां घृतेनाहुतीर्जुहुयात् । केषुचित्पुस्तकेषु समासिचतीति पाठः । केषुचिच्च शमित्यृचेति पाठः । तत्र शममिरमिरिति ऋक् ग्राह्या स्यात् । वस्तुतस्तु इदमप्रामाणिकमिति प्रतिभाति । विज्ञानेश्वरस्तु—

'समायमद्भिः सिञ्चन्तां यशसा ब्रह्मवर्चसेन'

इति पठति तदपि चिन्त्यम् ।

१. All others, except A. I. and the text, read होमान् for हो
२. B. C. D. E. F. and I. read समि-त्यृचा, E. G. H. and J. शमित्यृ both for सम्मेत्यृचा. ३. C. D. E. F. G. and J. read वायु- for वात
४. G. reads सप्तागारे for सप्तागारान्. ५. The text adds तु after त्रिषव
६. The text reads आलभेत् for आलभेत.

तस्य[1] जुहुयात्—कामाय स्वाहा, कामकामाय स्वाहा[2], निर्ऋतये स्वाहा। रक्षो देवताभ्यः स्वाहा'। (३)

(व. स्मृ. २३. १–३)

इति। तत्र श्रोत्रियस्य पशुरश्रोत्रियस्य[3] चरुरिति द्रष्टव्यम्। शङ्खस्तु* वर्णभेदेन व्रतविशेषमाह—

'गुप्तायां वैश्यायामवकीर्णः[4] संवत्सरं त्रिषवणमनुतिष्ठेत् क्षत्रियायां द्वे वर्षे। ब्राह्मण्यां त्रीणि वर्षाणि*'।

इति। यदप्याङ्गिरसोक्तम्—

'अवकीर्णिनिमित्तं तु ब्रह्महत्याव्रतं चरेत्। चीरवासास्तु षण्मासान्[5] तथा मुच्येत किल्विषात्'॥

इति तदीषद्[6]व्यभिचारिणीविषयम्। अत्यन्तव्यभिचारिणीषु[7] पुनः शङ्ख आह—

*या स्त्री वैवाहिके पत्यौ मृते जीवति वा तमुत्सृज्य वञ्चयित्वा वान्यमेवाश्रयेत्। नतु कुलटा भवेत् सा गुप्तेत्यभिधीयते। तादृशवैश्यजातीयस्त्रियामवकीर्णः क्षत्रियाब्राह्मण्योश्चावकीर्णः उक्तं प्रायश्चित्तमाचरेदित्यन्वयः।

१. All, except I. and the text, add तत्र before तस्य. २. B. D. G. and omit कामकामाय स्वाहा; while except A. B. D. and the text omit निर्ऋतये स्वाहा and B. D. and the text read नैर्ऋत्यै for निर्ऋतये. ३. B. and D. F. omit पशुः अश्रोत्रियस्य. The Vijñâneśwara quotes following Sûtras under the name of Śankha-Likhitan and it may be possible. ४. I. reads अवकीर्णी for अवकीर्णः. ५. Except A. C. F. G. all others read षण्मासात्. ६. B. D. and G. read तत्तत् for तदीषत् . B. and D. read अत्यन्तव्यभिचारितायां and C. F. G. H. and J. अत्यन्तव्यभिचारितासु all for अत्यन्तव्यभिचारिणीषु.

'स्वैरिण्यां ब्राह्मण्यामवकीर्णः षड्रात्रमुपोषितो गां दद्यात् । क्षत्रियायामुपोषितस्त्रिरात्रं घृतपात्रं दद्यात् । वैश्यायां चतुर्थकालाहारो ब्राह्मणान् भोजयित्वा यवसभारं च गोभ्यो दद्यात् । वृषल्यामवकीर्णः सचैलस्नात उदकुम्भं ब्राह्मणाय दद्यात् । गोष्ववकीर्णः प्राजापत्यं चरेत् । रण्डायामवकीर्णः पलालभारं सीसमाषं च दद्यात्' ।

इति । अत्र च

'ब्राह्मणस्यार्धं क्षत्रियेः'

इति न्यायो नास्ति किन्तु समानमेव त्रयाणां वर्णानाम् । तदाह शाण्डिल्यः—

'अवकीर्णी द्विजो राजा वैश्यश्चापि खरेण तु ।
इष्ट्वा भैक्षाशिनो नित्यं शुद्ध्यन्त्यब्दात् समाहिताः' ॥

इति । अभ्यासे कण्व आह—

'प्रथमे दिवसे रात्रावकीर्णी गर्दभेन तु ।
यजेदेवं यथाभ्यासमब्देनैकेन शुद्ध्यति' ॥

---

१. Except A. and I. all others omit घृतपात्रं दद्यात्. २. B. and D. omit त्र. ३. We follow here A. and I.; while all others read षण्डायां for रण्डायां and G. सपलालभारं for पलालभारं. Vijñáneśwara also reads षण्डायां. ४. I. reads क्षत्रियस्य for क्षत्रिये. ५. G. substitutes तथा for तत्. ६. G. reads अवकीर्णाः for अवकीर्णी. ७. We are unable to find out the proper reading of this quotation. B. C. D. E. F. G. H. and J. read प्रथमे दिवसे रात्रावकीर्णी गर्दभेन तु यजेतु । एवं यथाऽभ्यासमब्देनैकेन शुद्ध्यति ॥; while G. omits तु and I. reads अप्रथमे दिवसे रात्रावकीर्णी गर्दभेन यजेत् । यो यथाकुरुतेऽभ्यासमब्देनैकेन शुद्ध्यति ॥.

इति। तत्र विशेषमाह गौतमः—

'तस्याजिनमूर्ध्ववालं परिधाय लोहितपात्रः[1]
सप्त गृहान् भैक्षं चरेत् कर्माचक्षाणः'।
(गौ. स्मृ. २४. ९६)

इति। अवकीर्णिलक्षणमाह जातूकर्ण्यः—

'स्कन्दितं[2] व्रतिना रेतो येन स्याद्ब्रह्मचारिणा।
कामतोऽकामतः प्राहुरवकीर्णीति तं बुधाः'॥

इति। यति[3]-वनस्थयोस्त्वधिकं व्रतमाह शाण्डिल्यः—

'वानप्रस्थो यतिश्चैव स्कन्दने[4] सति कामतः।
पराकत्रयसंयुक्तमवकीर्णिव्रतं चरेत्'॥

इति। यतेः पुनर्गार्हस्थ्यस्वीकारे संव्रतं आह—

'संन्यस्य[5] दुर्मतिः कश्चित् प्रत्यापत्तिं[6] व्रजेद्यदि।
स कुर्यात् कृच्छ्रमश्रान्तः षण्मासान् प्रत्यनन्तरम्'॥
(सं. स्मृ. १५९)

---

१. G. I and J. read लोहितपात्रं for लोहितपात्रः. २. C. D. F. G. and H. substitute खण्डितं for स्कन्दितं; while I. खण्डितव्रतिना for स्कन्दितं व्रतिना. ३. C. and F. omit यति-. ४. Except A. and J., all others substitute खण्डने for स्कन्दने. ५. B. and D. omit the following:—

'संन्यस्य दुर्मतिः कश्चित्प्रत्यापत्तिं व्रजेद्यदि।
स कुर्यात्कृच्छ्रमश्रान्तः षण्मासान् प्रत्यनन्तरम्'॥

इति। वृद्धपराशरोऽपि—

'यः प्रत्यवसितो विप्रः प्रव्रज्यातो विनिर्गतः।
अनाशकनिवृत्तश्च गार्हस्थ्यं च चिकीर्षति॥
चरेत् षाण्मासिकं कृच्छ्रं नियतात्मा समाहितः।
चरेत् त्रीणि च कृच्छ्राणि त्रीणि चान्द्रायणानि च॥

६. H. reads प्रत्यायत्यं for प्रत्यापत्तिं and the text reads:—

- - - - - - - अपत्यार्थं स्त्रियं व्रजेत्।
स कुर्यात् कृच्छ्रमश्रान्तः षण्मासान्तदनन्तरम्'॥;

while I. reads प्रत्यहं व्रतम् for प्रत्यनन्तरम्.

इति । वृद्धपराशरोऽपि—[1]

'यः प्रत्यवसितो विप्रः प्रव्रज्यातो विनिर्गतः ।
अनाशकनिवृत्तश्च गार्हस्थ्यं च[2] चिकीर्षति ॥
चरेत् षाण्मासिकं कृच्छ्रं नियतात्मा समाहितः ।
चरेत्त्रीणि च कृच्छ्राणि[3] त्रीणि चान्द्रायणानि च ॥
जातकर्मादिभिः सर्वैः संस्कृतः शुद्धिमाप्नुयात्' ।

इति । तत्र ब्राह्मणस्य षाण्मासिककृच्छ्रः । क्षत्रियस्य चान्द्रायणत्रयम् । वैश्यस्य कृच्छ्रत्रयमिति व्यवस्था । अत्र षाण्मासिकादिव्रतत्रयं ब्राह्मणस्यैव सकृदभ्यासाद्यपेक्षया व्यवस्थापनीयमित्यन्ये[*][4] । व्रतान्तरलोपेऽप्यवकीर्णिव्रतमतिदिशति मनुः—

'अकृत्वा भैक्षचरणमसमिद्ध्य च पावकम् ।
अनातुरः सप्तरात्रमवकीर्णिव्रतं चरेत्' ॥

(म. स्मृ. २. १८७)

---

* विज्ञानेश्वरस्तु—'ब्राह्मणस्यैव शक्ति-सकृदभ्यासाद्यपेक्षया व्यवस्थितं प्रायश्चित्तं द्रष्टव्यम्'— इत्याह ।

---

१. C. and F. read वृद्धपराशरोऽपि. The Vijñâneśvara quotes the following line under the name of Parâśara (*vide* 3.280 Com.) not Vridh Parâśara, but these lines do not occur in the text of Parâśara. २. Vijñâneśvara substitutes चेत for च. Except I., all others omit this line :—

चरेत्षाण्मासिकं कृच्छ्रं नियतात्मा समाहितः ।,

but the author Vijñâneśvara explains this line. ३ A. reads स चेत् त्रीणि कृच्छ्राणि for चरेत्त्रीणि च कृच्छ्राणि. ४. All others, except A. and I., read व्यवस्थापनीयम and omit इत्यन्ये.

इति। यत्तु याज्ञवल्क्य आह—

'भैक्षाग्निकार्ये त्यक्त्वा तु* सप्तरात्रमनातुरः।
कामावकीर्ण इत्याभ्यां जुहुयादाहुतिद्वयम्॥
उपस्थानं ततः कुर्यात् सम्मासिञ्चत्वनेन तु'[1]।
(या. स्मृ. ३. २८१–२८२)

इति। होममन्त्रौ तु—

'कामावकीर्णोऽस्म्यवकीर्णोऽस्मि काम-
कामाय स्वाहा[2]। कामावपन्नोऽस्म्यवपन्नो-
ऽस्मि कामकामाय स्वाहेति[3]'।

(गौ. स्मृ. २९. ९–१०)

इति। एतच्च गुरुशुश्रूषादिकार्यव्यग्रतयाऽकरणे द्रष्टव्यम्॥

सुतादिविक्रयप्रायश्चित्तम्।

सुतादिविक्रये उपपातकसाधारणोक्तं प्रायश्चित्तं योज्यम्। यत्तु शङ्खेनोक्तम्—

'देव-गृह-प्रतिश्रयोद्याना-ऽऽराम-सभा-प्रपा-तटाक-पुण्य-सेतु-सुतविक्रयं कृत्वा तप्तकृच्छ्रं चरेत्'।

---

*'अनातुरः' व्याधिरहितो ब्रह्मचारी। 'सम्मासिञ्चतु' इति मन्त्रः।

---

१. B. D. G. and J. read समार्षि च त्वनेन तु for सम्मासिञ्चत्वनेन तु; while I. is quite mistaken here. २. G. reads कामकीर्णोऽस्मि कामकामाय स्वाहा for कामावकीर्णोऽस्म्यवकीर्णोऽस्मि कामकामाय स्वाहा. ३. I. and the text read कामाभिद्रुग्धोऽस्म्यभिद्रुग्धोऽस्मि, but neither our manuscripts nor Vijñâneśvara follow this reading.

इति यच्च वृद्धपराशरेणोक्तम्—

'विक्रीय कन्यकां गां च कृच्छ्रं सान्तपनं चरेत्'।

इति तदापद्यकामतो द्रष्टव्यम्। यत्तु चतुर्विंशतिमतेऽभिहितम्—

'नारीणां विक्रयं कृत्वा चरेच्चान्द्रायणंव्रतम्।
द्विगुणं पुरुषस्यैव व्रतमाहुर्मनीषिणः'॥

इति तत्तत्रैव कामतो द्रष्टव्यम्। यत्तु पैठीनसिराह—

'आराम-तटाकोदपान-पुष्करिणी-सुकृत-सुत-विक्रये त्रिषवणस्नाय्यधःशायी ब्रह्मचारी चतुर्थकालाहारः संवत्सरेण पूतो भवति'।

इति तदभ्यासविषयम्॥

कन्यादूषणप्रायश्चित्तम्।

कन्यादूषणे उपपातकसाधारणप्रायश्चित्तं विज्ञेयम्। यत्तु शङ्ख आह—

'कन्यादूषी सोमविक्रयी च कृच्छ्राब्दं चरेयाताम्'।

---

१. B. and D. omit the following:—

- - - - - - कृच्छ्रं सान्तपनं चरेत्'।

इति तदापद्यकामतो द्रष्टव्यम्। यत्तु चतुर्विंशतिमतेऽभिहितम्—
'नारीणां विक्रयं कृत्वा चरेच्चान्द्रायणव्रतम्।
द्विगुणं पुरुषस्यैव - - - - - - - - -'॥

and H. omits the following:—

यत्तु चतुर्विंशतिमतेऽभिहितम्—
'नारीणां विक्रयं कृत्वा चरेच्चान्द्रायणव्रतम्।
द्विगुणं पुरुषस्यैव व्रतमाहुर्मनीषिणः'॥
इति तत्तत्रैव कामतो द्रष्टव्यम्।.

२. G. C. F. and J. omit तत before तत्रैव. ३. C. F. do not insert -सुत-. ४. B. D. and G. read कृच्छ्रार्धं for कृच्छ्राब्दं.

इति यच्च हारीतः—

'कन्यादूषी[1] सोमविक्रयी वृषलीपतिः कौमारदारत्यागी सुरा-मद्यपः शूद्रयाजको गुरोः प्रतिहन्ता नास्तिको[2] नास्तिकवृत्तिः कृतघ्नः कूटव्यवहारी ब्रह्मघ्नो मित्रघ्नो[3] मिथ्याऽभिशंसी पतितसंव्यवहारी मित्रध्रुक् शरणागतघाती प्रतिरूपकवृत्तिरित्[4]येते पञ्चतपोऽभ्रावकाशजल[5]शयनाद्यनुतिष्ठेयुर्ग्रीष्म-वर्षा-हेमन्तेषु। मासं गोमूत्रयावकमश्नीयुः'।

(हा. स्मृ. २. ४-५)

इति तत् प्रातिलौम्येन कन्यादूषणे द्रष्टव्यम् ॥

अथ द्यूतादिव्यसनप्रायश्चित्तम्।

द्यूतादिव्यसनेष्वप्युपपातकसाधारणोक्तं प्रायश्चित्तं योज्यम्। यत्तु बौधायनः संवत्सरव्रतमाह—

'अथाशुचिकराणि। (१९) द्यूतमभिचारो ऽनाहिताग्नेरुञ्छवृत्तिता समावृत्तस्य भैक्षचर्या तस्य[6] चैव गुरुकुले वास ऊर्ध्वं चतुर्भ्यो

१. B. D. and H. read कन्याविदूषी and G. reads कन्याविक्रयी for कन्यादूषी. २. J. does not insert नास्तिको. ३. Except I., all others read ब्राह्मण-मित्रघ्नो for ब्रह्मघ्नो मित्रघ्नो, C. and F. add प्रायश्चित्तं विज्ञेयम्। यत्तु शङ्ख आह कन्यादूषी सोमगतघाती प्रतिरूपकवृत्तिः &c., after शरणा-. ४. All others, except A. E. H. and I., read प्रतिरूपकावृत्तिः for प्रतिरूपकवृत्तिः. ५. I. reads पंचतपोभू-जल-शयनाद्यनुतिष्ठेयुः for पंचतपोभ्रावकाशजलशयनाद्यनुतिष्ठेयुः. ६. B. and D. read मध्यं, C. F. आनध्यं च, G. मध्यं च, H. E. and I. आनाशं च and J. मस्स्यं च all for तस्य चैव.

मासेभ्यो येश्च[1] तमध्यापयति । नक्षत्रनिर्देशनं[2] चेति । तेषां तु निर्वेशः[3] (१६) द्वादश मासान् द्वादशार्धमासान् द्वादश[4] द्वादशाहान् द्वादश-षडहान् द्वादश त्र्यहान्[5] द्वादशाहं षडहं[6] त्र्यह-मेकाहमिति अशुचिकरनिर्वेशः[7]' । (१७)

(बौ. स्मृ. २. १. २. १६–१७)

इति तदभ्यासविषयम् । यदप्याह[8] प्रचेताः–

अनृतवाक् तस्करो राजभृत्यो वृक्षारोपकवृत्ति-र्गरदोऽग्निदश्च रथ-गजारोहणवृत्तिः[9] रङ्गोपजीवी कूटपणिकः शूद्रोपाध्यायो वृषलीपतिर्भाण्डिको नक्षत्रोपजीवी श्ववृत्तिर्ब्रह्मजीवी[10] चिकित्सको देवलकः पुरोहितः कितवो मद्यपः कूटकारको-ऽपत्यविक्रयी मनुष्य-पशुविक्रेता चेति[11] । तानु-द्धरेत् समेत्य न्यायतो ब्राह्मणो व्यवस्थया सर्व-द्रव्यत्यागे[12] चतुर्थकालाहाराः संवत्सरं त्रिषवण-

१. I. reads -यश्चिरमध्यापनं and the text तस्य चाध्यापनं for यश्च तमध्यापयति ; while G. adds अभि for अध्यापयति. २. The text reads नक्षत्रनिर्देशः for नक्षत्रनिर्देशनं. ३. We follow here A. and the text; while all others omit तेषां तु निर्वेशः. ४. G. omits द्वादशार्धमासान् द्वादश. ५. G. reads षट्-द्वादश-त्र्यहान् for द्वादश षडहान् द्वादश त्र्यहान्. ६. Except A. and the text, all others omit द्वादशाहं षडहं. ७. The text reads यथाकर्माभ्यासः for अशुचिकरनिर्वेशः. ८. G. omits अपि. ९. B. D. and G. omit गरदोऽग्निदश्च रथ-गजारोहणवृत्तिः; while, except A., all others read श्वगणिकः. १०. B. D. and H. omit श्ववृत्तिर्ब्रह्मजीवी. ११. G. substitutes वा for च. १२. C. F. and G. read सर्वत्यागे for सर्वद्रव्यत्यागे.

मुपस्पृशेयुः । नस्यान्ते देव-पितृतर्पणं गत्वाह्निकं[1]
चेत्येवं व्यवहार्याः '* ।

इति तदभ्यासविषयम् ॥

अनाश्रमवासे प्रायश्चित्तम् ।

अनाश्रमवासे हारीतेन प्रायश्चित्तमुक्तम्–

'अनाश्रमी संवत्सरं प्राजापत्यं कृच्छ्रं चरित्वा-
ऽऽश्रममुपेयात् । द्वितीयेऽतिकृच्छ्रं तृतीये कृच्छ्राति-[2]
तिकृच्छ्रमत ऊर्ध्वं चान्द्रायणम्' ॥

इति ।

शूद्रसेवाप्रायश्चित्तम् ।

शूद्रसेवायां बौधायन आह–

'समुद्रसंयानम्[3] (१) ब्राह्मणन्यासापहरणम्[4] (२)
सर्वापण्यैर्व्यवहरणम्[5] । (५) भूम्यनृतम् । (४)
शूद्रसेवनं च[6] । (६) शूद्राभिजननम् । (७)
तदपत्यत्वं च । (८) तेषां च[7] निर्वेशः । (९)

* सर्वा अपीमावृत्तयो गर्ह्या ब्राह्मणादित्रैवर्णिकानामेव । अत एव
प्रायश्चित्तमपि तेषामेव । न तु येषां पारम्पर्यक्रमेणागता वृक्षारोपणाद्या
वृत्तयः । तत्र अनृतवाक् तस्करः गरदोऽग्निदश्च सर्ववर्णसाधारणाः ।
ब्रह्मजीव्यादयो द्विजा एव ।

१. G. reads चाह्निकं for गत्वाह्निकं. २. J. reads अतिकृच्छ्रातिकृच्छ्रं for कृच्छ्रातिकृच्छ्रं. ३. B. and D. read सशूद्रयानम्, C. and F. अशूद्रयानम् and E. G. H. and J. read समुद्रयानम् all for समुद्रसंयानम्; while I. reads समुद्रयाने । ब्राह्मणन्यासापहरणे । सर्वापण्यैर्व्यवहरणे । भूम्यनृते ।. ४. Th text reads ब्राह्मणस्वन्यासापहरणम्. ५. The text interchanges these two Sûtras. ६. Except A. and I., all others read शूद्रसेवायां च । शूद्रायामभिजायते तदपत्यं च भवति for शूद्रसेवनम् । शूद्राभिजननम् । तदपत्यत्वं च ।; while G. omits च after सेवायां. ७. The text reads एषामन्यतमत्कृत्वा for तेषांच निर्वेशः.

चतुर्थकाले मितभोजिनः स्युरपोऽभ्युपेयुः स-
वनानुकल्पम् । स्थानासनाभ्यां विहरन्त
एते त्रिभिर्वर्षैस्तदपहन्ति पापम्' । (१०)
(बौ. स्मृ. २. १. २. ९–१०)

इति तद् बहुकालाभ्यासविषयम् ॥

जातिभ्रंशकरपापप्रायश्चित्तम् ।

उपपातकानन्तरं जातिभ्रंशकराणि विष्णुनाऽनुक्रान्तानि ।
'ब्राह्मणस्य रुजःकरणम् । (१) अघ्रेयमद्ययो-
र्घ्रातिः । (२) जैह्म्यं पशुषु मैथुनाचरणं पुंसि
च । (३) इति जातिभ्रंशकराणि' ।

इति । तेषु साधारणं प्रायश्चित्तं मनु-विष्णू आहतुः—
'जातिभ्रंशकरं कर्म कृत्वान्यतममिच्छया ।
चरेत्सान्तपनं कृच्छ्रं प्राजापत्यमनिच्छया' ॥
(म. स्मृ. ११. १२४; वि. स्मृ. ३८. ७)

इति । तत्र ब्राह्मणस्य रुजःकरणे प्रायश्चित्तमेकादशाध्या-

---

१. I. reads चतुर्थकालं मितभोजनाः and the text चतुर्थकालामितभोजिन both for चतुर्थकाले मितभोजिनः. २. E. reads सवनानुकल्पे, B. and D. सवनानुकूल्यम् for सवनानुकल्पम्. ३. B. C. D. E. F. G. H. and J. read तदपहरन्ति and the text तदपघ्नन्ति for तदपहन्ति. ४. C. E. F. G. H. and J. read अपेय- for अघ्रेय-; while G. omits the following portion :—

-र्घ्रातिः जैह्म्यं पशुषु मैथुनाचरणं पुंसि च । इति जातिभ्रंशकराणि' ।

इति । तेषु साधारणं प्रायश्चित्तं मनु-विष्णू आहतुः—
'जातिभ्रंशकरं कर्म कृत्वान्यतममिच्छया ।
चरेत्सान्तपनं कृच्छ्रं प्राजापत्यमनिच्छया' ॥

इति । तत्र ब्राह्मणस्य रुजः करणे.

५. I. reads ज्यैक्ष्यं for जैह्म्यं, but it seems quite wrong. ६. Except the text, all others omit पुंसि. ७. The Vishṇû reads कुर्यात् for चरेत्. ८. I. reads अत्र for तत्र.

ये (९२–९३ श्लोकाभ्याम्) ऽभिहितम् । पशु-
मैथुने तु[1] दशमाध्याये (१३ श्लोके) ऽभिहितम् ॥

सङ्करीकरणपापप्रायश्चित्तम् ।

जातिभ्रंशकरानन्तरं सङ्करीकरणान्यनुक्रान्तवान् विष्णुः—
'ग्राम्यारण्यानां पशूनां हिंसा सङ्करीकरणम्'[2] ।
(वि. स्मृ. ३९. १)

इति । तत्र साधारणं प्रायश्चित्तं स एवाह—
'सङ्करीकरणं[3] कृत्वा मासमश्नीत यावकम् ।
कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा प्रायश्चित्तं तु कारयेत्' ॥
(वि. स्मृ. ३९. २)

इति । प्रतिपदं तु षष्ठाध्याये (२–१९श्लोकैः)ऽभिहितम् ।

अपात्रीकरणपापप्रायश्चित्तम् ।

'सङ्करीकरणानन्तरमपात्रीकरणमनुक्रान्तवान् विष्णुः—
'निन्दितेभ्यो धनादानं वाणिज्यं कुसीदजीवनम्[4]-
सत्यभाषणं शूद्रसेवनमित्यपात्रीकरणम्' ।
(वि. स्मृ. ४०. १)

इति । तस्य च साधारणं प्रायश्चित्तं मनुराह[5]—
'अपात्रीकरणं कृत्वा तप्तकृच्छ्रेण शुद्ध्यति ।
शीतकृच्छ्रेण वा शुद्धिर्[6]महासान्तपनेन वा' ॥
(वि. स्मृ. ४०. २)

१. I. omits तु. २. All others, except A. G. I. and the text, read संकीर्णकरणम् for संकरीकरणम्. ३. Here also, except A. G. I. and the text, all read संकीर्णकरणम् for संकरीकरणम्. ४. I. reads कृषिजीवनं for कुसीदजीवनम्. ५. The following quoted verse does not appear in the Manû, but appears in the Vishṇû. ६. The Vishṇû reads भूयो for शुद्धिः.

इति ॥

मलिनीकरणपापप्रायश्चित्तम् ।

अपात्रीकरणानन्तरं मलिनीकरणमनुक्रान्तवान् विष्णुः–

'पक्षिणां जलचराणां जलजानां च घातनम् ।(१)
कृमि-कीटानां च । (२) मद्यानुगतभोजनम् ।(३)
इति मलावहानि' । (४)

(वि. स्मृ. ४१. १-४)

इति । तत्र साधारणं प्रायश्चित्तं स एवाह–

'मलिनीकरणीयेषु तप्तकृच्छ्रं विशोधनम् ।
कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा प्रायश्चित्तं विशोधनम्' ॥

(वि. स्मृ. ४१. ५)

इति ॥

प्रायश्चित्तविशेषः ।

अथ प्रकीर्णकप्रायश्चित्तविशेषोऽभिधीयते । तत्र शरणागतत्यागे मनुराह–

'शरणागतं परित्यज्य वेदं विप्लाव्य च द्विजः ।
संवत्सरं यवाहारस्तत्पापमपसेधति' ॥

(म. स्मृ. ११. १९८)

इति । पतितादिसन्निधावध्ययने वसिष्ठ आह–

'पतित-चण्डालारावश्रवणे त्रिरात्रं वाग्य-

---

१. Except A. and the text, all omit पक्षिणां जलचराणां जलजानां च घातनं and read कृमि-कीटघातनं for कृमि-कीटानां च. २. B. D. and G. read अवसेधति for अपसेधति; while E. has तप्तकृच्छ्रं विशोधनम् before शरणागतं परित्यज्य. ३. B. C. D. F. and G. read चण्डालशवश्रवणे, but it may be चण्डालारावश्रवणे; while E. I. and J. read -चण्डालादिश्रवणे and H. -श्रावणे for -चण्डालारावश्रवणे.

ता अनश्नन्त आसीरन्। (३४) सहस्रपरमां वाचमभ्यस्य ततः पूता भवन्तीति विज्ञायते'[1]।

(व. स्मृ. २३. ३४–३५)

इति। एतद्बुद्धिपूर्वकविषयम्। अबुद्धिपूर्वके तु[2] षट्त्रिंशन्मतेऽभिहितम्—

'चण्डालश्रोत्रावकाशे[3] श्रुति-स्मृतिपाठे
एकरात्रमभोजनम्'।

इति। सर्पाद्यन्तरागमने[4] तु यम आह—

'सर्पस्य नकुलस्याथ अज-मार्जारयोस्तथा।
मूषिकस्य तथोष्ट्रस्य मण्डूकस्य च योषितः॥
पुरुषस्यैडकस्यापि शुनोऽश्वस्य खरस्य च।
अन्तरागमने सद्यः प्रायश्चित्तमिदं शृणु॥
त्रिरात्रमुपवासश्च त्रिरह्नश्चाभिषेचनम्।
ग्रामान्तरं वा गन्तव्यं जानुभ्यां नात्र संशयः'॥

(य. स्मृ. ६. ४८–५०)

इति। खरोष्ट्रयानारोहणादौ प्रायश्चित्तमाह याज्ञवल्क्यः—

---

१. I. reads वाग्यतोऽनश्नन्नासीनः सहस्रपरमां वाच मभ्यस्य ततः पूतो भवतीति. G. and the text omit वाग्यं and the text substitutes -परमं for -परमां; while J. reads सहस्रवरमा वा तदभ्यस्यान्ततः पूतो भवतीति. G. substitutes अन्त: for तत:; while tho text reads वा तदभ्यसन्तः. २. I. omits तु. ३. I. adds कृते after -श्रोत्रावकाशे. ४. J. reads सर्वाद्यन्तरागमने, but it does not give any proper meaning.

'प्राणायामी[1] जले स्नात्वा खरयानोष्ट्रयानगः ।
नग्नः स्नात्वा च भुक्त्वा च गत्वा चैव दिवा स्त्रियम्'॥
(या. स्मृ. ३. २९१)

इति । इदं चाकामकारविषयम् । कामकारे तु यम[2] आह-

'खरोष्ट्रविषमा नारी समारुह्याथ वा पुमान् ।
यजने याजने कृच्छ्रमग्निश्चैव विनश्यति ॥
'उष्ट्रयानं समारुह्य खरयानं च[4] कामतः ।
सवासा जलमाप्लुत्य प्राणायामेन शुद्ध्यति' ॥[3]
(म. स्मृ. ११. २०१)

इति ॥

मूत्र-पुरीषप्रायश्चित्तम् ।

अप्सु मूत्र-पुरीषादिकरणे मनुराह—

'विनाऽद्भिरप्सु वाऽप्यार्तः[5] शारीरं सन्निवेश्य तु[6] ।
सचैलो बहिराऽऽप्लुत्य[7] गामालभ्य विशुद्ध्यति' ॥
(म. स्मृ. ११. २०३)

इति । इदमकामकारविषयम् । कामकारे तु यम आह-

---

१. B. C. D. and F. read प्राणायामं, H. प्राणायामो and I. प्राणायामं all for प्राणायामी. २. A. I. and J. substitute मनुः for यमः the following quoted two verses are not found in the text of Manû. The second verse occurs in Manû, but differs in reading in the second half as follows:—

स्नात्वा तु विप्रो दिग्वासाः - - - - - -॥.

३. This verse is omitted by all others except A. and G. ४. Manû reads तु for च. ५. B. and D. read स्नातः, H. reads अनार्तः and G. आप्याद्य all for आर्तः. ६. All others, except A. I. and the text, read संनिषेव्य for सन्निवेश्य; while the text substitutes च for तु. ७. I. reads बहुधा for बहिः.

'आपद्गतो विना तोयं शारीरं यो निषेवते।
एकाहं क्षपणं कृत्वा सचैलं स्नानमाचरेत्' ॥
(य. स्मृ. ९. २६)

इति। यच्चाह सुमन्तुः—

'अप्स्वग्नौ वा मेहतस्तप्तकृच्छ्रं कायविशोधनम्'।

इति तदनार्तपरतया योज्यम्।

कर्मलोपप्रायश्चित्तम्।

श्रौत-स्मार्तकर्मादिलोपे मनुराह—

'वेदोदितानां नित्यानां कर्मणां समतिक्रमे।
स्नातकव्रतलोपे च प्रायश्चित्तमभोजनम्' ॥
(म. स्मृ. ११. २०३)

इति। अत्रोपवासस्य प्रतिपदोक्तेष्ट्यादिना समुच्चयः। पञ्चमहायज्ञाद्यकरणे बृहस्पतिराह—

'अनिर्वर्त्य महायज्ञान् यो भुङ्क्ते प्रत्यहं गृही।
अनातुरः सति धने कृच्छ्रार्धेन विशुद्ध्यति ॥
आहिताग्निरुपस्थानं न कुर्याद्यज्ञकर्मणि।
ऋतौ न गच्छेद्भार्यां वा सोऽपि कृच्छ्रार्धमाचरेत्' ॥
(बृ. स्मृ. २. १३-१४)

इति।

वैषम्यदानप्रायश्चित्तम्॥

एकपङ्क्त्युपविष्टानां वैषम्येण दानादौ यमः—

---

१. B. C. D. E. F. H. and J. read अत्र यत्राह and G. for यच्चाह.
२. The word कायविशोधनम् occurs only in I. ३. All others, except A. and I., omit आह. ४. B. and D. substitute यज्ञकर्मणा for यज्ञकर्मणि.

'न पङ्क्त्यां[1] विषमं दद्यान्न याचेन्न च दापयेत् ।
प्राजापत्येन कृच्छ्रेण मुच्यते कर्मणस्ततः' ॥

इति । पतितादिसम्भाषणे तु गौतमः—

'न म्लेच्छाशुच्यधार्मिकैः[2] सह सम्भाषेत । (१९)
सम्भाष्य पुण्यकृतो मनसा ध्यायेत् । (२०)
ब्राह्मणेन वा सह[3] सम्भाषेत' । (२१)
(गौ. स्मृ. ९. १९–२१)

इति । अशुचेर्भोजने[4] शातातप आह—

'मूत्रोच्चारं[5] द्विजः कृत्वा अकृत्वा शौचमात्मनः ।
मोहाद्भुक्त्वा त्रिरात्रं स्याद्बुद्ध्वा[6] सान्तपनं चरेत्' ॥
(शा. स्मृ. २. ६४)

इति । वृद्धशातातपोऽपि—

'मूत्रयित्वा व्रजन्मार्गे[7] स्मृतिभ्रंशाज्जलं पिबेत् ॥
अहोरात्रोषितः स्नात्वा जुहुयात्सर्पिषाऽऽहुतीः' ।
(वृ. शा. स्मृ. १३–१४)

---

१. G. omits :—
'– – विषमं दद्यान्न याचेन्न च दापयेत् ।
प्राजापत्येन कृच्छ्रेण मुच्यते कर्मणस्ततः' ॥.

२. B. and D. read न म्लेच्छैरधार्मिकैः omitting -ऽशुचि-. C. E. F. and G म्लेच्छाशुद्ध्यधार्मिकैः, but the word अशुद्धिः seems to be incorrect, both fo न म्लेच्छाशुच्यधार्मिकैः. ३. G. H. and I. do not insert सह and J. als does the same. ४. B. D. G. and J. read अशुचौ for अशुचेः and I अशुचिभोजने for अशुचेर्भोजने. ५. C. and F. substitute मत्रोच्चारं for मूत्रोच्चारं, but it is meaningless. ६. G. reads भुक्त्वा सतपनं for बुद्ध्वा सान्तपनं ७. I. reads मार्गे for मार्गं.

इति। व्याघ्रोऽपि—

'अस्पृश्यस्पर्शनं कृत्वा यदा भुङ्क्ते गृहाश्रमी।
अकामतस्त्रिरात्रं स्यात् षड्रात्रं कामतश्चरेत्॥
यतिश्चैव वनस्थश्च कुर्यातां तौ तदेवं[1] तु'।

इति। उशना अपि—

'चण्डाल-श्वपचैः स्पृष्टो विण्मूत्रोच्छिष्ट एव च।
त्रिरात्रेण विशुद्धः[2] स्याद्भुक्तोच्छिष्टः षडाचरेत्'॥

इति। बृहस्पतिरपि—

'अस्नात्वा तु यदा भुङ्क्ते पिण्डं दत्त्वा पितुर्व्रती[3]।
स्पृष्टा शवमुदक्यां वा[4] चण्डालं सूतिकां तथा॥
अकामतस्त्रिरात्रं स्याद्बुद्ध्या[5] सान्तपनं चरेत्'।

इति। ब्रह्मसूत्रं[6] विना मूत्र-पुरीषादिकरणे स्मृत्यन्तरे प्रायश्चित्तमुक्तम्—

'विना यज्ञोपवीतेन यद्युच्छिष्टो भवेद् द्विजः।
प्रायश्चित्तमहोरात्रं गायत्र्यष्टशतं तु[7] वा'॥

इति। इदं च[8] कामकारविषयम्। अकामतस्तु—

'पिबतो मेहतश्चैव भुञ्जतो ऽनुपवीतिनः।
प्राणायामत्रयं षट्कं नक्तं च त्रितयं क्रमात्'॥

---

१. J. reads तदैव for तदेव. २. Except A., all others read विशुद्धिः for [वि]शुद्धः. ३. I. reads दत्त्वाऽपि तद्व्रती for दत्त्वा पितुर्व्रती. ४. C. F. and [...] substitute च for वा. ५. G. reads बुध्वा for बुद्ध्या. ६. B. and D. [o]mit the following:—

ब्रह्मसूत्रं विना मूत्र-पुरीषादिकरणे स्मृत्यन्तरे प्रायश्चित्तमुक्तम्—
'विना यज्ञोपवीतेन यद्युच्छिष्टो भवेद् द्विजः।.

[७.] I. reads जपेत् for तु वा and G. भवेत् for the same; while some sub[s]titute च for वा. ८. Except A., all others omit च.

इति । भोजनान्तरमाचमनमकृत्वासनादुत्थाने प्राय-श्चित्तमाश्वमेधिकेऽभिहितम्[1]—

'*यद्युत्तिष्ठत्यनाचान्तो भुक्त्वानासनात्ततः ।
सद्यःस्नानं प्रकुर्वीत सोऽन्यथोऽप्रयतो भवेत्'[2] ॥
(भा. आ. प. १०६.२०)

इति । अपाङ्क्तेयपङ्क्तौ भोजने मार्कण्डेय आह—

'अपाङ्क्तेयस्य[3] यः कश्चित् पङ्क्तौ भुङ्क्ते द्विजोत्तमः ।
अहोरात्रोषितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति' ॥

इति । नीलीरक्तवस्त्रधारणे[4] त्वापस्तम्ब आह—

'नीलीरक्तं यदा वस्त्रं ब्राह्मणोऽङ्गेषु धारयेत् ।
अहोरात्रोषितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति ॥ (४)
रोमकूपैर्यदाऽऽगच्छेद्रसो नील्यास्तु कस्यचित्[5] ।

* वचनमिदं 'त्रिवेन्द्रम्' नगरीस्थराजकीयपुस्तकसङ्ग्रहस्थभारतान्तर्गते आश्वमेधिके पर्वणि द्रष्टव्यम् । देवनागराक्षरमुद्रितपुस्तकेषु नोपलभ्येत इति शोधकैर्वेदितव्यम् ।

१. B and D. read प्रायश्चित्तमुक्तम् for ऽभिहितम्. २. text reads यश्तिष्ठत्यनाचान्तो भुक्त्वान्नासने ततः and E. and D. read नान्यथा ऽप्रयतो for सोऽन्यथा प्रयतो. ३. B. and D. read अपाङ्क्तेयश्च for अपाङ्क्तेयस्य. ४. B. C. D. F. G. and J. omit the following:—

नीलीरक्तवस्त्रधारणे त्वापस्तम्ब आह—
'नीलीरक्तं यदा वस्त्रं ब्राह्मणोऽङ्गेषु धारयेत् ।
अहोरात्रोषितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति ॥.

५. The text reads कर्हिचित् for कस्यचित्.

त्रिवर्णेषु च सामान्यं तप्तकृच्छ्रं विशोधनम् ॥ (५)
पालनं विक्रयश्चैव तद्वृत्त्या तूपजीवनम् ।
पतितस्तु भवेद्विप्रः त्रिभिः कृच्छ्रैर्विशुद्ध्यति ॥ (२)
स्नानं दानं जपो होमः स्वाध्यायः पितृतर्पणम् ।
वृथा तस्य महायज्ञा नीलीसूत्रस्य धारणात् ॥ (३)
नीलीमध्ये तु गच्छेद्वा प्रमादाद्ब्राह्मणः क्वचित् ।
अहोरात्रोषितो भूत्वा पञ्चगव्येन शुद्ध्यति ॥ (७)
नीलीदारु यदा भिन्द्याद्ब्राह्मणस्य शरीरकम् ।
शोणितं दृश्यते तत्र द्विजश्चान्द्रायणं चरेत् ॥ (६)
स्त्रीणां क्रीडार्थ-संभोगे शयनीये न दुष्यति ॥ (१)
नीलीरक्तेन वस्त्रेण यदन्नमुपनीयते ।
दीनारं नोपतिष्ठेत भोक्ता भुञ्जीत किल्विषम्' ॥ (८)
(आ. स्मृ. ६. १–८)

---

१. The text does not give the following two lines:—

त्रिवर्णेषु च सामान्यं तप्तकृच्छ्रं विशोधनम् ॥
पालनं विक्रयश्चैव तद्वृत्त्या तूपजीवनम् ।.

२. B. and D. read पावनं for पालनं. ३. We follow here A. and the text; while B. and D. read पावनं तु, G. and J. पालनं तु, C. and F. quite mistaken, H. पातनं तु and I. पातकं तु all for पतितस्तु; while I. reads विप्रे for विप्रः. ४. Except A. and the text all read व्यपोहति for विशुद्ध्यति. ५. H. I. and J. read -यज्ञो for -यज्ञा; while the text omits the following:—

स्नानं दानं जपो होमः स्वाध्यायः पितृतर्पणम् ।
वृथा तस्य महायज्ञा नीलीसूत्रस्य धारणात् ॥.

६. The text reads this verse after the next verse. ७. The text reads वा गच्छेत् for तु गच्छेद्वा. ८. We follow here only A. and the text; while I. reads यदा भिन्नात् for यदा भिन्द्यात् and B. C. D. E. F. G. H. and I. read शरीरतः and J. विशेषतः both for शरीरकम्. ९. All others, except A. and the text, substitute यत्र for तत्र. १०. The text does not insert this line. ११. J. reads यद्भक्तम् for यदन्नम्. १२. The text reads:—

अभोज्यं तद् द्विजातीनां भुक्त्वा चान्द्रायणं चरेत् ।.

इति । भृगुरपि-

'स्त्री[1]धृता शयने नीली ब्राह्मणस्य न दुष्यति ।
नृपस्य वृद्धवैश्यस्य पर्ववर्ज्यं हि धारणम् ॥
कम्बले[2] पट्टसूत्रे च नीलीरागो न दुष्यति' ।

इति । ब्रह्मतरुनिर्मितखट्वाद्यारोहणे शङ्खः—

'अध्यास्य[3] शयनं यानमासनं पादुके तथा ।
द्विजः पलाशवृक्षस्य त्रिरात्रं तु[4] व्रती भवेत् ॥
क्षत्रियस्तु रणेऽदत्वा[5] पृष्ठं प्राणपरायणः ।
संवत्सरं व्रतं कुर्याच्छित्वा पिप्पलपादपम्[6] ॥ (४९)
द्वौ विप्रौ[7] ब्राह्मणा-ऽग्नी वा दम्पती गो-द्विजोत्तमौ ।
अन्तरेण यदा गच्छेत् कृच्छ्रं सान्तपनं चरेत् ॥
होमकाले[8] तथा दोहे स्वाध्याये दारसङ्ग्रहे ।
अन्तरेण यदा गच्छेत् द्विजश्चान्द्रायणं चरेत्' ॥

(शा. स्मृ. १७. ४८–५१)

---

१. C. F. read वृद्धौ वैश्यस्य for वृद्धवैश्यस्य and B. C. D. E. F. G. and H. read पर्ववर्ज्यं विधारणम्; while I. स्पर्शो वर्ज्यं तु धारणम् both for पर्ववर्ज्यं हि धारणम्. २. B. reads कम्बली पट्टशुभ्रं च नीलरागो. D. reads the same, but substitutes पट्ट for पट्. ३. B. and D. read यद्यस्य for अध्यास्य, but it seems to be a mistake; while G. reads अध्यस्य for the same and the text omits this and following one line. ४. I. reads त्रिरात्रस्तु for त्रिरात्रं तु. ५. We follow here A. and the text, while all others read पृष्ठं दत्वा for ऽदत्वा पृष्ठं and the text substitutes हत्वा for दत्वा and प्राणपरायणम् for प्राणपरायणः. ६. Except A. and the text all others read वृक्षफलप्रदम् for पिप्पलपादपम्, but the reading is quite useless here. ७. This and the following three lines are not found in the printed copy of the text Bombay edition, but these occur in the manuscript copy. ८. B. and D. omit this and the following one line.

इति । दुःस्वप्नारिष्टदर्शनादौ स एवाह–

'दुःस्वप्नारिष्टदर्शनादौ घृतं हिरण्यं च दद्यात्'।

इति । तीर्थयात्रामन्तरेण देशान्तरगमने देवलः प्राय-श्चित्तमाह–

'सिन्धु-सौराष्ट्र-सौवीरान् तथा प्रत्यन्तवासिनः ।
अङ्ग-वङ्ग-कलिङ्गांश्च गत्वा संस्कारमर्हति' ॥
(दे. स्मृ. ६१)

इति । सूर्योदयादिकालशयने प्रायश्चित्तमाह यमः–

'सूर्योदये तु यः शेते सूर्याभ्युदित उच्यते ।
अस्तं गते तु यः शेते सूर्यनिर्मुक्त उच्यते ॥
ब्रह्मस्तेनावुभौ सम्यगहोरात्रोषितौ शुची ।
गायत्र्या दशसाहस्रं कुर्यादेकाह्निकं पृथक्' ॥

इति । मनुरपि–

'तं चेदभ्युदियात् सूर्यः शयानं कामकारतः ।
निम्लोचेद्वाऽप्यविज्ञानात् जपन्नुपवसेद्दिनम्' ॥
(म. स्मृ. २. २२०)

---

१. All others, except A. and I., omit -ऽरिष्ट-. २. B. and D. read शरिष्टदर्शने, E. and H. दुःस्वप्नारिष्टदर्शनात् both for दुःस्वप्नारिष्टदर्शनादौ. . J. reads -सांवीराः for -सोवीरान्. ४. I. reads कलिङ्गाख्यान् for कलिं-ाँश्च and G. पुनः for गत्वा. ५. C. and F. omit सूर्योदयादिकालशयने ायश्चित्तमाह यमः; while B. and D. omit only यमः. ४. Except A. and J. ll others read अहोरात्रोषितः शुचिः. ६. B. and D. read कुर्याद्देवाह्निकं, . कुर्यादेवाह्निके both for कुर्यादेकाह्निकं ; while I. substitutes बुधः for पृथक्. ७. B. D. and G. read अभ्युदितः for अभ्युदियात्. ८. The text eads कामचारतः for कामकारतः. ९. B. and D. read निम्लोचेद्वा for निम्लो-चेद्वा.

इति । गौतमस्तु ब्रह्मचारिणो विशेषमाह—

'सूर्याभ्युदितो ब्रह्मचारी तिष्ठेदहरभुञ्जानो ऽभ्यस्तमितश्च रात्रिं जपेत् सावित्रीम्' ।

(गौ. स्मृ. २३. २१)

इति । यति-वनस्थयोर्विशेषमाह वसिष्ठः—

'वनस्थश्च यतिश्चैव सूर्येणाभ्युदितौ यदि ।
ब्रह्मकूर्चाशिनौ भूत्वा जपेतां प्रणवं त्वहः' ॥

(व. स्मृ. २८. ४१ आन्ध्रपुस्तके)

इति । दण्ड-कमण्डल्वादिनाशे प्रायश्चित्तमाह पैठीनसिः—

' नष्टे दण्डकाष्ठे भैक्षं दत्त्वा ब्राह्मणाय तदहरुपवसेत् । अन्यं प्रयच्छेद्गुरुः । कमण्डलावप्येवमेव । नष्टायां मेखलायां त्रिव्रतमाचरेत्'।

इति । सन्ध्या-ऽग्निकार्यलोपे संवर्तः—

'सन्ध्यामापदि नोपास्ते अग्निकार्यं यथाविधि ।
सावित्र्यष्टसहस्रं तु जपेत् स्नात्वा समाहितः' ॥

(सं. स्मृ. २. २७)

इति । स्वशकृन्निरीक्षणे प्रायश्चित्तमाह यमः—

---

१. All others, except A. I. and J., read त्रिरात्रं or रात्रिं. २. B. C. D. E. F. G. H. I. and J. read सूर्येणाभ्युदितों for सूर्येणाभ्युदितौ. ३. We follow here A. and J.; while B. C. D. F. G. and H. read गत्वा हत्वा E. omits हत्वा and I. गत्वा तद्दत्वा all for हत्वा. ४. G. reads सन्ध्यामपरिभोज्यास्ते for सन्ध्यामापदि नोपास्ते. ५. Except A. and I. all others do not insert यमः, but the quoted verse elsewhere is quoted under the same name (Vol. I., Part I., p. 226, l. 4).

'प्रत्यादित्यं न मेहेत न पश्येदात्मनः शकृत् ।
दृष्ट्वा सूर्यं निरीक्षेत गामग्निं ब्राह्मणं तथा' ॥
(य.स्मृ. ९.१३)

इति । भोजनकालेऽशुचित्वे वृद्धशातातपः—

'यदा भोजनकाले तु अशुचिर्भवति द्विजः ।
भूमौ निक्षिप्य तं ग्रासं स्नात्वा विप्रो विशुद्ध्यति ॥
भक्षयित्वा तु[१] तं ग्रासमहोरात्रेण शुद्ध्यति ।
अशित्वा सर्वमेवान्नं त्रिरात्रेण विशुद्ध्यति' ॥
(वृ. शा. स्मृ. १६–१७)

इति । श्राद्धे निमन्त्रितस्य कालातिक्रमे यम आह—

'केतनं कारयित्वा तु योऽतिपातयते द्विजः ।
ब्रह्महत्यामवाप्नोति[२] शूद्रयोनौ प्रजायते ॥
एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते ब्राह्मणो नियतव्रतः ।
यतिचान्द्रायणं चीर्त्वा[३] ततश्चान्द्रायणं चरेत्' ॥
(य. स्मृ. ९. १४-१५)

इति । क्षत्रियाद्युपसंग्रहणे हारीत आह[४]—

'क्षत्रियाभिवादनेऽहोरात्रमुपवसेत् । वै-
श्यस्यापि[६] । शूद्रस्याभिवादने त्रिरा-
त्रमुपवासः[५] । तथा शय्याऽऽरूढपादुको-[७]

१. G. substitutes च for तु. २. B. C. L. G. and H. read समाप्नोति for भवाप्नोति. ३. A. reads तीर्त्वा for चीर्त्वा. ४. J. omits क्षत्रियाद्युपसंग्रहणे हारीत आह–; while B. and D. read हारीतः omitting आह. ५. H. and I. read उपवासः; while I. inserts स्यात् after उपवासः. ६. C. F. and J. omit अपि । शूद्रस्या- and read वैश्यस्याभिवादने; while B. and D. omit अपि. ७. B. and D. omit शय्यारूढपादुकोपानदारोपितपादोच्छिष्टांधकारस्थ-श्राद्धकृज्जपदेवतापूजाभिरताऽभिवादने.

पानदारोपितेपादोच्छिष्टा-ऽन्धकारस्थ-श्राद्ध-
कृज्जपदेवतापूजाभिरताऽभिवादने त्रिरात्र-
मुपवासः स्यात् । अन्यत्र निमन्त्रितेना-
न्यत्र भोजनेऽपि त्रिरात्रमुपवासः' ।
(हा. स्मृ. २१. ७-१२)

इति ॥

अभिशंसनप्रायश्चित्तम् ।

मिथ्याभिशंसने* प्रायश्चित्तमाह याज्ञवल्क्यः—

'महापापोपपापाभ्यां योऽभिशंसेन्मृषा परम् ।
अब्भक्षो मासमासीत स जापी नियतेन्द्रियः' ॥
(या. स्मृ. ३. २८५)

इति । जपश्च शुद्धवतीनां† कार्यः । तथा च वसिष्ठः—

'ब्राह्मणमनृतेनाभिशंस्य पतनीयेनोप-
पतनीयेन वा मासमब्भक्षः शुद्धवती-
रावर्तयेत् । अश्वमेधावभृथं वा गच्छेत्' ।
(व. स्मृ. २३. ३१)

* मिथ्याभिशंसनं निर्दुष्टमपि दोषवानयमिति प्रख्यापनम् ।

†'एतोन्विन्द्रंस्तवामीशानं'—इत्यादिका ऋचः शुद्धवतीसंज्ञकाः । ता आवर्तयेत् जपेदित्यर्थः ।

१. C. and F. read -पादुकोपलहासेऽपि for -पादुकोपानहारोपित-; whil[e] H. and J. -पादुकोपानहारोपित- for the same and -अन्धकारस्थ fo[r] -अन्धकारस्थ-. २. All others, except A. I., read निमन्त्रितेऽन्यत्र for निमन्त्रि[ते]तेनान्यत्र. ३. B. D. and H. insert स्यात् after उपवासः. ४. G. and I read मरम् for परम्. ५. G. and J. read अभक्षो for अब्भक्षो. ६. Except A. G. and the text all others read अभिशस्य for अभिशंस्य. ७. Except A. I. and the text all read स मासम् for मासम्.

इति। हारीतोऽपि—

'अनृताभिशंसनोक्रोशे[1] गुरूणां पैशुनेषु[2] च।
एकविंशतिरात्रं तु पिबेद्ब्राह्मीं सुवर्चलाम्'॥
(हा. स्मृ. २१. ३)

इति। शङ्ख-लिखितौ—

'नास्तिकवृत्तिः कृतघ्नः कूटव्यवहारी ब्राह्मणवृत्तिघ्नो मिथ्याभिशंसन इत्येते पञ्चसंवत्सरान् ब्राह्मणगृहे भैक्ष्यं चरेयुः। संवत्सरं धौतं[3] भैक्ष्यमश्नीयुः। षण्मासान् वा[4] गा अनुगच्छेयुः'।

इति। एतेषां वचनानां यथायोगं व्यवस्था द्रष्टव्या॥

अभिशस्तप्रायश्चित्तम्।

अभिशस्तप्रायश्चित्तमाह याज्ञवल्क्यः—

'अभिशस्तो मृषा कृच्छ्रं चरेदाग्नेयमेव वा।
निर्वपेत्तु पुरोडाशं वायव्यं पशुमेव वा'*॥
(या. स्मृ. ३. २८७)

* आग्नेयमग्निदेवताकं चरुं निर्वपेत्। अथ वा वायुदेवताकं चरुमित्यन्वयः। अपरार्कादिसर्वसम्मतो ऽयमेव पाठः। क्वचित् 'चरुम्' इति पाठो दृश्यते। तत्र अग्निदेवताकं चरुं वायुदेवताकं पशुमित्यन्वयः। तथापि नायं पाठो युक्तः। चरुनिर्वापस्य पश्वालभनस्य च लघुत्व-गुरुत्वात् तयोः समविकल्पो न सम्भवति।

१. G. reads अनृताभिशंसनक्रोधे for अनृताभिशंसनाक्रोशे. २. E. and I. read पैशून्ये च for पैशुनेषु च. ३. J. omits धौतं. ४. G. and I. omit वा. Only A. and the text substitute चरुम् for पशुम् and G. reads च for वा.

इति । यत्तु वसिष्ठवचनम्—

'एतेनैवाभिशस्तो व्याख्यातः' ।

(व. स्मृ. २३. ३७)

इति तत्तदेवाकृतप्रायश्चित्तस्ये द्रष्टव्यम् । यत्तु पैठीनसि-नोक्तम्—

' अनृतेनाभिशस्तः कृच्छ्रं चरेत् । मासं पातकेषु । महापातकेषु द्विमासम्'* ।

इति तदपि वसिष्ठेन समानविषयम् ।

तदेवं विष्णुनाऽनुक्रान्तानामतिपातकादीनां प्रकीर्णका-न्तानां दशविधानां पापानां सामान्यतो विशेषतश्च प्रायश्चि-त्तानि प्रतिपादितानि ॥

अथ रहस्यप्रायश्चित्तान्यभिधीयन्ते ।

यत् पापं कर्तृव्यतिरिक्तेनान्येन केनचिदपि न ज्ञातं तद्रह-स्यम् । तस्य प्रायश्चित्तमपि रहस्येव कर्तव्यम् । तथा च हारीतः—

*पातकलक्षणं पूर्वमुक्तम् । तेन पातकेनाभिशस्तो मासं महापातके-नाभिशस्तो मासद्वयं कृच्छ्रमाचरेत् ।

१. B. C. D. and F. read अकृतप्रायश्चित्तं for अकृतप्रायश्चित्तस्य and G. omits यत्तु before पैठीनसिनोक्तम्. २. G. and H. read विष्णुना क्रान्तानां for विष्णुनानुक्रान्तानां. ३. B. C. and D. omit प्रकीर्णकान्तानां दशविधानां; while G. omits दशविधानां.

'अथ ब्राह्मणस्य [१]श्रुतधर्मशास्त्रस्य *रहस्यमनुक्रमिष्यामः । [२]रहस्ये रहस्यं प्रकाशे प्रकाशम्'।

(हा. स्मृ. ३०. १-२)

इति । यमः—

'रहस्ये रहस्यं प्रकाशे प्रकाशम् । रहस्यकृते रहस्यमेव कर्तव्यम् । प्रकाशकृते प्रकाशमेव कर्तव्यम्' ।

इति । रहस्यत्वादेव नास्ति परिषदनुमत्यपेक्षा । तदाहतुर्बृहस्पति-याज्ञवल्क्यौ—

'विख्यातदोषः कुर्वीत [३]पर्षदोनुमतं व्रतम् ।
अनभिख्यातदोषस्तु [४]रहस्यव्रतमाचरेत्'† ॥

(या. स्मृ. ३. ३०१)

*श्रुतधर्मशास्त्रस्येति विशेषणात् धर्मशास्त्रज्ञ एव रहस्यप्रायश्चित्तं कर्तुमर्हति । न पुनः शास्त्रानभिज्ञ इति सिद्धं भवति।

† अत्र विज्ञानेश्वरव्याख्यानमतीव समीचीनं विशदं चेति मत्वा तदेव सङ्गृह्यते—

'कर्तृव्यतिरिक्तैरनभिख्यातो दोषो यस्याऽसौ । रहस्यं अप्रकाशं प्रायश्चित्तमनुतिष्ठेत् । अतः स्त्रीसम्भोगादौ तस्या अपि कारकत्वात् तदितरैरविज्ञातदोषस्य रहस्यव्रतमिति मन्तव्यम् । * * * अत एव स्त्री-शूद्रयोरप्यमुनैव मार्गेण रहस्यव्रतज्ञानसिद्धेरधिकारसिद्धिः। नच वाच्यं—रहस्यव्रतानां जपादिप्रधानत्वादविद्ययोश्च स्त्री-शूद्रयोस्तदनुपपत्तेरनधिकार—इति । यतो नैकान्ततो रहस्यव्रतानां जपादिप्रधानत्वम्। दानादेरप्युपदेशात् गौतमोक्तप्राणायामादेरपि सम्भवाच्च'—
इत्यलं विस्तरेण ।

१. H. reads श्रुति- for श्रुत-, but it seems incorrect. २. Except A. G. nd H. all others omit रहस्ये रहस्यं प्रकाशे प्रकाशम्' । इति यमः. I. also omits his and also omits रहस्ये रहस्यं प्रकाशे प्रकाशम्. ३. I. reads पर्षदा for पर्षदो. ४. The text reads हरस्यं व्रतम् for रहस्यव्रतम्.

इति। न च—विनापरिषदं व्रतज्ञानाभाव-इति शङ्कनीयम्। शास्त्रज्ञस्य तद्विज्ञानसम्भवात्। इतरेणापि बुद्धिमता[1] विद्वद्गोष्ठ्यां केनचिद्व्याजेनावगन्तुं शक्यत्वात्*। यदि[2] तदभिज्ञानाय परिषदोऽग्रे पापं प्रकटीकुर्यात्तदा प्रायश्चित्तं बहुलं भवति। द्विविधा ह्यशुद्धिः पापेन जन्यते। ऐहिक्यामुष्मिकी च। तयोरैहिकी शिष्टैः सह व्यवहारं वारयति। आमुष्मिकी तु नरकं प्रापयति। तत्र प्रकटपापेषु द्विविधाऽशुद्धिसद्भावात्तन्निवृत्त्यै प्रायश्चित्तबाहुल्यमपेक्षितम्। रहस्ये त्वैहिकाऽशुद्ध्यभावादामुष्मिकमात्राऽशुद्धिः[3] स्वल्पेनापि जप-होमादिना निवर्तते। अत एव मनुः प्राजापत्यादिव्रतानां जपादीनां च व्यवस्थामाह—

'एतैर्द्विजातयः शोध्या व्रतैराविष्कृतैनसः।
अनाविष्कृतपापांस्तु[4] मन्त्रैर्होमैश्च शोधयेत्' ॥

(म. स्मृ. ११. २२६)

इति। तत्र रहस्यानां साधारणं प्रायश्चित्तं स एवाह—

'वेदाभ्यासोऽन्वहं शक्त्या महायज्ञक्रिया क्षमा।
नाशयन्त्याशु पापानि महापातकजान्यपि ॥ (२४५)

---

*रहस्यप्रायश्चित्ताधिकारिणश्चतुर्विंशतिमते दर्शिताः—
'आहिताग्नेर्विनीतस्य वृद्धस्य विदुषः प्रायश्चित्तं
रहस्योक्तं पूर्वोक्तमितरस्याऽपि'।
इति।

---

१. G. reads ऋद्धिमता for बुद्धिमता. २. B. and D. omit यदि. ३. J. omits ऽशुद्धिः and except A. and I. all होम-. ४. E. I. and J. read -पापास्तु; while B. and D.-पापानां.

यथैधस्तेजसा वह्निः प्राप्तं निर्दहति क्षणात्।
तथाऽऽज्ञानकृतं पापं कृत्स्नं दहति वेदवित्॥ (२४६)
सव्याहृति-प्रणवकाः प्राणायामास्तु षोडश।
अपि भ्रूणहणं मासात् पुनन्त्यहरहःकृताः' ॥ (२४८)
(म. स्मृ. ११. २४६–२४८)

इति। वसिष्ठः—

'यद्यकार्यशतं साग्रं कृतं वेदश्च धार्यते।
सर्वं तत्तस्य वेदाग्निर्दहत्यग्निरिवेन्धनम्' ॥
(व. स्मृ. २७. १)

इति। चतुर्विंशतिमते—

'कृतैश्च क्रियमाणैश्च करिष्यद्भिर्न संशयः।
ब्रह्म प्रतिष्ठेत्येतावत् अनुवाकौ जपेद् द्विजः' ॥

---

१. B. and D. read this line as follows :—
यथैषां तेजसां वह्निः प्राप्तामिर्दहति क्षणात्।,
C. and F. यथैषां तेजसा वह्निः प्राप्तौ निर्दहति क्षणात्।,
G. reads यथैधांस्तेजसा वह्निः प्राप्तान्निर्दहति स्वयम्।,
E. H. and J. यथैधांस्तेजसा वह्निः प्राप्तान्निर्दहति क्षणात्।,
but J. differs in प्राप्तो for प्राप्तान्. all for—
यथैधस्तेजसा वह्निः प्राप्तं निर्दहति क्षणात्।.

२. The text reads this line as :—
तथा ज्ञानाग्निना पापं सर्वं दहति वेदवित् ॥.

३. B. C. D. F. H. and J. read सव्याहृतिकाः प्रणवाः, E. सव्याहृतीकाः प्रणवाः, G. सव्याहृतिकाः सप्रणवाः all for सव्याहृति-प्रणवकाः. ४. G. omits -हणं मासात् पुनन्त्यह-. ५. B. D. and H. read यद्यकार्यं कृतं प्राप्तं शतं and C. E. F. and J. यद्यकार्यं कृतं साग्रं शतं for यद्यकार्यशतं साग्रं कृतं; while G. substitutes वेगः for वेदः. ६. G. reads सर्वतरं तस्य and C. and F. सर्वत्र तस्य for सर्वं तत्तस्य. ७. B. and D. read पावनो यजुषि, C. F. and H. पावनो यजुषु, G. पावनो यजुषं, E., पावनो यजुषो and I. पवनाय जपेत् All for अनुवाकौ जपेद्.

इति । यमः—

'सहस्रपरमां देवीं शतमध्यां दशावराम्[1] ।
गायत्रीं स जपेन्नित्यं महापातकनाशिनीम् ॥
विराजं[2] द्विगुणं जप्त्वा तदह्नैव विशुद्ध्यति[3] ।
वामदेव्यं[4] त्रिरावर्त्य तदह्नैव विशुद्ध्यति ॥
पौरुषं सूक्तमावर्त्य मुच्यते सर्वकिल्बिषात् ।
वृषभं शतशो[5] जप्त्वा तदह्नैव विशुद्ध्यति ॥
वेदमेकगुणं[6] कृत्वा तदह्नैव विशुद्ध्यति ।
रुद्रैकादशकं जप्त्वा तदह्नैव विशुद्ध्यति' ॥

इति । विष्णुः—

'अथातः सर्ववेदपवित्राणि भवन्ति (१) येषां[7] जपैश्च होमैश्च द्विजातयः पापेभ्यः[8] पूयन्ते । (२)

---

१. H. reads दशावरम् for दशावराम्. २. B. D. and G. read विरजा-, C. F. E. and H. read विरजां both for विराजं; while G. reads दत्वा for जप्त्वा. ३. G. inserts इति after विशुद्ध्यति. ४. B. and D. omit the following :—

वामदेव्यं त्रिरावर्त्य तदह्नैव विशुद्ध्यति ।
पौरुषं सूक्तमावर्त्य मुच्यते सर्वकिल्बिषात् ॥
वृषभं शतधा जप्त्वा तदह्नैव विशुद्ध्यति ।
वेदमेकगुणं कृत्वा तदह्नैव विशुद्ध्यति ॥.

५. I. reads शतधा for शतशो. ६. E. I. omit this line. ७. Except A. I. and the text all others read एषां for येषां. ८. Except A. I. and the text all others read पापैः for पापेभ्यः; while C. and F. substitute प्रपूयन्ते for पूयन्ते and J. प्रमुच्यन्ते for पूयन्ते.

अघमर्षणम्। (३) देवकृतम्। (४) शुद्धवत्यः (५)। तरत्समन्दीयम्। (६) कूष्माण्ड्यः। (७) पावमान्यः। (८) दुर्गाः सावित्री। (९) अभीषङ्गाः। (१०) पदस्तोभाः। (११) सामानि। १२) व्याहृतयो भारुण्डानि। (१३) चन्द्रसाम। (१४) पुरुषव्रते सामनी। (१५) अब्लिंगम्। (१६) बार्हस्पत्यम्। (१७) गोसूक्तम्। (१८) वाक्सूक्तम्। (१९) अश्वसूक्तम्। (२०) मध्वर्चं सामनी चेन्द्रशुद्धे। (२०) शतरुद्रीयम्। (२१) अथर्वशिरः। (२२) त्रिसुपर्णम्। (२३) महाव्रतम्। (२४) नारायणीयम्। (२५) पुरुषसूक्तं च। (२६)

त्रीण्याज्यदोहानि रथन्तरं च
अग्नेर्व्रतं वामदेव्यं बृहच्च।

---

१. Here also we follow A. and I.; while all others read तरत्समन्दीयं ...ति and E. reads तरत्समन्दीधावति for तरत्समन्दीयम्. २. I. and the text ...d दुर्गासावित्री for दुर्गाः सावित्री. ३. The text substitutes अतीषङ्गाः ...d B. C. D. F. G. H. and J. read अभिषङ्गाः for अभीषङ्गाः. ४. G. ...ads महाव्याहृतयः for सामानि। व्याहृतयो. ५. B. and D. पुरुषो व्रतं देवतं ...समल्लिंगा, C. and F. पुरुषव्रते देवतं भासमालिङ्गा, E. and G. पुरुषव्रतं ...तं भासमलिंगा, H. पुरुषव्रतं देवते भासमाल्लिगा and J. पुरुषव्रतं दैवतं ...समाब्लिङ्गम्. All for पुरुषव्रते सामनी। अब्लिङ्गम्. ६. The text and I. ...not insert वाक्सूक्तम्. ७. The text and I. read अश्वसूक्तम्; while ...and F. substitute असूक्तम्। गोसूक्तम्। अश्वसूक्तम्. ८. The text and ...do not insert मध्वर्चः; while E. reads मद्बुधः and H. also reads the same ...the marginal correction. ९. The text and I. read सामनी चन्द्रसूक्ते for सामनी चेन्द्रशुद्धे. १०. I. and the text read त्रिसुपर्ण for त्रिसुपर्णम्. ...Except A. I. and the text all others omit च. १२. J. reads ...मियं व्रतं, C. F. and the text अग्निव्रतं for अग्नेर्व्रतं.

एतानि जप्यानि[1] पुनन्ति जन्तून्
जातिस्मरत्वं लभते यदीच्छेत्[2]*॥

(वि. स्मृ. ५६. १–२७)

---

* अघमर्षणं–'ऋतं चे'ति ऋक्संहितायां प्रसिद्धम्। देवकृतं। 'देवकृतस्यैनसोऽवयजनमसी'त्यादयो यजुर्मन्त्राः। शुद्धवत्यः पूर्वं विस्तरेणोक्ताः। तरत्समन्दीयं–'तरत्समन्दीधावतीति' ऋक्सूक्तम्। कूष्माण्ड्यः-यद्देवा देवहेलनमित्याद्या ऋचः। पावमान्यः–स्वादिष्ठयेति सूक्तम्। 'जातवेदसे' इति सूक्तं दुर्गाः। देवस्य त्वेति ऋचः सावित्री। अभीषङ्गाः-एतदाख्या मन्त्राः। ते च ऋक्संहितायां द्रष्टव्याः। पदस्तोभाः–'उत्सोदेवा हिरण्यया' इत्यादयः। सामानि प्रसिद्धानि। व्याहृतयः–'भूरग्ने चेत्यादयः। भारुण्डानि–भारदण्डानीत्यपि क्वचित् पाठः। 'ओम आयाहीत्यादि गायत्रं साम। चन्द्रसाम–'गोरमन्वतेत्यस्यामृचि गीयमानं साम। पुरुषव्रते सामनी–'सहस्रशीर्षा पुरुषः, त्रिपादूर्ध्व उदैत्' इत्येतयोर्ऋचोर्गीयमाने सामनी। 'पुरुषव्रतं साम' इत्येकवचनपाठे तु–वैश्वानरामित्येतत्सामेति बोद्धव्यम्। अब्लिङ्गं–'आपो हिष्ठेति ऋचि गीयमानं साम। बार्हस्पत्यं–सूक्तम्। तच्च–'बृहस्पते प्रथमं वाचो' इत्यादि। गोसूक्तं–'आ गावो आयन्'इत्यादि। वाक्सूक्तं प्रसिद्धम्। अश्वसूक्तं–'अयं ते अस्तु हर्यत' इत्यादि। नन्दपण्डितस्तु–यदिन्द्राहं यथा त्वमस्यामित्यस्यामृचि गीयमानं साम-गोसूक्तमश्वसूक्तं चेत्याह। मध्वर्चौ–'मधुवाता ऋतायते'इत्यादयो मन्त्राः। 'इन्द्राय साम गायत' इत्यादि इन्द्रशुद्धसंज्ञकम्। शतरुद्रीयं अथर्वशिरश्च प्रसिद्धे। त्रिसुपर्णमपि तथैव। महाव्रतं–'सोमं राजानमित्यस्यामृचि गीयमानं सामेति नन्दपण्डितः। नारायणीय–पौरुषसूक्ते प्रसिद्धे एव। चतुर्दशाधिकाष्टसहस्राणि सामानि सन्ति। तेषु त्रीणि आज्यदोहानि रथन्तरं अग्नेर्व्रतं वामदेव्यं बृहदिति च सप्त सामानि ईश्वरस्तावकत्वात् पाप्मानं पुनन्तीत्यर्थः।

---

१. C. E. F. H. and G. read जप्त्वा and I. and the text गीतानि for जप्यानि. २. Except A. I. and the text all read य इच्छेत् for यदीच्छेत्.

इति। चतुर्विंशतिमते—

पावमानीस्तथा कौत्सं पौरुषं सूक्तमेव च।
जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत पवित्रं[1] मधुच्छन्दसम्॥
मण्डलब्राह्मणं[2] रुद्रं शुक्रियो[3] मोक्षकस्तथा।
वामदेव्यं बृहत्साम जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते॥
यज्ञायज्ञीयमादित्यं[4] ज्येष्ठसाम च राजनम्[5]।
पौरुच्छेपं[6] च सामानि जप्त्वा मुच्येत किल्बषात्॥
अथर्वशिरसं चैव पौरुषं सूक्तमेव च।
नीलरुद्रं[7] तथैवैन्द्रं जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते॥
आथर्वणाश्च ये केचित् मन्त्राः कामविवर्जिताः।
ते सर्वे पापहन्तारो याज्ञवल्क्यवचो यथा॥
सिंहे मे[8] मन्युरित्येतदनुवाकं जपेद् द्विजः।
जप्त्वा पापै प्रमुच्येत बौधायनवचो *यथा॥
ऋग्वेदमभ्यसेद्यस्तु यजुःशाखामथापि वा।
सामानि सरहस्यानि[9] अथर्वाङ्गिरसस्तथा॥
ब्राह्मणानि च कल्पांश्च षडङ्गानि तथैव च।

---

* यथा च बौधायनधर्मशास्त्रे—
'सिंहे मे इत्यपां पूर्णपात्रेऽवेक्ष्य चतुष्पथे।
मुच्यते सर्वपापेभ्यो महतः पातकादपि'॥
(बौ. स्मृ. ४. ७. ७)

---

१. We follow here only G; while all others read सपुत्रं for [प]वित्रं. २. G. reads मण्डलं; while B. C. D. E. F. H. and J. read [म]ण्डालब्राह्मणं for मण्डलब्राह्मणं. ३. G. reads शुक्तियो and J. शुक्तिया [b]oth for शुक्रियो. ४. B. and D. read जप्त्वा for यज्ञा-; while J. substi[tu]tes यज्ञ- for यज्ञा-. ५. B. C. D. G. and F. read राजतम्. ६. B. and [I.] read पौरुच्छेपं श्च, E. मारुच्छेपं च and G. पारुच्छेपश्च all for पारुच्छेपं ७. Except A. and I. all read नीलरुद्राः for नीलरुद्रं. ८. B. and [I.] read हिंसे मे and I. संहोमे for सिंहे मे. ९. G. reads चरवस्यानि for [सर]हस्यानि.

आख्यानानि [1]तथाऽन्यानि जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते* ॥
[3]इतिहास-पुराणानि देवतास्तवनानि च ।
जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत धर्मस्थानैस्तथा परैः' ॥

इति । बौधायनः—

'विधिना शास्त्रदृष्टेन प्राणायामान् [4]षडाचरेत् ।
यदुपस्थकृतं पापं पद्भ्यां वा यत् कृतं भवेत् ॥
बाहुभ्यां मनसा [5]वाचा श्रोत्र-त्वक्-घ्राण-चक्षुषा' ।
[6]सायंसन्ध्यामुपस्थाय तेन तस्मात् प्रमुच्यते'† ॥
(बौ. स्मृ. २. ४. ७. १८)

इति । मनुः—

'महापातकिनश्चैव शेषाश्चाकार्यकारिणः ।
तपसैव सुतप्तेन मुच्यन्ते किल्बि[7]षात्ततः ॥ (२३९)
यत्किञ्चिदेनः कुर्वन्ति मनो-वा[8]क्कर्मभिर्जनाः ।
तत्सर्वं निर्[9]दहन्त्याशु तपसैव तपोधनाः'‡ ॥ (२४१)
(म. स्मृ. ११. २३९-२४१)

---

* कौत्सं कुत्सर्षिणा दृष्टं-'अपनः शोशुचदघम्'-इत्येतत् सूक्तम् । माधुच्छन्दसं-'अग्निमीळे' इत्यादि । अन्यत् पूर्वमुक्तम् ।

† नित्यसन्ध्यातिरिक्तेयं प्रायश्चित्तरूपा सन्ध्या पृथगेवोपास्या ।

‡ तपोरूपमिदं प्रायश्चित्तं तदेव स्तूयते । मेधातिथ्यादयस्तु पूर्वोक्तव्रताचरणमेव तपः तस्यैवेयं स्तुतिरिति मन्यन्ते । मम तु 'तप सन्तापे' इत्यस्माद्धातोर्निष्पन्नेन तपश्शब्देन पञ्चाग्निसाधनादिकं तप एव ग्राह्यं न व्रतादिकमिति प्रतिभाति ।

---

१. B. and D. substitute यथा- for तथा-. २. G. omits this verse. ३. This line does not appear in the text. ४. E. reads समाचरेत् for षडाचरेत्. ५. The text reads वापि वाचा वा यत्कृतं भवेत् for वाचा श्रोत्र-त्वक्-घ्राण-चक्षुषा. ६. This line does not appear in any of the manuscript except A. and the text. ७. B. C. D. F. and G. substitute किल्बिषान्विताः for किल्बिषात्ततः. ८. The text reads मनोवाङ्मूर्तिभिर्जनाः for मनो-वाक्कर्मभिर्जनाः. ९. The text reads निर्दहन्ति for निर्णुदन्ति; while B. C. and F. read तपो जनाः for तपोधनाः.

इति । कूर्मपुराणेऽपि–

'जपस्तपस्तीर्थसेवा देव-ब्राह्मणपूजनम् ।
ग्रहणादिषु कालेषु महापातकशोधनम् ॥ (१०८)
पुण्यक्षेत्राभिगमनं सर्वपापप्रणाशनम्[1] ।
देवताभ्यर्चनं नृणामशेषाघविनाशनम् ॥ (९७)
अमावास्यां तिथिं प्राप्य यः समाराधयेद्भवम् ।
ब्राह्मणान् भोजयित्वा[2] च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ (९८)
कृष्णाष्टम्यां महादेवीं[3] तथा कृष्णचतुर्दशीम् ।
सम्पूज्य ब्राह्मणमुखे सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ (९९)
त्रयोदश्यां तथा रात्रौ सोपहारं त्रिलोचनम् ।
ईष्टेशं[4] प्रथमे यामे मुच्यते सर्वपातकैः ॥ (१००)
एकादश्यां निराहारः समभ्यर्च्य जनार्दनम् ।
द्वादश्यां शुक्लपक्षस्य सर्वपापैः[5] प्रमुच्यते ॥ (१०७)
उपोषितश्चतुर्दश्यां कृष्णपक्षे समाहितः ।
यमाय धर्मराजाय मृत्यवे चान्तकाय च ॥ (१०१)
वैवस्वताय कालाय सर्वभूतक्षयाय च[6] ।
प्रत्येकं तिलसंयुक्तान् दद्यात्सप्तोदकाञ्जलीन् ॥ (१०२)

---

१. The text reads -त्रिनाशनम् for -प्रणाशनम्. २. The text reads यित्वा for भोजयित्वा. ३. We follow here only A. and the text; while others read महादेवं for महादेवीं. ४. B. D. E. I. G. J. read दृष्ट्वेशं for शं; while C. F. and H. दृष्ट्वेशं प्रयतो for इष्टेश प्रथमे. ५. The text reads पापैः for सर्वपापैः ६. After this line I. inserts the following two lines:—

औदुम्बराय दध्नाय नीलाय परमेष्ठिने।
वृकोदराय चित्राय चित्रगुप्ताय ते नमः ॥;

se lines are neither found in our manuscripts nor in the text and seven names of Yama are complete in this śloka, therefore these are quite useless here.

स्नात्वा नद्यां तु पूर्वाह्ने मुच्यते सर्वपातकैः'॥(१०१)
(कू. पु. १. २. ३३.१७-१०८)

इति । पैठीनसिः—

'सर्वपापप्रसक्तोऽपि ध्यायन्निमिषमच्युतम् ।
पुनस्तपस्वी भवति पङ्क्तिपावनपावनः' ॥

इति । चतुर्विंशतिमते—

'मृगारेष्टिः पवित्रेष्टिस्त्रिहविः पावमान्यपि ।
इष्टयः पापनाशिन्यो वैश्वानर्या समन्विताः'॥

इति । कूर्मपुराणे—

'अस्मिन् कलियुगे घोरे लोकाः पापानुवर्त्तिनः ।
भविष्यन्ति महाबाहो वर्णाश्रमविवर्जिताः ॥
नान्यत् पश्यामि जन्तूनां मुक्त्वा वाराणसीं पुरीम् ।
सर्वपापप्रशमनं प्रायश्चित्तं कलौ युगे' ॥
(कू. पु. १. १. २८. ९-१०)

इति । इति साधारणप्रायश्चित्तानि ॥

अथ प्रतिपदोक्तानि प्रायश्चित्तानि ।

तत्र याज्ञवल्क्यः—

---

१. The text substitutes दद्यात्र for नद्यां तु, but it appears meaningless here. २. These quoted four lines are found in the printed copy of the said Purana, but they do not exist in the manuscript copy, which is written in Telegu.

'त्रिरात्रोपोषितो जप्त्वा ब्रह्महा त्वघमर्षणम्।
अन्तर्जले विशुद्ध्येत गां दत्त्वा च पयस्विनीम्' ॥
(या. स्मृ. ३. ३०१)

इति। शङ्ख-लिखितावपि—
'ब्रह्महा त्रिरात्रोपोषितोऽन्तर्जले[1]ऽघमर्षणं
त्रिरावर्तयेत्[2]'।

इति। एतच्च कामकारविषयम्। अकामकारविषये तु यमः—
'एवं ब्रह्महत्या-सुरापान-सुवर्णस्तेय-गुरुतल्पेषु प्राणायामैः श्रान्तोऽघमर्षणं जपेत्'।

इति। बौधायनः—
'ग्रामात्[3] प्राचीमुदीचीं वा दिशमुपनिष्क्रम्य स्नातः शुचिरुदकान्ते स्थण्डिलमुपलिप्य सकृत् क्लिन्नवासाः सकृत् पूतेन पाणिना आदित्याभिमुखोऽघमर्षणस्वाध्यायमधीयीत। (२) प्रातःशतं माध्याह्ने शतं अपराह्णे[4] शतमपरिमितं वा। (३) उदितेषु नक्षत्रेषु प्रसृतियावकं प्राश्नीयात्[5]। (४) ज्ञानकृतेभ्योऽज्ञानकृतेभ्यश्चोपपातकेभ्यः[6] सप्तरात्रात् प्रमुच्यते। (५)

---

१. C. and F. omit the following portion :—
अन्तर्जले विशुद्ध्येत गां दत्त्वा च पयस्विनीम्' ॥
इति। शंख-लिखितावपि—
'ब्रह्महा त्रिरात्रोपोषितोऽन्तर्जले ऽघमर्षणं.
२. B. and D. त्रिवारं त्रिः. ३. The text reads तीर्थं गत्वा स्नातः शुचिवासा उदकान्ते स्थण्डिलमुद्धृत्य for ग्रामात्प्राचीमुदीचीं वा दिशमुपनिष्क्रम्य स्नातः शुचिरुदकान्ते स्थण्डिलमुपलिप्य. ४. We follow here only A. and the text; while all others read सायाह्ने शतं परिमितं च for अपराह्णे शतमपरिमितं वा. ५. Except A. and the text all others read अश्नीयात् for प्राश्नीयात्. ६. Except A. and the text all others omit अज्ञानकृतेभ्यः and insert च after उपपातकेभ्यः and read द्वादशरात्रान्महापातकेभ्यः। एवं ब्रह्महत्या सुवर्णस्तेयं सुरापानं च for द्वादशरात्राद्भ्रूणहननं गुरुतल्पगमनं सुवर्णस्तैन्यं सुरापानमिति च.

द्वादशरात्राद्भ्रूणहननं गुरुतल्पगमनं सुव-
र्णस्तैन्यं सुरापानमिति च वर्जयित्वा । (६)
एकविंशतिरात्रात् तान्यप्यतितरति[1] । (७)
(बौ. स्मृ. ३. ९. २-७)

इति । मनुरपि—

'अरण्ये वा त्रिरभ्यस्य प्रयतो वेदसंहिताम् ।
मुच्यते पातकैः सर्वैः पराकैः शोधितस्त्रिभिः'[2]॥
(म. स्मृ. ११. २५८)

इति । बृहद्विष्णुरपि—

'ब्रह्महत्यां कृत्वा प्राचीमुदीचीं वा दिशमुप-
प्रभूतेनेन्धनेनाग्निं प्रज्वाल्याघमर्षणेनाष्टसहस्र-
माज्याहुतीर्जुहुयात्तदेतस्मात्पूतो भवति'[3] ।

इति ।[4]एतानि कामाकामकारादिभेदेन व्यवस्थापनीयानि।
सुरापाने यम आह—

१. I. reads अभितरति and the text अपि तराति for अप्यतितरति ; adds तान्यपि जयति, २. J. reads शोधितैः for शोधितः. ३. B. D. E. ; H. read आहुतीः for आज्याहुतीः. ४. B. C. D. F. and G. omit following portion :—

एतानि कामाकामकारादिभेदेन व्यवस्थापनीयानि । सुरापाने यम आह—

'सुरापः कण्ठमात्रमुदकमवतीर्य सुतसोमात् प्रसृतिमादायोङ्कारेणाभिमन्त्र्य पिबेत् । ततोऽप्सु निमग्नो मानस्तोकीयं जपेत्' ।

इति । याज्ञवल्क्यः—

'त्रिरात्रोपोषितो हुत्वा कूष्माण्डीभिर्घृतं शुचिः' ।

इति । मनुः—

'कौत्सं जप्त्वापि—&c.......... &c., up to page 168, line

'सुरापः कण्ठमात्रमुदकमवतीर्य सुतसोमात्
प्रसृतिमादायोङ्कारेणाभिमन्त्र्य पिबेत् । ततो
ऽप्सु निमग्नो मानस्तोकीयं जपेत्'[1] ।

इति । याज्ञवल्क्यः—

'त्रिरात्रोपोषितो हुत्वा कूष्माण्डीभिर्घृतं शुचिः'।

(या. स्मृ. ३. ३०४)

इति । मनुः—

'कौत्सं जप्त्वाप[2] इत्येतद्वासिष्ठं च प्रतीत्यृचम्[3] ।
माहित्रं शुद्धवत्यश्च सुरापोऽपि विशुद्ध्यति ॥ (२४९)
मन्त्रैः शाकलहोमीयैरब्दं[4] हुत्वा घृतं द्विजः ।
सुगुर्वप्यपहन्त्येनो जप्त्वा वा नम इत्यृचम्[5] ॥ (२५६)
महापातकसंयुक्तोऽनुगच्छेद्गाः समाहितः[6] ।
अभ्यस्याब्दं पावमानीर्भैक्षाहारो विशुद्ध्यति* ॥ (२५७)

(म. स्मृ. ११. २४९-२५७)

*कौत्सं—'अपनः शोशुचदघमित्येतत् । वासिष्ठं—'प्रतिस्तोमेभिरुषसं ष्ठा' इत्येतत् । माहित्रं—'महित्रीणामवोऽस्त्विति । शुद्धवत्यः—पूर्वमुक्ताः । कृतस्यैनसो' इत्यादयोऽष्टौ मंत्राः शाकलहोमीयाः । नम इत्यृचं—'नम

१. J. reads सुतसोमात् वसृमिमादाय for सुतसोमात् प्रसृतिमादाय. २. E. H. and J. read जपित्वा for जप्त्वा; while I. reads this line as follows :—

'कौत्सं जपित्वाऽपैत्यंनो वासिष्ठं चत्यृचम्प्रति ।.

३. E. and H. read वासिष्ठं चेति ऋचम्प्रति, but E. substitutes त्वे for त्यृचम् and J. वासिष्ठत्रं च ऋचं प्रति both for वासिष्ठं च प्रतीत्यृचम्. ४. J. reads सकलहोमीयैरिष्टं for शाकलहोमीयैरब्दं. ५. A. reads इत्यृचम् the Commentator Medhâtithi follows this reading ; while J. reads नमत् for नमः, but it seems to be incorrect. ६. J. reads समागाः for समाहितः.

इति । वसिष्ठः[1]—

'सुरां पीत्वाऽप्सु निर्मज्य त्रिः पठेदघमर्षणम्[2] ।
यथाऽश्वमेधावभृथस्तादृशं मनुरब्रवीत्' ॥
(व. स्मृ. २६. ८)

इति । अत्र ज्ञानाज्ञानाभ्यासानभ्यासैर्व्यवस्था द्रष्टव्या । सुवर्णस्तेये शातातपः—

'मद्यं पीत्वा गुरुदारांश्च गत्वा
स्तेयं कृत्वा ब्रह्महत्यां च कृत्वा ।
भस्मच्छन्नो भस्मशय्यां शयानो[3]
रुद्राध्यायी मुच्यते सर्वपापैः' ॥
(शा. स्मृ. १. ७१)

इति । यमः[4]—

'ब्राह्मणः सुवर्णस्तेयं कृत्वा हिरण्यं शालायां[5] प्रक्षिप्याऽप्सु स्नातो[6] ग्रीवामात्रमुदकं हिरण्यवर्णाभिश्चतसृभिरात्मानमभ्युक्ष्य त्रीन् प्राणायामान् कृत्वा तदेतस्मात् पापात् पूतो भवति' ।

आविवेश-' इत्यृचमिति सर्वज्ञनारायणः । 'उग्रं नम आविवास' इति रामचन्द्रः । पावमान्यः ऋक्संहिताया नवमं मण्डलं स्वादिष्टयेत्यारभ्य 'यं राजन्' इत्यन्तम् ।

---

१. E. and H. omit वसिष्ठः २. The text reads आ[illegible] वाऽप्सु निमज्ज[illegible] त्रिर्जपेत् for सुरां पीत्वाऽप्सु निर्मज्य त्रिः पठेत्. ३. I. reads -शय्याशयनो an[d] J. reads -शय्याशयानो both for -शय्यां शयानो. ४. E. and H. om[it] यमः. ५. J. reads हिरण्यशालायां for हिरण्यं शालायां. ६. E. H. and [J.] read निष्णातः for स्नातः.

इति। बृहस्पतिः—

'सकृज्जप्त्वाऽस्यवामीयं शिवसङ्कल्पमेव वा।
अपहृत्य सुवर्णं वा क्षणाद्भवति निर्मलः'॥

इति। याज्ञवल्क्यः—

'ब्राह्मणः स्वर्णहारी तु रुद्रजापी जले स्थितः'।
(या. स्मृ. ३. ३०४)

इति। जपश्चैकादशकृत्वा कार्यः। तदाह अत्रिः—
'एकादश गुणान् वाऽपि रुद्रानावर्त्य धर्मवित्॥
महापापैरपि स्पृष्टो मुच्यते नात्र संशयः'॥
(वृ. अ. स्मृ. ४. ६)

इति। गुरुतल्पे याज्ञवल्क्यः—
'सहस्रशीर्षाजापी च मुच्यते गुरुतल्पगः।
गौर्देया कर्मणोऽस्यान्ते पृथग्गोभिः पयस्विनी'॥
(या. स्मृ. ३. ३०५)

इति। यमोऽपि—

'अथ गुरुतल्पगमनं कृत्वाऽघमर्षणमन्तर्जले
त्रिरावर्त्य तदेतस्मात् पापात् पूतो भवति'।

E. I. and J. read ब्राह्मणस्वर्णहारी for ब्राह्मणः स्वर्णहारी. २. The e occurs in Vrid-dhatri Samhitâ, but not Atri or Âtreya. It reads यति for धर्मवित् and for the second line it reads महापातकोपपातकेभ्यो ीकरणेभ्यो मुच्येत for महापापैरपि स्पृष्टो मुच्यते नात्र संशयः. ३. E. I. J. read सहस्रशीर्षजापी for सहस्रशीर्षाजापी.

इति । मनुरपि—

> ‘ हविष्पान्तीयमभ्यस्य[1] न तमंह इतीति च ।
> जप्त्वा[2] च पौरुषं सूक्तं मुच्यते गुरुतल्पगः’ ॥
> (म. स्मृ. ११. २५१)

इति । संसर्गी[3] येन सह संसर्गं करोति स तदीयमेव प्रायश्चित्तं कुर्यात् ।

> ‘स तस्यैव व्रतं कुर्यात्’।

इति पूर्वमेवोक्तत्वात् ॥

अथोपपातकरहस्यप्रायश्चित्तानि[4] ।

तत्र[5] यमः—

> ‘दशप्रणवसंयुक्तैः प्राणायामैश्चतुःशतैः ।
> मुच्यते ब्रह्महत्यायाः किं पुनः शेषपातकैः’॥

इति । याज्ञवल्क्योऽपि—

> ‘प्राणायामशतं कार्यं सर्वपापापनुत्तये[6] ।
> उपपातकजातानामनादिष्टस्य चैव हि’ ॥
> (या. स्मृ. ३. ३०६)

---

१. We follow here A. and G.; while B. and D. read हविष्यार्श समभ्यस्य and others read हविष्यन्तीयमभ्यस्य for हविष्पान्तीयमभ्यस्य. in the text (Bombay, Mandlik's edition). Some places have हविष्यन्तीयम् and some हविष्यन्तम्, but the quoted Mantra is हविष्पान्तमजरं, &c Therefore all these readings seem incorrect. २. The text read जपित्वा for जप्त्वा च; while H. substitutes तु for च. ३. I. reads संसर्ग for संसर्गी. ४. G. substitutes यथा for अथ. ५. B. and D. omit तत्र यमः; while E. H. G. I. and J. substitute अत्र for तत्र. ६. B. and D. read सर्वपापप्रणुत्तये for सर्वपापापनुत्तये.

इति। मनुरपि—

'एनसां स्थूल-सूक्ष्माणां चिकीर्षन्नपनोदनम्।
अवेत्यृचं जपेदब्दं यत्किञ्चेदमितीति च' ॥
(म. स्मृ. ११. २५२)

इति। अत्र सकृदभ्यासादिभेदेन व्यवस्था द्रष्टव्या ॥

अथ व्रतलक्षणानि।

तत्र सर्वव्रतस्य साधारणान्यङ्गानि याज्ञवल्क्य आह—

'ब्रह्मचर्यं दया क्षान्तिर्दानं सत्यमकल्कता।
अहिंसाऽस्तेय-माधुर्ये दमश्चेति यमाः स्मृताः॥
स्नान-मौनोपवासेज्या-स्वाध्यायोपस्थनिग्रहाः।
नियमा गुरुशुश्रूषा-शौचा-ऽक्रोधा-ऽप्रमादिताः ॥
(या. स्मृ. ३. ३१३–३३४)

इति। अत्र ब्रह्मचर्यं सर्वेन्द्रियनिग्रहः। उपस्थनिग्रहो लिङ्गनिरोधः। तयोर्गो-बलीवर्दन्यायेन पुनरुक्तिः। अकल्कत्वमकुटिलत्वम्।

---

१. The text reads वा for च. २. Except A. all omit तत्र and I. ads सर्वव्रतसाधारणाङ्गानि for सर्वव्रतस्य साधारणान्यङ्गानि. ३. B. D. G. id J. read अकल्पता for अकल्कता. ४. Except E. G. I. and the xt read -ऽस्तेयमाधुर्यदमाश्चेति and H. -ऽस्तयमाधुर्ये दमश्चेति both for तेय-माधुर्ये दमश्चेति. ५. G. and the text read स्नानं for स्नान-; while I. id some others substitute -निग्रहः for -निग्रहाः. ६. B. D. and the xt read -ऽप्रमादता for -ऽप्रमादिताः. ७. B. and D. read अथ for अत्र; hile H. व्रतचर्यं, C. and F. व्रतचर्ये for ब्रह्मचर्यं. ८. C. F. and G. ıbstitute तथा for तयोः; while except G. and J. read अपुनरुक्तिः for रुक्तिः. ९. J. reads अकल्पत्वम् for अकल्कत्वम्.

इति । मनुरपि–

'अहिंसां सत्यमक्रोधमार्जवं च समाचरेत् । (२२२)
त्रिरह्नि त्रिर्निशायां च सवासा जलमाविशेत् ।
स्त्री-शूद्र-पतितांश्चैव नाभिभाषेत कर्हिचित् ॥ (२२३)
स्थानासनाभ्यां विहरेदशक्तोऽधः शयीत वा ।
ब्रह्मचारी व्रती च स्याद् गुरु-देव-द्विजार्चकः ॥ (२२४)
सावित्रीं च जपेन्नित्यं पवित्राणि च शक्तितः ।
सर्वेष्वेव व्रतेष्वेवं प्रायश्चित्तार्थमादृतः' ॥ (२२५)
(म. स्मृ. ११. २२२-२२५)

इति । तत्र प्राजापत्यव्रतलक्षणमाह हारीतः–

'त्र्यहं सायं त्र्यहं प्रातस्त्र्यहमद्यादयाचितम् ।
परं त्र्यहं वायुभक्ष एष कृच्छ्रः प्रजापतेः' ॥

इति । मनुरपि–

'त्र्यहं* प्रातस्त्र्यहं सायं त्र्यहमद्यादयाचितम् ।
त्र्यहं परं तु नाऽश्नीयात् प्राजापत्यं चरन्द्विजः' ॥
(म. स्मृ. ११. २११)

* अत्र द्वौ पक्षौ । तत्र प्रथमः स्वस्थानविवृद्धिपक्षोऽयं मनुना दर्शितः– 'त्र्यहं प्रातर्भोजनं त्र्यहं सायमेवं भोजनं । त्र्यहमयाचितभोजनमिति एव एव नियमः दिनत्रयं धार्य इत्युक्तमतस्तस्य वृद्धिःस्वस्थान एव भवति

१. The following quoted verses are not found in the MS of the text o Manu. २. B. C. D. E. F. and G. read त्रिरह: for त्रिरह्नि ; while G. read आविशेत् for आविशेत. ३. I. reads अक्रोधो for अशक्तो. ४. G. reads स्वश क्तत: for च शक्तितः. ५. B. and D. read आहृतः, I. and J. आवृता: for आदृतः. ६. I. reads अत्र for तत्र. ७. I. reads प्रजापातिः for प्रजापतेः ८. B. D. and J. do not insert मनुरपि ; while B. substitutes अस्यैनुरपि This may be the writer's mistake. ९. The text reads च for तु १०. G. reads चरेत् for चरन्.

इति । अस्यैवाधिकारिभेदेन प्रयोगान्तरमाह वसिष्ठः—

'अहः प्रातरहर्नक्तमहमेकमयाचितम् ।
अहः पराकं तत्रैकमेवं चतुरहौ परौ ॥
अनुग्रहार्थं विप्राणां मनुर्धर्मभृतां वरः ।
बाल-वृद्धा-ऽऽतुराणां* च शिशुकृच्छ्रमुवाच ह'[1] ॥
(व. स्मृ. २३. ४२–४३)

इति । एतदुभयमपि प्राजापत्यकृच्छ्रं दर्शयति याज्ञवल्क्यः—

'एकभक्तेन नक्तेन तथैवायाचितेन च ।
उपवासेन चैकेन[2] पादकृच्छ्रः प्रकीर्तितः ॥
यथाकथंचित्त्रिगुणः प्राजापत्योऽयमुच्यते' ॥
(या. स्मृ. ३. ३१९. ३२०)

द्वितीयः दण्डकलितवदावृत्तिपक्षोऽयं वसिष्ठेन दर्शितः—तत्र प्रथमे ऽह्नि प्रातरेवैकवारं हविष्यान्नभोजनं कार्यम् । द्वितीये ऽह्नि सायमेकवारमेव न दिवा । तृतीये ऽह्नि एकवारमयाचितमश्नीयात् । अत्र सर्वत्र भोजनं परिमितमेव कार्यम् । न यथेष्टम् । प्रायश्चित्तार्थत्वात् । चतुर्थे ऽह्नि पराकम् । तल्लक्षणं पूर्वमेवोक्तम् । एवं प्रथमं चतुरहमतीत्य द्वितीयं तृतीयमपि चतुरहमेवमेव निर्वर्तयेदेवं द्वादशदिनसाध्योऽयं कृच्छ्रः'।

* यथाह मनुः—

'चतुरः प्रातरश्नीयात् पिण्डान् विप्रः समाहितः ।
चतुरोऽस्तमिते सूर्ये शिशुचान्द्रायणं स्मृतम्' ॥

इत्याद्यनुसन्धेयम् ।

---

१. The text reads बाल-वृद्धा-ऽऽतुरेष्वेवं for बाल-वृद्धा-ऽऽतुराणां च. २. E. reads वैकेन and the text चैवायं both for चैकेन.

इति । एकभुक्तेन दिवैव सकृद्भोजनेन । नक्तेन रात्रौ स[1]कृद्भोजनेन । अयाचितेन न विद्यते याचितं यस्मिन् भोजने तदयाचितम् । तेन । अत्र कालविशेषाप्रतीतेर्दिवा रात्रौ वा सकृद्भोजनेन । उपवासेन चैकेन एकस्मिन् दिनेऽनशनेन च पादकृच्छ्रो भवति । अयमेव पादकृच्छ्रः स्वस्थानविवृद्ध्या वा [2]दण्डकलितवदावृत्त्या वा यथा कथंचित्त्रिगुणः त्रिरभ्यस्तः प्राजापत्य इत्युच्यते इत्यर्थः । एकभक्तादिषु ग्राससङ्ख्या आपस्तम्बेन दर्शिता—

'सायं द्वाविंशतिर्ग्रासाः प्रातः षड्विंशतिः[3]स्मृताः ।
[4]चतुर्विंशतिरयाच्याः परं निरशनं स्मृतम्' ॥
(आ. स्मृ. १. ९१)

इति । तत्परिमाणमपि तेनैवोक्तम्—

'कुक्कुटाण्डप्रमाणं तु यथा वाऽऽस्यं विशेत्सुखम्' ।
(आ. स्मृ. १. ९०)

इति । चतुर्विंशतिमते तु[5] प्रकारान्तरेण सङ्ख्या श्रूयते-

'प्रातस्तु द्वादश ग्रासाः सायं पञ्चदशैव तु ।
अयाचिते च द्वावष्टौ[6] परं वै मारुताशनः' ॥

इति । अत्र शक्त्यपेक्षया व्यवस्था द्रष्टव्या । आपस्तम्बस्तु चतुरः पादकृच्छ्रान् कृत्वा तेषां वर्णभेदेन व्यवस्थामाह—

---

१. B. and D. omit नक्तेन रात्रौ सकृद्भोजनेन. २. Except A. and I. read दण्डकरितवत् for दण्डकलितवत्. ३. B. C. D. E. F. G. and H. substitute मताः for स्मृताः. ४. G. reads चतुर्विंशतिरात्रौ च for चतुर्विंशतिरयाच्याः. ५. G. and I. omit तु. ६. G. substitutes वा for च and reads त्र्यहं च, C. and F. read त्र्यहं वा and J. त्र्यहे वा all for परं वै; while B. and D. अहं वै for the same.

'त्र्यहं निरशनं पादः पादश्चायाचितं त्र्यहम्।
सायं त्र्यहं तथा पादः पादः प्रातस्तथा त्र्यहम्॥ (१३)
प्रातःपादं चरेच्छूद्रः सायं वैश्यस्य दापयेत्।
अयाचितं तु राजन्ये त्रिरात्रं ब्राह्मणे स्मृतम्'॥ (१५)
(आ. स्मृ. १. १३–१५)

इति। अर्धकृच्छ्र-पादोनकृच्छ्रयोरपि स्वरूपं स एवाह–

'सायं-प्रातर्दिनार्धं स्यात् पादोनं नक्तवर्जितम्'।
(आ. स्मृ. १. १४)

इति। अयमर्थः। अयाचितोपवास-त्र्यह-द्वयानुष्ठानेनार्ध-कृच्छ्रो भवति। नक्तत्र्यहव्यतिरिक्तत्र्यहत्रयानुष्ठानेन पादोन-कृच्छ्रो भवति। अर्धकृच्छ्रप्रकारोऽपि तेनैवोक्तः–

'सायं प्रातस्तथैवोक्तं दिनद्वयमयाचितम्॥
दिनद्वयं तु नाऽश्नीयात् कृच्छ्रार्धं तद्विधीयते'।
(आ. स्मृ. ९. ४१–४२)

---

१. The text reads पादात् for पादः. २. G. reads ततः for पादः. B. and D. read अयाचिते त्र्यहम्., C. and F. अयाचितं त्र्यहे both for [अया]चितं त्र्यहम्; while H. reads अयाचनं त्र्यहम् for the same. ४. The [tex]t reads this line thus :—

पादः सायं त्र्यहं पादः प्रातर्भोज्यं तथा त्र्यहम्।.

E. and J. read पादं for सायं. ६. The text reads ब्राह्मणस्य च for [ब्राह्म]णे स्मृतम्. ७. The text reads this line thus :—

प्रातः सायं दिनार्धं च पादोनं सायवर्जितम्।.

Except A. and I. read अयाचितोपवासयोस्त्र्यह-द्वया- for अयाचितो[पवा]स-त्र्यह-. ९. The text reads this verse as follows :—

'सायं प्रातस्त्वहोरात्रं पादं कृच्छ्रस्य तं विदुः॥
सायं प्रातस्तथैवैकं दिनद्वयमयाचितम्'।.

इति । अत्रापि शक्त्यपेक्षया व्यवस्था द्रष्टव्या । य
जप-होमादिबहुङ्गसहितं प्राजापत्यकृच्छ्रं गौतमेनाभिहितम्

'हविष्यान् प्रातराशान् भुक्त्वा तिस्रो रात्रीर्नाश्नीयात् । (२) अथापरं त्र्यहं नक्तं भुञ्जीत । (३) अथापरं त्र्यहं न कञ्चन याचेत । (४) अथापरं त्र्यहमुपवसेत् । (५) तिष्ठेदहनि, रात्रावासीत । (६) क्षिप्रकामः । (७) सत्यं वदेत् । (८) अनार्यैर्न सम्भाषेत । (९) रौरव-यौधाजपे *नित्यं प्रयुञ्जीत । (१०) अनुसवनमुदकोपस्पर्शनमापोहिष्ठेति तिसृभिः पवित्रवतीभिर्मार्जयीत । (११) हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका इत्यष्टाभिः । (१२) अथोदकतर्पणम् । (१३) ॐ नमो हमाय मोहमाय संहमाय धुन्वते तापसाय पुनर्वसवे । (१४) नमो नमो

* रौरव-यौधाजपे सामनी 'पुनानः सोमधारया' इत्यस्यामृ गीते । ते च नित्यं प्रयुञ्जीत गायेतित्यर्थः । केचनात्र 'नित्यं पु प्रयुञ्जीत' इत्यपि पठन्ति । विज्ञानेश्वरस्तु—'रौरवयौधां जपेत्' इत मेव पठति ।

१. B. and D. read प्रातराशात् भुक्त्वा and H. substitutes भुक्त्वा f भुक्त्वा. २. B. D. G. and J. substitute तथापरं for अथापरं. ३. reads -अनार्यै for अनार्यैः. ४. Except A. and the text all othe read यौधाजये ; while B. and D. read- यौवाजये for the same. ५. Th text reads मार्जयेत् and I. मार्जयित्वा for मार्जयीत. ६. We consult her the five manuscripts of the text. Except A. and these manuscripts a others read नमो हमाय मोहमाय and I. नमो हमाय सहमाय both for नमो हमायमोहमाय संहमाय ; while G. omits मोहमाय and reads गृहमाय for संहमाय. ७. G. reads पुनर्वासाय for पुनर्वसवे.

मैत्रेयायोर्म्याय वसुविन्दाय सर्वविन्दाय नमो नमः पाराय सुपाराय महापाराय पारदाय पारयिष्णवे। (१५) नमो नमो रुद्राय पशुपतये महते देवाय त्र्यम्बकायैकचरायाधिपतये हराय शर्वायेशानायोग्राय वज्रिणे घृणिने कपर्दिने। (१६) नमो नमः सूर्यायादित्याय। (१७) नमो नमो नीलग्रीवाय शितिकण्ठाय। (१८) नमो नमः कृष्णाय पिङ्गलाय। (१९) नमो नमो ज्येष्ठाय श्रेष्ठाय वृद्धायेन्द्राय हरिकेशायोर्ध्वरेतसे। (२०) नमो नमः सत्याय पावकाय पावकवर्णाय कामाय कामरूपाय। (२१) नमो नमो दीप्ताय दीप्तरूपिणे। (२२) नमो नमस्तीक्ष्णाय तीक्ष्णरूपिणे। (२३) नमो नमः सौम्याय सुपुरुषाय महापुरुषाय मध्यमपुरुषाय उत्तमपुरुषाय ब्रह्मचारिणे। (२४)

---

१. Except A. and the text others do not repeat नमः. २ I. ...ds उम्याय for ऊर्म्याय, but it seems wrong. ३. G. and I. omit ...विन्दाय. ४. G. and I. omit नमो and I. reads नमः पराय महापराय ...दाय omitting सुपाराय. The text omits पारदाय. G. omits महापाराय ...d substitutes वरदाय for पारदाय. ५. Except A. and the text all ...ers do not repeat नमः. ६. Except A. I. and the text all others ...d हरये for हराय; while B. and D. omit शर्वाय. E. and H. read ...म्वाय and I. ईश्वराय all for शर्वाय. ७. Except A. and the text all ...hers omit नमः throughout. ८. D. and I. read नीलकण्ठाय शितिकेशाय ...r नीलग्रीवाय शितिकण्ठाय; while B. E. G. H. J. read नीलकण्ठाय for ...लग्रीवाय. ९. I. reads पावकसर्गाय for पावकवर्णाय. १०. Except J. ...d the text all others do not insert महापुरुषाय.

नमो नमश्चन्द्रललाटाय कृत्तिवाससे पिनाक-
हस्ताय नमो नम इति। (२५) एतदेवा-
दित्योपस्थानम्। (२६) एता एवाज्याहुतयः।
(२७) द्वादशरात्रस्यान्ते चरुं श्रपयित्वैताभ्यो
देवताभ्यो जुहुयात्। अग्नये स्वाहा सोमाय
स्वाहा अग्नीषोमाभ्यामिन्द्राग्निभ्यामिन्द्राय वि-
श्वेभ्यो देवेभ्यो ब्रह्मणे प्रजापतये अग्नये
स्विष्टकृते इति। (२८) अन्ते ब्राह्मणभो-
जनम्'। (२९)

(गौ. स्मृ. २७. २-२९)

इति। हविष्यानित्याद्युपवसेदित्यन्तेन प्राजापत्यस्य स्व-
रूपमुक्तम्। तिष्ठेदित्यादिना तस्यैवेतिकर्तव्यतोच्यते। अह-
नि तिष्ठेदित्यनेन भोजनाद्यविरुद्धकालेषु अहरुत्थित एव
स्यात्। रात्रावासीनेत्यनेन निद्राया आवश्यकत्वात् तामासीन
एव सेवेतेत्युक्तं भवति। क्षिप्रकामोऽपि भवेत्। शीघ्रं शुद्धः
स्यामिति सञ्जातकामोऽपि भवेदित्यर्थः। अथवा शीघ्रं शुद्धि-
कामोऽहनि तिष्ठेद्रात्रावासीतेत्यर्थः।

---

१. Except the text all others omit पिनाकहस्ताय नमो नम इति।
२. I. omits एव. ३. B. and D. omit देवताभ्यो. ४. I. omits इन्द्राग्निभ्याम्.
५. The text reads ब्राह्मणतर्पणम् for ब्राह्मणभोजनम्. ६. Except A. and
I. all others omit इत्यनेन. ७. G. reads अनावश्यकत्वात् for आवश्य-
कत्वात्. ८. B. D. and H. read स्यादिति for स्यामिति.

एवं सत्यं वदेदित्याद्यङ्गकलापे क्षिप्रकाम* इति अधिकारिविशेषणमनुषञ्जनीयम् । अनेन यः शनैः शनैः शुद्धो भवामीति मन्यते तस्य नायं नियम इति अवगम्यते। रौरवयौधाजये सामनी। नमोऽहमायेत्यादयस्त्रयोदश मन्त्रास्तर्पणसूर्योपस्थाना-ऽऽज्यहोमेषु द्रष्टव्याः। अथवा सम्प्रदानविभक्त्यन्ताः षट्पञ्चाशन्मन्त्राः । तर्पणमनुसवनं कर्तव्यम्। स्नानाङ्गत्वात्तर्पणस्य । तथा च भृगुः—

'नित्यं नैमित्तिकं काम्यं त्रिविधं स्नानमुच्यते ।
तर्पणं त्रिविधस्याङ्गमेष एव विधिः सदा' ॥

इति। आदित्योपस्थाना-ऽऽज्यहोमौ तु प्रतिदिनं सकृत् सकृत् कार्यौ। 'अथोदकतर्पणमादित्योपस्थानमाज्यहोमश्च'—इति सूत्रे

'एतदेवादित्योपस्थानम् । एता एवाऽऽज्याहुतयः'।

इति पृथग्योगकरणात् । शिष्टं स्पष्टम्। एतद्धारीताद्युक्त-

---

* वसिष्ठोऽप्येवमेवाह—
'हविष्यान् प्रातराशांस्त्रीन् सायमाशांस्तथैव च'।
इत्याद्युक्त्वा—
'रात्रौ जलाशये व्युष्टः प्राजापत्येन तत्समम्' ॥ (१७)
(व. स्मृ. १७-१७)
इत्यादिना।

१. B. C. D. E. F. G. do not repeat शनैः. २. B. and D. omit मन्त्राः. G. substitutes मनुः for भृगुः. ४. B. D. and H. do not repeat सकृत्; while I. substitutes कर्तव्यौ for कार्यौ. ५. G. and I. omit एव.

जप-होमाद्यङ्गरहितप्राजापत्यद्वयस्थाने वेदितव्यम्। बहुप्रयास-साध्यत्वेनातिगुरुत्वात्। अथवा येषां शूद्रादीनां मन्त्राधिकारो नास्ति तेषां जप-होमादिरहितं प्राजापत्यं वेदितव्यम्। अत एवोक्तमङ्गिरसा—

'तस्माच्छूद्रं समासाद्य सदा धर्मपथे स्थितम्।
प्रायश्चित्तं प्रदातव्यं जप-होमविवर्जितम्' ॥

इति। येषां ब्राह्मणादीनां जप-होमादिष्वधिकारस्तेषां गौतमोक्तं वेदितव्यम्॥

अथातिकृच्छ्रः।

तस्य लक्षणमुक्तं चतुर्विंशतिमते—

'एकैकं ग्रासमश्नीयात् त्र्यहाणि त्रीणि पूर्ववत्।
त्र्यहं चोपवसेदन्त्यमतिकृच्छ्रं चरन् द्विजः' ॥

इति। एकभक्त-नक्ता-ऽयाचितदिवसेषु नवस्वेकैकं ग्रासमश्नीयात् त्र्यहं चोपवसेत्। एवं चातिकृच्छ्रो भवतीत्यर्थः। यत्तु याज्ञवल्क्येनोक्तम्—

'अयमेवातिकृच्छ्रः स्यात् पाणिपूरान्नभोजनः'।

(या. स्मृ. ३. ३२०)

---

१. B. C. D. F. G and H. read -द्वयेन व्यवस्थाने for -द्वयस्थाने ; while H. and J.-द्वयव्यवस्थाने for the same, but H. gives marginal reading -द्वयस्थाने. २. B. D. G. and J. read चाधिकारो, C. and F. वाधिकारो both for मन्त्राधिकारो ; while G. omits शूद्रादीनां. ३. B. C. D. F. an G. read जप-होमादिकं for जप-होमादिरहितं. ४. B. and D. read स्थित for स्थितम्. ५. G. omits तस्य. ६. C. F. and I. read अहं fo त्र्यहं ; while H. reads चरेदिति, G. and I. चरेद् द्विजः for चरन् द्विज ७. H. and I. read -भोजने for -भोजन..

इति—अयमेव प्राजापत्यकृच्छ्रः एकभक्त-नक्तायाचितदिवसेषु नवसु पाणिपूरान्नभोजनयुक्तोऽतिकृच्छ्रो भवतीत्यर्थः। तदेतदशक्तविषयम्। पाणिपूरान्नस्य ग्रासपरिमितादन्नादधिकपरिमाणत्वात्॥

अथ कृच्छ्रातिकृच्छ्रः।

तस्य लक्षणं याज्ञवल्क्येनोक्तम्—

'कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा दिवसानेकविंशतिम्'[1]।

(या. स्मृ. ३. ३२१)

इति। विष्णुरपि—

'कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा दिवसानेकविंशतिक्षपणम्'।

(वि. स्मृ. ४६. १३)

इति। यत्तु गौतमः—

'अब्भक्षस्तृतीयः स[2] कृच्छ्रातिकृच्छ्रः'।

(गौ. स्मृ. २७. ३२)

इति एकभक्त-नक्तायाचितदिवसेषु यो भोजनकालः तस्मिन्नेव काले केवलमुदकेन वर्तनं कृच्छ्रातिकृच्छ्रो भवतीति तदेतच्छक्तविषयम्। अतिकृच्छ्र-कृच्छ्रातिकृच्छ्रयोरपि प्राजापत्यकृच्छ्रोक्तेतिकर्तव्यता द्रष्टव्या।

---

१. G. and I. read this:—

कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा दिवसानेकविंशतिम्।,

but I. adds इति and reads क्षपयेदिति शेषः for-क्षपणम्. २. We follow here A. and the text; while all others omit स.

'एतेनैव* कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ व्याख्यातौ'।

(गौ. स्मृ. २७. ३१)

इति गौतमस्मरणात्। पराकलक्षणमाह यमः—

'द्वादशाहं निराहारो यतात्मा संशितव्रतः।

कृच्छ्रः पराकनामैष सर्वपापप्रणाशनः'॥

इति। पर्णकृच्छ्रलक्षणमाह याज्ञवल्क्यः—

'पर्णोदुम्बर-राजीव-बिल्वपत्र-कुशोदकैः।

प्रत्येकं प्रत्यहं पीतैः पर्णकृच्छ्र उदाहृतः'॥

(या. स्मृ. ३. ३१७)

---

* इदं सर्वथा मूलविरुद्धमिवेति प्रतिभाति। मूले तु, एकोनत्रिंशद्भिः सूत्रैः पूर्वं कृच्छ्रमभिधाय अनन्तरम्—

'एतेनैवातिकृच्छ्रो व्याख्यातः'।

इत्यनेन द्वितीयमतिकृच्छ्रमभिधाय—

'अब्भक्षस्तृतीयः स कृच्छ्रातिकृच्छ्रः'।

इत्यनेन तृतीयः कृच्छ्र उक्तः। तत्कथमयं पाठः सङ्गच्छत इति चिन्तनीयं विद्वद्भिः।

---

१. The text reads अतिकृच्छ्रो व्याख्यात. for कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ व्याख्यातौ.

२. E. G. and I. substitute -वचनात for -स्मरणात. C. and F. omit यमः; while G. omits the following portion:—

'द्वादशाहं निराहारो यतात्मा संशितव्रत।

कृच्छ्र पराकनामैष सर्वपापप्रणाशन'॥

इति। पर्णकृच्छ्रलक्षणमाह याज्ञवल्क्य—

'पर्णोदुम्बर-राजीव-बिल्वपत्र कुशोदकै।

प्रत्येकं प्रत्यहं पीत· पर्णकृच्छ्र उदाहृतः'॥

इति। पलाशोदुम्बरारविन्द-बिल्वपर्णानामेकैकेन क्वथितमुदकं प्रत्यहं पिबेत। कुशोदकं चैकस्मिन्नहनीति। पर्णकृच्छ्रस्य लक्षणान्तरमाह यमः—

३. B. C. D. F. and H. read जितात्मा for यतात्मा; while some read शंसित- for संशित-.

इति । पलाशोदुम्बरारविन्द-बिल्वपर्णानामेकैकेन क्वथित-मुदकं प्रत्यहं पिबेत् । कुशोदकं चैकस्मिन्नहनीति । पर्णकृच्छ्रस्य लक्षणान्तरमाह यमः—

'एतान्येव समस्तानि त्रिरात्रोपोषितः शुचिः ।
क्वाथयित्वा पिबेदद्भिः पर्णकृच्छ्रो विधीयते' ॥

इति । यदा पलाशादिपत्राण्येकीकृत्याम्भसा क्वाथयित्वा त्रिरात्रोपवासान्ते क्वथितं तत्पिबेत् तदा पर्णकृच्छ्रो भवतीत्यर्थः । फलकृच्छ्रादीनां स्वरूपमाह मार्कण्डेयः—

'फलैर्मासेन कथितः फलकृच्छ्रो मनीषिभिः ।
श्रीकृच्छ्रः श्रीफलैः प्रोक्तः पद्माक्षैरपरस्तथा ॥
मासेनामलकैरेवं श्रीकृच्छ्रमपरं स्मृतम् ।
पत्रैर्मतः पत्रकृच्छ्रः पुष्पैस्तत्कृच्छ्र उच्यते ॥
मूलकृच्छ्रः स्मृतो मूलैस्तोयकृच्छ्रो जलेन तु' ।

इति । यदा बिल्वादिफलान्यम्भसा क्वाथयित्वा मासमेकं तदम्भः पिबति तदा फलकृच्छ्रो भवति । यदा बिल्व-पद्माक्ष-मूलानामन्यतमस्य क्वाथं मासं पिबेत्तदा पत्र-पुष्प-मूल-कृच्छ्राणि भवन्ति ।

---

१. Except A, all others do not insert कुशोदकं चैकस्मिन्नहनीति. In connection with this omission the editor of the Calcutta edition of this work published in B. Indica Series, is quite misled; he writes in foot-note, page 465. " इत्थमेव पाठः सर्वत्र बिल्व-पर्ण-कुशानामेकैकेन—इति तु भवितुं युक्तम् " I. २. Except A. and I. others read लक्षणमाह for लक्षणान्तरमाह. ३. G. does not insert the commentary of this Śloka. ४. G. reads यदि for यदा. ५. H. reads यदि for यदा.

वारुण-श्रीकृच्छ्रयोर्लक्षणमाह यमः—

‘ब्रह्मचारी जितक्रोधो मासेऽप्युदकसक्तुकान् ।
पिबेच्च नियताहारः कृच्छ्रं वारुणमुच्यते ॥
त्र्यहं पिबेत्तु गोमूत्रं त्र्यहं वै गोमयं पिबेत् ।
त्र्यहं वै यावकेनैव श्रीकृच्छ्रं ह्येतदुच्यते’ ॥
(य. स्मृ. ९. ३१)

इति । सौम्यकृच्छ्रस्वरूपमाह याज्ञवल्क्यः—

‘पिण्याका-ऽऽचाम-तक्रा-ऽम्बु-सक्तूनां प्रतिवासरम् ।
एकरात्रोपवासश्च कृच्छ्रः सौम्योऽयमुच्यते’ ॥
(या. स्मृ. ३. ३२२)

इति । आचाम ओदननिःस्रावः । पिण्याकादीनां पञ्चानामेकैकं प्रतिदिनमुपभुज्य षष्ठेऽहन्युपवसेत् । एष सौम्यकृच्छ्रः । यत्तु जाबालेन चतुरहव्यापी सौम्यकृच्छ्र इत्युक्तम्-

---

१. Only I. reads वारुणीश्रीकृच्छ्र- for वारुण श्रीकृच्छ्र-. २. C and F. read मासेषु for मासेऽपि ; while I. जितक्रोध आमिक्षोदकसक्तुकान for जितक्रोधो मासेऽप्युदकसक्तुकान. ३. B. omits :—

- - - - - - - - - - - मुच्यते ।
त्र्यहं पिबेत्तु गोमूत्रं त्र्यहं वै गोमयं पिबेत् ।
त्र्यहं वै यावकेनैव श्रीकृच्छ्रं ह्येतदुच्यते ॥.

४. I. reads श्रीकृच्छ्रं; while H. तु तदुच्यते for ह्येतदुच्यते. ५. B. D. G and H. omit -स्वरूपम्. ६. J. omits the following :—

‘पिण्याका-ऽऽचाम-तक्राम्बु-सक्तूनां प्रतिवासरम् ।
एकरात्रोपवासश्च कृच्छ्रः सौम्योऽयमुच्यते’ ॥.
इति । आचाम ओदननिःस्रावः.

७. C. and F. omit the following :—

पिण्याकादीनां पञ्चानामेकैकं प्रतिदिनमुपभुज्य षष्ठेऽहन्युपवसेत् । एष सौम्यकृच्छ्रः । यत्तु जाबालेन चतुरहव्यापी सौम्यकृच्छ्र इत्युक्तम्.

८. G. reads उपयुज्य for उपभुज्य.

'पिण्याकं सक्तवस्तक्रं चतुर्थेऽहन्यभोजनम्।
वासो वै दक्षिणां दद्यात् सौम्योऽयं कृच्छ्र उच्यते' ॥

इति तदेतद्दशक्तविषयम् ॥

अथ तुलापुरुषः।

तत्र जाबालिः—

'पिण्याकं च तथाऽऽचामं तक्रं चोदकसक्तवः।
त्रिरात्रमुपवासश्च तुलापुरुष उच्यते' ॥

इति। सोयमष्टदिवससाध्यः। याज्ञवल्क्यस्तु पञ्चदशा-हसमाध्यमाह—

'एषां त्रिरात्रमभ्यासादेकैकस्य यथाक्रमम्।
तुलापुरुष इत्येवं ज्ञेयः पञ्चदशाहिकः' ॥

(या. स्मृ. ३. ३२३)

इति। एषां प्रकृतानां पिण्याकादीनां पञ्चद्रव्याणाम्। यमस्त्वेकविंशतिदिवससाध्यमाह—

'आचाममथ पिण्याकं तक्रं चोदक-सक्तुकान्।

---

१. B. and D. omit एतत. २. B. D. G. and J. omit -दश- and read अदिवससाध्यम. ३. B. and D. omit the following :-

'एषां त्रिरात्रमभ्यासादेकैकस्य यथाक्रमम्।
तुलापुरुष इत्येवं ज्ञेयः पञ्चदशाहिकः' ॥

इति। एषां प्रकृतानां पिण्याकादीनां पञ्चद्रव्याणाम्। यमस्त्वेकविंशति-दिवससाध्यमाह. ४. The text reads इत्येषः for इत्येवं. ५. G. omits पिण्याकादीना पञ्चद्रव्याणाम्। यमस्त्वेकविंशतिदिवससाध्यमाह —

आचाममथ - - - - - - - - ।.

B and D. read -सक्तुमत्, G.-सक्तवान् J. सक्तुवान् all for -सक्तुकान्.

त्र्यहं त्र्यहं प्रभुञ्जानो वायुभक्षस्त्र्यहद्वयम्[१] ॥
एकविंशतिरात्रस्तु तुलापुरुष उच्यते' ।

इति तदेतत्त्रयं पापतारतम्य-विषयतया व्यवस्थापनीयम् । अत्रेतिकर्तव्यतामाह हारीतः—

'अथातस्त्रिणयनोक्तस्य तुलापुरुषस्य कल्पं व्याख्यास्यामः । (६९)
अयाज्ययाजनं कृत्वा प्राश्य मूत्र-पुरीषयोः ।
अप्रतिग्राह्यमादाय याजयित्वा विनिन्दितान् ॥ (७०)
विनायकोपसृष्टस्य महाव्याधिहतस्य च ।
एतत् कृच्छ्रं तुलापूर्षं[२]* महापातकनाशनम् ॥ (७१)
स्वर्गद्वारमिदं पुण्यं महादेवेन निर्मितम् † ।
आचाममथ पिण्याकं तक्रं चोदकसक्तुकान् ॥ (७२)
त्र्यहं त्र्यहं प्रयुञ्जानो वायुभक्षस्त्र्यहद्वयम्[३] ।
वाचा कायेन मनसा कृतानि विविधानि च[४] ॥ (७३)

* तुलापुरुषमिति वक्तव्ये तुलापूर्षमित्यार्षम् । छन्दोऽनुरोधाद्वोक्तमिति यथाकथञ्चिद्योजनीयमिति प्रतिभाति ।

† तत्र तावत् तुलापुरुषः केन कार्यः? तदाह । अयाज्ययाजनमित्यादि महाव्याधिहतस्य चेत्यन्तेन । एतत् कृच्छ्रमित्यनेन तस्य पापापनोदकत्वमाह । स्वर्गद्वारमित्यनेन परत्रोत्तमलोकप्राप्तिकरत्वमुक्तम् । अत एवायं तुलापुरुषः न केवलं प्रायश्चित्तार्थमेव कर्तव्य इत्युक्तं भवति ।

१. B. and D. read -त्र्यहम् for -द्वयम्. २. We follow here A. B. and D.; while all others read -पुरुषं for पूर्षं and G. reads सहपातकं for महापातकं. No doubt the form पूर्षं seems incorrect, but in the Vaidik rule it is correct. ३. B. C. D. E. F. G. and H. read पं त्र्यहम् for त्र्यहद्वयम् ; while G. reads उपयुञ्जानः for प्रयुञ्जानः ४. B. C. D. F. and G. read हतानि विभृतानि च for कृतानि विविधानि च.

आचामस्तानि निर्हन्ति नवश्राद्धं च सूतकम्।
तैक्ष्ण्यं[1] च दारुणं चैतत्केशकीटहतं च यत्॥ (७४)
आखोर्मूत्र-पुरीषं च ब्रह्महस्पृष्टमेव[2] च।
पिण्याकस्तानि निर्हन्ति अस्थि[3] भित्त्वा तु यत् स्थितम्॥(७५)
आहारेषु च ये दोषाः स्नेहदोषाश्च ये क्वचित्।
खरोष्ट्रमुखसंस्पृष्टमुग्रसंस्पृष्टमेव[4] च॥ (७६)
तक्रेण तानि निर्हन्ति यच्चान्यत् श्वावलोकितम्।
कनका-ऽश्व-तिला[5] गावो भूमिराच्छादनं स्त्रियः॥ (७७)
सर्वं पुनाति धर्मात्मा गुडं चोदकसक्तुभिः* । (७८)
ब्रह्महत्यां भ्रूणहत्यां स्वर्णस्तेयं सुरापानं[6] गुरुदाराभि-
मनं कन्यादूषणं[7] क्लीबाभिगमनमुदक्याभिगमनं वायुभक्षः
नाति। (७९)

---

* आचाममथेत्यादि वायुभक्षः पुनातीत्यन्तेन तुलापुरुषकर्तुर्देह-
द्ध्यर्थमधिकारसिद्ध्यर्थं च पूर्वकर्तव्यं तत्फलं चोक्तम्। अनन्तरं
न्धोशीरमयौ इत्यनेन मूर्तिद्वयं कर्तव्यतयोक्तम्।

---

१. I. reads भिक्षां च for तैक्ष्ण्यं च; while B. and D. तैक्ष्यं for तैक्ष्ण्य.
B. D. E. G. H. read ब्रह्मसंसृष्टम्, C. F. and J. ब्रह्मसंस्पृष्टम् both for
ह्महस्पृष्टम्. ३. C. and F. read नवश्राद्धं च सूतकम् for अस्थि भित्त्वा तु
त् स्थितम्; while G. omits the following:—

- - - - - - - - -अस्थि भित्त्वा तु यत्स्थितम्।
आहारेषु च ये दोषाः स्नेहदोषाश्च ये क्वचित्॥
खरोष्ट्रमुखसंस्पृष्टमुग्रसंस्पृष्टमेव च।
तक्रेण तानि निर्हन्ति - - - - - - - - - ॥.

B. and D. उग्रसंसृष्ट एव च, C. and F. अघसंस्पृष्टमेव च and E. and H.
संस्पृष्टमेव च all for उग्रसंस्पृष्टमेव च. ५. B. C. D. F. G. H. and J. read
नकाश्व, E. कनकांश्च both for कनका-ऽश्व-. ६. E. H. I. and J. omit सुरा-
न. ७. B. and D. omit कन्यादूषणं क्लीबाभिगमनमुदक्याभिगमनं.

[१]गन्धोशीरमयौ कार्यौ पुरुषौ पलसम्मितौ ।
नदीमृत्तिकया वापि पुरुषौ द्वौ च कारयेत् ॥ (८०)

महापशुर्येन शरेण विद्धो[२]
यद्वा शस्त्रमुभयतो[३] यत्र लक्ष्यम् ।
तेनायसीं सुकृतां कारयित्वा
प्रादेशमात्रामुभयतो जातशिक्याम् ॥ (८१)

सौवर्णीं राजतीं वाऽपि तुलां देवीं तु कारयेत् ।
[४]अपि चन्दनवृक्षस्य खदिरस्यापि कारयेत् ।
तस्याऽलाभे तुला कार्या यथा वाऽप्युपपद्यते *॥(८२)

[५]यः पुरुषः पिङ्गलो बभ्रुर्हल-मुसल-चक्रपाणि-स्तमहं पिङ्गलं चक्र-हल-मुसल-शूल-वज्रपाणि-मावाहयामि । (८३) [६]श्वेत एहि सूत एहि स्वयाम एहि नाग एहि कृष्णाजिन एहि । (८४)

---

* महापशुर्येन इत्यादि यथावाप्युपपद्यते इत्यन्तेन कस्य द्रव्यस्य कथं वा तुला कार्येत्युक्तम् । यः पुरुषः इत्यादि सत्यवादिनि इत्यन्तेन देवता-पूजनमुक्तम् । देशानां सम्पदमित्यादिना प्रार्थनोक्ता । अग्नये इत्यादि-ना होम उक्तः ।

---

१. We follow here A. C. and F.; while all others read तच्चन्दनोशीर-मयौ पुरुषौ कारयेत्पटे, B. and D. substituting यत् for तद् and पद्दे for पटे. २. B. and D. substitute बद्धो for विद्धो. ३. B. and D. read उदयतो, G. उयतो, C. and F. उभयतः, E. and F. उपगतं all for उभयतो. ४. B. D. and G. omit this line. ५. Except A. C. and F. all others are mistaken here. I. omits यः. B. D. E. G. H. and I. omit पुरुषः पिङ्गलो बभ्रुर्हल मुसल-चक्रपाणिस्तमहं and substitute पुरुषं for पुरुषः. ६. I. reads श्वसरेहि मातरेहि स्नुषाम for श्वेत एहि सूत एहि स्वयाम; while C. and F. omit सूत एहि स्वयाम एहि.

स्वागतमनु स्वागतम्।(८५)भगवते तुलापुरुषाय महादेवायेदमासनमिदं पाद्यमिदमाचमनीयमिदं गन्ध-माल्य-धूप-दीप-नैवेद्यं प्रतिगृहाण प्रसीद देव तुभ्यं नमः। (८६) अक्रुद्धः सुमना भव। (८७) अथ तुलामभिमन्त्रयेत्। (८८) ऋषि-सत्यं ब्रह्मसत्यं देवसत्यं अन्तःसत्यं तेन सत्येन सत्यवादिनि। (८९)

देशानां सम्पदं ब्रूहि कं देशं वर्धयिष्यसि ?।
बीजानां सम्पदं ब्रूहि किं बीजं वर्धयिष्यसि ?।
राज्ञां च सम्पदं ब्रूहि कं नृपं वर्धयिष्यसि ?॥ (९०)
अस्माकं सम्पदं ब्रूहि किमस्माकं भविष्यति ?।
यदा तु गुरुमात्मानमसकृत्तुलया धृतम्।
परं चैव लघुं मन्येत् तदा कर्मसमारभेत्॥ (९१)

अग्नये पृथिव्यधिपतये स्वाहा। (९२) वायवेऽन्त-रिक्षाधिपतये स्वाहा। (९३)

---

१. J. omits तुलापुरुषाय. २. B. D. and G. omit-दीपनैवेद्यं, C. and F.-नैवेद्यं and E. H. and J. substitute-अर्घ्यं- for-दीप- and omit-नैवेद्यं. ३. H. reads सम्पदानां सम्पदं ब्रूहि किं देशो वर्धयिष्यति. B. D. G. E. and J. substitute वर्धयिष्यति for वर्धयिष्यसि. Except A. C. and F. all others omit this line and the following बीजानां सम्पदं ब्रूहि किं बीजं वर्धयिष्यसि. ५. Here also the above manuscripts omit - - - - कं नृपं वर्धयिष्यसि॥ अस्माकं सम्पदं ब्रूहि - - -. B. D. H. G. I. and J. read यदात्मानमसत्कर्तुं तुलासमधृतं परम्। दा च लघु मन्येत - - - - ॥; while E. and G. read समुद्धृतं परम्, H. समपदं तम्, I. समधृतं परम् and J. समधृतं वरम् all for तुलया धृतम्. ७. J. reads अन्तरिक्षाय for अन्तरिक्षाधिपतये and omits मूर्धान्व दिवोऽधिपतये स्वाहा.

सूर्याय दिवोऽधिपतये स्वाहा। (९४) सोमाय नक्षत्राधिपतये स्वाहा । (९५) वासुकये नागाधिपतये स्वाहा। (९६) कुबेराय यक्षाधिपतये स्वाहा। (९७) इन्द्राय देवाधिपतये स्वाहा। (९८) ब्रह्मणे त्रैलोक्याधिपतये स्वाहा। (९९) देव्यै भगाधिपतये स्वाहा। (१००) सालकटंकटाय स्वाहा। (१०१) कूष्माण्डराजपुत्राय स्वाहा । (१०२) विनायकाय स्वाहा। (१०३) महाविनायकाय स्वाहा। (१०४) महामहाविनायकाय स्वाहा। (१०५) वक्रतुण्डाय गणानां पतये स्वाहा। (१०६) धर्माय स्वाहा। (१०७) अधर्माय स्वाहा (१०८) तुलायै स्वाहा।

---

१. B. C. D. F. and G. omit the following Sûtras —

सूर्याय दिवोऽधिपतये स्वाहा। सोमाय नक्षत्राधिपतये स्वाहा। वासुकये नागाधिपतये स्वाहा। कुबेराय यक्षाधिपतये स्वाहा। इन्द्राय देवाधिपतये स्वाहा। ब्रह्मणे त्रैलोक्याधिपतये स्वाहा। देव्यै भगाधिपतये स्वाहा.

२. I. reads दिनाधिपतये for दिवोऽधिपतये. ३. E. H. and J. also omit the following Sûtras:—

वासुकये नागाधिपतये स्वाहा। कुबेराय यक्षाधिपतये स्वाहा। इन्द्राय देवाधिपतये स्वाहा।.

४ I. reads हलकण्टकाय, J. reads मालकंटपकाय both for सालकटंकटाय; while B. D. and G. omit this and the following one Sûtra :—

सालकटंकटाय स्वाहा। कूष्माण्डराजपुत्राय स्वाहा।.

५. B. and D. omit the Sûtras as:—

महाविनायकाय स्वाहा। महामहा विनायकाय स्वाहा। वक्रतुण्डाय गणानां पतये स्वाहा। धर्माय स्वाहा। अधर्माय स्वाहा। तुलायै स्वाहा। तुलापुरुषाय स्वाहा। देव्यै पुनरागमनाय स्वाहा।.

६. Except A. and I. all others omit this Sûtra. ७. G. and H. read गणपतये for गणानां पतये. ८. G omits अधर्माय स्वाहा.

(१०९) तुलापुरुषाय स्वाहा। (११०) देव्यै पुनरागमनाय स्वाहा। (१११)*सकृच्चरित्वा शुचिः पुण्यः कर्मण्यो भवति। (११२) द्वितीयं चरित्वा गाणपत्यं प्राप्नोति। (११३) त्रिश्चरित्वा महादेवस्यावसथं प्राप्नोति। (११४) आषाढ्यां कार्तिक्यां वा फाल्गुन्यां वा पुण्ये नक्षत्रे एष विहितो धर्मः। (११५)

(हा. स्मृ. २८. ६९–११५)

इति ॥

अथ कृच्छ्राः।

वारुणकृच्छ्रः।

तत्र वारुणकृच्छ्रमाह यमः—

'ब्रह्मचारी जितक्रोधो मासेऽप्युदकसक्तुकान्।
पिबेच्च नियताहारः कृच्छ्रं वारुणमुच्यते' ॥

इति ॥

अथाघमर्षणकृच्छ्रः।

अघमर्षणकृच्छ्रमाह विष्णुः—

'अथ कृच्छ्राणि भवन्ति। (१) त्र्यहं नाऽश्नीयात्।

*सकृच्चरित्वेत्यादिना फलं काठश्वोक्तः। उत्तानार्थत्वात् प्रतिपदं न [व्या]ख्यातम्।

१. G. omits तुलापुरुषाय स्वाहा. २. Except A. and I. all others read [क]र्मणो for कर्मण्यो. ३. I. reads तृतीयं for त्रिः; while B. and D. omit [th]is Sûtra as:—

त्रिश्चरित्वा महादेवस्यावसथं प्राप्नोति।.

[४.] C. and F. read अर्धासनं and G. अवसायं for आवसथं. ५. I. omits [...] ६ B. and D. read -सक्तुमान् for -सक्तुकान्. ७. B. D. and H. [re]ad अघमर्षणम् for अघमर्षणकृच्छ्रम्.

(२) प्रत्यहं च[1] त्रिषवणं स्नानमाचरेत् । (३) मग्नस्त्रिरघमर्षणं जपेत् । (४) दिवा स्थितस्तिष्ठेत् । (६) रात्रावासीत[2] । (७) कर्मणोऽन्ते पयस्विनीं[3] दद्यात् । (८) इत्यघमर्षणम्' ।

(वि. स्मृ. ४६. १-९)

इति । शङ्खस्तु प्रकारान्तरेणाघमर्षणकृच्छ्रमाह[4]—

'त्र्यहं त्रिषवणस्नायी मौनी[5] स्यादघमर्षणम् ।
मनसा त्रिः पठेदप्सु न भुञ्जीत दिनत्रयम् ॥
वीरासनं सदा तिष्ठेत् गां च दद्यात् पयस्विनीम्[6] ।
अघमर्षणमित्येतद् व्रतं सर्वाघसूदनम्[7]' ॥

(शं. स्मृ. १८. १-२)

इति ॥

अथ यज्ञकृच्छ्रः ।

तत्राऽऽहाऽङ्गिराः—

'युक्तस्त्रिषवणस्नायी संयतो[8] मौनमास्थितः ।
प्रातःस्नानसमारम्भं[9] कुर्याज्जप्यं च नित्यशः ॥

---

१. B. and D. read त्र्यहं for प्रत्यहं च. २. The text reads रात्रावासीनः for रात्रावासीत. ३. B. and D. add गां after पयस्विनीं. ४. B. D. and I. omit अघमर्षणकृच्छ्रम्. ५. Except A. I. and J. all others substitute मुनिः for मौनी; while J. शुचिः for the same and the text adds more one line and reads these lines thus :—

'त्र्यहं त्रिषवणस्नाने प्रकुर्यादघमर्षणम् ।
निमज्य नक्तं सरिति न भुञ्जीत दिनत्रयम् ॥.

६. Except A. and the text all others omit this line :—
वीरासनं सदा तिष्ठेद्गां च दद्यात्पयस्विनीम् ।.

७. The text reads कृतं सर्वाघनाशनम् for व्रतं सर्वाघसूदनम्. ८. J. interchanges these three lines, third for the first and reads सम्यतो for संयतो. ९. B. and D. read-समाचारं for-समारम्भं.

सावित्रीं व्याहृतीश्चैव जपेदष्टसहस्रकम् ।
ॐकारमादितः कृत्वा रूपे रूपे तथाऽन्ततः ॥
भूमौ वीरासने युक्तः कुर्याज्जप्यं सुसंयतः ।
आसीनश्च स्थितो वाऽपि पिबेद्गव्यं पयः सकृत् ॥
गव्यस्य पयसोऽलाभे गव्यमेव भवेद्दधि ।
दध्नोऽभावे भवेत्तक्रं तक्राभावे तु यावकम् ॥
एषामन्यतमं यद्यदुपपद्येत तत् पिबेत् ।
गोमूत्रेण समायुक्तं यावकं चोपयोजयेत् ॥
एकाहेन तु कृच्छ्रोऽयमुक्तस्त्वङ्गिरसा स्वयम् ।
सर्वपापहरो दिव्यो नाम्ना यज्ञ इति स्मृतः ॥
एतत् पातकयुक्तानां तथा चाप्युपपातकैः ।
महद्भिश्चापि युक्तानां प्रायश्चित्तमिदं शुभम्' ॥

इति ॥

अथ देवकृच्छ्रः ।

देवकृतं कृच्छ्रं दर्शयति यमः—

'यवागूं यावकं शाकं क्षीरं दधि घृतं तथा ।
त्र्यहं त्र्यहं तु प्राश्नीयाद्वायुभक्षः परं त्र्यहम् ॥

Except A. I. and J. all others read व्याहृतिं for व्याहृतीः.
. and F. omit the following:—

गव्यस्य पयसो ऽलाभे गव्यमेव भवेद्दधि ।
दध्नोऽभावे भवेत्तक्रं तक्राभावे तु यावकम् ॥
एषामन्यतमं यद्यदुपपद्येत तत्पिबेत् ।.

reads पयोदधि for भवेद्दधि. ४. I. reads यद्येत् for यद्यत्. ५. G. शुभं स्मृतम् for इदं शुभम्. ६. B. and D. omit -कृतं. ७. G. reads त्र्यहं for त्र्यहं त्र्यहं. ८. The manuscript C. ends here at the प्राश्नीयात् and the following is colophon:—

॥ राम ॥ राम२ ॥ श्री ॥ राम ॥ श्री ॥ रामाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ रामः

consequently we have no assistance of this manuscript hereafter.

कृच्छ्रं देवकृतं नाम सर्वकल्मषनाशनम् ।
मरुद्भिर्वसुभी रुद्रैरादित्यैश्चरितं व्रतम् ॥
व्रतस्यास्य प्रभावेन विरजस्का हि तेऽभवन्' ।

इति ॥

अथ यावककृच्छ्रः ।

यावककृच्छ्रमाह शङ्खः—

'गोपुरीष-यवाभ्यासो मासमेकं समाहितः ।
व्रतं तु यावकं कुर्यात् सर्वपापापनुत्तये' ॥
(शं. स्मृ. १८. १०)

इति । देवलोऽपि—

'यवानामप्सु साधितानां सप्तरात्रं पक्षं मासं वा प्राशनं यावकः । एतेन यावक-पायसोदकानि व्याख्यातानि । यावक-पायसोदकानि प्राजापत्यविधानेन व्याख्यातानि भवन्ति' ।

इति ॥

अथ प्रसृतियावककृच्छ्रः ।

अथ प्रसृतियावकः । तत्र हारीतः—

'यं आत्मकृतैः कर्मभिर्गुरुमात्मानं पश्येत् आत्मार्थं प्रसृतियावकं श्रपयेत् । (३१) ततोऽग्नौ

---

१. I. reads गोपुरीष-यवाभ्यां च for गोपुरीष-यवाभ्यासः; while the reads गोपुरीषाशनो भूत्वा मासं नित्यं for गोपुरीष-यवाभ्यासो मासमेकं २ text reads वार्द्धिकं for यावकं. ३. Except A. and I. all others भवन्ति. ४. E. G. F. H. and J. read प्रसृत-for प्रसृति. ५. B. D F. read अथात्मकृतैः, E. and H. अयमात्मकृतैः, G. अप्यात्मकृतैः all आत्मकृतैः; while E. substitutes कर्मकृतैः for कर्मभिः and B. D. F. G. omit the same. ६. A. E. F. G. and J. read प्रसृत-for प्रसृति-

जुहुयात् । (३२) तदेव बलिकर्म । (३३)
शृतं चाभिमन्त्रयेत् । (३४]
यवोऽसि धान्यराजो वा वारुणो मधुसंयुतः ।
निर्णोदः सर्वपापानां पवित्रमृषिभिःस्मृतम् ॥ (३५)
घृतं यवा मधु यवा आपोहिष्ठाऽमृतं यवाः ।
सर्वं पुनन्तु मे पापं यन्मया दुष्कृतं कृतम् ॥ (३६)
वाचाकृतं कर्मकृतं मनसा दुर्विचिन्तितम् ।
अलक्ष्मीं कालकर्णीं च सर्वं पुनत मे यवाः ॥ (३७)
माता-पित्रोरशुश्रूषां यौवने कारितां तथा ।
श्व-सूकरावलीढं च उच्छिष्टोपहतं च यत् ॥ (३८)
सुवर्णस्तेयं व्रात्यत्वं बालत्वादात्मनस्तथा ।
ब्राह्मणानां परीवादं सर्वं पुनत मे यवाः' ॥ (३९)
श्रप्यमाणे रक्षां कुर्यात् ।(४०)नमो रुद्राय भूता-
धिपतये द्यौः सावित्री मानस्तोकेति पात्रे त्रिर्निः-
षिच्य 'ये देवा मनोजाता मनोयुजः सुदक्षा दक्ष-
पितरस्ते नः पान्तु ते नोऽवन्तु तेभ्यो नमस्तेभ्यः

---

१. G. and H. read श्रुतं for शृतं and G. and J. substitute वा for च. ... I. reads पवित्र ऋषिभिः स्मृतः for पवित्रमृषिभिः स्मृतम्, but the Vaidik ...hmins read in the Srâddha ceremony this mantra पवित्रमृषिभिः ...म् ३. B. D. E. and G. read पुनातु पुनन्तु ; while G. substitutes ... for सर्वं. ४. B. and D. read यौवनात्; while E. F. G. H. and ... read वयसा both for यौवने. ५. B. D. and E. read बाधित्वा चात्मजं; ...ile G. प्रामव्यं for व्रात्यत्व and बाधित्वा चात्मानं, J. बाधित्वाचाऽन्त्यज for बालत्वादात्मनः. ६. B. D. and G. read श्रप्यमाण-F. अप्यमाणं, वेक्ष्यमाण and H. and I. वक्ष्यमाणा all for श्रप्यमाणे. ७. All ...hers except A. and I. omit त्रिः. ८. B. and D. read मनोयुजाः and ...F. H. मनोयुत्राः for मनोयुजः. ९. E. F. and H. read दक्षपितरः (?) for ...पितर..

25

स्वाहा'-इत्यात्मनि जुहुयात्* । (४१) त्रिरात्रमेवा-र्थार्थी । पापकृत् षड्रात्रं पीत्वा पूतो भवति (४२) सप्तरात्रं महापातकी । (४३) द्वादशरात्रं पीत्वा सर्वं पुरुषकृतं पापं निर्दहति । (४४) निःसृतानां यवाना-मेकविंशतिरात्रं पीत्वा गणान् पश्यति । (४५) गणा-धिपतिं पश्यति । (४६) विद्यां पश्यति । (४७) विद्याधिपतिं पश्यति । (४८) योऽश्नीयाद्यावकं पक्वं गोमूत्रे सकृद्दधि-क्षीर-सर्पिः प्रमुच्यते सोऽहँसः क्षणा-दित्याह भगवान् मैत्रावरुणिः' । (४८)

(हा. स्मृ. २८. ३२-४८)

इति । इत्थं प्राजापत्यादिव्रतानि निरूपितानि ॥

अथ व्रतग्रहणप्रकारः ।

तत्र विष्णुः—

'सर्वपापेषु सर्वेषां व्रतानां विधिपूर्वकम् ।
ग्रहणं सम्प्रवक्ष्यामि प्रायश्चित्ते चिकीर्षिते ॥

* यवोऽसीत्यादिना प्रार्थनोक्ता । नमो रुद्रायेत्यादयो हवनमन्त्राः । हवनं च स्वात्मन्येव । त्रिरात्रमेवेत्यादिना काम्यत्वनिर्देशपूर्वकं प्राय-श्चित्तार्थत्वेन फलमुक्तम् ।

१. G. reads त्रिरात्रमेवार्थी for त्रिरात्रमेवार्थार्थी. २. Except A. and all others read पापकृतः for पापकृत्. ३. G. reads निर्हरति for निर्दहति ४. G. reads गोमूत्र- for गोमूत्रे. ५. The Manuscript F. ends here and following is colophon:—

इति श्रीमहाराजाधिराज-परमेश्वर-वैदिकमार्गप्रवर्तक-श्रीवीरबुक्कभूपाल-साम्राज्यधुरंधरस्य माधवामात्यस्य कृतौ पाराशरस्मृतिव्याख्यायां माधवीयामे नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥
श्रीशुभं भवतु ॥ :॥

दिनान्ते नख-रोमादीन् प्रवाप्य स्नानमाचरेत् ।
भस्म-गोमय-मृद्वारि-पञ्चगव्यादिकल्पितैः ॥
मलापकर्षणं कार्यं बाह्यशौचोपसिद्धये[1] ।
दन्तधावनपूर्वेण पञ्चगव्येन संयुतम् ॥
व्रतं निशामुखे[2] ग्राह्यं बहिस्तारकदर्शने ।
आचम्यातःपरं मौनी ध्यायन् दुष्कृतमात्मनः ॥
मनःसन्तापनं तीव्रमुद्वहेच्छोकमन्ततः ’।

(वि. स्मृ. ३. २१–२५)

इति । बहिः ग्रामान्निष्क्रम्येत्यर्थः । पूर्वेद्युर्निशामुखे व्रतं यथोद्दिष्टप्रकारेण सङ्कल्प्य परेद्युस्त्रिषवणस्नान-प्रातर्होमाद्य-ङ्गसहितं व्रतमनुष्ठातुमारभेत् । प्रातर्होमाद्यङ्गानि च जाबा-लेन दर्शितानि–

‘आरम्भे[3] सर्वकृच्छ्राणां समाप्तौ च विशेषतः ।
आज्येनैव हि शालाग्नौ जुहुयादाहुतीः पृथक् ॥
श्राद्धं कुर्याद्व्रतान्ते च[4] गो-हिरण्यादिदक्षिणाम्’ ।

इति । यमोऽपि–

‘पश्चात्तापो निवृत्तिश्च[5] स्नानं चाङ्गतयोदितम् ।
नैमित्तिकानां सर्वेषां व्रतानां विधिपूर्वकम् ॥

---

१. B. and D. read ब्राह्मशौचोपसिद्धये for बाह्यशौचोपसिद्धये. २. J. reads एतां निशामये for व्रतं निशामुखे. ३. G. reads आरम्भः for आरम्भे. ४. B. and D. substitute वै for च and -दक्षिणा for -दक्षिणाम्. ५. B. and D. read पश्चात्तापौ निवृत्तश्च for पश्चात्तापो निवृत्तिश्च.

गात्राभ्यङ्गं शिरोऽभ्यङ्गं ताम्बूलमनुलेपनम् ।
व्रतस्थो वर्जयेत् सर्वं यच्चान्यद्बल-रागकृत्' ॥
(य. स्मृ. ६.१४)

इति । गृहीतस्य व्रतस्याऽसमापने प्रत्यवायमाह छागलेयः-
'पूर्वं व्रतं गृहीत्वा तु नाचरेत् कामतो हि यः ।[1]
जीवन् भवति चाण्डालो मृतःश्वा चाभिजायते' ॥

इति ॥

अथ प्रत्याम्नायाः ।

अथ पूर्वोक्तानां व्रतानां केनचिन्निमित्तेनानुष्ठानाशक्तौ यथायोगं प्रत्याम्नाया उच्यन्ते । तत्र प्राजापत्यस्य प्रत्याम्नायाश्चतुर्विंशतिमते दर्शिताः—

'[2]कृच्छ्रो देव्ययुतं चैव प्राणायामशतद्वयम् ।
तिलहोमसहस्रं तु वेदपारायणं तथा ॥
विप्रा द्वादश वा भोज्याः पावकेष्टिस्तथैव च ।
[3]अथवा पावमानेष्टिः समान्याहुर्मनीषिणः' ॥

इति । [4]स्मृत्यन्तरेऽपि—

१. B. D. J. and G. read काममोहितः for कामतो हि यः, while G. omits the following:

जीवन् भवति चाण्डालो मृतः श्वा चाभिजायते ' ॥
इति । अथ पूर्वोक्तानां व्रतानां केनचिन्निमित्तेनानुष्ठानाशक्तौ यथायोग प्रत्याम्नाया उच्यन्ते । तत्र प्राजापत्यस्य प्रत्याम्नायाश्चतुर्विंशतिमते दर्शिताः

२. B. and D. read कृच्छ्र and G. कृच्छ्रं both for कृच्छ्रः. ३. E. G. H. and J. substitute अन्या वा for अथ वा; while B. and D. omit the following :--

'अथवा पावमानेष्टि समान्याहुर्मनीषिणः' ।
इति । स्मृत्यन्तरेऽपि—
'कृच्छ्रोऽयुत तु गायत्र्या उदवासस्तथैव च ।.

४. Except A. and I. all others omit स्मृत्यन्तरेऽपि.

'कृच्छ्रोऽयुतं तु गायत्र्या उदवासस्तथैव च।
धेनुप्रदानं विप्राय सममेतच्चतुष्टयम्' ॥

इति। स्मृत्यन्तरेऽपि—

'प्राजापत्यक्रियाऽशक्तौ धेनुं दद्याद् द्विजोत्तमः।
धेनोरभावे दातव्यं मूल्यं तुल्यं न संशयः' ॥

इति। मूल्यं च यथाशक्ति देयम्। अत एव ब्रह्मपुराणे—

'गवामभावे निष्कं स्यात्तदर्धं पादमेव वा'।

इति। यत्र यावत्सङ्ख्यया प्राजापत्यान्यावर्तनीयानि भवन्ति तत्र तावत्सङ्ख्यया गोदानान्यावर्तनीयानि। तदपि चतुर्विंशतिमते दर्शितम्—

'जन्मप्रभृति पापानि बहूनि विविधानि च।
अर्वाक् तु भ्रूणहत्यायाः षडब्दं कृच्छ्रमाचरेत् ॥
प्रत्याम्नाये गवां देयं साशीति धनिना शतम्।
तथाष्टादशलक्षाणि गायत्र्या वा जपेद्बुधः' ॥

इति। ननु—उक्तरीत्या द्वादशवार्षिकस्य प्राजापत्यस्य प्रत्या-

. A. G. and J. read उपवासः for उदवासः. २. B. and D. omit ३. B. and D. omit दातव्यं and read मूल्यं तु तुल्यं तेन for दातव्यं तुल्यं. ४. B. D. and G. substitute च for वा. ५. G. reads प्रभृति for जन्मप्रभृति. ६. I. reads ब्रह्महत्यायाः for भ्रूणहत्यायाः. G. reads प्रत्याम्नायो for प्रत्याम्नाये. ८. G. reads साशीतिः for साशीति J. reads this line प्रत्याम्नायो गवां देय साशीतिधननाशनम्. ९. G. reads गायत्रीं for गायत्र्या. १०. F. H. and J. read -नीत्या for -रीत्या. G. and I. omit प्राजापत्यस्य and B. and D. read दशवार्षिकप्राजापत्याम्नायत्वेन for द्वादश-वार्षिकस्य प्राजापत्यस्य प्रत्याम्नायत्वेन.

म्नायत्वेन षट्त्रिंशल्लक्षसङ्ख्याको गायत्रीजपः प्राप्नोति कोटिसङ्ख्याकस्तु चतुर्विंशतिमत एव स्मर्यते--

'गायत्र्यास्तु जपन् कोटिं ब्रह्महत्यां व्यपोहति।
लक्षाशीतिं जपेद्यस्तु सुरापानाद्विमुच्यते ॥
पुनाति हेमहर्तारं गायत्रीलक्षसप्ततिः ।
गायत्र्याः षष्टिभिर्लक्षैर्मुच्यते गुरुतल्पगः' ॥

इति । तथा च सति परस्परविरोधः स्यात्--इति चेत् । तर्ह्यनयैवानुपपत्त्या कोटिजपोऽपि न प्रत्याम्नायः । किन्तु द्वा शवार्षिकव्रतसमानविषयतया विकल्प्यते इति कल्पनीयम् । चान्द्रायणादीनां प्रत्याम्नायास्तत्रैव दर्शिताः--

'चान्द्रायणं मृगारेष्टिः पवित्रेष्टिस्तथैव च ।
मित्रविन्दा पशुश्चैव कृच्छ्रं मासत्रयं तथा ॥
तिलहोमायुतं चैव पराकद्वयमेव च ।
गायत्र्या लक्षजप्यं च समान्याह बृहस्पतिः ॥
नित्य-नैमित्तिकानां च काम्यानां चैव कर्मणाम् ।
इष्टीनां पशुबन्धानामभावे चरवः स्मृताः ॥
पराक-तप्तकृच्छ्राणां स्थाने कृच्छ्रत्रयं चरेत् ।
व्रत-होमादिकं वाऽपि कल्पयेत् पूर्वकल्पवत्' ॥

---

१. J. omits एव. २. G. reads जपेत् for जपन्. ३. B. and D. rea हेमहा चैव and G. होमहर्तारं for हेमहर्तारं. ४. Except G. all others omi च. ५. I. reads कृच्छ्रः for कृच्छ्रं ६. E. and G. read वा for च ७. J. reads षष्ठीनां for इष्टीनां. ८. B. D. and G. read जपेत् for चरे and D. substitutes -त्रये for -त्रयं.

इति । यस्तु तपस्यसमर्थः धान्यसमृद्धश्च स[1] कृच्छ्रादिव्र-
नि ब्राह्मणभोजनेन सम्पादयेत् । तदपि तत्रैवोक्तम्—

कृच्छ्रे पञ्चाऽतिकृच्छ्रे त्रिगुणमहरहस्त्रिंशदेवं तृतीये[2]
चत्वारिंशच्च तप्ते त्रिगुणनगुणिता[3] विंशतिःस्यात् पराके ।
कृच्छ्रे सन्तापनाख्ये[4] भवति षडधिका विंशतिः सैव हीना
ाभ्यां चान्द्रायणे स्यात्तपसि कृशबलो भोजयेद्विप्रमुख्यान्' ।।

इति । अहरहरिति सर्वत्र सम्बद्ध्यते । तृतीयः कृच्छ्राति-
कृच्छ्रः । यत्तु प्राजापत्यप्रत्याम्नायत्वेन—

'विप्रा द्वादश वा भोज्याः[5] '

इति पूर्वमुदाहृतम् । तन्निर्धनविषयम् । धनिकस्य प्रतिदिनं
ञ्च पञ्चेति द्वादशसु दिवसेषु षष्टिब्राह्मणभोजनविधानात् ।
अत एव स्मृत्यन्तरे[6]—

'प्राजापत्यं चरेद्विप्रो यद्यशक्तः कथञ्चन ।
अहानि पञ्च विप्राग्र्यान् भोजयेत् सम्यगीप्सितान्' ।।

इति । सान्तपनादीनां गोदानप्रत्याम्नायस्तत्रैव चतुर्विंश-
तिमते[7] दर्शितः—

---

१. J. omits स and G. omits कृच्छ्रादि-; while H. substitutes स्व-
for स. २. B. and D. substitute चरित्वा for तृतीये and H. त्रिंशदेव
for त्रिंशदेवं. ३. B. D. and G. read त्रिगुणिता and I. त्रिगुणभगुणिता
both for त्रिगुणनगुणिता. ४. E. B. and D. read सान्तापनाख्ये, G. सान्त-
ने, H. and J. सान्तपनाख्ये all for सन्तापनाख्ये. ५. B. and D. read
ज्ञा for विप्रा; while G. reads विप्रान् for the same and भोजयेत् for
भोज्याः. ६. E. reads स्मृतम् for स्मृत्यन्तरे and G. स्मृत्यन्तरम् for the same.
७. We follow here A. and D.; while all others omit चतुर्विंशतिमते

'प्राजापत्ये तु गामेकां दद्यात् सान्तपने द्वयम् ।
पराके तप्तकृच्छ्रे च तिस्रस्तिस्रस्तु गास्तथा ॥
अष्टौ चान्द्रायणे देयाः सत्याम्नायविधौ सदा ।
यथाविभवसारेण दानं दद्याद्विशुद्धये' ॥

इति । यत्तु स्मृत्यन्तरे चान्द्रायणस्य गोदानत्रयमभिहितम्—

'प्राजापत्ये तु गामेकामतिकृच्छ्रे द्वयं स्मृतम् ।
चान्द्रायणे पराके च तिस्रस्ता दक्षिणास्तथा' ॥

इति तन्निर्धनविषयम् । यथोक्तगोदानादावशक्तो गोभ्यस्तृणं दद्यात् । तथाह कण्वः—

'एकमध्ययनं कुर्यात् प्राजापत्यमथापि वा ।
दद्याद्वा दशसाहस्रं गवां मुष्टिं विचक्षणः' ॥

इति । अध्ययन-जपादीनां पुरुषविशेषेण व्यवस्था चतुर्विंशतिमते दर्शिता—

'धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठाः कदाचित् पापमागताः ।
जप-होमादिकं तेभ्यो विशेषेण विधीयते ॥

---

१. G. reads this line thus:—

प्राजापत्यद्वये तु गामेकां दद्यात्सान्तपने कृच्छ्रम् । ;

while B. and D. read प्राजापत्याय for प्राजापत्ये तु. २. I. reads पराकतप्तातिकृच्छ्रे for पराके तप्तकृच्छ्रे च. ३. G. reads तदा for तथा II. B. and D. यथा for the same; while E. substitutes काण्वः for कण्वः. ४. G. and I. read दशसाहस्रं for द्वादशसाहस्रं. ५. Except A. I. and G. all others read विशेषे for विशेषेण; while G. omits the following:—

व्यवस्था चतुर्विंशतिमते दर्शिता—

'धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठाः कदाचित् पापमागताः ।
जप-होमादिकं तेभ्यो विशेषेण - - - - - ॥.

६. B. D. and G. read अभिधीयते for विधीयते.

नामधारकविप्रा ये मूर्खा धर्मविवर्जिताः ।
कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि तेभ्यो दद्याद्विशेषतः ॥
धनिना दक्षिणा देया प्रयत्नविहिता तु या ।
एवं नरविशेषेण प्रायश्चित्तानि दापयेत्' ॥

इति । अनयैव दिशा स्मृत्यन्तरे प्रसिद्धास्तीर्थयात्रादिप्रत्याम्नाया यथायोगमुन्नेयाः । अत एव देवलः—

'अभिगम्य च तीर्थानि पुण्यान्यायतनानि च ।
नरः पापात् प्रमुच्येत ब्राह्मणानां तपस्विनाम् ॥
सर्वाः समुद्रगाः पुण्याः सर्वे पुण्या नगोत्तमाः ।
सर्वमायतनं पुण्यं सर्वे पुण्या वनाश्रयाः' ॥[1]

(दे. स्मृ. ४९-५०)

'अथ गङ्गा-सरस्वती-यमुना-नर्मदा-विपाशा-वितस्ता-कौशिकी-नन्दा-विरजा-चन्द्रभागा-सरयूः-उत्पथवेर्त्ती[2] सिन्धुः-कृष्णा-वेणी-शोणा[3]-तापी-पारावती-पाषाणकी[4]-गोमती-गण्डकी-बाहुदा पम्पा[5]-देविका-कावेरी-ताम्रपर्णी[6]-चर्मण्वती-वेत्रवती-गोदावरी-तुङ्गभद्रा[7]-सुचक्षुररुणा

---

१. I. reads इति and shows that the quotation of Devala is completed here, but the following explanation is of the author, therefore, it is a mistake, and I omits अथ and reads तीर्थानि for अथ. २. Our manuscripts do not give the correct reading. Some read -वर्त्ती some -वन्ता &c. ३. B and D substitute -शोणिता- for -शोणा-; while G. omits it. ४. J. reads -पाषाणगोमती- for -पाषाणकी गोमती-. ५. B. and D. read -चम्पा- and J. -पंपा- for -पम्पा-; while G. adds -नदी- after -पम्पा-. ६. G. reads -ताम्रवर्णी- for -ताम्रपर्णी-. ७. J. omits the following:-

तुङ्गभद्रा-सुचक्षुररुणाश्चेति महानद्यः पुण्यतमाः ।
गङ्गाद्वारं कनखलं शक्रावतारं सौकरं प्रयागं.

चेति महानद्यः पुण्यतमाः । गङ्गाद्वारं कनखलं शक्रावतारं सौकरं प्रयागो गङ्गासागरमिति एतानि[१] गङ्गायास्तीर्थानि । [२]प्लाक्षं प्रस्रवणं वृद्धकन्यकं सारस्वतमादित्यतीर्थं बदरीपाञ्चालं[३] वैजयन्तं पृथूदकं नैमिषं विनशनं च[४]-मसोद्भेदं प्रभास इति सारस्वततीर्थानि[५] । कावेरीसङ्गमं सरस्वतीसङ्गमं[६] गन्धमादनमिति सामुद्राख्यतीर्थानि पुण्यतमानीति । पुष्करं मूर्धकं[७] गयाशिरः कुरुक्षेत्रमिति पुण्यक्षेत्राणि । वाराणसी महाभैरवं देवदारुवनं सौरं प्राचीनबर्हिः[८] केदारं मध्यममहालयं[९] कुमारमहालयं रुद्रावतारं वङ्कुलं[१०] विष्णुशिवं महाकालं[११] पुरुषोत्तमं जम्बुमार्गं[१२] चेत्येतान्यायतनानि । हिमवानुदयो महेन्द्रो विदुरः शतशृङ्गः श्रीपर्वतो[१३] देवपर्वतो नीलपर्वतो[१४] विन्ध्यपर्वतः पारियात्रश्चेति पर्वताःपुण्यतमाः पापं नाशयन्ति।अन्यानि क्षेत्रायतन-पर्वता-ऽऽश्रम-तीर्थानि पुण्यतमानि भवन्ति।

---

१. G. omits एतानि. २. J. reads लाक्ष्यं for प्लाक्षं and I. प्रश्रवणं वृद्धकन्याकं for प्रस्रवणं वृद्धकन्यकं. ३. B. and D. read आदित्यतीर्थं बदरं पञ्चालं for आदित्यतीर्थं बदरपाञ्चालं and I. reads बदरी पांचालं for बदरपाञ्चालं. ४. E. B. H. and D. च सोद्भेदं, J. वसोद्भेदं, G. सौद्भेदं and I. च्चापोद्भेदं all for चमसोद्भेदं. ५. B. D. and G. read सरस्वतीतीर्थानि for सारस्वततीर्थानि. ६ B. and D. omit सरस्वतीसंगमं and J. reads गन्धमादानं for गन्धमादनं and H. and G. समुद्राक्ष- for समुद्राख्य.- ७. H. reads मूर्ध्वंकं and I. मूर्द्धजं for मूर्धकं. ८. I. reads प्राचीनवाहः and B. D. E. G. प्राचीनवहः for प्राचीनबर्हिः. ९. B. D. and G. read महारुद्रं महालयं for मध्यममहालयं कुमारमहालयं and for the same I. reads मध्यममहारुद्रं महाबलं महालयं कुमारमहालयं. E. and H. महारुद्रं महालयं कुमारमहालयं. १०. B. D. and G. read तु गुलण्डं, H. तुंगलं and J. गलाण्डं all for वङ्कुलं. ११. B. and D. omit महाकालं. १२. J. reads जम्बुमार्गं for जम्बुमार्गं. १३. B. D. G. omit श्री and read पर्वतः for श्रीपर्वतः. १४. Except A. and J. all others omit नीलपर्वतः; while I. reads श्वेतपर्वतः for देवपर्वतः and J. E. omit देवपर्वत. and B. and D. omit विन्ध्यपर्वतः.

इति। विश्वामित्रः—

'कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि शुद्ध्यभ्युदयकारणम्।
प्रकाशे च रहस्ये चाप्यनुक्ते संशयेऽस्फुटे ॥
प्राजापत्यं सान्तपनं शिशुकृच्छ्रः पराककः'।

इति। जमदग्निः—

'तीर्थे तु पादः कृच्छ्रं स्यान्नद्यामर्धफलं लभेत्।
द्विगुणं तु महानद्यां सङ्गमे त्रिगुणं भवेत्' ॥

इति। तथा च नारदः—

'अतिकृच्छ्रः पर्णकृच्छ्रः सौम्यः कृच्छ्रातिकृच्छ्रकः ॥ (२१)
महासान्तपनं शोद्ध्ये तप्तकृच्छ्रस्तु पावनः।
जपोपवासकृच्छ्रस्तु ब्रह्मकूर्चस्तु शोधनः ॥ (२२)
एते व्यस्ताः समस्ता वा प्रत्येकं द्व्येकतोऽपि वा।
पातकादिषु सर्वेषु उपपातकेषु च यत्नतः ॥ (२३)

. B. D. and J. read कृच्छ्रचान्द्रायणादीनि शुद्ध्यन्त्युदयकारणम्. G ows this reading, but reads कृच्छ्रं for कृच्छ्र-. H. also reads the e, but differs in reading शुद्ध्यति for शुद्ध्यभ्यु-. २. B. and D. read ये for अनुक्ते and G. reads प्रकारे for प्रकाशे. ३. D. reads शिशुकृच्छ्रं-पराकक्रम् for शिशुकृच्छ्रः and पराककः respectively. ४. I. reads दग्निः and omits the following quotation including इति after त्रि-गः षष्टिभागः &c. ५. E. G. and H. add तु after नद्याम्. B. and D. d नद्यां तु त्रिगुणं भवेत्, G. नद्यां तु षड्भिः फलं लभेत्, H. नद्यां तु त्रिफलं त् and J. नद्यां तु निःफलं भवेत् all for नद्यामर्धफलं लभेत्. ६. I. omits तथा च नारदः and shows that the following quotation belongs to the ada. ७. G. omits the following:—

'अतिकृच्छ्रः पर्णकृच्छ्रः सौम्यः कृच्छ्रातिकृच्छ्रकः।
महासान्तपनं शोद्ध्ये तप्तकृच्छ्रस्तु पावनः ॥ ;

ile H. substitutes शोद्ध्यं for शोद्ध्ये. ८. B. and D. read ह्येकतो, and J. एकतो. H. स्वेकतो all for द्व्येकतो. ९. G. reads उपपातेषु for पातकेषु.

कार्याश्चान्द्रायणयुता केवला वा विशुद्धये ।
उपवासस्त्रिरात्रं वा मासः पक्षस्तदर्धकम् ॥ (२४)
षडहो द्वादशाहानि कार्या शुद्धिः फलैर्विना ।
उपपातकयुक्तानामनादिष्टेषु चैव हि ॥ (२५)
शक्ति-जाति-गुणान् दृष्ट्वा सकृद्बुद्धिकृतं लघु ।
अनुबन्धादिकं दृष्ट्वा कल्प्यं सर्वं यथागमम् ॥ (२६)
प्रकाशं उक्तं यत्किञ्चिद्विंशो भागो रहस्यके ।
त्रिंशद्भागःषष्टिभागः कल्प्यो जात्याद्यपेक्षया' ॥(२७)
(ना. स्मृ. १३. २१--२७)

इति ॥

इति कृच्छ्रप्रत्याम्नाया निरूपिताः ।

इति श्रीमहाराजाधिराज–परमेश्वर–वैदिकमार्गप्रवर्तक-श्रीवीरबुक्कभूपालसाम्राज्यधुरन्धरस्य माधवामात्यस्य कृतौ पराशरस्मृतिव्याख्यायां द्वादशाध्याये प्रायश्चित्तप्रकरणम् ॥

---

१. G. reads चान्द्रायणयुताः सर्वे for कार्याश्चान्द्रायणयुताः. २. B. D. G. H. and J. substitute सिद्धिः for शुद्धिः. ३. B. and D. read मन्त्रादिष्टेषु for अनादिष्टेषु. ४. B. and D. read शुद्धिकृतं for बुद्धिकृतं. ५. G. reads यथागमे for यथागमम्. ६. E. and J. प्रकाशयुक्तं and G. प्रकाशानुक्तं both for प्रकाश उक्तं. ७. Except A., others omit this.

अथ कर्मविपाको निरूप्यते।

यद्यपि लोके कर्मशब्दः सुकृत-दुष्कृतयोः साधारणः तथाप्यत्र प्रायश्चित्तस्य प्रकृतत्वात्तन्निवर्त्त्यतया दुष्कृतस्यैव बुद्धिस्थत्वात्तत्रैव पर्यवस्यति। विशेषेण पचनं विपाकः फलदशा। कर्मणां विपाकः कर्मविपाकः। स च विपाकस्त्रिविधः जन्म चाऽयुर्भोगश्चेति। एतत्सर्वं पतञ्जलिर्योगशास्त्रे सूत्रयामास—

'सति मूले तद्विपाको जात्यायुर्भोगाः'।

(यो. सू. २. १३)

इति। अस्य सूत्रस्यायमर्थः—अविद्याऽस्मिता-राग-द्वेषाभिनिवेशात्मकाः पञ्च क्लेशाः कर्मणां मूलम्।

'क्लेशमूलः कर्माशयः'।

(यो. सू. २. १२)

इति सूत्रितत्वात्। सति तस्मिन् पञ्चक्लेशात्मके मूले तानि कर्माणि विपच्यन्ते। दग्धक्लेशबीजस्य तु जीवन्मुक्तस्य न सञ्चितानि कर्माणि फलमारभन्ते। ज्ञानाग्निना भस्मसात्कृतत्वात्। यथा वितुषो व्रीहिर्न प्ररोहति तद्वत्। तस्य तुषस्थानीयं क्लेशपञ्चकमुपजीव्यैव कर्माणि जन्मादित्रयरूपेण विपच्यन्ते। तत्र जन्म कृम्यादि।

---

१. I. reads धर्मशब्दः through mistake. २. B. and D. दुष्टत्वस्यैव, G. दुष्टस्यैव for दुष्कृतस्यैव. ३. B. and D. omit फलदशा। कर्मणां विपाकः कर्मविपाकः। स च विपाकः।; while E. G. H. and J. omit फलदशा। कर्मणां विपाकः कर्मविपाकः. ४. J. omits पञ्च क्लेशाः. ५. B. D. and G. read दुष्ट- for दग्ध-. ६. I. reads तस्मात् बीजस्थानीयं for तस्य तुषस्थानीयं. ७. B. and D. जन्मक्रमादि and G. जन्मक्रियादि for जन्म कृम्यादि.

'पतितं याजयित्वा तु क्रिमियोनौ प्रजायते'।

(ब्र. पु. २१७. ४०)

इत्यादिस्मरणात्। आयुः पञ्च-दशवर्षादिकम्।

'तत्र जीवति वर्षाणि दश वा[1] पञ्च वा द्विजः'।

(ब्र. पु. २१७. ४०)

इत्यभिधानात्। भोगो यमयातनादिः।

'यमलोके तु ते घोरां[2] लभन्ते परियातनाम्'।

(ब्र. पु. १२९.१३७)

इत्यादिस्मरणात्।

तमेतं जात्यायुर्भोगलक्षणं विपाकं सामान्य-विशेष-शास्त्रो-दाहरणेन बहुधा प्रपञ्चयिष्यामः।

ननु[3]—नायं विपाको विधातुं प्रतिषेद्धुं वा शक्यते अननुष्ठे-यत्वादवर्जनीयत्वाच्च[4]। अत एवैतस्मिन्विधि-प्रतिषेधपरे शास्त्रे[5] तन्निरूपणमयुक्तम्।

नायं दोषः। प्रायश्चित्तार्थवादत्वेन तदुपयोगात्। अर्थ-वादस्तु विहिते प्रवर्त्तकत्वेन प्रतिषिद्धान्निवर्त्तकत्वेन च[6] विधि-प्रतिषेधैकवाक्यतां भजते—इति न्यायविदां मर्यादा।

अत्र च[7] प्राजापत्याद्यनुष्ठानरूपस्य प्रायश्चित्तस्य क्लेशात्म-

---

१ I. reads दश पञ्च च वा द्विजः. २. B. and D. read घोरं and G. घोरे for घोरां. ३. B. and D. substitute मनु- for ननु. ४. B. and D. read अनुष्ठेयात् अवर्जनीयात् च for अननुष्ठेयत्वादवर्जनीयत्वाच्च. ५. B. D. E. G. H. and I. read अत एव तस्मिन् for अत एवैतस्मिन्; while I. substitutes -परेण शास्त्रेण for -परे शास्त्रे ६. B. and D. विहितप्रतिषेधैक- for प्रतिषिद्धा-न्निवर्तकत्वेन च and G. read प्रतिषिद्धे निवर्तकेन च for the same; while I. प्रतिषेधैकयतां for प्रतिषेधैकवाक्यतां. ७. B. and D. omit च.

त्वात् रागतः प्रवृत्तिर्न सम्भवतीति तत्र प्रवृत्तिसिद्धये रोचना कर्तव्या।

ननु–विहितेष्वग्निष्टोमादिषु स्वर्गादिविपाकोपवर्णनेन प्ररोचयितुं शक्यते। स्वर्गादीनामनुकूलफलत्वात्। क्षयरोगादीनां तु प्रतिकूलफलत्वेन तदुपवर्णनं न प्ररोचनायोपयुक्तम्।

विषम उपन्यासः। तत्र हि स्वर्गादिसाधने प्ररोचनमुत्पादनीयम्। न त्वत्र क्षयरोगादिसाधने प्ररोचनमुत्पाद्यते। किं तर्हि क्षयरोगादिनिवर्तके प्रायश्चित्ते। तन्निवृत्तिश्चानुकूलं फलम्।

ननु–एवमपि क्षयरोगादिनिवृत्तिरूप एव प्रायश्चित्तात्मकस्य कर्मणो विपाकः प्ररोचकत्वेन वक्तव्यः। न तु ब्रह्महत्यादिविपाकः। तस्याऽप्ररोचकत्वात्।

नैवम्। द्विविधा हि ब्रह्महत्यादयः। सञ्चिता सञ्चेष्यमाणाश्च। तत्र सञ्चेष्यमाणेषु प्रतिषेधविषयेषु ब्रह्महत्यादिषु क्षयरोगाद्युपन्यासः ब्राह्मणावगोरणादौ शतयातनादिवत् निवर्तकार्थवादत्वेनान्वेति। सञ्चितेषु प्रतिकूलं फलं श्रुत्वा ति उद्विजमानस्तन्निवृत्त्युपायमाकाङ्क्षति। अत उद्वेगप्रयोजकतया प्रायश्चित्तेऽपि प्रवर्तकत्वं भवतीति प्रवर्तक-निवर्तकद्विविधार्थवादत्वेन अयं कर्मविपाकोपन्यास उपयुज्यते।

१. G. substitutes अत्र for तत्र. २. B. and D. omit -षु स्वर्गादिविपाको. G. substitutes अपि for हि. ४. B. and D. substitute मनु for न तु and प्रयोजकत्वात् for तस्याऽप्ररोचकत्वात्. ५. B. D. and H. omit फलं. E. H. and J. read -प्रनाडिकया for -प्रयोजकतया. ७. B. and D. read ...ष्यते for उपयुज्यते.

तदेवं सञ्चित-सञ्चेष्यमाणयोरुपयोगः । आरब्धफले प्रतिकूलफलस्य[1] प्रत्यक्षदर्शनादेवोद्वेगः सिद्ध्यति । प्रवर्त्तः तु व्याध्यादिनिवृत्तिरूपस्य प्रायश्चित्तविपाकस्योपवर्णनम् अतः क्षयरोगादिरूपस्तन्निवृत्तिरूपश्च विपाकोऽत्र[2] निरूप्यते

तत्र सामान्येन पापकर्मविपाकः शिवधर्मोत्तरेऽभिहितः-

'अथातः पततां पुंसामधर्मः परिकीर्त्तितः ।
नरकार्णवे महाघोरे पातनात् पापमुच्यते' ॥

इति । विष्णुधर्मोत्तरेऽपि—

'अतिवाहिकसंज्ञस्तु देहो भवति भार्गव ।
केवलं तन्मनुष्याणां मृत्युकाल उपस्थिते ॥ (२)
याम्यैर्नरैर्मनुष्याणां तच्छरीरं भृगूत्तम ।
नीयते याम्यमार्गेण नान्येषां प्राणिनां द्विज ॥ (३)
मनुष्याः प्रतिपद्यन्ते स्वर्गं नरकमेव वा ।
नैवान्ये प्राणिनः केचित् सर्वे ते फलभोजिनः ॥ (४)
शुभानामशुभानां च कर्मणां भृगुनन्दन ।
सञ्चयः क्रियते लोके मनुष्यैरेव केवलम् ॥ (५)

---

१. H. omits -फलस्य. २. J. omits ऽत्र. ३. B. D. and G. omit th[e] one line. H. also omits it, but gives in the marginal correctio[n]. ४. I. reads नरकाशौ for नरकार्णवे and B. D. and I. read पतनात् [for] पातनात्. ५. B. and D. omit विष्णुधर्मोत्तरेऽपि; while G. omits अ[पि] only and H. substitutes च for अपि. ६. The text reads अतिवाहिक[सं]ज्ञस्य for अतिवाहिकसज्ञस्तु. ७. B. D. E. H. read भार्गव: for भार्गव, b[ut] it seems incorrect as the quoted verses are addressed to Bhârga[va]. ८. J. reads प्रतिपद्यन्तं for प्रतिपद्यन्ते. ९. Except A. and the te[xt] all others read फलभागिनः for फलभोजिनः. १०. The text reads वा for [च].

तस्मान्मनुष्यस्तु[1] मृतो यमलोकं प्रपद्यते।
नान्यः प्राणी महाभाग फलयोनौ व्यवस्थितः॥ (६)
याम्यलोकं[2] प्रपन्नस्य पुरुषस्य तथा यमः।
योनीश्च नरकांश्चैव निरूपयति कर्मणा[3]'॥ (७)
(वि. ध. २ १०२. २–७.)

इति। ब्रह्मपुराणेऽपि[4]—

'कर्मणा मनसा वाचा ये धर्मविमुखा नराः। (१३६)
यमलोके तु ते[5] घोरां लभन्ते परियातनाम्।
इहाल्पमपि[6] कृत्वा तु नरः कर्माऽशुभात्मकम्।
प्राप्नोति नरकं घोरं यमलोकेषु[7] यातनाम्'॥
(ब्र. पु. १२९. १३६–१४२)

इति। विष्णुपुराणेऽपि[8]—

'पापकृद्याति नरकं प्रायश्चित्तपराङ्मुखः।
पापानामनुरूपाणि प्रायश्चित्तानि यद्यथा[9]॥
तथा तथैव संस्मृत्य प्रोक्तानि परमर्षिभिः'।
(वि. पु. ४. ६. २१–२२)

इति। विष्णुधर्मोत्तरे—

'प्रायश्चित्तैः[10] क्षयं याति पापं कृतमसंशयम्। (३)

---

१. Except A. and the text all others read मनुष्यस्य or मनुष्यश्च for मनुष्यस्तु. २. The text reads यच्चँछ्लोके for याम्यलोकं. ३. The text reads कर्मणाम् for कर्मणा. ४. B. D. G. E. H. and J. do not insert ऽपि. ५. B. and D. read तां for ते and J. घोरे for घोरां. ६. B. and D. read इहकामोऽपि, G. इह कामोऽपि and H. इहाल्पमपि all for इहाल्पमपि. ७. B. D. G. and J. read नरलोकेषु for यमलोकेषु. ८. Except A. and all others omit ऽपि. ९. I. reads तद्यथा for यद्यथा. १०. G. reads प्रायश्चित्ताच्क्रमं याति for प्रायश्चित्तैः क्षयं याति; while I. reads कृतं पापं नश्यति and B. and D. पापं कृत्यमसंशयम् both for पापं कृतमसंशयम्.

प्रायश्चित्तविहीना ये राजभिश्चाप्यदण्डिताः ।
नरकं प्रतिपद्यन्ते तिर्यग्योनिं तथैव च ॥ (४)
मनुष्यमपि चासाद्य भवन्तीह तथाङ्किताः ।
प्रायश्चित्तमतः कार्यं कल्मषस्यापनुत्तये'॥ (५)
(वि. ध. २. ७०. ३–५)

इति । भविष्योत्तरेऽपि–

'देव-तिर्यङ्-मनुष्याणामधर्मनिरतात्मनाम् ।
धर्मराजः स्मृतः शास्ता सुघोरैर्विविधैर्वधैः ॥
नियमाचारसक्तानां प्रमादात् स्खलितात्मनाम् ।
प्रायश्चित्तैर्गुरुः शास्ता न तु तैरिष्यते यमः ॥
पारदारिक-चौराणामन्यायव्यवहारिणाम् ।
नृपतिः शासकः प्रोक्तः प्रच्छन्नानां च धर्मराट् ॥
तस्मात् कृतस्य पापस्य प्रायश्चित्तं समाचरेत्' ।

इति । ब्रह्मपुराणे–

'ततश्च यातनादेहं क्लेशेन प्रतिपद्यते ।
तत्कर्मजं यातनार्थममातापितृसम्भवम् ॥

---

१. The text reads अवासिताः for अदण्डिताः. २. B. D. E. G. substitute वा for च. ३. B. and D. read भवन्ति हतपङ्किलाः for भवन्तीह तथाङ्किताः; while G. substitutes इति for इह. ४. B. D. G. E. and H. read -नियतात्मनाम् for -निरतात्मनाम्. ५. I. reads विधैः. and B. वधे for वधैः. ६. B. and D. read प्रमादास्खलितात्मनाम् for प्रमादात् स्खलितात्मनाम्. ७. G. reads ननु for न तु.

तत्प्रमाणवयो-ऽवस्था-संस्थानैः प्राक्तनं यथा।
विहाय सुमहागुप्तं शरीरं पाञ्चभौतिकम् ॥ (२९)
अन्यत् शरीरमादत्ते यातनार्थं स्वकर्मजम्।
तन्मात्रैगुणसंयुक्तं नानात्मीयं स्वकर्मजम् ॥
दृढं शरीरमाप्नोति सुख-दुःखोपभुक्तये। (३१)
तेन भुक्त्वा स्वकर्माणि पापकर्ता नरो भृशम् ॥
सुखानि धार्मिकोऽदुष्टं इहानीतो यमक्षयात्' ॥ (३२)
(ब्र. पु. २१४. २८-३२)

इति। मनुस्तु मानसादिकर्मविशेषेण विपाकविशेषमाह—
'चातुर्वर्ण्यस्य कृत्स्नोऽयमुक्तो धर्मस्त्वया ऽनघ।
कर्मणां फलनिर्वृत्तिं शंस नस्तत्त्वतः पराम् ॥ (१)
स तानुवाच धर्मात्मा महर्षीन् मानवो भृगुः।
अस्य सर्वस्य शृणुत कर्मयोगस्य निर्णयम् ॥ (२)
शुभाशुभफलं कर्म मनो-वाग्देहसम्भवम्।
कर्मजा गतयो नृणामुत्तमा-ऽधम-मध्यमाः ॥ (३)

---

१. The following is not in the text:—

ततश्च यातनादेहं क्लेशेन प्रतिपद्यते।
तत्कर्मजं यातनार्थममातापितृस-भवम् ॥
तत्प्रमाण-वयो-ऽवस्था-संस्थानैः प्राक्तनं यथा।.

B. and D. read -स्थापनैः for -संस्थानैः; while E. H. तथा for यथा and प्राकृतैः for प्राक्तनं. २. B. and D. read अन्यं for अन्यत्. ३. B. and D. [om]it this line and G. reads तन्मात्रा- for तन्मात्र- while H. तन्मात्रं for the [li]ne. ४. G. reads -पशुक्तये for -पभुक्तये. ५. G. reads पापकर्मा for पापकर्ता. [६.] I. reads धार्मिको भुङ्क्ते for धार्मिकोऽदुष्ट. ७. J. reads कृत्स्नस्य. ८. J. and D. read स्वमतः परम् for तत्त्वतः पराम्; while G. substitutes फलम् [for] पराम. ९. B. D. E. G. and H. read नूनम् for नृणाम्.

त्रस्येह त्रिविधस्यापि त्र्यधिष्ठानस्य देहिनः ।
दशलक्षणयुक्तस्य मनो विद्यात् प्रवर्तकम् ॥ (४)
परद्रव्येष्वभिध्यानं मनसाऽनिष्टचिन्तनम् ।
वितथाभिनिवेशश्च त्रिविधं कर्म मानसम् ॥ (५)
पारुष्यमनृतं चैव पैशुन्यं चापि सर्वशः ।
असम्बद्धप्रलापश्च वाङ्मयं स्याच्चतुर्विधम् ॥ (६)
अदत्तानामुपादानं हिंसा चैवाविधानतः ।
परदारोपसेवा च शारीरं त्रिविधं स्मृतम् ॥ (७)
मानसं मनसैवायमुपभुङ्क्ते शुभाशुभम् ।
वाचैव वाक्कृतं कर्म कायेनैव तु कायिकम् ॥ (८)
शरीरजैः कर्मदोषैर्याति स्थावरतां नरः ।
वाचिकैः पक्षिमृगतां मानसैरन्त्यजातिताम् ॥ (९)
(म. स्मृ. १२. १-९)

इति । हारीतोऽपि—

'सर्वाभक्ष्यभक्षणमभोज्यभोजनमपेयपानमगम्यागमनमयाज्ययाजनमसत्प्रतिग्रहणं परदाराभिगमनं द्रव्यापहरणं प्राणिहिंसा चेति शारीराणि । (१३) पारुष्यमनृतं विवादः श्रुतिविक्रयश्चेति वा-

---

१. J. reads अधिष्ठानस्य and I. reads ह्यधिष्ठानस्य both for त्र्यधिष्ठानस्य
२. Except A. and the text all others read चैव for चापि. ३. B. D. E. H. I. and J. read अनिबद्ध- and G. अतिबद्ध- for असम्बद्ध-. ४. J. reads विविधं for त्रिविधं. ५. We follow here only A. and I.; while B. D. E. G. H. and J. वाचैव वाङ्मयं. and the text वाचा वाचा कृतं for वाचैव वाक्कृतं. ६. The text substitutes च for तु. ७. B. and D. read this line thus:—
मानसैर्मृगपक्षित्वं वाचिकैरन्त्यजातिताम् ॥.
८. I. omits अपेयपानम. ९. G. reads -क्रयः for -विक्रयः.

चिकानि। (१४) परोपतापनं पराभिद्रोहः क्रोधो लोभो मोहोऽहङ्कारश्चेति मानसानि। (१५) तदे-तान्यष्टादश नैरयाणि कर्माणि यस्मिन् यस्मिन् वयसि करोति यः स तस्मिन् तस्मिन् वयसि शा-रीर-वाचिक-मानसानि प्राप्नोति। (१६) एवं ह्याह—

यस्यां यस्यामवस्थायां यत् करोति शुभाशुभम्।
तस्यां तस्यामवस्थायां तत्तत्फलमवाप्नुयात्॥ (१७)
शरीरेणैव शारीरं वाङ्मयेन तु वाचिकम्।
मानसं मनसैवायमुपभुङ्क्ते शुभाशुभम्'॥ (१८)
(हा. स्मृ. ३२. १३-१८)

इति। आत्मन ईश्वररूपत्वं प्रतिपादयाह याज्ञवल्क्यः—

'यद्येवं स कथं ब्रह्मन् पापयोनिषु जायते।
ईश्वरः स कथं भावैरनिष्टैः सम्प्रयुज्यते?॥ (१२९)
करणैरन्वितस्यापि पूर्वज्ञानं कथंच न।
वेत्ति सर्वगतां कस्मात् सर्वगोऽपि न वेदनाम्?॥ (१३०)
अन्त्य-पक्षि-स्थावरतां मनो-वाक्काय-कर्मजैः।
दोषैः प्रयाति जीवोऽयं भवयोनिशतेषु च॥ (१३१)

---

१. G. omits लोभो. २. B. and D. omit मानसानि. ३. I. omits वयसि and J. substitutes काले for वयसि and G. omits करोति यः स तस्मिन् तस्मिन् वयसि. ४. B. and D. read मानसान्याप्नोति, G. E. H. and J. मानसान् प्राप्नोति for मानसानि प्राप्नोति. ५. G. omits हि. ६. G. reads उपयुङ्क्ते for उपभुङ्क्ते. ७. The text reads करणेनान्वितस्यापि for करणैर-न्वितस्यापि. ८. J. and the text reads पूर्वं ज्ञानं for पूर्वज्ञानं. ९. B. and D. reads न देवताम्, J. निर्वेदनाम् for न वेदनाम्. १०. G. reads अन्य- for अन्त्य-.

अनन्ताश्च यथा भावाः शरीरेषु शरीरिणाम् ।
रूपाण्यपि तथैवेह सर्वयोनिषु देहिनाम् ॥ (१३२)
विपाकः कर्मणां प्रेत्य केषांचिदिह जायते ।
इह चामुत्र चैकेषां भावस्तत्र प्रयोजनम् ॥ (१३३)
परद्रव्याण्यभिध्यायंस्तथाऽनिष्टानि चिन्तयन् ।
वितथाभिनिवेशी च जायतेऽन्त्यासु योनिषु ॥ (१३४)
पुरुषोऽनृतवादी च पिशुनः परुषस्तथा ।
असम्बद्धप्रलापी च मृग-पक्षिषु जायते ॥ (१३५)
अदत्तादाननिरतः परदारोपसेवकः ।
हिंसकश्चाविधानेन स्थावरेष्वभिजायते ॥ (१३६)
(या. स्मृ. ३. १२९–१३६)

इति । सत्त्वादिगुणविशेषेण विपाकविशेषं स एवाह—

'आत्मज्ञः शौचवान् दान्तस्तपस्वी विजितेन्द्रियः ।
धर्मकृद्वेदविद्याति सात्त्विको देवयोनिताम् ॥ (१३७)
असत्कार्यरतो धीर आरम्भी विषयी च यः ।
स राजसो मनुष्येषु मृतो जन्माधिगच्छति ॥ (१३८)

---

१. B. and D. read अभिजायते for इहजायते. २. The text reads वा for both च in this line. ३. I. reads ऽन्त्यादि- for ऽन्त्यासु-. ४. A. C. E. H. and I. read पुरुषा for पुरुषोः. ५. J. reads अनिबद्धः प्रलापी च for असम्बद्धप्रलापी च. ६. E. I. and J. read मृतः पक्षिषु for मृग-पक्षिषु. ७. Before शौचवान् J. adds कृत-. ८. J. reads कर्मकृत्- for धर्मकृत्. The text reads धर्मकृद्वेदविद्यावित् for धर्मकृद्वेदविद्याति; while G. omits the following:—

धर्मकृद्वेदविद्याति सात्त्विको देवयोनिताम् ॥
असत्कार्यरतो धीर आरम्भी विषयी च यः ।.

९. I. reads विषयात्मकः for विषयी च यः.

निद्रालुः क्रूरकृल्लुब्धो नास्तिको याचकस्तथा।
प्रमादवान् भिन्नवृत्तो भवेत्तिर्यक्षु तामसः॥ (१३९)
रजसा तमसा चैवं समाविष्टो भ्रमन्निह।
भावैरनिष्टैः संयुक्तः संसारं प्रतिपद्यते'॥ (१४०)
(या. स्मृ. ३. १३७–१४०)

ति। मनुरपि—

'सत्त्वं रजस्तमश्चेति त्रीन् विद्यादात्मनो गुणान्।
यैर्व्याप्येमान् स्थितो भावान् महान् सर्वानशेषतः॥(२४)
यो यदैषां गुणो देहे साकल्येनातिरिच्यते।
स तदा तद्गुणप्रायं तं करोति शरीरिणम्॥ (२५)
सत्त्वं ज्ञानं तमोऽज्ञानं रागद्वेषौ रजः स्मृतम्।
एतद्व्याप्तिमदेतेषां सर्वभूताश्रितं वपुः॥ (२६)
तत्र यत् प्रीतिसंयुक्तं किञ्चिदात्मनि लक्षयेत्।
प्रशान्तमिव शुद्धाभं सत्त्वं तदुपधारयेत्॥ २७॥

---

१. J. reads प्रमादवाक् for प्रमादवान्. २. Except A. and the text all others read एव for एवं. ३. The text substitutes एव for इति. ४. J. reads this line thus :—

यो व्याप्येह स्थितो भावो गृह्णन् सर्वाविशेषतः।,

.. substitutes यो व्याप्येमां for यैर्व्याप्येमान्, G. स्थितान् for स्थितो. ५. B. and D. read सत्त्वं तमश्च ज्ञानं च; while J. सत्यं ज्ञानं तमोऽज्ञानं. ६. G. reads ते for एतद् and E. omits this line and the following 29 lines, and the word अधमा from......-मदेतेषां सर्वभूताश्रितं वपुः। H. reads एतद्व्याप्तमिदं or एतद्व्याप्तिमदे-. ७. From this line to the end of 39 S'loka this portion does not appear in I.

यत्तु दुःखसमायुक्तमप्रीतिकरमात्मनः ।
तद्रजोऽप्रतिघं विद्यात् सततं हारि देहिनाम् ॥ २८ ॥
यत्तु स्यान्मोहसंयुक्तमव्यक्तं विषयात्मकम् ।
अप्रतर्क्यमविज्ञेयं तमस्तदुपधारयेत् ॥ २९ ॥
त्रयाणामपि चैतेषां गुणानां यः फलोदयः ।
अग्र्यो मध्यो जघन्यश्च तं प्रवक्ष्याम्यशेषतः ॥ ३० ॥
वेदाभ्यासस्तपो ज्ञानं शौचमिन्द्रियनिग्रहः ।
धर्मक्रियाऽऽत्मचिन्ता च सात्त्विकं गुणलक्षणम् ॥ ३१ ॥
आरम्भरुचिता धैर्यमसत्कार्यपरिग्रहः ।
विषयोपसेवा चाजस्रं राजसं गुणलक्षणम् ॥ ३२ ॥
लोभः स्वप्नोऽधृतिः क्रौर्यं नास्तिक्यं भिन्नवृत्तिता ।
याचिष्णुता प्रमादश्च तामसं गुणलक्षणम् ॥ ३३ ॥
त्रयाणामपि चैतेषां गुणानां त्रिषु तिष्ठताम् ।
इदं सामासिकं ज्ञेयं क्रमशो गुणलक्षणम् ॥ ३४ ॥

---

१. J. B. D. and G. read ऽप्रतिमं for ऽप्रतिघं and H. ऽप्रतिस for the same. The different commentators of Manû read variously, Medhâtithi and Kulluka Bhatta read ऽप्रतिमं, Râghavânanda, Nandana and Râmchandra ऽप्रतिघं and Govinda Raja follows the same. २. B. and D. read अव्यक्तविषयात्मकम् and H. अव्यक्तिविषयात्मकम् for अव्यक्तं विषयात्मकम्. ३. B. and D. read अद्वेषः सर्वभूतेषु for धर्मक्रियात्मचिन्ता च; while G. H. and J. omit this and the following one line:—

धर्मक्रियाऽऽत्मचिन्ता च सात्त्विकं गुणलक्षम् ॥
आरम्भरुचिता धैर्यमसत्कार्यपरिग्रहः ।

४. B. omits this line. ५. G. and J. omit this and the following one line:—

लोभः स्वप्नोऽधृतिः क्रौर्यं नास्तिक्यं भिन्नवृत्तिता ।
याचिष्णुता प्रमादश्च तामसं गुणलक्षणम् ॥.

६. B. D. H. and J. शौर्यं for क्रौर्यं. ७. B. and D. read प्रसादश्च for प्रमादश्च. ८. B. and D. read मानसिकं for सामासिकं.

यत् कर्म कृत्वा कुर्वंश्च करिष्यंश्चैव लज्जते।
तज्ज्ञेयं विदुषा सर्वं तामसं गुणलक्षणम् ॥ ३५ ॥

येनास्मिन्कर्मणा लोके ख्यातिमिच्छति पुष्कलाम्।
न च शोचत्यसम्पत्तौ तद्विज्ञेयं तु राजसम् ॥ ३६ ॥

यत् सर्वेणेच्छति ज्ञातुं यन्न लज्जति चाचरन्।
येन तुष्यति चात्मास्य तत् सत्त्वगुणलक्षणम् ॥३७॥

तमसो लक्षणं कामो रजसस्त्वर्थ उच्यते।
सत्त्वस्य लक्षणं धर्मः श्रैष्ठ्यमेषां यथाक्रमम् ॥ ३८ ॥

येन यांस्तु गुणेनैषां संसारान्प्रतिपद्यते।
तान् समासेन वक्ष्यामि सर्वस्यास्य यथाक्रमम् ॥३९॥

देवत्वं सात्त्विका यान्ति मनुष्यत्वं हि राजसाः।
तिर्यक्त्वं तामसा नित्यमित्येषा त्रिविधा गतिः॥(४०)

त्रिविधा त्रिविधैषा तु विज्ञेया गौणिकी गतिः।
अधमा मध्यमाऽग्र्या च कर्मविद्याविशेषतः।(४१)

स्थावराः कृमिकीटाश्च मत्स्याः सर्पाः सरीसृपाः।
पशवश्च शृगालाश्च जघन्या तामसी गतिः ॥ (४२)

---

१. The text reads लज्जति; while B. and D. read लज्जते for the same. २. B. and D. read सर्वं नेच्छति or सर्वेणेच्छति. ३. The text reads यथोत्तरम for यथाक्रमम. ४. The text reads येन यत्न, but the commentator Medhâtithi reads यान्‌. Kulluka Bhatta and Râmchandra also follow the same and H. एतेषां तु both for येन यांस्तु ५. B. D. and the text substitute च and G. H. and J. तु for हि. ६. G. reads त्येषां च शिवं मतिः for इत्येषा त्रिविधा गति and J. reads इत्येषां for त्येषा. ७. G. reads मतिः for गतिः. ८. The text reads सकच्छपा on सरीसृपाः. ९. The text substitutes मृगाश्चैव for शृगालाश्च.

हस्तिनश्च तुरङ्गाश्च शूद्रा म्लेच्छाश्च गर्हिताः ।
सिंहा व्याघ्रा वराहाश्च मध्यमा तामसी गतिः ॥(४३)
चारणाश्च सुपर्णाश्च पुरुषाश्चैव दाम्भिकाः ।
रक्षांसि च पिशाचाश्च तामसेषूत्तमा गतिः ॥ (४४)
झल्ला मल्ला नटाश्चैव पुरुषाः शस्त्रवृत्तयः ।
द्यूतपानप्रसक्ताश्च जघन्या राजसी गतिः ॥ (४५)
राजानः क्षत्रियाश्चैव राज्ञां चैव पुरोहिताः ।
वाद-युद्धप्रधानाश्च मध्यमा राजसी गतिः ॥ (४६)
*गन्धर्वा गुह्यका यक्षा विबुधानुचराश्च ये ।
*तथैवाप्सरसः सर्वा राजसेषूत्तमा गतिः ॥ (४७)
तापसा यतयो विप्रा ये च वैमानिका गणाः ।
नक्षत्राणि च दैत्याश्च प्रथमा सात्त्विकी गतिः॥ (४८)
यज्वान ऋषयो वेदा देवा ज्योतींषि वत्सराः ।
पितरश्चैव साध्याश्च द्वितीया सात्त्विकी गतिः ॥ (४९)

---

१. I. reads विगर्हिताः for गर्हिताः. २. The text reads तामसीषु for तामसेषु. ३. E. G and H. read मल्ला, J. भिल्लाः both for झल्लाः; while B. and D. omit this and the following one line:-

झल्ला मल्ला नटाश्चैव पुरुषाः शस्त्रवृत्तयः ।
द्यूतपानप्रसक्ताश्च जघन्या राजसी गतिः ॥.

४. G. reads तु कुकृतयः, E. and H. तु कुवृत्तयः for शस्त्रवृत्तयः. ५. E. G. and J. read प्रथमा for जघन्या; while H. omits this and the following one line:—

द्यूत-पानप्रसक्ताश्च जघन्या राजसी गतिः ॥
राजान क्षत्रियाश्चैव राज्ञां चैव पुरोहिताः ।.

६. B. D. E. G. H. and J. read दान- for वाद-. ७. G. omits this and the following one line:—

गन्धर्वा गुह्यका यक्षा विबुधानुचराश्च ये ।
तथैवाप्सरसः सर्वा राजसेषूत्तमा गतिः ॥.

८. E. I. and J. read विविधानुचराः for विबुधानुचराः. ९. The text reads राजसीषु for राजसेषु.

ब्रह्मा विश्वसृजो धर्मो महानव्यक्तमेव च।
उत्तमां सात्त्विकीमेतां गतिमाहुर्मनीषिणः ॥ (५०)
एष सर्वः समुद्दिष्टस्त्रिप्रकारस्य कर्मणः।
त्रिविधस्त्रिविधः कृत्स्नः संसारः सार्वभौतिकः ॥ (५१)
(म. स्मृ. १२. ४४-५१)

इति ॥

अथ प्रेतत्वादिहेतुभ्यो नानाविधेभ्यः पापविशेषेभ्यो योनिविशेषा अभिहिता विष्णुधर्मोत्तरे—

'असहिष्णुतयान्यस्य गुणानां कारणं विना।
महत् पापं समुत्पन्नं तदस्य प्रेतकारणम् ॥
ब्रह्मस्वहारिणश्चैते पापाः प्रेतत्वमागताः।
परदाररताः केचित् स्वामिद्रोहरताः परे ॥
मित्रद्रोहरताः केचिद्देशेऽस्मिन्भृशदारुणे।
स्वैकर्मभिश्च्युताः सर्वे जायन्ते प्रेतयोनिषु' ॥
(वि. ध. २. ७०. २३-२५)

इति। पद्मपुराणे—

'अयाज्ययाजकश्चैव याज्यानां च विवर्जकः।

---

१. B. D. E. and J. read ब्रह्मविश्वसृजो, while H. I. substitute महत् [fo]r महान्. २. G. reads पापेभ्यः for पापविशेषेभ्यः; while except A. and [..] all others omit अभिहिताः. ३ B. and D. read करणं- for कारणं-. [४]. B. D. and H. read एव for एते. ५. G. reads पराः for परे. ६. B. [D]. E. G. H. and J. read स्वकर्मविच्युता for स्वकर्मभिश्च्युताः. ७. G. [d]oes not insert इति. H. reads यमपुराणे for पद्मपुराणे I searched for the [P]adma purâṇa which is available in this time. The following quoted [v]erses are found in the same.

विरतो विष्णुविद्यासु स प्रेतो जायते नरः ॥ (५०)
सामान्यदक्षिणां लब्ध्वा गृह्णात्येको विमोहितः ।
नास्तिक्यभावनिरतः स प्रेतो जायते नरः' ॥ (५३)
(प. उ. ४९. २७. ५०–५३)

इति । स्कान्दे चमत्कारखण्डे–

'यो भवेन्मानवः क्षुद्रस्तथा पैशुन्यकारकः ॥
ब्राह्मणान्वयसम्भूतो वृथामांसाशनश्च यः ।
प्राणिनां हिंसको नित्यं स प्रेतो जायते नरः ॥
अकृत्वा देवकार्यं यस्तथा च पितृतर्पणम् ।
योऽश्नाति भृत्यवर्गेभ्योऽदत्वा प्रेतः स जायते ॥
परदाररतश्चैव परवित्तापहारकः ।
परापवादसन्तुष्टः स प्रेतो जायते नरः ॥
कन्यां यच्छति वृद्धाय नीचाय धनलिप्सया ।
कुरूपाय कुशीलाय स प्रेतो जायते नरः ॥
देव-स्त्री-गुरुवित्तानि गृहीत्वा न प्रयच्छति ।

---

१. The text reads:—

रतो वै शूद्रसेवासु स प्रेतो जायते नरः ॥
सामान्यां दक्षिणां लब्ध्वा गृण्हीते एक एव तु ।
नास्तिक्यभावे निरतः स वै प्रेतोऽभिजायते' ॥.

I. reads विरक्तो for विरतो. २. J. reads सामान्यलक्षणां लुब्धो, B. D. लक्षणां for दक्षिणां. E. लब्धां for लब्ध्वा. ३. G. reads एनोविमोहितः for एको विमोहितः. ४. G. omits इति and reads स्कन्दे नरखण्डे for स्कान्दे चमत्कारखण्डे. ५. B. D. and G. read -अशकः for -अशनः. ६. J. substitutes वा for च. ७. G. reads योऽमात्य-भृत्य- for योऽश्नाति भृत्य-. ८. B. and D. read पापापवादसन्तुष्टः for परापवादसन्तुष्टः. ९. E. substitutes क्लीबाय for नीचाय. १०. B. D. G. and J. read यो न यच्छति for न प्रयच्छति; while E. and H. योऽनुगच्छति for the same.

विशेषाद्ब्राह्मणेन्द्राणां स प्रेतो जायते नरः ॥
दीयमानस्य वित्तस्य ब्राह्मणेभ्यस्तु पापकृत् ।
विघ्नमाचरते यस्तु स प्रेतो जायते नरः॥
शूद्रान्नेनोदरस्थेन ब्राह्मणो म्रियते यदि ।
त्रिकालज्ञो वेदवेदी धर्मज्ञोऽथ षडङ्गवित् ।
चतुर्वेद्यपि यो विप्रः स प्रेतो जायते नरः ॥
शास्त्रकर्ता ग्रन्थकर्ता यद्यपि स्यात् षडङ्गवित् ।
कुल-देशोचितं कर्म यस्त्यक्त्वाऽन्यत् समाचरेत्[1] ॥
कामाद्वा यदि वा मोहात् स प्रेतो जायते नरः ।
उच्छिष्टस्य विशेषेण अन्तरिक्षमृतस्य[2] च ॥
विषा-ऽग्नि-जलमृत्यूनां तथा चैवात्मघातिनाम्[3] ।
प्रेतत्वं जायते नूनं सत्यमेतन्न संशयः' ॥

इति । अग्निपुराणे—

'मातरं पितरं वृद्धं ज्ञातिं साधुजनं तथा ।
लोभात्त्यजति यस्त्वेतान् स प्रेतो जायते नरः ॥
कुज्योतिः[4] कुत्सितो वैद्यः कुज्ञानी च कुदेशिकः[5] ।
शूद्रानुग्रहकर्ता[6] च स प्रेतो जायते नरः ॥
निन्दको द्विज-देवानां गीत-वाद्यरतः सदा ।
वृद्धं बालं गुरुं विप्रान् योऽश्नमत्य भुनक्ति वै[7] ॥
कन्यां ददाति शुल्केन स प्रेतो जायते नरः ।

---

[1] G. reads समाचरन् for समाचरेत्. [2] B. and D. अन्तरिक्षकृतस्य [3] G. reads तथान्यैवात्म- for तथा चैवात्मघा-. [4] G. omits this and following four lines. [5] B. and D. read -देशकः for -देशिकः. [6] B. and D. read शूद्रानुग्रहकर्मा for शूद्रानुग्रहकर्ता. [7] J. substitutes [illegible] for वै.

न्यासापहर्ता मित्रध्रुक् परपाकरतः सदा ॥
निर्दोषं सुहृदं भार्यां ऋतुकाले न याति यः।
न सहेत यशस्तेषां स प्रेतो जायते नरः ॥
हस्त्यश्व-रथ-यानानि मञ्चशय्यासनानि च।
कृष्णाजिनं तु गृह्णाति अनापदि तु यो द्विजः ॥
तथोभयमुखीं दोलां सशैलां मेदिनीं द्विजः।
कुरुक्षेत्रे च यद्दानं चाण्डालात् पतितात्तथा ॥
मासिके च नवश्राद्धे भुञ्जन् प्रेतान्नमेव च।
भूमि-कन्यापहर्ता च स प्रेतो जायते नरः' ॥
(अ. पु. २०१. ४१-४८)

इति। उमामहेश्वरसंवादे—

'अपहृत्य च सर्वस्वं देवस्वं च तथा परम्।
दत्तापहारदानाच्च पैशाच्यं याति वै नरः ॥
योनिकार्यं च यो देवि आहितेन तु कारयेत्।
सोऽपि याति पिशाचत्वं स्वामिद्रोहेण मानवः ॥

---

१. G. reads त्यजेत काले न याति नः (यः), B. and D. त्यज्य काले न याति यः both for ऋतुकाले न याति य; while A. त्यजन काले न पाति य the same. २. B. D. E. and H. read न वहेत यश for न सहेत यश., while J. substitutes वहेत for सहेत. ३. E. H. and J. मृगाजिनं for कृष्णाजि ४. G. and J. read डोलीं and I. घोरां both for दोलां. ५. I. reads प्रेतार्थम् for प्रेतान्नम्. ६. B. omits इति। उमामहेश्वरसंवादे :—

'अपहृत्य च सर्वस्वं देवस्वं च तथा परम्।
दत्तापहारदानाच्च पैशाच्यं याति वै नरः ॥;

while G. omits इति only. ७. G. reads this line thus :—

दत्तापहारी दानाच्च पैशाच्चं याति वा नरः ॥.

८. B. D. E. G. and H. read अहितेन for आहितेन.

स्वामिद्रव्यं गृहीत्वा तु न यजेन्न[1] ददाति च।
आत्मनः पोषको मूढः पिशाचत्वं स[2] गच्छति॥
मठाधिपत्यं[3] यो देवि कुरुते मदमोहितः।
विनाशयेन्मठद्रव्यं निर्माल्यं यश्च भक्षति॥
परस्य योषितं हृत्वा ब्रह्मस्वमपहृत्य[4] च।
अरण्ये निर्जले देशे भवति ब्रह्मराक्षसः॥
अधर्मं धर्ममित्याहुर्ये[5] तु मोहवशं गताः।
हर्तारः परदाराणां चौर्येण बलतोऽपि वा[6]॥
अरण्ये निर्जले देशे भवन्ति ब्रह्मराक्षसाः'॥
(नास्ति मुद्रितम. भा. शां. पुस्तके.)

इति[7]। मनुः--

'संयोगं पतितैर्गत्वा परस्यैव च योषितम्।
अपहृत्य च विप्रस्वं भवति ब्रह्मराक्षसः॥ (६०)
गुरुं त्वंकृत्य हुंकृत्य विप्रं निर्जित्य वादतः।
अरण्ये निर्जले देशे भवति ब्रह्मराक्षसः॥

१. B. and D read यो यजेत, E. न यजेत् both for न यजेन्न. २. Except A. and I. all others read च for स. ३. We follow here A. and H; while B. D. and I. read मठापत्य च, E. माठायत्य च, G. मठापत्यं च and J. माठापत्यं च all for मठाधिपत्यं. All of these forms are incorrect and meaningless. ४. I. reads ब्राह्मणस्वं प्रहृत्य च for ब्रह्मस्वमपहृत्य च. ५. H. reads इत्याह यस्तु मोहवशं गताः for इत्याहु. ये तु मोहवशं गताः. ६. G. reads च for वा. ७. E. omits the following :—
इति। मनुः--
'संयोगं पतितैर्गत्वा परस्यैव च योषितम्।
अपहृत्य च विप्रस्वं भवति ब्रह्मराक्षसः॥.
Only this and the following one line occurs in the text of Manu, the other four lines in this quotation are not found in the text.

ये ब्राह्मणान् प्रद्विषन्ति गर्हित्वा ते हि राक्षसाः।
आचार्यमृत्विजश्चैव गुरुं चैव तपस्विनम्।
मुनींश्चाप्यवमन्यन्ते ते भवन्तीह राक्षसाः' ॥
(म. स्मृ. १२. ६०)

इति। वामनपुराणे-
'चण्डालादन्त्यजाद्वापि प्रतिगृह्णाति दक्षिणाम्।
याजको याज्यमानस्तु सोऽश्मान्तः स्थलकीटकः' ॥
(वा. पु. ६१. २७)

इति। स्कान्दे रेवाखण्डे—
'बुभुक्षितेषु भृत्येषु य एकोऽश्नाति मानवः।
श्वयोनिं स समासाद्य चन्डालो जायते नरः ॥
वेदोक्तं यः परित्यज्य धर्ममन्यं समाचरेत्।
दशवर्षसहस्राणि श्वयोनौ जायते ध्रुवम् ॥
वेदार्थनिन्दका ये च ये च ब्राह्मणनिन्दकाः।
इह जन्मनि शूद्रास्ते मृताः श्वानो भवन्ति हि' ॥
(स्क. पु. रे. खं. ३०. ३७-३९)

इति। ब्रह्मपुराणे-
'यदि पुत्रसमं शिष्यं गुरुर्जह्यादकारणम्।
आत्मनः कामकारेण सोऽपि हिंस्रः प्रजायते ॥(४८

१. I. does not insert this line, also is not occurred in the text (of) Manu. २. B. G. and J. read गर्वित्वा and, D. गर्वित्वास् for गर्हित्वा ३. B. and D. read चैवावमन्यन्ते for चाप्यवमन्यन्ते. ४. I. reads यजमानश्च स स्यात्तु, B. D. E. H. and J. याजमानस्तु स भवेत्तु for याज्यमानस्तु सोऽश्मान्तः; while H. substitutes स स्यात्तुच्छलकीटकः for सोऽश्मान्तः स्थलकीटकः. ५. B. E. G. H. and J. do not insert स्कान्दे रेवाखण्डे ६. G. reads एको ऽश्नाति च मानव. for य एकोऽश्नाति मानव ७. I. reads ह for हि. ८. B. and D. read सर्वत्र च for प्रजायते.

पितरं मातरं चैव यस्तु पुत्रोऽवमन्यते ।
सोऽपि विप्रो मृतो जन्तुः पूर्वं जायेत गर्दभः ॥ (४९)
गर्दभत्वं तु[1] सम्प्राप्य दश वर्षाणि जीवति ।
संवत्सरं तु कुम्भीरस्ततो जायेत मानवः ॥ (५०)
ज्येष्ठं पितृसमं चापि[2] भ्रातरं योऽवमन्यते ॥ (७५)
सोऽपि मृत्युमवाप्नोति क्रौञ्चयोनौ च[3] जायते । (७६)
आशांऽपहर्ता तु नरः कृमियोनौ प्रजायते ॥
विश्वासहर्त्ता तु नरो मीनो जायेत दुर्मतिः । (७९)
उपस्थिते विवाहे तु[4] यज्ञे दाने महोत्सवे ॥
मोहात्[5] करोति यो विघ्नं स मृतो जायते कृमिः ।
कृतघ्नः[6] स मृतो विप्रो यमस्य विषयं गतः ॥ (८०)
यमस्य विनयैः क्रूरैर्वधं[7] प्राप्नोति दारुणम् । (८१)
यातनाः प्राप्य तत्रस्थस्ततो बह्वीः समा द्विजाः[8] ॥ (८३)
ततो दंशः[9] कृतघ्नश्च संसारं प्रतिपद्यते ।
जलप्रवर्षणं[10] यस्तु भिन्द्यान्मत्स्यो भवेत्तु सः ।

---

१. G. substitutes च for तु; while except A. and the text omit:—
. . . . दश वर्षाणि जीवति ।
संवत्सरं तु कुम्भीरः . . . . ॥.
२. G. reads वापि for चापि. ३. G. reads प्रजायते for च जा-. ४. G. reads च for तु. ५. B. and D. read महत् for मोहात्. I. reads कृतघ्नस्तु मृतो for कृतघ्नः स मृतो. ७. I. reads विषये क्रूरैर्बन्धं J. विषयैः क्रूरैर्बाधां both for विनयैः क्रूरैर्वधं; while G. substitutes णाम् for दारुणम्. ८. E. G. and H. read यो द्विजः बह्वीश्च, B. and D. श्च स द्विजः and I. बह्वीश्च भो द्विजाः all for बह्वीः समा द्विजाः. ९. Except all others read ततो गतः for ततो दंशः. १०. B. and I. read जलप्रवहणं जलप्रवर्षणं and D. जलस्य वहणं for the same.

अयोनिगो वृकाे[1] हि स्यादुलूकः क्रयवञ्चनात् ।
प्रतिश्रुत्य द्विजेभ्यश्चा[2]प्यदत्वा मधुको भवेत् ॥
लभेद्वेवलको राजन् योनिं चण्डालसंज्ञिताम् ।
मृतस्यैकादशाहे तु भुञ्जन् श्वा चाभिजायते'[3] ॥
(ब्र. पु. २१८, ४८–८३)

इति[4] । गरुडपुराणे—

'कौटसाक्ष्यप्रदाः[5] पापा अमेध्यकृमयश्चिरम् ।
भूत्वा भवन्ति सर्पास्ते पिशाचास्तदनन्तरम् ॥
गुरु-मित्रद्रुहः पापा ये च स्वामिद्रुहो जनाः ।
द्विज[6]-शिष्यद्रुहश्चैव कृतघ्ना नास्तिकास्तथा ॥
त्यागिनो बान्धवानां च त्यागिनः शरणार्थिनाम्[7] ।
अमेध्यकृमयः पापा[8] मृगव्याधा भवन्ति च ॥
उरुरोगगणोपेता[9] जायन्ते शम्बुका[10] जले ।
चन्द्रार्कग्रहणे भुक्त्वा जायते कुञ्जरो नरः' ॥
(ग. पु. २८१. ५–९)

---

१. B. D. and G. read वृषो for वृको. २. G. does not add अपि aft[er] द्विजेभ्यश्च; while J. reads द्विजेभ्यश्चादत्वा मधुवृको भवेत् for द्विजेभ्यश्चाप्यदत्[वा] मधुको भवेत्. ३. Except I. all read श्वानोऽभिजायते for श्वा चाभिजायते ४. B. D. G. and H. omit इति and B. and D. substitute गारुडे f[or] गरुडपुराणे. ५. B. D. E. G. H. and J. read कूटसाक्ष्यप्रदाः for कौट[-]साक्ष्यप्रदाः. ६. E. and H. read द्विजाः for द्विज-. ७. G. reads परमार्थिना[म्] for शरणार्थिनाम्. ८. E. I. and G. substitute सर्वे for पापाः; while H[.] substitutes मृताः for मृग-. ९. B. D. E. H. and J. read पुरो रोगगणोपेता[ः] J. पुरो रोगगुणोपेताः and I. गुरुरोमगणोपेताः all for गुरुरोगगणोपेता[ः] १०. Except A. and I., all read काम्बुकाः, but the form is incorr[ect]

इति। शिवधर्मोत्तरे—

'विप्रः पञ्चमहायज्ञानकृत्वा योऽन्नमश्नुते।
विड्वराहो भवेन्नित्यं क्रव्याशी व्याध एव च॥
द्विजस्त्वेकशफानां च विक्रयाज्जायते मृगः।
मत्सरी विट्कृमिश्चैव अवज्ञाकार्यथ कृमिः'॥

इति। वायुसंहितायाम्—

'खरो वै बहुयाजित्वात् काकोऽमन्त्रितभोजनात्।
अपरीक्षितभोजी स्याद्वानरो विजने वने॥
अग्निद्यां यः प्रयच्छेत बलीवर्दो भवेत्तु सः।
अन्नं पर्युषितं विप्रे दत्त्वा वै कुब्जतां व्रजेत्'॥

इति। उमा-महेश्वरसंवादे—

'अग्निहोत्रं भवेद्यस्य न कुर्यात्तस्य रक्षणम्।
पर्वातिक्रमकारी तु मृगत्वं याति ब्राह्मणः॥

. We are unable to find the text which the following quoted ...as really belong to. B. E. H. and D. omit इति and do not ...t शिवधर्मोत्तरे; while J. omits इति, but inserts विष्णुधर्मोत्तरे for ...धर्मोत्तरे. २. J. reads कव्याशी for क्रव्याशी. ३. G. inserts ... after the end of the last line and reads वत्सरीविक्रयश्चैव for ...री विट्कृमिश्चैव; while I. substitutes मत्स्योऽपि for मत्सरी-, ४. B. G. and I. substitute अध: for अथ. ५. I. reads बहुयाग्नित्वात् ...बहुयाजित्वात्; while J. reads ऽमन्त्रितभोजनात् and A. ऽनिमन्त्रितभोज- ...for ऽमन्त्रितभोजनात्. ६. E. D. G. and I. read कुण्ठतां for कुब्जतां; ...le E. H. omit इति. ७. J. reads लक्षणाम for रक्षणम्. ८. B. reads ... च द्विजं and D. याचितद्विज: for याति ब्राह्मण: ; while G. adds इति ...r ब्राह्मण:.

वेदोपजीविकाः[1] पापाः स्त्रीलोलाः सततं च ये ।
भवन्ति चेह काकाः स्युश्चिरं विड्भुज एव च ॥
पायसं कृसरं चैव हवींषि मधुराणि च ।
अदत्वा चाग्नि-विप्रेभ्यः पाशनाद्भुजगो भवेत्' ॥

इति । नारदपुराणे—

'भर्तुः सौख्येन या नारी सौख्ययुक्ता न जायते ।
सा श्येनी[2] जायते राजन् त्रीणि वर्षाणि पञ्च च ॥
वाचा चाक्रोशिका या तु सन्निरुध्य पतिं ह्रिया[3] ।
अकार्यं कारयेत् पापा सा नारी वल्गुली भवेत् ॥
भर्तुरर्थे हि या वित्तं विद्यमानं न यच्छति ।
जीवितं वा वरारोहे विष्ठायां जायते कृमिः ॥
कृमियोनिविनिर्मुक्ता काष्ठकीटा भवेत्तु सा ।
न साधयन्ति कार्याणि प्रभूणां ये विचेतसः ॥
भूत्वा वेतनभोक्तारो जायन्ते भूलता[4] हि ते' ।

(ना. पु. ३१. ९-१४)

इति । वृद्धगौतमः—

'मौल्याद्वेदोपदेष्टा च व्याघ्रो भवति मानवः ।
जम्बुको जायते जन्तुरननुज्ञातपाठकः ॥
शूद्रात् पठति[5] चाण्डालो ब्रह्मद्रव्योपजीवकः[6]' ॥

---

१. G. reads वदोपजीविताः for वेदोपजीविकाः. २. J. reads श्वानी for श्येनी. ३. B. D. and G. read हि या for ह्रिया. ४. B. and D. read मालं for भूलता ५. B. reads पठित-, D. पठितं, G. पठेत and I. पतति for पठति. ६. G. reads ब्रह्मद्रव्योपजीवकः for ब्रह्मद्रव्योपजीवकः

इति। याज्ञवल्क्योऽपि—

'परद्रव्याण्यभिध्यायंस्तथाऽनिष्टानि चिन्तयन्।
वितथाभिनिवेशी च जायतेऽन्त्यासु योनिषु ॥
पुरुषोऽनृतवादी च पिशुनः पुरुषस्तथा।
अनिबद्धप्रलापी च मृग-पक्षिषु जायते ॥
अदत्तादाननिरतः परदारोपसेवकः।
हिंसकश्चाविधानेन स्थावरेषु प्रजायते' ॥

(नास्तीदं मुद्रितया. स्मृ. पुस्तके.)

इति ॥

अथ नानाविधनिषिद्धकर्मशेषफलानि।

तत्र उमामहेश्वरसंवादे—

'श्वपाक-पुल्कसादीनां कुत्सितानामचेतसाम्।
कुलेषु तेऽभिजायन्ते गुरु-वृद्धावमानिनः ॥
गुरुणा ह्यननुज्ञातो यो वेदाभ्यासमाचरेत्।
स तु जातिविहीनेषु जायते भुवि मानवः।
अधर्मं धर्ममित्याहुर्ये तु मोहवशंगताः ॥
ते च कालकृतोद्योगाः सम्भवन्तीह मानुषे।
निर्होमा निर्वषट्कारास्ते भवन्ति नराधमाः' ॥

---

१. The quoted verses are not found in Yádyavalkya Smriti ! they occur in Manû, but with different version (*vide* M. 12, 5-6-7). २. B. and D. read अनिबन्ध- for अनिबद्ध- and J. असंबद्ध- for the same. ३. G. reads मृगः for मृग-. ४. G. and I. omit -शेष- and J. reads नानाविधकर्मविशेष- for नानाविधनिषिद्धकर्मशेष-. ५. I. reads गुरूणां for गुरुणा. ६. B. D. E. H. read वेदाभ्यसनं चरेत् and G. वेदाध्ययनं चरेत् both for वेदाभ्यासमाचरेत्. ७. E. I. and J. read प्रयाति विहीनेषु for तु जातिविहीनेषु. ८. B. and D. substitute तु for च; while I. reads कालहतो- for कालकृतो-.

इति । स्कान्दे नागरखण्डे[1]—

'प्राप्नुवन्ति कुदेशे च जन्म[2] ये हेतुवादकाः ।
स्वामिद्रोहरता ये च कुकुले[3] जन्म चाप्नुयुः ॥
अदत्त्वा ये तथाऽश्नन्ति पितृ-देव-द्विजातिषु ।
दुर्भिक्षे जनतापे च कुदेशे जन्म चाप्नुयुः ॥
ये च कुर्वन्ति दम्पत्योर्विवादं सानुरागयोः ।
विरूपा भ्रममाणाश्च सर्वलोकविवर्जिताः ॥
दरिद्रा जायया भ्रष्टा भवन्ति विगतायुषः ।
कन्यादाने च विघ्नं यो विक्रयं यः करोति वा ॥
स कन्याः केवलाः[4] सूते न पुत्रं केवलं क्वचित् ।
जायन्ते ताश्च बन्धक्यो[5] विधवा दुर्भगास्तथा[6]' ॥

इति[7] । प्रभासखण्डेऽपि—

'यैर्न दत्तं नरैः किञ्चित्तेषां चिह्नं दरिद्रता ।
जायन्ते रोगिणो रौद्रा हिंस्राः कुब्जाश्च वामनाः[8] ॥
अपुत्रा कलहाक्रान्ताः परदारोपसेवकाः ।
महारजनकर्माणः[9]* कुचेलाः कुशरीरिणः ॥

* अत्र-'राजक'-तथा '-राजिक-' इत्यपरं पाठद्वयं दृश्यते । न तदिहापेयुक्तमिति प्रतीमः । -राजक-राजिक- इत्येकार्थमेव । 'महाराजिक-

१. J. reads नागरखण्डम्. २. B. and D. substitute जनाः for जन्म. ३. I. reads कुकुटे for कुकुले. ४. G. and I. read केवलं for केवलाः. ५. B. D. and G. read वर्धक्यो for बन्धक्यो and J. वार्धक्ये for the same. ६. We follow here A. G. and I.; while B. D. E. H. and J. substitute क्वचित् for तथा. ७. B. D. E. and H. omit इति; while J. इति । प्रभासखण्डेऽपि. ८. B. D. and H. read मानवाः for वामनाः. ९. E. G. H. and I. read महाराजक- and B. D. and J. महाराजिक- for महारजन-.

कुदम्भाश्चपला लुब्धा मूर्खा निष्ठुरभाषिणः।
दानहीना भवन्त्येते देव-ब्रह्मस्वभक्षकाः'॥

इति। स्कान्दे रेवाखण्डे—

'पिता माता गुरुर्भ्राता अन्यो वा विकलेन्द्रियः।
भवन्ति नादृता यैस्तु ते भवन्ति नराधमाः॥
इह मानुषलोकेऽस्मिन् दीनान्धास्ते भवन्ति च।
ये त्यजन्ति स्वकां भार्यां मूढाः पण्डितमानिनः॥
ते यान्ति नरकं घोरं तामिस्रं नात्र संशयः।
तत्र वर्षशतस्यान्ते इह मानुषतां गताः॥

ध्याश्च'(१. १. १०) इत्यमरसिंहो गणदेवतानामान्याह। तथा च—

'महाराजिकनामानो द्वे शते विंशतिस्तथा'।

इत्याहुः पुराणकाराः। अतः महारजनकर्माणि इत्येव पाठः साधीयान् ति। महारजनं कुसुम्भं तत्कर्म वस्त्ररंजनकर्मेत्यर्थः। 'रंजक-रज-म-रजस्सूपसङ्ख्यानं कर्तव्यम्' इति काशिकोक्त्या न लोपः।

---

१. G. omits this line,

कुदम्भाश्चपला लुब्धा मूर्खा निष्ठुरभाषिणः।;

while I. reads कुदण्डाश्चपला for कुदम्भाश्चपला. २. I. reads धनहीना for दानहीना; while B. D. and G. omit the following portion:—

'दानहीना भवन्त्येते देव-ब्रह्मस्वभक्षकाः'॥

इति। स्कान्दे रेवाखण्डे—

'पिता मातागुरुर्भ्राता अन्यो वा विकलेन्द्रियः।.

३. B. and D. read दानहीना ये for नादृता यैस्तु. ४. All, except A, substitute वै for च. ५. B. and D. insert इति after नात्र संशयः. ६. G. B. and D. read गतः; for गताः; while G. substitutes अनुष्ठानतां for मानुषतां.

दुश्चर्मा दुर्भगश्चैव[1] दरिद्रः सम्प्रजायते ।
जायते गृध्रसीयुक्तः[2] परभार्योपसेवकः ॥
गद्गदोऽनृतवादी स्यात् मूकश्चैव गवामृते[3] ।
अन्नं पर्युषितं विप्रे ददन्वै कुब्जतां व्रजेत् ॥
मात्सर्यादपि[4] जात्यन्धो द्वेषाच्च बधिरो भवेत् ।
अदत्वा भक्ष्यमश्नाति अनपत्यो भवेच्च सः' ॥

इति । गरुडपुराणे—

'अवमत्य च[5] ये यान्ति भगवत्कीर्तनं नराः ।
बाधिर्यमुपयान्त्याशु[6] ते वै जन्मनि जन्मनि ॥
पश्यन्तो भगवद्द्वारं तामसास्तत्परिच्छदम् ।
अकृत्वा तत्प्रणामादि ये यान्ति पुरुषाधमाः ॥
जात्यन्धास्तेऽभिजायन्तेऽप्यङ्गहीनापरिग्रहाः ।
पङ्गवः पादहीनाश्च कुष्ठिनो भुवि[7] ये नराः ॥
विष्णुच्छाया ध्रुवं तैस्तु लङ्घिता स्यान्न संशयः।
तथा च भगवद्धाम्नश्छायामाक्रमते तु यः ॥

---

१. B. and D. read दुर्भगाः for दुर्भगः, but it seems incorrrct; while I substitutes दुष्कर्मा for दुश्चर्मा. २. We follow here only A.; while B D. E. and H. read गृध्रसंयुक्तः, J. गृध्रसम्पृक्तः, I. ग्रन्थिसंयुक्तः and G गृध्रवीयुक्तः all for गृध्रसीयुक्तः. ३. B. and D. read this line:—

गद्गदोऽनृतवादी स्यान्मूषकश्चैव जायते ।.

४. B. and D. read इह for अपि and G. J. अति and इति-. ५. All, except A. and I., substitute तु for च. ६. B. and D. read बाधिर्यन्तु प्रयान्त्याशु. ७. E. substitutes शुनि for भुवि.

अरण्ये जायते पङ्गुः स वै रोगादिपीडितः' ॥

(ग. पु. २८१. १३–१७)

इति। विष्णुधर्मोत्तरे ऽपि—

पिशुनः पूतिनासः स्यात् सूचकः पूतिवक्त्रकः।
खल्वाटो मत्सरी राम नास्तिको वेदनिन्दकः॥ (६)
भूय एव समाप्नोति तथा नास्तिकतां द्विजः। (८)
घूर्णिकस्तैलिकश्चैव अन्धो भवति मानवः॥ (९)
प्रतिकूलं गुरोर्यस्तु सो ऽपस्मारी च जायते।
मिष्टाश्येको महाभाग वातगुल्मी प्रजायते॥ (१०)
भगभक्षस्तु कुण्डाशी दीर्घरोगी च पीडकः। (११)
गुरु-स्वामि-द्विजाक्रोशं वेदनिन्दां तथैव च।
श्रुत्वा भवति दुर्बुद्धिर्बधिरो मानवाधमः॥
देवदत्तेन दीपेन कृत्वा कर्म सुदुर्मतिः।
जायते बुद्बुदाक्षो वा नेत्ररोगयुतोऽपि वा॥
तथैव दीनरूपश्च तेन पापेन कर्मणा।

---

१. H. reads -पीडिते for -पीडितः. We have searched the manuscript ishnûdharmottara, in the chapter 107; is this subject, but very w quoted lines occur in it. २. B. D. G. and H. read ग्राम-, and I. चैव for राम; while J. मत्सरो ग्रामः नास्तिको for मत्सरी राम स्तिको. The quoted verses are addressed to Râma, therefore this iding is more correct. ३. J. B. D. nd G. read घ्राणिकः for र्णिकः; while E. and H. घाणिकः for the same. ४. B. D. H. E. read ते for द्विजः. ५. B. and D. read प्रजायते for च जायते. ६. B. D. and J. read मृष्टाशी. for मिष्टाशी. E. also reads the same, but rrects मिष्टाशी. ७. B. and D. read कुण्डाशी for कुण्डाशी. ८. G. ds देवनिन्दां for वेदनिन्दां. ९. B. and D. read ऽधर्मं for कर्म.

हीनवर्णस्तदा लोके भवत्यत्यन्तदुर्मतिः ॥
विरूप एव भवति तथाऽविक्रेयविक्रयी ।
विनाऽपराधेन तथा कृत्वा पत्न्यधिवेदनम् ॥
स राजभयमाप्नोति व्यवहारे तथैव च ।
मूलकर्म तथा कृत्वा वशीकरणकारणात् ॥
द्वेष्यो भवति लोकेऽस्मिन् जायते नात्र संशयः ।
परिवेत्ता तथा लोके सर्वव्याधिसमन्वितः ॥
अयाज्ययाजकश्चैव जायते वर्णसङ्करः ।
वेदविक्रयिको मूर्खः कितवश्चैव जायते ॥
नास्तिकस्तु दरिद्रः स्यात् सर्वकर्मविवर्जितः ।
अतिमानप्रवृत्तस्तु जायते कुत्सिते कुले ॥
श्वपाक-पुल्कसादीनां कुत्सितानामचेतसाम् ।
कुलेषु तेऽभिजायन्ते गुरु-वृद्धापवादकाः ॥
श्वभ्रे तु मरणं लोके विषैः स्थावर-जङ्गमैः ।
दंष्ट्रिभ्यश्च नखिभ्यश्च चण्डालाद्ब्राह्मणात्तथा ॥

---

१. I. and J. substitute तथा for सदा. २. B. and D. read पत्न्यधिदेवताम् for पत्न्यधिवेदनम्. ३. B. and D. राजापथ्यम्, E. G. H. and I राजामयम् for राजभयम्. ४. All, except A. and I. read सर्वधर्म- for सर्वकर्म-. ५. B. D. and G. read -प्रवृत्तिस्तु for -प्रवृत्तस्तु. ६. I. inserts here.

श्वभ्रे तु मरणं लोके विषैः स्थावर-जङ्गमैः ।;

whose proper place in the P. E. beginning with notation इति ब्रह्मपुराणे ७. I. makes all confusion here. These 9 lines of Vishnúdharmottara 11 of Mahâbhârata, 11 of Sivadharmottara, 15 of Vriddha Gautama that is, altogether 49 lines. Again, I. omits 13 lines Umâ Mahes-varasamvâda and then reads 8 lines and one more, so the total number of lines 59 I. gives after the 7 lines of Nandipurâṇa. ८. A. and E. read ब्राह्मणात्प्रमात् for ब्राह्मणात्तथा and J. ब्राह्मणस्तथा for the same

गृहाधःपतनाच्चैव द्रुमाधःपतनात्तथा।
गोभ्यश्च मरणं लोके विज्ञेयं पापकर्मणाम्॥
ताडितस्ताड्यते लोके हारितो हार्यते तथा।
हत्वा वधमवाप्नोति नात्र कार्या विचारणा॥
यद्यत् परस्याचरति तत्तदस्योपजायते।
प्राप्नोति यादृशीं बाधां कर्मणा स्वकृतेन यः॥
तस्यापि तादृशी बाधा ज्ञेया जन्मनि जन्मनि।
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन परबाधां विवर्जयेत्'॥

(वि. ध. २.१०७. ६-३०)

इति। महाभारतेऽपि—

'ये नास्तिका निष्क्रियाश्च गुरु-शास्त्रातिलङ्घिनः।
अधर्मज्ञा गताचारास्ते भवन्ति गतायुषः॥
कुशीला भिन्नमर्यादा नित्यं सङ्कीर्णमैथुनाः।
अल्पायुषो भवन्तीह नरा निरयगामिनः॥
लोष्टमर्दी तृणच्छेदी नखखादी च यो नरः।
नित्योच्छिष्टः सूचकश्च नेहायुर्विन्दते महत्॥
आयुरस्य निकृन्तामि प्रज्ञामस्याददे तथा।

---

१. B. and D. read गृध्राध- for गृहाधः-. २. I. reads -पातनात् for [प]तनात्. ३. B. D. E. G. H. and J. read पदम् for वधम्. ४. G. reads च [fo]r यः. ५. J. reads परिबाधां for परबाधां. ६. B. D. and H. omit इति. [७.] G. reads गुण-शास्त्रातिलंघिताः for गुरु-शास्त्रातिलंघिनः. ८. J. B. and D. [re]ad धर्मज्ञा विगताचारा; while J. adds न before भवन्ति. ९. B. and D. [re]ad निन्यसंकीर्ण- for नित्यं संकीर्ण-. १०. J. reads न वा for नरा. ११. B. [an]d D. read नखच्छेदी for नखखादी. १२. G. omits this line :-

आयुरस्य निकृन्तामि प्रज्ञामस्याऽऽदद्दे तथा।,

[w]hile B. and D. read प्रकृन्तानि, E. H. and J. निकृन्तानि for निकृन्तामि.

ये[1] उच्छिष्टः प्रवदति स्वाध्यायं चाधिगच्छति ।
यश्चानध्यायकालेऽपि मोहादभ्यसते द्विजः ॥
प्रत्यादित्यं प्रत्यनलं प्रतिगां च प्रतिद्विजम् ।
ये मेहयन्ति पथि च ते भवन्ति गतायुषः' ॥
(नास्तीदं मुद्रितम. भा. पुस्तके.)

इति । शिवधर्मोत्तरे—

'देवद्रव्योपजीवी च स भवेदवबाहुकः[2] ।
देवद्रव्यं स्वयं येन भुक्तं यस्य सदा[3] भवेत् ॥
रसज्ञाविधुरः[4] कुब्जः कण्डूः सर्वाङ्गदुखितः ।
देवस्पर्शी नरः कृत्वा परप्रत्ययकारणात् ॥
मिथ्याचारं चरेत् पश्चाद्बुद्बुदास्यो[5] नरो भवेत् ।
देवदासोदनं[6] भुक्त्वा बृहद्गुल्मी च वै क्रमात् ॥
सर्वाङ्गकुष्ठी तिमिरी[7] नरो भवति पापतः ।
दीपं देवगृहाद्धृत्वा[8] पङ्गुश्चान्धो भवेन्नरः ।
मूर्च्छी[9] भ्रमी सुरद्वेष्टा पक्षपाती ज्वरी भवेत् ॥
देवावमन्ता भवति सर्वदा मैथुने रतः[10] ।
सदाऽपहृतसर्वस्वः कुत्सितः काममोहितः' ॥

---

१. G. omits य. २. I. reads अपबाहुकः for अवबाहुकः. ३. G. reads यदा for सदा. ४. B. D. and G. read रजसा बधिरः कण्ठः कद्रुः, G. reads कण्ठः कण्डूः रसज्ञाविधुरः, E. and H. रसज्ञाबधिरः कुण्ठः कण्डुः for रसज्ञाविधुरः कुब्जः कण्डूः. ५. G. substitutes अम्बुदास्यो, I. E. and H. अर्बुदास्यो and J. अर्बुदाक्षो for बुद्बुदास्यो. ६. I. देवदासो धनं for देवदासोदनं. ७. B. and D. read तिमिरो नरो भवति पातकः, G. तिमिरैर्नरो भवति पापतः. ८. B. and D. read देवगृहे धृत्वा and J. देवगृहाद्दत्वा both for देवगृहाद्धृत्वा. ९. B. D. G. and J. read मूर्च्छा- for मूर्च्छी. १०. G. reads मैथुनी नरः for मैथुने रतः.

ति। वृद्धगौतमः—

'देवद्रव्योपजीवी[1] हृद्रोगी। प्रतिज्ञाय ब्राह्मणस्याऽदानाद-ल्पायुः[2]। पत्नीबहुत्वे सत्येकारामः[3] क्लीबः। स्वामिना धर्मे[4] नियुक्तस्तदनुष्ठानाशक्तो जलोदरी। दुर्बलबाधे बलवतामुपेक्षायामङ्गहीनः। व्यवहारपक्षपाती[5] जिह्वा-रोगी। स्वयं प्रवर्त्तितधर्मानुष्ठानच्छेदने प्रतिपन्नेष्टवि-योगः। स्वयमग्रभुक् शूलरोगी। परिक्षीणमित्र-बन्धु-स्वामि-स्वजनावमन्ता परिभूतवृत्तिः। अतिथिं पश्य-न्नश्नतः कपालपट्टिका[6]। सूर्यप्रकाशे[7] प्रतिश्रयादानादि-ष्टवियोगः। छद्मना गुरु-स्वामि-मित्रमुपचरतः प्राप्तार्थ-परिभ्रंशः[8]। विस्रम्भापहारी सर्वदुःखाश्रयः[9]। गोदुःखकारी गोनासः[10]। गोनिर्दयश्चिपिटनासः। पथनाशको[11] निस्ते-जस्कः सभायाम्। गलगण्डी[12] महदधिक्षेपी। पुण्याक्षेपी

१. G. adds च after देवद्रव्योपजीवी. २. G. reads ब्राह्मणाऽदानात् for ब्राह्मणस्याऽदानात्; while J. reads प्रतिजायते ब्राह्मणः स्यादनल्पायुः for प्रतिज्ञाय ब्राह्मणस्याऽदानादल्पायुः. it shows that the word belongs to the first sûtra. ३. G. omits सति. ४. B. and D. substitute गृहे for धर्मे and हरी for जलोदरी, but the latter seems to be a mistake. ५. I. reads -पाते and J. व्यवहारे पक्षपाती for -पाती and व्यवहारपक्षपाती. ६. E. reads -पट्टिका; for -पट्टीका. ७. G. reads सूर्यास्तकाले for सूर्यप्रकाशे. ८. H. reads -विभ्रंशः for -परिभ्रंशः. ९. B. D. and G. omit the following: -विस्रम्भापहारी सर्वदुःखाश्रयः। गोदुःखकारी गोनासः। गोनिर्दयश्चिपिटनासः। पथनाशको निस्तेजस्कः सभायाम्। गलगण्डी महदधिक्षेपी। पुण्याक्षेपी वक्रनासः; while E. and J. read सर्वदुःखाश्रयी for सर्वदुःखाश्रयः. १०. I. reads गोनामहा for गोनासः. ११. Except A. and I. all others do not insert पथनाशका, but read only निस्तेजस्कः. १२. Except A., all others omit महदधिक्षेपी; while I. reads गलमन्थी for गलगण्डी.

वक्रनासः[1] । शिष्टचीर्ण[2]धर्मदूषकः केकराक्षः । साधुजन-देव-तपस्वि-द्विज[3]-गुरु-ज्ञान-योगद्वेष्टा वक्रास्यः[4]। तटा-कारामभेत्ता नेत्राङ्गहीनः[5] । कृतघ्नः सर्वारम्भविकलः । परस्वाभिलाषी[6] क्षयरोगी स्यात् । चोररक्षकः[7]–

व्यवहारेष्वमध्यस्थश्चौरवृत्तिपरश्च यः ।
वाणिज्यलाभो नो तस्य देशान्तरगतस्य च ॥
व्याधिः स्यात् प्राणसन्देहो मृतिस्तत्रैव पापिनः' ॥

इति । उमा-महेश्वरसंवादे[8]–

'अकृत्वा खलयज्ञं तु यस्तु धान्यं प्रवेशयेत् ।
मरुदेशे[9] भवेद्वृक्षः फल-पुष्पविवर्जितः ॥
दिव्यं वर्षसहस्रं तु दुरात्मा कर्षको भवेत् ।
तस्यान्ते मानुषो भूत्वा कदाचित् कालपर्ययात् ॥
दरिद्रो व्याधितो मूर्खो ह्यकुलीनस्तु[10] जायते ।
यस्तु क्षुद्रेण भावेन स्नेहविच्छेदकारकः ॥
सोऽनपत्यत्वमाप्नोति तस्य पापस्य कारणात् ।
न शृण्वन्ति गुरोर्वाक्यं वेदवाक्यं[11] च ये नराः ॥
सर्वेषां चैव नास्तिक्यं तेन ते यान्ति मूकताम् ।
प्रार्थयित्वा तु यो गां वै सवत्सां क्षीरसंयुताम् ॥

---

१. I. reads वक्रणसः, but by grammatical rule it is वक्रनासः. २. B. D. E. G. H. and J. read शिष्टाचीर्ण-, but the reading does not give proper sense here. ३. B. and D. do not insert -द्विज-. ४. J. reads नक्रास्यः for वक्रास्यः. ५. G. reads उडाक- for तटाक- and H. reads तटाक-रामभेत्तारो नेत्राङ्गहीनाः for तटाकारामभेत्ता नेत्राङ्गहीनः. ६. E. G. and H. read परस्वभिलाषी for परस्वाभिलाषी. ७. I. reads चौररक्षकः and G. चारराक्षसः both for चोररक्षकः. ८. I. omits उमा-महेश्वरसंवादे and also this whole quotation. ९. B. and G. read मरुद्देशे for मरुदेशे. १०. J. reads च for तु. ११. E. reads देववाक्यं for वेदवाक्यं.

आत्मना पिबति क्षीरं तेनासौ याति चान्धताम् ॥
प्रस्रवं ष्ठीवनं वह्नौ कृत्वा सर्वाङ्गदाहयुक् ॥
उदरे शूलसंयुक्तो जायते मनुजाधमः' ॥

इति। शिवधर्मोत्तरे—

'मुखकृष्णव्रणी श्वित्री गरदो मत्तको भवेत्।
जिह्वा-वक्त्रव्रणी ह्यन्यदुःखकारी भवेन्नरः ॥
अपकारं तु यः कुर्यादुपकर्तुर्भवेन्नरः।
श्वास-कासी ज्वरी सर्वगात्ररोगी मृतप्रजः ॥
मृतपुत्रोऽप्यबन्धुः स्याद्यो द्वेष्टि परसन्ततिम्।
परवित्तविनाशाय करोति स विसर्पवान् ॥
अकारणाद्धर्मपत्नीत्यागी स्याच्च जलोदरी।
वेश्यां कुलवधूं कृत्वा वर्तते यो नराधमः ॥
भक्तं भोक्तुमशक्तश्च मण्डपानेन जीवति।
परेषां चेतसः क्लेशकारी भवति मानवः ॥
क्षयी ज्वरी प्रमेही च गुल्मी दाही भगन्दरी।
रजस्वला-ऽन्त्य-चण्डाल-पापिष्ठ-पतितैः सह ॥
व्यवहारी पुष्पवत्यां भुक्त्वा कुष्ठी ज्वरी भवेत्।
अनपत्यो दरिद्रश्च विश्वस्तस्य विषप्रदः ॥

१. I. does not insert शिवधर्मोत्तरे and the following nine lines. [२]. J. reads मूर्ध्नकृष्णव्रणी for मुखकृष्णव्रणी. ३. H. reads ह्यन्यत- for [ह्य]न्य- and B. and D. substitute तु for हि. ४. J. reads सर्वगात्री रोगी [मृत]प्रजाः for सर्वगात्ररोगी मृतप्रजः. ५. G. reads भुङ्क्ते for भक्तं. ६. [B.] and D. read च मेही for प्रमेही and G. and J. substitute दारी for दाही. [७.] B. D. E. and J. read पुष्पवत्या for पुष्पवत्यां. H. also reads [पुष्प]पवत्या and adds तु before भुक्त्वा. ८. B. and D. read विशस्तश्च for [विश्व]स्तस्य.

निषिद्धवस्तुभोगेन मोहयेद्यः परान् पुमान् ।
परोपदिष्टज्ञानेन भवेदुन्मत्तको ऽपि वा ॥
ऋणं दत्वाऽधिकां वृद्धिं यो गृह्णातीह मानवः ।
स भूत्वा धनिनां वंशे व्रजेद्देशान्तरं ततः ॥
वाणिज्यलाभस्तत्रापि नास्ति तस्य नरस्य वै ।
अमुख्यमुख्यकारी यः स ज्वरी श्वासकासवान् ॥
सर्वाङ्गरोगी पापात्मा द्वेष्टा मृतसमाङ्गभाक्' ।

इति । उमामहेश्वरसंवादे—

'मृष्टान्नेन य आत्मानं पोषयन्ति नराधमाः ।
बालानां वीक्ष्यमाणानामदन्ति निस्पृहः ॥
न हुतं न तपस्तप्तं न दत्तं किञ्च ब्राह्मणे ।
आत्मैव पोषितो येन तत्पापं कथयाम्यहम् ॥
यत्र देशे त्वनावृष्टिर्यत्र वायुसमुद्भवः ।
तस्मिन्देशे क्षुधार्त्ताश्च जायन्ते पापकर्मिणः' ॥

इति । पद्मपुराणे—

'यस्तु विप्रत्वमुत्सृज्य क्षत्रधर्मं निषेवते ।
ब्राह्मण्यात् स परिभ्रष्टः क्षत्रयोनौ प्रजायते ॥

---

१. G. reads परः for परान्. २. J. and I. read -ज्ञानो वा for -ज्ञानेन ३. B. and D. read सो for सः and substitute गतः for ततः at the end of this line. ४. All, except A. and I. substitute एव for अपि. ५. Except A. and I. all others substitute पापेन for पापात्मा; while J. reads -समां गतिः for -समाङ्गभाक्. and I. reads सर्वाङ्गरोगः for सर्वाङ्गरोगी. ६. All, except I., read निस्पृहम् for निस्पृहः ७. Except G. and H. read हुत्तं for न हुत्तं. ८. All, except A. and I., read येस्तु; while G. reads यस्तु. ९. B. and D. read क्षत्रकर्म for क्षत्रधर्मं.

वैश्यकर्मा च यो विप्रो लोभ-मोहव्यपाश्रयः ।
स द्विजो वैश्यतामेति शूद्रकर्म करोति यः ॥
स्वधर्मप्रच्युतो विप्रः स हि शूद्रत्वमाप्नुयात् ।
क्षत्रियो वा महाबाहो वैश्यो वा धर्मचारिणौ ॥
स्वानि कर्माण्यपाकृत्य शूद्रकर्म निषेवते ।
स्वस्थानाच्च परिभ्रष्टो जायते वर्णसङ्करः ॥
ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रो वा याति तादृशः ।
शूद्रान्नेनोदरस्थेन म्रियते यदि पुत्रक ॥
ब्राह्मणः शूद्रतामेति नास्ति तत्र विचारणा' ॥
(प. पु. ९. २६. ७–१३)

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

'ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः स्ववर्णे पाणिसङ्ग्रहम् ।
अकृत्वा त्वन्यजापाणेः पतन्ति नृप सङ्ग्रहात् ॥
यश्च यस्यास्तु हीनायाः कुरुते पाणिसङ्ग्रहम् ।
अकृत्वा वर्णसंयोगं सोऽपि तद्वर्णभाग्भवेत्' ॥
(नास्तीदं मुद्रितमा. पु. पुस्तके)

E. and J. read -व्ययाश्रयः for -व्यपाश्रयः. २. G. reads सह शूद्रत्वमागतं स हि शूद्रत्वमाप्नुयात्. ३. B. and D. read धर्मचारिणः, E. G and J. चारिणि and H. धर्मधारिणि all for धर्मचारिणौ. ४. G. omits the owing portion :—

. . . . शूद्रो वा याति तादृशः ।
शूद्रान्नेनोदरस्थेन म्रियते यदि पुत्रक ॥
ब्राह्मणः शूद्रतामेति नास्ति तत्र विचारणा' ।
इति । मार्कण्डेयपुराणे—
ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्य-.

. D. and J. read पुत्रकः for पुत्रक. ६. B. and D. read ऽस्यन्त्यजापाणः, न्त्यजापाणे: and I. त्वन्यथापाणेः all for त्वन्यजापाणेः. ७. B. and read -संग्रह : for -संग्रहम्.

इति ॥

अथ विशेषेण कर्मविपाकः ।

तत्र[1] हिंसाविशेषाद्योनिविशेषः । तत्र मनुः—

'यां यां योनिं च जीवोऽयं येन येनेह कर्मणा ।
क्रमशो[2] याति लोकेऽस्मिंस्तत्तत्सर्वं निबोधत ॥
बहून् वर्षगणान् घोरान् नरकान् प्राप्य तत्क्षयात्[3] ।
संसारान्[4] प्रतिपद्यन्ते महापातकिनस्त्विमान् ॥
श्व-शूकर-खरोष्ट्राणां गो-ऽजा-ऽवि-मृग-पक्षिणाम् ।
चण्डाल-पुल्कसानां च ब्रह्महा योनिमृच्छति' ॥
(म. स्मृ. १२. ५३–५५)

इति । नन्दिपुराणे —

'नरकेषु क्रमेणैव ब्रह्महा पात्यते[5] नरः ।
कल्पं कल्पं ततश्चान्ते स्थावरश्च[6] प्रजायते ॥
तृण-गुल्म-लता-वल्ली-वीरुद्द्रुमविभेदतः ।
तृणभेदास्त्वगणिता[7] गुल्मभेदास्तथा मताः ।
लताभेदाश्च निःसङ्ख्या वल्लीभेदास्तथैव च ॥
वीरुद्भेदास्त्वसंख्याता असंख्या द्रुमजातयः ।
तेषां च[8] देशभेदेन पुनः कष्टत्वमिष्यते ॥

१. J. substitutes अत्र for तत्र and E. corrects योनिविशेषाः. २. E G. and I. read क्रमशोऽयाति लोकेऽस्मिन्न तत्सर्वं निबोध मे ; while H. क्रमशोऽस्तीति for the same. ३. B. D. E. G. H. I. and J. read तत्क्षणात् for तत्क्षयात्. ४. E. reads संसारात् for संसारान्. ५. I. reads पात्यते for पात्यते. ६. B. and D. read स्थावरत्वं for स्थावरश्च. ७. G. reads अगुणिता for अगणिता. ८. B. and D. read द्रुमभेदेन पुनस्तृणत्वम्, G देशभेदे च पुनः कृष्टत्वम् both for देशभेदेन पुनः कष्टत्वम्; while J. substitutes कृच्छ्रत्वम् for कष्टत्वम्.

ततः केनापि कालेन नानास्थावरयोनितः[2] ।
कर्म भुक्त्वा क्रमेणैव भवन्ति च सरीसृपाः ॥
वृक्ष-वल्कलभेदेन[3] देशभेदेन वाप्यथ ।
सरीसृपादिभेदेन तत्र भुक्त्वा तु पापकर्म[4] ॥
मृगेषु जायते मर्त्यो भेदैरगणितैस्ततः ।
तत्रापि भुक्त्वा स्वं कर्म जायते पशुयोनिषु ॥
तत्रापि गौतिकं भोगं भुक्त्वान्ते गोत्वमाप्य तु[5] ।
मुच्यते पशुजन्माच्च[6] ततो जायेत मानुषे ॥
तत्रापि नियमो नास्ति श्वपाकाद्येषु जायते ।
विप्रान्तेषु मनुष्येषु जायते पातकी नरः[7]' ॥

इति । शिवधर्मोत्तरेऽपि—

'एवं पापविशुद्धाश्च[8] सावशेषेण कर्मणा ।
ततः क्षितिं समासाद्य जायन्ते देहिनः पुनः ॥
तत्रानुभूय दुःखानि जायन्ते कीटयोनिषु ।
निष्क्रान्ताः कीटयोनिभ्यः क्रमाज्जायन्ति पक्षिणः ॥
संक्लिष्टाः पक्षिभावेन[9] जायन्ते मृगयोनिषु ।
मृगदुःखमतिक्रम्य[10] जायन्ते पशुयोनिषु ॥

---

१. I. omits this and the following nine lines; while G. reads तत्र [for] ततः. २. E. reads -योनिनः for -योनितः. ३. B. D. G. H. and J. [re]ad वृक्ष-वल्कलभेदेन for वृक्षवल्कालभेदेन. ४. J. reads पातकम् for पापकम. [५.] B. and D. read गोत्वमप्युत, G. गोत्व[म]प्युयुः both for गोत्वमाप्य तु. [६.] B. D. E. G. and H. read -जन्मात्स for -जन्माच्च. ७. G. substitutes [नर]ः for नरः. ८. J. reads -विशुद्धश्च for -विशुद्धाश्च. ९. B. and D. [re]ad कीटभावेन for पक्षिभावेन. १०. G. reads उमदुःखम् for मृगदुःखम्, [wh]ile B. and D. omit this whole line:—

मृगदुःखमतिक्रम्य जायन्ते पशुयोनिषु ॥.

पशुयोनिं समासाद्य पुनर्जायन्ति मानुषाः ।
एवं योनिषु सर्वासु परिभ्राम्य[१] क्रमेण तु ॥
कालान्तरवशाद्यान्ति मानुष्यमतिदुर्लभम् ।
उत्तमं चापि मानुष्यं प्राप्यन्ते[२] पुण्यगौरवात् ॥
विचित्रा गतयः प्रोक्ताः कर्मणां गुरु-लाघवात् ।
ततो मानुषतां प्राप्य व्याधिभिस्तत्र पीड्यते ॥
कुष्ठरोगेण घोरेण ब्रह्महत्यां प्रयोजयन्[३]' ।

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

'अशस्त्रं पुरुषं हत्वा नरः सञ्जायते खरः ।
कृमिः स्त्रीवधकर्ता च[४] बालहा चोपजायते[५] ॥ (१८)
वृषस्य वृषणौ छित्वा पण्डत्वं प्राप्नुयान्नरः ।
परिहृत्य ततो भूयो जन्मनामेकविंशतिम्[६] ॥
कृमि-कीट-पतङ्गेषु स्थितस्तोयचरेषु[७] च ।
गोत्रं[८] प्राप्य च चण्डाल-पुल्कसादि जुगुप्सितम्[९] ॥ (३१)

---

१. I. reads परिक्रम्य for परिभ्राम्य. २. B. D. and J. read प्रापुस्ते for प्राप्यन्ते and H. प्राप्नुस्ते for the same, but it seems incorrect. ३. I. reads प्रयोजयेत् for प्रयोजयन्. ४. B. D. and J. read कृमि-स्त्री-वरहन्ता च, G. कृमिस्तु नरहन्ता च, E. and H. कृमिः स्त्रीवरहन्ता च and I. कृमि-स्त्री-परहन्ता च. all for कृमिःस्त्रीवधकर्ता च. ५. The text reads बालहन्ता च जायते for बालहा चोपजायते. ६. The text does not insert this Sloka:-

वृषस्य वृषणौ छित्वा षण्डत्वं प्राप्नुयान्नरः ।
परिहृत्य ततो भूयो जन्मनामेकविंशतिम् ॥.

७. I. reads तोयनरेषु for तोयचरेषु; while the text reads this line as follows :—

कृमिः कीट - पतङ्गोऽथ पक्षी तोयचरो मृगः ।.

८. E. G. H. I. and the text substitute गोत्वं for गोत्रं. ९. E. G. H. I. and J. read जुगुप्सितः for जुगुप्सितम्.

पङ्ग्वन्धो बधिरः कुष्ठी यक्ष्मणा च प्रपीडितः।
मुखरोगाक्षिरोगैर्वा रोगैरन्यैश्च बाध्यते ॥ (३४)
अपस्मारी च भवति शूद्रत्वं चैव गच्छति। (३५)
एष एव क्रमो दृष्टो गो-सुवर्णादिहारिणाम् ॥
विद्यापहारिणां चैव निर्देशभ्रंशिनां गुरौ' ॥ (३६)
(मा. पु. १५. १८–३६)

इति। ब्रह्मपुराणे—

'यस्तु रौद्रसमाचारः सर्वभूतभयङ्करः।
हस्ताभ्यां यदि पद्भ्यां वा रज्ज्वा दण्डेन वा पुनः ॥
लोष्टैः स्तम्भैरुपायैर्वा जन्तूंस्ताडयतेऽनिशम्।
हिंसार्थी निकृतप्रज्ञ उद्वेजनकरः सदा ॥

---

१. B. D. E. G. H. and I. read पङ्ग्वन्धबधिरः for पङ्ग्वन्धो बधिरः. B. and D. read मुखरोगाक्षिरोगादि for मुखरोगाक्षिरोगैर्वा; while J. and e text substitute च for वा. ३. The text reads गुदरोगैश्च for रोगैरन्यैश्च. ४. The text reads च स गच्छति for चैव गच्छति. ५. G. and e text read -सुवर्णापहारिणाम् for -सुवर्णादिहारिणाम्.; while B. and D. nt the following:—

'. . . . . . गो-सुवर्णादिहारिणाम्।
विद्यापहारिणां चैव निर्देशभ्रंशिनां गुरौ' ॥
इति। ब्रह्मपुराणे--
'यस्तु रौद्रसमाचारः . . . . , ।.

The text reads this line thus :—

विद्यापहारिणश्चोमा निष्क्रयभ्रंशिनो गुरोः ॥.

E. G. H. and J. read निश्चयभ्रंशिनां गुरोः for निर्देशभ्रंशिनां गुरौ. B. D. and G. read कार्यान्तं ताडयेन्निशम्, J. जन्तूंस्त्रासयतेऽनिशम् both जन्तूंस्ताडयतेऽनिशम्; while G. puts च for वा. ९. B. and D. read ार्थाविष्कृतप्रज्ञ उद्वेगजनकः and G. हिंसार्थाविष्कृतप्रज्ञ उद्वेजनकरः both हिंसार्थी निकृतप्रज्ञ उद्वेजनकरः.

एवं शीलसमाचारो निरयं प्रतिपद्यते।
स चेन्मनुष्यतां[1] गच्छेद्यदि कालविपर्ययात् ॥
वध-बन्धपरिक्लिष्टः कुले जायेत सोऽधमे[2]।
लोकद्विष्टोऽधमः पुंसां स्वयं कर्मकृतैः फलैः' ॥

इति।

अथ हिंस्रकर्मशेषफलानि[3]।

तत्र हिंस्रकर्मविशेषफलानि शङ्ख-लिखिताभ्यां दर्शितानि—

'अत ऊर्ध्वं बहूनि वर्षसहस्राणि यमविषये कुम्भीपाक-रौरवादिषु[4] स्थानेषु दुःखान्यनुभूयेह[5] जातानामिमानि लक्षणानि भवन्ति। तद्यथा ब्रह्महा कुष्ठी गोघ्नश्चान्धोऽनेकरोगिणश्च'।

इति। यमः—

'अशुद्धानां तु[6] पापानां पतितानां च कर्मभिः।
उत्तीर्णानां च तिर्यक्त्वादिह भवति लक्षणम् ॥
इह दुश्चरितैः केचित् केचित् पूर्वकृतैस्तथा।
प्राप्नुवन्ति दुरात्मानो नरा रूपविपर्ययम् ॥
द्विजघ्नं कुष्ठिनं विद्यात् कुनखं स्वर्णहारकम्।
व्यङ्गाश्च[7] धर्मिणश्चैव जायन्ते प्राणिहिंसकाः' ॥

---

१. Except A. G. I. and J. all read मानुष्यतां for मनुष्यतां; while B. and D. substitute प्राप्तो for गच्छेत्. २. B. D. and G. read ऽधमः for ऽधमे. ३. G. and I. read हिंसा- for हिंस्र-; while B. and D. read हिंस्रकर्माशेषफलानि. ४. B. D. and H. read कुम्भीपाकादिरौरवादिषु. ५. B. D. E. H. and J. omit तत्; while G. substitutes यत् for तत् and E. H. and J. तथा for यथा. ६. G. substitutes च for तु. ७. H. substitutes तु for च.

इति। हारीतः—

'कुनखी भ्रूणहा[1]। ब्रह्मघ्नः कुष्ठी। परदुःखदायिनो निस्त्यान्धाः। परार्तिरता[2] दीर्घरोगिणः। दृष्ट्यपहर्तारोऽन्धाः। श्रोत्रापहर्तारो बधिराः। वाचोपहर्तारो मूकाः। एवं ह्याह—

यदङ्गं पीड्यते येन तेन हीनोऽभिजायते।
नाऽकृत्वा लभते किंचित् शुभं वा यदि वाऽशुभम्' ॥

(हा.स्मृ.२४.७३–८०)

इति। कश्यपः[3]—

'क्षयी स्यात् क्षेत्रहरणे[4] अर्शवान्नृवधेऽपि च[5]।
जलोदरयुतः स स्यात्[6] स्वनारीणां च हिंसकः ॥
कर्णभेत्ता कर्णशूली[7] ओष्ठरोग्योष्ठनाशकः[8]।
दन्तपातनकर्ता च दन्तरोगी भवेत् सदा ॥
उरःस्तम्भादुरःस्तम्भी[9] अक्षिरोग्यक्षिनाशकः।
पद्भ्यां[10] तु यस्ताडयति विसर्पी स[11] भवेन्नरः ॥

---

१. G. omits भ्रूणहा. २. G. reads परस्त्रीरताः and I. परदाराभिरताः h for परार्तिरताः. ३. B. does not insert कश्यपः. ४. B. D. G. and J. read क्षयः स्यात् क्षत्रमरणे; while H. substitutes पक्षः for क्षयी l E. reads क्षयः स्यात् क्षत्रभरणे for क्षयी स्यात् क्षेत्रहरणे. ५. B. and D. d सर्वानृतवचोऽपि च for अर्शवान्नृवधेऽपि च; while G. and I. substitute र्शोवान् and H. नृपवधे for अर्शवान् and नृवधे respectively. ६. B. and read स्याच्च for स स्यात्. ७. E. I. and J. read कर्णमूली for कर्णशूली; ile J. substitutes कुष्ठ- for ओष्ठ-. ८. D. reads -नाशनः. ९. I. reads स्तस्ताद्दुरस्तम्भी through mistake. १०. G. reads पार्श्वौ for पद्भ्यां. ११. B. D. H. substitute च for स.

पीडामप्रियकर्ता च धनुर्व्याधिर्धनुर्ग्रहात्[1] ।
पादकीली[2] स भवति पादहन्ता च यो भवेत् ॥
स गद्गदी[3] दारयति[4] यो वृक्षानतिविस्तृतान्[5] ।
शूलेन शूली भवति मनुष्याणां च हिंसकः ॥
असृग्गदी[6] स भवति यस्तु हिंस्याद्वृढान्[7] पशून् ।
नक्तान्ध्यं जायते तस्य यो गवां नयनद्वये ॥
करोति शूलप्रक्षेपं पूर्वभावप्रचोदितः' ॥

(का. स्मृ. ३. ४०-४६)

इति । व्यासोऽपि—

'पितृहा याति पैशाच्यं जात्यन्धो मातृघातकः ।
प्राण्यद्धं मृगशावं च हत्वा वन्ध्यो मृतप्रजाः[8] ॥
असाध्यरोगी[9] बालघ्नः क्षयी स्यात् सर्वजीवहा ।
गात्रकृच्छ्री[10] व्रणी श्वित्री विसर्पी परघातकः ॥
नेत्ररोगी[11] भवेत्तस्य यो ऽन्येषां दृष्टिघातकः ।
परेषां रसनाछेदी[12] जिह्वास्यव्रणवान्[13] भवेत् ॥

१. J. reads धेनुर्व्याधिर्धनुर्गृहान् for धनुर्व्याधिर्धनुर्ग्रहात्. २. B. and D. read पदकीलि for पादकीलि and H. पादकी स च for पादकीली स. ३. I. reads असृग्दरी for स गद्गदी. ४. G. reads धारयति for दारयति; while J. पातयति for the same. ५. B. and D. read अतिविस्तरान् for अतिविस्तृतान्. ६. E. reads असृग्वादी and I. असृग्दरी both for असृग्गदी. ७. I. substitutes वृथा for वृढान्. ८. B. D. and I. read मृतप्रजः for मृतप्रजाः. ९. B. D. and G. read अस्पर्शरोगी, H. असाध्यरोगो both for असाध्यरोगी and J. अर्शरोगी बालघ्नश्च for असाध्यरोगी बालघ्नः. १०. B. and D. read गात्रवृथी for गात्रकृच्छ्री. ११. D. reads नेत्ररोगी for नेत्ररोगी. B. and H. read also the same, but correct नेत्ररोगो. १२. E. G. A. H. I. and J. read रसनाछेदनात् for रसनाछेदी. १३. J. reads -व्रणवाक् for -व्रणवान्.

कृतघ्नः स्फुटिताक्षो वा तृतीयज्वरसंयुतः ।
चातुर्थकोष्ण-शीतोष्णज्वरी स्यात् संततं ज्वरी ॥
ग्रामे वने वा जन्तूनां भभियों भीतिमर्पयेत् ।
भयोद्वेगकरोऽन्येषां पाषाणेनाथ घातकः ॥
तलघाती च संभूतः कुलेषु धनिनां नरः ।
गत्वा देशान्तरं तेषां तत्र रोगी महान् भवेत्' ॥
(व्या. स्मृ. ६. १७–२२)

इति । वृद्धगौतमः—

'वृक्षच्छेत्ता वृथा यस्तु स नाडीव्रणवान् भवेत्'।

इति । वायुपुराणे—

'भवेत्स्फुटितपादस्तु यो निहन्याद्वनस्पतीन् ।
प्राणिहिंसापरो* जन्तुघाती वा मृतसन्ततिः ॥
मुखे कृष्णव्रणी श्वित्री वन्ध्यो वा स्याद्विसर्पवान् ।
वल्मीकं तु खनित्वा यो हन्ति वायुभुजो नरः ॥
गजचर्मी ज्वरी च स्यादाज्ञया पूर्वकर्मणः ।
भ्रूणहा स्विन्नहस्तः स्याद्गृहणीवानपत्यहा ' ॥

---

*प्राणिहिंसापरः जन्तुघाती वा मृतापत्यः मुखे कृष्णव्रणवान् वा कुष्ठ-वन्ध्यो वा स्यादित्यर्थः ।

Except B. D. G. and I. read -ह्वार- for -ज्वर-. २. B. D. G. H. . read चतुर्थ- for चातुर्थ-. ३. I. reads सत्नज्वरी for सततं ज्वरी and o does the same. ४. H. reads सम्भूते कुष्ठेषु for सम्भूतः कुलेषु. reads रागो for रोगो. ६. Except A. and I., all others omit इति. D. and G. do not insert इति. ८. B. and D. read वृत्तिसंततिः, E. and J. हतसंततिः both for मृतसंततिः. ९. I. reads गजचर्मा for र्मी. १०. B. D. G. and H. read छिन्नहस्तः for स्विन्नहस्तः. ११. I. गृहिणी हासपरन्यापि for गृहणीवानपत्यहा, but it is meaningless.

इति । विष्णुधर्मोत्तरे—

'यं कंचिद्घातयित्वा तु प्राणिनं[1] भृगुनन्दन ।
मांसं भुक्त्वा तु[2] धर्मज्ञ भवतीह गदातुरः' ॥
(वि. ध. २. १०८. ४)

इति ॥

इति हिंसाशेषकर्म[3]फलानि ।

अथापेयपानाभक्ष्यभक्षणकर्मविशेषाद्योनिविशेषाः[4]।

तत्र शिवधर्मोत्तरे—

'कृमि-कीट-पतङ्गानां विड्भुजां[5] चैव पक्षिणाम् ।
सुरापः प्राप्यते योनिं पूर्वकर्मानुसारतः' ॥

इति । उमा-महेश्वरसंवादे—

'मद्यव्यसनिनो ये च ये मद्यं सेवयन्ति च ।
शालां तु कारयेद्यस्तु मद्यपानं[6] ददाति यः ॥
मद्यविक्रयिणो ये च मद्यं[7] ये क्रीणयन्ति च ।
पिबन्ति ये नरा देवि सर्वे ते समभागिनः
ते शौण्डिका*वा चण्डाला लुब्धका मत्स्यघातकाः।
दासत्वेनैव सुश्रोणि जायन्ते पुरुषाधमाः ॥

* नरकान्ते मद्यव्यसन्यादीनां जन्मान्याह । ते शौण्डिका इत्यादि। शौण्डिकादिष्वपि दासत्वेनैव न स्वामित्वेन। शौण्डिकादिदासा भवन्तीत्यर्थः।

१. E. G. H. and I. read प्राणिनां for प्राणिनं. २. B. D. substitute [illegible] for तु. ३. G. and J. omit -कर्म-; while except E. and H. हिंसावि[illegible] for हिंसाशेष-. ४. J. reads -कर्मविशेष: for -कर्मविशेषाद्योनिवि[illegible] ५. B. and D. read द्विजानां for विड्भुजां. ६. B. and D. read मद्य[illegible] for मद्यपानं; while J. मद्यपानाद्ददाति for मद्यपानं ददाति. ७. G. [illegible] मद्ये for मद्यं.

तिर्यञ्चोऽपि समुत्पन्ना यथा मृत्युमुपागताः।
मद्यपानरता ये च शृणु तेषां गतिं शुभे[2]॥
षष्टिवर्षसहस्राणि कृमिर्भूत्वा महीतले।
कृमियोनिक्षये भूते पापं तु कथयाम्यहम्॥
श्वानयोनिशतं गच्छेज्जम्बुके[4] पञ्चविंशतिम्।
मद्यपानरता ये तु कां गतिं यान्ति सुव्रते?॥
शूद्रस्य चेदृशं[5] पापं[6] मद्यपानरतस्य च।
विप्रस्य कथयिष्यामि मद्यपस्य दुरात्मनः॥
काको भूत्वा चिरं देवि विष्ठाभक्षस्तु जीवति।
वर्षाणां द्वादशे लक्षे[7] स जीवेत् पापकर्मकृत्॥
स्वमांसे[8] परमांसेन यो देही वृद्धिमिच्छति।
तस्य योनिशतं गत्वा शरीरं व्याधितं[9] भवेत्॥
यासु योनिषु जायन्ते नरा[10] मांसस्य भक्षकाः।
व्याधि-रोगशतैर्युक्ता जायन्ते तासु कर्मणा'॥

I. reads मृत्युमुपागताम् for मृत्युमुपागताः. २. J. substitutes प्रभो
भे. ३. E. omits the following:—

षष्टिवर्षसहस्राणि कृमिर्भूत्वा महीतले।
कृमियोनिक्षये भूते पापं तु कथयाम्यहम्॥
श्वानयोनिशतं गच्छेज्जम्बुके पञ्चविंशतिम्।.

D. H. and J. read जम्बुकं पञ्चविंशतिम्, and G. जम्बुकः पञ्चविंशतिः.
substitutes वा for च. ६. B. and D. read पानं for पापं.
cept I. read पक्षी. ८. H. reads स्वमांसे परमांसेन, and I. स्व-
रमांसेन; while I. substitutes ऋच्छति for इच्छति. ९. All, except
d I., substitute बाधितं for व्याधितं. १०. I. reads नरमांसस्य for
मांसस्य.

इति । मनुः—

'कृमि-कीट-पतङ्गानां विड्भुजां चैव पक्षिणाम् ।
हिंस्राणां चैव सत्त्वानां सुरापो ब्राह्मणो व्रजेत्' ॥
(म. स्मृ. १२.५६)

इति । विष्णुरपि—

'अभोज्यानां भोजने अभक्ष्यभक्षणे च कृमिः' ।
(वि. स्मृ. ४४. ११)

इति । वृद्धगौतमः—

'विप्रवृत्तिविलोपेन दर्दुरः सप्तजन्मसु ।
निषिद्धान्नं तु यो भुङ्क्ते कमठः सोऽभिजायते ॥
कीटाशी शीतलान्नाशी मत्स्याशी याचितान्नभुक् ।
आमन्त्रणं विना भुक्त्वा परान्नं काकतां व्रजेत्' ॥

इति ॥

अथापेयपानादिकर्मशेषफलानि ।

इति । तत्र हारीतः—

'सुरापो बद्धजिह्वः । अभक्ष्यभक्षः श्यावदन्तः' ।
(हा. स्मृ. २४. ६८–६९)

---

१. H. reads -कीर- for -कीट-. २. E. H. and J. read विड्भुजानां for विड्भुजां चैव. ३. B. D. and E. omit च; while E. reads अभोज्यानामभक्ष्यभक्षणे, I. अभोज्यान्नभक्षणे, J. अभोज्यानां भक्षणे, and the te[xt] अभोज्यान्नाऽभक्ष्याशी all for अभोज्यानां भोजने अभक्ष्यभक्षणे च. ४. B. a[nd] D. substitute गौतमः for वृद्धगौतमः; while G. omits इति and वृद्धगौतमः. ५. B. and D. read this line thus:—

अविप्रवृत्तिलोपेन दर्दुरः सप्तजन्मसु ।.

G. also the same, but reads अविप्रे वृत्तिलोपेन and -जन्मनि. ६. I. and J. read मर्कटः, G. कर्मठः and I. कर्कटः all for कमठः. ७. I. read सूतकान्नाशी for शीतलान्नाशी. ८. Except A. E. and J. all others read -कर्मविशेष- for -कर्मशेष-; while G. reads उपपानादि- for अपेयपानादि-

इति। स्कान्दे रेवाखण्डे —

'पापशेषात्तु भवति सुरापः श्यावदन्तकः'।

(स्कं. पु. रे. ख. ७१. २६)

इति। शिवधर्मोत्तरे—

'अभक्ष्यभक्षी गण्डमाली'।

इति। शङ्ख-लिखितौ—

'अभक्ष्यभक्षी गण्डमाली'।

इति। काश्यपः—

'सुरापो लोलजिह्वः'।

इति॥ (का. स्मृ. १३. १९)

अथ स्तेयकर्मविशेषाद्योनिविशेषाः।

तत्र मनुः—

'लूता-ऽहि-सरठानां च तिरश्चां चाम्बुचारिणाम्।
हिंस्राणां च पिशाचानां स्तेनो विप्रः सहस्रशः॥(५७)
संयोगं पतितैर्गत्वा परस्यैव च योषितम्।
अपहृत्य च विप्रस्वं भवति ब्रह्मराक्षसः॥ (६०)

१. B. and D. do not insert the quoted sûtra, but substitute तथैव. B. D. G. H. and J. reads बद्धजिह्वः for लोलजिह्वः. ३. B. D. H. and J. substitute -विशेषः for -विशेषाः. ४. All, except A. and I., omit and E. omit also मनुः. ५. B. and D. read अम्बुधारिणाम् for म्बुचारिणाम्. ६. I. reads स पिशाच्चानां for च पिशाचानां. ७. B. D. I. and J. read भवन्ति ब्रह्मराक्षसाः for भवति ब्रह्मराक्षसः.

मणि-मुक्ता-प्रवालानि हृत्वा लोभेन मानवः[1] ।
विविधानि च रत्नानि जायते लोहकर्तृषु ॥
धान्यं हृत्वा भवत्याखुः, कांस्यं हंसो, जलं प्लवः ।
मधु दंशः, पयः काको, रसं श्वा, नकुलो घृतम् ॥
मांसं गृध्रो, वसां[2] मद्गुस्तैलं तैलपकः[3] खगः ।
चीरीवाकस्[4]तु लवणं, बलाका[5]शकुनिर्दधि ॥
कौशेयं तित्तिरिर्हृत्वा क्षौमं हृत्वा तु दर्दुरः ।
कार्पास[6]-तान्तवं क्रौञ्चो, गोधा गां, वाग्गुदो[7] गुडम् ॥
चुच्छुन्दरी[8] शुभान् गन्धान्, पत्रं शाकं तु बर्हिणः ।
श्वावित् कृतान्नं विविधमकृतान्नं तु शल्यकः ॥
बको[9] भवति हृत्वाऽग्निं, गृहकारी ह्युपस्करम् ।
रक्तानि हृत्वा वासांसि जायते[10] जीवजीवकः ॥
वृको मृगेभं, व्याघ्रोऽश्वं, फल-पुष्पं[11] तु मर्कटः ।
स्त्रीमृक्षस्तोकको वारि, यानान्युष्ट्रः पशूनजः ॥
यद्वा तद्वा परद्रव्यमपहृत्य बलान्नरः ।

---

१. G. I. and J. read मानवाः and जायन्ते the plural forms instead of मानवः and जायते the singular ones. २. The text substitutes वपां for वसां. ३. B. D. E. H. and I. read तैलवकः and J. and G. तैलवेक both for तैलपकः. ४. We follow here A. G. and the text; while B. and D. read चीरीकाकः, E. and H. क्षीरहारः, I. क्षीरवास and J. क्षीरपाकः all for चीरीवाकः. ५. I. reads बालकः for बलाका-. ६. I. reads कार्पासं तान्तवं for कार्पास-तान्तवं. ७. B. and D. वागुलो गुलम्, E. वागुलो गुडम्, H. वाग्गुलो गुडम्, I. वाद्गुदो गुडम् and J. वागुदो गुलम् all for वाग्गुदो गुडम्. ८. The text substitutes छुच्छुन्दरिः for चुच्छुन्दरी. ९. B. D. substitute काको for बको and गृध्रकारी for गृहकारी. १०. E. reads जायन्ते जीवजीवकाः. ११. B. and D. read फल-पुष्पे and the text substitutes फल-मूलं for फल-पुष्पं.

अवश्यं याति तिर्यक्त्वं जग्ध्वा चैवाहुतं हविः ॥
स्त्रियोऽप्येतेन कल्पेन हृत्वा दोषमवाप्नुयुः ।
एतेषामेव जन्तूनां भार्यात्वमुपयान्ति ताः' ॥
(म. स्मृ. १२. ५७-६९)

इति । याज्ञवल्क्यः—

'हीनजातौ प्रजायेत पररत्नापहारकः ।
पत्रशाकं शिखी हृत्वा, गन्धाञ्छुच्छुन्दरी शुभान् ॥
मूषको धान्यहारी स्याद्यानमुष्ट्रः फलं कपिः ।
जलं प्लवः, पयः काको, गृहकारी ह्युपस्करम् ॥
मधु दंशः, पलं गृध्रो, गां गोधा, ऽग्निं बकस्तथा ।
श्वित्री वस्त्रं, श्वा रसं च, चीरी लवणहारकः ॥
प्रदर्शनार्थमेतत्तु मयोक्तं स्तेयकर्मणि ।
द्रव्यप्रकारा हि यथा तथैव प्राणिजातयः' ॥
(या. स्मृ. ३. २१३-१६)

इति । मार्कण्डेयपुराणे—

'न्यासापहर्ता नरकाद्विमुक्तो जायते कृमिः । (६)
धान्यं यवांस्तिलान्माषान्कुलित्थान्सर्षपाञ्चणान् ॥(७)

B. G. and D. read चैव हुतं for चैवाहुतं. २. B. D. E. G. H. and ead पत्नीत्वम् for भार्यात्वं; while B. D. and J. substitute तान् for ३. E. H. and J. read छुच्छुन्दरिः for शुच्छुन्दरी. ४. G. reads for पलं. ५. I. and the text substitute तु ६. I. reads through ike प्राणिजायते for प्राणिजातयः. ७. I. reads पुंसोऽपहर्ता for न्यासा- . ८. I. reads कुलुत्थान्, E. H. and the text कुलत्थान् both for त्थान्.

सस्यान्यन्यानि वा हृत्वा मोहाज्जन्तुरचेतनः। (८)
सञ्जायते महावक्त्रो मूषको वज्रसन्निभः ॥ (९)
भोजनं चोरयित्वा तु मक्षिको जायते नरः। (११)
हृत्वा दुग्धं तु मार्जारो जायते नरकाच्युतः।
तिल-पिण्याकसम्मिश्रमन्नं हृत्वा तु मूषकः ॥ (२०)
घृतं हृत्वा तु नकुलः काको मुदुरजामिषम्।
श्येनो मार्गामिषं हृत्वा चीरी लवणहारकः ॥ (२१)
चोरयित्वा पयश्चापि बलाका सम्प्रजायते। (२२)
यस्तु चोरयते तैलं तैलपायी स जायते।
मधु हृत्वा नरो दंशो घृतं हृत्वा पिपीलिका ॥ (२३)
चोरयित्वा तु निष्पावान् जायते गृहगोलकः।
आसनं चोरयित्वा तु तित्तिरित्वमवाप्नुयात् ॥ (२४)
अयो हृत्वा तु पापात्मा वायसः सम्प्रजायते।

---

१. J. substitutes महान्त्रक्रो for महावक्त्रो; while the text बभ्रुसन्निभः for वज्रसन्निभः. २. B. and D. read मक्षिको for मक्षिका. ३. The text reads ऽजन्तु स for दुग्धं तु. ४. The text reads च for तु. ५. H. J. and the text read मद्गुरजामिषम्, G. मद्गुरजाप्रियम् both for मुद्गरजामिषम्. ६. In the text we find these following two lines are for this line, viz.—

मत्स्यमांसापहृत् काकः श्येनो मार्गामिषापहृत्।
वीचीकाकस्त्वपहृते लवणे दधनि कृमिः ॥.

७. H. substitutes अन्धु for मधु. while B. and D. हंसो for दंशो and G. reads thus:—

अपहृत्वा पणे दंशो घृतं हृत्वा पिपीलिकाः ॥

And in the text we find ऽपूपं for घृतं. ८. B. D. E. G. H. I. and J. read गलगण्डकः for गृहगोलकः. ९. The text reads आसवं for आसनं and gives therefore a good sense. १०. E. and G. read अपो for अयो

हृते कांस्ये च हारीतः कपोतो रौप्यजे[1] हृते ॥(२८)
जीवञ्जीवकतां याति[2] रक्तवस्त्रापहारकः ॥ (२९)
चुच्छुन्दरी[3] शुभान् गन्धान् सस्यं[4] हृत्वा शशो भवेत् ।
षण्ढः पलालहरणे[5] काष्ठहृत् घुणकीटकः[6] ॥ (३०)
पुष्पापहृद् दरिद्रश्च पङ्गुर्यानापहारकः[7] ।
शाकहर्ता च हारीतस्तोयहर्ता च चातकः ॥ (३१)
भूहर्ता नरकान् गत्वा रौरवादीन् सुदारुणान् ।
तृण-गुल्म-लता-वल्ली-त्वक्सार-तरुतां क्रमात्[8]॥ (३२)
(मा. पु. १५. ६–३२)

इति । गौतमः—

'[9]अनृतवाक् स्खलितजिह्वो मुहुर्मुहुः सज्जगवाक् ।

---

१. I. reads रौप्यके for रौप्यजे and the text रूप्यभाजने for रौप्यजे ते. २. E. and H. substitute याता for याति, E. I. J. and the text read क्तवस्त्रापहृन्नरः for रक्तवस्त्रापहारकः. ३. B. and D. omit this and the llowing three lines:-

चुच्छुन्दरी शुभान् गन्धान् सस्यं हृत्वा शशो भवेत् ।
षण्ढः पलालहरणे काष्ठहृत् घुणकीटकः ॥
पुष्पापहृद्दरिद्रश्च पङ्गुर्यानापहारकः ।
शाकहर्ता च हारीतस्तोयहर्ता च चातकः ॥,

omits this and the following two lines; while the text reads छुच्छुन्दरि d E. H. and J. read the same for चुच्छुन्दरी. ४. I. reads रसं and the t वासो both for सस्यं. ५. E. H. and J. read पलालहारेण for पला-रणे; while the text substitutes फलापहरणात् for the same. ६. I. ıds व्रणकीटकः for घुणकीटकः. ७. The text reads ऽपहृन्नरः for हारकः. ८. B. D. E. G. H. I. and J. read गतः for क्रमात्. ९. We nsulted here five different manuscripts and one printed copy of the t of Gautama, manuscripts do not concord with one another. Some it this portion altogether. In the printed copy some Sûtras are ınd, but their version is quite different; while H. reads स्खलितः for लित- and I. उत्खलो for स्खलितजिह्वो.

जलोदरी दारत्यागी । कूटसाक्षी श्लीपदी उच्छून-जङ्घाचरणः । विवाहविघ्नकर्ता छिन्नोष्ठः । अवगूरण-च्छिन्नहस्तः । मातृघ्नोऽन्धः । स्नुषागामी वातवृषणः । चतुष्पथे विण्मूत्रविसर्जने मूत्रकृच्छ्रः । कन्यादूषकः षण्ढः । पर्युषितभोजी कृमिः । ईर्ष्यालुर्मशकः । पित्रोर्विवदमानोऽपस्मारी । न्यासापहार्यनपत्यः । रत्नापहार्यत्यन्तदरिद्रः । विद्याविक्रयी पुरुषमृगः । वेदविक्रयी द्वीपी । बहुयाजको जलप्लवः । अया-ज्ययाजको वराहः । अनिमन्त्रितभोजी वायसः । मृष्टैकभोजी वानरः । इतस्ततोऽश्नन् मार्जारः । कक्षवनदाही खद्योतः । दारकाचार्यो मुखविगन्धः । अदत्तादायी बलीवर्दः । मत्सरी भ्रमरः । अग्न्युत्सादी मण्डलकुष्ठी । शूद्राचार्यः श्वपाकः । गोहर्ता सर्पः । स्नेहापहारी क्षयी । अन्नापहार्यजीर्णी । ज्ञानापहारी

---

१. मातृघ्नोऽन्धः । स्नुषागामी वातवृषणः । these two Sûtras do not appear in others than A and I. ; while B. omits ईर्ष्यालुर्मशकः. २. B. D. E. G. H. and J. do not insert पर्युषितभोजी कृमिः here, and change place and insert after मुखविगन्धः ।. ३. B. D. E. G. H. and J. omit पित्रोर्विवदमानोऽपस्मारी. ४. B. D. E. G. and H. substitute कन्यापहारी for न्यासापहारी and J. omits अनपत्यहाः । रत्नापहारी and reads न्यासापहार्यत्यन्तदरिद्रः. ५. J. reads पुरुषो मृगः for पुरुषमृगः. ६. J. substitutes -याचको for -याजको. ७. B. D. G. omit this Sûtra. ८. I. reads यतः for इतः-. ९. H. reads अदत्ताहायी for अदत्तादायी. १०. E. J. and I. read भ्रमरः for भ्रमरः. ११. J. reads मण्डली कुष्ठी for मण्डलकुष्ठी.

मूकः। जलापहारी मत्स्यः। क्षीरहारी बलाकः। परद्रव्यापहारी परप्रेष्यः'।

(गौ. स्मृ. २०. ४–३८)

इति। शङ्ख-लिखितौ—

'वेश्मापहार्यद्रिसर्पः। परजलापहारी शिशुमारः। सस्यापहारी कपोतः। कव्यापहारी वायसः। ताम्रापहारी वल्गुलः। अपूपापहारी प्रेतः। शौखापहारी जडः। छत्रापहारी कारण्डवः। गन्धापहारी पतङ्गः। ध्वजापहारी कृकलासः। शाकापहारी पशुः। शय्यापहार्यशयनः। पुष्पापहारी दुर्गन्धी। फलापहार्यफली। दीपापहारी कौशिकः। भूम्यपहारी नकुलाहि-बिडाला-ऽऽखूनामन्यतम इति।

---

१. Except A. and I., all others substitute जलाहारी for जलापहारी. . Except E. and I., others read बलार्क्षी for बलाकः. ३. B. reads हारी for ऽपहारी ४. B. reads वैश्यापहारी, D. and G. वेश्यापहारी or वेश्मापहारी and all manuscripts, except A. and I., omit -सर्प: and read only अद्रिः: while G. reads अहिः for अद्रिसर्पः. ५., G. substitutes र्व- for पर- ; while I. omits पर-. ६. D. reads सत्यापहारी for सस्यापहारी; while B. omits this and the following three Sutras:-

सस्यापहारी कपोतः। कव्यापहारी
वायसः। ताम्रापहारी वल्गुलः।.

G. and J. substitute क्रव्यापहारी and D. H. कव्यहारी both for कव्यापहारी. ८. G. reads ताम्रहारी and I. बलाकः for ताम्रापहारी and वल्गुलः respectively. ९. D. omits these following Sûtras and reads इति once. १०. B. omits कारण्डवः and गन्धापहारी; while I. reads कारण्डः or कारण्डवः and, G. कदम्बः and J. कौतुभवः for the same. H. also reads [illegible]भवः, but gives marginal reading कारण्डवः. ११. G. reads अशातिः for अशयनः. १२. B. and G. read अफलादि for अफली.

यद्वा तद्वाऽपि पारक्यं स्वल्पं वा यदि वा बहु।
हृत्वा वै योनिमाप्नोति तत्तद्भोगानुरूपतः' ॥
इति ॥

अथ स्तेयकर्मशेषफलानि।

तत्र विष्णुधर्मोत्तरे—

'मणि-मुक्ता-प्रवालानि रत्नानि विविधानि च।
अपहृत्य नरा राम जायन्ते हेमकर्तृषु ॥ (२)
यद्वा तद्वा परद्रव्यमपहृत्य बलान्नरः।
प्राप्नोति भृगुशार्दूल मानुष्ये भारवाहिताम् ॥ (३)
धान्यचोरोऽङ्गहीनः स्यादत्यङ्गो मिश्रहृद् भवेत्।
व्याधितश्चान्नहर्ता स्यान्मूको वागपहारकः ॥ (४)
वस्त्रापहारी श्वित्री स्यात् पङ्गुश्चाऽश्वापहारकः। (६)
अन्धो दीपापहारी स्यात् काणो निर्वापको भवेत् ॥ (७)
दरिद्रः परवित्तघ्नश्चोन्मत्तश्च तथाग्निदः ॥ (८)
पङ्गुरेव तथा ज्ञेयः सर्वयानापहारकः।

१. B. D. G. H. and J. read यद्वा तद्वा परद्रव्यं for यद्वा तद्वाऽपि पारक्यं. २. All others, except A., do not insert अथ. ३. H. reads विष्णोत्तरे for विष्णुधर्मोत्तरे. ४. G. reads in singular form as नरो... जायते. ५. We follow here only A. and the text; while all others read राजन्, but the quoted verses are a dialogue between पुष्कर and Paraśurâma and Pushkara addressed to Paraśurâma. The vocative राजन् is not appropriate to Paraśurâma. ६. B. and D. read हृत्वा गोमिश्रकृद्भवेत्, G हृत्वा गां मिश्रकृद्भवेत्, E. and H. अन्त्यगो मिश्रकृद्भवेत्, I. अत्यन्तं मिश्रको भवेत् and the text अभ्यङ्गो मित्रहृद्भवेत् all for अत्यङ्गो मिश्रहृद्भवेत्. ७. G. reads च for स्यात्. ८. G. omits this line:–

वस्त्रापहारी श्वित्री स्यात् पङ्गुश्चाश्वापहारकः।.

९. The text substitutes तथा for भवेत्. १०. We follow here only A. and the text; while all others read उन्मत्तश्चाश्वहस्तिनः।.

अन्धश्च[1] जायते लोके गां हत्वा च नराधमः ॥ (८)

वस्त्र-भोज्यापहर्त्तारौ[2] तथा नग्न-बुभुक्षितौ ।

रत्नापहारी भवति तथा कुष्ठी नराधमः' ॥ (९)

(वि. ध. २. १०७. २-९)

इति[3] । वायुपुराणे—

'वातव्याधियुतः[4] स्तेयी तथा कुष्ठी नरो भवेत् ।

ब्राह्मणस्वर्णहारी[5] च प्रमेही जायते नरः ॥

प्रस्विन्नपाणि-पादः स्यादाहरेद्यो रसादिकम्* ।

अन्नचोरो[6] भवेद्यस्तु सोऽकस्माज्जायते कृशः ॥

स्वरोपघाती[7] वाक्यं च हत्वा मर्त्यः प्रजायते' ॥

(वायु. पु. २. ३१. २५-२७)

इति । उमा-महेश्वरसंवादे—

'धान्यचौरस्तु[8] हीनाङ्गस्तृणहर्ता तु वा पुनः ।

परद्रव्यापहारी च भृत्यानां वृत्तिजीवकः ॥

अन्नं[9] क्षेत्रं गृहं वाऽपि परद्रव्यं हरन्ति ये ।

सुवर्ण-मणि-मुक्तानि वस्त्राण्याभरणानि च ॥

---

* आहरेत् चोरयेत् । वाक्यं हत्वा स्वरोपघाती भवतीत्यर्थः ।

---

१. The text does not insert this and the following two lines, but these three lines; the text gives one line.—

अन्धो भवति गोघ्नस्तु चाण्टिकस्तैलिकस्तथा ।.

D. also omit these three lines. २. H. reads वस्त्र-पूजापहर्तारो for -भोज्यापहर्त्तारौ. ३. G. omits इति. ४. G. substitutes बाल- for -. ५. J. reads ब्राह्मणः स्वर्णहारी for ब्राह्मणस्वर्णहारी. ६. B. D. G. H. substitute धान्यचोरः for अन्नचोरः. ७. B. and D. read -घाती for स्वरोपघाती; while E. reads स्वरो नृपतिवाक्यं च हत्वा and J. -पश्चातिवाक्यं च रुह्य both for स्वरोपघाती वाक्यं च हत्वा. ८. B. and read धान्यचोरोऽङ्गहीनः स्यात् for धान्यचौरस्तु हीनाङ्गः. ९. I. reads for अन्नं.

आसनानि विचित्राणि धन-धान्यमुपस्करम् ।
ये हरन्ति नरा नित्यं परद्रव्याणि मोहिताः ॥
इहलोकमृतानां[१] च तेषामेष[२] विधिः स्मृतः ।
नग्ना[३] दीनाः क्षुधार्त्ताश्च कुचैला दुःखिताः सदा ॥
बन्धुभिः परिभूताश्च भोग्य[४]-भोगविवर्जिताः ।
तांस्तु[५] ते प्रार्थयन्तीह दासवृत्ति[६]मुपागताः ॥
ये हरन्ति च तूर्याणि[७] वाद्यानि विविधानि च ।
तेन[८] पापेन ते देवि तिर्यक्त्वं यान्ति मानवाः ॥
हृत्वाऽऽनद्धादि[९]वाद्यानि झल्लरी-पटहानि च ।
तेन पापेन ते मूढा बाधिर्यं यान्ति मानवाः ॥
कांस्यकं[१०] मुरजं वंशं वीणां तुम्बुरुकं[११] तथा ।
ये हरन्ति च पापेन[१२] पिशाचास्ते भवन्ति च ॥
पटहं[१३] लेपनं चैव तथा सम्पुटिकाश्च ये ।

---

१. B. D. G. I. and J. read इहलोकगतानां, E. इह लोकमतानां bo[th] for इहलोकमृतानां. २. B. and D. substitute एव for एषः. ३. B. a[nd] D. read नाम्ना हीनाः, G. नग्नहीनाः both for नग्ना हीनाः. ४. H. a[nd] J. read भाग्यभोग- for भोग्य-भोग-. ५. I. reads सुखानि and E. and वसूनि both for तांस्तु ते. ६. B. D. and E. substitute सदा for दास[-]. ७. J. reads शूर्पाणि for तूर्याणि. ८. B. and D. omit the following :-

तेन पापेन ते देवि तिर्यक्त्वं यान्ति मानवाः ॥
हृत्वा ऽऽनद्धादिवाद्यानि झल्लरीपटहानि च ।.

९. E. reads मण्डवादि-, G. मूक्षादि-, I. मद्वादि- and J. मड्डादि- all f[or] ऽऽनद्धादि-. १०. B. D. E. and I. read कांसिकं, G. and H. वांशिकं bo[th] for कांस्यकं. ११. E. G. H. and J. read तुवंविलं and I. तूलविलं f[or] तुंबुरुकं. १२. G. and I. read पापानि for पापेन. १३. J. reads this li[ne] as follows :—

पट्टं संक्रेमनं चैव तथा संबुधिताश्च ये ।;

while G. substitutes पट्टह for पटहं and B. and D. सम्पुटिकांश्च f[or] सम्पुटिकाश्च.

हरन्ति पुष्करं ये तु तेन ते यान्ति मूकताम् ॥
प्रासादेषु च ये देवि हरन्ते दीपकान् नराः ।
गृहेषु चैव विप्राणां तेन ते यान्ति चान्धताम्' ॥

ति । शङ्ख-लिखितौ—

'सुवर्णस्तेयी कुनखी । वस्त्रापहारी श्वित्री । हिरण्यापहारी दद्रुणः । तैजसापहारी मण्डली* । स्नेहापहारी क्षयामयी । अजीर्णवानन्नापहारी । वागपहारी मूकः । गृध्रो देवद्रव्योपजीवकः । पाण्डुरोगी दीपहारी । ब्राह्मणवृत्तिघ्नश्च दरिद्रः । कर्मफलविशेषेण कुब्ज-षण्ढ-पङ्गु-दरिद्राश्च जायन्ते' ।

ति । यमः—

द्रव्यौषधापहर्ता च दीर्घरोगित्वमाप्नुयात् ।
धान्यचोरो व्रणी च स्यात् कासी भक्तापहारकः ॥
गलगण्डी गणद्रव्यहर्ता भवति मानवः ।

---

* मण्डलं कुष्ठप्रभेदः सोऽस्यास्तीति मण्डली । अन्यत् सुगमम् ।

---

१. B. D. E. G. H. and J. read पुस्तकं for पुष्करं. २. G. rea
ताः for मूकताम्. ३. I. reads हरन्ति दीपिकां for हरन्ते दीपका
B. and D. omit क्षयामयी । अजीर्णवानन्नापहारी and read स्नेहापहारी व
ग्निः for the above omitted portion. ५. G. and H. read अजीर्ण
न्तोन्नहारी for अजीर्णवानन्नापहारी. ६. B. D. G. H. and J. rea
- for कुब्ज-; while E. कुण्ड- for the same. ७. B. reads -दरिद्र
येत, G. reads -दरिद्री स जायते, H. and J. दरिद्राः सञ्जायन्ते. ८.
ads दीर्घरोगान् for दीर्घरोगित्वम्. ९. H. reads कृमिः for कासी. १०.
ads गलद्रव्य- for गणद्रव्य-; but it seems meaningless here.

विधृतिर्बलहर्ता च श्येनो मांसापहारकः'[१] ॥
(य. स्मृ. ५. ३–९)

इति । स्कान्दे रेवाखण्डे—

'मानकूटं*[२] तुलाकूटं कूटसाक्ष्यं वदन्ति ये[३] ।
नरके तेऽन्धतामिस्रे प्रपच्यन्ते नराधिपं[४] ॥
शतसाहस्रिकं कालमुषित्वा तत्र ते नराः ।
इह शत्रुगृहे बद्धा[५] भ्रमन्ते कालमीप्सितम् ॥
कुनखी स्वर्णहरणान्मूकः पुस्तकहारकः ।
फलान्याहरतोऽपत्यं म्रियते नात्र संशयः'॥
(स्कं. पु. रे. खं. ७१. ३६–४०)

इति ॥

अथागम्यागमनकर्मविशेषाद्योनिविशेषः ।

तत्र स्कान्दे रेवाखण्डे—

'गुरुदाराभिमर्शी च कृकलासो भवेद्ध्रुवम् ।
राज्ञीगामी भवेद्दुष्टो[६] वृश्चिको वृषलीपतिः'॥
(स्कं. पु. रे. ख. ७१. २१)

---

*मानं धान्यादिमापनसाधनं द्रोणाढकादि । तस्मिन् कूटं कपट न्यूनत्वमित्यर्थः ।

---

१. I. reads this line as follows :—

विकृतिर्ब्रह्महर्ता च स्यान्मांसस्यापहारकः ।;

while E. reads वा स्यान्मांसापहारकः, B. स्यान्मांसस्यापहारकः, H. स्यान्मांसापहारकः and J. स्यान्मासोपहारकः all for श्येनो मांसापहारकः. २. I. rea मणिकूटं for मानकूटं through mistake. ३. I. substitutes तु for ४. I. reads नराधमाः for नराधिप, but the quoted lines are addressed the King. ५. E. reads लभन्ते, H. बद्धा लभन्ते and J. बद्धा लभन्ते all बद्धा भ्रमन्ते. ६. J. reads भवेद्दुष्टो for भवद्दुष्टो.

इति। गौतमः—

'चाण्डाली-पुल्कसीगमनेऽजगरः। प्रव्रजितागमने मरुपिशाचः। शूद्रागमने दीर्घकीटः। सवर्णाभिगामी दरिद्रः। गोगामी मण्डूकः'।

(आन्ध्रपुस्तके गौ. स्मृ. २०. ३५-४०)

इति। मार्कण्डेयपुराणे—

'परदाराभिगमने रक्तद्रोणस्तु जायते। (९)
श्व-सृगालेभ-गृध्रेषु क्रमाज्जातिषु जायते।
भ्रातृभार्यां च दुर्बुद्धिर्यो धर्षयति पापकृत्।
पुंस्कोकिलत्वमाप्नोति स पापो नरकाच्च्युतः॥ (१०)
सखिभार्यां गुरोर्भार्यां राजभार्यां च पापकृत्।
प्रधर्षयित्वा कामात्मा सूकरो जायते नरः॥ (११)
शूद्रश्च ब्राह्मणीं गत्वा कृमियोनौ प्रजायते।
तस्यामपत्यमुत्पाद्य काष्ठान्तःकीटको भवेत्॥ (१५)
सूकरः कृमिको मद्गुश्चण्डालश्च प्रजायते'॥ (१६)

(मा. पु. १५. १- १६)

---

१. These quoted Sûtras are not found in the text. २. J. reads सवर्णाभिगामी for सवर्णाभिगामी. ३. B. and D. read परदाराभिगामी च रक्तो घोरः, E. and H. परदाराभिगामी तु रक्तो घोणः, G. and J. परदाराभिगामी [तु] रक्तो घोरः for परदाराभिगमने रक्तद्रोणः; while the text reads this line thus :—

परदाराभिमर्शात्तु वृको घोरोऽभिजायते।.

४. The text reads this line as follows :—

श्वा शृगालो बको गृध्रो व्यालु (व्यालः) कङ्कस्तथा क्रमात्।;

while B. and D. श्व-सृगाल-गृध्रेषु, E. and G. श्व-सृगालेषु गृध्रेषु and H. श्व-सृगालक-गृध्रेषु all for श्व-सृगालेभ-गृध्रेषु. ५. The text reads स्वापि for पापो. ६. B. D. E. G. H. and J. read प्रधर्षयति for प्रधर्षयित्वा; while G. and I. पापात्मा for कामात्मा.

इति । ब्रह्मपुराणे—

'सखिभार्यां गुरोर्भार्यां राजभार्यां[1] तथैव च ।
प्रधर्षयति कामाद्यो[2] मृतो जायेत सूकरः ॥ (६८)
सूकरः पञ्च वर्षाणि दश वर्षाणि वै वृकः ।
पिपीलिका तु मासांस्त्रीन् कीटःस्यान्मासमेव तु[3] ॥(६९)
एतानासाद्य[4] संसारान् कृमियोनौ प्रजायते ।
तत्र जिवति मासांश्च कृमियोनौ चतुर्दश ॥ (७०)
ततो ऽधर्मक्षयं कृत्वा ततो जायेत मानवः । (७१)
परदाराभिमर्शं[5] तु कृत्वा जायेत वै वृकः ।
श्वः सृगालस्ततो गृध्रो व्यालः[6] काको बकस्तथा ।(६६)
भ्रातृभार्यां[7] तु पापात्मा यो रोचयति *मोहितः ।
कोकिलत्वमवाप्नोति सो ऽपि संवत्सरं द्विजः ॥ (६७)
मनसाऽपि गुरोर्भार्यां यः शिष्यो याति पापकृत् ।
उग्रान् स याति संसारानधर्मेणेह चेतसा ॥
श्वयोनौ तु स सम्भूतस्त्रीणि वर्षाणि जीवति ।
तत्रापि निरयं प्राप्तः कृमियोनौ प्रजायते ॥

---

* मैथुनार्थमिति शेषः । नायं वैधनियोगस्य निन्दार्थवादः । रोचयतीत्युक्तेः सकामत्वं लक्ष्यते । नियोगे तु सन्तानजननेच्छाया एव मुख्यत्वात् । 'स मानवः' स पापफलभोक्ता पुरुषः श्वा भूत्वा ततः कृकलासो भवतीत्यर्थः ।

---

१. I. reads शिष्यभार्यां for राजभार्यां. २. I. reads कामात्मा for कामाद्यो. ३. G. reads च for तु. ४. G. and H. read एतान्मासांश्च for एतानासाद्य. ५. G. reads परदाराभिमर्शं तु मत्वा for परदाराभिमर्शं तु कृत्वा. ६. B. D. E. G. H. and J. substitute व्याघ्रः for व्यालः. ७. B. and D. substitute आप्तभार्यां and G. भर्तृभार्यां both for भ्रातृभार्यां and I. धर्षयति for रोचयति.

क्रृमिभावमनुप्राप्य वर्षमेकं तु जीवति ।
ततस्तु निरयं प्राप्तो ब्रह्मयोनौ प्रजायते ॥
वृषलो ब्राह्मणीं गत्वा कृमियोनौ प्रजायते । (७७)
ततः सम्प्राप्य निधनं जायते सूकरः पुनः ॥
सूकरो जातमात्रस्तु रोगेण म्रियते द्विजाः ।
श्वा ततो जायते मूढः कर्मणा तेन भो द्विजाः ॥ (७८)
श्वा भूत्वा कृकलासस्तु जायते मानवस्ततः ॥ (७९)
तत्रापत्यं समुत्पाद्य ततो जायेत मूषकः' ॥ (८०)

(ब्र. पु. २१७. ६६–८०)

इति । नारदपुराणे—

'चिन्तयेद्वीक्षयेद्वापि जननीं वा सुतां च वा ।
वधूं वा भ्रातृदारान् वा गुरुभार्यां नृपस्त्रियम् ॥

---

१. B. D. and G. omit this and the following two lines:—

क्रृमिभावमनुप्राप्य वर्षमेकं तु जीवति ।
ततस्तु निरयं प्राप्तो ब्रह्मयोनौ प्रजायते ॥
वृषलो ब्राह्मणीं गत्वा कृमियोनौ प्रजायते ।

E. and H. omit this line. ३. G. substitutes पुमान् for पुनः. ३. D. and G. read द्विज. for द्विजाः, but the quoted lines are ressed to the Rishis ५. B. and D. omit this line:—

श्वा ततो जायते मूढः कर्मणा तेन भो द्विजाः ।

G. substitutes द्विज for द्विजाः. ७. E. does not insert नारदपुराणे the following quoted six lines and इति G. and H. insert नारदपु-, but omit the following six lines and इति । व्यभिचारिणी ते वराहपुराणे. ८. B. and D. read ईक्षयेत् and J. शिक्षयेत् both for येत्. ९. J. reads वृद्धां for वधूं and B. D. and J. substitute -भार्यां tead of -दारान्.

स याति नरकं घोरं सञ्चिन्त्य श्वपचीमपि ।
दृष्ट्वा हि[1] प्रमदा ह्येता यः क्षोभं व्रजते नरः ॥
तस्य पुण्यं कृतं सर्वं वृथा भवति नान्यथा ।
पुण्यस्य[2] सङ्क्षयात् पापी पाषाणश्च भवेद्ध्रुवम्' ॥

इति । व्यभिचारिणीम्प्रति वराहपुराणे[3]—

'ततः शुनी[4] भवेत् पश्चात् सूकरी च ततः परम् ।
कर्मक्षये ततः पश्चान्मानुषी कुत्सिता[5] भवेत् ॥
नच सौख्यमवाप्नोति तेन[6] दुःखेन दुःखिता' ।
(व. पु. २०२. ७१–७२

इति[7] ।

'तृण[8]-गुल्म-लतानां च क्रव्याद-दंष्ट्रिणामपि ।
क्रूरकर्मरतानां च क्रमशो गुरुतल्पगः ॥
हिंस्रा भवन्ति क्रव्यादाः क्रमशो[9]ऽभक्ष्यभक्षिणः ।
परस्परादिनो मत्स्याः प्रेत्याऽन्त्यस्त्रीनिषेवकाः[10]' ॥
(व. पु. २०२. ३०–३१)

---

१. B. and D. read तु प्रमदाँल्लोके for हि प्रमदा ह्येताः. २. B. and D. read स पुण्यसङ्क्षयात् पापः for पुण्यस्य सङ्क्षयात् पापी; while I. substitutes पा॰ for पापी. ३. B. and D. substitute नारदपुराणे for वराहपुराणे. ४. G reads शुना for शुनी. ५. B. D. and G. read कुष्ठिता for कुत्सिता. ६. G substitutes भर्त्- for तेन. ७. B. D. E. G. I. and J. insert इति and show that the quotation of Varâha purâṇa is completed here, and the next four lines are separate. A. and H. do not insert इति and show the next lines belongs to the quotation of Varâha purâṇa. ८. B. D. and G. substitute त्रीणि for तृण- and क्रव्यादि for क्रव्याद- and I. and J. क्रव्यादां for the same. ९. I. substitutes क्रमयो. १०. B. and D. read तस्त्रीनिषेवकाः, H. ऽन्यस्त्रीनिषेवकाः both for ऽन्त्यस्त्रीनिषेवकाः.

इति। अगम्यागमनकर्मविशेषात् फलविशेषः पद्मपुराणे-

‘उदरव्याधियुक्तस्तु तथा गुर्वङ्गनागमे।
आचार्यभार्यागमने भगन्दरयुतो[1] भवेत्॥
तथा पापेन महता गुल्मी स्यादन्त्यजागमे’॥

इति। विष्णुधर्मोत्तरे—

‘[2]षण्ढश्च जायते लोके दारातिक्रमकारकः।
परपुंसि प्रसक्ता च तस्य भार्या तथा भवेत्॥
कुष्ठी भवति धर्मज्ञ[3] अपहृत्य तथा स्त्रियम्।
लिङ्गव्याधिमवाप्नोति वियोनौ[4] मैथुने रतः॥
गां गत्वा तु द्विजश्रेष्ठ[5] लिङ्गनाशमवाप्नुयात्।
दृष्ट्वा परस्त्रियं नग्नां नरो दुष्टेन[6] चेतसा॥
जात्यन्धत्वमवाप्नोति परलोके न संशयः।
अवकीर्णी च भवति लिङ्गव्याधिसमन्वितः॥
प्रकीर्णमैथुनो[7] जन्तुः क्लीबो भवति वै द्विज’।
(वि. ध. २.७०.४१-४६)

इति। शङ्खलिखितौ—

‘पर्वमैथुनी[8] प्रमेही। पुरुषव्याधिपीडितः।
परदारगाम्यगुप्तदारः[9]। गोष्ववकीर्णी दुश्चर्मा।

---

१. G. reads भगक्षययुतो for भगन्दरयुतो. २. B. and D. omit this and the following three lines. ३. H. and J. read धर्मज्ञः for धर्मज्ञ. ४. B. D. G. and H. read श्वयोनौ for वियोनौ. ५. E. and I. read गां च गत्वा for गां गत्वा तु; while B. and D. substitute द्विजश्रेष्ठो for द्विजश्रेष्ठ. ६. B. D. and G. substitute अनुदुष्टेन and J. अतिदुष्टेन both for नरो दुष्टेन; while A. मनोदुष्टेन चक्षुषा for नरो दुष्टेन चेतसा. ७. I. reads प्रकीर्णमैथुने, for प्रकीर्णमैथुनो. ८. I. reads पर्वमैथुने and J. परमैथुने both for पर्वमैथुनी. ९. G. reads परदाराभ्यगामी for परदारगामी;; while G. reads अगुप्तदारी and I. अगुप्तदारकः for अगुप्तदारः.

खराभिगामी मूत्रमेही[1] । सगोत्राभिगामी मद्यप-
स्त्रीगामी च श्लीपदी[2] । मातृ-पितृ-भगिनीगाम्य-
बीजी । स्वदारादन्यत्र दीव्यतः केशाल्पत्वम् ।
गुरुतल्पगो दुश्चर्मा । चण्डाल्यवकीर्णी कन्या-
दूषी सगोत्राभिगाम्यबीजी । धर्मपत्न्यामास्ये
प्रवर्तकः खल्वाटः । मातृ-भगिनीगाम्यव-
कीर्णी श्लीपदी वध्री[3] मधुमेही च' ।

इति । वृद्धबौधायनः—

'गां गत्वा मधुमेही स्यान्मूत्रकृच्छ्री चतुष्पदम् ।
मधुमेही खराश्वादिगामी भवति मानुषः ॥
सवर्णागमने रक्तः[4] पितृहा पाण्डुरोग्यथ[5] ।
अन्त्यजागमने मर्त्यो जायते नात्र संशयः' ॥

इति । वृद्धगौतमः—

'धर्मपत्नीं गुरोर्गत्वा वृश्चिको भुजगस्तथा ।
पक्षि-दंष्ट्रि-मृग-व्याल-क्रव्यादोऽपि ततोऽसकृत्[6] ॥
तथा मानुष्यतां प्राप्तः क्षयी कुष्ठी च वा[7] भवेत् ।
महोदरी प्रमेही च दुश्चर्मापि[8] भगन्दरी ॥
[9]ज्वरातिसारी दाही च पाददाही कृमिव्रणी ।
गत्वा तु मातृभगिनीं दारेषु[10] मधुमेहवान् ॥

१. I. reads this Sûtra as:— खराश्वाभिगामी मधुमेही; while G. reads धूममेही for मूत्रमेही. २. B. and D. read श्वीलवादी and A. श्लिष्टवादी both for श्लीपदी; while E. substitutes श्रीपदी for the same. ३. I. substitutes वधी for वध्री. ४. I. reads ऽद्दरक्तः for रक्तः. ५. I. reads अधः for अथ and H. अतः for the same. ६. B and D. read भवेत् for ऽसकृत्. ७. G. reads तथा for च वा. ८. B. D. and I. substitute च for अपि. ९. G. reads अतिसारी विदाही च for ज्वरातिसारी दाही च; while I. reads दाक्षी for दाही. १०. B. and D. read ज्वरेषु, I. नलेषु both for दारेषु.

कन्यागाम्यश्मरी शूली प्रमेही मूत्रकृच्छ्यपि ।
कन्यां च गोत्रजां गत्वा बाहुहीनो भवेन्नरः ॥
सगोत्रां च सवर्णां च गत्वा स्यात् श्लीपदी नरः ।
मातरं च स्वसारं च गत्वा श्लीपद्यजीवकः ॥
अनस्थि-पाणि-पादः स्यात् श्वश्रूगः सखिभार्यगः ।
मूत्रकृच्छ्री तथाऽजिह्वी स्नुषागो मुष्कवृद्धिमान् ॥
रजस्वलाभिगामी च चण्डालीगमने रतः ।
दाहज्वरी भवेन्मर्त्यः अन्त्यजन्मसु गुल्मवान् ॥
गत्वा तपस्विनीं नारीं गुर्विणीं मूत्रकृच्छ्र्यपि ।
स्यादामयावी भवति विधवागोऽश्मरीयुतः ॥
प्रमेही मूत्रकृच्छ्री च शूली मर्त्योऽभिजायते ।
परदाराभिगामी च प्रमेही गुरुदारगः ॥
दासीगामी क्रूरकर्मा सदा कामरतो भवेत् ।
स्वजातिपरनारीगः कुष्ठी मर्त्योऽभिजायते ॥
वक्त्रमैथुनकर्ता च खल्वाटो जायते नरः ।
गत्वा तु महिषीं राज्ञः षण्ढो भवति मानवः ॥

---

१. B. and D. substitute चैव for शूली. २. E. reads श्लीपद्यजीवकः or श्लीपद्यजीवकः. ३. I. reads ऽजिह्वः for ऽजिह्वी. ४. B. and D. omit this and the following two lines :—

मूत्रकृच्छ्री तथाऽजिह्वी स्नुषागो मुष्कवृद्धिमान् ॥
रजस्वलाभिगामी च चण्डालीगमने रतः ।
दाहज्वरी भवेन्मर्त्यः अन्त्यजन्मसु गुल्मवान् ॥.

E. and J. insert इति after भवेत्.

नेत्ररोगी भवेत् प्रेक्ष्य नितरां परयोषितः ।
बहुत्वे योषितामेकपत्नीगः[1] खञ्जतां व्रजेत् ॥
स्वदारेभ्योऽन्यतो दीव्यन्नल्पकेशो भवेन्नरः ।
पुंश्चल्यो योषितो बालरण्डाः स्युर्बधिरा[2]स्तथा ॥
दास्यो वा दीर्घरोगिण्यो दृष्टिहीना भवन्ति ताः[3]'॥

इति । ब्रह्मपुराणे–

'परदारेषु ये चापि चक्षुर्दुष्टं[4] प्रयुञ्जते ।
तेन दुष्टस्वभावेन[5] क्लीबत्वमुपयान्ति वै ॥(६४)
पशूंश्च ये विव्रजन्ति[6] ये चैव गुरुतल्पगाः ।
प्रकीर्णमैथुना ये च क्लीबा जायन्ति ते नराः[7]'॥ (६५)
(ब्र. पु. २१७. ६४–६५)

इति[8] । तदेवं कानिचिच्छास्त्राण्युदाहृत्य कियानपि कर्मविपाको निरूपितः । अनयैव दिशा विपाकान्तराण्युन्नेयानि । नहि निःशेषेण[9] केनचिदुदाहर्तुं शक्यन्ते[10] । तदुक्तं विष्णुधर्मोत्तरे–

'उक्तास्तवेमास्तु[11] मया तिरश्चां
या योनयो यानि च लक्षणानि ।
शक्यानि कार्त्स्न्येन मया न वक्तुं
या योनयश्चैव नराधमानाम्'।
(वि. ध. २. ७२. ६७.)

१. We only follow here A. and J.; while all others read योषितामेकापत्नीगः, but it seems meaningless. २. G. substitutes विधवाः for बधिराः. ३. B. D. and H. substitute ते for ताः. ४. H. reads दुष्टं for दुष्टं. ५. G. reads दुष्टप्रभावेण for दुष्टस्वभावेन. ६. B. and D. read यऽपि व्रजन्ति for विव्रजन्ति. ७. B. and D. substitute जायन्त एव ते. ८. G. does not insert इति. ९. J. reads विपाकान्तराण्यपनेयानि । नहि विशेषेण, G. reads also विशेषेण for निःशेषेण. १०. I. reads शक्यम् for शक्यन्ते. ११. G. reads तथाशक्ति, I. reads यथाशक्ति for तवेमास्तु.

इति। अशक्तिश्च कर्मानन्त्यात्। यद्यप्यतिपातकादीनि
कीर्णकान्तानि पापानि दशविधत्वेन विष्णुना सङ्कलितानि
थाप्यतिपातकादिजात्युपाधावेव तत्सङ्कलनम्। पापव्यक्तीनां तु
स्वरूपतो देश-काल-कर्त्रवस्थादिभेदाच्च नेयत्ता। यदा कर्मणा-
मेयत्ता नास्ति तदा तद्विपाकानामियत्ता दूरापास्ता। एकैकस्य
र्मणो बहुविधविपाकवत्त्वस्मरणात्। उदाहृताश्च बहुविपाका-
धायिकाः श्व-सूकरेत्यादिस्मृतयः। तथापि तेषां निःशेष-
थनं मनसाऽपि चिन्तयितुमशक्यम्। अतो दिङ्मात्रं प्रद-
र्शितम्।

एतच्च विपाकाभिधानं सञ्चेष्यमाणेभ्यः पुरुषं निवर्तयत्
ञ्चितेषु चोद्वेगं जनयन्निषेधेषु प्रायश्चित्तविधिषु चार्थवादतया
न्वेतीति पूर्वमभिहितम्। तत्र निषेधा आचारकाण्डे प्रपञ्चि-
ताः। प्रायश्चित्तविधयश्च प्रायश्चित्तकाण्डे। तानि च प्राय-
श्चित्तानि सञ्चितविषयाणि। प्रारब्धे तु विचारणीयम्। किं
प्रायश्चित्तमस्ति उत नेति? तत्र तावदस्तीति केचिदाहुः।

उदाहरन्ति च वचनम्—

'पूर्वजन्मकृतं पापं व्याधिरूपेण बाधते।
तच्छान्तिरौषधैर्दानैर्जप-होमा-ऽर्चनादिभिः'॥

---

१. B. and D. omit देश- and J. omits -काल- and both read र्व्यवस्था- for देश-काल-कर्त्रवस्था-. २. E G. H. I. and J. omit श्व-; while I. reads विपाकस्मरणात् for विपाकवत्त्वस्मरणात्. ३. G. reads बहुविपाकाश्च सूकरेत्यादिस्मृतयः and J. reads बहुविपाकाः श्व-सूकरेत्यादिस्मृतयः for बहुविपाकाभिधायिकाः श्व-सूकरेत्यादिस्मृतयः. ४. E. G. and H. substitute तच and J. तच्च for एतच्च. ५. B. D. and G. read रोगोद्वेगं for उद्वेगं. ६. H. reads तत्तत्काण्डे for प्रायश्चित्तकाण्डे. ७. B. D. E. G. H. and J. read आरब्धे for प्रारब्धे. ८. H. and J. read बाध्यते; while J. substitutes व्याधिदोषेण for व्याधिरूपेण.

इति । ननु—नैतद्युक्तिसहम्[1] । तथाहि । निषिद्धस्य क
णः प्रायश्चित्तनिवर्तनीयत्वम्[2] । यदा फलमारब्धं तदैव[3] क
त्वदशामतीत्य फलत्वदशायां[4] प्रविष्टम् । नच फलस्य प्र
श्चित्तं क्वचित् प्रसिद्धमस्ति ।

नायं दोषः । फलत्वदशायामपि कर्मत्वस्यात्यान्तिकनिवृ[5]
भावात् । अन्यथा पापकर्मणः फलमिति व्यवहारानुपपत्ते
अथवा प्रायश्चित्तसदसद्भावः शास्त्रैकसमधिगम्यः[6] । इ
चेत् फलस्यापि प्रायश्चित्तं ब्रूते[7] किं तव च्छिद्यते? । उदा
च शास्त्रम्—

'तच्छान्तिरौषधैः[8]' ।

इत्यादि । तस्मादारब्धफलस्याप्यस्त्येव प्रायश्चित्तम् ।

अपरे पुनर्[9]मन्यन्ते । नास्त्येवा[10]रब्धफलस्य प्रायश्चित्तम
कुनखित्वादिनिवृत्त्यदर्शनात्[11] । यद्यारब्धफलं[12] प्रायश्चित्तान्निव

---

१. B. and D. read तद्युक्तिसहम् for एतद्युक्तिसहम्. २. B. and D. r
प्रायश्चित्तं निवर्तनीयम्, G. प्रायश्चित्तनिवर्तनम्, E. and H. प्रायश्चित्तनिवर्तनं
all for प्रायश्चित्तनिवर्तनीयत्वम्. ३. G. E. read तदस्य for तदैव and
reads तदाद्य- for the same. B. and D. तदाद्येक- for तदैव. ४. B. H. an
read फलदशायां for फलत्वदशायां. ५. B. D. read ऽत्यन्त- for ऽत्यान्ति
while G. reads -निवृत्तिकाभावात् and J. -निष्टत्वभावात् for -निवृत्त्यभा
६. B. and D. read -समधिगन्तव्यः for -समधिगम्यः. ७. E. omits
following :—

ब्रूते किं मम च्छिद्यते? । उदाहृतं च शास्त्रम् । 'तच्छान्तिरौषधैः'
इत्यादि । तस्मादारब्धफलस्याप्यस्त्येव प्रायश्चित्तम् । अपरे
पुनर्मन्यन्ते । नास्त्येवारब्धफलस्य प्रायश्चित्तम् ।.

८. G. H. and J. omit औषधैः. ९. G. omits पुनः. १०. B. and D. r
च for एव. ११. B. and D. read कुनखीत्यादीनां for कुनखित्वा
१२. H. reads यद्यारब्धं फलं and G. यथारब्धे for यद्यारब्धफलं; wh
B. D. and G. read प्रायश्चित्तं निवर्तेत for प्रायश्चित्तान्निवर्तेत and नैस
र्गिककर्मोऽपि for नैसर्गिकमपि.

दा नैसर्गिकमपि कुनखित्वादिकं प्रायश्चित्तान्निवर्त्तेत। न त्वेव-पलभामहे । यथा* मुक्तस्येषोर्लक्ष्यवेधोऽप्रतिसमाधेयः तथा रब्धफलं न प्रतिसमाधातुं शक्यम्। एतदेवाभिप्रेत्य भगवान् दरायणः सूत्रयामास—

'अनारब्धकार्ये एव तु पूर्वे तदवधेः'।

(ब्रा० सू. ४. १. १५)

इति। अस्यायमर्थः—ये सुकृत-दुष्कृते तत्त्वज्ञाननिवर्त्यत्वे-न पूर्वयोरधिकरणयोः (१) प्रकृते, ते अनारब्धकार्ये एव। न त्वारब्धफलयोः सुकृत-दुष्कृतयोर्निवृत्तिः। कुतः। तदवधेः।

'तस्य तावदेव चिरम्'।

(छां० उ. ६. १४. २)

इति श्रुतावुत्पन्नज्ञानस्यापि मोक्षम्प्रति शरीरपातावधिश्रव-णादिति। एवं—तर्हि तच्छान्तिरित्यादेः का गतिः?—इति चेत्। च्यते। नह्यत्र प्रायश्चित्तमभिधीयते। तत्प्रकरणे पाठाभावात्। चिकित्साप्रकरणे हि इदं पठितम्। तथा च चिकित्सा यथा

*इषुदृष्टान्तेन साधितोऽयमर्थस्तत्रभवद्भिः श्रीमद्भगवत्पूज्यपादैः। 'यथा रब्धवेगस्य लक्ष्यमुक्तस्येष्वादेर्वेगक्षयादेव स्थितिः। नतु लक्ष्यवेधसम-लमेव'—इत्यादिना।

१. B. D. and G. substitute प्रायश्चित्तं for प्रायश्चित्तात्; while J. वर्तेत for निवर्तेत. २. B. and D. substitute तत्र for तत्त्व- and B, D. and G. read -निवृत्तत्वेन for -निवर्त्यत्वेन. ३. B. and D. omit कार्ये एव, न त्वारब्ध-. ४. B. D. and G. do not insert कुतः. ५. B. and D. श्रुत्या उत्पन्नज्ञानस्यापि for श्रुतावुत्पन्नज्ञानस्यापि. ६. B. D. and H. read तथा चेत चिकित्सा and omit यथा: while G. reads यथा चिकित्सा and omit यथा. E. and J. also omit यथा and give in marginal correction.

रोगनिवृत्तेर्दृष्ट उपायः तथा दानादिरप्यदृष्ट उपायः । तथा सति चिकित्सावद्दानादेर्नात्र प्रायश्चित्तत्वम् । किन्तु रोगनिवर्तकं किंचित् प्रबलं सकृतापूर्वमुत्पादयन्ति दानादयः । तच्च सुकृतप्रवृत्तान्यपि फलानि प्रतिबध्य स्वफलं प्रयच्छति । प्रतिबद्धश्च फलशेषः स्वप्नादौ जन्मान्तरे वोपभुज्यते । एतत् सर्वमुपपुराणे पराशरेण प्रपञ्चितम्—

'शरीरारम्भकं कर्म योगिनोऽयोगिनोऽपि च ।
विना फलोपभोगेन नैव नश्यत्यसंशयम् ॥
वर्तमानशरीरेण सम्पन्नं कर्म देहिनः ।
इह वाऽमुत्र वाऽज्ञस्य ददाति स्वफलं शुकं ॥
इहैव फलदं कर्म प्रारब्धं प्रतिबध्य च ।
फलं ददाति स्वप्ने वा जाग्रत्कालेऽथ वाऽनघ ॥
निवृत्तप्रतिबन्धं तु प्रारब्धं कर्म सत्तम ।
निरुद्धांशफलं स्वप्ने ददाति स्थिरमुत्तमम् ॥
निरुद्धांशसमो भोगो यथोद्भूतश्च जाग्रति ।
तथा निरुद्धं तेनैव सह कर्म ददाति वै ॥
एवं निरुद्धभोगं तु स्वप्ने जाग्रति वा फलम् ।

---

१. B. D. E. G. H. and J. omit अपि; while I. substitutes दृष्टोपाय for अदृष्ट उपाय: through mistake. २. I. omits अत्र. ३. B. D. E. and E substitute किंच for किं तु. ४. J. reads फलविशेष: for फलशेष:. ५. B. D. G. and H. substitute च for वा and G. and I. उपयुज्यते for उपभुज्यते. ६. B. and D. omit पराशरेण; while G. and H. substitute पाराशरे for पराशरेण. ७. J. reads वा for च. ८. B. D. and I. substitute both च for both वा; while B. and D ज्ञस्य for ऽज्ञस्य. ९. B. and D. read कुतः for शुकं. १०. B. and D. substitute प्रतिपद्यते for प्रतिबध्य च. ११. I. reads निवृत्तप्रतिबद्धं and G. निवृत्तप्रतिबद्धे both for निवृत्तप्रतिबन्धं. १२. J. reads विरुद्धांश- for निरुद्धांश-. १३. B. D. E. G. H. and J. read यथा for यथा; while J. जायते for जाग्रति. १४. B. D. E. G. H. and J. read तथा for तथा. १५. I. reads निरुद्धभागं for निरुद्धभोगं

आरब्धस्यानुगुण्येन भुङ्क्ते देही न संशयः ॥
अत्युत्कटैरिहत्यैस्तु पुण्य-पापैः शरीरभृत् ।
प्रारब्धं कर्म विच्छिद्य भुङ्क्ते तत्तफलं बुधः ॥
प्रारब्धशेषं विच्छिन्नं पुनर्देहान्तरेण तु ।
भुङ्क्ते देही ततो[1] भुङ्क्ते तल्लङ्घयति कः पुमान्? ॥
अवश्यमनुभोक्तव्यं[2] प्रारब्धस्य फलं जनैः ।
देहेनैकेन वाऽन्येन[3] युगपद्वा क्रमेण वा ।
श्व-सूकर-खरोष्ट्रादिविरुद्धैर्विग्रहैरपि ।
भोक्तव्यस्य फलस्यैव[4] शुक कर्माणि च क्रमात्[5] ॥
कारणानि भवन्तीह[6] चक्रवत्[7]परिवर्तने ।
आरभन्ते क्रमेणैव तेषां नाशस्तु भोगतः ॥
सञ्चितेषु समस्तेषु प्रबलं कर्म देहिनः ।
फलमारभते देहमपि तत्साधनं बुधः ॥
दुर्घटं सकलं शक्तिर्माया माहेश्वरी जडा ।
घटयत्यत्र सन्देहो नास्ति सा[8] तादृशी गतिः' ॥

इति । प्रबलेन कर्मणा प्रारब्धफलस्य प्रतिबन्धाङ्गीकारे नैसर्गिकाः कुनखित्वादयोऽपि क्वचित् प्रतिबध्येरन्—इति चेत् ।

---

१. E. reads ततो, I. ननो, J. नरो all for ततो; while G. reads बुधे देही च न भुङ्क्ते for भुङ्क्ते देही ततो भुङ्क्ते. २. I. reads अवश्यं ननु भोक्तव्यं for अवश्यमनुभोक्तव्यं. ३. I. reads देहेनान्येन चान्येन for देहेनैकेन वाऽन्येन. ४. I. reads भोक्तास्यैव फलस्येह for भोक्तव्यस्य फलस्यैव. ५. G. reads चाप्नुवन् for च क्रमात. ६. H. reads एव for इह. ७. B. and D. प्रभुवन् for चक्रवत्. and G. परिवर्तते for परिवर्तने. ८. G. reads त्वात् for सा.

प्रतिबध्यन्तां नाम। यत्र प्रतिबन्धो न दृश्यते तत्र दौर्बल्यं कल्पनीयम्। प्रबलस्य तु वर-शापाभ्यां जन्मान्यथाभावोऽपि क्वचित् स्मर्यते। तथा च स्कन्दपुराणे व्याघ्र ईश्वरेण गणेश्वरत्वं प्राप्त इत्याभिहितम्। महाभारते नहुषस्येन्द्रपदप्रेप्सोरगस्त्यशापेनाऽजगरत्वं* प्राप्तमित्यभिहितम्। यदा जातस्य देहस्यापि प्रबलेन निमित्तेनान्यथाभावोऽस्ति तदा किमु वक्तव्यं कौनख्यादेरन्यथाभाव इति।

एवं च सति रोगशान्त्यादिप्रतिपादकानि सर्वाणि शास्त्राणि प्रारब्धभोगाविरोधेनानुगृहीतानि भविष्यन्ति। रोगशान्तिश्रौ-

* उक्तं चेदमाख्यानं महाभारते उद्योगपर्वणि अष्टमाध्यायमारभ्य षोडशाध्यायपर्यन्तं नवभिरध्यायैः शल्य-युधिष्ठिरसंवादेन। तत्र विश्वरूप ब्राह्मणवधोत्पन्नब्रह्महत्याभयेनेन्द्रस्य पलायनं, देवैरभ्यर्थितस्य नहुषस्येन्द्रपदस्वीकारः, तस्यैश्वर्यमदः, इन्द्राणीप्राप्त्यर्थं निर्बन्धः। अगस्त्यशापेन नहुषस्याजगरत्वमित्यादि वर्णितम्। वनपर्वणि च शतोपरिसप्तसप्ततितममध्यायमारभ्य शतोपरि एकाशीतितमाध्यायपर्यंतेन ग्रन्थसन्दर्भेण अजगरशरीरात् नहुषस्य मोक्षोऽभिहितः। तत्र भीमस्य शरीरवेष्टनं अनन्तरं प्रश्नोत्तराभ्यां नहुषस्य मुक्तिः इत्यादाभिहितम्। 'इन्द्रपदप्रेप्सोः' इति यदत्राचार्येणोक्तं तत्-उपरि निर्दिष्टोपाख्याने इन्द्रपदप्राप्तेः स्पष्टत्वेन निरूपणाद्विरुद्धमिव प्रतिभाति। तत्र इन्द्रपदं प्रकर्षेणेच्छतीति विग्रहे इन्द्राणीप्राप्त्यैव प्रकृष्टत्वेनेन्द्रपदप्राप्तिसिद्धेरिन्द्राणीप्रेप्सोरिति व्याख्येयमिति प्रतिभाति।

१. I. reads प्रबलाभ्यां for प्रबलस्य and वर-शापाख्यां for वर-शापाभ्यां २. J. reads -भावेऽपि for -भावोऽपि. ३. J. reads व्याघः for व्याघ्र; while B. and D. read स्कान्दे for स्कन्दपुराणे and substitute गणेशत्वं for गणेश्वरत्वं. ४. B. and D. substitute गजत्वं for ऽजगरत्वं, but undoubtedly it is incorrect. ५. B. D. and G. omit शास्त्राणि. ६. B. and D read प्रारब्धभोगाविरुद्धेन and H. प्रारब्धभोगाविरोधेन both for प्रारब्धभोगाविरोधेन.

षधादिसाध्या । तत्रौषधान्यायुर्वेदप्रसिद्धानि । दानानि च बौधायनकल्प-ब्रह्माण्डपुराणादिभ्योऽवगन्तव्यानि । जपस्तु शौनकादिप्रोक्तऋग्विधान-सामविधानादौ बहुधा प्रपञ्चितः । तथा च ऋग्विधाने स्मर्यते—

'ऋतस्येति जपेत् सूक्तं ऽयुतं विष्णुमन्दिरे ।
अश्वत्थे माघमासे च मूत्ररोगो विनश्यति ॥ (१२३)
वायौ शुक्रो जपेत् सूक्तमश्वत्थे ऽयुतं तु चेत् ।
नानाविधो वातरोगो विनश्यति न संशयः ॥ (१२४)
वारुणं वा जपेत् सूक्तमयुतं धात्रिमूलके ।
तापादिव्याधिनाशे तु सुखी पश्चात् स्थितो भुवि ॥ (१२५)
कद्रुद्राय जपेत् सूक्तं शीतज्वरविनाशनम् ।
लिङ्गं स्पृष्ट्वाऽयुतं धीमानारोग्यं शीघ्रतस्तथा ॥ (१२६)
इमा रुद्राय तवसे जपेत् सूक्तं शिवालये ।
उष्णज्वरविनाशाय ऽयुतं नात्र संशयः ॥ (१२७)

---

१. J. omits the following portion :—

-साध्या । तत्रौषधान्यायुर्वेदप्रसिद्धानि । दानानि च बौधायन-
कल्प-ब्रह्माण्डपुराणादिष्ववगन्तव्यानि । जपस्तु शौनकादि-.

२. B. and D. omit दानानि च. ३. B. D. E. G. H. read तथाहि for तथा च; while J. omits च. ४. D. omits the following portion :—

. . . . ऽयुतं विष्णुमन्दिरे ।
अश्वत्थे माघमासे च मूत्ररोगो विनश्यति ॥
वायौ शुक्रो जपेत् सूक्त . . . . ।;

while G. substitutes अयुतं for ऽयुतं. ५. E. G. H. and J. read बहुविधो वातरोगो ; while I. बहुधा वातरोगोऽपि both for नानाविधो वातरोगो. ६. I. substitutes वातादि- for तापादि-. ७. E. reads सुखे and H. मुखं, but the words are complicated. ८. G. reads -निवारणम् for -विनाशनम्. ९. B. D. and J. read दृष्ट्वा for स्पृष्ट्वा; while G. substitutes जपेत् for ऽयुतं. १०. I. reads नीरोगः for आरोग्यं ११. I. reads ऽप्ययुतं for अयुतं.

इमां रुद्राय सूक्तं तु जपेद्येच्छिवमन्दिरे ।
कास-शूलादिरोगघ्नमयुतं नात्र संशयः (१२८)
इद्गयन्ती जपेत् सूक्तं त्र्यंअं बिल्वे शिवेऽपि वा ।
कुष्ठनाशो भवेच्छीघ्रं माघमासे न संशयः ॥ (१०१)
हंसमन्त्रं जपेद्धीमान् त्र्यंयुतं विष्णुमन्दिरे ।
अर्घ्यं दद्यात् कुष्ठरोगी सुवर्णसमतामियात् ॥ (१०२)
जपेच्चित्रं देवमन्त्रं शिरोरोगो विनश्यति ।
आयुर्वृद्ध्यादिकं पश्चादयुतं विष्णुमन्दिरे ॥
अमीवहा त्र्यमयुक्तं जपेत् सूक्तं शिवालये ।
त्र्यंयुतं चेत् कुष्ठरोगी स्वर्णवर्णं प्रयाति सः ॥ (१०७)
मित्रस्येति जपेत् सूक्तमपस्मारो विनश्यति ।
महापातकयुक्तोऽपि नीरोगो भूतले स्थितः ॥ (१०८)
उदसौ कुक्षिशूली तु जपेत् सूक्तं शिवालये ।
अयुतं माघमासे तु मुच्यते नात्र संशयः ॥ (१०९)

---

१. B. and D. read this s'loka after the sixteenth line of this quotation, namely:—

अर्घ्यं दद्यात् कुष्ठरोगी सुवर्णसमतामियात् ।;

while शिवसान्निधौ for शिवमन्दिरे. २. B. D. E. G. and J. substitute काय- for कास-; while H. काल- for the same. ३. I. reads बिल्वशिरोऽपि वा for बिल्वे शिवेऽपि वा. ४. G. and J. read अयुतं for युतं. ५. I. reads जपेच्छीघ्रं for जपेच्चित्रं. ६. B. and D. substitute पश्यत् for पश्चात्, ७. G. substitutes अयुतं for त्र्ययुतं. ८. B. D. E. G. H. and J. read तीव्रस्यापि for मित्रस्येति. ९. I. reads नीरोगी for नीरोगो. १०. G. reads कुक्षिशूले च for कुक्षिशूली तु.

सूर्यो नो दिवः सूक्तं प्रत्यहं प्रजपेद्दश ॥
बदर्यां च त्रिवर्षं तु क्षयादिव्याधिनाशनम्' ॥ (११०)

(ऋग्विधान १०१-१६२)

इति । त एते जपा ऋग्विधाने शौनकेन प्रोक्ताः । होमं तत्र स एवाह—

'ततश्च चित्रमन्त्रेण होमं कुर्यात् सहस्रकम् ।
अर्केण त्रिमधुं कृत्वा शिरोरोगो विनश्यति ॥
सप्तम्यां रवियुक्तायां जलमध्ये यदा दश ।
करवीरैस्तु गायत्र्या होमं कुर्यात् सहस्रकम् ॥
व्याधिनाशो भवेच्छीघ्रं मृत्युं जयति सः पुमान्' ।

(ऋ. वि. १६९-१७१)

इति । बौधायनोऽपि—

'असाध्यव्याधिना ग्रस्त उग्रेण प्राणहारिणा ।
आ ते रुद्रेति सूक्तेन प्रत्यृचं वाग्यतः शुचिः ॥
पूर्वमाज्याहुतीर्हुत्वा उपस्थाय च शङ्करम् ।
हविःशेषेण वर्तेत एकोत्तरमतन्द्रितः ॥
पूर्णे मासे जयेन्मृत्युं रोगेभ्यश्च विमुच्यते ।
होमकर्मण्यशक्तानां जपस्ताद्द्विगुणो भवेत्' ॥

---

१. I. reads सूर्येण for सूर्यो and प्रत्यक्षं for प्रत्यहं. २. B. and D. read बाधिर्यं तु for बदर्यां तु. ३. B. D. G. and H. read समंत्रकम् for सहस्रकम्. ४. I. reads यथा for यदा. ५. G. and J. read यः for सः. ६. B. D. E. and H. read ग्रस्ता for ग्रस्त. ७. E. G. and H. read आ ते रौद्रेण, I. अतिरुद्रेण and J. अतिरौद्रेण all for आ ते रुद्रेति. ८. B. D. E. G. H. and J. substitute आहुतिं for आहुतीः. ९. I. reads अतन्त्रितः for अतन्द्रितः. १०. I. reads पूर्णे मासि for पूर्णे मासे.

इति । तैत्तिरीयकशाखायां च द्वितीयकाण्डे रोगनिवृ-
त्त्यर्था होमा बहुधोपवर्णिताः । तत्र तावत्प्रथमप्रश्ने काम्य
पशुप्रकरणे प्रथमानुवाके–

'वायव्यं श्वेतमालभेत' ।

(तै. सं. २. १. १. १)

इति श्वेतपश्वालम्भनानुवृत्तौ श्रूयते–

'वायवे नियुत्वत आलभेत ज्योगामयावी' ।

(तै. सं २. १. १. ३)

इति । ज्योगामयावी दीर्घरोगी । वायोरश्वानियुतः तद्वते
नियुत्वते । फलं च वाक्यशेषे श्रुतम्–

'स एवास्मिन् प्राणापानौ दधात्युत
यदीतासुर्भवति जीवत्येव' ।

(तै. सं. २. १. १. ४)

इति । स एव नियुत्वान् वायुरेव । अस्मिन् दीर्घरोगवति
इतासुर्गतप्राणः । द्वितीयानुवाके श्रूयते–

'यो वरुणगृहीतः स्यात् स एवं वारुणं
कृष्णमेकशितिपादमालभेत' ।

(तै. सं. २. १. २. १)

---

१. G. omits from वायव्यं श्वेतमालभेत to द्वितीयानुवाके श्रूयते. २. B and D. omit from श्वेतपश्वालम्भना ... to फलं च वाक्यशेषे श्रुतम्. We do not give any readings on these mantras though they are found in manuscripts both including यदीतासुर्भवति. E. and H. omit श्वेतपश्वालम्भ and श्रूयते and then read वायवे नियुत्वत आलभेत and add इत्युपक्रम्य omitting ज्योगामयावी' । इति । ज्योगामयावी दीर्घरोगी । वायोरश्वानियुतः तद्वते नियुत्वते । फलं च वाक्यशेषे श्रुतम्-स एवास्मिन्प्राणापानौ दधात्युत and substituting उभयशातासुर् for यदीतासुर्. ३. J. reads वाक्यशेषेण for वाक्यशेषे.

इति । वरुणगृहीतो[1] जलोदराख्यव्याधिगृहीत[2] इत्येके । ज्ञातरोगग्रस्त[3] इत्यन्ये । एकः शितिः श्वेतः पादो यस्य स एकशितिपात् ।

' स एवैनं वरुणपाशाद्विमुञ्चति ' ।

(तै. सं. २. १. २. २)

इति फलम् । स एव वरुण एव । वरुणपाशादुत्करोत् । तस्मिन्नेवानुवाके–

'आग्नेयं कृष्णग्रीवमालभेत सौम्यं बभ्रुं ज्योगामयावी' ।

(तै. सं. २. १. २. ७)

इति । बभ्रुः पिङ्गलवर्णः । तत्फलं तु–

' अग्नेरेवास्य शरीरं निष्क्रीणाति सोमाद्रसमुत यदीतासुर्भवति जीवत्येव' ।

(तै सं. २. १. २. ७)

इति । चतुर्थानुवाके–

' यदि बिभीयाद्दुश्चर्मा भविष्यामीति सोमा पौष्णꣳ श्याममालभेत' ।

(तै. सं. २- १- ४- ३)

इति । कण्डूत्यादिभिश्चिह्नैर्भविष्यद्रोगं निश्चितवतः तस्मात् सम्भवत्येव । तत्फलं तु–

' न दुश्चर्मा भवति ' ।

(तै. सं २. १. ४. ३)

---

१. G. omits from जलोदराख्यव्याधिगृहीतः—to तस्मिन्नेवानुवाके । - आग्ने- both including and substitutes उष्ण- for कृष्ण-. २. B. and D. read ...रव्याध्यादि- for जलोदराख्यव्याधि-. ३. B. and I. read प्रज्ञातरोग- for ...तरोग-; while E. H. I. and J. omit -ग्रस्तः-

इति । षष्ठानुवाके–

'प्राजापत्यं तूपरमालभेत यस्यावज्ञातमिव ज्योगामयेत्'।

(तै. सं. २. १. ६.३)

इति । तूपरः शृङ्गहीनः पशुः । तत्फलं तु–

'स एवैनं तस्मात् स्रामान्मुञ्चति' ।

(तै. सं. २. १. ६.५)

इति । स एव प्रजापतिरेव । तस्मात् स्रामादस्पष्टाद्दीर्घरोगात् । नवमानुवाके–

'मैत्रꣳ श्वेतमालभेत वारुणं कृष्णं ज्योगामयावी' ।

(तै. सं. २. १. ९. ३)

इति । तत्फलं तु–

'साक्षादेवैनं वरुणपाशान्मुञ्चति उत यदीतासुर्भवति जीवत्येव' ।

(तै. सं. २. १. ९. ३)

इति । एवमेते रोगनिवर्तकाः पशवः प्रथमप्रश्नेऽभिहिताः। तथा द्वितीयप्रश्ने काम्येष्टिप्रकरणे प्रथमानुवाके श्रूयते-

'अग्नये सुरभिमते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्यस्य गावो वा पुरुषा वा प्रमीयेरन् यो वा बिभीयात्' ।

(तै. सं. २. २. २. ३-४)

इति। भयप्रतियोगी[1] तु रोगात्मकः पूतिगन्धोऽवगन्तव्यः। वाक्यशेषे—

'पूतिगन्धस्यापहत्यै'।

(तै. सं. २. २. २. ४)

इति तत्फलसंकीर्तनात्[2]। तृतीयानुवाके—

'अग्नये पवमानाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपे-
दग्नये पावकाग्नये शुचये ज्योगामयावी'।

(तै. सं. २. २. ४. २)

इति। तत्फलं तु—

'यदग्नये पवमानाय निर्वपति प्राणमेवा-
स्मिंस्तेन दधाति। यदग्नये पावकाय वाचमेवा-
स्मिंस्तेन दधाति। यदग्नये शुचये आयुरेवास्मिं-
स्तेन दधाति। उत यदीतासुर्भवति जीवत्येव'।

(तै. सं. २. २. ४. २–३)

इति। तथा तत्रैव श्रुतम्—

'एतामेव निर्वपेच्चक्षुष्कामः'।

(तै. सं. २. २. ४. ३)

इति। चक्षुष्कामो नेत्ररोगग्रस्तः।

'यदग्नये शुचये चक्षुरेवास्मिंस्तेन
दधात्युत यद्यन्धो भवति प्रैव पश्यति'।

तै. सं. २. २. ४. ३–४)

---

१. B and D. read भयप्रतिरोगित्वात् तत्र रोगात्मकः, H. भयप्रतिरोगीत्वत्ररोगात्मकः, E. and G. भयप्रतिरोगी त्वत्ररोगात्मकः and J. भयप्रतिरोगात्मकः for भयप्रतियोगी तु रोगात्मकः. २. I. reads -कीर्तनात् for संकीर्तनात्.

इति तत्फलश्रवणात् ।

अनयैव दिशा वाक्यान्तराण्यप्युदाहरणीयानि । ऋग्वेद-यजुर्वेदाश्रितौ जप-होमौ प्रदर्शितौ सामवेदाश्रितावपि सामवेदपर्यालोचनया प्रदर्शनीयौ ।

अर्चनानि तु शैव-वैष्णवाद्यागमादिषु प्रसिद्धानि । अर्चनादिभिरित्यादिशब्देनार्घ्य-ध्यानयोग-प्राणायामादयो दृष्टादृष्टोपाया व्याधिनिवर्तका अवगन्तव्याः । ते च योगशास्त्रादौ प्रसिद्धाः । अस्माभिर्ग्रन्थविस्तरभयान्नात्र लिख्यन्ते ।

नच—उक्तेषु जपादिष्वनुष्ठितेष्वपि क्वचित्फलविसंवाददर्शनात् न विस्रम्भप्रवृत्तिरिति शङ्कनीयम् । औषधेष्वप्यस्य न्यायस्य समानत्वात् । तत्रापि मा भूद्विस्रम्भ—इति चेत् । हन्तैवमायुर्वेदो दत्तजलाञ्जलिः स्यात् ।

अथ मन्यसे प्रयुज्यमानेष्वौषधेषु कस्माच्चिद्दोषानिवर्त्यदोषप्रबलत्वाद्वा निवर्तकौषधप्रयोगस्याभ्यासोऽपेक्षितः —इति । तर्हि जपादिष्वपि तुल्यमेतदुत्तरम् ।

'सकृत्कृते कृतः शास्त्रार्थः' ।

इति न्यायस्त्वदृष्टफलेष्वेवावगन्तव्यो न दृष्टफलेषु । अत एवावघातादिष्वावृत्तिः परिकल्प्यते । न खल्वनिष्पन्नेषु तण्डुलेषु सकृन्मुसलप्रहारेणावघातविधेश्चरितार्थतां मीमांसका

१. I. reads सामवेदाथर्ववेदाश्रितावपि सामविधानादिपर्यालोचनया प्रदर्शनीयौ for सामवेदाश्रितावपि सामवेदपर्यालोचनया प्रदर्शनीयौ. २. E. G. and H. read आगमादिषु for अर्चनादिभिः. ३. B. D. and E. read सामान्यत्वात् for समानत्वात्. ४. J. reads सकृत्कृति- for सकृत्कृते:. ५. B. and D. add न before मीमांसकाः.

मन्यन्ते। तत्र यथा तण्डुलनिष्पत्तिपर्यन्तोऽवघाताभ्यासः एवमत्रापि रोगनिवृत्तिपर्यन्तो जपाद्यभ्यासो द्रष्टव्यः।

यत्तु क्वचिज्जपादीनामल्पसङ्ख्याश्रवणं तदल्पदोषविषयतया व्यवस्थापनीयम्। एवं च सति न क्वापि विसंवादः।

अयं च व्याधिप्रतीकारन्यायः सर्वेष्वपि अनिष्टेषु प्रारब्धफलेषु कर्मसु योजनीयः। यदि जपादीनां प्रायश्चित्तत्वमङ्गीकृत्य प्रारब्धकर्मनिवृत्तिरभ्युपेयते यदि वा तदनङ्गीकारेण फलमात्रप्रतिबन्धः सर्वथाऽपि विहिते जपादौ विस्रम्भेण प्रवृत्तिः सिद्ध्यति।

यदा भोगैकनिवर्त्यत्वशङ्कायुक्तेष्वपि प्रारब्धफलेष्वीदृशप्रतीकारविस्रम्भः तदाऽनारब्धफलेषु कर्मसु प्रायश्चित्तप्रवृत्तिविस्रम्भोऽस्तीति किमु वक्तव्यम्?। तस्माद्यथोक्तेषु प्रायश्चित्तेषु निःसन्दिग्धतयैव प्रवर्तितव्यमित्यशेषमतिमङ्गलम्॥

तदेवमयं भगवान् पराशराचार्यः काण्डद्वयेन व्यवहारसूवनसहितमाचारप्रायश्चित्तप्रपञ्चमभिधाय शास्त्रमुपसंहरति—

एतत्पाराशरं शास्त्रं श्लोकानां शतपञ्चकम्।
द्विनवत्या समायुक्तं धर्मशास्त्रस्य सङ्ग्रहः॥

इति। पराशरेण कस्यचिदुपपुराणस्यापि निर्मितत्वात्तस्य च निप्रधानत्वात् तद्व्यवच्छेत्तुमेतदित्युक्तम्।

'अथातो हिमशैलाग्रे'—

(प. स्मृ. १. १.)

---

१. G. reads -अभ्यासा द्रष्टव्याः for -अभ्यासो द्रष्टव्यः. २. B. and D. do not insert this यदि. ३. B. and D. do not insert यदि. ४. I. omits सिद्ध्यति. ५. B. and D. read तदेवमाह for तदेवमयं. ६. B. D. E. G. I. and J. read -प्रायश्चित्तद्वयम् for -प्रायश्चित्तप्रपञ्चम्. ७. B. and D. read उपपातकस्यापि for उपपुराणस्यापि, but it seems quite wrong.

इत्यारभ्य प्रणीतो द्वादशाध्यायात्मको ग्रन्थसन्दर्भः प्रकृतत्वा-देतच्छब्देन परामृश्यते । अस्य शास्त्रस्य कलिधर्मविषये प्रा-माण्यातिशयं पूर्वोक्तमनुस्मारयितुं पराशरसम्बन्धोपवर्णनम् । शास्त्रशब्दोऽत्र विधायकं वचनमाचष्टे । शासनाच्छास्त्रमिति त-द्व्युत्पत्तेः । ननु—शंसनाच्छास्त्रमित्यपि तद्व्युत्पत्तिरस्ति । तदुक्तं पुराणे—

'शासनाच्छंसनाच्चैव शास्त्रमित्यभिधीयते' ।

इति । बाढम् । सा व्युत्पत्तिर्मोक्षशास्त्रविषया । तस्य सि-द्धब्रह्मतत्त्वाख्यानरूपत्वात् । अत्र त्वनुष्ठेयार्थकथनात्पूर्वोक्तैव । तदेवाभिव्यञ्जयितुं धर्मशास्त्रस्येत्युक्तम् । वचनान्तराणामा-वापोद्वापनिवृत्तये संख्याभिधानम् । मन्वादिस्मृतिवद्ग्रन्थबाहु-ल्याभावात् केषांचिद्धर्माणामनुक्तिमाशङ्क्य तद्व्यवच्छेदाय स-ङ्ग्रह इत्युक्तम् ।

अस्य शास्त्रस्यार्थानुष्ठानप्रधानत्वात् पाठस्य स्वर्गम्प्रति अकिंचित्करत्वमाशङ्क्य वेदाध्ययनवत्स्वर्गसाधनत्वमाह—

यथा ऽध्ययनकर्माणि धर्मशास्त्रमिदं तथा ।
अध्येतव्यं प्रयत्नेन नियतं स्वर्गगामिना ॥

---

१. E. and J. substitute पराशरशब्दोऽत्र for शास्त्रशब्दोऽत्र; while G reads शंसनात् for शासनात्. २. E. reads ब्रह्मसत्त्वाख्यान-, G. -ब्रह्मख्यान-, H. -ब्रह्मत्वाख्यान- and J. -ब्रह्मरूपत्वाख्यान- all for -ब्रह्मतत्त्वाख्यान. ३. I. reads शास्त्रमित्युक्तम् for धर्मशास्त्रस्येत्युक्तम्. ४. E. omits ऽभिधानम । मन्वादिस्मृतिवद् ग्रन्थबाहुल्याभावात् केषांचिद्धर्माणामनुक्तिमाशङ्क्य तद्व्य-. ५. B. and D. omit अभावात् and read बाहुल्यात्. ६. B. D. and H. substitute तस्य for अस्य. ७. B. and D. substitute अथा for यथा-.

निगदव्याख्यातमेतत् ।

ननु-व्यासेन कलिधर्माणां पृष्टत्वात्

"कलौ पाराशराः स्मृताः" ।

(प. स्मृ. १. २४.)

इति पराशरेणोत्तरितत्वाच्च पराशरोक्ताः सर्वे कलिधर्मा एवेति वक्तव्यम् । किञ्च ।

'शेषं मुनिविभावितम्' ।

(प. स्मृ. १. ३४)

इति इतरमुन्युक्तकलिनिषेधानामप्यभ्युपगतिः स्पष्टं लक्ष्यते । अतो मूलोक्ताघसङ्कोचादीनां मूलोन्नीतदूरयात्रादीनामस्मिन् युगे प्रवृत्तावप्रवृत्तौ च विरोधो जागरूकः । नच-बाहुल्यमात्रेण स्मृतेः कलिधर्मविषयत्वं किं न स्यात्?-इति वाच्यम् । विभाजकनिमित्ताभावात् । निषेधवचनानां निमित्तत्वे कृष्यादिकस्यापि अननुष्ठेयत्वापत्तेः । एतद्ग्रन्थोक्तव्यतिरिक्तविषयाणां तेषां निमित्तत्वे अघसंकोचादीनामपि कृष्यादिवदनुष्ठेयत्वापत्तेः । संन्यासाद्याश्रम-कृष्यादिव्यतिरिक्ताप्रवृत्तिः सेतुयात्राव्यतिरिक्तदूरयात्रादीनामग्राह्यत्वापत्तेः । आचारस्य तथात्वे अतिप्रसङ्गापत्तेः । स्मृतिवैयर्थ्यापत्तेश्च-इति चेत् । अत्रोच्यते-

१. B. D. G. and J. read निगदव्याख्यानमेतत् for निगदव्याख्यातमेतत्.
२. From this word to (P. 292, L. 23) the end of माधवाचार्यवर्यः the intermediate portion does not appear in B. D. E. G. H. and J., but occurs in A. and I. It is possible no doubt the coin of author.
३. I. reads स्पृष्टत्वात् for पृष्टत्वात्. ४. I. reads पराशरस्मृतिः.

कलौ पराशरोक्तं तद्वचनोन्नीतं च सर्वमप्यनुष्ठेयमेव। नानुष्ठेयं किञ्चिदप्यास्ति। किन्त्वनुष्ठाने विशेषो विज्ञायते। समन्वयबलात् । तथाहि–निषेधाश्च युगप्रयुक्तानुपपत्ति-मूलकाः । अन्यथा विध्युत्पत्तिवैयर्थ्यात् । अनुपपत्तिश्च दृष्टाऽदृष्टा चेति द्विविधा। तत्र दृष्टानुपपत्तिमूलकानामनु-ष्ठानमननुष्ठानं चानिन्दितम् । यत्र अनन्यथासिद्धिप्रति-प्रसवविधिरुन्नीयते तत्र दृष्टानुपपत्तिः कल्प्यते ।

"दूराध्वोपगतं श्रान्तं"
(प. स्मृ. १. ४१)

"यति हस्ते जलं दद्यात्"
(प. स्मृ. १. ५३)

"वैश्वदेव उपस्थितम्"
(प. स्मृ. १. ४१)

"चातुर्वर्ण्याश्रमागतम्"
(प. स्मृ. २. १)

"एकपिण्डास्तु दायादाः"
(प. स्मृ. ३. ७)

"देशान्तरमृतः कश्चित्"
(प. स्मृ. ३. १०)

"ब्रह्मचारी गृहे येषाम्"
(प. स्मृ. ३. १८)

"सव्रतः सत्रपूतश्च"
(प. स्मृ. ३. २१)

"आहिताग्निश्च यो द्विजः"

(प. स्मृ. ३. २१)

"राज्ञश्च सूतकं नास्ति"

(प. स्मृ. ३. २२)

"यस्य चेच्छति पार्थिवः"

(प. स्मृ. ३. २२)

"सम्प्रणीतः श्मशानेषु"

(प. स्मृ. ८. २२)

"दास–नापित–गोपाल–कुलमित्रा-ऽर्धसीरिणः"

(प. स्मृ. ११. २१)

"यजेत वाऽश्वमेधेन"

(प. स्मृ. १२. ७१)

इत्याद्यन्यथानुपपत्त्या दूरयात्राविधिरुन्नेयः ।

"एकाहाच्छुद्ध्यते विप्रः"

(प. स्मृ. ३. ४)

इत्यघसङ्कोचविधिर्यायावरविषयत्वेन वा औपासनोच्छाप-
ादप्रतिप्रसवविषयत्वेन वा अन्यथासिद्धः ।

"नष्टे मृते प्रव्रजिते"

(प. स्मृ. ४. २८)

इति पुनरुद्वाहविधिः परिवेदनाद्यक्रमाविवाहविषयत्वेन
ान्यथासिद्धः ।

"क्षेत्रजश्चैव"

(प. स्मृ. ४. २२)

इत्यादि क्षेत्रजादिपुत्रभेदप्रदर्शनं कुण्ड-गोलकप्रदर्शनवत् प्रायश्चित्तार्थत्वेन अन्यथासिद्धम्।

न च-दत्तौरसयोरपि तथा स्यात्-इति वाच्यम्। अनुगमनप्रशंसनेन वैपरीत्यनिन्दनेन च औरसस्येव लक्षणप्रणयनेन दत्तस्यापि विध्यभिप्रायविषयत्वप्रतिपादनात् दत्तौरसकथनं न प्रायश्चित्तरूपमिति स्पष्टीकृतम्।

"संसर्गमाचरेद्विप्रः"

(प. स्मृ.)

इत्यादि संसर्गप्रायश्चित्तं लोकविलक्षणयाजनादिविषयत्वेन अन्यथासिद्धम्।

"आसनात् शयनात् यानात्"

(प. स्मृ. १२, ७९)

इति तु पातित्यमात्रापादकत्वेन अन्यथासिद्धम्।

अन्यत्र गोवधादौ अदृष्टानुपपत्तिः कल्प्यते। तेषामनुष्ठानं निन्दितम्। यत्र प्रत्यक्षोऽपूर्वविधिर्दृश्यते कृष्यादौ तस्य अननुष्ठानं निन्दितम्। तदितरविषयत्वेनैव निषेधानां प्रवृत्तत्वात्। पूर्वोक्तानन्यथासिद्धविधिविषयाणामप्येवमेव द्रष्टव्यम्। तेषामपि स्वस्वविषयेषु प्रत्यक्षापूर्वविधित्वात्। एतदभिप्रायेणैव सर्वमपि व्याख्यानं सङ्गच्छत इति सर्वं समञ्जसम्।

अध्यायाचारकाण्डानभिहितसमयाचारभेदान् द्वितीये
काण्डेऽध्यायाष्टकेऽपि क्वचिदनभिहितान् निष्कृतीनां प्रभेदान्।
अध्याये द्वादशेऽस्मिन्नकथयदनघः शक्तिसूनुर्मुनीन्द्रः
तं शिष्टानुग्रहार्थं सुविवृतमकरोन्माधवाचार्यवर्यः ॥ १ ॥

१. A. reads विलक्षण- for लोकविलक्षण-. २. This does not appear in I. ३. A reads शिष्या- for शिष्टा-.

अध्यायेऽत्रावशिष्टं समुदितमुभयोः काण्डयोर्द्वादशो स्यात्
प्रायश्चित्तं यदस्मिन्ननुपदमवदत्पातकादौ रहस्ये ।
अन्यत् सौम्यादिकृच्छ्रं सुविहितफलदं कर्मणो यो विपाकः
सर्वं भावोपलक्ष्यं स्मृतिहृदयविदा व्याकृतं माधवेन ॥ २ ॥

इति श्रीमहाराजाधिराजपरमेश्वर-वैदिकमार्गप्रवर्तक-श्रीवीरबुक्कभूपालसाम्राज्यधुरन्धरस्य माधवामात्यस्य कृतौ पराशरस्मृतिव्याख्यायां माधवीयायां द्वादशोऽध्यायः समाप्तः ।

समाप्तमिदं प्रायश्चित्तकाण्डम् ।

---

१. B. D. and H. read चात्रावशिष्टं. G. स्त्वात्रावशिष्टं and G. वा ऽत्रावशिष्टं or ऽत्रावशिष्टं. but it seems incorrect. २. B. D. E. H. J. and I. read ...नगमत् for अवदत्. ३. B. D. E. G. H. and J. read रहस्यम् for रहस्ये. ४. E. and I. read स्मृतिहृदयमिदं for स्मृतिहृदयविदा; while B. D. H. substitute व्याकृते for व्याकृतं. ५. B. and D. read -राजाधिराज- for -महाराजाधिराज-. ६. B. D. E. G. H. and J. read प्रवर्तकस्य for -प्रवर्तक-. ७. B. and D. read only अमात्यस्य for माधवामात्यस्य.

The names occurring in the Parâśara Śamhitâ.

ADHYÂYA XII.

नाः 12, 53.

शारमतम् 12, 75.

शारम् 12, 82.

: 12, 38.

रामचन्द्रः 12, 70.

विन्ध्य 12, 75.

स्वायम्भुवः 12, 8.

list of the names of authors and works, &c., occurring in **Mâdhavâchâryâ's Commentary on the Parâśar Sâmhitâ, Adhyâya XII.**

अंगिराः—50, 7. 51, 6. 67, 16. 74, 2. 76, 8. 83, 5. 178, 4. 190, 14.

अग्निपुराणम्-221, 13.

अत्रिः-167, 6.

अभिधानम्-206, 6.

आपस्तम्बः-57, 14. 65, 15. 89, 6. 121, 18. 144, 9. 172, 7. 172, 18.

आश्वमेधिकम्-144, 2.

उदाहरणम्-273, 16.

उमामहेश्वरसंवादः-222, 11. 227, 11. 229, 11. 238, 8. 240, 8. 250, 11. 261, 12

उशनाः-143, 5.

ऋग्विधानम्-279, 4.

कण्वः-18, 15. 128, 15. 200, 10.

कात्यायनः-12, 12.

काश्यपः-49, 1. 60, 5. 247, 9. 253, 9.

कूर्मपुराणम्-6, 17. 8, 2. 14, 2. 17, 7. 161, 1.

गर्गः-43, 10.

१६ गरुडपुराणम्-226, 6. 232, 7.

१७ गौतमः-56, 4. 56, 9. 59, 15. 86, 5. 114, 12. 129, 1. 142, 8. 148, 1. 174, 2. 179, 12. 180, 3. 257, 10. 265, 1.

१८ चतुर्विंशतिमतम्-28, 8. 47, 11. 74, 8. 88, 7. 116, 11. 117, 9. 132, 4. 155, 11. 159, 1. 162, 6. 172, 15. 178, 10. 196, 11. 197, 9. 199, 15. 200, 13.

१९ चमत्कारखण्डम् (स्कन्दपुराणम्)-220, 5.

२० छन्दोगाः-1, 15.

२१ छागलेयः-196, 4.

२२ जमदग्निः-203, 5.

२३ जातूकर्ण्यः-80, 2. 109, 13.

२४ जाबालिः-111, 10. 112, 17. 183, 5. 195, 11.

२५ तैत्तिरीयब्राह्मणम्-35, 4.

२६ तैत्तिरीयारण्यकम्-48, 7.

२७ तैत्तिरीयसंहिता-53, 5. 282, 1.

२८ दक्षः-13, 1. 65, 9.

२९ देवलः–23, 12. 61, 1. 67, 22. 82, 9. 147, 4. 192, 10. 201, 6.

३० नन्दिपुराणम्–242, 11.

३१ नागरखण्डम् (स्कन्दपुराणम्)-230, 1.

३२ नारदः–12, 8. 116, 19. 203, 8.

३३ नारदपुराणम्–228, 5. 267, 10.

३४ पतञ्जलिः–205, 7.

३५ पद्मपुराणम्–219, 16. 240, 15. 269, 1.

३६ पराशरोपपुराणम्–276, 6.

३७ पुराणम् 288, 6.

३८ पुलस्त्यः–77, 16. 80, 15.

३९ पैठीनसिः–25, 5. 62, 11. 111, 14. 115, 1. 132, 7. 148, 9. 152, 5. 162, 3.

४० पौराणिकाः–124, 15.

४१ प्रचेताः–114, 4. 134, 7.

४२ प्रजापतिः–43, 4. 49, 9. 74, 5.

४३ प्रभासखण्डम्–230, 12.

४४ बह्वृचाः–2, 8.

४५ बादरायणः– 3, 8. 275, 4.

४६ बृहद्याज्ञवल्क्यः– 79, 6.

४७ बृहद्विष्णुः–79, 1.

४८ बृहस्पतिः–16, 7. 28, 1. 73, 10. 78, 5. 81, 5. 84, 2. 141, 13. 143, 8. 153, 8. 167, 1.

४९ बौधायनः-15, 6. 45, 14. 133, 14. 135, 11. 160, 4. 163, 10. 181, 12.

५० ब्रह्मपुराणम्–197, 6. 209, 6. 210, 14. 224, 18. 245, 7. 266, 1. 272, 6.

५१ भरद्वाजः–108, 17.

५२ भविष्यपुराणम्–66, 7. 67, 16.

५३ भविष्योत्तरम्–210, 6.

५४ भारद्वाजगृह्यम्–109, 2.

५५ भृगुः– 146, 1. 177, 7.

५६ मनुः–4, 9. 27, 12. 34, 2. 35, 13. 42, 10. 49, 5. 54, 15. 55, 14. 57, 4. 60, 16. 69, 2. 80, 10. 82, 5. 82, 12. 86, 9. 87, 6. 90, 8. 95, 6. 96, 4. 96, 14. 99, 1. 103, 13. 104, 11. 105, 6. 107, 4. 108, 1. 110, 6. 111, 17. 113, 12. 115, 9. 120, 15. 123, 9. 125, 17. 130, 11. 136, 17. 11. 137, 138, 15. 140, 12. 141, 8. 147, 13. 154, 10. 160, 10. 164, 5. 167, 7. 168, 1. 169, 1. 170, 1. 170, 13. 211, 9. 215, 6. 223, 11. 242, 3. 252, 1. 252, 12.

५७ मध्यमाङ्गिराः–64, 12. 72, 7.

५८ महाभारतम्–235, 10.

५९ मार्कण्डेयः–144, 6. 181, 8.

६० मार्कण्डेयपुराणम्–241, 11. 244, 8. 255, 15. 265, 6.

६१ यमः–3, 16. 41, 15. 42, 2. 59, 1. 63, 6. 114, 8. 116, 14. 121, 10. 139, 8. 140, 4. 140, 16. 141, 21. 147, 8. 149, 10. 153, 4. 156, 1. 163, 7. 164, 14. 166, 12. 167, 15. 168, 10. 180, 3. 181, 3. 182, 1. 183, 14. 189, 11. 191, 15. 195, 16. 246, 13. 263, 11.

६२ याज्ञवल्क्यः–13, 5. 44, 5. 48, 3. 54, 10. 55, 7. 68, 9. 70, 5. 74, 14. 75, 13. 81, 14. 84, 15. 101, 3. 104, 6. 106, 10. 115, 4. 123, 15. 125, 13. 131, 1. 150, 8. 151, 13. 153, 8. 162, 17. 165, 4. 167, 4. 167, 10. 168, 13. 169, 7. 171, 7. 179, 6. 180, 6. 182, 7. 183, 8. 213, 11. 229, 1. 255, 5.

३ लिङ्गपुराणम्–14, 6.

४ वराहपुराणम्–268, 5.

५ वसिष्ठः–11, 13. 28, 4. 71, 1. 73, 2. 88, 18. 89, 13. 96, 9. 107, 16. 121, 1. 125, 4. 126, 8. 138, 14. 148, 5. 150, 12. 155, 6. 166, 1. 171, 1.

६ वामनपुराणम्–224, 5.

७ वायुपुराणम्– 249, 10. 261, 5.

८ वायुसंहिता–227, 6.

६९ विश्वामित्रः–203, 1.

७० विष्णुः–5, 10. 6, 17. 64, 9. 92, 4. 94, 7. 97, 11. 99, 11. 106, 5. 107, 8. 136, 7. 137, 4. 137, 13. 138, 3. 156, 10. 189, 16. 194, 13. 252, 5.

७१ विष्णुपुराणम्–209, 12.

७२ विष्णुधर्मोत्तरम्– 208, 8. 209, 17. 219, 8. 233, 3. 250, 1. 260, 5. 26., 5. 272, 14.

७३ वृद्धगौतमः–228, 16. 237, 1. 249, 8. 252; 8. 270, 13.

७४ वृद्धपराशरः–4, 3. 10, 16. 130, 1. 132, 1.

७५ वृद्धबौधायनः–270, 8.

७६ वृद्धमनुः–35, 19.

७७ वृद्धशातातपः–142, 12. 149, 4.

७८ वृद्धहारीतः–115, 18.

७९ व्याघ्रः–14, 12. 81, 10. 109, 8. 143, 1.

८० व्यासः–15, 14. 16, 11. 75, 10. 79, 9. 82, 1. 248, 9.

८१ शङ्खः–56, 9. 62, 5. 66, 12. 68, 5. 97, 6. 108, 13. 124, 6. 125, 7. 127, 6. 127, 14. 131, 14. 146, 5. 190, 6. 192, 6.

८२ शङ्ख-लिखितौ– 151, 5. 163, 4. 246, 7. 253, 6. 259, 4. 263, 4. 269, 16.

८३ शाण्डिल्यः–128, 12. 129, 8.

८४ शातातपः–4, 6. 142, 8. 166, 6.

८५ शिवधर्मोत्तरम्–208, 5. 227, 1. 236, 6. 239, 4. 243, 11. 250, 8.

८६ श्रुतिः–275, 9.

८७ षट्त्रिंशन्मतम्–73, 6. 87, 11. 115, 14. 116, 9. 139, 5.

८८ संवर्तः–39, 8. 57, 10. 58, 7. 85, 11. 129, 11. 148, 13.

८९ सुमन्तुः–61, 9. 72, 12. 83, 11. 141, 1.

९० स्कान्दे रेवाखण्डम्–224, 9. 231, 3. 253, 1. 264, 3.

९१ स्मरणम्–78, 10. 88, 14. 124, 9. 206, 3. 206, 8.

९२ स्मृत्यन्तरम्–76, 1. 90, 14. 143, 12. 196, 16. 197, 3. 199, 12. 200, 5.

९३ स्वशाखाध्यायविदः–3, 1.

९४ हारीतः–43, 7. 49, 14. 75, 6. 108, 7. 116, 6. 119, 10. 123, 6. 124, 1. 133, 1. 135, 5. 149, 16. 151, 1. 170, 10. 184, 4. 192, 17. 212, 14. 247, 1. 252, 15.

Index of Quotations, Vol. II., Part II.

१. अङ्गिराः—

आसीनश्च स्थितो वाऽपि 191, 4.
आहिताग्नेर्द्विजाग्र्यस्य 76, 9.
ॐकारमादितः कृत्वा 191, 2.
एकाहेन तु कृच्छ्रोऽयम् 191, 9.
एतत्पानकमुक्तानां 191, 11.
एषामन्यतमं यद्यत् 191, 7.
कृत्वा पापं न गूहेत 51, 7.
गव्यस्य पयसो ऽलाभे 191, 5.
गृहस्थोक्तानि पापानि 75, 3.
गोमूत्रेण समायुक्तं 191, 8.
चातुर्वैद्यो विकल्पी च 50, 5.
तस्माच्छूद्रं समासाद्य 178, 5.
दध्नोऽभावे भवेत्तक्रं 191, 6.
पर्षद् या ब्राह्मणानां तु 74, 3.
पर्षद् या ब्राह्मणानां च 67, 11.
प्रायश्चित्तं प्रदातव्यं 178, 6.
प्रातःस्नानसमारम्भं 190, 16.
पुनर्न च पिबेज्ज्ञातु 83, 10.
बृहस्पतिसवेनेष्ट्वा 83, 6.
ब्रह्महत्याव्रतं कुर्यात् 76, 10.
भूमिप्रदानं यः कुर्यात् 83, 9.
भूमौ वीरासने युक्तः 191, 3.
महद्भिश्चापि युक्तानां 191, 12.
युक्तस्त्रिषवणस्नायी 190, 15.
वैश्यानां त्रिगुणा प्रोक्ता 67, 12.
74, 4.
शौचवच्छोधनं कुर्युः 75. 4.
समस्तं ब्राह्मणैर्गच्छेत् 83, 7.
सर्वपापहरो दिव्यो 191, 10.
सावित्रीं व्याहृतीश्चैव 191, 1.

२. अग्निपुराणम्—

कन्यां ददाति शुल्केन 221, 20.
कुज्योतिः कुत्सितो वैद्यः 221, 16.
कुरुक्षेत्रे च यद्दानं 222, 7.
कृष्णाजिनं तु गृह्णाति 222, 5.
तथोभयमुखीं दोलां 222, 6.
न सहेत यशस्तेषां 222, 3.
निन्दको द्विज-देवानां 221, 18.
निर्दोषं सुहृदं भार्यां 222, 2.
न्यासापहर्ता मित्रध्रुक् 222, 1.
भूमि-कन्यापहर्ता च 222, 9.
मातरं पितरं वृद्धं 221, 14.
मासिके च नवश्राद्धे 222, ·8.
लोभात्त्यजति यस्त्वेतान् 221, 15.
वृद्धं बालं गुरुं विप्रान् 221, 19.

शूद्रानुग्रहकर्ता च 221, 17.
हस्त्यश्व-रथ-यानानि 222, 4.

३. अत्रिः-

एकादशगुणान् वाऽपि 167, 8.
महापापैरपि स्पृष्टो 167, 9.

४. अभिधानम्-

यमलोके तु ते घोरां 206, 7.

५. आपस्तम्बः-

अथ यस्य 122, 8.
अथ यस्य पिता 121, 19.
अथ वा 122, 7.
अथोपनयनम् 122, 3.
अयाचितं तु राजन्ये 173, 4.
अहोरात्रोषितो भूत्वा 144, 11.
अहोरात्रोषितो भूत्वा 145, 7.
कुक्कुटाण्डप्रमाणं तु 172, 13.
गुरुं हत्वा 66, 2.
चतुर्थकाल- 89, 7.
चतुर्विंशतिरयाच्याः 172, 10.
ततः संवत्सरम् 122, 3.
तेषामभ्यागमनं 121, 20.
तेषामभ्यागमनं 122, 10.
तेषामिच्छतां 122, 1.
तेषामिच्छतां 122, 11.
त्र्यहं निरशनं पादः 173, 1.
त्रिवर्णेषु च सामान्यं 145, 1.
दातारं नोपतिष्ठेत 145, 12.
दिनद्वयं तु नाश्नीयात् 173, 13.
द्वादश वर्षाणि 122, 11.
नास्मिँल्लोके 66, 4.
नीलीदारु यदा भिन्द्याद् 145, 8.
नीलीमध्ये तु गच्छेद्वा 145, 6.
नीलीरक्तं यदा वस्त्रं 144, 10.
नीलीरक्तेन वस्त्रेण 145, 11.
पतितस्तु भवेद्विप्रः 145, 3.
पालनं विक्रयश्चैव 145, 2.
प्रतिपूरुषं 122, 4.
प्रातः पादं चरेच्छूद्रः 173, 3.
यथा प्रथमेऽतिक्रमे 122, 2.
रोमकूपैर्यदाऽऽगच्छेत् 144, 12.
लोहितकेन 58, 15.
विप्रहाऽरण्ये 65, 15.
वृथा तस्य महायज्ञाः 145, 5.
शोणितं दृश्यते तत्र 145, 9.
सप्तभिः पावमानीभिः 122, 5.
स्नानं दानं जपो होमः 145, 4.
सायं त्र्यहं तथा पादः 173, 2.
सायं द्वाविंशतिर्ग्रासाः 172, 9.
सायं प्रातर्दिनार्धं स्यात् 173, 7.
सायं प्रातस्तथैवोक्तं 173, 12.
स्त्रीणां क्रीडार्थसम्भोगे 145, 10.

६. आश्वमेधिकम्-

यद्युच्छिष्टस्त्वनाचान्तो 144, 3.
सद्यः स्नानं प्रकुर्वीत 144, 4.

७. उदाहरणम्-

तच्छान्तिरौषधैर्दानैः 273, 18.
पूर्वजन्मकृतं पापं 273, 17.

८. उमामहेश्वरसंवादः–

अकृत्वा खलयज्ञं तु 238, 9.
अग्निहोत्रं भवेद्यस्य 227, 12.
अदत्वा चाग्नि-विप्रेभ्यः 228, 4.
अधर्मं धर्ममित्याहुः 229, 16.
अन्नं क्षेत्रं गृहं वापि 261, 15.
अपहृत्य च सर्वस्वं 222, 12.
अरण्ये निर्जले देशे 223, 6.
अरण्ये निर्जले देशे 223, 9.
आत्मनः पोषको मूढः 223, 2.
आत्मना पिबति क्षीरं 239, 1.
आत्मैव पोषितो येन 240, 12.
आसनानि विचित्राणि 262, 1.
इहलोकमृतानां च 262, 3.
उदरे शूलसंयुक्तः 239, 3.
काको भूत्वा चिरं देवि 251, 9.
कांस्यकं मुरजं वंशं 262, 11.
कुलेषु तेऽभिजायन्ते 229, 13.
कृमियोनिक्षये भूते 251, 4.
गुरुणा ह्यननुज्ञातो 229, 14.
गृहेषु चैव विप्राणां 263, 3.
तस्मिन् देशे क्षुधार्तश्च 240, 14.
तस्य योनिशतं गत्वा 251, 12.
तस्यान्ते मानुषो भूत्वा 238, 12.
तांस्तु ते प्रार्थयंतीह 262, 6.
तिर्यग्भ्योऽपि समुत्पन्नाः 251, 1.
ते च कालकृतोद्योगाः 229, 17.
तेन पापेन ते देवि 262, 8.
तेन पापेन ते मूढाः 262, 10.
ते शौण्डिका वा चण्डालाः 250, 16.
दत्तापहारदानाच्च 222, 13.
दरिद्रो व्याधितो मूर्खो 238, 13.
दासत्वेनैव सुश्रोणि 250, 17.
दिव्यं वर्षसहस्रं तु 238, 11.
धान्यचोरस्तु हीनांगः 261, 13.
नग्ना दीनाः क्षुधार्ताश्च 262, 4.
न हुतं न तपस्तप्तं 240, 11.
न शृण्वन्ति गुरोर्वाक्यं 238, 16.
निर्होमा निर्वषट्काराः 229, 18.
पटहं लेपनं चैव 262, 13.
परद्रव्यापहारी च 261, 14.
परस्य योषितं हृत्वा 223, 5.
पर्वातिक्रमकारी तु 227, 13.
प्रस्रवं ष्ठीवनं वन्हौ 239, 2.
पायसं कृसरं चैव 228, 3.
प्रार्थयित्वा तु यो गां वै 238, 18.
प्रासादेषु च ये देवि 263, 2.
पिबंति ये नरा देवि 250, 15.
बन्धुभिः परिभूताश्च 262, 5.
बालानां वञ्चयमाणानाम् 240, 10.
भवन्ति चेह काकाः स्युः 228, 2.
मठाधिपत्यं यो देवि 223, 3.
मद्यपानरता ये च 251, 2.
मद्यपानरता ये तु 251, 6.
मद्यविक्रयिणो ये च 250, 14.
मद्यव्यसनिनो ये च 250, 12.
मरुदेशे भवेद्वृक्षः 238, 10.
मृष्टान्नेन य आत्मानं 240, 9.

यत्र देशे त्वनावृष्टिः 240, 13.
यस्तु क्षुद्रेण भावेन 238, 14.
यासु योनिषु जायन्ते 251, 13.
ये हरंति च पापेन 262, 12.
ये हरन्ति च तूर्याणि 262, 7.
ये हरन्ति नरा नित्यं 262, 2.
योनिकार्ये च यो देवि 222, 14.
वर्षाणां द्वादशे लक्षे 251, 10.
विनाशयेन्मठद्रव्यं 223, 4.
विप्रस्य कथयिष्यामि 251, 8.
वेदोपजीविकाः पापाः 228, 1.
व्याधि-रोगशतैर्युक्ताः 251, 14.
श्वपाक-पुल्कसादीनां 229, 12.
शालां तु कारयेद्यस्तु 250, 13.
श्वानयोनिशतं गच्छेत् 251, 5.
शूद्रस्य चेदृशं पापं 251, 7.
षष्ठिवर्षसहस्राणि 251, 3.
स तु जातिविहीनेषु 229, 15.
सर्वेषां चैव नास्तिक्यं 238, 17.
स्वामिद्रव्यं गृहीत्वा तु 223, 1.
सुवर्ण-मणिमुक्तानि 261, 16.
स्वे मांसे परमांसेन 251, 11.
सोऽनपत्यत्वमाप्नोति 238, 15.
सोऽपि याति पिशाचत्व 222, 15.
हरंति पुष्करं ये तु 263, 1.
हर्तारः परदाराणां 223, 8.
हत्वाऽनद्यादिवाद्यानि 262, 9.

९. उशनाः—

चण्डाल-श्वपचैः स्पृष्टो 143, 6.
त्रिरात्रेण विशुद्धः स्यात् 143, 7.

१०. ऋग्विधानम्—

अयुतं माघमासे तु 280, 14.
अर्केण त्रिमधुं कृत्वा 181, 7.
अर्घ्यं दद्यात् कुष्ठरोगी 280, 6.
अश्वत्थे माघमासे च 279, 3.
आयुर्वृद्ध्यादिकं पश्चात् 280, 8.
इमां रुद्राय सूक्तं तु 280, 1.
इमा रुद्राय तवसे 279, 13.
ईङ्खयन्ती जपेत् सूक्तं 280, 3.
उदरसौ कुक्षिशूली तु 280, 13.
उष्णज्वरविनाशाय 279, 14.
ऋतस्येति जपेत् सूक्तं 279, 5.
कद्रुद्राय जपेत् सूक्तं 279, 11.
करवीरैस्तु गायत्र्या 281, 9.
कास-शूलादिरोगघ्नं 280, 2.
कुष्ठनाशो भवेच्छीघ्रं 280, 4.
जपेच्चित्रं देवमंत्रं 280, 7.
ततश्च चित्रमंत्रेण 281, 6.
तापादिव्याधिनाशे तु 279, 10.
ह्ययुतं चेत्कुष्ठरोगी 280, 10.
नानाविधो वातरोगो 279, 8.
महापातकयुक्तोऽपि 280, 12.
मित्रस्येति जपेत् सूक्तं 280, 11.
लिंगं स्पृष्ट्वाऽयुतं धीमान् 279, 12.
वायो शुक्रो जपेत् सूक्तं 279, 7.
वारुणं वा जपेत्सूक्तं 279, 9.
व्याधिनाशो भवेच्छीघ्रं 281, 10.
बदर्यां च त्रिवर्षं तु 281, 2.

…म्यां रवियुक्तायां 281, 8.
…र्यों नो दिवः सूक्तं 281, 1.
…समंत्रं जपेद्धीमान् 280, 5.

११. कण्वः—

…कमध्ययनं कुर्यात् 200, 11.
…याह्ना दशसाहस्रं 200, 12.
…थमे दिवसे रात्रौ 128, 16.
…जेदेवं यथाभ्यासं 128, 17.
…त्सोत्सर्गं गृही कृत्वा 48, 16.
…नप्रस्थो यतिश्चैव 48, 17.

१२. कात्यायनः—

…नेर्वास कारयेद्विप्रम् 12, 14.
…प्रव्यावसिता यत्र 12, 13.

१३. काश्यपः—

…मूगदी स भवति 248, 5.
…उरःस्तम्भादुरःस्तंभी 247, 14.
…कर्णभेत्ता कर्णशूली 247, 12.
…करोति शूलप्रक्षेपं 248, 7.
…क्षयी स्यात् क्षेत्रहरणे 247, 10.
…लोदरयुतः स स्यात् 247, 11.
…र्थवासी कुशाच्छादी 60, 7.
…न्तपातनकर्ता च 247, 13.
…क्तान्ध्यं जायते तस्य 248, 6.
…दा तु यस्ताडयति 247, 15.
…वित्रपाणिर्दण्डी च 60, 6.
…दकीली स भवति 248, 2.
…डामप्रियकर्ता च 248, 1.
…नप्रस्थो यतिश्चैव 49, 3.
शूलेन शूली भवति 248, 4.
स गद्गदी दारयति 248, 3.
सुरापो 253, 9.
सूर्यस्य त्रिर्नमस्कारम् 49, 2.

१४. कूर्मपुराणम्—

अग्निप्रवेशं यः कुर्यात् 8, 3.
अपोमूत्रपुरीषाद्यैर् 7, 1.
अप्रायत्ये समुत्पन्ने 17, 8.
अमावास्यां तिथिं प्राप्य 161, 6.
अस्मिन् कलियुगे घोरे 162, 10.
अहीनांगो ह्यरोगश्च 8, 8.
आग्नेयं भस्मना पाद- 14, 4.
इष्ट्वेशं प्रथमे यामे 161, 11.
उपोषितश्चतुर्दश्यां 161, 14.
एकादश्यां निराहारः 161, 12.
कृष्णाष्टम्यां महादेवीं 161, 8.
गंगा-यमुनयोर्मध्ये 8, 7.
ग्रहणादिषु कालेषु 161, 3.
जपस्तपस्तीर्थसेवा 161, 2.
जले वाऽनाशके वाऽपि 8, 4.
जलप्रवेशं यः कुर्यात् 9, 1.
तदा सान्तपनं कृच्छ्रं 7, 2.
तावद्वर्षसहस्राणि 8, 10
त्रयोदश्यां तथा रात्रौ 161, 10.
देवताभ्यर्चनं नृणां 161, 5.
द्वादश्यां शुक्लपक्षस्य 161, 13.
नान्यत् पश्यामि जन्तूनां 162, 12.
पुण्यक्षेत्राभिगमनं 161, 4.
प्रत्येकं तिलसंयुक्तान् 161, 17.

ब्राह्मणान् भोजयित्वा च 161, 7.
ब्राह्मं तु मार्जनं मंत्रैः 15, 3.
ब्राह्मादीनि तथाऽशक्तौ 17, 9.
भविष्यन्ति महाबाहो 162, 11.
यमाय धर्मराजाय 161, 15.
यावन्ति रोमकूपाणि 8, 9.
राहुग्रस्ते यदा सोमे 9, 2.
वैवस्वताय कालाय 161, 16.
सम्पूज्य ब्राह्मणमुखे 161, 9.
सर्वपापप्रशमनं 162, 13.
सोमलोकमवाप्नोति 9, 3.
स्नात्वा नद्यां तु पूर्वाण्हे 162, 1.

१५. गर्गः—

अभ्यासे त्वैन्दवं प्रोक्तम् 44, 1.
त्रिरात्रमेकरात्रं वा 43, 11.
मासं भुक्त्वा ब्रह्मचारी 43, 12.
मांसाशनेऽनृतोक्तौ च 44, 3.
वनस्थस्त्रिगुणं कुर्यात 44, 2.

१६. गरुडपुराणम्—

अकृत्वा तत्प्रणामादि 232, 11.
अमेध्यकृमयः पापाः 226, 12.
अरण्ये जायते पङ्गुः 233, 1.
अवमत्य च ये यान्ति 232, 8.
उदररोगगणोपेताः 226, 13.
कौटसाक्ष्यप्रदाः पापाः 226, 7.
गुरु-मित्रद्रुहः पापाः 226, 9.
चन्द्रार्कग्रहणे भुक्त्वा 226, 14.
जात्यन्धास्तेऽभिजायन्ते 232, 12.
तथा चैव भगवद्धाम्नः 232, 15.
त्यागिनो बान्धवानां च 226, 11.
द्विज-शिष्यद्रुहश्चैव 226, 10.
पङ्गवः पादहीनाश्च 232, 13.
पश्यन्तो भगवद्द्वारं 232, 10.
बाधिर्यमुपयान्त्याशु 232, 9.
भूत्वा भवन्ति सर्पास्ते 226, 8.
विष्णुच्छाया ध्रुवं तैस्तु 232, 14.

१७. गौतमः—

अग्न्युत्सादी 258, 12.
अग्रजेनस्त्री 86, 3.
अथापरं 174, 4.
अथापरं त्र्यहम् 174, 6.
अथापरं त्र्यहमेन- 174, 5.
अथोदकतर्पणम् 174, 12.
अदत्तादायी 258, 12.
अनार्येण 174, 8.
अन्ते 176, 8.
अनिमंत्रितभोजी 258, 9.
अनुसवनम् 174, 9.
अनृतवाक् 257, 11
अन्नापहारी 258, 14.
अभक्षः 179, 13.
अयाज्ययाजकः 258, 8.
अवगूरणः 258, 2.
इतस्ततोऽटनन् 258, 10.
ईर्ष्यालुः 258, 5.
एतदेव 176, 2.
एतेनैव 180, 1.
एता एव 176, 3.

नमो ह्माय 174, 13.
त्रनदाही 258, 11.
साक्षी 258, 1.
याद्दूषकः 258, 4.
मात्रपत्नोऽस्मि 131, 8.
मावकीर्णो 131, 7.
प्रकामः 174, 7.
रहारी 259, 1.
ट्वाङ्ग--कपालपाणिः 56, 2.
ट्वाङ्ग-कपालपाणिर्वा 59, 16.
गामी 265, 4.
हर्ता 258, 13.
ण्डाली- 265, 2.
तुष्पथे 258, 4.
ञापहारी 259, 1.
लोदरो 258, 1.
नापहारी 258, 14.
ष्याजिनम् 129, 2.
छिदहनि 174, 6.
रकाचार्यः 258, 11.
दशरात्रस्य 176, 4.
मोनमो 174, 14.
मोनमः कृष्णाय 175, 8.
मो नमो ज्येष्ठाय 175, 9.
मो नमो दीप्ताय 175, 12.
मो नमो नीलग्रीवाय 175, 7.
मो नमो रुद्राय 175, 3.
नमो नमश्चन्द्र- 176, 1.
नमो नमः सत्याय 175, 10.
नमो नमः सूर्याय 175, 6.
नमो नमः सौम्याय 175, 13.
नमोनमस्तीक्ष्णाय 175, 13.
न म्लेच्छा-ऽशुचि-142, 4.
निषिद्धमन्त्र-114, 13.
न्यासापहारी 258, 6.
परद्रव्यापहारी 259, 2.
पर्युषितभोजी 258, 5.
पित्रोर्विवदमानो 258, 6.
प्रव्रजिता-265, 2.
बहुयाजकः 258, 8.
ब्राह्मणेन 142, 6.
मत्सरी 258, 12.
मातृघ्नः 258, 3.
मृण्मयकपालपाणिर् 56, 7.
मृष्टैकभोजी 258, 10.
यथोपक्रामेत् 60, 1.
रत्नापहारी 258, 7.
रौरव-174, 8.
विद्याविक्रयी 258, 7.
विवाहविघ्नकर्ता 258, 2.
वेदविक्रयी 258, 8.
शूद्रागमने 265, 3.
शूद्राचार्यः 258, 13.
सत्यं वदेत् 174, 7.
सम्भाष्य 142, 5.
सूर्याभ्युदितो 148, 2.
स्थाना-ऽऽसनाभ्यां 60, 2.
स्नुषागामी 258, 3.
स्नेहापहारी 258, 14.

हविष्यान् 174, 3.
हिरण्यवर्णाः 174, 11.

१८. चतुर्विंशतिमतम्—

अङ्गानां तु पराकं स्यात् 119, 5.
अथर्वशिरसं चैव 159, 8.
अथवा पावमानेष्टिः 196, 14.
अन्यानि वा पवित्राणि 47, 16.
अर्वाक् तु भ्रूणहत्यायाः 197, 12.
अयाचिते च द्वावष्टौ 172, 17.
अष्टौ चान्द्रायणे देयाः 200, 3.
आख्यानानि तथान्यानि 160, 1.
आत्मतुल्यं सुवर्णं वा 88, 8.
आथर्वणाश्च ये केचित् 159, 10.
इतिहास-पुराणानां 119, 6.
इतिहास-पुराणानि 160, 2.
इष्टीनां पशुबन्धानाम् 198, 16.
उपवासं तु तक्रस्य 118, 2.
ऋग्वेदमभ्यसेद्यस्तु 159, 14.
ऋतावृतौ प्रयुञ्जानः 28, 10.
एकैकं ग्रासमश्नीयात 178, 11.
एतेषां पादकृच्छ्रः स्यात् 118, 6.
एतेषां विक्रये कृच्छ्रं 118, 12.
एतेषां विक्रये कृच्छ्रं 118, 4.
एवं नरविशेषेण 201, 4.
कदली नारिकेलं च 118, 5.
कर्पूरादेस्तदर्धं स्यात् 118, 8.
कस्तूरिकादिगन्धानां 118, 7.
कृतैश्चक्रियमाणैश्च 155, 11.
कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि 201, 2.
कृच्छ्रे पञ्चाऽतिकृच्छ्रे 199, 3.
कृच्छ्रे सन्तापनाख्ये 199, 5.
कृच्छ्रो देव्ययुतं चैव 196, 12.
कृच्छ्रौ ऽयुतं च गायत्र्याः 47, 12.
खरा-ऽश्वा-ऽजाविकानां च 118, 15.
गाथानां नीतिशास्त्राणां 119, 8.
गायत्र्या लक्षजप्यं च 198, 14.
गायत्र्याः षष्टिभिर्लक्षैः 198, 6.
गायत्र्यास्तु जपन् कोटिं 198, 3.
गोविक्रयं द्विजः कुर्यात् 118, 13.
चान्द्रायणं प्रकुर्वीत 119, 4.
चान्द्रायणं मृगारेष्टिः 198, 11.
जन्मप्रभृति पापानि 197, 11.
जप-होमादिकं तेभ्यो 200, 16.
जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत 160, 3.
जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत 159, 14.
जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत 159, 3.
तथाष्टादशलक्षाणि 197, 14.
तिलहोमसहस्रं तु 196, 13.
तिलहोमसहस्रं तु 47, 14.
तिलहोमायुतं चैव 198, 13.
तिलानां विक्रयं कृत्वा 118, 9.
तीर्थानि भ्रमते विद्वान् 88, 10.
ते सर्वे पापहन्तारो 159, 12.
त्र्यहं चोपवसेन्नित्यम् 178, 12.
दध्याज्येक्षुरसानां च 117, 14.
द्विगुणं पुरुषाणां च 119, 3.
द्विगुणं पुरुषस्यैव 132, 6.
धनिना दक्षिणा देया 201, 3.

र्मनिष्ठास्तपोनिष्ठाः 200, 15.
नुप्रदानं विप्राय 47, 13.
मध्यारकविप्रा ये 201, 1.
रीणां विक्रयं कृत्वा 119, 2.
रीणां विक्रयं कृत्वा 132, 5.
त्य-नैमित्तिकानां च 198, 15.
लिरुद्रं तथैवेन्द्रं 159, 9.
ाक-तप्तकृच्छ्राणां 198, 17.
ाकं तत्र कुर्वीत 119, 1.
ाके तप्तकृच्छ्रे च 200, 2.
यः पायसा-ऽपूपानां 117, 13.
ादेनं क्षत्रियः कुर्यात् 74, 10.
ुहच्छेपं च सामानि 159, 7.
वमानीस्तथाकौत्सं 159, 2.
तिषिद्धेषु सर्वेषु 116, 12.
जापत्यं प्रकुर्वीत 118, 14.
जापत्ये तु गामेकां 200, 1.
त्याम्नाये गवां देयं 197, 13.
ातस्तु द्वादश मासाः 172, 16.
यश्चित्तं यदाम्नातं 74, 9.
ानि हेमहर्तारं 198, 5.
ोफलानि मञ्जिष्टा 118, 3.
प्रतिष्ठेत्येतावत् 155, 12.
ाह्मणानि च कल्पांश्च 159, 16.
ण्डलब्राह्मणं रुद्रं 159, 4.
त्वाज्य-तैल-सोमानां 117, 12.
मैत्रविन्दा पशुश्चैव 198, 12.
गारेष्टिः पवित्रेष्टिः 162, 7.
याविभवसारेण 200, 4.
यज्ञार्थं कृषिजातांश्च 118, 10.
यज्ञायज्ञीयमादित्यं 159, 6.
रक्त-पीतानि वस्त्राणि 118, 11.
रहस्य-पञ्चरात्राणां 119, 7.
लाक्षा-लवण-मांसानां 117, 11.
लक्षाशीतिं जपेद्यस्तु 198, 4.
वामदेव्यं बृहत्साम 159, 5.
विप्रा द्वादश वा भोज्याः 196, 14.
विप्रा द्वादश वा भोज्याः 47, 15.
व्रतहोमादिकं वापि 198, 18.
वैश्वानरीं व्रातपतीम् 28, 9.
शूद्रः समाचरेत् पादम् 74, 11.
षडब्दं वा चरेत् कृच्छ्रं 88, 9.
सर्वासामेव विद्यानां 119, 9.
सर्वेषां स्नेहपक्वानां 117, 15.
सामानि सरहस्यानि 159, 15.
सुराया विक्रयं कृत्वा 117, 10.
सिद्धान्नविक्रये विप्रः 118, 1.
सिंहे मे मन्युरित्येतत् 159, 12.

१९. चमत्कारखण्डम्—

अकृत्वा देवकार्यं यः 220, 9.
उच्छिष्टस्य विशेषेण 221, 10.
कन्यां यच्छति वृद्धाय 220, 13.
कामाद्वा यदि वा मोहात् 221, 9.
कुरूपाय कुशीलाय 220, 14.
कुल-देशोचितं कर्म 221, 8.
चातुर्वेद्यपि यो विप्रः 221, 6.
त्रिकालज्ञो वेदवेदी 221, 5.
दीयमानस्य वित्तस्य 221, 2.

देव-स्त्री-गुरु-वित्तानि 220, 15.
परदाररतश्चैव 220, 11.
परापवादसंतुष्टः 220, 12.
प्राणिनां हिंसको नित्यं 220, 8.
प्रेतत्वं जायते नूनं 221, 12.
ब्राह्मणान्वयसम्भूतो 220, 7.
यो भवेन्मानवः क्षुद्रः 220, 6.
योऽश्नाति भृत्यवर्गेभ्यो 220, 10.
विघ्नमाचरते यस्तु 221, 3.
विशेषाद्ब्राह्मणेन्द्राणां 221, 1.
विषा-ऽग्नि-जलमृत्यूनां 221, 11.
शास्त्रकर्ता ग्रन्थकर्ता 221, 7.
शूद्रान्नेनोदरस्थेन 221, 4.

२०. छन्दोगाः—

यदा कर्मसु काम्येषु 2, 1.
समृद्धिं तत्र जानीयात् 2, 2.

२१. छागलेयः—

जीवन् भवति चाण्डालो 196, 6.
पूर्वं व्रतं गृहीत्वा तु 196, 5.

२२. जमदग्निः—

तीर्थे तु पादः कृच्छ्रं स्यात् 203, 6.
द्विगुणं तु महानद्यां 203, 7.

२३. जातूकर्ण्यः—

अतीतकालं जुहुयात् 109, 14.
अनुप्रेतस्तु यो बालो 80, 3.
कामतोऽकामतः प्राहुः 129, 7.
तस्य कृच्छ्रत्रयं कुर्यात् 80, 4.
नष्टेऽग्नौ विधिवद्दद्यात् 109, 15.
स्कन्दितं व्रतिना रेतो 129, 6.

२४. जाबालिः—

अपहृत्य तु वर्णानां 113, 6.
अपहृत्य पशून् क्षुद्रान् 112, 19.
अश्व-गो-भूमि-कन्याश्च 112, 18.
आज्येनैव हि शालाग्नौ 195, 14.
आरम्भे सर्वकृच्छ्राणां 195, 13.
उदके फल-मूलेषु 113, 2.
कांस्या-ऽयस्ताम्र-सीसं वा 113, 1
गुड-कार्पास-धान्यानि 112, 20.
तिल-धान्या-ऽन्न-वस्त्राणाम् 111, 1
त्रिरात्रमुपवासश्च 183, 7.
धनापहरणे चैव 113, 9.
पक्वान्नमौषधं तैलं 112, 21.
पापं निवेद्य विप्रेभ्यः 113, 5.
प्रायश्चित्तं च यत् प्रोक्तं 113, 7
पिण्याकं च तथा चामं 183, 6.
पिण्याकं सक्तवस्तक्रं 183, 1.
मृद्भाण्ड-मधु-मांसेषु 113, 3.
राजस्वस्यापहरणे 113, 8.
वासो वै दक्षिणां दद्यात् 183,
व्यापादना-ऽपहारेषु 113, 4.
श्राद्धं कुर्याद्व्रतान्ते च 195, 1
संवत्सरार्धं कुर्वीत 111, 12.

२५. तैत्तिरीयब्राह्मणम्—

योऽश्वत्थः शमीगर्भः 35, 4.

२६. तैत्तिरीयारण्यकम्—

पुनर्मामै- 48, 11.
यन्मेद्य रेतः 48, 8.

२७. तैत्तिरीयसंहिता—

अग्नये 284, 17.
अग्नये पवमानाय 285, 6.
अग्नेरेवास्य 283, 11.
आग्नेयं 283, 8.
उतयदीतासुः 285, 13.
उषा वा अश्वस्य 53, 11.
ऋतामेव 285, 16.
ा दुश्चर्मा 283, 20.
ुतिगन्धस्य 285, 3.
ाजापत्यं 284, 2.
त्रि श्वेतम् 284, 9.
ाग्नये 285, 19.
ाग्नये 285, 10.
ाग्नये पावकाय 285, 11.
ाग्नये शुचये 285, 12.
ादि बिभीयात् 283, 15.
ो वरुणगृहीतः 282, 16.
ायवे 282, 7.
ायव्यं 282, 4.
ा एवास्मिन् 282, 11.
ा एवैनं 283, 4.
ा एवैनं तस्मात् 284, 5.
र्वै वा एतेन 53, 6.
ाक्षादेवैनं 284, 12.

२८. दक्षः—

ात्राय शतसाहस्रं 65, 11.
ानि फलविशेषः स्यात् 65, 13.
ाविज्यं गृहीत्वा तु 13, 2.
श्वपदेनाङ्कयित्वा तं 13, 3.
सममब्राह्मणे दानं 65, 10.
सम-द्विगुण-साहस्रम् 65, 12.

२९. देवलः—

अंग-वंग-कलिङ्गांश्च 147, 6.
अथ गङ्गा 201, 12.
अन्यानि 202, 13.
अनुबन्धादि विज्ञाय 68, 2.
अभिगम्य च तीर्थानि 201, 7.
एतन 192, 12.
कावेरीसङ्गमं 202, 5.
गङ्गाद्वारं 202, 1.
जाति-शक्ति-गुणापेक्षं 68, 1.
तस्यां स्नानं न कुर्वीत 23, 14.
तस्येयं निष्कृतिर्दृष्टा 61, 3.
नरः पापात् प्रमुच्येत 201, 8.
पुष्करं 202, 7.
प्लाक्षं 202, 3.
महानिशा तु विज्ञेया 23, 13.
यत् स्यादनभिसन्धाय 61, 2.
यत्रानामप्सु 192, 11.
यात्रक- 192, 13.
वाराणसी 202, 8.
सर्वमायतनं पुण्यं 201, 10.
सर्वाः समुद्रगाः पुण्याः 201, 9.
सिन्धु-सौराष्ट्र-सौवीरान् 147, 5.
सुरापाने ब्राह्मणः 82, 10.
हिमवान् 202, 11.

३०. नन्दिपुराणम्—

कर्म भुक्त्वा क्रमेणैव 243, 2.

कल्पं कल्पं ततश्चान्ते 242, 13.
तृण-गुल्म-लता-वल्ली- 242, 14.
तृणभेदास्त्वगणिताः 242, 15.
ततः केनापि कालेन 243, 1.
तेषां च देशभेदेन 242, 18.
तत्रापि नियमो नास्ति 243, 9.
तत्रापि भुक्त्वा स्वं कर्म 243, 6.
तत्रापि भौतिकं भोगं 243, 7.
नरकेषु क्रमेणैव 242, 12.
मुच्यते पशुजन्मांच्च 243, 8.
मृगेषु जायते मर्त्यो 243, 5.
विप्रान्तेषु मनुष्येषु 243, 10.
वीरुद्भेदास्त्वसंख्याताः 242, 17.
वृक्ष-वल्कलभेदेन 243, 3.
लताभेदाश्च निःसंख्याः 242, 16.
सरीसृपादिभेदेन 243, 4.

३१. नागरखण्डम्—

अदत्त्वा ये तथाऽश्नन्ति 230, 4.
कन्यादाने च विघ्नं ये 230, 9.
जायन्ते ताश्च वन्धक्यो 230, 11.
दरिद्रा जायया भ्रष्टाः 230, 8.
दुर्भिक्षे जनतापे च 230, 5.
प्राप्नुवन्ति कुदेशे च 230, 2.
ये च कुर्वन्ति दम्पत्योः 230, 6.
विरूपा भ्रममाणाश्च 230, 7.
स कन्याः केवलाः सूते 230, 10.
स्वामिद्रोहरता ये च 230, 3.

३२. नारदः—

अतिकृच्छ्रः पर्णकृच्छ्रः 203, 9.
अनुबन्धादिकं दृष्ट्वा 204, 6.
अप्सु प्रास्येत तद्द्रव्यम् 117, 3.
उपयुक्तानुशिष्टं च 117, 4.
उपपातकयुक्तानाम् 204, 1.
उपवासस्त्रिरात्रं वा 204, 2.
एते व्यस्ताः समस्ता वा 203, 12.
कर्मणा गर्हितेनैव 117, 1.
कार्यश्चान्द्रायणयुतः 204, 4.
जपोपवासकृच्छ्रस्तु 203, 11.
तस्य त्यागेन शुद्ध्यन्ति 117, 2.
त्रिंशद्भागः षष्टिभागः 204, 8.
न तस्य प्रतिमोक्षोऽस्ति 12, 10.
प्रकाश उक्तं यत्किञ्चित् 204, 7.
पानकादिषु सर्वेषु 203, 13.
महासान्तपनं शोद्ध्ये 203, 10.
राज्ञ एव तु दासः स्यात् 12, 9.
शक्ति-जाति-गुणान् दृष्ट्वा 204, 5.
षडहो द्वादशाहानि 204, 3.

३३. नारदपुराणम्—

अकार्यं कारयेत् पापा 228, 9.
कृमियोनिविनिर्मुक्ता 228, 12.
चिन्तयेद्वीक्षयेद्वापि 267, 11.
जीवितं वा वरारोहे 228, 11.
तस्य पुण्यं कृतं सर्वं 268, 3.
दृष्ट्वा हि प्रमदा येताः 268, 2.
न साधयन्ति कर्माणि 228, 13.
पुण्यस्य संक्षयात् पापी 268, 4.
भर्तुरर्थे हि या वित्तं 228, 10.
भर्तुः सौख्येन या नारी 228, 6.

मृत्वा वेतनभोक्तारो 228, 14.
वधूं वा भ्रातृदारान् वा 267, 12.
वाचा चाक्रोशिका या तु 228, 8.
स याति नरकं घोरं 268, 1.
सा श्येनी जायते राजन् 228, 7.

३४. पतञ्जलिः —

क्लेशमूलः 205, 12.
सति मूले 205, 8.

३५. पद्मपुराणम् —

अयाज्ययाजकश्चैव 219, 17.
आचार्यभार्यागमने 269, 3.
उदरव्याधियुक्तस्तु 269, 2.
क्षत्रियो वा महाबाहो 241, 4.
-था पापेन महता 269, 1.
ास्तिक्य भावनिरतः 220, 3.
ाह्मणः क्षत्रियो वैश्यः 241, 7.
ाह्मणः शूद्रतामेति 241, 9.
ाह्मण्यात स परिभ्रष्टः 240, 17.
ास्तु विप्रत्वमुत्सृज्य 240, 16.
वेरतो विष्णुविद्यासु 220, 1.
ैश्यकर्मा च यो विप्रः 241, 1.
शूद्रान्नेनोदरस्थेन 241, 8.
स द्विजो वैश्यतामेति 241, 2.
सामान्यदक्षिणां लब्ध्वा 220, 2.
स्वधर्मप्रच्युतो विप्रः 241, 3.
स्वस्थानाच्च परिभ्रष्टः 241, 6.
स्वानि कर्माण्यपाकृत्य 241, 5.

३६. पराशरोपपुराणम् —

अत्युत्कटैरिहत्यैस्तु 277, 2.
अवश्यमनुभोक्तव्यं 277, 6.
आरब्धस्यानुगुण्येन 277, 1.
आरभन्ते क्रमेणैव 277, 11.
इह वाऽमुत्र वाऽज्ञस्य 276, 10.
इहैव फलदं कर्म 276, 11.
एवं निरुद्धभोगं तु 276, 17.
कारणानि भवन्तीह 277, 10.
घटयत्यत्र संदेहो 277, 15.
तथा विरुद्धं तेनैव 276, 16.
दुर्घटं सकलं शक्तिः 277, 14.
देहेनैकेन वाऽन्येन 277, 7.
निरुद्धांशसमो भोगो 276, 15.
निरुद्धांशफलं स्वप्ने 276, 14.
निवृत्तप्रतिबन्धं तु 276, 13.
प्रारब्धशेषं विच्छिन्नं 277, 4.
प्रारब्धं कर्म विच्छिद्य 277, 3.
फलमारभते देहं 277, 13.
फलं ददाति स्वप्ने वा 276, 12.
भुंक्ते देही ततो भुंक्ते 277, 5.
भोक्तव्यस्य फलस्यैव 277, 9.
वर्तमानशरीरेण 276, 9.
विना फलोपभोगेन 276, 8.
शरीरारंभकं कर्म 276, 7.
श्व-सूकर-खरोष्ट्रादि-277, 8.
सञ्चितेषु समस्तेषु 277, 12.

३७. पुराणम् —

शासनाच्छंसनाच्चैव 288, 7.

३८. पुलस्त्यः—

पानसं द्राक्ष-माधूकं 77, 17.
मधूत्थं सैरिमारिष्टं 77, 18.
समानानि विजानीयात् 78, 1.
सुरायाः सकृत् पाने 81, 1.

३९. पैठीनसिः—

अकार्यकारिणस्तेषां 63, 1.
अनृतेन 152, 6.
अन्यं प्रयच्छेत् 148, 11.
अपेयं तु तदा तोयं 25, 6.
आराम—132, 8.
आश्रयः शस्त्रदाता च 62, 14.
उपेक्षकः शक्तिमांश्चेत् 62, 15.
कमण्डलौ 148, 11.
तथा शक्त्यनुरूपं च 63, 2.
नष्टायां मेखलायां 148, 12.
नष्टे दण्डकाष्ठे 148, 10.
पुनस्तपस्वी भवति 162, 5.
प्राणायामसहस्रेषु 115, 3.
प्रोत्साहकः सहायश्च 62, 13.
भक्ष्य-भोज्यान्नस्य 111, 15.
महापातकेषु 152, 7.
मासं 152, 6.
शूद्रयाजकः 115, 2.
सर्वपापप्रसक्तोऽपि 162, 4.
स्नानं चैव न कर्तव्यं 25, 7.
हन्ता मन्त्रोपदेष्टा च 62, 12.

४०. पौराणिकाः—

अभ्यासात्तु क्रियादुष्टो 125, 2.
उपपातकस्तु क्रियादुष्टो 125, 1.
क्रियादुष्टो मनोदुष्टः 124, 17.
नास्तिकास्त्रिविधाः प्रोक्ताः 124, 16.

४१. प्रचेताः—

अनृतवाक् 134, 8.
एते पञ्चतपो—114, 5.
तस्यान्ते 135, 1.
तानुद्धरेत् 134, 13.
मासं गोमूत्र—114, 6.

४२. प्रजापतिः—

अनृतौ सोमपः कुर्यात् 43, 5.
आदित्यमर्चयित्वा तु 49, 11.
क्षत्र-विट्-शूद्रजातीनां 74, 7.
द्विगुणं त्रिगुणं चैव 74, 6.
पूर्णाहुतिं वा जुहुयात् 43, 6.
भये रोगे तथा स्वप्ने 49, 10.

४३. प्रभासखण्डम्—

अपुत्रा कलहाक्रान्ताः 230, 15.
कुदम्भाश्चपला लुब्धाः 231, 1.
जायन्ते रोगिणो रौद्राः 230, 14.
दानहीना भवन्त्येते 231, 2.
महारजनकर्माणः 230, 16.
यैर्न दत्तं नरैः किञ्चित् 230, 13.

४४. बह्वृचाः—

अथ स्वप्नाः 2, 9.
पुरुषं कृष्णं 2, 9.

४५. बादरायणः—

अनारब्धकार्यं 275, 5.
सनकश्च हि 3, 10.

४६. बृहद्याज्ञवल्क्यः—
कामादपि च राजन्यो 79, 7.
मद्यमेव सुरां पीत्वा 79, 8.
४७. बृहद्विष्णुः—
अमेध्यानि दर्शनानि 79, 4.
माधूकमैक्षवं सैरं 79, 2.
मधूत्थं चैव माध्वीकं 79, 3.
४८. बृहस्पतिः—
अकामतस्त्रिरात्रं स्यात् 143, 11.
अनभिख्यातदोषस्तु 153, 10.
अनातुरः सति धने 141, 15.
अनिर्वर्त्य महायज्ञान् 141, 11.
अपहृत्य सुवर्णं वा 167, 3.
अरुणायाः सरस्वत्याः 73, 11.
अस्नात्वा तु यदा भुङ्क्ते 143, 9.
आहिताग्निरुपस्थानं 141, 16.
ऋतौ न गच्छेद्भार्यां वा 141, 17.
कारयेत्तस्य संस्कारं 78, 7.
क्षिपेत्तया विनिर्दग्धो 81, 7.
गौडीं माध्वीं सुरां पैष्टीं 81, 3.
तप्तकृच्छ्रं पराकं च 81, 4.
यथा दहति वेदज्ञः 28, 3.
पीत्वा प्रमादतो मद्यम् 78, 6.
यथा जातबलो वह्निर् 28, 2.
प्रायश्चित्तं गोरजः प्रोक्तम् 16, 8.
पृथूदकसरस्वतीप्राप्तम् 16, 9.
शुद्ध्येत् त्रिषवणस्नायी 73, 12.
सुरापाने कामकृते 81, 6.
स्पृष्ट्वा शवमुदक्यां वा 143, 10.
विख्याततदोषः कुर्वीत 153, 9.
सकृज्जप्त्वाऽस्यवामीयं 167, 2.
४९. बौधायनः—
अथाशुचिकराणि 133, 15.
असाध्यव्याधिना ग्रस्तः 281, 13.
आकाशे भुवि मूर्ध्नीति 15, 8.
आ ते रुद्रेति सूक्तेन 281, 14.
उदितेषु 163, 16.
एकविंशति- 164, 3.
एकाहधनिनो ऽन्नेन 46, 3.
कपोतव्रतनिष्ठस्य 46, 4.
ग्रामात् 163, 11.
चतुर्थकाले 136, 1.
ज्ञानकृतेभ्यो 163, 17.
तदपत्यत्वं 135, 15.
तेषां च 135, 15.
द्वादशरात्रात् 164, 1.
द्वादशमासान् 134, 2.
द्यूतमभिचारो 133, 15.
नक्षत्रनिर्देशनं 134, 1.
पूर्णे मासे जयेन्मृत्युं 281, 17.
पूर्वमाज्याहुतीर्हुत्वा 281, 15.
प्रातःशतं 163, 15.
बाहुभ्यां मनसा वाचा 160, 7.
ब्राह्मण- 135, 12.
भुवि मूर्ध्नि तथाऽऽकाशे 15, 7.
भूम्यनृतम् 135, 13.
भैक्ष्याहारोऽग्निहोत्रिभ्यो 46, 1.
यदुपस्थकृतं पापं 160, 6.

याायावर-वनस्थेभ्यो 46, 2.
विधिना शास्त्रदृष्टेन 160, 5.
शूद्रसेवनं 135, 14.
शूद्राभिजननम् 135, 11.
समुद्रसंयानम् 135, 12.
सायंसन्ध्यामुपस्थाय 160, 8.
स्थाना-ऽऽसनाभ्यां 136, 2.
हविःशेषेण वर्तेत 281, 16.
होमकर्मण्यशक्तानां 281, 18.

९०. ब्रह्मपुराणम्—

अन्यत शरीरमादत्ते 211, 3.
आत्मनः कामकारेण 221, 19.
अयोनिगो वृको हि स्यात् 226, 1.
आशाऽपहर्ता तु नरः 225, 7.
इहाल्पमपि कृत्वा तु 209, 9.
उग्रान् स याति संसारान् 266, 11.
उपस्थिते विवाहे तु 225, 9.
एतानासाद्य संसारान् 266, 6.
एवं शीलसमाचारो 246, 1.
कर्मणा मनसा वाचा 209, 7.
कृतघ्नः स मृतो विप्रो 225, 11.
कृमिभावमनुप्राप्य 267, 1.
कोकिलत्वमवाप्नोति 266, 12.
गर्दभत्वं तु सम्प्राप्य 225, 3.
गनामभावे निष्कं स्यात् 197, 7.
जलप्रवर्षणं यस्तु 225, 15.
ज्येष्ठं पितृसमं चापि 225, 5.
तत्कर्मजं यातनार्थं 210, 16.
ततो दंशः कृतघ्नश्च 225, 14.
ततो ऽधर्मक्षयं कृत्वा 266, 8.
तत्प्रमाणवयो-ऽवस्था-211, 1.
तत्र जीवति मासांश्च 266, 7.
तत्रापत्यं समुत्पाद्य 267, 8.
तत्रापि निरयं प्राप्तः 266, 16.
तन्मात्रगुणसंयुक्तं 211, 4.
ततः सम्प्राप्य निधनं 267, 4.
ततस्तु निरयं प्राप्तो 267, 2.
तेन दुष्टस्वभावेन 272, 8.
तेन भुक्त्वा स्वकर्माणि 211, 6.
दृढं शरीरमाप्नोति 211, 5.
परदाराभिमर्शं तु 266, 9.
परदारेषु ये चापि 272, 7.
पशूंश्च ये विव्रजन्ति 272, 9.
प्रकीर्णमैथुना ये च 272, 10.
प्रधर्षयति कामाद्यो 266, 3.
प्रतिश्रुत्य द्विजेभ्यश्च 226, 2.
प्राप्नोति नरकं घोरं 209, 10.
पिपीलिका तु मासांस्त्रीन् 266, 5.
भ्रातृभार्यां तु पापात्मा 266, 11.
मनसाऽपि गुरोर्भार्यां 266, 13.
मृतस्यैकादशाहे तु 226, 1.
मातरं पितरं चैव 225, 1.
मोहात् करोति यो विप्र 225, 10.
यदि पुत्रसमं शिष्यं 224, 18.
यमस्य विनयैः क्रूरैः 225, 12.
यमलोके तु ते घोरां 209, 8.
यस्तु रौद्रसमाचारः 245, 8.

यातनाः प्राप्य तत्रस्थः 225, 13.
लभेद्विलको राजन् 226, 3.
लोकद्विष्टाऽधमः पुंसां 246, 4.
लोष्टैः स्तम्भैरुपायैर्वा 245, 10.
वध-बन्धपरिक्लिष्टः 246, 3.
वृषलो ब्राह्मणीं गत्वा 267, 3.
विश्वासहर्ता तु नरो 225, 8.
विहाय सुमहागुरुं 211, 2.
श्वयोनौ तु स संभूतः 266, 15.
श्वा ततो जायते मूढः 267, 6.
श्वा भूत्वा कृकलासस्तु 267, 7.
श्वा शृगालस्ततो गृध्रो 266, 10.
सखिभार्यां गुरोर्भार्यां 266, 2.
स चेन्मनुष्यतां गच्छेत् 246, 2.
संवत्सरं तु कुम्भीरः 225, 4.
सुखानि धार्मिकोऽदुष्टः 211, 7.
हरः पञ्च वर्षाणि 266, 4.
हगे जातमात्रस्तु 267, 5.
ऽपि मृत्युमवाप्नोति 225, 6.
ऽपि विप्रो मृतो जन्तुः 225, 2.
ताभ्यां यदि पञ्चभ्यां वा 245, 9.
सार्थो निकृतप्रज्ञः 245, 11.

५१. भरद्वाजः—

दशाहातिक्रमे 108, 18.
योभक्षणं 108, 20.
मासातिक्रमे 108, 18.
वत्सरातिक्रमे 108, 19.

५२. भविष्यपुराणम्—

कं हत्वा श्रोत्रियं च 66, 9.
मातरं पितरं हत्वा 66, 8.
शूद्रो वा ब्राह्मणं हत्वा 67, 15.

५३. भविष्योत्तरम्—

तस्मात् कृतस्य पापस्य 210, 13.
देव-तिर्यङ्-मनुष्याणां 210, 7.
धर्मराजः स्मृतः शास्ता 210, 8.
नियमाचारसक्तानां 210, 9.
नृपतिः शासकः प्रोक्तः 210, 12.
पारदारिक-चौराणाम् 210, 11.
प्रायश्चित्तैर्गुरुः शास्ता 210, 10.

५४. भरद्वाजगृह्यम्—

अत ऊर्ध्वं 109, 4.
अत उर्ध्वं काल—109, 6.
अत ऊर्ध्वमा 109, 5.
उपवासः 109, 3.
प्राणायामशतम् 109, 3.

५५. भृगुः—

कम्बले पट्टसूत्रे च 146, 4.
तर्पणं त्रिविधस्याङ्गं 177, 9.
नित्यं नैमित्तिकं काम्यम् 177, 8.
नृपस्य वृद्धवैश्यस्य 116, 3.
स्त्रीभूता शयने नीली 146, 2.

५६. मनुः—

अकृत्वा भैक्ष्यचरणम् 130, 12.
अग्निहोत्र्यपविध्याग्नीन् 108, 2.
अग्निहोत्र्यपविध्याऽग्नीन् 108, 4.
अग्र्यो मध्यो जघन्यश्च 216, 6.
अदत्तानामुपादानं 212, 7.

अधमा मध्यमाऽग्या च 217, 14.
अनातुरः सप्तरात्रम् 130, 13.
अनाविष्कृतपापांस्तु 154, 12.
अनृतं च समुत्कर्षे 95, 7.
अनृतं च समुत्कर्षे 103, 11.
अनृतस्यैनसस्तस्य 42, 12.
अयः-कांस्योपलानां च 111, 3.
अपहृत्य च विप्रस्वं 253, 16.
अपहृत्य च विप्रस्वं 223, 13.
अपात्रीकरणं कृत्वा 137, 18.
अपि भ्रूणहणं मासात् 155, 4.
अप्यकार्यशतं कृत्वा 34, 4.
अप्रतर्क्यमविज्ञेयं 210, 4.
अभिचारमहीनं च 114, 2.
अभिजिद्विश्वजिद्भ्यां वा 69, 6.
अभ्यस्याब्दं पावमानीः 165, 13.
अरण्ये निर्जले देशे 223, 15.
अरण्ये वा त्रिरभ्यस्य 164, 6.
अवकीर्णी तु काणेन 125, 18.
अवकीर्णिवर्ज्यं शुद्ध्यर्थं 107, 2.
अवश्यं याति तिर्यक्त्वं 255, 1.
अवेत्यृचं जपेदब्दं 169, 3.
असम्बद्धप्रलापश्च 212, 6.
अस्य सर्वस्य शृणुत 211, 13.
अहिंसां सत्यमक्रोधम् 170, 2.
आचामेदेव भुक्त्वाऽन्नं 4, 11.
आचार्यमृत्विजश्चैव 224, 2.
आरम्भरुचिता धैर्यम् 216, 9.
आश्रमे वृक्षमूले वा 57, 7.
इदं सामासिकं ज्ञेयं 216, 14.
इयं विशुद्धिरुदिता 60, 12.
उत्तमां सात्त्विकीमेतां 219, 2.
उदित्यृचा वा वारुण्या 43, 2.
उपस्पृशंस्त्रिषवणम् 126, 6.
एतद्व्याग्रिमदेतेषां 215, 12.
एतदेव व्रतं कुर्युः 107, 1.
एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते 126, 3.
एतेषामेव जन्तूनां 255, 3.
एतैर्द्विजातयः शोध्याः 154, 11.
एनसां स्थूल-सूक्ष्माणां 169, 2.
एष सर्वः समुद्दिष्टः 219, 3.
कणान् वा भक्षयेदब्दं 82, 9.
कर्मणां फलनिर्वृत्तिं 211, 11.
क्रमशो याति लोकेऽस्मिन 242, 5.
कामतो ब्राह्मणवधे 60, 13.
कार्पास-तान्तवं क्रौञ्चो 254, 8.
कार्पास-कीटजोर्णानां 111, 4.
कर्मजा गतयो नृणाम् 211, 15.
कूप-वापी-जलानां च 110, 10.
कूष्माण्डैर्वापि जुहुयात् 13, 1.
कृच्छ्रं चान्द्रायणं चैव 108, 5.
कृतवापनो वा निवसेत् 57, 6.
कृत्वा शवशिरोध्वजम् 55, 12.
कृमि-कीट-पतङ्गानां 252, 2.
कृष्टजानामौषधीनां 123, 12.
कौत्सं जप्त्वाप इत्येतत् 165, 8.
कौशेयं तित्तिरिर्हृत्वा 254, 7.
गन्धर्वा गुह्यका यक्षाः 218, 9.

हिता-ऽनाद्ययोर्जग्धिः 96, 7.
हीत्वा मुसलं राजा 86, 12.
हं त्वंकृत्य हुंकृत्य 223, 14.
रोश्चालीकनिर्बन्धः 95, 8.
ल्म-वल्ली-लतानां च 123, 11.
डी पैष्टी च माध्वी च 80, 11.
मूत्रमग्निवर्णं वा 83, 1.
ण्डाल-पुल्कसानां च 242, 9.
रेत सान्तपनं कृच्छ्रं 110, 12.
न्द्रायणं चरेन्मासं 108, 3.
ारणाश्च सुपर्णाश्च 218, 3.
ातुर्वर्ण्यस्य कृत्स्नोऽयं 211, 10.
ीरिवाकस्तु लवणं 254, 6
च्छुन्दरी शुभान् गन्धान् 254, 9.
ल-चर्मा-ऽऽमिषाणां च 111, 1.
पन् वाऽन्यतमं वेदं 69, 7.
प्त्वा च पौरुषं सूक्तं 168, 3.
पित्वा त्रीणि सावित्र्याः 115, 10.
पेद्दा नियताहारः 70, 2.
ातिभ्रंशकरं कर्म 136, 1.
ा मल्ला नटाश्चैव 218, 5.
चेदभ्युदियात् सूर्यः 147, 11.
सर्वं निर्णुदन्त्याशु 160, 14.
ज्ञेयं विदुषा सर्वं 217, 2.
ा यत् प्रीतिसंयुक्तं 215, 13.
ााऽऽज्ञानकृतं पापं 155, 2.
वैवाप्सरसः सर्वाः 218, 10.
रजोऽप्रतिघं विद्यात् 216, 2.
ासा ऽप्यनुतस्तुस्तु 87, 7.
तपसैव सुतप्तेन 160, 12.
तमसो लक्षणं कामो 217, 7.
तस्येह त्रिविधस्याऽपि 212, 1.
तान् समासेन वक्ष्यामि 217, 10.
तापसा यतयो विप्राः 218, 11.
तांश्चारयित्वा त्रीन् कृच्छ्रान् 120, 17.
तिर्यक्त्वं तामसा नित्यं 217, 12.
तिर्यग्यवोदराण्यष्टौ 35, 15.
तृण-काष्ठ-द्रुमाणां च 110, 15.
तृतीये त्रिगुणं चैव 60, 18.
तेभ्यो लब्धेन भैक्षेण 126, 5.
त्रयाणामपि चैतेषां 216, 13.
त्रयाणामपि चैतेषां 216, 5.
त्रिरह्नि त्रिर्निशायां च 170, 3.
त्रिविधस्त्रिविधः कृत्स्नः 219, 4.
त्रिविधा त्रिविधैषा तु 217, 13.
त्र्यहं प्रातस्त्र्यहं सायं 170, 14.
त्र्यहं परं तु नाऽश्नीयात् 170, 15.
दशलक्षणयुक्तस्य 212, 2.
दशहस्तेन दण्डेन 35, 18.
द्रव्याणामल्पसाराणां 110, 11.
द्यूत-पानप्रसक्ताश्च 218, 6.
देवत्वं सात्त्विका यान्ति 217, 11.
धनं वा जीवनायाऽलं 55, 2.
धनं वा जीवनायाऽलं 69, 10.
धर्मक्रियाऽऽत्मचिन्ता च 216, 8.
धान्यं हृत्वा भवत्याखुः 254, 3.
धान्या-ऽन्न-धन-चौर्याणि 110, 7.
नक्षत्राणि च दैत्याश्च 218, 12.

न च शौचत्यसम्पत्ती 217, 4.
नाशयन्त्याऽऽशुपापानि 27, 14.
नाशयन्त्याऽऽशु पापानि 154, 16
निम्लोचेद्वाऽप्यविज्ञानात् 147, 15.
पक्षि-गन्धौषधीनां च 111, 5.
पञ्च चाभ्यधिकं कृत्वा 35, 19.
पयो घृतं वाऽऽमरणात् 83, 2.
परदारोपसेवा च 212, 8.
परद्रव्येष्वभिध्यानं 212, 3.
पशवश्च शृगालाश्च 217, 16.
प्रमाणमङ्गुलस्योक्तं 35, 16.
प्रशान्तमिव शुद्धाभं 215, 14.
पारुष्यमनृतं चैव 212, 5.
प्रास्येदात्मानमग्नौ वा 69, 4.
पितरश्चैव साध्याश्च 218, 14.
पीत्वाऽपोऽध्येष्यमाणश्च 104, 13.
पुष्प-मूल-फलानां च 110, 14.
फलदानां तु वृक्षाणां 123, 10.
बको भवति हत्वाऽग्निं, 254, 11.
बहून् वर्षगणान् घोरान् 242, 6.
ब्रह्मचारी व्रती च स्यात् 170, 6.
ब्रह्महत्यापनोदाय 69, 8.
ब्रह्महा द्वादशाब्दानि 57, 5.
ब्रह्मा विश्वसृजो धर्मो 219, 1.
ब्रह्मोज्झं वेदनिन्दा च 96, 6.
भक्ष्य-भोज्यापहरणे 110, 13.
मणि-मुक्ता-प्रवालानां 111, 2.
मणि-मुक्ता-प्रवालानि 254, 1.
मनुष्याणां तु हरणे 110, 9.
मधु दंशः पयः काको 254, 4.
मन्त्रैः शाकलहोमीयैः 165, 10.
महापातकिनश्चैव 160, 11.
महापातकसंयुक्तो 165, 12.
मानसं मनसैवायम् 212, 9.
मासं गोष्ठे पयः पीत्वा 115, 11.
मांसं गृध्रो वसां मद्गुः 254, 5.
माहित्रं शुद्धवत्यश्च 165, 9.
मुच्यते पातकैः सर्वैः 164, 7.
मुनींश्चाप्यवमन्यन्ते 224, 3.
यज्वान ऋषयो वेदाः 218, 13.
यजेत वाऽश्वमेधेन 69, 5.
यत् कर्म कृत्वा कुर्वंश्च 217, 1.
यत् सर्वेणेच्छति ज्ञातुं 217, 5.
यत्किञ्चिदेनः कुर्वीत 160, 13.
यत्तु दुःखसमायुक्तं 216, 1.
यत्तु स्यान्मोहसंयुक्तं 216, 3.
यथैधस्तेजसा वह्निः 155, 1.
यथैवैका तथा सर्वा 80, 12.
यद्वा तद्वा परद्रव्यं 254, 15.
याचिष्णुता प्रमादश्च 216, 12.
यां यां योनिं च जीवोऽयं 242, 4
येन तुष्यति चात्मास्य 217, 6.
येन यांस्तु गुणेनैषां 217, 9.
येनास्मिन् कर्मणा लोके 217, 3.
ये ब्राह्मणान् प्रद्विषन्ति 224, 1.
येषां द्विजानां सावित्री 120, 16.
योऽवमन्येत ते तूभे 105, 7.
यो यदेषां गुणो देहे 215, 9.

येन पतितैर्नैषां 90, 9.
र्ण्येमान् स्थितो भावान् 215, 8.
सि च पिशाचाश्च 218, 4.
नि हत्वा वासांसि 254, 12.
नः क्षत्रियाश्चैव 218, 7.
ं शस्त्रभृतां वा स्यात् 69, 3.
-अहि-सरटानां च 253, 13.
: स्तम्भोऽधृतिः क्रौर्यं 216, 11.
शुद्ध्यति स्तेनो 86, 13.
ैवैतैस्तु चरुभिर् 42, 11.
ेकैः पक्षि-मृगतां 212, 12.
च वाकृतं कर्म 212, 10.
न्द्र-गुरु-वह्नीनां 126, 2.
युद्धप्रधानाश्च 218, 8.
ो विरिक्तः स्नात्वा तु 4, 10.
वासा द्विजोऽरण्ये 87, 8.
ानां याजनं कृत्वा 114, 1.
ग्राभिनिवेशश्च 212, 4.
स्तिद्वितयं हस्तम् 35, 17.
: प्राथमिकादस्माद् 60, 17.
ऽद्भिरप्सु वाऽप्यार्तः 140, 13.
धानि च रत्नानि 254, 2.
ोपसेवा चाजस्रं 216, 10.
मृगेभं व्याघ्रोऽश्वं 254, 13.
ऽलम्भेऽनुगऽच्छेद्गां 123, 13.
च माता-पितरौ 34, 3.
यासस्तपो ज्ञानं 216, 7.
यासोऽन्वहं शक्त्या 154, 15.
यासोऽन्वहं शक्त्या 27, 3.
वेदोदितानां नित्यानां 141, 9.
शरणागतं परित्यज्य 138, 16.
शरीरजैः कर्मदोषैः 212, 11.
शीतकृच्छ्रेण वा शुद्धिः 137, 19.
शुभाशुभफलं कर्म 211, 14.
श्व-सूकर-खरोष्ट्राणां 242, 8.
श्वावित् कृतान्नं विविधं 254, 10.
सचैलो बहिराऽऽप्लुत्य 140, 14.
स तदा तद्गुणप्रायं 215, 10.
स तस्यैव व्रतं कुर्यात् 90, 10.
स तानुवाच धर्मात्मा 211, 12.
सत्वस्य लक्षणं धर्मः 217, 8.
सत्वं ज्ञानं तमोऽज्ञानं 215, 11.
सत्वं रजस्तमश्चैति 215, 7.
सप्तागारान् चरेद्भैक्ष्यं 126, 4.
संयोगं पतितैर्गत्वा 253, 15.
संयोगं पतितैर्गत्वा 223, 12.
सर्वस्वं वा वेदविदे 55, 1.
सर्वस्वं वा वेदविदे 69, 9.
सर्वेष्वेव व्रतेष्वेवं 170, 8.
संवत्सरं यवाहारः 138, 17.
सव्याहृति-प्रणवकाः 155, 3.
स साधुभिर्बहिष्कार्यो 105, 8.
संसारान् प्रतिपद्यन्ते 242, 7.
सावित्रीं च जपेन्नित्यं 170, 7.
सिंहा व्याघ्रा वराहाश्च 218, 2.
सुगुर्वप्यपहृन्त्येनो 165, 11.
सुप्त्वा क्षुत्त्वा च भुक्त्वा च 104, 12.
सुरापानापनुत्त्यर्थं 82, 7.

सुवर्णस्तेयकृद्विप्रो 86, 10.
स्थाना-ऽऽसनाभ्यां विहरेत् 170, 5.
स्थावराः कृमिकीटाश्च 217, 15.
स्थालीपाकविधानेन 125, 19.
स्नातकव्रतलोपे च 141, 10.
स्नात्वाऽर्कमर्चयित्वा त्रिः 49, 7.
स्वजातीयगृहादेव 110, 8.
स्वप्ने सिक्त्वा ब्रह्मचारी 49, 6.
स्वकर्म ख्यापयन् ब्रूयात् 86, 11.
स्त्रियोऽप्येतेन कल्पेन 255, 2.
स्त्रीमृक्षस्तोकको वारि 254, 14.
स्त्री-शूद्र-पतितांश्चैव 170, 4
हविष्यभुग्वाऽनुचरेत् 70, 1.
हविष्पान्तीयमभ्यस्य 168, 2.
हस्तिनश्च तुरंगाश्च 218, 1.
हुत्वाग्निं विधिवद्धोमम् 126, 1.
हिंस्राणां च पिशाचानां 253, 14.
हिंस्राणां चैव सत्त्वानां 252, 3.

५७. मध्यमाङ्गिराः—

गवां सहस्रं विधिवत् 64, 13.
तत् कामकारविषयं 72, 9.
न तस्य शुद्धिर्निर्दिष्टा 72, 11.
प्राणान्तिकं च यत् प्रोक्तं 72, 8.
ब्रह्महा विप्रमुच्येत 64, 14.
यः कामतो महापापं 72, 10.

५८. महाभारतम् —

अधर्मज्ञा गताचाराः 235, 12.
अल्पायुषो भवन्तीह 235, 14.
आयुरस्य निकृन्तामि 235, 17.
कुशीला भिन्नमर्यादाः 235, 13.
नित्योच्छिष्टः सूचकश्च 235, 16.
प्रत्यादित्यं प्रत्यनलं 236, 3.
य उच्छिष्टः प्रवदति 236, 1.
यश्चानध्यायकालेऽपि 236, 2.
ये नास्तिका निष्क्रियाश्च 235, 11
ये मेहयन्ति पथि च 236, 4.
लोष्टमर्दी तृणच्छेदी 235, 15.

५९. मार्कण्डेयः—

अपाङ्क्तयस्य यः कश्चित् 144, 7.
अहोरात्रोषितो भूत्वा 144, 8.
पत्रैर्मतः पत्रकृच्छ्रः 181, 12.
फलैर्मासेन कथितः 181, 9.
मासेनामलकैरेवं 181, 11.
मूलकृच्छ्रः स्मृतो मूलैः 181, 13
श्रीकृच्छ्रः श्रीफलैः प्रोक्तः 181, 1[illegible]

६०. मार्कण्डेयपुराणम् —

अकृत्वा त्वन्यजापाणेः 241, 13.
अकृत्वा वर्णसंयोगं 241, 15.
अपस्मारी च भवति 245, 3.
अयो हृत्वा तु पापात्मा 256, 13.
अशास्त्रं पुरुषं हत्वा 244, 9.
आसनं चोरयित्वा तु 256, 12.
एष एव क्रमो दृष्टो 245, 4.
कृमि-कीट-पतंगेषु 244, 13.
कृमिः स्त्रीवधकर्ता च 244, 10.
गोत्रं प्राप्य च चण्डाल-244, 14.
घृतं हृत्वा तु नकुलः 256, 6.
चुच्छुन्दरी शुभान् गन्धान् 257, 3.

चोरयित्वा तु निष्पावान् 256, 11.
चोरयित्वा पयश्चापि 256, 8.
जीवंजीवकतां याति 257, 2.
तस्यामपत्यमुत्पाद्य 265, 14.
तिल-पिण्याकसम्मिश्रं 256, 5.
तृण-गुल्म-लता-वल्ली-257, 8.
धान्यं यवांस्तिलान् माषान् 255, 17.
न्यासापहर्ता नरकात् 255, 16.
परदाराभिगमने 265, 7.
परिहृत्य ततो भूयो 244, 12.
पंग्वन्धो बधिरः कुष्ठी 245, 1.
पुष्पापहृद् दरिद्रश्च 257, 5.
पुंस्कोकिलत्वमाप्नोति 265, 10.
प्रधर्षयित्वा कामात्मा 265, 12.
ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः 241, 12.
भ्रातृभार्यां च दुर्बुद्धिः 265, 9.
भूहर्ता नरकान् गत्वा 257, 7.
भोजनं चोरयित्वा तु 256, 3.
मधु हत्वा नरो दंशो 256, 10.
मुखरोगा-ऽक्षिरोगैर्वा 245, 2.
यश्च यस्यास्तु हीनायाः 241, 14.
यस्तु चोरयते तैलं 256, 9.
विद्यापहारिणां चैव 245, 5.
वृषस्य वृषणौ छित्त्वा 244, 11.
शाकहर्ता च हारीतः 257, 6.
श्व-सृगालेभ-गृध्रेषु 265, 8.
शूद्रश्च ब्राह्मणीं गत्वा 265, 13.
श्येनो मार्गामिषं हत्वा 256, 7.
षण्ढः पलालहरणे 257, 4.
सखिभार्यां गुरोर्भार्यां 265, 11.
सस्यान्यन्यानि वा हत्वा 256, 1.
संजायते महावक्त्रो 256, 2.
सूकरः कृमिको मद्गुः 265, 15.
हत्वा दुग्धं तु मार्जारो 256, 4.
हृते कांस्ये च हारीतः 257, 1.

६१. यमः—

अजीर्णेऽभ्युदिते वान्ते 4, 1.
अतो बालतरस्यास्य 64, 2.
अथगुरुतल्प-167, 16.
अथ वै ब्रह्महत्यायाम् 59, 2.
अपूर्णैकादशाब्दस्य 63, 11.
अशीतिर्यस्य वर्षाणि 63, 7.
अशुद्धानां तु पापानां 246, 14.
अस्तं गते तु यः शेते 147, 10.
अन्तरागमने सद्यः 139, 12.
आचाममथ पिण्याकं 183, 15.
आपद्गतो विना तोयं 141, 1.
इह दुश्चरितैः केचित् 246, 16.
उत्तीर्णानां च पापानां 246, 15.
उष्ट्रयानं समारुह्य 140, 7.
एककालं चरेद्भैक्ष्यम् 59, 11.
एकविंशतिरात्रस्तु 184, 2.
एकविंशतिरात्रं च 121, 13.
एकाहं क्षपणं कृत्वा 141, 2.
एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते 149, 13.
एतान्येव समस्तानि 181, 4.
एतेषामेव सर्वेषां 116, 16.
एवं दृढव्रतो नित्यम् 59, 7.

एवं ब्रह्महत्या 163, 18.
एवं सञ्चरमाणस्तु 59, 12.
क्षत्रियस्य पराकं तु 42, 5.
कृच्छ्रः पराकनामैष 180, 5.
कृच्छ्रं देवकृतं नाम 192, 1.
केचिदाहुरपापं तु 42, 7.
केतनं कारयित्वा तु 149, 11.
क्वाथयित्वा पिबेदद्भिः 181, 5.
खरोष्ट्रविषमा नारी 140, 5.
गलगण्डी गणद्रव्य- 263, 14.
गात्राभ्यङ्गं शिरोऽभ्यङ्गं 196, 1.
गायत्र्या दशसाहस्रं 147, 12.
गायत्रीं स जपेन्नित्यं 156, 3.
ग्रामान्तरं वा गन्तव्यं 139, 14.
चरेद् व्रतं यथोद्दिष्टम् 59, 6.
ततो ऽप्सु 165, 2.
ततो यावकशुद्धस्य 121, 15.
त्रिरात्रमुपवासश्च 139, 13.
त्र्यहं त्र्यहं तु प्राश्नीयात् 191, 17.
त्र्यहं पिबेत्तु गोमूत्रं 182, 4.
त्र्यहं त्र्यहं प्रभुञ्जानो 184, 1.
त्र्यहं वै यावकेनैव 182, 5.
दशप्रणवसंयुक्तैः 168, 11.
द्वादशाहं निराहारो 180, 4.
द्विजघ्नं कुष्ठिनं विद्यात् 246, 18.
दुःस्वप्ने दुर्जनस्पर्शे 4, 2.
दृष्ट्वा सूर्यं निरीक्षेत 149, 2.
द्रव्यौषधापहर्ता च 263, 12.
धान्यचोरो व्रणी च स्यात् 263, 13.
न पङ्क्त्यां विषमं दद्यात् 142, 1.
नैतन्मम मतं यस्मात् 42, 8.
नैमित्तिकानां सर्वेषां 195, 18.
पश्चात्तापो निवृत्तिश्च 195, 17.
प्रकाशकृते 153, 6.
प्रत्यादित्यं न मेहेत 149, 1.
प्राजापत्यं चरेद्विप्रः 41, 17.
प्राजापत्येन कृच्छ्रेण 112, 2.
प्रायश्चित्तार्धमर्हन्ति 63, 8.
प्रायश्चित्तं चरेद् भ्राता 63, 12.
प्राप्नुवन्ति दुरात्मानो 246, 17.
पिबेच्च नियताहारः 189, 13.
पिबेच्च नियताहारः 182, 3.
पुरुषस्यैडकस्यापि 139, 11.
पुरोधाः शूद्रवर्णस्य 114, 9.
पूर्णे तु द्वादशे वर्षे 59, 13.
पौरुषं सूक्तमावर्त्य 156, 6.
ब्रह्मचारी जितक्रोधो 189, 12.
ब्रह्मचारी जितक्रोधो 182, 2.
ब्रह्मघ्ने देहि मे भिक्षाम् 59, 10.
ब्रह्महत्यामवाप्नोति 149, 12.
ब्रह्मस्तेनावुभौ सम्यक् 147, 11.
ब्रह्महा यावकाश्नेन 42, 4.
ब्राह्मणावसथान् सर्वान् 59, 4.
ब्राह्मणः 166, 13.
भैक्ष्यान्नमुपयुञ्जानो 116, 17.
मरुद्भिर्वसुभी रुद्रैः 192, 2.
मुच्यते ब्रह्महत्यायाः 168, 12.
मूषिकस्य तथोष्ट्रस्य 139, 10.

ृण्मयेन कपालेन 59, 3.
ाजने याजने कृच्छ्रम् 140, 6.
ातिचान्द्रायणं चीर्त्वा 149, 14.
ावागं यात्रकं शाकं 191, 16.
हस्यकृते 153, 5.
हस्ये रहस्यं 153, 5.
ाजदण्डो न तस्यास्ति 64, 3.
द्वैकादशकं जप्त्वा 156, 9.
ामदेव्यं त्रिरावर्त्य 156, 5.
धृतिर्बलहर्ता च 264, 1.
प्रस्य वधसंयुक्तम् 42, 3.
ाराजं द्विगुणं जप्त्वा 156, 4.
षभं शतशो जप्त्वा 156, 7.
षलस्य त्रिरात्रं तु 42, 6.
दमेकगुणं कृत्वा 156, 8.
ाङ्काश्चाधर्मिणश्चैव 246, 19.
तस्थौ वर्जयेत् सर्वं 196, 2.
तस्यास्य प्रभावेन 192, 3.
चिन् विनिन्दन्नात्मानम् 59, 5.
ात्रं तु चरेद्वैश्यः 41, 18.
चरेत्तानि शनकैर् 59, 9.
ागाराण्यपूर्वाणि 59, 8.
स्य नकुलस्याथ 139, 9.
ासा जलमाप्लुत्य 140, 8.
शखं वपनं कृत्वा 121, 12.
सपरमां देवीं 156, 2.
वित्री पतिता यस्य 121, 11.
ापः 165, 1.
ोदये तु यः शेते 147, 9.
स्वभार्यां तु यदा क्रोधाद् 41, 16.
स्नेहादर्थप्रसंगाद्वा 114, 10.
हविषा भोजयेच्चैव 121, 14.

६९. याज्ञवल्क्यः—

अदत्तादाननिरतः 229, 6.
अदत्तादाननिरतः 214, 9.
अन्तर्जले विशुद्धचेत 163, 2.
अन्त्य-पक्षि-स्थावरतां 213, 1.
अनभिख्यातदोषस्तु 153, 10.
अनन्ताश्च यथा भावाः 214, 1.
अनाहिताग्निता ऽपण्य–101, 6.
अनिबद्धप्रलापी च 229, 5.
अब्भक्षो मासमासीत 150, 10.
अभिशस्तो मृषा कृच्छ्रं 151, 14.
अयमेवातिकृच्छ्रः स्यात् 178, 16.
अवकीर्णी भवेद्गत्वा 125, 14.
असत्कार्यरतो ऽधीरः 214, 15.
असम्बद्धप्रलापी च 214, 8.
असच्छास्त्राधिगमनम् 103, 7.
अहिंसा-ऽस्तेय-माधुर्ये 169, 9.
आत्मज्ञः शौचवान् दान्तः 214, 13.
आत्मनोऽर्थे क्रियारम्भो 103, 1.
आनीय विप्रसर्वस्वं 68, 14.
इन्धनार्थं द्रुमच्छेदः 103, 3.
ईश्वरः स कथं भावैः 213, 13.
इह चामुत्र चैकेषां 214, 4.
उपपातकजातानाम् 168, 15.
उपपातकशुद्धिः स्यात् 106, 12.
उपवासेन चैकेन 171, 10.

उपस्थानं ततः कुर्यात् 131, 4.
एकभक्तेन नक्तेन 171, 9.
एकरात्रोपवासश्च 182, 9.
एषां त्रिरात्रमभ्यासात् 183, 10.
कन्याप्रदानं तस्यैव 102, 5.
कन्यासन्दूषणे चैव 102, 4.
करणैरन्वितस्यापि 213, 14.
कामावकीर्ण इत्याभ्यां 131, 3.
कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा 179, 7.
कृष्णलः पञ्च ते माषः 85, 4.
गर्दभं पशुमालभ्य 125, 15.
गायत्रीजाप्यनिरतः 115, 7.
गुरूणामध्यधिक्षेपो 95, 11.
गौरस्तु ते त्रयः षट् ते 85, 3.
गोवधो व्रात्यता स्तैन्यम् 101, 5.
गोष्ठे वसन् ब्रह्मचारी 115, 6.
गौर्दैया कर्मणोऽस्यान्ते 167, 13.
चरेद्व्रतमहत्वापि 75, 16.
जलं प्लवः पयः काको 255, 9.
जालसूर्यमरीचिस्थं 85, 1.
तत्पावनाय निर्वाप्यः 14, 7.
तथैवानाश्रमे वासः 103, 6.
तथाऽश्वमेधावभृथ-68, 11.
तन्निमित्तं क्षतः शस्त्रैः 68, 15.
तुलापुरुष इत्येवं 183, 11.
तेऽष्टौ लिक्षा तु तास्तिस्रो 85, 2.
त्रिरात्रोपोषितो जप्त्वा 163, 1.
त्रिरात्रोपोषितो हुत्वा 165, 5.
दण्डप्रणयनं कार्यं 74, 15.
दृष्ट्वा पथि निरातङ्कं 68, 13.
द्रव्यप्रकारा हि यथा 255, 13.
द्विगुणं सवनस्थे तु 65, 2.
दीर्घ-तीव्रामयग्रस्तं 68, 12.
दोषैः प्रयाति जीवोऽयं 213, 17.
धर्मकृद्वेदविद्याति 214, 14.
धान्य-कुप्य-पशुस्तेयम् 102, 2.
नास्तिक्यं व्रतलोपं च 102, 1.
निद्रालुः क्रूरकृल्लुब्धो 215, 1.
नियमा गुरुशुश्रूषा-169, 11.
निर्वपेत्तु पुरोडाशं 151, 15.
पत्रशाकं शिखी हत्वा 255, 7.
पयसा वाऽपि मासेन 106, 13.
पर्णोदुम्बर-राजीव-180, 7.
परद्रव्याण्यभिध्यायन् 229, 2.
परद्रव्याण्यभिध्यायन् 214, 5.
पारदार्यं पारिवित्त्यं 101, 8.
पात्रे धनं वा पर्याप्तं 54, 11.
पिण्याकं वा कणान्वापि 81, 16.
पिण्याका-ऽऽचाम-तक्राम्बु-182, 8.
पितृ-मातृ-सुतत्यागः 102, 3.
पुरुषोऽनृतवादी च 214, 7.
पुरुषोऽनृतवादी च 229, 4.
प्रत्येकं प्रत्यहं पीतैः 189, 8.
प्रदर्शनार्थमेतत्तु 255, 12.
प्रमादवान् भिन्नवृत्तो 215, 2.
प्रव्रज्याऽवसितो राज्ञो 13, 6.
प्राणायामशतं कार्यं 168, 14.
ब्रह्मचर्यं दया क्षान्तिः 169, 8.

ब्रह्महा द्वादशाब्दानि 55, 9.
ब्रह्महत्यासमं ज्ञेयं 95, 12.
ब्राह्मणः स्वर्णहारी तु 167, 5.
ब्राह्मणस्य परित्राणात् 68, 10.
भावैरनिष्टैः संयुक्तः 215, 4.
भार्याया विक्रयश्चैषाम् 103, 8.
भृताद्ध्ययनादानं 101, 7.
भैक्ष्या-ऽग्निकार्ये त्यक्त्वा तु 131, 2.
मज्जान्तं जुहुयाद्वापि 70, 8.
मधु दंशः पलं गृध्रः 255, 10.
मयि तेज इति च्छायां 104, 8.
महापापोपपापाभ्यां 150, 9.
मूषको धान्यहारी स्यात् 255, 8.
यथाकथंचित् त्रिगुणः 171, 11.
यद्येवं स कथं ब्रह्मन् 213, 12.
यन्मेद्य रेत इत्याभ्यां 48, 4.
रजसा तमसा चैवं 215, 3.
रूपाण्यपि तथैवेह 214, 2.
लोमभ्यः स्वाहेत्येवं हि 70, 7.
र्गिनां हि वधो यत्र 44, 6.
लवासा जटी वापि 81, 15.
ख्यातदोषः कुर्वीत 153, 9.
क्ष-गुल्म-लता-वीरुत्–123, 17.
तथाभिनिवेशी च 214, 6.
तथाभिनिवेशी च 229, 3.
पाकः कर्मणां प्रेत्य 214, 3.
सि सर्वगतां कस्मात् 213, 15.
रःकपाली ध्वजवान् 55, 8.
प्रेष्यं हीनसख्यं 103, 5.

श्वित्री वस्त्रं श्वा रसं च 255, 11.
स राजसो मनुष्येषु 214, 16.
सहस्रशीर्षाजापी च 167, 12.
सावित्रीमशुचौ दृष्टे 104, 9.
स्तनान्तरे भ्रुवोर्मध्ये 48, 5.
स्नान-मौनोपवासेज्या 169, 10.
स्याद्दोषधिवृथाच्छेदी 123, 18.
स्वाध्याया-ऽग्नि-सुतत्यागो 103, 2.
स्त्री-शूद्र-विट्-क्षत्रवधो 101, 9.
हिंसकश्चाऽविधानेन 229, 7.
हिंसकश्चाऽविधानेन 214, 10.
हिंस्रयन्त्रविधानं च 103, 1.
हीनजातौ प्रजायेत 255, 6.

६३. लिंगपुराणम् —

ईशानेन शिरोदेशं 14, 7
उरोदेशमघोरेण 14, 8.
सद्येन पादौ सर्वाङ्गं 14, 9.

६४. वराहपुराणम्—

कर्मक्षये ततः पश्चात् 268, 7.
क्रूरकर्मरतानां च 268, 12.
ततः शुनी भवेत् पश्चात् 268, 6.
तृण-गुल्म-लतानां च 268, 11.
न च सौख्यमवाप्नोति 268, 8.
परस्परादिनो मत्स्याः 268, 14.
हिंस्रा भवन्ति क्रव्यादाः 268, 18.

६५. वसिष्ठः—

अनुग्रहार्थं विप्राणां 171, 4.
अपिवाग्नि–11, 18.

अपि वैतेन कल्पेन 11, 17.
अश्वमेधावभृथं 150, 15.
अश्वमेधावभृथं 121, 6.
अस्थीनि 72, 1.
अहः पराकं तथैकम् 171, 3.
अहः प्रातरहर्नक्तम् 171, 2.
एवं जप्यपरो नित्यम् 28, 6.
एतेनैवाभिशस्तो 152, 2.
गुरोरलीकनिर्बन्धे 97, 1.
जीवन्नात्मत्यागी 11, 14.
ततस्तस्मै 89, 2.
तस्य जुहुयात् 127, 1.
त्रिरात्रं वा प्युपवसेत् 11, 15.
त्वचं 71, 4.
तेनात्मानं 89, 3.
द्वादशरात्रम् 73, 3.
द्वौ मासौ 121, 3.
नास्तिकः 125, 4.
निष्कालको 89, 14.
नैर्ऋतं वा 126, 11.
पतित—138, 20.
पतितसावित्रीकः 121, 2.
प्राणानात्मनि संयम्य 11, 16.
बाल-वृद्धा-ऽऽतुराणां च 171. 5.
ब्रह्मकूर्चाशिनो भूत्वा 148, 7.
ब्रह्मचारी चेत् 126, 9.
ब्राह्मणमनृतेन 150. 13.
ब्रह्मोज्झः 96, 10.
मज्जानं 72, 3.
मांसं 71, 8.
मेदो 71, 10.
यथाकार्थसतं साम 155, 7.
यथाग्निर्वायुनाऽऽध्मातो 28, 5.
यथाऽश्वमेधावभृथः 166, 3.
योऽग्नीनपविद्धयेत् 107. 17.
रक्षोदेवताभ्यः 127. 2.
लोमानि 71, 2.
लोहितं 71, 6.
वनस्थश्च यतिश्चैव 148, 6.
व्रात्यस्तोमेन 121, 7.
सप्रागाराण्यसंकल्पितानि 58, 5.
सर्वं तत्तस्य वेदाग्निर् 155, 8.
सहस्रपरमां 139, 1.
सुरां पीत्वाऽप्सु निर्मज्य 166, 2
सुवर्णस्तेयी 89, 10.
स्नायुं 71, 12.
स्तेनः प्रकीर्णकेशो 89, 1.

६६. वामनपुराणम्—

चण्डालादन्त्यजाद्वापि 224, 6.
याजको याज्यमानस्तु 224, 7.

६७. वायुपुराणम्—

ब्रह्मचोरो भवेद्यस्तु 261, 9.
गजचर्मी ज्वरी च स्यात् 249, 1
प्रस्विन्नपाणि-पादः स्यात् 261,
प्राणिहिंसापरो जन्तु—249, 12.
ब्राह्मणस्वर्णहारी च 261, 7.
भवेत् स्फुटितपादस्तु 249, 11.
भ्रूणहा छिन्नहस्तः स्यात् 249, 1

ुखे कृष्णवर्णी श्विम्री 249, 13.
ल्मीकं तु खनित्वा यो 249, 14.
ातव्याधियुतः स्तेयी 261, 6.
त्ररोपघाती वाक्यं च 261, 10.

६८. वायुसंहिता—

र्न्न पर्युषितं विप्रे 227, 10.
परीक्षितभोजी स्यात् 227, 8.
विद्यां यः प्रयच्छेत 227, 9.
रो त्रै बहुयाजित्वात् 227, 7.

६९. विश्वामित्रः—

च्छ्र-चान्द्रायणादीनि 203, 2.
ाशे च रहस्ये च 203, 3.
ापत्यं सान्तपनं 203, 4.

७०. विष्णुः—

ग्रे-मातृ- 99, 15.
ग्रे-मातृ- 105, 16.
मर्षणम् 157, 1.
ेय-136, 8.
ा 189, 17.
र्वशिरः 157, 10.
ातः 156, 11.
ितस्य 99, 11.
ाहिताग्निता 100, 8.
ुपातकिनस्त्वेते 94, 8.
तवचनम् 99, 13.
लंगम् 157, 7.
चारः 100, 6.
षिङ्गाः 157, 4.
ज्यानां 252, 6.

अभोज्यान्न- 99, 16.
अयाज्ययाजनम् 99, 17.
अविक्रेयविक्रयः 99, 19.
अश्वसूक्तम् 157, 8.
अश्वमेधेन शुद्ध्यन्ति 94, 9.
असत्प्रतिग्रहः 99, 18.
असच्छास्त्रा-100, 9.
आक्रुष्टस्ताडितो वाऽपि 97, 12.
आचम्यातःपरं मौनी 195, 6.
आत्मार्थं 100, 7.
इति जाति-136, 10.
इति मलावहानि 138, 6.
इत्यघमर्षणम् 190, 4.
इत्युपपातकानि 101, 1.
उपपातकिनस्त्वेते 106, 6.
एतानि जप्यानि पुनन्ति जन्तून् 158, 1.
कर्मणोऽन्ते 190, 3.
कार्पास-112, 10.
कुशीलता 100, 10.
कूटसाक्ष्यं 93, 15.
कूष्माण्ड्यः 157, 2.
कृछ्राग्निकृच्छ्रः पयसा 179, 10.
कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा 198, 10.
कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा 137, 9.
कृमि-कीटकानां 138, 5.
क्षत्रिय-विट्- 99, 19.
ग्रहणं सम्प्रवक्ष्यामि 194, 15.
ग्राम्यां-ऽऽरण्यानां 137, 5.

गुरोश्च 99, 14.
गोसूक्तम् 157, 8.
चन्द्रसाम 157, 6.
चरेत् सान्तपनं कृच्छ्रं 136, 12.
जातिभ्रंशकरं कर्म 136, 12.
जैह्म्यं 136, 9.
तरत्समन्दीयम् 157, 2.
तस्य च 100, 2.
तृण-काष्ठ-112, 6.
त्र्यहं 189, 17.
त्रीण्याज्यदोहानि रथन्तरं च 157, 13.
त्रिसुपर्णम् 157, 11.
दत्त्वैवापहृतं द्रव्यं 112, 14.
दन्तधावनपूर्वेण 195, 1.
द्रव्याणाम् 112, 4.
दिनान्ते नख-रोमादीन् 195, 1.
दिवा 190, 2.
द्विशफैकशफ-112, 11.
दुर्गाः 157, 3.
द्रुम-गुल्म-100, 5.
देवकृतम् 157, 1.
देवर्षि-100, 9.
नारायणीयम् 157, 11.
नास्तिकता 100, 10.
निन्दितेभ्यो धनादानं 137, 14.
पक्षि-गन्धौषधि-112, 12.
पक्षिणां 138, 4.
पदस्तोभाः 157, 4.
परदाराभिगमनम् 99, 17.
परस्वहरणम् 99, 16.
पराकमथ वा कुर्युः 106, 7.
परिवित्तिता 100, 1.
परिवेदनं 100, 1.
पावमान्यः 157, 3.
पादो बालेषु दातव्यः 64, 7.
प्रत्यहं 190, 1.
प्रायश्चित्तान्ते 6, 15.
प्रायश्चित्तं ततः कुर्यात् 112, 15.
पितृ-मातृ- 93, 19.
पितृव्य- 93, 17.
पुरुषसूक्तं 157, 12.
पुरुषव्रते 157, 6.
बार्हस्पत्यम् 157, 7.
ब्रह्महत्या 92, 15.
ब्राह्मणस्य 136, 8.
ब्राह्मणभूम्यप- 93, 16.
भक्ष्य-भोज्य-112, 4.
भस्म-गोमय-मृद्वारि 195, 2.
भृतकाध्यापनम् 100, 3.
भृतकाध्यय-100, 3.
भमः 190, 1.
मणि-मुक्ता-112, 8.
मद्यपस्त्री-101, 1.
मद्यानुगत-138, 5.
मध्वर्चं 157, 9.
मनःसन्तापनं तीव्रं 195, 7.
मलापकर्षणं कार्यं 195, 3.

मलिनीकरणीयेषु 138, 9.
महायन्त्र-100, 4.
महाव्रतम् 157, 11.
मातृगमनं 92, 6.
मूलकर्मसु 100, 7.
यमुद्दिश्य त्यजेत् प्राणान् 97, 13.
यागस्थस्य 93, 12.
याजनं 100, 2.
येषां जपैश्च 156, 11.
राजगामि च 99, 13.
रात्रावासीत 190, 3.
वपन-मेखला- 5, 12.
व्रतं निशामुखे मासं 195, 5.
वाक्सूक्तम् 157, 8.
व्रात्यता 100, 3.
विकर्मणा जीवनम् 99, 18.
वेदनिन्दा 99, 14.
वेदाध्युत्सादी 107, 13.
व्याहृतयो 157, 5.
शतरुद्रीयम् 157, 10.
शुद्धवत्यः 157, 1.
श्रोत्रियर्त्विक् 93, 19.
संकरीकरणं कृत्वा 137, 8.
सर्वपापेषु सर्वेषां 194, 14.
समुत्कर्षेऽनृते 107, 9.
स्त्रैष्वेतेषु 5, 11.
स्त्रीकरेषु 100, 4.
सामानि 157, 5.
सेवया जीवनम् 100, 6.
स्तेयम् 100, 8.

७१. विष्णुपुराणम्—

तथा तथैव संस्मृत्य 209, 15.
पापकृद्याति नरकं 209, 13.
पापानामनुरूपाणि 209, 14.

७२. विष्णुधर्मोत्तरम्—

अतिवाहिकसंज्ञस्तु 208, 9.
अतिमानप्रवृत्तस्तु 234, 11.
अंधश्च जायते लोके 261, 1.
अन्धो दीपापहारी स्यात् 260, 13.
अपहृत्य नरा राम 260, 7.
अयाज्ययाजकश्चैव 234, 8.
अवकीर्णी च भवति 269, 13.
असहिष्णुतयान्यस्य 219, 9.
उक्तास्तवेमास्तु 272, 15.
कुलेषु तेऽभिजायन्ते 234, 13.
कुष्ठी भवति धर्मज्ञ 269, 8.
केवलं तन्मनुष्याणां 208, 10.
खल्वाटो मत्सरी राम 233, 5.
गां गत्वा तु द्विजश्रेष्ठ 269, 10.
गुरु-स्वामि-द्विजाक्रोशं 233, 11.
गृहाधःपतनाच्चैव 235, 1.
गोभ्यश्च मरणं लोके 235, 2.
घूर्णिकस्तैलिकश्चैव 233, 7.
जात्यन्धत्वमवाप्नोति 269, 12.
जायते बुद्बुदाक्षो वा 233, 14.
तथैव दीनरूपश्च 233, 15.
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन 235, 8.

तस्मान्मनुष्यस्तु मूकः 209, 1.
तस्यापि तादृशी बाधा 235, 7.
ताडितस्ताड्यते लोके 235, 3.
दरिद्रः परवित्तघ्नः 260, 14.
दंष्ट्रिभ्यश्च नखिभ्यश्च 234, 15.
दुष्टा परस्त्रियं नग्नां 269, 11.
देवदत्तेन दीपेन 233, 13.
द्वेष्यो भवति लोकेऽस्मिन् 234, 6.
धान्यचोरोऽङ्गहीनः स्यात् 260, 10.
नरकं प्रतिपद्यन्ते 210, 2.
नान्यः प्राणी महाभाग 209, 2.
नास्तिकस्तु दरिद्रः स्यात् 234, 10.
नीयते याम्यमार्गेण 208, 12.
नैवान्ये प्राणिनः केचित् 208, 14.
परदाररताः केचित् 219, 12.
परपुंसि प्रसक्ता च 269, 7.
परिवेत्ता तथा लोके 234. 7.
पंगुरेव तथा ज्ञेयः 260, 15.
प्रकीर्णमैथुनो जन्तुः 269, 14.
प्रतिकूलं गुरोर्यस्तु 233, 8.
प्राप्नोति भृगुशार्दूल 260, 9.
प्राप्नोति यादृशीं बाधां 235. 6.
प्रायश्चित्तमतः कार्यं 210, 4.
प्रायश्चित्तविहीना ये 210, 1.
प्रायश्चित्तैः क्षयं याति 209, 18.
पिशुनः पूतिनासः स्यात् 233, 4.
ब्रह्मस्वहारिणश्चैते 219, 11.
भगभक्षस्तु कुण्डाशी 233, 10.
भूय एव समाप्नोति 233, 6.
मणि-मुक्ता-प्रवालानि 260. 6.
मनुष्याः प्रतिपद्यन्ते 208. 13.
महत्पापं समुत्पन्नं 219, 10.
मांसं भुक्त्वा तु धर्मज्ञ 250. 3.
मानुष्यमपि चासाद्य 210. 3.
मित्रद्रोहरताः केचित् 219. 13.
मिष्टाश्येको महाभाग 233, 9.
मूलकर्म तथा कृत्वा 234, 5.
यं कंचित् घातयित्वा तु 250, 2.
यद्यत् परस्या-ऽऽचरति 235. 5.
यद्वा तद्वा परद्रव्यं 260. 8.
याम्यलोकं प्रपन्नस्य 209. 3.
याम्यैर्नरैर्मनुष्याणां 208. 11.
योनीश्च नरकांश्चैव 209. 4.
रत्नापहारी भवति 261. 3.
लिंगव्याधिमवाप्नोति 269, 9.
वस्त्र-भोज्यापहर्त्तारो 261, 2.
वस्त्रापहारी श्वित्री स्यात् 260. 12.
विनाऽपराधेन तथा 234. 3.
विरूप एव भवति 234. 2.
वेदविक्रयिको मूर्खः 234, 9.
व्याधितश्चाऽन्नहर्ता स्यात् 260, 11.
श्रुत्वा भवति दुर्बुद्धिः 233. 12.
शक्यानि कार्त्स्न्येन 272, 17.
शुभानामशुभानां च 208, 15.
श्वपाक-पुल्कसादीनां 234, 12.
श्वभ्रे तु मरणं लोके 234, 14.
स राजभयमाप्नोति 234, 4.
सम्भवः क्रियते लोके 208, 16.

स्वकर्मभिश्च्युताः सर्वे 219, 14.
षण्ढश्च जायते लोके 269, 6.
हत्वा वधमवाप्नोति 235, 4.
हीनवर्णस्तदा लोके 234, 1.

७३. वृद्धगौतमः—

अनस्थि-पाणि-पादः स्यात् 271, 5.
अतिथिं 237, 8.
आमन्त्रणं विना भुक्त्वा 252, 12.
कन्यागाम्यश्मरी शूली 271, 1.
कन्यां च गोत्रजां गत्वा 271, 2.
कृतघ्नः 238, 3.
कीटाशी शीतलाभाशी 252, 11.
गत्वा तपस्विनीं नारीं 271, 9.
गत्वा तु मातृभगिनीं 270, 19.
गत्वा तु महिषीं राज्ञः 271, 16.
गलगण्डी 237, 13.
गोदुःखकारी 237, 11.
गोनिर्दय 237, 12.
चोररक्षकः 238, 4.
छद्मना 237, 10.
जम्बुको जायते जन्तुः 228, 18.
ज्वरा-ऽतिसारी दाही च 270, 18.
तटाका- 238, 2.
तथा मनुष्यतां प्राप्तः 270, 16.
दास्यो वा दीर्घरोगिण्यो 272, 5.
दासीगामी क्रूरकर्मा 271, 13.
दाहज्वरी भवेन् मर्त्यः 271, 8.
दुर्बलबाधे 237, 4.
देवद्रव्योपजीवी 237, 2.
धर्मपत्नीं गुरोर्गत्वा 270, 14.
निषिद्धान्नं तु यो भुङ्क्ते 252, 10.
नेत्ररोगी भवेत् वैश्य 272, 1.
पक्षि-दंष्ट्रि-मृग-व्याल-270, 15.
पत्नीबहुत्वे 237, 3.
पथनाशकः 237, 12.
परदाराभिगामी च 271, 12.
परिक्षीण- 237, 7.
पुण्यक्षेपी 237, 13.
पुंश्चल्यो योषितो भ्रष्ट-272, 4.
प्रतिज्ञाय 237, 2.
प्रमेही मूत्रकृच्छ्री च 271, 11.
बहुत्वे योषितामेक- 272, 2.
महोदरी प्रमेही च 270, 17.
मातरं च स्वसारं च 271, 4.
मूत्रकृच्छ्री तथाऽश्मरी 271, 6.
मौल्याद्वेदोपदेष्टा च 228, 17.
रजस्वलाभिगामी च 271, 7.
वक्त्रमैथुनकर्ता च 271, 15.
वाणिज्यलाभो नो यस्य 238, 6.
विप्रवृत्तिविलोपेन 252, 9.
विस्रम्भापहारी 237, 11.
वृक्षच्छेत्ता वृथा यस्तु 249, 9.
व्यवहारपक्ष-237, 5.
व्यवहारेष्वमध्यस्थः 238, 5.
व्याधिः स्यात् प्राणसन्देही 238, 7.
शिष्टचीर्ण-238, 1.
शूद्रात् पतति चाण्डालो 228, 19.
सगोत्रां च सवर्णां च 271, 3.

साधुजन– 238, 1.
स्वजातिपरनारीगः 271, 14.
स्वदारेभ्योऽन्यतो दीव्यन् 272, 3.
स्वयं 237, 6.
स्वयमन्नभुक् 237, 7.
स्वामिना 237, 3.
स्यादामयावी भवती 271, 10.
सूर्यप्रकाशे 237, 9.

७४. वृद्धपराशरः —

अनाशकान्निवृत्तश्च 130, 3.
अनाशकान्निवृत्तस्तु 10, 17.
गवां च शतदानेन 11, 6.
चण्डालः स तु विज्ञेयो 10, 18.
चरेत् षाण्मासिकं कृच्छ्रं 130, 4.
चरेत्त्रीणि च कृच्छ्राणि 130, 5.
चिति-यूप-श्मशानानां 4, 5.
जला-ऽग्निपतने चैव 11, 3.
जातकर्मादिभिः सर्वैः 130, 6.
तां च भिक्षां समश्नीयात् 11, 12.
तेभ्यो जातान्यपत्यानि 11, 2.
दुःस्वप्ने मैथुने वान्ते 4, 4.
प्रत्यावसितवर्णानां 11, 1.
ब्राह्मणस्य प्रवक्ष्यामि 11, 7.
ब्राह्मणानां प्रसादेन 11, 5.
भैक्ष्यार्थी विचरेद् ग्रामं 11, 11.
मुच्यते सर्वपापेभ्यो 11, 10.
यः प्रत्यवसितो विप्रः 130, 2.
लुप्तधर्मास्तु चण्डालाः 11, 1.
विक्रीय कन्यकां गां च 132, 2.
सशिखं वपनं कृत्वा 11, 8.
सावित्र्यष्टसहस्रं तु 11, 9.

७५. वृद्धबौधायनः—

अन्त्यजागमने मर्त्यो 270, 12.
गां गत्वा मधुमेही स्यात् 270, 9.
मधुमेही दरा-ऽश्वादि-270, 10.
सवर्णागमने रक्तः 270, 11.

७६. वृद्धमनुः—

तान्येव दश गोचर्म 36, 2.
सप्तहस्तेन दण्डेन 36, 1.

७७. वृद्धशातातपः—

अशित्वा सर्वमेवान्नं 149, 8.
अहोरात्रोषितः स्नात्वा 142, 11.
भक्षयित्वा तु तं मासं 149, 7.
भूमौ निक्षिप्य तं ग्रासं 149, 6.
मूत्रयित्वा व्रजन्मार्गे 142, 13.
यदा भोजनकाले तु 149, 5.

७८. वृद्धहारीतः—

तर्पयित्वा द्विजान् कामैः 116, 3.
राज्ञः प्रतिग्रहं कृत्वा 116, 1.
षष्ठे काले पयो भक्षः 116, 2.

७९. व्याघ्रः—

अकामतस्त्रिरात्रं स्यात् 143, 3.
अन्यत्र पुनराधानं 109, 10.
अस्पृश्यस्पर्शनं कृत्वा 143, 2.
ततोऽग्निवर्णां तां पीत्वा 81, 12.
तत्र वक्तव्यमनृतम् 44, 14.
मत्या मद्यममत्या वा 81, 11.

ग्रतिश्चैव वनस्थश्च 143, 4.
ग्रत्रोक्तावात्मनः पीड़ा 44, 13.
ग्रोऽग्निं त्यजति नास्तिक्यात् 109, 9.

८०. व्यासः—

असाध्यरोगी बालघ्नः 248, 12.
आग्नेयं भस्मना स्नानं 16, 1.
आदौ तावत् प्रभासे 16, 17.
उभौ मध्वासवक्षीवौ 79, 10.
एकपर्य्यङ्कशायितौ 79, 11.
एतदेव व्रतं कुर्यात् 82, 2.
कृतघ्नः स्फुटिताक्षो वा 249. 1.
कृतमंगल-पुण्याहैः 16, 15.
त्वा देशान्तरं तेषां 249. 6.
ात्रकृच्छ्री व्रणी श्वित्री 248, 13.
ामे वने वा जन्तूनां 249, 3.
ातुर्थकोष्ण-शीतोष्ण-249, 2.
ज्ञः सम्पादयेत् स्नानं 16, 13.
ालघाती च सम्भूतः 249, 5.
ाक्षायणमयैः कुंभैर् 16, 14.
र्मार्थं यतमानस्तु 75. 11.
त्ररोगी भवेत्तस्य 248, 14.
च्चिगव्यं च तस्योक्तं 82, 3.
र्षां रसनाच्छेदी 248. 15.
पनृहा याति पैशाच्यं 248. 10.
ाण्यङ्गं मृगशावं च 248, 11.
ाप्नो भवति तत्पुण्यं 75, 12.
ाह्ममाग्नेयमुद्दिष्टम् 15, 15.
ाह्मं तु मार्जनं मन्त्रैः 15, 17.
योद्वेगकरोऽन्येषां 249, 4.
यत्तु सातपवर्षेण 16, 2.
यौगिकं स्नानमाख्यातं 16, 4.
वारुणं यौगिकं तद्वत् 15, 16.
वारुणं चावगाहस्तु 16, 3.
राहुग्रस्ते च सोमे 17, 1.
स्वयमेवोपपन्नाय 16, 12.

८१. शंख :—

अवमर्षणमित्येतत् 190, 10.
अध्यास्य शयनं यानं 146, 6.
अन्तरा वा 68, 6.
अन्तरेण यदा गच्छेद् 146, 13.
अन्तरेण यदा गच्छेत् 146, 11.
अभ्युत्सादी 108, 14.
एतदेव 66, 18.
एतदेव व्रतं कुर्यात् 97, 8.
कौटसाक्ष्यं तथा कृत्वा 97, 7
कन्यादूषी 132, 15.
क्षत्रियायाम् 128, 2.
क्षत्रियस्तु रणे दत्त्वा 146, 8.
गवां द्वादशानां 68. 7.
गुप्तायां 127. 7.
गोपुरीष-यवाभ्यासो 192, 7.
गोमूत्रवकीर्णेः 128, 7.
तेषामन्ते गोसहस्रं 65, 7. 66, 14.
त्र्यहं त्रिषवणस्नायी 190, 7.
द्वादशे वर्षे 68, 6.
छिन्नः पलाशवृक्षस्य 146, 7.
दुःस्वप्नारिष्ट-147, 2.
देव गृह-131, 15.

द्वौ विप्रौ ब्राह्मणा-ऽग्नी वा 146, 10.
नास्तिको 125, 8.
प्रमाप्य द्वादश-65, 6. 66, 13.
ब्रह्महा परिषदानुमतः 56, 10.
ब्राह्मण्यां 127, 9.
मनसा त्रिः पठेदप्सु 190, 8.
रण्डायाम् 128, 7.
वीरासनं सदा तिष्ठेत् 190, 9.
वृषल्यां 128, 5.
व्रतं तु यावकं कुर्यात् 192, 8.
वैश्यायां 128, 3.
शून्यागार-नदी-पर्वत- 56, 12.
सद्य एवाश्व-68, 8.
संवत्सरं व्रतं कुर्यात् 146, 9.
संवत्सरं व्रतं कुर्यात् 124, 7.
सर्वेषां वर्णानाम् 65, 8.
स्वैरिण्यां 128, 1.
होमकाले तथा दोहे 146, 12.

८२. शंख-लिखितौ—

अजीर्णवान् 263, 7.
अत ऊर्ध्वं 246, 9.
अपूपापहारी 259, 7.
अभक्ष्यभक्षी 253, 7.
कर्मफल-263, 9.
कव्यापहारी 259, 6.
खराभिगामी 270, 1.
गन्धापहारी 259, 8.
गृध्रो 263, 8.
गोष्ववकीर्णी 269, 18.
चण्डाल्यवकीर्णी 270, 4.
छत्रापहारी 259, 8.
तद्यथा 246, 11.
ताम्रापहारी 259, 7.
तैजसापहारी 263, 6.
दीपापहारी 259, 11.
धर्मपत्न्यामास्ये 270, 5.
ध्वजापहारी 259, 9.
नास्तिकवृत्तिः 151, 6.
पर्वमैथुनी 269, 17.
परजलापहारी 259, 5.
परदारगामी 269, 18.
पाण्डुरोगी 263, 8.
पुरुषव्याधि- 269, 17.
पुष्पापहारी 259, 10.
फलापहारी 259, 11.
ब्रह्महा 163, 5.
ब्राह्मणवृत्तिघ्नः 263, 9.
भूम्यपहारी 259. 12.
मातृभगिनी-270, 6.
मातृ-पितृ-270, 2.
यद्वा तद्वाऽपि पारक्यं 260, 1.
वस्त्रापहारी 263, 5.
वागपहारी 263, 7.
वेश्मापहारी 259, 5.
शय्यापहारी 259, 10.
शाकापहारी 259, 9.
शाखापहारी 259, 7.
सगोत्राभिगामी 270, 1.

स्यापहारी 259, 6.
वत्सरं 151, 9.
वर्णस्तेयी 263, 5.
दारादन्यत्र 270, 3.
हापहारी 263, 6.
रण्यापहारी 263, 5.
त्वा वै योनिमाप्नोति 260, 2.

८३. शाण्डिल्यः—

वकीर्णी द्विजो राजा 128, 13.
ष्ट्वा भैक्षाशिनो नित्यं 128, 14.
ाकत्रयसंयुक्तम् 129, 10.
नप्रस्थो यतिश्चैव 129, 9.

८४. शातातपः—

तौ तु यदा गच्छेत् 4, 8.
तौ हि गर्भशङ्कित्वात् 4, 7.
ह्मणो ब्राह्मणम् 55, 15.
स्पच्छन्नो 166, 9.
यं पीत्वा 166, 7.
ौचारं द्विजः कृत्वा 142, 9.
हाद्भुक्त्वा त्रिरात्रं स्यात् 142, 10.

८५. शिवधर्मोत्तरम् —

कारणाद्धर्मपत्नी-239, 11.
यातः पततां पुंसां 208, 6.
नपत्यो दरिद्रश्च 239, 18.
पकारं तु यः कुर्यात् 239, 7.
भक्ष्यभक्षी गण्डमाली 253, 5.
मुख्यमुख्यकारी यः 240, 6.
उत्तमं चापि मानुष्यं 244, 4.
ऋणं दत्वाऽधिकां वृद्धिं 240, 3.
एवं पापविशुद्धाश्च 243, 12.
एवं योनिषु सर्वासु 244, 2.
कालान्तरवशाद्यान्ति 244, 3.
कुष्ठरोगेण घोरेण 244, 7.
कृमि-कीट-पतंगानां 250, 9.
क्षयी ज्वरी प्रमेही च 239, 15.
जिव्हा-वक्त्रव्रणी ह्यन्य-239, 6.
ततः क्षितिं समासाद्य 243, 15.
ततो मानुषतां प्राप्य 244, 6.
तत्रानुभूय दुःखानि 243, 14.
दीपं देवगृहात् हृत्वा 236, 14.
देवद्रव्योपजीवी च 236, 7.
देवद्रव्यं स्वयं येन 236, 8.
देवदासोदनं भुक्त्वा 236, 12.
देवस्पर्शी नरः कृत्वा 236, 10.
देवावमन्ता भवति 236, 16.
द्विजस्त्वेकशफानां च 227, 4.
नरकार्णवे महाघोरे 208, 7.
निषिद्धवस्तुभोगेन 240, 1.
निष्क्रान्ताः कीटयोनिभ्यः 243, 15.
परवित्तविनाशाय 239, 10.
परेषां चेतसः क्लेश-239, 14.
परोपदिष्टज्ञानेन 240, 2.
पशुयोनिं समासाद्य 244, 1.
भक्तं भोक्तुमशक्तश्च 239, 13.
मत्सरी विट्कृमिश्चैव 227, 5.
मिथ्याचारं चरेत् पश्चात् 236, 11.

मुखकृष्णव्रणी श्वित्री 239, 5.
मूर्च्छी भ्रमी सुरद्वेष्टा 236, 15.
मृगदुःखमतिक्रम्य 243, 17.
मृतपुत्रोऽप्यबन्धुः स्यात् 239, 9.
रजस्वला-ऽन्त्य-चाण्डाल-239, 16.
रसज्ञाविधुरः कुब्जः 236, 9.
व्यवहारी पुष्पवत्यां 239, 17.
वाणिज्यलाभस्तत्रापि 240, 5.
विचित्रा गतयः प्रोक्ताः 244, 5.
विद्रुराहो भवेन्नित्यं 227, 3.
विप्रः पञ्चमहायज्ञान् 227, 2.
वेश्यां कुलवधूं कृत्वा 239, 12.
श्वास-कासी ज्वरी सर्व-239, 8.
संक्लिष्टाः पक्षिभावेन 243, 16.
सदापहृतसर्वस्वः 236, 17.
स भूत्वा धनिनां वंशे 240, 4.
सर्वाङ्गकुष्ठी तिमिरी 236, 13.
सर्वाङ्गरोगी पापात्मा 240, 7.
सुरापः प्राप्यते योनिं 250, 10.

८६. श्रुतिः—

तस्य तावदेव 275, 10.

८७. षट्त्रिंशन्मतम्—

अपहृत्य सुवर्णस्य 88, 1.
ऊर्ध्वं प्राणान्तिकं ज्ञेयम् 88, 4.
ऐन्दवेन मृगारेष्ट्या 115, 16.
कुर्यात् सान्तपनं कृच्छ्रं 87, 19.
गायत्र्यष्टसहस्रं च 87, 15.
गोमूत्रयावकाहारः 88, 2.
गौरसर्षपमात्रे तु 87, 16.
चण्डाल-139, 6.
चान्द्रायणं प्रकुर्वीत 73, 8.
देव्या लक्षजपेनैव 115, 17.
पवित्रेष्ट्या विशुद्ध्यन्ति 115, 1[illegible]
बालाग्रमात्रेऽपहृते 87, 12.
भिक्षामात्रे गृहीते तु 116, 10.
यवमात्रसुवर्णस्य 87, 17.
राजसर्षपमात्रे च 87, 14.
लिक्षामात्रेऽपि च तथा 87, 13.
सुवर्णकृष्णलं ह्येकम् 87, 18.
सुवर्णस्यापहरणे 88, 3.
षण्ढं तु ब्राह्मणं हत्वा 73, 7.

८८. संवर्तः—

अनेन तु विधानेन 58, 15.
ख्यापयन्नात्मनः पापम् 58, 1[illegible]
चातुर्वर्ण्यं चरेद्भैक्ष्यम् 58, 11.
ततो मुसलमादाय 85, 12.
ब्रह्मघ्नस्तु वनं गच्छेद् 58, 8.
ब्रह्महा द्वादशाब्दानि 57, 11.
भिक्षार्थी विचरेद् ग्रामं 58, 10.
भैक्ष्यं चैव समादाय 58, 12.
यदि जीवति स स्तेनः 85, 13.
वनवासी ह्यपः स्पृशेत 58, 13.
वन्यान्येव फलान्यश्नन् 58, 9.
स कुर्यात् कृच्छ्रमश्रान्तः 129, 13.
सन्ध्यामापदि नोपास्ते 148, 14.
सन्न्यस्य दुर्मतिः कश्चित् 129, 12.
सावित्र्यष्टसहस्रं तु 148, 15.

ंकटे विषमे चैव 39, 9.
ट्ट-पट्टनमार्गे च 39, 10.

८९. सुमन्तुः—

त्यर्थं निर्गुणो विप्रो 62, 2.
धःशायी 72, 13.
स्यग्नौ वा 141, 5.
श्वमेधावभृथ-83, 15.
केश-श्मश्रु-नखादीनि 62, 7.
ोधाद्वै म्रियते यस्तु 62, 3.
च्छेणापि विशुद्ध्यर्थं 61, 13.
प्तकृच्छ्रेण 83, 14.
तिरस्कृतो यदा विप्रो 61, 10.
वार्षिकं व्रतं कुर्यात् 61, 12.
निर्गुणः सहसा क्रोधात् 61, 11.
ह्मचर्यं चरन् विप्रो 62, 8.
ह्महा 72, 13.
ाह्मणस्य 83, 12.
त्सरत्रितयं कुर्यात् 62, 4.
ंवत्सरे 72, 16.
ाविव्यष्टसहस्रं 83, 13.

९०. स्कान्दे (रेवाखण्डम्).—

दत्त्वा भक्ष्यमश्नाति 232, 6.
न्नं पर्युषितं विप्रे 232, 4.
ह जन्मनि शूद्रास्ते 224, 15.
ह मानुषलोकेऽस्मिन् 231, 6.
ह शत्रुगृहे बद्धाः 264, 7.
नखी स्वर्णहरणात् 264, 8.
हृदोऽनृतवादी स्यात् 232, 3.
गुरुदाराभिमर्शी च 264, 14.
जायते गृध्रसीयुक्तः 232, 2.
तत्र वर्षशतस्यान्ते 231, 9.
ते यान्ति नरकं घोरं 231, 8.
दश वर्षसहस्राणि 224, 13.
दुश्चर्मा दुर्भगश्चैव 232, 1.
नरके तेऽन्धतामिस्रे 264, 5.
पापदोषात्तु भवति 253, 2.
पिता माता गुरुर्भ्राता 231, 4.
फलान्याहरतो ऽपत्यं 264, 9.
भवन्ति नादृता यैस्तु 231, 5.
बुभुक्षितेषु भृत्येषु 224, 10.
मात्सर्यादपि जात्यन्धो 232, 5.
मानकूटं तुलाकूटं 264, 4.
ये त्यजन्ति स्वकां भार्यां 231, 7.
राज्ञीगामी भवेद्दुष्टो 264, 15.
वेदार्थनिन्दका ये च 224, 14.
वेदोक्तं यः परित्यज्य 224, 12.
शत-साहस्रिकं कालं 264, 6.
श्वयोनिं स समासाद्य 224, 11.

९१. स्मरणम् —

कर्षणकार्यार्थम् 124, 11.
तद् ब्राह्मणेन नात्तव्यं 78, 12.
पतितं याजयित्वा तु 206, 1.
फल-पुष्पोपगान् 124, 10.
यक्ष-रक्षः-पिशाचान्नं 78, 11.
यमलोके तु ते घोरां 206, 7.
स्तेये ब्रह्मस्वभूतस्य 88, 15.
स्वामिनेऽपहृतं देयं 88, 16.

९२. स्मृत्यन्तरम्—

अहत्वाऽपि यथावर्णं 76, 2.
अहानि पञ्च विप्राग्र्यान् 199, 14.
कृच्छ्रोऽयुतं तु गायत्र्याः 197, 1.
चान्द्रायणे पराके च 200, 8.
धेनुप्रदानं विप्राय 197, 2.
धेनोरभावे दातव्यं 197, 5.
पिबतो मेहतश्चैव 143, 17.
प्राजापत्यक्रियाशक्तौ 197, 4.
प्राजापत्यं चरेद्विप्रो 199, 13.
प्राजापत्ये तु गामेकां 200, 7.
प्राणायामत्रयं षट्कं 143, 18.
प्रायश्चित्तमहोरात्रं 143, 15.
विना यज्ञोपवीतेन 143, 14.
संसर्गदोषः पापेषु 90, 15.

९३. स्वप्नाध्यायविदः—

अवगूहति यं स्वप्ने 3, 7.
आरोहणं गोवृष-कुञ्जराणां 3, 2.
कृष्णाम्बरधरा नारी 3, 6.
विष्ठाऽनुलेपो रुदितं मृतं च 3, 4.

९४. हारीतः—

अकुद्धः 187, 4.
अग्नये 187, 14.
अथ तुलाम् 187, 5.
अथ ब्राह्मणस्य 153, 1.
अथातः 184, 5.
अधर्माय 188, 11.
अनाश्रमी 135, 6.
अनुयोगप्रदानेन 123, 8.
अनृताभिशंसनाक्रोशे 151, 2.
अन्यत्र 150, 3.
अपि चन्दनवृक्षस्य 186, 8.
अप्रतिग्राह्यमादाय 184, 8.
अभक्ष्यभक्षः 252, 16.
अलक्ष्मीं कालकर्णीं च 193, 8.
अस्माकं सम्पदं ब्रूहि 187, 11.
आखोर्मूत्र-पुरीषं च 185, 3.
आचाममथ पिण्याकं 184, 12.
आचामस्तानि निर्हन्ति 185, 1.
आयाज्ययाजनं कृत्वा 184, 7.
आराम-तटाको-120, 6.
आषाढ्यां 189, 5.
आहारेषु च ये दोषाः 185, 5.
इन्द्राय 188, 4.
उपकुर्वाणस्तु यत् कुर्यात् 49, 14.
ऋषिसत्यं 187, 5.
एकविंशतिरात्रं तु 151, 3.
एतत् कृच्छ्रं तुलापुरुषं 184, 10.
एवं ह्याह 213, 5.
एवं 247, 5.
कनका-ऽश्व-तिला गावो 185, 8.
कन्यादूषी 133, 2.
कुनखी 247, 2.
कुबेराय 188, 3.
कूष्माण्ड-188, 7.
खरोष्ट्रमुखसंस्पृष्टम् 185, 6.
क्षत्रियाभिवादने 149, 17.

गणाधिपतिं 194, 5.
गन्धोशीरमयौ कार्यौ 186, 1.
गुड-तिल-119, 11.
घृतं यवा मधु यवाः 193, 5.
तक्रेण तानि निर्हन्ति 185, 7.
ततोऽग्नौ 192, 20.
तथा शय्याऽऽरूढ-149, 19.
तथोर्णा-केश-120, 1.
तदेतानि 213, 2.
तदेव 193, 1.
तदेव द्विगुणं कुर्याद् 49, 15.
तस्यालाभे तुला कार्या 186, 9.
तुलायै 188, 11.
तुलापुरुषाय 189, 1.
ानायसीं सुकृतां कारयित्वा 186, 5.
क्षिप्रं च दारुणं चैनत् 185, 2.
यहं त्र्यहं प्रयुञ्जानो 184, 13.
यहं सायं त्र्यहं प्रातः 170, 11.
ेरात्रमेव 194, 1.
ेवर्षोत्सन्ने 108, 10.
ेश्चरित्वा 189, 4.
ादशरात्रं 194, 3.
ीतीयं 189, 3.
ीतीयेऽतिकृच्छ्रं 135, 7.
विवर्षोत्सन्ने 108, 9.
ष्टयपहर्तारो 247, 4.
शानां सम्पदं ब्रूहि 187, 8.
यै 188, 5.
देव्यै पुनरागमनाय 189, 1.
धर्माय 188, 9.
नदीमृत्तिकया वापि 186, 2.
नमो रुद्राय 193, 13.
नाऽकृत्वा लभते किंचित् 247, 7.
निःसृतानां 194, 4.
निर्णोदः सर्वपापानां 193, 4.
परदुःखदायिनो 247, 2.
परं त्र्यहं वायुभक्षः 170, 12.
परं चैव लघुं मन्येत् 187, 13.
परार्तिरताः 247, 3.
पारुष्यमनृतं 212, 18.
परोपतापनं 213, 1.
पिण्याकस्तानि निर्हन्ति 185, 4.
पूतस्तदहरेव स्यात् 75, 8.
प्रतिश्रुत्यानृतं ब्रूयात् 43, 8.
प्रायश्चित्तेऽध्यवसिते 75, 7.
ब्रह्मघ्नः 247, 2.
ब्रह्मणे 188, 4.
ब्रह्महत्यां 185, 10.
ब्राह्मणानां परीवादं 193, 12.
बीजानां सम्पदं ब्रूहि 187, 9.
भगवते 187, 1.
भृतकाध्यापनं कुर्यात् 123, 7.
मणि-वासो-116, 7.
मत्स्य-मांस-120, 2.
महापशुर्येन शरेण विद्धः 186, 3.
महाविनायकाय 188, 8.
माता-पित्रोरशुश्रूषां 193, 9.

मासं गोमूत्र-133, 8.
य आत्मकृतैः 192, 18.
यदङ्गं पीड्यते येन 247, 6.
यदातु गुरुमात्मानम् 187, 12.
यः पुरुषः 186, 10.
यवोऽसि धान्यराजो वा 193, 3.
योऽश्नीयात् 194, 7.
रहस्ये 153, 2.
राज्ञां च सम्पदं ब्रूहि 187, 10.
लाक्षा-लवण-119, 12.
वक्रतुण्डाय 188, 8.
वाचाकृतं कर्मकृतं 193, 7.
वाचा कायेन मनसा 184, 14.
वाचोपहर्तारो 247, 5.
वायवे 187, 14.
वासुकये 188, 2.
विनायकोपसृष्टस्य 184, 9.
विनायकाय 188, 7.
विद्यां पश्यति 194, 6.
विद्याधिपतिं 194, 7.
वैश्यस्यापि 149, 17.
शरीरेणैव 213, 8.
शृतं च 193, 2.
भक्ष्यमाणे 193, 13.
श्रोत्रापहर्तारो 247, 4.
श्व-सूकरावलीढं च 193, 10.
शूद्रस्याभिवादने 149, 18.
सकृत् 189, 2.
स तप्तकृच्छ्रसहितं 43, 9.
सप्तरात्रं 194, 3.
सर्वं पुनाति धर्मात्मा 185, 9.
सर्वं पुनन्तु मे पापं 193, 6.
सर्वाभक्ष्य-212, 15.
संवत्सरोत्सन्ने 108, 8.
सालकटं 188, 6.
सुरापो 252, 16.
सुवर्णस्तेयं व्रात्यत्वं 193, 11.
सूर्याय 188, 1.
सोमाय 188, 1.
सौवर्णी राजती वाऽपि 186, 7.
स्थावर-सरीसृपादीनां 124, 2.
स्वत एहि 186, 12.
स्वर्गद्वारमिदं पुण्यं 184, 11.
स्वागतम् 187, 1.
हिङ्गु-गुग्गुल- 120, 4.
हीनमानो 120, 9.

THE

GENERAL INDEX OF QUOTATIONS

occurring in

MÂDHAVÂCHARYA'S COMMENTARY

on the

PARÂŚARA DHARMA SAMHITÂ,

Vols. I.—II.

अ.—

अक.—

कर्ममामनरकाम् V. I., P. I., 457, 3.

कल्पितान्नादुध्दृत्य V. I., P. I., 40, 7, 2.

कश्मलैः सामिद्धांग्नि V. II., P. I., 192, 93.

कामकृतपापानां V. II., P. I., 200, 9.

कामतः कृते पापे V. II., P. I., 201, 12.

कामतः कृते पापे V. II., P. I., 200, 5.

कामतस्तु राजन्यं V. II., P. I., 96, 9.

कामतस्तु यो विप्रः V. II., P. I., 308, 6.

कामतः स्त्रियं हत्वा V. II., P. I., 103, 8.

ामतस्त्रिरात्रं स्यात् V. II., P. II., 143, 11.

ामतस्त्रिरात्रं स्यात् V. II., P. I., 143, 3.

ामाद्वा सकामाद्वा V. II., P. I., 52, 10.

ामान्नक्तभोजी स्यात् V. II., P. ., 111, 13.

ामावासो प्रायश्चित्तम् V. II., P. , 14, 11.

अकारणपरित्यक्ता V. I., P. II., 350, 15.

अकारणाद्धर्मपत्नी- V. II., P. II., 239, 11.

अकारश्चाऽस्य नाम्नोऽन्ते V. I., P. I., 324, 2.

अकार्पण्या-ऽस्पृहत्वे च V. I., P. I., 84, 8.

अकार्यं कारयेत्पापा V. II., P. II., 228, 9.

अकार्यकारिणस्तेषां V. II., P. I., 285, 15.

अकार्यकारिणस्तेषां V. II., P. II., 63, 1.

अकिञ्चनमसम्बन्धम् V. I., P. I., 398, 19.

अकुर्वन् प्रत्यवैति V. II., P. I., 8, 7.

अकुर्वन् विहितं कर्म V. I., P. I., 54, 4.

अकुर्वन् विहितं कर्म V. II., P. I., 7, 19.

अकुर्वाणस्तुतत् श्राद्धं V. II., P. I., 6, 17.

अकृतं तद्विजानीयात् V. I., P. II., 116, 14.

अकृतं तद्विजानीयात्. V. I., P. II., 446, 12.

अकृतं तस्य तत्सर्वं V. I., P. I., 248, 9.

अकृतं वैश्वदेवे तु V. I., P. I., 408, 7.

अकृत्वा खलयज्ञं तु V. II., P. II., 238, 9.
अकृत्वा तस्पणामादि V. II., P. II. 232, 11.
अकृत्वा त्वन्यजापाणेः V. II., P. II., 241, 13.
अकृत्वा दैवकार्यं यः V. II., P. II., 220, 9.
अकृत्वा देवपूजां च V. I., P. I., 215, 6.
अकृत्वाऽन्यनमं यज्ञं V. I., P. I., 168, 10.
अकृत्वा पादयोः शौचम् V. I., P. I., 247, 17.
अकृत्वा भैक्ष्यचरणम् V. I., P. II., 44, 7.
अकृत्वा भैक्ष्यचरणम् V. II., P. II., 130, 12.
अकृत्वा वपनं तेषां V. II., P. I., 290, 10.
अकृत्वा वर्णसंयोगं V. II., P. II., 241, 15.
अकृत्वैव निवृत्तिं यः V. II., P. I., 376, 11.
अकृष्टं मूल-फलम् V. I., P. II., 138, 7.
अक्षता च क्षता चैव V. I., P. II., 58, 1.
अक्षताभिः सपुष्पाभिः V. I., P. II., 398, 2.
अक्षतायां क्षतायां वा V. II., P. I., 47, 18.
अक्षताः सिकता लाजाः V. II., P. I., 192, 9.
अक्षमालां च गृह्णीयात् V. I., P. II., 164, 8.
अक्षय्यं तत्र दत्तं स्यात् V. I., P. I., 70, 5.
अक्षरद्वयमभ्यस्तं V. I., P. I., 178, 16.
अक्षार-लवणं रूक्षं V. II., P. I. 247, 9.
अक्षार-लवणान्नाः स्युः V. I., P. II. 293, 11.
अक्षीणाश्चैव गोपानाद् V. II., P. I 155, 10.
अक्षुद्राणामपां नास्ति V. II., P. I 154, 18.
अक्षोभ्याणि तडागानि V. II., P. I 153, 1.
अक्ष्णोः पक्ष्मदर्शी चैव V. I., P. I 367, 18.
अक्रोधनाः सुप्रसादाः V. I., P. I 74, 17.
अक्रोधनैः शौचपरैः V. I., P. I 365, 8.
अक्रोधनो रसान् सम्यक् V. I., II., 424, 6.
अक्रुद्धः V. II., P. II., 187.
अक्रुध्यन्तोऽनसूयन्तः V. I., P. 144, 13.
अक्लेशेन शरीरस्य V. I., P. I., 3 15.

अग.—

अङ्ग-प्रत्यङ्ग-सम्पूर्णं V. II., P. 266, 6.
अङ्ग-वङ्ग-कलिङ्गांश्च V. II., P. 147, 6.
अङ्गान्यत्र शिरो हस्तौ V. II., P. 265, 13.
अङ्गानां तु पराकं स्यात् V. II. II., 119, 5.
अङ्गानि पितृयज्ञस्य V. I., P. 444, 10.
अङ्गार-तुष-कीटा-ऽस्थि- V. I., P. 228, 6.
अङ्गार-तुष-केशा-ऽस्थि- V. II., P. 194, 2.

अङ्गुल्यग्रं स्थितं वाऽपि V. II., P. I., 302, 10.
अङ्गुल्या जपसंख्यानम् V. I., P. I., 309, 4.
अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषः V. I., P. I., 421, 3.
अङ्गुष्ठः पुष्टिदः प्रोक्तः V. I., P. I., 266, 8.
अङ्गुष्ठं मोक्षदं विद्यात् V. I., P. I., 309, 17.
अङ्गुष्ठमूलस्य V. I., P. I., 235, 14.
अङ्गुष्ठा-ऽनामिकाभ्यां तु V. I., P. I., 238, 2.
अङ्गुष्ठेन जपेज्जप्य V. I., P. I., 310, 2.
अङ्गुष्ठेन विनाऽश्नाति V. I., P. II., 425, 7.
अङ्गुष्ठेन प्रदेशिन्या V. I., P. I., 238, 1.
अङ्गुष्ठेन विना जप्यं V. I., P. I., 310, 3.
अगतेऽपि रवौ कन्यां V. I., P. II., 320, 5.
अगम्यागमने चैव V. II., P. I., 367, 17.
अगरुश्च सकर्पूरः V. I., P. II., 394, 12.
अगस्तिर्माधवश्चैव V. I., P. I., 441, 18.
अगस्तिरग्निर्वडवानलश्च V. I., P. I., 433, 13.
अगस्त्यगीता सौधन्याः V. I., P. I., 109, 9.
अगस्त्याश्रमे V. I., P. II., 300, 6.
अगाधतोयराशि वा V. I., P. II., 228, 13.
अगारदाही गरदः V. I., P. II., 350, 17.
अगारदाहिनश्चैव V. I., P. II., 358, 9.
अगुरुः क्षत्रियाणां च V. II., P. I., 231, 9.
अगोधूमं च यच्छ्राद्धं V. I., P. II., 369, 5.
अग्न आयाहि V. I., P. II., 135, 17.
अग्नये V. II., P. II., 187, 14.
अग्नये V. II., P. II., 287, 17.
अग्नये चैव सोमाय V. II., P. I., 437, 17.
अग्नये पवमानाय V. II., P. II., 285, 6.
अग्नयो यत्र हूयन्ते V. II., P. I., 302, 9.
अग्नि परिगता या च V. I., P. II., 57, 11.
अग्निं प्रत्येयात् V. I., P. II., 434, 3.
अग्निं वै जातं पाप्मा जग्राह V. II., P. I., 222, 15.
अग्निं स्वात्मनि संस्थाप्य V. I., P. II., 156, 11.
अग्निचित् कपिला सत्री V. I., P. I., 321, 10.
अग्निना ऽऽदिश्यं V. I., P. I., 118, 3.
अग्निना भस्मना चैव V. I., P. I., 429, 10.
अग्निना भृगुपातेन V. II., P. I., 21, 20.
अग्निप्रवेशमन्यद्वा V. I., P. II., 146, 16.
अग्निप्रवेशं य कुर्यात् V. II., P. II., ४, 3.
अग्नि-मात्र V. II., P. II., 105, 16.
अग्नि मात्र V. II., P. II., 99, 15.

अग्निर्नीळे V. II., P. II., 135, 13.

अग्निमेव तद्वादित्येन V. I., P. I., 118, 2.

आग्निराप्याययत्वन्नम् V. I., P. I., 433, 7.

अग्निर्वा V. I., P. I., 47, 6.

अग्निर्वा ऋतम् V. I., P. I., 118, 2,

अग्निर्विष्णुः प्रजापतिः V. I., P. I., 354, 3.

अग्निर्हि प्राणः V. I., P. I., 155, 13.

अग्निश्च V. I., P. I., 55, 8.

अग्निष्वात्ताः सोमपाश्च V. I., P. I., 359, 16.

अग्निष्टोमो ,त्यग्निष्टोमः V. I., P. II.; V. I., P. I., 144, 2.

अग्निष्टोमोऽत्यग्निष्टोमः V. I., P. II., 18, 15.

अग्निस्तं मोचयामास V. I., P. II., 40, 9.

अग्निहोत्रं भवेद्यस्य V. II., P. II., 227, 12.

अग्निहोत्रं स्वकाले च V. I., P. II., 159, 9.

अग्निहोत्रदेवताभ्यः V. I., P. I., 380, 16.

अग्निहोत्रविनाशे तु V. I., P. II., 170, 1.

अग्निहोत्रहवण्याश्च V. I., P. I., 135, 5.

अग्निहोत्राद्यनुष्ठानार्थं V. I., P. II., 231, 18.

अग्निहोत्रादियज्ञेषु V. I., P. II., 117, 3.

अग्निहोत्रादिशुश्रूषां V. I., P. II., 117, 10.

अग्निहोत्रादिहोमार्थं V. I., P. II., 210, 10.

अग्निहोत्राधिकारो ऽस्ति V. II., P. I., 52, 18.

अग्निहोत्र्यपविध्याग्नीन् V. II., P. II 108, 2.

अग्निहोत्र्यपविध्याग्नीन् V. II., I II., 108, 4.

अग्नीनात्मनि वैतानान् V. I., P. II 145, 18.

अग्नीनात्मनि संस्थाप्य V. I., P. II 154, 18.

अग्नीन्वाऽप्यात्मसात्कृत्वा V. I · P. I., 145, 13.

अग्नीन्धनं भैक्षचर्या V. I., P. II 44, 17.

अग्नेरापः V. I., P. I., 105, 6.

अग्नेरिव शिखानाऽन्या V. I., P. II 169, 4.

अग्नेरेवास्य V. II., P. II., 283, 1

अग्नेर्गवामथालम्भे V. I., P. I., 239,

अग्नेर्दृषलभुक्तस्य V. II., P. I, 19 15.

अग्नौकरणशेषं तु V. I., P. II., 41 12.

अग्नौकरणवत्तत्र V. I., P. II., 41 15.

अग्नौकरिष्यन्नादाय V. I., P. II 411, 19.

अग्नौ क्रियावतां देवो V. I., P. I 367, 5.

अग्न्यगारे जलान्ते वा V. I., P. I 307, 9.

अग्न्यभावः स्मृतस्तावत् V. I P. II., 414, 1.

अग्न्यभावे तु विप्रस्य V. I., P. II 413, 17.

अग्न्यभावे तु विप्रस्य V. I., P. II 413, 14.

अग्न्यर्थं लौकिकं वाऽपि V. I., I II., 412, 22.

अग्न्याधानं तु येनाऽथ V. I., P. I 162, 11.

अग्न्याधाना-अभिषेकाद्यौ V. I., P. I., 461, 12.
अग्न्याधेयमग्निहोत्रं V. I., P. I., 163, 13.
अग्न्याधेयोऽग्निहोत्रं V. I., P. II., 18, 12.
अग्न्युत्सादी V. II., P. II., 258, 12.
अग्निः शुचिव्रततमः V. II., P. I., 135, 1.
अग्निः शुचिव्रततमः V. I., P. I., 66, 12.
अग्रं चतुर्गुणीकृत्य V. I., P. I., 392, 13.
अग्रजश्च यदाऽनग्निः V. I., P. II., 356, 5.
अग्रजानुमतः कुर्यात् V. I., P. II., 356, 6.
अग्रतोऽथ प्रविन्यस्य V. I., P. II., 28, 1.
अग्रतो विष्णवे कल्पयामि V. I., P. I., 373, 9.
अग्रमग्रं चरन्तीनाम् V. I., P. I., 273, 9.
अग्राग्र्या मृद्भवेच्छुद्धा V. II., P. I., 193, 2.
अग्रेदिधिषूपतिः V. II., P. I., 50, 20.
अग्र्यासनोपविष्टस्तु V. I., P. I., 426, 21.
अग्र्यो मध्यो जघन्यश्च V. II., P. II., 216, 6.
अग्र्याः सर्वेषु वेदेषु V. I., P. II., 337, 10.

अघ.—

अघं स केवलं भुङ्क्ते V. I., P. I., 217, 10.
अघमर्षणम् V. II., P. II., 157, 1.
अघमर्षणमित्येतत् V. II., P. II., 190, 10.
अघमर्षणसूक्तेन V. I., P. II., 276, 17.
अघवृद्धिमदाशौचं V. I., P. II., 264, 21.
अघानां यौगपद्ये तु V. I., P. II., 265, 13.
अघ्नेनस्वी V. II., P. II., 86, 3.
अघ्नेय-V. II., P. II., 136, 8.

अच.—

अचालयित्वा तत्पात्रं V. I., P. II., 435, 8.
अच्छिन्नाग्रान् सपत्रांश्च V. I., P. I., 254, 7.
अच्छिन्ननाभ्यां कर्तव्यं V. I., P. II., 23, 6.
अचूडायां तु कन्यायां V. I., P. II., 242, 6.

अज.—

अजचरणादि द्वितीये V. I., P. II., 295, 12.
अज-मेषावनड्वाहं V. II., P. I., 90, 11.
अजस्य गोः प्रवेशाद्धि V. II., P. I., 124, 13.
अजा गावो महिष्यश्च V. II., P. I., 156, 1.
अजातदन्तासु V. I., P. II., 246, 16.
अजातदन्ते तनये V. I., P. II., 243, 14.
अजातदन्ते तनये V. I., P. II., 242, 6.
अजातदन्ते बाले V. I., P. II., 238, 9, 244, 9.

अजातदन्तो मासैर्वा V. I., P. II., 238, 2.

अजानन्यस्तु विब्रूयात् V. II., P. II., 235, 1.

अजाविकं प्रोष्ठपदे V. I., P. II., 313, 5.

अजाविकवधे त्रिरात्रं V. II., P. I., 93, 1.

अजाविका माहिषिका: V. I., P. II., 358, 16.

अजा-अविरेणुसंस्पर्शात् V. II., P. I., 188, 17.

अजिह्मः षण्डकः पङ्गुः V. I., P. II., 185, ".

अजीगर्तः सुतं हन्तुम् V. II., P. I., 414, 12.

अजीर्णवान् V. II., P. II., 263, 7.

अजीर्णे ऽभ्युदिते वान्ते V. II., P. II., 4, 1.

अजीवन्तः V. I., P. II., 124, 5.

अजैकपादहिर्बुध्न्यः V. I., P. I., 357, 17.

अजोष्ट्री-सन्धिनीक्षीरं V. II., P. I., 405, 9.

अज्ञं हि बालमित्याहुः V. I., P. I., 334, 12.

अज्ञानात्प्राश्य विण्मूत्रं V. II., P. I., 369, 19.

अज्ञातकुल-नामानं V. I., P. I., 399, 3.

अज्ञातकुल-नामानं V. I., P. I., 398, 17.

अज्ञानाद्यदि वा मोहात् V. I., P. I., 259, 6.

अज्ञानात्तापशो ऽपि वा V. II., P. I., 427, 11.

अज्ञानाद्भुञ्जते विप्राः V. II., P. I., 418, 10.

अज्ञानामुपदेष्टव्यं V. II., P. I., 234 8.

अज्ञो भवति वै बालः V. I., P. I 334, 10.

अट.—

अटव्यां ये समुत्पन्नाः V. I., P. II 392, 2.

अटवी पर्वताः पुण्याः V. I., P. II 303, 10.

अटेत पृथिवीं सर्वां V. I., P. II 338, 12.

अण.—

अण्डाभ्यां वर्जितं लिङ्गम् V. II., I., 322, 8.

अणीयान् क्षुरधारायाः V. I., P. 89, 9.

अत.—

अत ऊर्ध्वम् V. I., P. II., 167, 1

अत ऊर्ध्वं V. II., P. II., 246.

अत ऊर्ध्वम् V. II., P. II., 109,

अत ऊर्ध्वं काल- V. II., P. I 109, 6.

अत ऊर्ध्वं त्रयोऽप्येते V. I., P. 131. 14.

अत ऊर्ध्वं त्रयोऽप्येते V. I., P. 53, 8.

अत ऊर्ध्वं न कर्तव्यम् V. I., P. I 329, 20.

अत ऊर्ध्वं न दोषः स्यात् V. I P. I., 424, 4.

अत ऊर्ध्वं प्रवक्ष्यामि V. II., P. 216, 8.

अत ऊर्ध्वमा- V. II., P. II., 109.

अत ऊर्ध्वं यज्ञोपवीतं V. I., P. I 170, 11.

अत एव च नित्यत्वम् V. I., P. 113, 13.

अत एवश्चाभि- V. I., P. I., 58, 17.
अतिकृच्छ्रं चरेदेतत् V. II., P. I., 460, 3.
अतिकृच्छ्रं च रुधिरे V. II., P. I., 459, 3.
अतिकृच्छ्रं चरेद्भुक्त्वा V. II., P. I., 372, 15.
अतिकृच्छ्रं चरेद्दाता V. II., P. I., 49, 14.
अतिकृच्छ्रं तप्तकृच्छ्रं V. II., P. I., 323, 15.
अतिकृच्छ्रः पर्णकृच्छ्रः V. II., P. II., 203, 9.
अतिक्रम्य द्विजवरान् V. I., P. II., 348, 10.
अतिक्रम्य महारौद्रं V. I., P. II., 318, 15.
अतिथि V. II., P. II., 237, 8.
अतिथिग्रहणार्थाय V. I., P. II., 393, 6.
अतिथिं चाऽऽगतं तत्र V. I., P. I., 440, 2.
अतिथिं पूजयेद्यस्तु V. I., P. I., 216, 10.
अतिथिर्यस्य भग्नाशो V. I., P. I., 115, 10.
अतिथिर्गृहमभ्येत्य V. I., P. I., 215, 14.
अतिथिर्यस्य भग्नाशो V. I., P. I., 403, 1.
अतिदाहातिदोहाभ्यां V. II., P. I., 273, 4.
अतिदूरागतः श्रान्तः V. I., P. I., 397, 3.
अतिबाह्य च पादोनं V. II., P. I., 254, 2.
अतिपातकिनस्त्वेते V. II., P. I., 320, 14.
अतिमानप्रवृत्तस्तु V. II., P. II., 234, 11.
अतिरात्रे शोडशिनं V. I., P. II., 373, 13.
अतिवादांस्तितिक्षेत V. I., P. II., 194, 7.
अतिवाहिकसंज्ञस्तु V. II., P. II., 208, 9.
अतिवृद्धानभार्यांश्च V. I., P. II., 355, 4.
अतिवृद्धामतिकृशाम् V. II., P. I., 254, 5.
अतिश्रेष्ठं त्रियुगं च V. I., P. I., 434, 15.
अतीक्ष्णेनाऽभ्युपायेन V. I., P. I., 461, 8.
अतीतकालं जुहुयात् V. II., P. II., 109, 14.
अतीतान्न स्मरेद्भोगान् V. I., P. II., 196, 11.
अतीते दशरात्रे V. I., P. II., 234, 7.
अतीतेऽब्देऽपि कर्तव्यं V. I., P. II., 234, 19.
अत्रापि पितृगीताः V. I., P. II., 307, 7.
अत्रप्रास्तत्र येऽस्य स्युः V. I., P. II., 325, 20.
अतैजसानामेव V. II., P. I., 149, 21.
अतैजसानि पात्राणि V. I., P. II., 191, 6.
अतो दिवा वा रात्रौ वा V. II., P I., 167, 10.
अतो न रोदितव्यं हि V. I., P. II., 292, 20.
अतोऽन्यथा तु मानुष्ये V. I., P. I., 184, 10.

अतोऽन्यथा तु सव्येन V. I., P. I., 354, 18.
अतोऽन्यथा सङ्करकारणानि V. II., P. I., 326, 10.
अतोऽन्येषु च भुक्त्वान्नं V. II., P. I., 426, 4.
अतो बालतरस्यास्य V. II., P. II., 64, 2.
अतो विवर्जयेत् प्राज्ञो V. I., P. I., 194, 10.
अत्र कूर्चं ददाति V. I., P. I., 373, 7.
अत्र च पितृगाथा भवति V. I., P. II., 419, 2.
अत्र पितरः V. I., P. II., 432, 9.
अत्र पितरो मादयध्वं V. I., P. II., 432, 6.
अत्र स्थानानि कल्पयति V. I., P. I., 373, 8.
अत्र ह्येष्यदपत्यं भवतीति V. II., P. I., 104, 2.
अत्राधः स्थानानि V. I., P. I., 369, 15.
अत्रिरददादौर्वाय V. I., P. I., 11, 5.
अत्रिर्वसिष्ठः कश्यपः V. I., P. II. 71, 15.
अत्यक्तानेस्तु पिण्डोक्तिः V. I., P. II., 444, 14.
अत्यन्तमलिनः कायो V. I., P. I., 258, 15.
अत्यन्तरोगयुक्ताङ्गः V. I., P. I., 139, 14.
अत्यम्लं शुक्तमाख्यातं V. I., P. II., 383, 18.
अत्यर्थं निर्गुणो विप्रो V. II., P. II., 62, 2.
अत्यर्थं निर्गुणो विप्रो V. II., P. II., 62, 2.
अत्यर्थं यद्द्विजः स्त्रीणां V. II., P. I., 165, 17.
अत्युत्कटैरिहस्थैस्तु V. II., P. I 277, 2.
अत्युष्णमतिशस्तं च V. I., P. I 73, 8.
अत्युष्णं सर्वमन्नं स्यात् V. I., P. I 427, 17.
अतः परं तु छन्दांसि V. I., P. I 135, 5.
अतः काम्यानि वक्ष्यामि V. I., P. I 315, 7.
अतःपरं प्रवक्ष्यामि V. I., P. I 193, 13.
अतः पराशरो नाम V. I., P. I., 74
अतःसुतेन कर्तव्यं V. I., P. I 446, 21.

अथ.—

अथ V. II., P. II., 189, 17.
अथ काण्डऋषीनेतान् V. I., P. 357, 5.
अथ काषायवासाः V. I., P. 178, 18.
अथ केशवादिनामभिः V. I., P. 370, 21.
अथ कृच्छ्राणि भवन्ति V. II., P 30, 6.
अथाक्षरेण स्वात्मानं V. I., P. 432, 4.
अथ खल्वयं पुरुषो V. II., P 10, 18.
अथ गङ्गा V. II., P. II., 201,
अथ गुरुतल्प- V. II., P. II., 167,
अथ चान्द्रायणम् V. II., P. I., 30
अथ चेदन्तरा प्रमीयेत V. I., P. 266, 21.
अथ चेदन्तरा प्रमीयेत V. I., P. 266, 22.
अथ तुलाम् V. II., P. II., 187,

अथ दक्षिणतः V. I., P. II., 352, 7.
अथ देवप्रतिष्ठायां V. [illegible] P. II., 258, 8.
अथ पुनर्व्रती V. I., P. II., 151, 12.
अथ पुरुषस्य काम V. I., P. I., 14, 16.
अथ बलिहरणम् V. I., P. I., 384, 1.
अथ ब्राह्मणस्य V. II., P. II., 153, 1.
अथ यदि गृह्योऽग्नी V. I., P. I., 314, 10.
अथ यदि ते V. I., P. I., 140, 1.
अथ यदि दशरात्र- V. I., P. II., 26, 4.
अथ यदि दातां V. I., P. I., 349, 10.
अथ यस्य V. II., P. II., 122, 8.
अथ यस्य पिता V. II., P. II., 121, 19.
अथ यां मन्त्रे V. I., P. I., 173, 17.
अथ योऽयमतिर्यगूर्ध्वम् V. I., P. I., 126, 11.
अथ योऽयमवाङ्म् V. I., P. I., 126, 12.
अथ यो ह खलु वा V. I., P. I., 106, 10.
अथर्वशिरः V. II., P. II., 157, 10.
अथर्वशिरसं चैव V. II., P. II., 159, 8.
अथर्वशिरसोऽध्येता V. I., P. II., 342, 15.
अथर्वशिरसोऽध्येता V. I., P. II., 341, 11.
अथर्वशिरसोऽध्येता V. I., P. II., 344, 13.
अथवा V. II., P. II., 122, 7.
अथवा चतुर्विंशतिवर्षाणि V. I., P. I., 197, 13.
अथवा देवमीशानम् V. I., P. I., 372,
अथवा पावमानीभिः V. II., P. II., 96, 14.
[illegible] 2
अथवा यद् गुरुर्ब्रूयात् V. II., P. I., 40, 17.
अथ वै ब्रह्महत्यायां V. II., P. II., 59, 2.
अथ व्याहृतिभिर्निर्माल्यं व्यपोह्योत्तरत- श्चण्डेशाय V. I., P. I., 374, 1.
अथ व्याहृतिभिर्निर्माल्यं व्यपोह्योत्तरतो विष्वक्सेनाय V. I., P. I., 370, 6.
अथ श्राद्धममावास्यायां V. I., P. II., 322, 3.
अथ संवत्सरे पूर्णे V. I., P. II., 451, 11.
अथ सपिण्डीकरणम् V. I., P. II., 451, 6.
अथसपिण्डीकरणम् V. I., P. II., 451, 8.
अथ सर्वाणि धान्यानि V. II., P. I., 366, 1.
अथ सायंप्रातः V. I., P. I., 380, 15.
अथ सावित्रीं V. I., P. I., 345, 14.
अथ सावित्र्या V. I., P. I., 370, 2.
अथ सीमन्तोन्नयनं V. I., P. II., 21, 7.
अथ स्नात्वा V. II., P. II., 2, 9.
अथ स्वागतेनाभिनन्दति स्वागतमधुना V. I., P. I., 369, 11.
अथ स्वागतेनाभिनन्दति स्वागतमनु- स्वागतं V. I., P. I., 373, 4.
अथ ह खलु वा V. I., P. I., 106, 11.
अथ ह याज्ञवल्क्यस्य V. I., P. I., 11, 6.
अथ हैनं विदग्धः V. I., P. I., 205, 10.
अथागच्छेत दीक्षायां V. I., P. II., 94, 5.
अथाऽऽग्रमग्रगृहे विप्रः V. I., P. II., 311, 6.

अथाऽऽचम्य निरुद्धासुः V. I., P. II., 192, 13.

अथाऽऽचान्तेषु चाचम्य V.I.,P. II., 434, 6.

अथातो V. I., P. I., 38, 7.

अथातो महापुरुषस्य V. I., P. I., 369, 4.

अथातो महादेवस्याहरहः V. I., P. I., 372, 17.

अथातः V. II., P. II., 156, 11.

अथातः V. II., P. II., 184, 5.

अथातः पङ्क्तिपावना भवन्ति V. I., P. II., 342, 5.

अथातः पततां पुंसां V. II., P. II., 208, 6.

अथातः प्राणाहुति- V. I., P. I., 417, 15.

अथातः सन्ध्योपासनविधिं V. I., P. I., 294, 12.

अथातश्चान्द्रायणम् V. II., P. I., 299, 10.

अथातः स्वाध्ययोपाकर्म V. I., P. II., 127, 5.

अथादित्यस्यास्तमयात् V. I., P. II., 158, 17.

अथानवेक्षमेत्यापः V. I., P. II., 287, 18.

अथापकृष्य विण्मूत्रं V. I., P. I., 226, 9.

अथापरं V. II., P. II., 174, 4.

अथापरं त्र्यहं V. II., P. II., 174, 5.

अथापरंत्र्यहमुप- V. II., P. II., 174, 6.

अथापरं परिव्राजकलिङ्गं V. I., P. II., 170, 6.

अथाऽशुचिकराणि V. II., P. II., 133, 15.

अथाऽशौचापगमे V. I., P. II., 297, 14.

अथाष्टभिर्नामधेयैः V. I., P. I., 374, 18.

अथैतेषां पशूनां V. I., P. I., 52, 6.

अथैकादिश्मेकं V. I., P. II., 44, 20.

अथैतानुपतिष्ठेत V. I., P. II., 43, 18.

अथैनं स्नापयति V. I., P. I., 370, ...

अथैनं स्नापयित्वा V. I., P. I., 374, 2.

अथोत्तरतः V. I., P. II., 67, 15

अथोदकतर्पणम् V. II., P. II., 1... 12.

अथोपतिष्ठेदादित्यम् V. I., P. I., 297, 1.

अथोपनयनम् V. II., P. II., 12.

अद्.—

अदण्ड्यान् दण्डयन् राजा V. I., P. I., 16, 3; 129, 6; 447, 9.

अदत्तदाना जायन्ते V. I., P. I., 14.

अदत्तादाननिरतः V. II., P. 214, 9.

अदत्तादाननिरतः V. II., P. 229, 6.

अदत्तानामुपादानं V. II., P. 112, 7.

अदत्तादायी V. II., P. II., 25...

अदत्त्वान्यग्निहीनस्य V. I., P. 386, 15.

अदत्त्वा कर्षको देवि V. I., P. 14, 16.

अदत्त्वा चाऽग्नि-विप्रेभ्यः V. II., 228, 4.

अदत्त्वा द्विज-देवेभ्यः V. I., 434, 13.

अदत्वा भक्ष्यमश्नाति V. II., P. II., 232, 6.

अदत्वा ये तथाऽश्नन्ति V. II., P. II., 230, 4.

अदत्ते तु निराशास्ते V. I., P. I., 362, 17.

अदीयमाना भर्तारम् V. I., P. II., 81, 8.

अदीर्घसूत्रः स्मृतिमान् V. I., P. I., 462, 13.

अदुष्टश्चेद्वरो राजा V. I., P. II., 90, 2.

अदृष्टमर्द्धनिर्णिक्तं V. II., P. I., 196, 7.

देशकाले यद्दानम् V. I., P. I., 184, 3.

देवं तद्विजानीयात् V. I., P. I., 388, 6.

द्भ्यः पृथिवी V. I., P. I., 105, 7.

द्भिर्वाचा च दत्तायां V. I., P. II., 93, 3

द्भिस्तु प्रकृतिस्थाभिः V. I., P. I., 236, 6.

द्भिस्तु प्रोक्षणं शौचं V. II., P. I., 177, 7; 148, 15.

द्भिर्यस्तर्पयेन्नित्यं V. II., P. 253, 5.

द्भिः समुद्धृताभिस्तु V. I., P. I., 236, 2.

अध.—

ं वाचिकं प्राहुः V. I., P. I., 95, 2.

ानि तु शेषाणि V. I., P. I., 33, 2.

ान्यवशिष्टानि V. I., P. I., 33, 10.

ा प्रोच्यते नित्यं V. I., P. I., 99, 15.

अधमा मध्यमाऽन्त्या च V. II., P. II., 217, 14.

अधर्माय V. II., P. II., 188, 1.

अधमोत्तम-मध्यानाम् V. I., P. I., 272, 3.

अधर्मं धर्ममित्याहुः V. II., P. II., 229, 16.

अधर्मज्ञा गताचाराः V. II., P. II., 235, 12.

अधर्मोऽपि षड्भागो V. I., P. I., 453, 15.

अधर्मो धर्म इति च V. I., P. I., 88, 4.

अधर्मः प्रगृहीतः स्यात् V. I., P. I., 475, 13.

अन्धश्च जायते लोके V. II., P. II., 261, 1.

अधश्च तिसृभिः कार्यं V. I., P. I., 272, 10.

अधस्ताच्छतकृत्वो ऽपि V. I., P. I., 218, 6.

अधस्तात् समिधं V. I., P. II., 66, 17.

अधस्तान्नवमान्मासात् V. I., P. II., 240, 14.

अधार्मिकं तस्करं च V. I., P. II., 134, 8.

अधिकं वाऽपि विश्येत V. I., P. I., 169, 8.

अधी विशेो जपकृत V. I., P. II., 147, 8.

अधीतस्य V. II., P. II., 99, 14.

अधिविन्ना तु या नारी V. II., P. I., 357, 11.

अधिविन्ना तु या नारी V. I., P. II., 115, 5.

अधीत्य चतुरो वेदान् V. I., P. I., 153, 11.

अधीत्य चाधिगम्यार्थं V. I., P. II., 54, 2.

अधीत्य विधिवद्देदान् V. I., P. II., 150, 1.

अधीत्य विस्मृते वेदे V. I., P. II., 356, 16.

अधीत्य शाखामात्मीयां V. I., P. I., 153, 5.

अधिविन्नापि भर्तव्या V. I., P. II., 112, 1.

अधिष्ठानानि दानानां V. I., P. I., 180, 2.

अधीष्व भो इति ब्रूयात् V. I., P. I., 147, 11.

अधोगतिं व्रजेत् क्षिप्रम् V. I., P. II., 97, 4.

अधोच्छिष्टे त्वहोरात्रम् V. II., P. I., 163, 6.

अधोदृष्टिर्नैष्कृतिकः V. I., P. I., 188, 1.

अधोवायुसमुत्सर्गे V. I., P. I., 240,1.

अधः शय्याऽऽसनाः V. I., P. II., 293, 18.

अधःशायी V. II., P. II., 72, 13.

अधःशायी जटाधारी V. II., P. I., 320, 18.

अध्यापिता ये V. I., P. I., 75, 3.

अध्यापनं च वेदानां V. I., P. II., 83, 2.

अध्यापनं चाध्ययनं V. I., P. I., 145, 15.

अध्यापनं याजनं च V. I., P. I., 339, 4.

अध्यापनं याजनं च V. I., P. I., 340, 7.

अध्यापयामास पितॄन् V. I., P. I., 334, 7.

अध्यापयेत्तु प्रथमं V. I., P. II., 31, 2.

अध्यात्मनिरतिज्ञानिम् V. I., P. I., 218, 4.

अध्यात्मरतिरासीनो V. I., P. II., [illegible]4, 11.

अध्यायानामुपाकर्म V. I., P. II., 126, 19.

अध्यास्य शयनं यानं V. II., P. II., 146, 6.

अध्यर्धयामाद्या सायं V. I., P. I., 297, 20.

अध्येष्यमाणं तु गुरुः V. I., P. I., 147, 10.

अध्वगः क्षीणवृत्तिश्च V. I., P. I., 411, 16.

अध्वानं प्रतिपन्नस्य V. I., P. I., 411, 19.

अध्वनोऽभ्यागतं विप्रं V. I., P. I., 405, 5.

अध्वर्युर्गृहपतिं V. I., P. I., 219, 4.

अन.—

अन्ते च वाससां त्यागः V. II., P. I., 170, 1.

अन्ते पुनर्द्रवाशी तु V. I., P. I., 421, 16.

अन्तरप्रभवाणां च V. II., P. I., 125, 0.

अन्तरागमने सद्यः V. II., P. II., 139, 12.

अन्तरा जन्म-मरणे V. I., P. II., 263, 19.

अन्तराला बहिर्वर्णाः V. I., P. II., 122, 4.

अन्तरा वा V. II., P. I., 68.

अन्तरेण यदा गच्छेत् V. II., P. II., 146, 13.

अन्तरेण यदा गच्छेत V. II., P. II., 146, 11.

अन्तः पक्वकषायोऽसौ V. I., P. II., 155, 17.

अन्तःपुरप्रचारं च V. I., P. I., 469, 11.

अन्तः प्रविष्टः V. I., P. I., 214, 10.

अन्तः प्राण्यवपन्नां च V. I., P. I., 227, 18.

अन्तर्जले विशुद्धयेत V. II., P. II., 163, 2.

अन्तर्जानुः शुचौ देशे V. I., P. I., 234, 15.

अन्तर्गर्भे कुशाच्छिन्ने V. I., P. II., 406, 4.

अन्तर्दशाहे जातस्य V. I., P. II., 230, 17.

अन्तर्दशाहे वर्षे तु V. I., P. II., 291, 16.

अन्तर्दशाहे भुक्त्वान्नं V. II., P. I., 422, 13.

अन्तर्दशाहे विप्रस्य V. I., P. II., 283, 13.

अन्तर्दशाहे स्यातां चेत् V. I., P. II., 263, 15.

अन्तर्दशाहोपरतस्य V. I., P. II., 230, 20.

अन्तर्धाय तृणैर्भूमिं V. I., P. I., 221, 17.

अन्तर्वत्नी तु या नारी V. II., P. I., 349, 4.

अन्तर्वत्नी तु युवतिः V. II., P. I., 346, 3.

अन्तश्चरसि भूतेषु V. I., P. I., 417, 18.

अन्त्यजागमने मर्त्यो V. II., P. II., 270, 12.

अन्त्यजानां तु गमने V. II., P. I., 106, 18.

अन्त्यजानामुच्छिष्ट- V. II., P. I., 394, 4.

अन्त्यजेन तु सम्पर्के V. II., P. I., 346, 11.

अन्त्यजैः खानिताः कूपाः V. I., P. I., 111, 15.

अन्त्ये त्वन्त्यानाम् V. I., P. II., 294, 2.

अन्त्य-पाक्षि-स्थावरतां V. II., P. II., 213, 16.

अन्त्यभाण्डस्थिता ह्यते V. II., P. I., 115, 4.

अन्त्यानां भुक्तशेषे तु V. II., P. I., 397, 6.

अन्त्यावसायिनीगमने V. I., P. I., 308, 18.

अन्त्यावसायिनां भुक्त्वा V. II., P. I., 388, 2.

अन्त्यावसायिनामन्नम् V. II., P. I., 116, 10; 368, 10.

अन्धतामिस्रम् V. II., P. I., 19, 11.

अन्धवन्मूकवत् पङ्गु- V. I., P. II., 196, 11.

अन्धो दीपापहारी स्यात् V. II., P. II., 260, 13.

अनग्निकः प्रवासी च V. I., P. II., 334, 12.

अनग्निकस्तु यो विप्रः V. I., P. I., 382, 15.

अनग्निरनिकेतः स्यात् V. I., P. II., 145, 9.

अनग्निश्चेदाद्यं गृहित्वा V. I., P. II., 415, 9.

अनडुत्सहितां गां च V. II., P. I., 367, 20.

अनडुहः श्रियं जुष्टां V. I., P. I., 190, 16.

अनतीतद्विवर्षस्तु V. I., P. II., 941, 15.
अनश्नन्नमहैव V. I., P. II., 276, 4.
अनध्यायस्तु कर्तव्यो V. I., P. I., 155, 14.
अनध्यायस्तु नाङ्गेषु V. I., P. I., 159, 2.
अनध्यायेष्वधीतं यत् V. I., P. I., 154, 15.
अनधीत्य गुरौ वेदान् V. I., P. II., 150, 7.
अनन्तं दुहितुर्दानं V. I., P. I., 186, 12.
अनन्तमक्षयं चैव V. I., P. II., 338, 18.
अनन्तरमरिं विद्यात् V. I., P. I., 469, 14.
अनन्तर्गर्भिणं साम्रं V. I., P. I., 257, 1.
अनन्ताश्च यथा भावाः V. II., P. II., 214, 1.
अनन्यपूर्विकां कान्ताम् V. I., P. II., 55, 2.
अनपत्यं त्वेकपुत्रम् V. I., P. II., 106, 19.
अनपत्यो दरिद्रश्च V. II., P. II., 231, 18.
अनपाकृत्य मोक्षं तु V. I., P. II., 150, 4.
अनभ्यर्च्यादपात्रं तु V. I., P. II., 433, 16.
अनभ्यसूया च तथा V. I., P II., 81, 13.
अनभ्यासाद्य वेदानाम् V. II., P. I., 9, 14.
अनभिख्यातदोषस्तु V. II., P. II., 153, 10.
अनमित्रो न चाऽमित्रो V. I., P. II., 34, 19.
अनर्चितं वृथामांसं च V. II., P. I., 389, 5.
अनर्चितं वृथामांसं V. II., P. I., 333, 1.
अनर्हते यद्ददाति V. I., P. I., 189, 9.
अनर्हेषु च रागेण V. I., P. I., 180, 8.
अनश्नतापि सततम् V. I., P I., 380, 12.
अनष्टरसभाण्डानां V. II., P. I., 124, 12.
अनस्थ्नां चैव हिंसायां V. II., P I., 85, 9.
अनस्थि-पाणि-पादः स्यात् V. II., P II., 271, 5.
अनस्थि शतमेकं तु V. I., P. I. 138, 9.
अनाख्याय ददद्दोषं V. I., P. II., 91, 21.
अनागतां तु ये पूर्वाम् V. I., P II., 164, 18.
अनातुरः सति धने V II., P. II., 141, 15.
अनातुरः सप्तरात्रम् V. I., P. II., 44, 8.
अनातुरः सप्तरात्रम् V. II., P. II 130, 13.
अनात्रेय्यां राजन्यहिंसायाम् V II., P. I., 102, 14.
अनात्रेय्यां चैवम् V. II., P. I., 97, 15.
अनादृताश्च यस्यैते V. I., P. I., 377, 13.
अन्नं क्षेत्रं गृहं वाऽपि V. II., P. II., 261, 15.
अन्नचौरो भवेद्यस्तु V. II., P. II., 261, 9.
अन्नं तस्य न भोक्तव्यं V. II., P. I. 449, 12.

अन्नं तु सदधि-क्षीरं V. I., P. II., 371, 15.
अन्नदानादृते सर्वम् V. I., P. II., 417, 4.
अन्नं दृष्ट्वा प्रणम्याऽऽदौ V. I., P. I., 417, 12.
अन्नादेर्भ्रूणहा मार्ष्टि V. II., P. I., 224, 12.
अन्नेन पूजनीयश्च V. I., P. I., 113, 2.
अन्नेनैवाब्दिकं कुर्यात् V. I., P. II., 324, 17.
अन्नं पर्युषितं विप्र V. II., P. II., 21[illegible], 2.
अन्नं पर्युषितं विप्रे V. II., P. I., 227, 10.
अन्नं पाणितले दत्तं V. I., P. II., 416, 1.
अन्नं पात्रे समुद्धृत्य V. I., P. II., 365, 2.
अन्नं पुष्टिकरं चास्तु V. I., P. I., 433, 12.
अन्नं बलाय मे भूमेः V. I., P. I., 333, 9.
अन्न भुक्त्वा द्विजः कुर्यात् V. II., P. I., 446, 11.
अन्नमयं हि V. I., P. I., 103, 20.
अन्नमेकाढकं पक्वं V. II., P. II., 143, 7.
अन्नमेव परं गावो V. II., P. I., 248, 17.
अन्न-विद्या-मधु-स्त्रीणां V. I., P. I., 183, 3.
अन्नं व्याहृतिभिर्हुत्वा V. I., P. I., 382, 18.
अन्नहीनं क्रियाहीनं V. I., P. II., 421, 4.
अन्नहीनो दहेद्राष्ट्रं V. I., P. I., 170, 2.
अन्नात्पुरुषः V. I., P. I., 105, 7.
अन्नादो V. I., P. I., 47, 7.
अन्नापहारी V. II., P. II., 258, 14.
अन्नेन चान्नस्य V. I., P. II., 10, 15.
अनापद्यपि धर्मेण V. I., P. I., 201, 15.
अनामिकाऽन्नदा नित्यं V. I., P. I., 266, 9.
अनायासप्रदायीनि V. I., P. I., 434, 6; 439, 7.
अनारब्धकार्ये V. II., P. II., 275, 5.
अनारोग्यं सर्वकामाः V. I., P. I., 282, 9.
अनार्तश्चोत्सृजेद्यस्तु V. I., P. I., 301, 13.
अनार्यैर्न V. II., P. II., 174, 8.
अनार्षेयं ब्राह्मणानाम् V. I., P. II., 73, 7.
अनाविष्कृतपापांस्तु V. II., P. II., 154, 12.
अनाशकान्निवृत्तश्च V. II., P. II., 130, 3.
अनाश्रमी V. II., P. II., 135, 6.
अनाहिताग्निता स्तैन्यम् V. II., P. I., 17, 1.
अनाहिताग्निता V. II., P. II., 100, 8.
अनाहिताग्निताऽपण्य- V. II., P. II., 101, 6.
अनाहिताग्नयोऽज्ञानाः V. II., P. I., 209, 19.
अनाहिताग्निरेकेन V. I., P. II., 286, 20.
अनाहिताग्नेर्ब्रह्माख्यम् V. I., P. I., 318, 17.
अनाहिताग्नेः प्रेतस्य V. I., P. I., 453, 7.
अनाहिताग्निस्त्वौपासन- V. I., P. II., 413, 8.

अनिमहार्घेन्द्रियाणां V. II., P. I., 7, 16.

अग्निमहार्घेन्द्रियाणां V. I., P. I., 54, 5.

अनिन्धन् भक्षयेन्नित्यं V. I., P. I., 427, 15.

अनिन्द्यजीव-कर्मा च V. I., P. I., 181, 2.

आनिन्द्येषु विवाहेषु V. I., P. II., 118, 13.

अनिन्द्येनामन्त्रिते V. I., P. II., 366, 7.

अनित्यतां च मर्त्यानां V. I., P. II., 107, 1.

अनित्यो विजयो यस्मात् V. I., P. I., 460, 2.

अनिबद्धप्रलापी च V. II., P. II., 229, 5.

अनिमन्त्रितभोजी V. II., P. II., 285, 9.

अनिर्विष्टैरनाहूतैर् V. II., P. I., 234, 17.

अनिर्दशाहगोश्चैव V. II., P. I., 405, 10.

अनिर्दशाया गोः क्षीरम् V. I., P. II., 380, 11.

अनिर्दशाहे पारशात्रे V. II., P. II., 421, 7.

अनिर्दशाहे तान्यपि च V. II., P. I., 403, 16.

अनिर्दिष्टांश्चैकशफान् V. I., P. II., 387, 4.

अनिर्वर्त्य महायज्ञान् V. II., P. II., 141, 14.

अनिर्वृत्ते दशाहे तु V. I., P. II., 230, 8.

अनिरुद्धं च मां प्राहुः V. I., P. I., 366, 9.

अनिवेद्य न भोक्तव्यं V. I., P. II., 433, 13.

अनिष्टं चाप्यनिष्टेषु V. I., P. I., '48, 18.

अनिष्ट-दुष्ट-शब्दांशा V. I., P. II., 303, 2.

अनिष्टस्वाद्वहुत्वाद्वा V. I., P. II., 423, 12.

अनिष्टस्वाद्वहुत्वाद्वा V. I., P. II., 423, 12.

अनिष्टयज्ञोऽपूतात्मा V. I., P. I., 161, 4.

अनिष्ट्वा चैव यज्ञैश्च V. I., P. II., 150, 8.

अनिष्ट्वा नवयज्ञेन V. I., P. I., 168, 14.

अनुकल्पस्त्वयं ज्ञेयः V. I., P. II., 344, 18.

अनुक्तनिष्कृतीनां तु V. II., P. I., 460, 16.

अनुक्तनिष्कृतीनां तु V. II., P. I., 460, 16.

अनुक्तनिष्कृतीनां तु V. II., P. I., 460, 16.

अनुक्तेषु विधिं ज्ञात्वा V. II., P. I., 461, 14.

अनुक्रोशवशाद्दत्तं V. I., P. I., 182, 8.

अनुगच्छति भर्तारं V. II., P. I., 54, 10.

अनुगम्याम्भसि स्नात्वा V. I., P. II., 280, 20.

अनुग्रहं तु वक्ष्यामि V. II., P. I., 376, 2.

अनुग्रहपरः प्रभो V. I., P. II., 185, 6.

अनुग्रहार्थं विप्राणां V. II., P. II., 171, 4.

अनुगृह्णन्ति चाऽन्योऽन्यम् V. I., P. I., 474, 20.

अनुच्छिष्टं भवेत् तावत् V. I., P. I., 426, 15.

अनुज्ञातश्च भिक्षान्नम् V. I., P. I., 152, 6.

अनुज्ञातस्तत कुर्यात् V. II., P. I., 302, 12.

अनुज्ञातोऽपि सन् पित्रा V. II., P. I., 52, 15.

अनुज्ञाप्य गुरुं चैव V. I., P. II., 182, 3.

अनुत्सृष्टेषु न स्नायात् V. I., P. I., 285, 15.

अनुद्वेगकरा नृणां V. I., P. II., 35, 9.

अनुपर्तिन V. I., P. II., 67, 13.

अनुपातकिनस्त्वेते V. II., P. II., 94, 8.

अनुपातकिनस्त्वेते V. II., P. I., 15, 18.

अनुदकमूत्र-पुरीषकरणे V. II., P. I., 336, 9.

अनुपाकृतमांसानि V. II., P. I., 164, 15.

अनुपेतोऽपि कुर्वीत V. II., P. II., 165, 15.

अनुपेतस्तु यो बालो V. II., P. II., 80, 3.

अनुबन्धं परीक्ष्याथ V. I., P. I., 451, 18.

अनुबन्धादिकं दृष्ट्वा V. II., P. II., 201, 6.

अनुबन्धादि विज्ञाय V. I., P. II., 68, 2.

अनुबन्धादि विज्ञाय V. II., P. I., 235, 15.

अनुभाविनां च परिपावनम् V. I., P. II., 296, 15.

अनुयोगप्रदानेन त्रीन् V. II., P. II., 123, 8.

अनुरागापरागौ च V. I., P. I., 469, 13.

अनुलोमास्तु V. I., P. II., 120, 2.

अनुवर्त्तनमेतेषां V. I., P. I., 332, 5.

अनुवर्त्तेत जीवन्तं V. II., P. I., 56, 1.

अनुवृत्तौ च नान्येषां V. I., P. II., 468, 2.

अनुष्णाभिरफेनाभिः V. I., P. I., 236, 15.

अनुष्ठितं तु यद्देवैः V. I., P. II., 68, 16.

अनुसवनम् V. II., P. II., 174, 9.

अनृतं मद्यगन्धं च V. I., P. I., 298, 6.

अनृत च समुत्कर्षे V. II., P. II., 103, 11.

अनृतं च समुत्कर्षे V. II., P. II., 95, 7.

अनृतं चातिवादं च V. I., P. I., 480, 16.

अनृतवचनम् V. II., P. II., 99, 13.

अनृतवाक् V. II., P. II., 257. 11.

अनृतवाक् V. II., P. II., 134, 8.

अनृतस्येनसस्तस्य V. II., P. II., 42, 12.

अनृताभिशंसनाक्रोशे V. II., P II., 151, 2.

अनृती सोमपः कुर्यात् V. II. P. II., 43, 5.

अनृतुमतीं ब्राह्मणी V. II., P. I., 104, 6.

अनृतेन V. II., P. II., 152, 6.

अनृतौ तु यदा गच्छेत् V. II., P. II., 4, 8.

अनृणः स्यात् पितृणां तु V. I., P. II., 465, 21.

अनृणा अथो V. I., P. II., 150, 19.

अनेकधर्मशास्त्रज्ञः V. II., P. I., 230, 11.

अनेकानि सहस्राणि V. II., P. I., 54, 1.

अनेकेभ्यो हि दत्तायाम् V. I., P. II., 94, 3.

अनेन तु विधानेन V. II., P. II., 58, 15.

अनेन प्रसविष्यध्वम V. I., P. I., 159, 14.

अनेन विधिना गोघ्नो V. II., P. I., 248, 6.

अनेन विधिना देहं V. I., P. II., 50, 12.

अनेन विधिना नित्यं V. I., P. I., 311.

अनेन विधिना यस्तु V. II., P. I., 247, 1.

अनेन विधिना वाऽपि V. I., P. I., 138, 13.

अनेन हविषा दम्भः V. I., P. I., 375, 14.

अनौद्धत्यममर्दीनत्व V. I., P. II., 181, 13.

अनौरसेषु पुत्रेषु V. I., P. II., 249, 18.

अनौरसेषु पुत्रेषु V. I., P. II., 250, 10.

अनौरसेषु पुत्रेषु V. I., P. II., 250, 4.

अन्यं प्रयच्छेत् V. II., P. II., 148, 11.

अन्यच्च गो-कृष्णाजिनं V. I., P. II., 436, 15.

अन्यत् शरीरमादत्ते V. II., P. II., 211, 3.

अन्यत्र V. II., P. II., 150, 3.

अन्यत्र कुलटा-षण्ड- V. I., P. I., 202, 10.

अन्यत्र गर्भविश्लेषात् V. II., P. I., 167, 5.

अन्यत्र दधि-सक्त्वा-ऽऽज्य- V. I., P. I., 422, 17.

अन्यत्र दध्नः क्षीराद्वा V. I., P. II., 425, 21.

अन्यत्र पुनराधानं V. II., P. II., 109, 10.

अन्यत्र भोजनं कुर्यात् V. I., P. II., 279, 4.

अन्यत्र माता-पित्रोः V. I., P. II, 278, 9.

अन्यत्र रासभा-ऽजा-ऽवि- V. II., P. I., 188, 14.

अन्यत्र सूतका-ऽऽशौच- V. I., P. I., 302, 2.

अन्यत्र हिरण्योदकैः V. I., P. II., 381, 18.

अन्यथा निष्फलं तस्य V. I., P. II., 117, 4.

अन्यथा वाहयन् राजन् V. I., P. II., 7, 9.

अन्यथा वर्तमानो तौ V. I., P. II., 443, 17.

अन्यथा विप्लवः V. I., P. I., 477, 15.

अन्यथा सङ्कर—V. I., P. II., 64, 6.

अन्यद्रव्ययुतं तैलं V. I., P. I., 283, 9.

अन्यद्रव्यैरदूष्यं यत् V. II., P. I., 365, 17.

अन्यदेशगता पत्नी V. I., P. II., 139, 5.

अन्यानि V. II., P. II., 202, 13.

अन्यानि वा पवित्राणि V. II., P. II., 47, 16.

अन्याश्रितेषु दारेषु V. I., P. II., 250, 16.

अन्यासा चैव नारीणां V. II., P. I., 56, 12.

अन्यांश्चाभिमतान्देवान् V. I., P. I., 365, 7.

अन्यस्मिस्तत्तिथौ तस्मिन् V. I., P. II., 331, 10.

अन्यस्मै विधिवद्देया V. I., P. II., 89, 9.

अन्यस्मै विधिवद्देया V. I., P. I., 81, 9.

अन्य त्वेवं विजानन्ति V. I., P I., 366, 10.

अन्येषां प्रेतकार्याणि V. I., P. II., 467, 14.

अन्यष्वपि तु कालेषु V. I., P. I., 457, 19.

अन्यैः शतहुताद्धोमात् V. I., P. I., 312, 1.

अन्यैरपि कृते कूपे V. I., P. I., 206, 5.

अन्वष्टक्यं च पूर्वेद्युः V. I., P. II., 414, 4.

अन्विता यान्त्यचरित- V. II., P. I., 5, 7.

अप.—

अपकारं तु यः कुर्यात् V. II., P II., 239, 7.

अपत्नीकः प्रवासी च V. I., P. II., 333, 19.

अपत्नीकः समारोप्य V. I., P. II., 138, 3.

अपत्यं स्वस्वमेवैकः V. I., P. II., 106, 18.

अपत्यं रोहिणीषु V. I., P. II., 313., 17.

अपत्यकामो रोहिण्यां V. I., P. II., 312, 11.

अपत्यजन्म शूद्रायां V. I., P. II., 97, 18.

अपत्यलोभाद्या तु स्त्री V. II., P. I., 36, 3.

अपत्य-विजयैश्वर्य- -V. I., P. I., 182, 13.

अपत्यस्यैव चापत्ययम् V. I., P. I., 139, 19.

अपत्यार्थं स्त्रियः सृष्टा V. I., P. II., 76, 18.

अपरपक्षे श्राद्धं कुर्वीत V. I., P. II., 322, 20.

अपरश्चेद्वर्णः V. I., P. II., 276, 11.

अपराबाधमक्लेशं V. I., P. I., 181, 8.

अपरा वृषली ज्ञेया V. I., P. II., 356, 21.

अपराह्णे न मध्याह्ने V. I., P. I., 436, 9.

अपरीक्षितभोजी स्यात् V. II., P. II., 227, 8.

अपरेणाग्निं V. I., P. I., 384, 13.

अपरं निष्कृतिं ब्रूयुर् V. II., P. I., 201, 3.

अपरैरश्रुतः किञ्चित् V. I., P. I., 304, 7.

अपवित्रकरः कश्चित् V. I., P. I., 248, 8.

अपवित्रीकृतौ तौ तु V. I., P. I., 276, 9.

अपशवो वा V. I., P. I., 66, 16.

अपश्चात्तापिनः कष्टान् V. II., P. I., 4, 18.

अपश्यन्नन्धको दग्धः V. I., P. I., 317, 5.
अपसव्यं ततः कृत्वा V. I., P. II., 407, 5.
अपसव्यं ततः कृत्वा V. I., P. II., 407, 17.
अपसव्यं ततः कृत्वा V. I., P. I., 357, 18.
अपसव्यं ततः कृत्वा V. I., P. I., 356, 8.
अपसव्यं तु तत्रापि V. I., P. II., 437, 1.
अपसव्यं तु तत्रापि V. I., P. II., 437, 1.
अपसव्यं न कुर्वीत V. I., P. II., 460, 5.
अपसव्येन कर्तव्यं V. I., P. II., 422, 11.
अपसव्येन कर्तव्यं V. I., P. II., 417, 3.
अपसव्येन पित्र्ये च V. I., P. II., 361, 20.
अपस्मारि कुलं यच्च V. I., P. II., 73, 12.
अपस्मारी च भवति V. II., P. II., 245, 3.
अपहता इति तिलान् विकिरेत् V. I., P. II., 402, 1.
अपहृत्य च विप्रस्वं V. II., P. II., 223. 13.
अपहृत्य च सर्वस्वं V. II., P. II., 222, 12.
अपहृत्य तु वर्णानां V. II., P. II., 113, 6.
अपहृत्य नरा राम V. II., P. II., 290, 7.
अपहृत्य पशून् क्षुद्रान् V. II., P. II., 112, 19.
अपहृत्य सुवर्णं वा V. II., P. II., 167, 3.
अपहृत्य सुवर्णस्य V. II., P. II., 88, 1.
अपां घटशतोद्धारः V. II., P. I., 153, 14.
अपाङ्क्तेयस्य यः कश्चित् V. II., P. II., 144, 7.
अपाङ्क्तेयान् यदुद्दिश्य V. II., P. I., 425, 1.
अपाङ्क्तेयः स विज्ञेयः V. I., P. II., 353, 10.
अपां द्वादश गण्डूषैः V. I., P. I., 253, 17.
अपां समीपे नियतो V. I., P. I., 344, 17.
अपाणि पादो V. I., P. I, 104, 14.
अपात्रीकरणं कृत्वा V. II., P. II., 137, 18.
अपात्रीकरणं ज्ञेयम् V. II., P. I., 17, 10.
अपानाय स्वाहेति V. I., P. I., 418, 4.
अपाने व्याने V. I., P. I., 420, 4.
अपापमकिल्बिषम् V. I., P. I., 273, 16.
अपापरोगी धर्मात्मा V. I., P. I., 181, 1.
अपामार्ग त्वमस्माकम् V. I., P. I., 271, 1.
अपामार्ग-शिरीषाऽर्क-V. II., P. I., 192, 7.
अपि चन्दनवृक्षस्य V. II., P. II., 186, 8.
अपि जायेत सोऽस्माकं V. I., P. II., 307, 10.
अपि नः स कुले भूयात् V. I., P. I., 368, 11.

अपि पापशरीरस्य V. I., P. I., 143, 15.

अपि भ्राता सुतो वाऽर्घ्यैः V. I., P. I., 447, 2.

अपि भ्रूणहणं मासात् V. II., P. II., 155, 4.

अपि वा गुणहीनाय V. I., P. II., 77, 14; 78, 3.

अपि वा-ऽग्नि—V. II., P. II., 11, 17.

अपि वा जातिमात्रेभ्यः V. I., P. I., 197, 9.

अपि वा क्षत्रियायां V. I., P. II., 96, 1.

अपि वा वाससी V. I., P. II., 36, 6.

अपि वैतेन कल्पेन V. II., P. II., 11, 17.

अपीडयातयोः कामम् V. I., P. I., 220, 8.

अपीडिता यूपवक्त्राः V. I., P. II., 35, 12.

अपुत्रस्य परेतस्य V. I., P. II., 458, 7.

अपुत्रां गुर्वनुज्ञातो V. II., P. I., 43, 5.

अपुत्रा कलहाक्रान्ता V. II., P. I., 230, 15.

अपुत्रा तु यदा भार्या V. I., P. II., 335, 5.

अपुत्राय ददाम्येतत् V. I., P. I., 362, 5.

अपुत्रा ये मृताः केचित् V. I., P. II., 458, 9.

अपुत्रा ये मृताः केचित् V. I., P. II., 329, 13.

अपुत्रे प्रस्थिते कर्ता V. I., P. II., 108, 4.

अपुत्रोऽनेन विधिना V. I., P. II., 70, 8.

अपूता गर्हिता दर्भाः V. I., P. I., 256, 1.

अपूपान् भक्षयेच्छूद्रात् V. I., P. II., 386, 11.

अपूपापहारी V. II., P. II., 259, 7.

अपूपा यव-गोधूम- V. I., P. II., 383, 12.

अपूपाः सक्तवो धानाः V. I., P. II., 383, 12.

अपूपाश्च करम्भाश्च V. I., P. II., 383, 6.

अपूर्णेष्वपि कालेषु V. II., P. I., 128, 4.

अपूर्णैकादशाब्दस्य V. II., P. II., 63, 11.

अपेक्षितं याचितव्यं V. I., P. II., 422, 18.

अपेक्षितं यो न दद्यात् V. I., P. II., 422, 16.

अपेयं तु तदा तोयं V. II., P. II., 25, 6.

अपो निशि न गृह्णीयात् V. I., P. I., 156, 8.

अपो मूत्र पुरिषाद्यैर् V. II., P. II., 7, 1.

अपः करनखस्पृष्टाः V. I., P. I., 247, 13.

अपः प्रदाय V. I., P. II., 408, 10.

अपः समुद्धरेत् सर्वाः V. II., P. I., 154, 3.

अपः सुराभाजनस्थाः V. II., P. I., 444, 5.

अप्रजाता विशुद्ध्यन्ति V. II., P. I., 150, 10.

अप्रजा येषु वंशेषु V. I., P. II., 75, 3.

अप्रणोद्योऽतिथिः सायं V. I., P. I., 397, 12.

अप्रणोघोऽतिथिः सायम् V. I., P. I., 397, 17.
अप्रतर्क्यमविज्ञेयं V. II., P. II., 216, 4.
अप्रतिग्राह्यमादाय V. II., P. II., 184, 8.
अप्रदुष्टां स्त्रियं हत्वा V. II., P. I., 84, 10; 102, 5.
अप्रयत्नः सुखार्थेषु V. I., P. II., 145, 20.
अप्रयतश्च V. I., P. I., 329, 15.
अप्रयच्छन् समाप्नोति V. I., P. II., 80, 8.
अप्रशस्तेषु यागेषु V. I., P. I., 430, 1.
अप्राप्तामपि तां तस्मै V. I., P. II., 77, 6.
अप्रायत्यं समुत्पन्ने V. II., P. II., 17, 8.
अप्रौढायां च कन्यायां V. I., P. II., 245, 3.
अप्स्वश्म मृण्मयानि V. I., P. II., 392, 22.
अप्स्वेकपङ्क्त्यां नाश्नीयात् V. I., P. I., 429, 5.
अप्स्वग्नौ हृदये सूर्ये V. I., P. I., 367, 3.
अप्स्वग्नौ वा V. II., P. II., 141, 5.
अप्यकार्यशतं कृत्वा V. I., P. I., 198, 15.
अप्यकार्यशतं कृत्वा V. II., P. II., 34, 4.
अप्सु प्रास्य विनष्टानि V. I., P. II., 38, 20.
अप्सु प्रास्येत तद्द्रव्यम् V. II., P. II., 117, 3.

अफ.—

अफालकृष्टेनाग्नींश्च V. I., P. II., 140, 19.

अब.—

अबुद्धिकृतमभ्यासं V. II., P. I. 24, 13.
अबुद्धिपूर्वकस्पर्शे V. I., P. I., 278, 4.
अबुद्धिपूर्वे चान्द्रायणम् V. II., P. I., 394, 10.
अबुद्धिपूर्वे पुंसां स्यात् V. II., P. I., 219, 9.
अबुद्धिपूर्वे सांतपनम् V. II., P. I., 40, 1, 6.
अब्जमश्ममयं चैव V. II., P. I., 174, 12.
अब्जातन्यग्रक्तपुष्पं V. I., P. II., 376, 14.
अब्दैवतत्र्यृचश्चैव V. I., P. I., 295, 11.
अब्बिन्दुं यः कुशाग्रेण V. I., P. II., 180, 1.
अब्भक्षः V. II., P. II., 179, 13.
अब्भक्षो मासमासीत V. II., P. II., 150, 10.
अब्रुवन् विब्रुवन् वाऽपि V. I., P. I., 16, 6.
अब्रुवन्विब्रुवन्वाऽपि V. II., P. I., 229, 15.
अब्लिङ्गम् V. II., P. II., 157, 7.
अब्लिङ्गानि जपेच्चैव V. I., P. I., 278, 14.

अभ.—

अभक्ष्याणामपेयानाम् V. II., P. I., 371, 15.
अभक्ष्यं तद्द्विजातीनां V. II., P. I., 367, 5.
अभक्ष्यभक्षी V. II., P. II., 253, 7.
अभक्ष्यभक्षी गण्डमाली V. II., P. II., 253, 5.
अभक्ष्यभक्षः V. II., P. II., 252, 16.

अभक्ष्याः पशुजातीनां V. I., P. II., 388, 12.
अभयं सर्वभूतेभ्यो V. I., P. II., 160, 3.
अभारोद्वहनं चेति V. I., P. II., 366, 1.
अभावे ज्ञातयस्तेषां V. II., P. I., 355, 3.
अभावे व्रीहि-यवयोः V. I., P. I., 315, 20.
अभ्रातृकां प्रदास्यामि V. I., P. II., 70, 13.
अभावे बीजिनो माता V. I., P. II., 333, 4.
अभावे सर्वस्वम् V. II., P. I., 122, 7.
अभिक्रुद्धावगूरणं V. II., P. I., 456, 9.
अभिगच्छति या नारी V. II., P. I., 359, 15.
अभिगम्य गृहाद्भिक्षां V. I., P. II., 187, 21.
अभिगम्य च तीर्थानि V. II., P. II., 201, 7.
अभिगम्य तु यद्दानं V. I., P. I., 124, 14.
अभिचारः V. II., P. II., 100, 6.
अभिचारमहीनं च V. II., P. II., 114, 2.
अभिजिद्विश्वजिद्भ्यां वा V. II., P. II., 69, 6.
अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं V. I., P. II., 300, 12.
अभिमन्त्र्याथ भूरभिः V. I., P. II., 37, 7.
अभिमानिव्यपदेशास्तु V. I., P. I., 52, 10.
अभिरम्यतामिति वदेत् V. I., P. II., 447, 17.
अभिवादनशीलस्य V. I., P. I., 336, 5.
अभिवाद्य ततो विप्रं V. I., P. I., 306, 11.
अभिवाद्य द्विजः गुरुं V. I., P. I., 327, 6.
अभिवादात् परं विप्रो V. I., P. I., 302, 16.
अभिवादे तु यः पूर्वम् V. I., P. I., 325, 1.
अभिवादे कृते यस्तु V. I., P. I., 324, 16.
अभिवाद्य द्विजो मोहात् V. I, P. I., 330, 14.
अभिवाद्यो नमस्कार्यः V. I., P. I., 327, 2.
अभिशस्त पतित-पौनर्भव— V. II., P. I., 383, 12.
अभिशस्त-पतित— V. I., P. I., 175, 4.
अभिसस्तस्य चोरस्य V. II., P. I., 384, 9.
अभिशस्तो मृषा कृच्छ्रं V. II., P. II., 151, 14.
अभिशापाद्गुरोरंगात् V. I., P. II., 76, 4.
अभिषेकेण शुद्धिः स्यात् V. II., P. I., 164, 10.
अभिसन्धाय तु फलम् V. I., P. I., 160, 1.
अभिसन्धिकृते पापे V. II., P. I., 201, 2.
अभिसन्धिमात्रात् V. I., P. II., 70, 4.
अभ्रिं कार्ष्णायसीं दद्यात् V. II., P. I., 86, 6.
अभीषङ्गाः V. II., P. II., 157, 4.

अभीष्टदेवतानां च V. I., P. I., 433, 6.
अभुक्तवति नाऽश्नीयात् V. I., P. II., 45, 8.
अभुक्तवत्सु चैतेषु V. I., P. I., 414, 8.
अभोज्यं तद्विजानीयात् V. II., P. I., 397, 16.
अभोज्यं तद्भवेदन्नं V. I., P. I., 426, 4.
अभोज्यं तद्विजानीयात् V. I., P. I., 422, 7; 428, 13.
अभोज्यं प्राहुराहारं V. I., P. II., 383, 11.
अभोज्यभोजने एवं V. II., P. I., 226, 1.
अभोज्यस्तद्धतो व्रीहि- V. II., P. I., 179, 5.
अभोज्यानां तु भुक्त्वान्नं V. II., P. I., 394, 10.
अभोज्यानां तु सर्वेषां V. II., P. I., 388, 1.
अभोज्यानां V. II., P. II., 250, 6.
अभोज्यान्न- V. II., P. II., 99, 16.
अभ्यङ्ग-मञ्जनं चाक्ष्णोः V. I., P. II., 46, 1.
अभ्यञ्जनं स्नापनं च V. I., P. I., 328, 15.
अभ्यञ्जनं स्नापनं च V. I., P. II., 47, 3.
अभ्यक्तशिरसं चैव V. I., P. I., 330, 9.
अभ्यस्याब्दं पावमानीः V. II., P. II., 165, 13.
अभ्यस्य विप्रो वैश्यायां V. II., P. I., 323, 11.
अभ्यागतोऽतिथिश्चाग्निः V. I., P. I., 338, 10.
अभ्यासे च तदभ्यस्येत् V. II., P. I., 379, 17.
अभ्यासे चैनवं प्रोक्तं V. II., P. II., 44, 1.
अभ्यङ्गाद्यैव यच्छिष्टं V. II., P. I., 398, 8.
अभ्यासात्तु क्रियादुष्टौ V. II., P. II., 125, 1.
अभ्युक्ष्य किञ्चिदुद्धृत्य V. II., P. I., 143, 14.
अभ्युत्थान-प्रियालापैः V. I., P. II., 199, 14.
अभ्युद्धृत्य यथाशक्ति V. I., P. I., 389, 1.
अभ्युत्सारी V. II., P. II., 108, 14.

अम.—

अम्बष्ठः शूद्रां निषाद V. I., P. II., 119, 9.
अमङ्गलं तद्यत्नेन V. I., P. II., 405, 18.
अमरकण्टकपर्वते V. I., P. II., 305, 11.
अमत्या तु त्र्यहं कुर्यात् V. II., P. I., 252, 9.
अमत्या त्र्यहोपवासः V. II., P. I., 369, 11.
अमत्या द्वादशरात्रम् V. II., P. I., 308, 19.
अमत्या ब्राह्मणं हत्वा V. II., P. I., 14, 2; 201, 5.
अमत्यैतानि षड् जग्ध्वा V. II., P. I., 401, 2.
अमावास्यां नदीस्नानं V. II., P. I., 280, 4.
अमावास्यां न भुञ्जीत V. II., P. I., 303, 6.
अमावास्यां पौर्णमास्यां V. II., P. I., 303, 3.

अमावास्यां तिथिं प्राप्य V. II., P. II., 161, 16.

अमावास्यां प्रकुर्वीत V. I., P. II., 331, 22.

अमावास्या-व्यतीपात- V. I., P. II., 308, 19.

अमावास्यामपराह्णे V. I., P. II., 452, 7.

अमावास्यामष्टमीं च V. I., P. II., 100, 20.

अमावास्यायामुपोष्य V. II., P. I., 300, 5.

अमावास्यायां च V. II., P. I., 304, 4.

अमावास्यायां सर्वम् V. I., P. II., 317, 5.

अमावास्याऽष्टका-वृद्धिः V. I., P. II., 308, 6.

अमानुषीषु गोवर्जम् V. II., P. I., 336, 16.

अमानुषीषु गोवर्ज- V. II., P. I., 340, 3.

अमाययैव वर्त्तेत V. I., P. I., 472, 13.

अमायां तु क्षयो यस्य V. I., P. II., 446, 16.

अमीमदन्तेत्यनुमंत्र्य V. I., P. II., 433, 1.

अमुक्तयोरस्तगयोः V. I., P. I., 435, 4.

अमुक्तयोरस्तगयोः V. I., P. I., 435, 14.

अमुख्यमुख्यकारी यः V. II., P. II., 240, 6.

अमृतं तद्विदुर्देवाः V. I., P. I., 202, 4.

अमृतापिधानमसि V. I., P. I., 420, 13.

अमृतापिधानमसि V. I., P. I., 431, 17.

अमृते च मृते चैव V. II., P. II., 43, 1.

अमृतेनाथ वा जीवेत् V. I., P. I., 340, 11.

अमृतोपस्तरणमसि V. I., P. I., 419, 8.

अमेध्यकृमयः पापाः V. II., P. II., 226, 12.

अमेध्यभुजश्च V. II., P. I., 403, 16.

अमेध्य-शव-शूद्रान्त्य--V. I., P. I., 155, 3.

अमेध्यादागतैः स्पृष्टं V. I., P. II., 377, 2.

अमेध्यानां च सर्वेषां V. II., P. I., 368, 16.

अमेध्यानि दशैतानि V. II., P. II., 79, 4.

अय.—

अयज्ञीयैरनाद्यैश्च V. I., P. I., 223, 3.

अयज्ञोपवीती V. I., P. II., 171, 9.

अयनाद्वितये श्राद्धम् V. I., P. II., 326, 18.

अयनादौ सदा देयं V. I., P. I., 192, 3.

अयने विषुवे चैव V. I., P. I., 155, 3.

अयने विषुवे चैव V. I., P. I., 483, 3.

अयमेवाऽतिकृच्छ्रः स्यात् V. II., P. I., 449, 13.

अयमेवाऽतिकृच्छ्रः स्यात V. II., P. II., 178, 16.

अयशो महदाप्नोति V. I., P. I., 16, 4; 129, 7; 447, 10.

अयाज्ययाजकः V. II., P. II., 258, 8.

अयाज्ययाजनम् V. II., P. II., 99, 17.

अयाज्ययाजनं कृत्वा V. II., P. II., 184, 7.

अयाज्ययाजकश्चैव V. II., P. II., 219, 17.

अयाज्ययाजकश्चैव V. II., P. II., 234, 8.

अयाचितं तु राजन्ये V. II., P. II., 173, 4.

अयाचितं स्यादमृतं V. I., P. I., 340, 12.

अयाचिते च द्वादशी V. II., P. II., 172, 17.

अयाचितं हि तद्भैक्षं V. I., P. II., 188, 15.

अयाचितत्र्यहं चैव V. II., P. I., 460, 2.

अयाचिताहृतं ग्राह्यम् V. I., P. I., 202, 9.

अयाचितोपपन्नेषु V. I., P. I., 202, 3.

अयाचतः सीदमानान् V. I., P. II., 346, 15.

अयातयामान्यस्य V. I., P. I., 173, 18.

अयातयामास्ते दर्भाः V I., P. I., 256, 5.

अयातयामान्येतानि V. I., P. I., 256, 8.

अयातयामैश्छन्दोभिः V. I., P. II., 132, 18.

अयुजो भोजयेच्छ्राद्धे V. I., P. II., 362, 9.

अयुतं माघमासे तु V. II., P. II., 280, 13.

अयोनिगो वृको हि स्यात् V. II., P. II., 226, 1.

अयोनौ सङ्गहे वृत्ते V. I. P. I., 136, 3.

अयो हत्वा तु पापात्मा V. II., P. II., 256, 13.

अयःकांस्योपलानां च V. II., P. II., 111, 3.

अर.—

अरण्ये जायते पङ्गुः V. II., P. II., 233, 1.

अरण्ये निर्जले देशे V. II., P. II., 223, 6.

अरण्ये निर्जले देशे V. II., P. II., 223, 9.

अरण्ये निर्जले देशे V. II., P. II., 223, 15.

अरण्ये निःशलाके वा V. I., P. I., 46, 6.

अरण्ये वा त्रिरभ्यस्य V. II., P. I., 164, 6.

अरत्निमात्रमुत्सृज्य V. I., P. II., 429, 11.

अराजके हि लोकेऽस्मिन् V. I., P. I., 447, 18.

अरिमेदं प्रियङ्गुं च V. I., P. I., 252, 5.

अरुणायाः सरस्वत्याः V. II., P. II., 73, 11.

अरुणोदयवेलायां V. I., P. I., 280, 16.

अरेरनन्तरं मित्रम् V. I., P. I., 469, 15.

अरोगिणीं आतृमतीम् V. I., P. II., 55, 3.
अरोगिस्थं यशो वीत- V. I., P. II., 312, 4.
अर्केण त्रिमधुं कृत्वा V. II., P. II., 281, 7.
अर्घ्यं दत्त्वा तु देवाय V. I., P. I., 468, 13.
अर्घ्यं दद्यात्कुङ्कुरोमी V. II., P. II., 280, 6.
अर्घ्यार्थं पितृपात्रेषु V. I., P. II., 455, 2.
अर्घ्याः पुष्पैश्च गन्धैश्च V. I., P. II., 410, 3.
अर्चनं सम्प्रवक्ष्यामि V. I., P. I., 365, 1.
अर्चिर्विवस्वान् त्वष्टा च V. I., P. I., 358, 4.
अर्थस्य सञ्चयं कुर्यात् V. I., P. II., 115, 2.
अर्थानामुचिते पात्रे V. I., P. I., 179, 13.
अर्थार्थमभिगच्छन्ति V. I., P. II., 187, 2.
अर्धचान्तेऽथ वा कुर्यात् V. I., P. I., 293, 10.
अर्धप्रसृतिमात्रा तु V. I., P. I., 232, 6.
अर्धमर्धं तु पार्वाणां V. II., P. I., 14, 6; 328, 21.
अर्धमादाय ग्रासम् V. I., P. II., 287, 11.
अर्धमासं तु शुश्रूषोः V. I., P. II., 207, 5.
अर्धमासेन वैश्यस्तु V. I., P. I., 277, 9.
अर्धरात्रावधस्तात्वेत् V. I., P. II., 129, 6.
अर्धो वा एष आत्मनो V. II., P. I., 350, 6.
अर्वाक् तु भूपहस्ताया: V. I., P. II., 197, 12.
अर्वाक् त्रिपक्षात् त्रिपिदां V. I., P. II., 233, 1; 234, 10.
अर्वाक्प्रसूतेरुत्पन्नं V. II., P. I., 165, 15.
अर्वागब्दाच्च यत्र V. I., P. II., 454, 11.
अर्वागब्दात्सन्मात्-पितृ- V. I., P. II., 467, 7.
अर्हन्ति पितरस्तींस्तीन् V. I., P. I., 351, 9.
अर्हद्वार्वाकवाक्यानि V. I., P. I., 10, 7.
अर्हत्तमाय विप्राय V. I., P. I., 396, 2.
अर्हत्तमाय विप्राय V. I., P. II., 339, 7.
अर्हति स्वर्गवासोऽपि V. I., P. II., 456, 15.
अर्होऽनर्हापरिज्ञानात् V. I., P. I., 189, 10.

अल.—

अलङ्कृतश्च सम्पद्येत् V. I., P. I., 471, 16.
अलङ्कृत्य सुतादानं V. I., P. II., 84, 15.
अलङ्कृतस्य दातव्यम् V. I., P. II., 27, 16.
अलक्ष्मीः कालकर्णी च V. I., P. II., 259, 2.
अलक्ष्मीं कालकर्णी च V. II., P. II., 193, 8.

अलब्धं चैव लिप्सेत V. I., P. I., 472, 11.

अलाबुं किंशुकं चैव V. II., P. I., 404, 10.

अलाबुं दारुपात्रं वा V. I., P. II., 191, 8.

अलाभे कन्यायाः V. I., P. II., 96, 1.

अलाभे ताम्रपात्रस्य V. I., P. I., 249, 8.

अलाभे त्वन्यगेहानां V. I., P. II., 41, 19.

अलाभे दन्तकाष्ठानां V. I., P. I., 253, 16.

अलाभे देवखातानां V. I., P. I., 286, 8.

अलाभे धौतवस्त्रस्य V. I., P. I., 265, 16.

अलाभे ध्यानि-भिक्षूणां V. I., P. II., 340, 1.

अलाभे न विषादी स्यात् V. I., P. II., 186, 10.

अलाभे येन केनापि V. I., P. I., 381, 15.

अलुप्तकेशो यः पूर्वं V. I., P. II., 296, 10.

अलेह्यानामपेयानाम् V. II., P. I., 369, 1.

अलेह्यानामपेयानाम् V. II., P. I., 367, 1.

अल्पं पुनरुत्सृष्टव्यं V. I., P. II., 426, 5.

अल्पं वा बहु वा यस्य V. I., P. I., 331, 9.

अल्पं वा बहु वा यस्य V. II., P. I., 319, 19.

अल्पत्वाद्धोमकालस्य V. I., P. I., 260, 1.

अल्पशौचे भवेच्छुद्धिः V. II., P. I., 155, 3.

अल्पशौचा भवन्त्येते V. II., P. I., 180, 6.

अल्पस्य धान्यस्य V. II., P. I., 178, 1.

अल्पसंसर्गे तु परिलेखनम् V. II., P. I., 149, 19.

अल्पाल्पाभ्यवहारेण V. I., P. II., 194, 15.

अल्पायुषो भवन्तीह V. II., P. II., 235, 14.

अल्पेनाल्पेन देयेन V. I., P. II., 461, 9.

अल्पो वाऽपि महान्वाऽपि V. I., P. II., 88, 7.

अव.—

अवध्याः सर्व एवैते V. I., P. I., 133, 7.

अवकर इत्येके V. II., P. I., 341, 13.

अवकीर्णिपशुः V. I., P. I., 50, 4.

अवकीर्णिवर्ज्यं शुद्ध्यर्थं V. II., P. II., 107, 2.

अवकीर्णी कुण्ड-गोलौ V. I., P. II., 348, 20.

अवकीर्णी च भवति V. II., P. II., 269, 13.

अवकीर्णी च वीरघ्नो V. I., P. II., 359, 4.

अवकीर्णी तु काणेन V. II., P. II. 125, 18.

अवकीर्णी द्विजो राजा V. II., P. II., 128, 13.

अवकीर्णा भवेद्धत्वा V. II., P. II., 125, 14.

अवक्षुतावरुदितं V. I., P. II., 377, 17.

अवगूरण: V. II., P. II., 258, 2.

अवगूर्य चरेत्कृच्छ्रम् V. II., P. I., 457, 2.

अवगूर्य त्वब्दशतं V. II., P. I., 456, 14.

अवगूहति यं स्वप्ने V. II., P. II., 3, 7.

अवध्यान् ब्राह्मणानाहु: V. I., P. I., 456, 7.

अवमस्य च ये यान्ति V. II., P. 232, 8.

अवमस्य तु या: पूर्वे V. II., P. I., 58, 3.

अवमुच्छ्याम च स्नातो V. I., P. I., 263, 7.

अवश्यं ब्राह्मण: V. I., P. I., 163, 6.

अवश्यमनुभोक्तव्यं V. II., P. I., 11, 13.

अवश्यमनुभोक्तव्यं V. II., P. I., 277, 6.

अवश्यमेव दातव्यं V. I., P. I., 408, 8.

अवश्यं याति तिर्यक्त्वं V. 255, 1.

अवरश्चेद्वरं वर्णं V. I., P. II., 276, 18.

अवर्ज्यं भक्ष्यजातं वा V. II., P. I., 366, 2.

अवलीढं श्व-मार्जार- V. I., P. II., 382, 1.

अवस्था-देश-कालानां V. I., P. I., 181, 12.

अवाचीनपाणि: V. I., P. I., 384, 20.

अवाच्यं ब्राह्मणस्योक्त्वा V. I, P. I., 455, 4.

अवाप्नोति न सन्देह: V. I., P. II., 318, 17

अवारिपूर्वं प्रत्ता तु V. I., P. II., 246, 8.

अविक्रेयविक्रय: V. II., P. II., 99, 19.

अविगन्धा रसोपेता: V. II., P. I., 155, 9.

अविज्ञातस्तु चण्डाली V. II., P. I., 360, 8.

अविज्ञातश्च चण्डाल: V. II., P. I., 125, 1.

अविद्यमाने सदृशे V. I., P. II., 81, 3.

अविद्यमाने सर्वस्वं V. II., P. I., 247, 4.

अविद्यमाने सर्वस्वं V. II., P. I., 251, 14.

अविद्यमाने सर्वस्वं V. II., P. I., 248, 9.

अविद्यां य: प्रयच्छेत V. II., P. II., 227, 9.

अविद्वान् प्रतिगृण्हानां V. I., P. I., 203, 3.

अविप्लुतब्रह्मचर्य: V. I., P. II., 74, 13.

अविप्लुतब्रह्मचर्यो V. I., P. II., 55, 1.

अविमुक्ते प्रविष्टानां V. I., P. II., 183, 2.

अविमुक्तोन्मुखस्तस्य V. I., P. II., 229, 3

अविरोधेन धर्मस्य V. I., P. II., 182, 11.

अविलीनं तथा सर्पि: V. II., P. I., 145, 9.

अविशेषेण कर्तव्यं V. I., P. II., 466, 11.

अवीच्चिमन्धतामिस्रं V. II., P. I., 5, 4.

अवीरा स्त्री स्वर्णकार- V. I., P. II., 384, 17.

अवीरा स्त्री स्वर्णकार- V. II., P. I., 381, 3.

अवीरां स्त्री स्वर्णकार- V. II., P. I., 388, 10.

अवेक्षेत च शास्त्राणि V. I., P. I., 336, 15.

अवेक्ष्य च बलं चैव V. II., P. I., 131, 17.

अवेत्यृचं जपेदब्दं V. II., P, II 169, 3.

अवेक्षीक्ताश्च निर्यासाः V. I., P. II., 376, 2.

अव्यङ्गाङ्गीं सौम्यनाम्नीं V. I., P. II., 55, 7.

अव्यमस्वमनिर्वेशो V. I., P. I., 305, 9.

अव्यमस्तर्पयेश्चित्यं V. I., P. I., 357, 6.

अव्यासं चेदमेध्येन V. II., P. I., 155, 3.

अव्यासाश्चेदमेध्येन V. II., P. II., 155, 13.

अव्रती-सुव्रती वाऽपि V. II., P. I., 68, 1.

अश.—

अशक्तस्यापि बालस्य V. II., P. I., 129, 5.

अशक्ता काञ्चनं दद्यात् V. II., P. I., 162, 16.

अशक्तौ भेषजस्यार्थे V. I., P. II., 10, 4.

अशक्तौ शीतमप्यन्यः V. I., P. I., 317, 16.

अशक्नुवंस्तु शुश्रूषां V. I., P. I., 485, 15.

अशक्तं पुरुषं हत्वा V. II., P. II., 244, 9.

अशक्तीकेषु चान्येषु V. I., P. I., 446, 7.

अशित्वा तु परे लोके V. I., P. I., 409, 4.

अशित्वा सर्वमेवान्नं V. II., P. II., 149, 8.

अशीतिर्यस्य वर्षाणि V. II., P. II., 63, 7.

अशीतिर्यस्य वर्षाणि V. II., P. I., 23, 14.

अशीत्यर्थं शिरं दद्यात् V. II., P. I., 73, 16.

अशुचेर्वा विना सङ्ख्यां V. I., P. I., 307, 2.

अशुद्धा बान्धवाः सर्वे V. I., P. II., 204, 4.

अशुद्धान्स्वयमप्येतान् V. II., P. I., 110, 18.

अश33, स्वयमप्येतान् V. II., वकर इत्य10, 3.

13. पापानां V. II., P. II., [illegible]र्णपशु. अशु[illegible]णाहांश्च V. I., P. II., 88, 17.

अशून्यं तु करं कुर्यात् V. I., P., I., 256, 14.

अशृतं चारनालं च V. II., P. I. 416, 10.

अशस्तु अपेदृशाहतिपूर्णा V. I., P. II., 422, 2.

अश्मीयात्सममा भूत्वा V. I., P. I., 421, 13.

अश्रोत्रियः पिता यस्य V. I., P. II., 337, 5.

अश्रोत्रियश्रोत्रिगुणम् V. II., P. I., 44, 429, 2.
अश्रोत्रियो वा पुत्रः स्यात् V. I., P. II., 337, 6.
अश्रद्धया हुतं दत्तं V. I., P. I., 205, 1.
अश्राद्धेयानि धान्यानि V. I., P. II., 373, 4.
अश्व-गो-भूमि-कन्याश्च V. II., P. II., 112, 1.
अश्वत्थवृक्षं च समालभेत् V. I., P. I., 322, 3.
अश्वत्थे माघमासे च V. II., P. II 279, 6.
अश्वभूमिं प्रशंसन्ति V. I., P [illegible] 457, 4.
अश्वमेध-राजसूय-V. I., P. I., 164, 6.
अश्वयुक् शुक्लनवमी V. I., P. II., 311, 12.
अश्वमेधावभृथं V. II., P. II., 150, 15.
अश्वमेधावभृथं V. II., P. II., [illegible] 6.
अश्वमेधावभृथ-V. II., P. II. [illegible] 5,
अश्वमेधावभृथं वा V. II. P. [illegible] 339, 9.
अश्वमेधावभृथस्नानेन वा V. I., P. I., 339, 2.
अश्वमेधेन शुद्ध्यन्ति V. II., P. II., 94, 9.
अश्वसूक्तम् V. II., P. II., 157, 8.
अश्वस्तृतीयायाम् V. I., P. II., 316, 19.
अश्वानाकुश्च विधिवत् V. I., P. II., 312, 6.

अष.—

अष्टका-पार्वणश्राद्धं V. I., P. I., 163, 12.
अष्टका-पार्वणश्राद्धं V. I., P. II., 18, 11.
अष्टकासु त्वहोरात्रम् V. I.; P. I., 156, 15.
अष्टमीद्वितयं चैव V. I., P. II., 31, 4.
अष्टमे पुष्टिः V. I., P. II., 317, 18.
अष्टमे लोकयात्रा तु V. I., P. I., 438, 21.
अष्टमे वापि कर्तव्यं V. I., P. II., 97, 9.
अष्टम्यां च चतुर्दश्यां V. I., P. I., 283, 1.
अष्टम्यामपि वाणिज्यं V. I., P. II., 315, 18.
अष्टम्यां सर्वसम्पन्नं V. I., P. II., 110, 15.
अष्टवर्षं ब्राह्मणम् V. I., P. I., 148, 1.
अष्टवर्षा भवेद्गौरी V. I., P. II., 19, 4.
अष्टवर्षा भवेद्गौरी V. I., P. II., 79, 10.
अष्टाक्षरविधानेन V. I., P. I., 366, 5.
अष्टागवं धर्म्यहलं V. I., P. II., 5, 16.
अष्टाचत्वारिंशद्वर्षाणि V. I., P. II., 179, 9.
अष्टाचत्वारिंशद्वर्षवासी V. I., P. II., 197, 14.
अष्टादशादिनादूर्ध्वं V. II., P. I., 165, 18.
अष्टादशाहात् स्नानं स्यात् V. II., P. I., 166, 16.
अष्टादशेऽहनि तथा V. I., P. II., 25, 3.
अष्टाविंशत्यनब्धाये V. I., P. I., 308, 5.
अष्टाविमान् समासेन V. I., P. II., 84, 7.

अष्टावेणस्य मांसेन V. I., P. II., 372, 4.

अष्टाविति यतस्तस्मात् V. I., P. II., 392, 3.

अष्टाहेन तु वैश्यस्य V. I., P. II., 239, 5.

अष्टोत्तरशतां कुर्यात् V. I., P. I., 309, 11.

अष्टोत्तरशता माला V. I., P. I., 309, 13.

अष्टौ मासान् प्रतिदिनं V. II., P. I., 304, 8.

अष्टौ मासा मुनेर्भक्ष्याः V. I., P. I., 421, 19.

अष्टौ चान्द्रायणे देयाः V. II., P. II., 200, 3.

अष्टौ-दश-द्वादशवर्षाणि V. I., P. II., 355, 10.

अष्टौ पिण्डान् कृत्वा V. I., P. II., 56, 8.

अष्टौ मासान् विहारः स्यात् V. I., P. II., 182, 19.

अष्टौ वृषणयोर्दद्यात् V. II., P. I., 74, 1.

अस.—

असन्निधौ तद्भार्या V. I., P. II., 43, 2.

असम्बद्धप्रलापश्च V. II., P. II., 212, 6.

असम्बद्धप्रलापी च V. II., P. II., 214, 8.

असम्भवे तथा दद्यात् V. I., P. I., 392, 6.

असम्भवे तु पूर्वस्य V. I., P. II., 189, 11.

असम्भवे परेद्युर्वा V. I., P. II., 360, 5.

असम्भवे परेद्युर्वा V. I., P. II., 360, 10.

असम्भोजनाद्यापि V. II., P. I., 225, 20.

असंस्कृतप्रमीतानां V. I., P. II., 426, 8.

असंस्कृता तु सा ज्ञेया V. I., P. II., 246, 9.

असंस्कृतायाः कन्यायाः V. I., P. II., 82, 4.

असंस्थितेऽग्नीषोमीये V. I., P. II., 385, 7.

असगोत्रः सगोत्रो वा V. I., P. II., 290, 16.

[illegible]सच्छास्त्र-V. II., P. II., 100, 9.

अस[illegible]च्छास्त्रमसद्वादम् V. I., P. II., [illegible]4, 12.

असच्छास्त्राधिगमनम् V. II., P. I., 17, 2.

असच्छास्त्राधिगमनम् V. II., P. II., 103, 7.

असत्कार्यरतोऽधीरः V. II., P. II., [illegible], 15.

अ[illegible] निराशश्च V. I., P. I., [illegible]33, 15.

[illegible]वज्ञातं V. I., P. I., 184, 4.

[illegible] 13. [illegible]: V. II., P. II., 99, 18.

[illegible]वकीर्णिपशुं विज्ञेयाः V. II., P. II., 122, 9; 125, 7.

असत्सु विनियुञ्जीत V. I., P. I., 188, 12.

असदालापमनृतं V. I., P. II., 134, 11.

असदित्युच्यते पार्थ V. I., P. I., 205, 2.

असद्वा इदमग्रे V. I., P. I., 102, 1.

असपिण्डे स्ववेश्मनि V. I., P. II., 251, 16.

असपिण्डं द्विजं प्रेतं V. I., P. II., 276, 1.

असपिण्डा च या मातुः V. I., P. II., 62, 10.

असमक्षं तु दम्पत्योः V. I., P. I., 312, 6.

असमानं द्वितीयेन V. I., P. II., 265, 7.

असमानैश्च सङ्कीर्णैः V. I., P. II., 226, 4.

असमानैश्च सङ्कीर्णैः V. II., P. I., 21, 5.

असरूपे स्मृतं नक्तं V. II., P. I., 426, 15.

असवर्णास्त्रिया सार्धं V. I., P. I., 425, 18.

असवर्णासु कन्यासु V. I., P. II., 98, 1.

असवर्णास्तु सम्पूज्या V. I., P. I., 328, 8.

असवर्णास्वयं ज्ञेया V. I., P. II., 98, 6.

असहिष्णुतयान्यस्य V. II., P. II., 219, 9.

असाध्यरोगी बालघ्नः V. II., P. I., 248, 12.

असाध्यव्याधिना ग्रस्तः P. II., 281, 13.

असामर्थ्याच्च कुर्याच्चेत् V. I. P. I., 276, 14.

असाधकस्तु यः प्रोक्तः V. I., P. I., 340, 9.

असावश्नेनिकृक्ष्वेति V. I., P. II., 431, 6.

असावादित्यः V. I., P. I., 118, 2,

असावेतत्त इति V. I., P. II., 431, 14.

असिपत्रवनं चैव V. II., P. I., 5, 5.

असिपत्रवनं सेव्य V. II., P. I., 353, 2.

असुराणां कुले जाता V. I., P. II., 393, 10.

असुराणां हि तत् पात्रम् V. II., P. I., 302, 3.

असुरापहृतं सर्वं V. I., P. II., 368, 7.

असुरामद्यपाने च V. II., P. I., 369, 16.

असूयकायाऽनृजवे V. I., P. I., 147, 3.

असृक्पांस्वास्थिरूक्ष्यसंयोगे V. II., P. I., 178, 7.

असृग्गर्भी स भवति V. II., P. II., 285, 5.

असौ देवलको नाम V. I., P. II., 353, 9.

असौ नामाहमस्मीति V. I., P. I., 322, 17.

असौ स्वर्गाय लोकाय V. II., P. I., 73, 7.

असौ स्वर्गाय लोकाय V. II., P. I., 73, 7.

अस्कन्दयंस्तन्मनाश्च V. I., P. I., 420, 11.

अस्तङ्गते तु यः शेते V. II., P. II., 147, 10.

अस्थि चर्मविनिर्मुक्तं V. II., P. I., 154, 10.

अस्थितेश्च शरीरस्य V. I., P. II., 453, 13.

अस्थीनि V. II., P. II., 72, 1.

अस्थीनि त्रिगुणं प्रोक्तं V. II., P. I., 23, 8.

अस्थिभङ्गं गवां कृत्वा V. II., P. I., 267, 6.

अस्थिभङ्गं गवां कृत्वा V. II., P. I., 267, 10.

अस्थिभेदेऽतिकृच्छ्रस्तु V. II., P. I., 458, 2.
अस्थिमतां तु सत्वानां V. II., P. I., 84, 6.
अस्थिमतां सहस्रं तु V. II., P. I., 85, 1.
अस्थिमद्वधे तु द्विगुणम् V. I., P. I., 132, 12.
अस्थिसञ्चयनं कार्यं V. I., P. II., 294, 14.
अस्थिसञ्चयनादर्वाग् यदि V. I., P. II., 284, 20.
अस्थिसञ्चयनादर्वाग रुदित्वा V. I., P. II., 283, 12.
अस्थिसञ्चयनादूर्ध्वम् V. I., P. I., 136, 4.
अस्थिसञ्चयने विप्रो V. I., P. 284, 9.
अस्नातश्च पुमान्नार्हो V. I., P. I. 268, 14.
अस्नात्वा चाप्यहुत्वा च V. I., P. II., 208, 5.
अस्नात्वा नाचरेत् कर्म V. I., P. I., 258, 13.
अस्नात्वा तु यदा भुङ्क्ते V. II., P. II., 143, 9.
अस्पृश्यस्पर्शनं कृत्वा V. II., P. II., 143, 2.
अस्पृश्यस्पर्शने चैव V. I., P. I., 288, 2.
अस्माकं चैव सर्वेषां V. II., P. I., 236, 3.
अस्माकं निश्चमस्त्येतत् V. I., P. I., 417, 13.
अस्माकं सम्पदं ब्रूहि V. II., P. II., 187, 11.
अस्मिन्काले न दोषः स्यात् V. I., P. II., 29, 11.
अस्मिन् कलियुगे घोरे V. II., P. II., 162, 10.
अस्य तु वेदवित्वात् V. I., P. I., 39, 8.
अस्यां यो जायते पुत्रः V. I., P. II., 70, 14.
अस्य वेदस्य सर्वज्ञः V. I., P. I., 113, 3.
अस्य सर्वस्य शृणुत V. II., P. II., 211, 14.
अस्वर्ग्यं लोकविद्विष्टं V. I., P. II., 65, 7.
अस्वर्ग्या ह्याहुतिः सा स्यात् V. I., P. II., 279, 8.
अस्वतन्त्रा धर्मे स्त्री V. II., P. I., 18, 17.
[illegible] सर्वमेवैतत् V. I., P. I., 4[illegible], 6.

अह.—

[illegible] इजानीयात् V. I., P. I., 133, 5.
[illegible]कार इ यथावर्णं V. II., P. II., [illegible]13.
[illegible]वकीर्णिपशुश्छागं V. I., P. II., 300, 4.
अहन्येकादशे तेषां V. I., P. II., 458, 16.
अहन्येकादशे नाम V. I., P. II., 19, 11.
अहमेव न जानामि V. II., P. I., 377, 2.
अहरहर्ब्राह्मणेभ्योऽन्नं V. I., P. I., 392, 1; 400, 6.
अहविष्यस्य V. I., P. I., 382, 7.
अहस्त्वरसकन्यासु V. I., P. II., 245, 4.

अहानि पञ्च विमाम्यान् V. II., P. II., 199, 14.

अहिंसकः शुभाचारः V. I., P. I., 482, 6.

अहिंसा गुरुशुश्रूषा V. I., P. I., 84, 11.

अहिंसा सत्यमक्रोधं V. II., P. II., 170, 2.

अहिंसा सत्यमस्तेय V. I., P. II., 181, 10.

अहिंसा सत्यवचनम् V. I., P. I., 128, 1.

अहिंसा ऽस्तेय-माधुर्यं V. II., P. II., 169, 9.

अहिंसा सत्यमक्रोधो V. I., P. II., 366, 3.

अहिंसया च भूतानाम् V. I., P. II., 194, 18.

अहीनाङ्गो ह्यरोगश्च V. II., P. II., 8, 8.

अहुत्वाऽग्निमसन्तर्प्य V. I., P. I., 409, 3.

अहोरात्रात्तथा शुद्धिः V. I., P. II., 243, 15.

अहोरात्रोपवासेन V. II., P. I., 398, 4.

अहोरात्रोषितः स्नात्वा V. I., P. I., 438, 4.

अहोरात्रोषितः स्नात्वा V. II., P. I., 453, 11.

अहोरात्रोषितः स्नात्वा V. II., P. I., 110, 6.

अहोरात्रोषितः स्नात्वा V. II., P. II., 142, 15.

अहोरात्रस्य यः सन्धिः V. I., P. I., 288, 15.

अहोरात्रोषितो भूत्वा V. II., P. I., 327, 1.

अहोरात्रोषितो भूत्वा V. II., P. I., 436, 9.

अहोरात्रोषितो भूत्वा V. II., P. II., 145, 7.

अहोरात्रोषितो भूत्वा V. II., P. II., 144, 8.

अहोरात्रोषितो भूत्वा V. II., P. I., 399, 9.

अहोरात्रं तृतीयेऽह्नि V. II., P. I., 162, 6.

अहोरात्रं न भोक्तव्यम् V. I., P. I., 437, 4; 437, 14; 438, 8.

अहः षोडशकं यत्तु V. I., P. II., 319, 16.

अहःसंवत्सरादर्वाक् V. I., P. II., 233, 2.

अहःशेषे द्वाभ्याम् V. I., P. II., 266, 23.

अहः पराकं तत्रैकम् V. II., P. II., 171, 3.

अहः प्रातरहर्नक्तम् V. II., P. II., 171, 2.

अह्नः षट्सु मुहूर्तेषु V. I., P. II., 391, 3.

अह्नः पूर्वं द्वियामं वा V. I., P. II., 7, 5.

अन्हि चेद्वहनं कुर्यात् V. I., P. II., 275, 7.

अन्हो मासस्य षण्णां वा V. I., P. II., 142, 1.

आ.

आकण्ठस्य प्रमाणं तु V. II., P. I., 123, 4.

आकाशं गमयेत्पिण्डं V. I., P. II., 439, 10.

आकाशमिव पङ्केन V. II., P. I., 414, 11.

आकाशमिव पङ्केन V. I., P. I., 198, 18.

आकाशात्तु वायुः V. I., P. I., 105, 6.

आकाशे भुवि मूर्ध्नीति V. II., P. II., 15, 8.

आकाशे सगुणो वायुः V. I., P. I., 96, 7.

आकाशेऽसिर्यथा क्षिप्तः V. I., P. II., 196, 6.

आकालिकमनध्यायं V. I., P. I., 158, 8.

आकिञ्चन्यमदम्भश्च V. I., P. II., 196, 8.

आकीर्णं भिक्षुकैर्वान्यैः V. I., P. II., 190, 7.

आकुष्टस्ताडितो वाऽपि V. II., P. II., 97, 12.

आक्रोशमनृतं कृत्वा V. II., P. I., 455, 6.

आक्रोशानर्थहिंसायाम् V. II., P. I., 180, 13.

आक्रोशेऽनृतवादे वा V. II., P. I., 458, 13.

आक्षिप्तो मोघबीजश्च V. I., P. II., 76, 6.

आखु-मूषक-मार्जार- V. I., P. II., 388, 14.

आखुर्नकुल-मार्जारौ V. II., P. I., 66, 12.

आखोर्मूत्रं पुरीषं च V. II., P. II., 185, 3.

आख्यानानि तथान्यानि V. II., P. II., 160, 1.

आख्यानानीतिहासांश्च V. I., P. II., 422, 7.

आगमिष्यति यत्पापं V. I., P. I., 185, 6.

आगःस्वपि तथाऽन्येषु V. I., P. I., 455, 1.

आग्नेयं V. II., P. II., 283, 8.

आग्नेयं भस्मना-ऽऽपाद-V. II., P. II., 14, 4.

आग्नेयं भस्मना स्नानं V. II., P. II., 16. 1.

आग्नेयमष्टाकपालं V. I., P. I., 449, 18.

आचमेत विशुद्ध्यर्थं V. I., P. I., 278, 10.

आचम्य च ततः कुर्यात् V. I., P. I., 393, 1.

आचम्य च ततो दद्यात् V. I., P. I., 364, 4.

आचम्य देवं ब्रह्माणं V. I., P. II., 193. 8.

आचम्य प्रयतो नित्यम् V. I., P. I., 303, 2.

आचम्य प्रयतो नित्यं V. I., P. I., 258, 6.

आचम्य प्रयतः पश्चात् V. I., P. I., 279. 9.

आचम्य प्रयतः पश्चात् V. I., P. I., 279, 12.

आचम्याङ्गुष्ठमात्रेण V. I., P. I., 432, 1.

आचम्याग्न्यादि सलिलम V. I., P. II., 295, 4.

आचम्यातः परं मौनी V. II., P. II., 195, 6.

आचाम्याऽऽवर्त्तनोऽक्रोधः V. I., P. I., 415, 8.

आचरेदुषसि स्नानं V. I., P. I., 260, 6.

आचान्तः पुनराचामेत् V. I., P. I., 241, 15.

आचान्तः पुनराचामेत् V. I., P. I., 431, 18.

आचान्तः पुनराचामेत् V. I., P. I., 241, 12.

आचान्तेषु पुनर्दद्यात् V. I., P. II., 434, 17.
आचान्तेष्वंके V. I., P. II., 430, 10.
आचान्तेभ्यो द्विजेभ्यस्तु V. I., P. II., 437, 6.
आचान्तेषूदकं दद्यात् V. I., P. II., 434, 12.
आचान्तोऽप्यशुचिस्तावत् V. I., P. I., 432, 9.
आ चान्नपरिणामात्तु V. I., P. II., 365, 19.
आचाममथ पिण्याकं V. II., P. II., 184, 3.
आचाममथ पिण्याकं V. II., P. II., 183, 15.
आचामस्तानि निर्हन्ति V. II., P. II., 185, 1.
आचाममेव भुक्त्वार्थ V. II., P. II., 4, 11.
आचामेदश्रुपाते च V. I., P. I., 239, 3.
आचामेत्सम्भवे चैषां V. I., P. I., 307, 5.
आचारलक्षणो धर्मः V. I., P. I., 143, 16.
आचारहीनः क्लीबश्च V. I., P. II., 351, 12.
आचारात् कीर्तिमाप्नोति V. I., P. I., 143, 11.
आचाराल्लभते ह्यायुः V. I., P. I., 143, 10.
आचार्ये च प्रेते V. I., P. II., 49, 3.
आचार्ये तु खलु प्रेते V. I., P. II., 48, 9.
आचार्यनिन्दाश्रवणे V. I., P. I., 131, 1.
आचार्य-पत्नी V. I., P. II., 249, 1.
आचार्यपत्नीं स्वसुतां V. II., P. I., 317, 9; 326, 2.
आचार्य-पितृपाध्यायान् V. I., P. II., 278, 12.
आचार्यपुत्रः शुश्रूषुः V. I., P. I., 146, 8.
आचार्य-मातार्य-V. I., P. I., 336, 1.
आचार्यभार्यागमने V. II., P. II., 269, 3.
आचार्य-मातामहे V. I., P. II., 248, 3.
आचार्यमृत्विजश्चैव V. II., P. II., 224, 2.
आचार्ये त्वाऽप्युपाध्याये V. I., P. II., 279, 1.
आचार्ये शतसाहस्रं V. II., P. II., 65, 11.
आचार्यांश्चैव गन्धर्वान् V. I., P. I., 356, 13.
आचार्यस्य च राज्ञश्च V. II., P. I., 325, 10.
आचार्यस्य पराक्रं तु V. II., P. I., 328, 6.
आचार्ये स्वमुपाध्यायं V. I., P. II., 278, 4.
आच्छाद्य चार्चयित्वा च V. I., P. II., 84, 2.
आजं गव्यं वा V. I., P. II., 33, 1.
आजन्मनस्तु चौलान्तं V. I., P. II., 245, 12.
आजन्मसप्तमेतस्मात् V. I., P. I., 130, 7.
आजीवनार्थं धर्मस्तु V. I., P. I., 454, 6.
आज्यं च गार्हपत्ये तु V. I., P. I., 159, 1.
आज्यं पयोदधीत्येतत् V. I., P. II., 158, 14.
आज्यं हव्यमनादेशे V. I., P. II., 316, 4.

आज्यहोमो हविषश्चा- V. II., P. I., 299, 15.

आज्यैनैव हि शालामी V. II., P. I., 195, 14.

आज्ञाच्छेदी मम द्वेषी V. II., P. I., 9, 22.

आज्ञासम्पादिनीं दक्षाम् V. II., P. II., 114, 17.

आढकैस्तैश्चतुर्भिश्च V. I., P. II., 141, 10.

आततायिद्विजाग्र्याणां V. I., P. I., 134, 8.

आदसेभोजनं तेषां V. I., P. II., 424, 7.

आतुराणां च संन्यासे V. I., P. II., 149, 19.

आतुरस्नान उत्पन्ने V. II., P. I., 169, 10.

आतुरामभिशुप्तां वा V. II., P. I., 246, 7.

आतुरामभिशस्तां च V. II., P. I., 214, 18.

आत्मज्ञः शौचवान् शान्तः V. II., P. II., 214, 12.

आत्मघातकस्पर्शन- V. II., P. I., 26, 1.

आत्मतुल्यं सुवर्णं वा V. II., P. II., 88, 8.

आत्मना पिबति क्षीरं V. II., P. II., 239, 1.

आत्मना शस्त्रघातो वा V. II., P. I., 71, 4.

आत्मनाशः सनिर्घाते V. II., P. I., 22, 20.

आत्मना सम्मिते कूपे V. II., P. I., 345, 9.

आत्मनैव सहायेन V. I., P. II., 194, 12.

आत्मनः कामकारेण V. II., P. II., 224, 19.

आत्मनः पीवको मूढः V. II., P. II., 223, 2.

आत्मवत्त्वमलोभत्वं V. I., P. I., 84, 12.

आत्मनो यदि वाऽन्येषां V. II., P. I., 248, 7.

आत्मनो यदि वाऽन्येषां V. II., P. I., 246, 11.

आत्मनोऽर्थे क्रियारम्भो V. II., P. II., 103, 1.

आत्मन्यग्नीन् समारोप्य V. I., P. II., 159, 20.

आत्मन्यग्नीन् समारोप्य V. I., P. II. 152, 19.

आत्मनस्त्यागिनां नास्ति V. I., P. I., 1, 8.

आत्मन्येव च सन्तुष्टः V. I., P. II., 176, 17.

आत्मानं घातयेद्यस्तु V. II., P. I. 20, 22.

आत्मानं घातयेद्यस्तु V. I., P. II., 228, 6.

आत्मानं घातयेद्यस्तु V. II., P. I., 22, 9.

आत्मानं दक्षिणाहोमो V. I., P. I., 170, 3.

आत्मानं धर्मकृत्ये च V. I., P. II., 385, 2.

आत्मानं पीडयित्वापि V. I., P. II., 190, 18.

आत्मानं सर्वकार्याणि V. I., P. I., 467, 13.

आत्मानं स्पर्शयेद्यस्मै V. II., P. I., 47, 4.

आत्मार्थं V. II., P. II., 100, 7.

आत्मार्थं च क्रियारम्भो V. II., P. I., 16, 13; 364. 2.

आत्मा रिपुभ्यः संरक्ष्यः V. I., P. II., 474, 2.

आत्मा वा इदम्- V. I., P. I., 99, 11.

आत्मीयेष्वपि न स्यायात् V. I., P. I., 286, 1.

आत्मैव पोषितो येन V. II., P. II., 240, 12.

आत्रिपक्षात् त्रिरात्रं स्यात् V. I., P. II., 232, 19.

आथर्वणाश्च ये केचित् V. II., P. II., 159, 11.

आददीत मृदोऽपश्च V. II., P. I., 195, 16.

आददीत यतो ज्ञानं V. I., P. I., 322, 13.

आदध्यामिर्धनोऽप्यग्निम् V. I., P. I., 161, 11.

आदर्शाञ्जन-माङ्गल्य- V. I., P. I., 320, 17.

आदाने च विसर्गे च V. I., P. I., 470, 7.

आ दाहाद् दशाहाच्च V. I., P. II., 464, 5.

आदिकर्ता स भूतानां V. I., P. I., 106, 3.

आदित्यकिरणैः पूतं V. I., P. I., 287, 10.

आदित्यमम्बिकां विष्णुं V. I., P. I., 365, 1.

आदित्यमर्चयित्वा तु V. II., P. II., 49, 11.

आदित्यवारे त्वारोग्यं V. I., P. II., 315, 1.

आदित्यादिग्रहाणां च V. I., P. I., 193, 7.

आदित्यादिदिनेष्वेवं V. I., P. II., 315, 10.

आदित्याभिमुखो भूत्वा V. II., P. I., 302, 11.

आदित्याभिमुखस्तिष्ठन् V. I., P. I., 296, 2.

आदित्या वसवो रुद्राः V. I., P. I., 315, 3.

आदित्ये दर्शयित्वान्नं V. I., P. II., 193, 6.

आदिप्रभृति या साध्वी V. II., P. I., 58, 7.

आदिशेत् प्रथमे पिण्डे V. I., P. II., 456, 10.

आदि-मध्या-ऽवसानेषु V. I., P. II., 40, 3.

आदेशी वेदविक्रेता V. II., P. I., 449, 21.

आदौ तावत् प्रभाते V. II., P. II., 16, 17.

आदौ मध्येऽवसाने वा V. I., P. II., 321, 20.

आद्यं श्राद्धमशुद्धोऽपि V. I., P. II., 467, 17.

आद्यन्तयोर्वर्णयोस्तु V. I., P. II., 448, 19.

आद्यमेकादशे कुर्यात् V. I., P. II., 468, 9.

आद्ये कृते तु यो धर्मः V. I., P. I., 83, 1.

आद्येऽवसाने श्राद्धस्य V. I., P. II., 491, 21.

आद्येन्द्रावेव कर्तव्या V. I., P. II., 216, 9.

आ द्वादशाहाच्चारिणां V. II., P. I., 166, 15.

आ द्वाविंशात् क्षत्रबन्धोः V. I., P. II., 31, 13.

आधत्त पितरो गर्भम् V. I., P. II., 438, 11.

आधानकाले सोमे च V. I., P. II., 296, 20.
आधायाग्नीन् विशुद्धात्मा V. I., P. I., 161, 16.
आधारलोपे तु V. II., P. I., 146, 12.
आध्यात्मिकीं कथां भुक्त्वा V. I., P. II., 185, 5.
आनन्दी भवेति V. I., P. I., 102,16.
आनन्त्यात्कुलधर्माणां V. I., P. II., 453, 12.
आनन्त्यादेव कल्पानां V. I., P. II., 372, 10.
आनीय विप्रसर्वस्वं V. II., P. II., 68, 14.
आनुलोम्येन कुर्वीत V. II., P. I., 151, 7.
आनुलोम्येन सम्भूताः V. I., P. II., 118, 17.
आनुष्टुभस्य सूक्तस्य V. I., P. I., 367, 9.
आनृशंस्यं परो धर्मो V. I., P. II., 346, 14.
आप एव सदा पूताः V. I., P. I., 287, 4.
आपत्काले स्वयं कुर्वन् V. I., P. II., 5, 7.
आपत्स्वपि च कष्टासु V. I., P. II., 5, 3.
आपद्गतः सम्प्रगृह्णन् V. II., P. I., 414, 2.
आपद्यपि विना तांश्च V. II., P. II., 141, 1.
आपद्धर्मेषु यत् प्रोक्तं V. II., P. I., 236, 12.
आपस्तम्बाः पाठिस्याद्युः V. I., P. II., 448, 15.
आपद्यनग्नौ तीर्थे च V. I., P. II., 334, 2.
आपद्यपि च कष्टायां V. I., P. II., 257, 17.
आपद्यपि न कांस्ये तु V. I., P. II., 191, 10.
आपद्वृत्तिर्द्विजाग्र्याणाम् V. I., P. I., 136, 10.
आपीनहस्त-पादां च V. I., P. II., 56, 3.
आपोशनक्रियापूर्वं V. I., P. II., 43, 7.
आपोशानं प्रदायाथ V. I., P. II., 421, 8.
आपोहिष्ठेत्यमापश्च V. I., P. I., 275,8
आपोहिष्ठेत्यृग्भिः कुर्यात् V. I., P. I., 293, 3.
आपः पुण्याः पवित्राश्च V. I., P. I., 275, 4.
आपः पुनन्तु V. I., P. I., 55, [illegible]
आपः प्रदाय V. I., P. I., 408, 1[illegible]
आपः पुनन्तु मन्त्रेण V. I., P. I., 297, 10.
आपः पुनन्तु मध्याह्ने V. I., P. I., 295, 7.
आपः शुद्धा भूमिगताः V. II., P. [illegible] 191, 5.
आपः शुद्धा भूमिगताः V. II., P. 155, 12.
आपः सुराभाजनस्थाः V. II., P. 444, 1.
आपः स्वभावतो मेध्याः V. I., P. 287, 7.
आप्तः प्रियोऽथ विधिवत् V. I., P. 146, 11.
आप्तः शक्तोऽर्थदः साधुः V. I., P. 146, 9.
आप्यायनाय भूतानां V. I., P. 385, 7.
आप्यायस्व V. II., P. I., 299,

आप्रापणात् V. I., P. II., 198, 1.
आप्लुतान् पुनराश्वान्तान् V. I., P. II., 292, 14.
आन्हिके कृच्छ्रपादः स्यात् V. II., P. I., 424, 10.
आ ब्रह्मस्तम्बपर्यन्तं V. I., P. I., 361, 1.
आभ्युदयिके V. I., P. II., 459, 10.
आमन्त्रणं विना भुक्त्वा V. II., P. II., 252, 12.
आमन्त्रितश्चिरं नैव V. I., P. II., 267, 1.
आमन्त्रितश्च यो विप्रो V. I., P. II., 366, 15.
आमन्त्रितस्तु यः श्राद्धे V. I., P. II., 367, 12.
आमन्त्रितस्तु यः श्राद्धे V. I., P. II., 367, 16.
आमन्त्रितास्तु ते विप्राः V. I., P. II., 366, 1.
आमन्त्र्य गच्छेत V. I., P. II., 50, 6.
आमं पूयन्ति संसारे V. I., P. II., 41, 4.
आमं मांसं घृतं क्षौद्रं V. II., P. I., 115, 3.
आमं वा यदि वा पक्वं V. II., P. I., 376, 3.
आमपात्रेऽन्नमादाय V. I., P. II., 287, 9.
आममेवाऽऽदीतान्स्यात् V. I., P. II., 41, 3.
आमश्राद्धं द्विजःकुर्यात् V. I., P. II., 334, 13.
आमश्राद्धं द्विजैः कार्यं V. I., P. II., 334, 6.
आमश्राद्धं प्रकुर्वीत V. I., P. II., 334, 3.
आमश्राद्धे तथा भुक्त्वा V. II., P. I., 425, 3.
आमश्राद्धे भवेदर्धं V. II., P. I., 425, 16.
आमश्राद्धाशने त्रिरात्रं V. II., P. I., 392, 6.
आमिषेण तु यच्छिद्रं V. II., P. I., 172, 3.
आमृत्योश्चाचरन् शौचं V. I., P. I., 233, 9.
आमृत्योः श्रियमन्विच्छेत् V. I., P. II., 138, 14.
आम्नातमातुरस्नाने V. I., P. I., 287, 11.
आम्र-पुन्नाग-बिल्वानाम् V. I., P. I., 252, 1.
आम्रान् पालेवतानिक्षून् V. I., P. II., 370, 6.
आम्र फलार्थं इत्यादि V. I., P. I., 57, 4.
आयतं पर्वतः कृत्वा V. I., P. I., 237, 5.
आयसं तैजसं पात्रं V. II., P. I., 302, 2.
आयान्ति तस्मात्तदहः V. I., P. II., 23, 17.
आयाहीन्द्र पथिभिरीळितेभिः V. I., P. II., 65, 15.
आयुःक्षीणा दिवा निद्रा V. I., P. I., 439, 3.
आयुः सुवर्णकारान्नं V. II., P. I., 378, 8.
आयुरस्य निकृन्तामि V. II., P. II., 235, 17.
आयुर्बलं यशो वर्चः V. I., P. I., 252, 11.
आयुर्वृद्धयादिकं पश्चात् V. II., P. II., 280, 8.

आयुष्मन्तं सुतं विन्देत् V. I., P. II., 438, 16.

आयुष्यं प्राङ्मुखो भुङ्क्ते V. I., P. I., 429, 18.

आयुष्मान् भव सौम्येति V. I., P. I., 324, 1.

अयोगवश्च क्षत्ता च V. I., P. II., 121, 5.

आरम्भरुचिता ऽधैर्यम् V. II., P. II., 216, 9.

आरम्भरुचिता ऽधैर्यम् V. II., P. II., 216, 9.

आरम्भे सर्वकृच्छ्राणां V. II., P. II., 195, 13.

आरण्यानां च सर्वेषां V. I., P. II., 380, 13.

आरनालं तथा क्षीरं V. II., P. I., 416, 5.

आरब्धस्यानुगुण्येन V. II., P. II., 277, 1.

आरभन्ते क्रमेणैव V. II., P. II., 277, 11.

आरभेत नवैः पात्रैः V. I., P. II., 368, 5.

आराधयेन्महादेवं V. I., P. I., 372, 6.

आराम- V. II., P. II., 132, 8.

आराम-तटाकौ- V. II., P. II., 120, 6.

आरुणि- प्रजापतेः V. I., P. II., 167, 1.

आरूढपतितस्यैव V. II., P. I., 372, 13.

आरूढपतिताज्जातो V. II., P. I., 306, 6.

आरूढपतिते चैव V. I., P. I., 188, 17.

आरोग्यं दारुणं V. I., P. II., 314, 9.

आरोग्य-पुत्र-मित्रार्थी V. I., P. I., 288, 4.

आरोग्यमथ सौभाग्यं V. I., P. II., 315, 8.

आरोहणं गोवृष-कुञ्ज-V. II., P. II., 3, 2.

आर्तं न चानुकम्पन्ते V. II., P. I., 9, 11.

आर्तः कुर्याद्यथाशक्ति V. I., P. I., 230, 3.

आर्त्तवाभिप्लुता नारी V. II., P. I., 163, 16.

आर्त्तवाभिप्लुता नारी V. II., P. I., 164, 1.

आर्त्तवाभिप्लुता नारी V. II., P. I., 164, 11.

आर्त्तवी रजसा प्रोक्ता V. II., P. I., 167, 2.

आर्तवे देश-कालानां V. I., P. II., 334, 5.

आर्त्तानां मार्गमाणानां V. II., P. I., 234, 3.

आर्त्तानामन्नदानं च V. I., P. I., 191, 7.

आर्तिं वा महतीं याति V. II., P. I., 235, 12.

आर्द्रचर्माऽसृगित्येतद् V. II., P. I., 366, 9.

आर्द्रं तृणं गोमयं V. I., P. I., 241, 8.

आर्द्रपादस्तु भुञ्जीयात् V. I., P. I., 415, 15.

आर्द्रवस्त्र दशैते तु V. I., P. II., 403, 12.

आर्द्रवासा जले कुर्यात् V. I., P. I., 249, 5.

आर्द्रवासाश्चरेत् कृच्छ्रं V. II., P. I., 301, 19.

आर्द्रवासास्तु हेमन्ते V. I., P. II., 143, 15.
आर्द्रायां शौर्यमाप्नोति V. I., P. II., 312, 12.
आधिकः कुलमित्रश्च V. II., P. I., 431, 6
आर्षश्चैवाथ दैवश्च V. I., P. II., 45, 10.
आर्षे गोमिथुनं शुल्कं V. I., P. II., 88, 6.
आर्षोढाजः सुतस्त्रींस्त्रीन् V. I., P. II., 86, 17.
आलस्यादन्नदोषाच्च V. II., P. I., 9, 15
आवर्तनोल्लेखन- V. II., P. I., 176, 2.
आवाहन-स्वधाकार- V. I., P. I., 388, 13.
आवाहनाग्नौकरण-V. I., P. II., 447, 15.
आवाहयेदनुज्ञातो V. I., P. II., 403,5.
आविकं मार्गमौष्ट्रं च V. I., P. II., 376, 17.
आविकं वैश्यस्य V. I., P. II., 35, 20.
आविकं सन्धिनीक्षीरं V. I., P. II., 380, 12.
आवृत्य प्राणमायम्य V. I., P. II., 432, 17.
आशापहर्ता तु नरः V. II., P. II., 225, 7.
आशिष वा कुरुश्रेष्ठ V. I., P. I., 324, 17.
आशौचम् V. I., P. II., 256, 4.
आशौचं तु भवेत्तस्य V. I., P. II., 277, 4.
आशौचं न भवेल्लोके V. I., P. II., 258, 10.
आशौचं पक्षिणीं रात्रिं V. I., P. II., 251, 12.
आशौचं पुनरागच्छेत् V. I., P. II., 265, 2.
आशौचं बान्धवानां तु V. I., P. II., 241, 16.
आ शौचान्तं मृजेच्छिश्नं V. I., P. I., 226, 18.
आशौचमुदकं पिण्डम् V. I., P. II., 458, 8.
आशौचमन्तरा दर्शो V. I., P. II., 291, 3.
आशौचस्य च-ह्रासेऽपि V. I., P. II., 289, 19.
आशौचान्ते ततः सम्यक् V. I., P. II., 294, 4.
आशौचापगमे V. II., P. I., 420, 5.
आशौचे तु व्यतिक्रान्ते V. I., P. II., 330, 20.
आशौचे तु समुत्पन्ने V. I., P. II., 24, 4.
आशौचे यत्तु शूद्रस्य V. II., P. I., 421, 5.
आशौचोपरमं कार्यम् V. I., P. II., 23, 7.
आ श्मशानादनुव्रज्य V. I., P. II., 235, 15.
आश्रमत्रयमुक्तस्य V. I., P. II., 182, 1.
आश्रमी चेत्तप्तकृच्छ्रं V. I., P. II., 157, 2.
आश्रमे वृक्षमूले वा V. II., P. II., 57, 7.
आश्रमेषु यथाकालं V. I., P. I., 467, 11.
आश्रयः शस्त्रदाता च V. II., P. I., 285, 13.
आश्रयः शस्त्रदाता च V. II., P. II., 62, 14.
आश्रितस्याऽपि विदुषः V. II., P. I., 325, 9.

आश्वयुक्शुक्लनवमी V. I., P. I., 155, 16.
आषाढस्याथ दशमी V. I., P. I., 156, 2.
आषाढस्यापि दशमी V. I., P. II., 311, 15.
आषाढादिश्चतुर्मासं V. I., P. I., 281, 6.
आषाढादींश्च चतुरः V. I., P. II., 183, 7.
आषाढासु यशः प्राप्तिः V. I., P. II., 313, 2.
आषाढीमवधिं कृत्वा य पक्षः V. I., P. II., 321, 5.
आषाढीमवधिं कृत्वा पञ्चमं V. I., P. II., 321, 2.
आषाढ्यां V. II., P. II., 189, 5.
आषाढ्यां प्रौष्ठपद्यां वा V. II., P. II., 127, 16.
आषाढ्यामथ कार्तिक्यां V. I., P. II., 310, 10.
आषाढ्याः पञ्चमः पक्ष V. I., P. II., 320, 6.
आ षोडशाद्बालाः V. II., P. I., 122, 5.
आ षोडशाद् ब्राह्मणस्य V. I., P. II., 31, 12.
आ सङ्गवान्तं प्रातः V. I., P. I., 314, 6.
आसनं चैव यानं च V. I., P. I., 470, 1.
आसनं चोरयित्वा तु V. II., P. II., 256, 12.
आसनं पाचलोपश्च V. I., P. II., 184, 11.
आसनं शयनं यानं V. II., P. I., 190, 16.
आसनं शयनं यानं V. II., P. I., 187, 9.
आसनं संस्पृशन् V. I., P. II., 399, 6.
आसनाच्छयनाद्यानात् V. II., P. I., 28, 2.
आसनादुत्थितस्तस्मिन् V. I., P. I., 432, 12.
आसनानि विचित्राणि V. II., P. II., 262, 1.
आसनारूढमन्नाद्यं V. I., P. II., 377, 1.
आसनाऽऽवसथौ शय्यां V. I., P. I., 401, 5.
आसनं चासनं दद्यात् V. I., P. II., 402, 10.
आसनेषूपक्लृप्तेषु V. I., P. II., 399, 2.
आसनेषु सदर्भेषु V. I., P. II., 398, 18.
आ समाप्तेः शरीरस्य V. I., P. II., 50, 16.
आ समावर्तनात् कुर्यात् V. I., P. II., 44, 18.
आसाद्य सहपिण्डत्वं V. I., P. II., 445, 17.
आसां महर्षिचर्याणां V. I., P. II., 146, 4.
आसामन्यतमां गत्वा V. II., P. I., 324, 18.
आ सायं कर्मणः प्रातः V. I., P. I., 314, 15.
आ सायमाहुतेः V. I., P. I., 314, 11.
आ सायं श्राद्धशालायां V. I., P. II., 440, 15.
आसीनः V. I., P. I., 44, 7.
आसीनः पश्चिमां सन्ध्यां V. I., P. I., 300, 14.
आसीनः प्राङ्मुखो ऽश्नीयात् V. I., P. I., 120, 10.

आसीनश्च स्थितो वापि V. II., P. II., 191, 4.

आसीनास्त्वपि चासिनो V. II., P. I., 246, 6.

आसीनास्त्वासीनः V. II., P. I., 249, 9.

आसुरं तद्भवेच्छ्राद्धं V. I., P. II., 142, 14.

आसुरादिविवाहेषु V. I., P. II., 457, 9.

आसुरादिविवाहेषु V. I., P. II., 457, 2.

आस्तिक्यं ब्रह्मसंस्पर्शः V. I., P. II., 181, 12.

आस्ते व्रजति यो नित्यं V. I., P. II., 196, 11.

आ स्नानकालं नाश्नीयात् V. II., P. I., 163, 9.

आहरेज्जलमध्यात्तु V. I., P. I., 228, 4.

आहरेन्मृत्तिकां विप्रः V. I., P. I., 227, 7.

आहवे च महीं लब्ध्वा V. I., P. I., 467, 17.

आहवे निधनं कुर्यात् V. I., P. I., 467, 16

आहारं तु रह कुर्यात् V. I., P. I., 225, 17.

आहारं मैथुनं निद्रां V. I., P. I., 191, 4

आहारमात्रादधिकं V. I., P. II., 42, 10

आहारार्थं द्विजो दत्त्वा V. II., P. I., 302, 15.

आहारेषु च ये शेषाः V. II., P. II., 185, 5.

आहिताग्निश्च V. I., P. II., 22, 13.

आहिताग्नेर्द्विजाग्र्यस्य V. II., P. II., 76, 9.

आहिताग्नेर्द्विजाग्र्यस्य V. II., P. I., 102, 9.

आहिताग्निर्यथान्यायं V. I., P. II., 286, 19.

आहिताग्निर्विशेषेण V. II., P. I., 376, 12.

आहिताग्निरुपस्थानं V. II., P. II., 141, 16.

आहिताग्निस्तु यो विप्रः V. II., P. I., 378, 3.

आहिताग्निस्तु यो विप्रः V. II., P. I., 375, 9.

आहिताग्नेः पितृयज्ञेनं V. I., P. II., 333, 11.

आहिताग्नेः सिनीवाल्याम् V. I., P. II., 452, 1.

आहुतिर्नातिपद्येत V. I., P. I., 314, 16.

आहूतश्चाप्यधीयीत V. I., P. I., 151 15.

आहूताध्यायी V. I., P. II., 49, 8.

आहूता या तु वै भर्त्रा V. II., P. I., 34, 12.

आहूतोऽध्ययनं कुर्यात् V. I., P. I., 152, 10.

आहूय दानं कन्यायाः V. I., P. II., 84, 13.

आहूय भावयेदेकः V. II., P. I., 236, 17.

आहृतामन्यशौचार्थम् V. I., P. I., 228, 9.

आहृत्य दक्षिणाग्निं तु V. I., P. II., 412, 21.

आहृत्य निर्वपेत् V. I., P. II., 50, 7.

इ.

इक्-श्तिपौ धातुनिर्देशे V. II., P. I., 449, 5.

इच्छया ऽन्योन्यसंयोगः V. I., P. I., 85, 1.

इच्छेत् त्रयोदशीश्राद्धं V. I., P. II., 326, 1.

इज्यते भरतश्रेष्ठ V. I., P. I., 160, 2.

इज्या-ऽध्ययन-दाने च V. I., P. I., 85, 4.

इदं मृष्टमिदं नेति V. I., P. II., 185, 9.

इदं यज्ञोपवीतं तु V. I., P. I., 169, 10.

इदं शास्त्रं तु कृत्वाऽसौ V. I., P. I., 116, 6.

इदं सामासिकी ज्ञेयं V. II., P. II., 216, 14.

इतिहास-पुराणानि V. I., P. I., 348, 2.

इतिहास-पुराणाद्यैः V. I., P. I., 438, 20.

इतिहास-पुराणानि V. I., P. I., 439, 4.

इत्युच्चार्य स्वहस्तेन V. I., P. I., 434, 5.

इत्युक्त्वोक्त्वा प्रियावाचः V. I., P. II., 437, 17.

इत्येतदखिलं प्रोक्तम् V. I., P. I., 444, 8.

इति जाति- V. II., P. II., 136, 10.

इत्यघमर्षणम् V. II., P. II., 190, 4.

इति धर्मप्रणेतारः V. I., P. I., 108, 10.

इत्युच्चार्य नरो दद्यात् V. I., P. I., 387, 3.

इति ते संशयो माभूत् V. I., P. I., 449, 11.

इत्थमग्नन् द्विजः श्राद्धं V. I., P. I., 425, 11.

इत्येतैर्लक्षणैर्युक्तान् V. I., P. II., 359, 14.

इतरानपि सख्यादीन् V. I., P. I., 401, 1.

इतरस्मिन्नितरस्मिन् V. I., P. II., 67, 17.

इत्यालोचनमर्थज्ञाः V. I., P. I., 120, 15.

इत्येताः काश्यपेनोक्ताः V. I., P. II., 57, 12.

इतस्ततोऽश्नन् V. II., P. II., 258, 10.

इतिहास-पुराणानि V. II., P. II., 160, 2.

इतिहास-पुराणानां V. II., P. II., 119, 6.

इति मत्वा स्वदारेषु V. I., P. II., 102, 15.

इत्येते चत्वारिंशत् V. I., P. II., 18, 18.

इत्यादि स्मृत्यन्तरवचनम् V. I., P. II., 331, 19.

इतिमलावहानि V. II., P. II., 138, 6.

इति कल्पयित्वाऽथ सावित्र्या V. I., P. I., 373, 14.

इतरेषां तु वर्णानां V. II., P. I., 55, 12.

इति सञ्चिन्त्य गच्छेयुः V. I., P. II., 253, 2.

इतरेषां पशूनां तु V. II., P. I., 340, 16.

इत्युपपातकानि V. II., P. II., 101, 1.

इत्येष मुनिभिः प्रोक्तः V. I., P. II., 58, 20.

इतरेष्ववशिष्टेषु V. I., P. II., 87, 3.

इन्द्रं मित्रं वरुणमग्निमाहुः V. I., P. I., 209, 6.

इन्द्रस्य वज्रोऽसि V. I., P. II., 168, 5.

इन्द्रः शुद्धः इत्यृचाऽऽपः V. I., P. I., 274, 6.

इन्द्रः शुद्धा ऋत्वभोपः V. II., P. I., 301, 16.
इन्द्रा-ऽनिल-यमा-ऽर्काणाम् V. I., P. I., 447, 20.
इन्द्राय V. II., P. II., 188, 4.
इन्द्रायेन्द्रपुरुषेभ्यः V. I., P. I., 384, 3.
इन्द्रियाणि तु सर्वाणि V. I., P. I., 96, 9.
इन्द्रियाणां निरोधेन V. I., P. II., 194, 17.
इन्द्रियाणि यशः स्वर्गम् V. I., P. I., 169, 19.
इन्द्रियार्थेषु सर्वेषु V. II., P. I., 10, 8.
इन्दुक्षय गजच्छाया V. I., P. II., 310, 16.
इन्दुक्षये मासि मासि V. I., P. II., 308, 4. 445, 11.
इन्द्रो धाता भग पूषा V. I., P. I., 358, 3.
इन्धनार्थे द्रुमच्छेदः V. II., P. II., 103, 3.
इन्धनार्थमशुष्काणां V. II., P. I., 16, 12.
इन्मार्थमथ यूपार्थे V. I., P. I., 160, 11.
इम मे वरुण V. I., P. I., 298, 18.
इमं लोकं मातृभक्त्या V. I., P. I., 377, 10.
इमां त्वमिन्द्रमीढ्वः V. I., P. II., 105, 16.
इमा रुद्राय तवसे V. II., P. II., 279, 13.
इमारुद्राय सूक्तं तु V. II., P. II., 280, 1.
इयं विशुद्धिरुदिता V. II., P. I., 13, 19.
इयं विशुद्धिरुदिता V. I., P. I., 34, 9.
इयं विशुद्धिरुदिता V. II., P. II., 60, 12.
इरावत्याम् V. I., P. II., 306, 15.
इषुं गृह्णाति V. I., P. II., 98, 18.
इषे त्वा V. I., P. II., 135, 15.
इष्टं स्यात् क्रतुभिस्तेन V. I., P. I., 447, 6.
इष्टका-लोष्ट-पाषाणैः V. I., P. I., 254, 1.
इष्टान् भोगान् हि वो देवाः V. I., P. I., 159, 14.
इष्टान्वा यदि वा ऽनिष्टान् V. I., P. II., 336, 18.
इष्टिश्राद्धे क्रतुर्दक्षः V. I., P. II., 403, 15.
इष्टिं वैश्वानरीं कुर्यात् V. I., P. II., 159, 10.
इष्टिं वैश्वानरीं कृत्वा V. I., P. II., 156, 10.
इष्टीनां पशुबन्धानाम् V. II., P. II., 198, 16.
इष्टैः सार्धं तु विधिवत् V. I., P. II., 443, 14.
इष्ट्वा च शक्तितो यज्ञैः V. I., P. II., 150, 6.
इष्ट्वा भैक्षाशिनो नित्यं V. II., P. II., 128, 14.
इ्ष्टेषां प्रथमे यामे V. II., P. II., 161, 11.
इष्यतेऽनुग्रहस्तेषां V. II., P. I., 130, 12.
इष्वस्त्रदारकाचार्यौ V. I., P. II., 359, 11.
इह चामुत्र चैकेषां V. II., P. II., 214, 4.
इह जन्मनि शूद्रत्वं V. II., P. I., 377, 10.

इह जन्मनि शूद्रास्ते V. II., P. II., 224, 15.

इह दुश्चरितैः केचित् V. II., P. II., 246. 16.

इह मानुषलोकेऽस्मिन V. II., P. II., 231, 6.

इहलोकमृतानां च V. II., P. II., 262, 3.

इहवाऽमुत्र वाऽज्ञस्य V. II., P. II., 276, 10.

इह शत्रुगृहे बद्धाः V. II., P. II., 264, 7.

इहाल्पमपि कृत्वा तु V. II., P. II., 209, 9.

इहैव फलदं कर्म V. II., P. II., 276, 11.

इहैव सा शुनी गृध्री V. II., P. I., 350, 13.

ई.

ईङ्खयन्ती अपेत् सूक्तं V. II., P. II., 280, 3.

ईतयो व्याधयस्तन्द्री V. I., P. I., 132, 17.

ईदृशस्य हि धर्मस्य V. I., P. I., 88, 11.

ईर्ष्यालुः V. II., P. II., 258, 10.

ईर्ष्यापण्डश्च सेव्यश्च V. I., P. II., 76, 5.

ईशः सर्वस्य जगतः V. I., P. I., 421, 4.

ईशानं त्वां भुवनानाम् V. I., P. I., 374, 13.

ईशानेन शिरोदेशं V. I., P. II., 14, 7.

ईशानेनाऽथ वा रुद्रैः V. II., P. I., 372, 8.

ईश्वरः स कथं भावैः V. II., P. II., 213, 13.

ईषद्धौतं नवं श्वेतम् V. I., P. I., 264, 14.

उ.

उक्तलक्षणसम्पन्नैः V. I., P. II., 337, 1.

उक्तानां यतिपात्राणाम् V. I., P. II., 184, 15.

उक्त्वा विरजसं मन्त्रम् V. I., P. II., 187, 12.

उक्तास्तत्रैमास्तु V. II., P. II., 272, 15.

उक्तो वर्णधर्मश्चाश्रमधर्मश्च V. II., P. I., 10, 18.

उग्रगन्धीन्यगन्धीनि V. I., P. II., 398, 18.

उच्छिष्टं न प्रभुञ्जीयात्तु V. I., P. II., 440, 8.

उच्छिष्टं पुरुषं स्पृष्ट्वा V. I., P. I., 239, 2.

उच्छिष्टं संस्पृशेद्विप्रः V. II., P. I., 100, 10.

उच्छिष्टान्ननिषेकं च V. I., P. I., 224, 22.

उच्छिष्टभागधेयं स्यात V. I., P. II., 426, 9.

उच्छिष्टमितरस्त्रीणां V. I., P. I., 425, 13.

उच्छिष्टलेपापहतानां V. II., P. I., 176, 12.

उच्छिष्टसन्निधानं तु V. I., P. II., 429, 8.

उच्छिष्टसन्निधौ पिण्डान V. I., P. II., 428, 11.

उच्छिष्टस्य विशेषेण V. II., P. II., 221, 10.

उत्सृष्टो गृह्यते यस्तु V. II., P. I., 48, 2.

उच्छिष्टोच्छिष्टसंस्पर्शे V. I., P. II., 400, 13.

उच्छिष्टोच्छिष्टसंस्पृष्टो V. II., P. I., 170, 19.

उच्छिष्टोच्छिष्टसंस्पर्शा V. II., P. I., 163, 1.

उच्छिष्टशेषो नास्यत्र V. I., P. I., 245, 11.

उच्छिष्टभागधेयेभ्यः V. I., P. I., 430, 15.

उच्छिष्टमन्नं दातव्यं V. I., P. I., 482, 13.

उच्छिष्ट संस्पृशेद्विप्रो V. II., P. I., 110, 5.

उच्छिष्टःसह सम्भाषेत् V. II., P. I., 108, 18.

उच्छिष्टाः पितरो यान्ति V. I., P. II., 425, 15.

उत यहीतासुः V. II., P. II., 285, 13.

उत्कृत्य वृषणौ वांऽपि V. II., P. I., 315, 12.

उत्कृष्टायाऽभिरूपाय V. II., P. II., 77, 5.

उत्तानेन तु हस्तेन V. I., P. I., 382, 12.

उत्तमं चापि मानुष्यं V. II., P. II., 241, 14.

उत्तम नाकमधिरोहति V. I., P. I., 350, 1.

उत्तमानामुयाल्लोकान् V. I., P. II., 228, 16.

उत्तमेष्टत्तमैर्नित्यं V. I., P. II., 74, 8.

उत्तमवृत्तमं कुर्यात् V. I., P. I., 401, 6.

उत्तमां गार्त्विकिमतां V. II., P. II., 219, 2.

उत्तरतः उमायै कल्पयामि V. I., P. I., 373, 12.

उत्तर-पूर्वदेशे V. I., P. I., 384, 16.

उत्तरमानसे V. I., P. II., 306, 10.

उत्तरतः श्रियै V. I., P. I., 370, 1.

उत्तराभिमुखान् विप्रान् V. I., P. II., 399, 16.

उत्तीर्णानां च पापानां V. II., P. II., 246, 15.

उत्तीर्य पीडयेद्वस्त्रं V. I., P. I., 262, 2.

उत्तीर्योदकमाचामेत् V. I., P. I., 240, 5.

उत्तरेऽक्षतसंयुक्तान् V. I., P. II., 397, 21.

उत्तरे पितृकार्ये तु V. I., P., I., 430, 3.

उत्तरे ब्रह्मयूपस्य V. I., P. II., 308, 1.

उत्तरेषामुत्तरोत्तरः V. I., P. II., 87, 10.

उत्तरेषु तु षट्स्वङ्गिः V. II., P. I., 195, 17.

उत्थानेन प्रसादेन V. I., P. I., 452, 19.

उत्थायोत्थाय बोद्धव्यं महद्भयम् V. I., P. I., 220, 16.

उत्थायोत्थाय बोद्धव्यं किमद्य V. I., P. I.. 220, 14.

उत्थाय पश्चिमे यामे V. I., P. I., 468, 7.

उत्थाय पश्चिमे रात्रे V. I., P. I., 221, 16.

उत्थायार्कम्प्रति प्रोहेत् V. I., P. I., 296, 4.

उत्थाय वाससी शुक्ले V. I., P. I., 262, 13.

उत्पत्ति-प्रलयौ चैव V. I., P. I., 186, 1.

उत्पद्यते गृहे यस्य V. II., P. I., 46, 9.

उत्पन्ने सङ्कटे घोरे V. I., P. II., 149, 17.
उत्पादयेच्च कवचं V. I., P. II., 188, 4.
उत्पादक-ब्रह्मदात्रोः V. I., P. I., 334, 1.
उत्पादयेत् पुनर्भूत्वा V. II., P. I., 47, 2,
उत्पाद्य धर्मतः पुत्रान् V. I., P. II., 139, 13.
उत्सादनं च गात्राणां V. I., P. II., 47, 1.
उत्साहः शस्त्रपाणित्वं V. I., P. I., 454, 9.
उदकं च तृणं भस्म V. I., P. I., 429, 13.
उदकं पिण्डदानं च V. I., P. I., 22, 17.
उदकं पिण्डदानं च V. I., P. II., 224, 13.
उदकं यच्च पक्वान्नं V. I., P. I., 428, 7.
उदकं चोदकान्तं च V. I., P. I., 225, 14.
उदक्यागमने त्रिरात्रम् V. II., P. I., 337, 2.
उदक्यास्पृष्टसङ्कुष्टं V. II., P. I., 383, 4.
उदक्या चोदितं चान्नं V. I., P. II. 190, 1.
उदक्यामपि चण्डालं V. I., P. I., 428, 10.
उदक्यां यदि गच्छेत V. II., P. I., 336, 1.
उदक्यां सूतिकां नारीं V. I., P. I., 330, 13.
उदक्या यदि वा भुङ्क्ते V. II., P. I., 163, 8.
उदक्या सूतिभिः स्नायात् V. I., P. I. 278, 13.
उदकप्लवमुदीच्यं स्यात् V. I., P. II. 397, 3.
उदकस्पर्शिता या च V. I., P. II 57, 10.
उदकेनाऽऽतुराणां च V. I., P. I 237, 3.
उदके फल-मूलेषु V. II., P. II 113, 2.
उदङ्मुखः प्राङ्मुखो वा V. I., P. I 252, 7.
उदङ्मुखस्तु देवानां V. I., P. II 397, 16.
उदङ्मुखस्तु मध्याह्ने V. I., P. I 223, 4.
उदङ्मुखेऽथवाऽऽचमनमादौ V. I P. II., 427, 19.
उदङ्मुखो दिवा कुर्यात् V. I., P. I 228, 15.
उदधानसन्निधौ V I, P. I., 384, 1
उदये त्रिधिवत् सन्ध्याम् V. I., P. I 179, 14..
उदरव्याधियुक्तस्तु V. II., P. I 2 [illegible], 2.
उदरे दक्षिणे पार्श्वे V. I., P. 267, 8.
उदरे शूलसंयुक्तः V. II., P. I 239, 3.
उदसौ कुक्षिशूली तु V. II., P. 280, 12.
उदस्तवासा उत्तिष्ठेत् V. I., P. 226, 10.
उदानाय स्वाहेति V. I., P. I., 418,
उदाहरेत् स्वधाकारं V. I., P. I 465, 9.
उदितं तं विजानीयात् V. I., P. 314, 4.

उदितेऽनुदिते चैव V. I., P. I., 313, 14.
उदितेषु V. II., P. II., 163, 16.
उदित्यृचा वा वारुण्या V. II., P. II., 43, 8.
उदुत्यमिति मन्त्रेण V. I., P. I., 296, 9.
उदुम्बरं च कामेन V. II., P. I., 404, 11.
उद्दीप्यस्व इति V. I., P. I., 374, 15.
उद्धृतेन जलेनैव V. II., P. I., 164, 12.
उद्धृतेऽप्यशुचिस्तावत् V. I., P. I., 432, 10.
उद्धृताश्चापि शुद्ध्यन्ति V. II., P. I., 156, 5.
उद्धृत्य तज्जलं सर्वं V. II., P. I., 154, 11.
उद्धृत्य चतुरः पिण्डान् V. I., P. I., 286, 9.
उद्धृत्योदकमादाय V. I., P. I., 228, 14.
उद्धृत्य वा यथाशक्ति V. I., P. I., 389, 7.
उद्धृत्य वामहस्तेन V. I., P. I., 426, 11.
उद्धृत्य वैश्वदेवान्नं V. I., P. I., 408, 9.
उद्धृत्य हविरासिच्य V. I., P. I., 383, 8.
उद्यन्तमस्तं यन्तम् V. I., P. I., 290, 7.
उद्बन्धनशोपघाते V. II., P. I., 195, 6.
उद्वयं तमसस्परीति V. I., P. II., 192, 2.
उद्वहेत द्विजो भार्यां V. I., P. II., 54, 18.
उद्वासनकाले ॐ भूः महादेवम् V. I., P. I., 375, 11.
उद्वासनकाले ॐ भूः पुरुषं V. I., P. I., 371, 8.
उन्मत्तः किल्बिषी कुष्ठी V. I., P. II., 355, 19.
उन्मत्तः पतितः कुष्ठी V. I., P. II., 90, 13.
उन्मत्तोऽन्धश्च वर्ज्याः स्युः V. I., P. II., 351, 5.
उन्मादस्त्वग्दोषो V. I., P. II., 349, 7.
उपकारं यथा भर्तुर् V. II., P. I., 55, 14.
उपकुर्वाणस्तु यत् कुर्यात् V. II., P. II., 49, 14.
उपगम्य गुरून् सर्वान् V. I., P. I., 322, 8.
उपगृह्यास्पृशं चैव V. I., P. I., 458, 2.
उपजप्यानुपजपेत् V. I., P. I., 459, 11.
उपेतारमुपेयं च V. I., P. I., 470, 3.
उपतिष्ठन्ति वै सन्ध्यां V. I., P. I., 301, 5.
उपतिष्ठतामित्यक्षय्य- V. I., P. II., 447, 16.
उपतिष्ठेत् तथा कुर्यात् V. I., P. I., 152, 2.
उपतिष्ठेत सूर्यं तु V. I., P. II., 187, 11.
उपनयनं पुनः कुर्वीत V. II., P. I., 403, 15.
उपनयनादूर्ध्वं V. I., P. II., 197, 7.
उपनिषदमावर्तयेत् V. I., P. II., 195, 13.

उपनीय तु तत्सर्वं V. I., P. II., 419, 11.

उपनीय तु यः शिष्यं V. I., P. I., 148, 6; 3.3, 16.

उपनीते तु विषमं V. I., P. II., 235, 6.

उपन्यासक्रमेणैव V. I., P. II., 207, 14.

उपपातकजातानाम् V. II., P. II., 168, 15.

उपपातकजातानाम् V. II., P. I., 44, 12.

उपपातकस्तु क्रियाशुद्धो V. II., P. II., 125, 1.

उपपातकिनस्त्वेते V. II., P. II., 106, 6.

उपपातकयुक्तानाम् V. II., P. II., 204, 4.

उपपातकशुद्धिःस्यात् V. II., P. II., 106, 12.

उपपातकसंयुक्तो V. II., P. I., 247, 8.

उपपातकसंयुक्तो V. II., P. I., 245, 7.

उपपत्तिमवस्थां च V. I., P. I., 230, 6.

उपपन्नं तदित्याहुः V. I., P. II., 188, 19.

उपमूलं सकृल्लूनात् V. I., P. II., 391, 15.

उपयुक्तानुशिष्टं च V. II., P. II., 117, 4.

उपरिष्टादाषाढानाम् V. I. P. II., 313, 13.

उपरुद्धो न सेवेत V. I., P. I., 225, 13.

उपरुन्ध्यारिमासीत V. I., P. I., 459, 7.

उपलिप्ते शुचौ देशे V. I., P. I., 115, 7.

उपलिप्ते समे स्थाने V. I., P. I., 414, 17.

उपवासत्रयं कुर्यात् V. II., P. I., 163, 13.

उपवासः V. II., P. II., 104, 3.

उपवासस्त्रिरात्रं वा V. II., P. II., 204, 2.

उपवासं तदा कुर्यात् V. I., P. II., 443, 10.

उपवासं तु तक्रस्य V. II., P. II., 118, 2.

उपवासेन चैकेन V. II., P. II., 171, 10.

उपवासेन चैकेन V. II., P. I., 258, 4.

उपवासेन तत्तुल्यं V. I., P. I. 417, 2.

उपवासैस्त्रिभिः पूर्वो V. II., P. I 161, 11.

उपवासो भवेत्तस्य V. II., P. I. 405, 6.

उपवासो यदा नित्यः V. I., P. II 443, 9.

उपविष्टेष्वनुप्राप्तः V. I., P. II., 400 22.

उपविष्टस्तु विण्मूत्रम् V, I., P. I. 30, 9.

उपवीतं बटोरेकं V. I., P. II., 38, 3

उपवीतं भूमौ V. I., P. II., 167, 11

उपवीती ततो भूत्वा V. I., P. II 361, 19.

उपस्थानं चन्द्रमसः V. II., P. I 299, 16.

उपस्थानं ततः कुर्यात् V. II., P. II 131, 4.

उपस्थानं व्रतादेशः V. II., P. I 232, 7.

उपस्थानं स्वैकैर्मन्त्रैः V. I., P. I., 297, 4.
उपस्थाने च यत् प्रोक्तं V. I., P. II., 188, 16.
उपस्थितं गृहे विद्यात् V. I., P. I., 399, 9.
उपस्थिते विवाहे तु V. II., P. II., 255, 9.
उपस्थितो हि न्यायेन V. II., P. I., 206, 9
उपस्थमुदरं जिह्वा V. I., P. I., 155, 18.
उपस्थाय ततः शीघ्रम् V. II, P. I., 207, 6.
उपस्पृशंस्त्रिषवणम् V. II., P. I., 29?, 9.
उपस्पृशंश्चतुर्थस्तु V.I., P I., 277,14.
उपस्पृश्योदकान् सम्यक् V. I., P. II., 399, 3.
उपाकर्मणि चोत्सर्गे V. I., P. I., 157, 17.
उपाकर्मणि चोत्सर्गे V. I., P. I., 156, 14.
उपाकर्मणि चोत्सर्गे V. I., P. II., 131, 7.
उपाकर्म न कर्तव्यं V. I., P. II., 129, 12.
उपाकर्म न कुर्वीत V. I., P. II., 129, 7.
उपाकृत्य V. I., P. II., 130, 2.
उपानत्-प्रेष्य-यानानि V. I., P. I., 183, 7.
उपाध्यायः पिता ज्येष्ठो V. I., P. I., 331, 13.
उपाध्यायान् दशाचार्यः V. I., P. I., 332, 14.
उपानच्छ्लेष्म-विण्मूत्रं V. II., P. I., 153, 18.
उपास्ते सन्धिवेलायां V. I., P. I., 289, 4.
उपेक्षकः शक्तिमांश्चेत् V. II., P. II. 62, 15.
उपेक्षकः शक्तिमांश्चेत् V. II., P. I., 285, 14.
उपेक्षा धैर्य-माधुर्ये V. I., P. II., 181, 15.
उपेयादीश्वरं चाथ V. I., P. I., 338, 5.
उपोषितश्चतुर्दश्यां V. II., P. II., 161, 14.
उपोष्यैकाहमारभ्यात् V. I., P. I., 138, 10.
उपोष्य द्वादशाहानि V. II., P. I., 370, 15.
उभयतः प्रणवां V. I., P. I., 303, 14.
उभयतः परिषेचनं V. I., P. I., 381, 2.
उभयतोऽत्रि- V. I., P. II., 28, 19.
उभयत्र दशाहानि V. I., P. II., 211, 3; 217, 6.
उभयत्र स्थितैर्दर्भैः V. I., P. I., 248, 16.
उभयोः पादयोः सप्त V. I., P. I., 229, 12.
उभयोर्लोकयोरेव V. I., P. I., 167, 16.
उभयोरप्यसौ शुद्धः V. I., P. I., 249, 3.
उभयोः सप्त दातव्याः V. I., P. I., 229, 3.
उभयोर्हि तयोर्दोषः V. II., P. I., 235, 2.
उभाभ्यामपि हस्ताभ्यां V. I., P. I., 352, 1.

उभाभ्यामपि हस्ताभ्याम् V. I., P. I., 352, 10.

उभाभ्यामप्यजीवंस्तु V. I., P. II., 4, 11.

उभे सन्ध्ये तु कर्तव्ये V. I., P. I., 298, 11.

उभे सन्ध्ये रविं भूप V. I., P. I., 152, 1.

उभौ मध्वासवक्षीबौ V. II., P. II., 79, 10.

उरसि त्रिंशतं दद्यात् V. II., P. I., 73, 18.

उरःसमं राजन्यः V. I., P. I., 323, 5.

उरःस्तम्भादुरःस्तम्भी V. II., P. II., 247, 14.

उररोगगणोपेताः V. II., P. II., 226, 13.

उत्तरदेशमघोरेण V. II., P. II., 14, 3.

उलूक-कुरर-श्येन- V. I., P. II., 388, 9.

उच्छिष्टयापहता इति V. I., P. II., 430, 22.

उषस्युषसि यत्स्नानं V. I., P. I., 260, 8.

उषस्युषोदयं V. I., P. I., 313, 12.

उषा वा अश्वस्य V. II., P. II., 53, 11.

उषःकाले तु सम्प्राप्ते V. I., P. I., 258, 9.

उषःकाले समुत्थाय V. I., P. II., 179, 9.

उषित्वा तु गृहे द्विजः V. I., P. II., 139, 16.

उष्ट्रयानं समारुह्य V. II., P. II., 140, 7.

उष्ट्रीं च महिषीं भार्सीं V. II., P. I., 402, 14.

उष्णज्वरविनाशाय V. II., P. II., 279, 14.

उष्णीषी वाऽपि नाऽऽचामेत् V. I., P. I., 247, 8.

उष्णे वर्षति शीते वा V. II., P. I., 248, 2.

उष्णे वर्षति शीते वा V. II., P. I., 246, 9.

ऊ.

ऊढा च समगोत्रेण V. II., P. I., 310, 6.

ऊढाऽपि देया साऽन्यस्मै V. I., P. II., 91, 6.

ऊढायाः पुनरुद्वाहं V. I., P. II., 91, 13.

ऊढायाः पुनरुद्वाहं V. I., P. I., 134, 2.

ऊनद्विवर्षे प्रेते V. I., P. II., 239, 21; 244, 13.

ऊनपञ्चाशदंतेषां V. I., P. II., 72, 6.

ऊनश्राद्धं न कुर्वीत V. I., P. II., 450, 18.

ऊनषाण्मासिकं षष्ठे V. I., P. II., 450, 8.

ऊरु-जङ्घे षडित्याहुः V. II., P. I., 265, 16.

ऊरुभ्यां तु शतं दद्यात् V. II., P. I., 74, 2.

ऊर्जस्वि-नर-नागांश्च V. I., P. I., 464, 11.

ऊर्ध्वं गच्छति सा तत्र V. II., P. I., 58, 8.

ऊर्ध्वं चतुर्थ्याः V. I., P. II., 322, 20.

ऊर्ध्वं जान्वोरधो नाभेः V. I., P. II., 187, 8.

ऊर्ध्वं तु कालादेतस्मात् V. I., P. II., 81, 7.
ऊर्ध्वं त्रिरात्रादप्सु V. II., P. I., 152, 1.
ऊर्ध्वं त्रिरात्रास्स्नातां तां V. II., P. I., 163, 17.
ऊर्ध्वं नाभेर्यानि खानि V. II., P. I., 195, 9.
ऊर्ध्वं पञ्चभ्यः V. I., P. II., 138, 10.
ऊर्ध्वं प्राणान्तिकं ज्ञेयं V. II., P. II., 88, 4.
ऊर्ध्वं प्राणाह्युत्क्रामन्ति V. I., P. I., 323, 13.
ऊर्ध्वं सत्यताम् V. I., P. II., 42, 7.
ऊर्ध्वपुण्ड्रो मृदा शुभ्रो V. I., P. I, 268, 1.
ऊर्ध्वरेता V. I., P. II., 133, 8.

ऋ

ऋक्-सामाथर्व वेदोक्तान् V. I., P. I., 350, 13.
ऋक्षादिसङ्गमोपेतं V. I., P.I., 193,18
ऋक्षेष्वाग्रयणं चैव V. I., P. II., 141, 12.
ऋगन्ते मार्जनं कुर्यात् V. I., P. I., 293, 9.
ऋग्यजुःपारगो यश्च V. I., P. II., 342, 14.
ऋग्यजुःसामभिर्दग्धो V. I., P. I., 154, 12.
ऋग्वेदं धारयन् विप्रो V. II., P. I., 226, 7.
ऋग्वेदे पौरुषं सूक्तम् V. I., P. I., 367, 8.
ऋग्वेदमभ्यसंश्चस्तु V. II., P. II., 159, 14.
ऋचं वाऽथ यजुर्वाऽपि V. I., P. I., 348, 1.
ऋचा तु तर्पयति पिता V. I., P. II., 338, 14.
ऋचो यजूंषि सामानि V. I., P. II., 338, 11.
ऋचो यजूंषि सामानीति V. I., P. II., 345, 5.
ऋजवः शमसम्पन्नाः V. I., P. I., 144, 14.
ऋजवस्ते तु सर्वे स्युः V. I., P. II., 35, 8.
ऋजवो दर्भाः V. I., P. II., 459, 11.
ऋजीषपक्वं भक्ष्यं स्यात् V. I., P. II., 384, 5.
ऋजुर्मृदुः क्षमी दान्तः V. I., P. II., 341, 21.
ऋणत्रयमपाकृत्य V. I., P. I., 154, 15.
ऋणं दत्त्वाधिकां वृद्धिं V. II., P. II., 240, 3.
ऋणमस्मिन् सन्नयति V. I., P. II., 105, 5.
ऋणानि त्रीण्यपाकृत्य V. I., P. II., 150, 3.
ऋतं चेति पठित्वा V. I., P. I., 295, 15.
ऋतं त्वा सत्येन V. I., P. I., 117, 10.
ऋतं सत्यं च गायत्रीम् V. II., P. I., 301, 14.
ऋतस्येति जपेत्सूक्तं V. II., P. II., 279, 5.
ऋतमिति स्नास्यन् त्रीणि V. I., P. I., 370, 5.
ऋतमिति स्नास्यन् त्वरित- V. I., P. I., 373, 16.
ऋतमुञ्छशिलं ज्ञेयम् V. I., P. I., 341, 1.
ऋता-ऽमृताभ्यां जीवेत V. I., P. I., 340, 15.
ऋतावृती प्रयुञ्जानः V. II., P. II., 28, 10.

ऋतुकालं नियुक्तो वा V. I., P. II., 367, 6.

ऋतुकालाभिगमनं V. I., P. II., 104, 11.

ऋतुकालाभिगामी स्यात् V. I., P. II., 99, 1.

ऋतुकालाभिगामी स्यात् V. I., P. II., 104, 16.

ऋतुकालेऽपि नारीणाम् V. I., P. II., 111, 9.

ऋतुत्रयमुपास्यैव V. I., P. II., 81, 13.

ऋतुमत्यपि तिष्ठेत V. I., P. II., 78, 6.

ऋतुमत्यां हि तिष्ठन्त्यां V. I., P. II., 78, 13.

ऋतुसन्धिषु भुक्त्वा वा V. I., P. I., 158, 2.

ऋतुस्नाता तु या शुद्धा V. I., P. II., 82, 7.

ऋतुः स्वाभाविकः स्त्रीणां V. I, P. II., 19, 16.

ऋतौ न गच्छेद्यो भार्यां V. II., P. I., 35, 1.

ऋतौ न गच्छेद्यो भार्यां V. II., P. I., 35, 3.

ऋतौ न गच्छेद्भार्यां वा V. II., P. II., 141, 17.

ऋतौ नोपैति यो भार्याम् V. I., P. II., 100, 10.

ऋतौ भार्यामुपेयात् V. II., P. I., 297, 11.

ऋतौ हि गर्भशङ्कित्वात् V. II., P. II., 4, 7.

ऋत्वागमांस्त्रीनतीत्य V. I., P. II., 93, 8.

ऋत्विजानां दीक्षितानां च V. I., P. II., 257, 14.

ऋत्विक् पुत्रो गुरुर्भ्राता V. I., P. I., 311, 14.

ऋत्विक् पुत्रोऽथ वा पत्नी V. I., P. I., 311, 18.

ऋत्विक् पुत्रादयो ह्येते V. I., P. II., 345, 16.

ऋत्विक्-पुरोहिताचार्यैः V. I., P. I., 468, 11.

ऋत्विक्-श्वशुर- V. I., P. I., 326, 10.

ऋत्विक्–श्वशुर- V. I., P. I., 326, 14.

ऋभूणां V. I., P. I., 48, 19.

ऋषभैकादशाश्च गा दद्यात् V. II., P. I., 95, 4.

ऋषयो निष्कृतिं तस्य V. II., P. I., 14, 3; 201, 6.

ऋषयश्चक्रिरे धर्मं V. I., P. I., 334, 14.

ऋषयो दीर्घसन्ध्यत्वात् V. I., P. I., 300, 17.

ऋषयो वा इन्द्रं V. I., P. I., 11, 3.

ऋषि-देव-मनुष्याणां V. I., P. I., 337; 4.

ऋषिसत्यं V. II., P. II., 187, 5.

ऋषीणामग्निहोत्रेषु V. II., P. I., 248, 20.

ऋषीणामृषिता नित्यं V. I., P. I., 259, 1.

ऋषीन् दर्भमयान् कृत्वा V. I., P. II., 131, 8.

ए.

एकं गोमिथुनं द्वे वा V. I., P. II., 84, 16.

एकं तु भोजयेद्विप्रं V. I., P. I., 387, 16.

एकं तु वैणवं दण्डं V. I., P. II., 163, 13.

एकं तु वैणवं दण्डं V. I., P. II., 172, 22.

एकं नाम्ना परं तूष्णीं V. I., P. II., 460, 15.

एकं नाम्ना परं तुष्णीं V. I., P. II., 460, 15.

एकं प्रेतस्य V. I., P. II., 455, 8.

एकं सद्विप्राः V. I., P. I., 209, 8.

एक एव तु यो भुङ्क्ते V. I., P. I., 416, 5.

एक एव शिवः साक्षात् V. I., P. I., 107, 8.

एककाले गतासूनां V. I., P. II., 169, 17.

एककालं चरेद्भैक्ष्यम् V. II., P. II., 59, 11.

एककालं चरेद्भैक्षं V. I., P. II., 186, 6.

एककालं समश्नानो V. II., P. I., 320, 19.

एकग्राससमावास्यादि- V. II., P. I., 300, 15.

एकचित्यां समारूढौ V. I., P. II., 469, 11.

एकत्र चतुरो मासान् V. I., P. II., 183, 1.

एकत्र लाभाद्यो भिक्षुः V. I., P. II., 190, 3.

एकत्वं सा गता भर्तुः V. I., P. II., 63, 6.

एकदण्डं समाश्रित्य V. I., P. II., 178, 1.

एकदण्डी त्रिदण्डी वा V. I., P. II., 179, 1.

एकदण्डी भवेद्वापि V. I., P. II., 178, 13.

एकदण्डी भवेद्वापि V. I., P. II., 178, 13.

एक-द्वि-त्रि-चतुः-पञ्च V. II., P. I., 22, 11.

एक-द्वि-त्रिदिनैरूने V. I., P. II., 450, 11.

एकदेशं तु वेदस्य V. I., P. I., 333, 14.

एकदेशे पृथक्कुर्यात् V. I., P. I., 272, 7.

एकपंक्त्युपविष्टानां V. I., P. I., 427, 2.

एकपङ्क्त्युपविष्टानाम् V. I., P. I., 429, 7.

एकपङ्क्त्युपविष्टानां V. I., P. II., 436, 16.

एकपर्यङ्कशयितौ V. II., P. II., 79, 11.

एकपादं चरेद्रोधे V. II., P. I., 255, 4.

एकपादं चरेद्रोधे V. II., P. I, 258, 5.

एकपादेन तिष्ठेत V. I., P. II., 114, 9.

एकपिण्डाः पृथक्शौचाः V. I., P. II., 61, 17.

एकपूगं सुखारोग्यं V. I., P. I., 434, 14.

एकभक्तं चरेत्पश्चात् V. II., P. I., 345, 13.

एकभक्तेन नक्तेन V. II., P. I., 268, 3.

एकभक्तेन नक्तेन V. II., P. II., 171, 9.

एकमप्यक्षरं यस्तु V. I., P. II., 53, 4.

एकमप्याशयेन्नित्यं V. I., P. I., 188, 17.

एकमप्याऽऽशयेद्विप्रं V. I., P. I., 388, 19.

एकमध्ययनं कुर्यात् V. II., P. II., 200, 11.

एकमेव गृहस्थाग्निः V. I., P. I., 448, 9.

एकमेव यतीनां स्यात् V. I., P. II., 38, 4.

एकमेव सकृद्भुक्त्वा V. II., P. I., 372, 8.

एकरात्रं जले स्थित्वा V. II., P. I., 253, 6.

एकरात्रं तु नाऽश्नीयात् V. II., P. I., 24, 18.

एकरात्रं निराहारा V. II., P. I., 160, 18.

एकरात्रं परिव्रज्य V. I., P. II., 181, 3.

एकरात्रं हि निवसन् V. I., P. I., 397, 7.

एकरात्रोपवासश्च V. II., P. II., 182, 9.

एकरात्रोपवासश्च V. II., P. I., 389, 18.

एकरात्रोपवासश्च V. II., P. I., 26, 17.

एकरात्रोषिताश्चाप V. II., P. I., 156, 6.

एकवर्षे हते वत्से V. II., P. I., 242, 8.

एकवस्त्रो न भुञ्जीत V. I., P. I., 265, 14.

एकवासा विशुद्धात्मा V. I., P. II., 187, 2.

एकविंशति- V. II., P. II., 164, 3.

एकविंशतिभिश्चान्यैः V. II., P. I., 217, 12.

एकविंशतिरात्रं च V. II., P. II., 121, 13.

एकविंशतिरात्रं तु V. II., P. II., 151, 3.

एकविंशतिरात्रस्तु V. II., P. II 184, 2.

एकविंशतिवर्षो वा V. I., P. II 69, 10.

एकशफं नवम्याम् V. I., P. II 317, 1.

एकशफोभयदन्ताशने V. II., P. I 408, 1.

एकशय्यासनं पङ्क्तिः V. II., P. I 28, 11.

एकस्मिन् कृच्छ्रपादेन V. I., P. I 168, 4.

एकस्मिन् दृश्यते वाक्ये V. I., P. II 173, 7.

एकस्मिन् द्वयोर्वैकोद्दिष्टविधिः V. I P. I., 328, 7.

एकस्मिन् वा बहुषु वा V. I., P. II 409, 18.

एकस्मिन् विंशतिर्हस्ते V. I., P. I 229, 13.

एकस्मिन् सावने त्वह्नि V. I., P. I 193, 11.

एकस्य तूभयत्वे V. I., P. I 60, 7.

एकस्य बह्व्यो जायाः V. I., P. 91, 3.

एकस्यैव तु नो दद्यात् V. I., P. II 326, 2.

एकहायनमनड्वाहं V. II., P. I., 9 15.

एकां प्रतां बहूनां तु V. II., P. 287, 3.

एकान्ते तु शुभे देशे V. I., P. 307, 18.

एकाग्रमाधाय मनः V. I., P. I 424, 24.

एकादशगुणान् वापि V. II., P. I 167, 7.

एकादश नव-द्वि-त्रि- V. I., P. II., 157, 8.
एकादशीं कण्ठमध्ये V. I., P. I., 367, 16.
एकादशे कृष्णायसं V. I., P. II., 317, 20.
एकादशे पञ्चमे स्युः V. I., P. II., 448, 11.
एकादशेऽपि वा मासि V. I., P. II., 453, 9.
एकादशे स्त्रीजननी V. I., P. II., 114, 3.
एकादशे ऽह्नि तत्कुर्यात् V. I., P. II., 448, 13.
एकादशेऽह्नि यच्छ्राद्धं V. I., P. II., 298, 3.
एकादश्यां तथा भ्रूणं V. I., P. I., 368, 8.
एकादश्यां तथा नारीं V. I., P. II., 110, 17.
एकादश्यां तथा रूप्यं V. I., P. II., 316, 1.
एकादश्यां तु कर्तव्यं V. I., P. II., 332, 10.
एकादश्यां निराहारः V. II., P. II., 161, 12.
एकान्नं तु भुञ्जीत V. I., P. II., 186, 18.
एकामुत्क्रम्य कामार्थम् V. I., P. II., 114, 13.
एका लिङ्गे गुदे तिस्रः V. I., P. I., 229, 2.
एका लिङ्गे करे सव्ये V. I., P. I., 228, 17.
एका वैश्यस्य V. I., P. II., 95, 16.
एकाहधनिनोऽन्नेन V. II., P. II., 46, 3.
एकाहमरणे पित्रोः V. I., P. II., 468, 13.
एकाहमर्चयेल्लिङ्गं V. I., P. I., 376, 2.
एकाहमशुचिर्भूत्वा V. I., P. II., 279, 5.
एकाहस्तु सपिण्डानां V. I., P. II., 250, 14.
एकाहस्तु पुराणेषु V. I., P. II., 449, 9.
एकाहेन तु कृच्छ्रोऽयम् V. II., P. II., 191, 9.
एकाहात् क्षत्रिये शुद्धिः V. I., P. II., 282, 17.
एकाहाच्छुद्ध्यते विप्रो V. I., P. II., 208, 1.
एकाहात्परतो ग्रामे V. I., P. II., 184, 13.
एकाहं क्षपणं कृत्वा V. II., P. II., 141, 2.
एकाहं तु पुराणेषु V. II., P. I., 423, 6.
एकाहं वैश्यः V. II., P. I., 422, 5.
एकाहं सूतकं तत्र V. I., P. II., 251, 2.
एकीभावेन भोक्तव्यं V. I., P. II., 415, 22.
एकेन तिष्ठताऽधस्तात् V. I., P. I., 178, 4.
एकेन पाणिना दत्तं V. I., P. II., 382, 17.
एकैकं ग्रासमश्नीयात् V. II., P. II., 178, 11.
एकैकं पिण्डमश्नीयात् V. II., P. I., 460, 1.
एकैकं ह्रासयेत् पिण्डं V. II., P. I., 303, 7.
एकैकं ह्रासयेत पिण्डं V. II., P. I., 299, 8.

एकैकं वर्धयेत् पिण्डं V. II., P. I., 303, 5.

एकैकमञ्जलिं देवाः V. I., P. I. 351, 8.

एकैकन्यूनमुद्दिष्टं V. I., P. I., 257, 6.

एकैकमथ वा द्वौ त्रीन् V. I., P. II., 364, 6.

एकैकमपि विद्वांसं V. I., P. II., 339, 8.

एकैकमेकैकस्य त्रींस्त्रीन् V. I., P. II., 363, 6.

एकैकामेव V. I., P. II., 116, 10.

एकैकस्य तु विप्रस्य V. I., P. II., 405, 8.

एको नार्हति तत् कर्तुम् V. II., P. I., 131, 1.

एकोऽनुगच्छन् तस्यार्धम् V. I., P. II., 287, 10.

एको देवः V. I., P. I., 208, 16.

एकोद्दिष्टं तु कर्तव्यम् V. I., P. II., 447, 2.

एकोद्दिष्टं देवहीनम् V. I., P. II., 447, 14.

एकोद्दिष्टं न कुर्वीत V. I., P. II., 458, 15.

एकोद्दिष्टं परित्यज्य V. I., P. II., 446, 11.

एकोद्दिष्टं तु यच्छ्राद्धं V. I., P. II., 300, 6.

एकोद्दिष्टं सुतैः कार्यं V. I., P. II., 328, 2.

एकोद्दिष्टविधानेन V. I., P. II., 454, 6.

एकोद्दिष्टे तु सम्प्राप्ते V. I., P. II., 331, 18.

एकोद्दिष्टे तु सम्प्राप्ते V. I., P. II., 331, 9.

एको भिक्षुर्यथोक्तस्तु V. I., P. II 180, 6.

एको वा तादृशो दण्डो V. I., P. II 157, 11.

एको वाऽध्यात्मवित्तमः V. II., P. I 209, 6.

एकः शयीत सर्वत्र V. I., P. II 46, 5.

एतं वै तमात्मानम् V. I., P. II., 15[illegible] 14.

एतं वैतमात्मानं V. I., P. II., 10[illegible] 12.

एतत्कष्टतमं विद्यात् V. I., P. I 473, 11.

एतत्कृच्छ्रं तुलापुरुषं V. II., P. II 184, 10.

एतत्कृतयुगं नाम V. I., P. I., 132, 4

एतत्खलु वाव तपः V. I., P. I 120, 3.

एतज्जपेदूर्ध्वबाहुः V. I., P. I., 29[illegible] 13.

एतच्चान्द्रायणं नाम V. II., P. I 303, 10.

एतच्छौचं गृहस्थस्य V. I., P. I. 229, 4.

एतत्तपो विदुर्धीराः V. I., P. I., 128 2.

एतत्तु द्रव्यजं विद्यात् V. II., P. I. 166, 17.

एतत्त्रयं प्रकुर्वाणः V. I., P. II. 180, 9.

एतत्त्रयं समाश्रित्य V. I., P. I. 470, 4.

एतत् पर्ययेषु भोक्तव्यं V. I., P. II., 383, 3.

एतत्पातकमुक्तानां V. II., P. II. 191, 11.

एतत् पिपीलिकामध्यं V. II.; P. I., 303, 8.
एतत् समाहितः कुर्यात् V. II., P. I., 244, 11.
एतत् सर्वं भूः V. I., P. II., 176, 3.
एतत् संवत्सरात्पूर्वं V. II., P. I., 22, 15.
एतदेव V. II., P. II., 66, 18.
एतदेव V. II., P. II., 176, 2.
एतदेव व्रतं कुर्यात् V. II., P. II., 82, 2.
एतदेव व्रतं कुर्यात् V.II.,P.II.,97,8.
एतदेव व्रतं कुर्यात् V. II., P. I., 99, 11.
एतदेव व्रतं कुर्युः V. II., P. II., 107, 1.
एतद्धयाशिरोनाम V. I., P. II., 308, 2.
एतद् गृहीत्वा निष्क्रम्य V. I., P. II., 160, 11.
एतद्धर्मस्य नानात्वं V. I., P. I., 81, 5.
एतद्विदित्वा यः सन्न्यासम् V. I., P. I., 302, 13.
एतद्विधानमातिष्ठेत् V. I., P. I., 472, 5.
एतद् व्याप्तिमदेतेषां V. II., P. II., 215, 12.
एतद्विष्णुपदं नाम V. I., P. I., 192, 11.
एतद्वै जरामर्यम् V. I., P. I., 165, 1.
एतद्वै जरामर्यम् V. I., P. II., 136, 6.
एतद्वः पितरो वासो V. I., P. II., 433, 10.
एतद्व्रतं चरेत् सार्धं V. II., P. I., 44, 7; 329, 1.
एतद्व्यग्नुक्रवचनं V. I., P. II., 331, 16.
एतन्महाव्रतम् V. II., P. I., 99, 2.
एतन्मैथुनमष्टाङ्गं V. II., P. I., 312, 8.
एतमर्थमपृच्छन्त V. I., P. I., 344, 9.
एतमु एवाहम् V. I., P. II., 106, 7.
एतमेव प्रव्राजिनो V. I., P. II., 175, 17.
एतमेव विदित्वा V. I., P. II., 175, 17.
एतमेव विधिं कृत्वा V. II., P. I., 300, 10.
एतया निषाद-स्थपतिं V. I., P. I., 49, 5.
एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते V. II., P. II., 149, 13.
एतस्मिन्नेनसि प्राप्ते V. II., P. II., 126, 3.
एतद्ध स्म वै तद्विद्वांसः V. I., P. II., 177, 9.
एता एव V. II., P. II., 176, 3.
एता गत्वा स्त्रियो मोहात् V. II., P. I., 318, 8.
एता गत्वा स्त्रियो मोहात् V. II., P. I., 318, 18.
एतान् गुणान् सप्त परीक्ष्य देया V. I., P. II., 75, 11.
एतान् विगर्हिताचारान् V. I., P. II., 351, 16.
एतान् हत्वा द्विजः कुर्यात् V. II., P. I., 92, 2.
एतानि क्रमशोऽश्नीयात् V. II., P. I., 244, 8.
एतानि जप्तानि पुनन्ति जन्तून् V. II., P. II., 158, 1.
एतानि नैव देयानि V. I., P. II., 376, 16.
एताभि पतितानां तु V. II., P. I., 21, 5; 23, 15.

एतानि भक्षयेद्यस्तु V. I., P. I., 253, 4.
एतानि यतिपात्राणि V. I., P. II., 191, 9.
एतानि लोकगुप्त्यर्थं V. I., P. I., 137, 9.
एतानि वाहयन् विप्रो V. I., P. I., 380, 4.
एतानि विधिवत्कृत्वा V. II., P. I., 305, 9.
एतानि सततं पश्येत् V. I., P. I., 321, 6.
एतानासाद्य संसारान् V. II., P. II., 266, 6.
एतानेवमर्चयित्वा V. II., P. I., 301, 12.
एतान्येव समस्तानि V. II., P. II., 181, 4.
एतान्येवाऽऽतुरस्य V. II., P. I., 402, 7.
एतान्याहुः पवित्राणि V. II., P. I., 192, 11.
एताभ्यश्चैव V. I., P. I., 384, 1.
एताभ्यां श्रुतयुक्तस्य V. I., P. II., 407, 1.
एतामवस्थां सम्प्राप्य V. I., P. II., 159, 8.
एतामेव V. II., P. II., 285, 16.
एतावतैव विधिना V. I., P. II., 158, 16.
एताश्चान्याश्च राजेन्द्र V. I., P. I., 366, 1.
एताश्चान्याश्च सेवेत V. I., P. II., 146, 3.
एतांश्चैव प्रमीतांश्च V. I., P. I., 360, 1.
एतासां पावनार्थाय V. I., P. I., 380, 5.
एतासामप्यभावे तु V. I., P. II., 31, 7.
एतासु गमनं कृत्वा V. II., P. I., 334, 10.
एतास्तिस्रस्तु भार्यार्थे V. I., P. II., 64, 13.
एतास्तिस्रः स्त्रियो गत्वा V. II., P. I., 321, 8.
एते कालाः समुद्दिष्टाः V. I., P. II., 310, 17.
एते क्रमेण विप्राणां V. I., P. II., 17, 8.
एते गृहस्थप्रभवाः V. I., P. II., 17, 11.
एते च दिव्याः पितरः V. I., P. I., 358, 6.
एते दोषा भवन्तीह V. II., P. I., 376, 1.
एतेन V. II., P. II., 192, 12.
एतेन पिण्डो व्याख्यातः V. I., P. II., 455, 10.
एतेन शुद्ध्यते विप्रो V. II., P. I., 390, 2.
एतेनाऽन्तेवासिनो V. I., P. II., 345, 2; 346, 1.
एतेनैव V. II., P. II., 180, 1.
एतेनैव चाण्डाली V. II., P. I., 309, 9.
एतेनैवातिकृच्छ्रो व्याख्यातः V. II., P. I., 259, 16.
एतेनैवाभिशस्तो V. II., P. II., 152, 2.
एते पञ्चतपो V. II., P. II., 114, 5.
एते ब्राह्मणचण्डालाः V. II., P. I., 387, 7.
एतेभ्योऽन्ये स्वभोज्यान्नाः V. II., P. I., 378, 13.
एते रुद्राः समाख्याताः V. I., P. I., 358, 2.

एते वै द्वादशाऽऽदित्याः V. I., P. I., 358, 5.
एते व्यस्ताः समस्ता वा V. II., P. II., 203, 12.
एते शूद्रेषु भोज्यान्नाः V. II., P. I., 431, 7.
एतेषां निनदं यावत् V. I., P. I., 429, 2.
एतेषां पादकृच्छ्रः स्यात् V. II., P. II., 118, 6.
एतेषां ब्राह्मणो भुक्त्वा V. II., P. I., 385, 12.
एतेषां ब्राह्मणो भुक्त्वा V. II., P. I., 387, 11.
एतेषां भक्षणं कृत्वा V. II., P. I., 403, 6.
एतेषामप्यभावे तु V. I., P. II., 34, 18.
एतेषामुदकं पीत्वा V. II., P. I., 371, 18.
एतेषामेव जन्तूनां V. II., P. II., 255, 3.
एतेषामेव देवानां V. I., P. II., 36, 17.
एतेषामेव सर्वेषां V. II., P. II., 116, 16.
एतेषामेव सर्वेषां V. II., P. I., 387, 9.
एतेषु यश्चरते V. I., P. I., 167, 1.
एतेषां यान्यपस्यानि V. I., P. II., 72, 2.
एतेषां विक्रये कृच्छ्रं V. II., P. II., 118, 4.
एतेष्वेवावसक्तस्तु V. I., P. I., 306, 10.
एतेष्वविद्यमानेषु V. I., P. II., 48, 11.
एते सर्वे V. I., P. I., 14, 5.
एते सूनासहस्राणाम् V. I., P. I., 200, 11.
एते हि योगाः सेनायाः V. I., P. I., 456, 18.
एतैरङ्गुलिभेदैस्तु V. I., P. I., 266, 10.
एतैरनड्वान् न हि बन्धनीयो V. II., P. I., 275, 11.
एतैरपि हुतं यस्स्यात् V. I., P. I., 311, 15.
एतैरेव गुणैर्युक्तः V. I., P. II., 75, 14.
एतैरेव महायज्ञान् V. I., P. II., 141, 2.
एतैर्दृष्टे द्विजस्याङ्गे V. II., P. I., 66, 13.
एतैर्द्विजातयः शोध्याः V. II., P. II., 154, 11.
एतैर्युक्तस्य राज्ञस्तु V. I., P. II., 207, 3.
एतैः साकं कर्मयुक्तः V. I., P. II., 207, 2.
एतैः सर्वैषु निष्णातो V. I., P. II., 177, 3.
एतैः सर्वैः सुनिष्पन्नो V. I., P. II., 195, 3.
एधोदकं मूल-फलम् V. I., P. I., 202, 16.
एनसां स्थूल-सूक्ष्माणां V. II., P. II., 169, 2.
एभिरन्तरितं कृत्वा V. I., P. I., 429, 14.
एभिर्धार्यमिदं सूत्रं V. I., P. II., 169, 7.
एवं V. II., P. II., 247, 5.
एवं कल्पास्त्वसंख्याताः V. I., P. I., 94, 10.
एवं कश्मलभूयिष्ठा V. II., P. I., 193, 18.

एवं कृते नाम्नि V. I., P. II., 26, 6.
एवं कृतोदकान् सम्यक् V. I., P. II., 292, 13.
एवं क्षत्रिय-विट्-शूद्राः V. I., P. II., 118, 22.
एवं गच्छन् स्त्रियं क्षामां V. I., P. II., 101, 8.
एवं गृहबलिं कृत्वा V. I., P. I., 385, 6.
एवं जप्यपरो नित्यं V. II., P. II., 28, 6.
एवं तैः समनुज्ञातः V. II., P. I., 236, 8.
एवं तैल-सर्पिषी V. II., P. I., 143, 2.
एवं दण्डादिकैर्युक्तं V. I., P. I., 153, 7.
एवं दृढव्रतो नित्यं V. II., P. II., 59, 7.
एवं द्वापरमासाद्य V. I., P. I., 132, 4.
एवं द्विजात्युच्छिष्ट— V. II., P. I., 393, 7.
एवं धनागमाः सर्वे V. I., P. I., 201, 10.
एवं धर्मं चर्यमाणम् V. I., P. I., 57, 2.
एवं धर्मे प्रवृत्तस्य V. I., P. I., 456, 11.
एवं नरविशेषेण V. II., P. II., 201, 4.
एवं निमन्त्र्य नियमान् V. I., P. II., 365, 7.
एवं निरुद्धभोगं तु V. II., P. II., 276, 17.
एवं न्यासविधिं कृत्वा V. I., P. I., 368, 2.
एवं पक्षिषु सर्वेषु V. II., P. I., 78, 10.
एवं पञ्चाग्नेन V. I., P. I., 420, 5.
एवं परिषदादिष्टं V. II., P. I., 214, 11.
एवं पापविशुद्धाश्च V. II., P. II., 243, 12.
एवं पापात् समुद्धृत्य V. II., P. I., 234, 10.
एवं प्रक्षीणपापानां V. I., P. I., 59, 5.
एवं प्रदक्षिणावृत्को V. I., P. II., 458, 21.
एवं प्रयत्नं कुर्वीत V. I., P. I., 471, 12.
एवं ब्रह्महत्या– V. II., P. II., 163, 8.
एवं माता-ऽऽमहाचार्य- V. I., P. II., 289, 11.
एवं मातुलानी-मातृ- V. II., P. I., 317, 19.
एवमाचारसम्पन्नम् V. I., P. I., 146, 4.
एवमात्मनि कर्माणि V. II., P. I., 11, 16.
एवमादीनि चान्यानि V. I., P. II., 369, 16.
एवमादिषु V. I., P. II., 307, 2.
एवमादिषु तीर्थेषु V. I., P. I., 195, 4.
एवमेनः शमं याति V. I., P. II., 19, 1.
एवमेव चरेदब्दं V. II., P. I., 97, 1.
एवमेव विधिं कुर्यात् V. II., P. I., 71, 9.
एवं योनिषु सर्वासु V. II., P. II., 244, 2.
एवं यो ब्राह्मणो नित्यम् V. I., P. I., 249, 15.
एवं यः सर्वभूतानि V. I., P. I., 362, 7.

एवं राजन्यां हत्वा V. II., P. I., 98, 13.

एवं वनाश्रमे तिष्ठन् V. I., P. II., 156, 6.

एवंविधस्य विप्रस्य V. I., P. II., 208, 6.

एवं वैवस्वतः प्राह V. II., P. I., 390, 7.

एवं वैश्यो राजन्यायाम् V. II., P. I., 332, 3.

एवं शीलसमाचारो V. II., P. II., 246, 1.

एवं शौचविधिं कृत्वा V. I., P. I., 233, 17.

एवं सञ्चरमाणस्तु V. II., P. II., 59, 12.

एवं सति नृपः शुद्धः V. I., P. II., 256, 3.

एवं सर्वमिदं राजा V. I., P. I., 71, 4.

एवं सर्वं विधायेदम् V. I., P. I., 474, 12.

एवं सुचरितप्रायश्चित्तो V. II., P. I., 249, 12.

एवं स्नात्वा ततः पश्चात् V. I., P. I., 262, 12.

एवं स्यात्तेजसा युक्तः V. I., P. I., 210, 6.

एवं हुत्वा च तच्छेषं V. II., P. I., 438, 2.

एवमाह V. II., P. II., 213, 5.

एष एव क्रमो दृष्टो V. II., P. II., 245, 4.

एष चान्द्रायणो V. II., P. I., 304, 5.

एष चान्द्रायणो मासः V. II., P. I., 300, 6.

एष मे मण्डलं भित्वा V. I., P. II., 196, 19.

एष वा अनृणः V. I., P. II., 105, 1; 150, 13.

एष वोऽभिहितो धर्मो V. I., P. II., 153, 1.

एष सर्वः समुद्दिष्टः V. II., P. II., 219, 3.

एष स्वधर्मो विख्यातः V. I., P. II., 181, 19.

एषां त्रिरात्रमभ्यासात् V. II., P. II., 183, 10.

एषामन्नं न भोक्तव्यं V. II., P. I., 381, 8.

एषामन्नं न भोक्तव्यं V. I., P. II., 384, 21.

एषामन्यतमं यद्यत् V. II., P. II., 191, 7.

एषा लाघवकार्येषु V. II., P. I., 217, 16.

एषां शुना ऽवलीढानां V. II., P. I., 145, 4.

एषा सम्यक् समाख्याता V. I., P. I., 171, 8.

एषु श्राद्धं न कुर्वीत V. I., P. II., 324, 18.

एषु सर्वेषु कुर्वीत V. II., P. I., 91, 4.

एषु स्त्री-तैल-मांसानि V. I., P. I., 253, 10.

एषु स्नात्वा च पीत्वा च V. II., P. I., 111, 16.

एष्टव्या बहवः पुत्राः V. I., P. II., 307, 12.

एष्टव्या बहवः पुत्राः V. I., P. II., 108, 13.

एह्येहीति तमाहूय V. I., P. I., 167, 5.

ऐ.

ऐकाश्म्यं V. I., P. II., 135, 9,
ऐणेयमजिनम् V. I., P. II., 32, 21.
ऐन्दवेन मृगारिष्ट्या V. II., P. II., 115, 16.
ऐन्द्रं स्थानमुपासीनाः V. I., P. II., 257, 9.
ऐन्द्राग्नमेकादशकपालं V. I., P. I., 166, 9; 70, 8.

ओ.

ओङ्कारं पूर्वमुच्चार्य V. I., P. I., 303. 11.
ओंकारेणैव मन्त्रेण V. I., P. I., 251, 19.
ॐकारपूर्वमाख्याताः V. II., P. I., 301, 13.
ॐकारमादितः कृत्वा V. II., P. II., 141, 2.
ओङ्कारश्चाथ शब्दश्च V. I., P. I., 34, 4.
ओं नमोऽहमाय V. II., P. II., 174, 13.
ॐ भूः पुरुषम् V. I., P. I., 369, 8.
ॐ भूर्भुवःसुवरोम् V. I., P. I., 371, 7.
ओम् भूर्भुवः स्वर्मह— V. II., P. I., 299, 18.
ओं भूः सावित्रीम् V. I., P. II., 159, 13.
ओं भूरित्यादिना प्राश्य V. I, P. II., 158, 15.
ओमापो ज्योतिरित्येतत् V. I., P. I., 292, 11.
ओमित्येतमात्मानं V. I., P. II., 176, 12.
ओषधय इति मन्त्रेण V. I., P. II., 403, 7.
ओषधीभ्योऽन्नम् V. I., P. I., 105, 7.
ओषधीभ्यः स्वाहा V. I., P. I., 212, 12.
ओष्ठौ विलम्बकौ स्पृष्ट्वा V. I., P. I., 242, 5.

औ.

औरसो धर्मपत्नीजः V. II., P. I., 47, 14,
औरसः क्षेत्रजश्चैव V. II., P. I., 45, 9.
औरसः पुत्रिकापुत्रः V. II., P. I., 47, 10.
औषधं स्नेहमाहारं V. II., P. I., 283, 16.
औषधं स्नेहमाहारं V. II., P. I., 283, 6.
औष्ट्रं गव्यं तथा भुक्त्वा V. II., P. I., 3 1, 6.
और्ण-कौशेय-कुतप- V. II., P. I., 180, 5.
औदुम्बराय दध्नाय V. I., P. I., 361, 8.
औपासने पचने वा V. I., P. I., 381, 1.
औदुम्बरेण खड्गेन V. I., P. I., 354, 5.
औमामहेश्वराश्चैव V. I., P. I., 109, 1.
औदुम्बराः V. I., P. II., 193, 2.
औदकेनैव विधिना V. I., P. II., 429, 4.
औरभ्रिको माहिषिकः V. I., P. I., 351, 14.
औजसे V. I., P. II., 307, 2.
औष्ट्रमैकशफं स्त्रैणम् V. I., P. II., 340, 5.
औरभ्रेणाथ चतुरः V. I., P. II., 373, 2.

क.

कण्टकि-क्षीरवृक्षोत्थं V. I., P. I., 251, 11.

कण्ठं भित्त्वा विनिर्यातौ V. I., P. I., 39, 5.

कण्ठं शिरो वा प्रावृत्य V. I., P. I., 247, 16.

कण्ठाभरणशेषेण V. II., P. I., 26', 10.

कण्डनी पेषणी चुल्ली V. I., P. I., 330, 3.

कण्डूय पृष्ठतो गां तु V. I., P. I., 322 7.

कण्डूरं क्षेत्रवृन्ताकं V. I., P. II., 378, 17.

कन्थां कौपीनमाच्छाद्यम् V I., P. II., 163, 12.

कन्द-मूल-फलादीनि V. II., P. I., 405 3.

कम्बले पट्टसूत्रे च V. II., P. II., 146, 4.

कक्षवनदाही V. II., P. II., 258, 11.

कट्फलं कौङ्कणी द्राक्षा V. I., P. II., 369, 11.

कटुकानि च सर्वाणि V. I., P. II., 374, 15.

कणान् वा भक्षयेदब्दं V. II., P. II., 82, 6.

कण्वाश्रमे V. I., P. II., 307, 6.

कतम आदित्या इति V. I., P. I., 206, 14.

कतम इन्द्रः V. I., P. I., 206, 18.

कतमे ते त्रयो देवा इति V. I., P. I., 206, 24.

कतमे ते रुद्रा इति V. I., P. I., 206. 11.

कतमे ते वसव इति V. I., P. I., 206, 7.

कतमे षडिति V. I., P. I., 206, 21.

कथञ्चिदप्यतिक्रामन् V. I., P. II., 366, 12.

कथञ्चित् ब्राह्मणीं गच्छेत् V. II., P. I., 330, 14.

कथं तस्या भवेच्छौचं V. II., P. I., 169, 17.

कथमसतः सञ्जायेत V. I., P. I., 102, 4.

कदर्य-बद्ध-चोराणां V. II., P. I., 380, 11.

कदर्य-बद्ध-चोराणां V. I., P. II., 384, 13.

कदर्यस्य नृशंसस्य V. II., P. I., 385, 3.

कदली नारिकेलं च V. II., P. II., 118, 5.

कदा च नस्तरीरसि V. I., P. I., 299, 5.

कदाचिदपि नाध्येयं V. I., P. I., 158, 12.

कदाचित सुकृतं कर्म V. II., P. I., 12, 10.

कद्रुद्राय जपेत् सूक्तं V. II., P. II., 279, 11.

कनकं विशाखासु V. I., P. II., 31 l, 4.

कनक-मणि रजत- V. II., P. I., 175, 19.

कनका-ऽश्व-तिला-गावो V. II., P. II., 185, 8.

कनखले V. I., P. II., 305, 15.

कनिष्ठाङ्गुलिवत् स्थूलं V. I., P. I., 251, 12.

कनिष्ठाङ्गुष्ठयोर्नाभिम् V. I., P. I., 238, 3.

कनिष्ठा-तलयोः V. I., P. I., 235, 16.

कनिष्ठा-ऽनामिका-ऽङ्गुष्ठैः V. I., P. I., 418, 20.

कनिष्ठा रक्षणी प्रोक्ता V. I., P. I., 310, 10.
कनिष्ठास्तं नमस्येरन् V. I., P. I., 335, 4.
कन्यां कन्यावेदिनश्च V. I., P. II., 316, 8.
कन्यकां तु द्वितीयायां V. I., P. II., 315, 15.
कन्यागते पञ्चमे तु V. I., P. II., 32, 10.
कन्यागते सवितरि V. I., P. II., 323, 17.
कन्यागते सवितरि V. I., P. II., 318, 6.
कन्यागते सवितरि V. I., P. II., 321, 12.
कन्यागाम्यश्मरी शूली V. II., P. II., 271, 1.
कन्यां च गोत्रजां गत्वा V. II., P. II., 271, 2.
कन्यां च बहुपुत्रां च V. I., P. II., 111, 11.
कन्यां चैवानपत्यानां V. I., P. I., 191, 10.
कन्यां दद्द्ब्रह्मलोकं V. II., P. I., 156, 21.
कन्यांदद्द्ब्रह्मलोकं V. I., P. II., 79, 8; 81, 19.
कन्यां ददाति शुल्केन V. II., P. II., 221, 20.
कन्यादाने च विप्रं यो V. II., P. II., 230, 9.
कन्यादूषकः V. II., P. II., 258, 4.
कन्यादूषी V. II., P. II., 132, 15.
कन्यादूषी V. II., P. II., 133, 2.
कन्या-पुत्रविवाहेषु V. I., P. II., 461, 7.
कन्याप्रदः पूर्वनाशे V. I., P. II., 80, 7.
कन्याप्रदानं तस्यैव V. II., P. II., 102, 5.
कन्याप्रदानमभ्यर्च्य V. I., P. II., 84, 19.
कन्याप्रदानं विधिवत् V. I., P. II., 84, 17.
कन्याप्रदानं स्वाच्छन्द्यात् V. I., P. II., 84, 21.
कन्यानां दूषकाश्चैव V. I., P. II., 358, 13.
कन्यानामसवर्णानां V. I., P. I., 134, 7.
कन्यानां सम्प्रदानं च V. I., P. I., 469, 11.
कन्यां यच्छति वृद्धाय V. II., P. II., 220, 13.
कन्यायां मिथुने मीने V. I., P. I., 192, 12.
कन्यायां दूषणं चैव V. II., P. I., 16, 6.
कन्यायां दत्तशुल्कायां V. I., P. II., 93, 15.
कन्यार्थिनैव गन्तव्या V. I., P. II., 110, 12.
कन्याराशौ महाराज V. I., P. II., 323, 14.
कन्यासन्दूषणे चैव V. II., P. II., 102, 4.
कन्यास्थार्कान्वितं चेत् स्यात् V. I., P. II., 319, 11.
कन्यास्थार्कान्वितः पक्षः V. I., P. II., 321, 17.
कन्यैवाक्षतयोनिर्या V. I., P. II., 57, 18.
कपालं वृक्षमूलानि V. I., P. II., 194, 1.
कपिलो मुनिरास्तीकः V. I., P. I., 441, 19.
कपिलो यदि सर्वज्ञः V. I., P. I., 34, 5.

कपोतव्रतनिष्ठस्य V. II., P. II., 46, 4.
कमण्डलौ V. II., P. II., 148, 11.
कयानश्चित्र आभुव- V. II., P. I., 418, 4.
करञ्जं येऽपि चान्ये वै V. I., P. II., 375, 13.
करकालानुकाद्यैश्च V. I., P. I., 219, 10.
करणैरन्वितस्यापि V. II., P. II., 213, 14.
करण्यश्च पलाण्डुश्च V. I., P. II., 379, 3.
करपात्रे च यत्तोयं V. I., P. I., 219, 12.
करवीरैस्तु गायत्र्या V. II., P. II., 281, 9.
कराभ्यां तोयमादाय V. I., P. I., 296, 1.
कराभ्यामञ्जलिं कृत्वा V. I., P. I., 296, 8.
करिष्यति वृषोत्सर्गं V. I., P. II., 305, 6.
करेण दक्षिणेनोर्ध्वं V. I., P. II., 36, 14.
करोति ब्राह्मणी श्रेयो V. II., P. I., 55, 15.
करोति यः ससम्मूढो V. I., P. II., 292, 6.
करोति विधिवन्मर्त्यः V. I., P. II., 305, 2.
करोति शूलप्रक्षेपं V. II., P. II., 248, 7.
करोति सा परित्याज्या V. I., P. I., 130, 2.
कर्कटे संस्थिते भानौ V. I., P. II., 129, 16.
कर्कन्धू-मीवकं चारु V. I., P. II., 369, 12.
कर्णभेत्ता कर्णशूली V. II., P. II., 247, 12.
कर्णयुग्मे तथा स्पृष्टे V. I., P. I., 250, 8.
कर्तव्यं भूमिपालेन V. I., P. I., 467, 4.
कर्दमाखूत्करालेपात् V. I., P. I., 271, 10.
कर्तव्यमविरोधेन V. II., P. I., 453, 5.
कर्तव्यमानुपूर्व्येण V. I., P. I., 415, 1.
कर्तव्यश्च त्रिभिर्वर्णैः V. I., P. II., 80, 2.
कर्तव्यानि षडेतानि V. I., P. II., 183, 19.
कर्तारं देश-कालौ च V. II., P. I., 131, 16.
कर्तुमस्मद्विधैर्ब्रह्मन् V. I., P. I., 88, 5.
कर्तुस्तात्कालिकी शुद्धिः V. I., P.II., 24, 5; 298, 17.
कर्तुस्तु कालाभिनियमात् V. I., P. II., 317, 11.
कर्पूरादिस्तदर्धं स्यात् V. II., P. II., 118, 8.
कर्मक्षये ततः पश्चात् V. II., P. II., 268, 7.
कर्म चाध्यापनं चैव V. I., P. I., 194, 5.
कर्मजा गतयो नृणाम् V. II., P. II., 211, 14.
कर्मणां सिद्धिः रौद्रे V. I., P. II., 313, 18.
कर्मणा गर्हितेनैष V. II., P. II., 117, 1.
कर्मणा तेषु यो मोहात् V. II., P. I., 387, 5.

कर्मणां फलनिर्वृत्तिं V. II., P. II., 211, 12.
कर्मणा मनसा वाचा V. II., P. II., 209, 7.
कर्मणोऽन्ते V. II., P. II., 190, 3.
कर्मण्यधिकृता ये तु V. I., P. II., 169, 6.
कर्मण्येवाऽधिकारस्ते V. I., P. I., 61, 9.
कर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठाः V. I., P. II., 337, 12.
कर्मफल- V. II., P. II., 263, 9.
कर्मभिः स्वशरीरोत्थैः V. I., P. II., 292, 8.
कर्म भुक्त्वा क्रमेणैव V. II., P. II., 243, 2.
कर्म श्राद्धारिकं चैव V. I., P. I., 192, 20.
कर्म स्मार्तं विवाहाग्नौ V. I., P. I., 317, 7.
कर्माङ्गं नवमं प्रोक्तं V. II., P. II., 299, 17.
कर्माणि प्रविभक्तानि V. I., P. I., 86, 2.
कर्मातिशयमासाद्य V. I., P. I., 59, 4.
कर्माध्यक्षः V. I., P. I., 208, 18.
कर्मारस्य तथा तक्ष्णः V. II., P. I., 385, 2.
कर्षणकार्यार्थम् V. II., P. II., 124, 11.
कर्षु समन्वितं मुक्त्वा V. I., P. II., 446, 4.
कलविङ्कं सकाकोलं V. II., P. I., 407, 7.
कलविङ्क-प्लव-हंस- V. II., P. I., 407, 16.
कलविङ्कं प्लवं-हंसं V. I., P. II., 387, 5.
कलौ पञ्च न कुर्वीत V. I., P. II., 91, 14.
कलौ पञ्च न कुर्वीत V. II., P. I., 53, 10.
कलौ पञ्च न कुर्वीत V. I., P. I., 234, 3.
कलौ युगे त्विमान्धर्मान् V. I., P. II., 94, 3 ; 208, 12.
कल्पं कल्पं ततश्चान्ते V. II., P. II., 242, 13.
कल्पान्तराणि कुर्वाणः V. I., P. II., 408, 15.
कव्यवाडनलः सोमः V. I., P. I., 359, 15.
कव्यापहारी V. II., P. II., 259, 6.
कशेरु कोविदारश्च V. I., P. II., 369, 9.
कश्मलाऽशुचियुक्तानि V. II., P. I., 153, 2.
कष्टा पापीयसी वृत्तिः V. I., P. II., 4, 16.
कस्तस्या निष्कृतिं कर्तुं V. I., P., I., 333, 11.
कस्मिंश्चिदपि वृत्तान्ते V. I., P. II., 96, 12.
कस्तूरिकादिगन्धानां V. II., P. II., 118, 7.
काङ्क्षन्तः पुत्र-पौत्रेभ्यः V. I., P. II., 324, 7.
काङ्क्षन्ति पितरः क्लिष्टाः V. I., P. II., 321, 3.
काङ्क्षन्ति पितरः पुत्रान् V. I., P. II., 305, 4.
काण्डात् काण्डादिति V. II., P. I., 273, 14.
कान्तारेऽथवा वा दुर्गे V. II., P. I., 273, 13.
कान्तारेष्वथ दुर्गेषु V. II., P. I., 259, 9.

कांस्यकं मुरजं वंशं V. II., P. II., 262, 11.

कांस्यताम्रपात्राणाम् V. II., P. I., 122, 2.

कांस्या ऽयस्ताम्र-सीसं वा V. II., P. II., 113, 1.

काकिण्यादिस्त्वर्थदण्डः V. I., P. I., 447, 15.

काके भासे च गृध्रे च V. II., P. I., 82, 15.

काकैः श्वभिस्तु संस्पृष्टम् V. II., P. I., 145, 18.

काको भूत्वा चिरं देवि V. II., P. II., 251, 9.

काकोलुक-कृकलास- V. II., P. I., 89, 17.

काकोल्याः क्षीरकाकोल्याः V. I., P. II., 370, 20.

काणाः कुब्जाश्च षण्ढाश्च V. I., P. II., 358, 1.

काणाचित्रक- V. I., P. I., 12, 10.

कानीनः कन्यकाजातो V. II., P. I., 47, 17.

कानीनः पञ्चमः प्रोक्तो V. II., P. I., 47, 11.

कानीनश्च सहोढश्च V. II., P. I., 45, 11.

कापालिकान्नभोक्तॄणां V. II., P. I., 335, 2.

कापालिकांस्तु संस्पृश्य V. I., P. I., 279, 6.

कामकामा ह्यर्थकामाः V. I., P. I., 132, 13.

कामकारकृते V. I., P. I., 14, 12

कामकारकृते त्वात्मानम् V. II., P. I., 203, 4.

कामकारकृतेऽप्याहुः V. II., P. I., 200, 6.

कामकारकृतेऽप्येके V. II., P. I., 200, 10.

कामं क्रोधं च लोभं च V. I., P. II., 46, 2.

काम-क्रोधौ च संयम्य V. I., P. II., 173, 15.

काम-क्रोधौवशे यस्य V. I., P. I., 217, 18.

कामजेषु प्रसक्तो हि V. I., P. I., 473, 6.

कामतः पादस्पृष्ट- V. II., P. I., 389, 4.

कामतस्तु प्रवृत्तानाम् V. I., P. II., 94, 13.

कामतस्तु यदा विप्रः V. II., P. I., 308, 8.

कामं तान् धार्मिको राजा V. I., P. II., 165, 2.

कामं तु गुरुपत्नीनां V. I., P. I., 329, 1.

कामं तु भर्तुरनुज्ञया V. II., P. I., 38, 10.

कामतोऽकामतः प्राहुः V. II., P. I., 17, 16.

कामतोऽकामतः प्राहुः V. II., P. II., 129, 7.

कामतो द्विगुणं प्रोक्तं V. II., P. II., 103, 9.

कामतो ब्राह्मणवधे V. II., P. I., 13, 20.

कामतो ब्राह्मणवधे V. II., P. II., 60, 13.

कामतो व्यवहार्यस्तु V. II., P. I., 202, 7.

काममभ्यर्चयेन्मित्रं V. I., P. I., 395, 11.

कामभ्यर्थितोऽभीयात् V. I., P. II., 44, 14.

काममामरणात्तिष्ठेत् V. I., P. II., 77, 17.

काममुत्पाद्य कृष्यां तु V. I., P. II., 11, 7.

कामं वा स्वयं V. I., P. II., 11, 13.

कामं श्राद्धेऽर्चयेन्मित्रं V. I., P. II., 346, 3.

कामस्तदग्रे V. I., P. I., 103, 13.

कामः सङ्कल्पो V. I., P.I., 103, 17.

कामाकामकृतं तेषां V. II., P. I., 13, 16.

कामात्क्रोधाद्भयान्मोहात् V. II., P. I., 58, 6.

कामादपि च राजन्यो V. II., P. II., 79, 7.

कामात्क्रोधान्मत्सराद्वा V. II., P. II., 35, 20.

कामाद्वा यदि वा मोहात् V. II., P. II., 321, 9.

कामावकीर्ण इत्याभ्यां V. II., P. II., 131, 3.

कामावकीर्णो V. II., P. II., 131, 7.

कामावपन्नोऽस्मि V. II., P. II., 131, 8.

कामाश्चोपद्रवाश्चैव V. I., P. I., 132, 12.

कामोम उदकपानमिति V. II., P. I., 412, 9.

कामोदकं सखि-प्रत्ता- V. I., P. II., 289, 2.

काम्यतन्त्रेण नित्यस्य V. I., P. II., 470, 14.

काम्यमभ्युदयेऽष्टम्याम् V. I., P. II., 414, 5.

कायक्लेशं तदुद्भूतं V. I., P. I., 220, 3.

कायक्लेशांश्च तन्मूलान् V. I., P. I., 209, 17.

कायजा ये बुधैर्नित्यं V. I., P. II., 178, 8.

कायेन पद्भ्यां हस्ताभ्याम् V. I., P. I., 138, 14.

कारणानि भवन्तीह V. II., P. II., 277, 10.

कारयेत् तस्य संस्कारं V. II., P. II., 78, 9.

कारयेनद्वहुत्वे च V. I., P. II , 117, 11.

कारयेद्द्वादशं कृच्छ्र V. II., P. I, 107, 2.

कारवः शिल्पिनो वैद्याः V. I., P. II., 256, 13.

कारुकान्नं प्रजा हन्ति V. II., P. I, 338, 9.

कार्तिकं सकलं मासं V. I., P. I., 281, 1.

कार्तिकी फाल्गुनी V. I., P. I., 156, 18.

कार्तिकी फाल्गुनी चैत्री V. I.; P. I. 156, 4.

कार्तिकी फाल्गुनी चैत्री V. I., P. II., 311, 17.

कार्तिक्यां पुष्करे स्नातः V. I., P. I., 280, 10.

कार्पासकीटजोर्णानां V. II., P. I., 111, 4.

कार्पास- V. II., P. II., 112, 10.

कार्पासतान्तवं क्षौम्यो V. II., P. II., 254, 8.

कार्पासं-क्षौम-गोवाल- V. I., P. II., 36, 3.

कार्पासं दन्तकाष्ठं च V. I., P. I., 253, 2.

कार्पासं माञ्जिष्ठं V. I., P. II., 33, 11.

कुमारीवरणं दानं V. I., P. II., 77, 11.

कुरुक्षेत्रं गयां गङ्गां V. I., P. I., 274, 11.

कुरुक्षेत्रे गयातीर्थे V. I., P. I., 195, 3.

कुरुक्षेत्रे च यद्दानं V. II., P. II., 222, 7.

कुरुक्षेत्रं प्रयागञ्च V. I., P. II., 303, 18.

कुरुते धर्मसिद्ध्यर्थं V. I., P. I., 448, 12.

कुरूपाय कुशीलाय V. II., P. II., 220, 14.

कुरुष्वेत्यभ्यनुज्ञातो V. I., P. II., 411, 20.

कुरुष्वेति स तैरुक्तो V. I., P. II., 402, 3.

कुर्याच्च विधिवच्छ्राद्धं V. I., P. II., 447, 7.

कुर्यात् परदारगमने गोव्रतम् V. II., P. I., 341, 2.

कुर्यातामितरे कुर्यः V. I., P. II., 446, 24.

कुर्यात् शूद्रवधे विप्रः V. II., P. I., 96, 4.

कुर्यात् संवत्सरादर्वाक् V. I., P. II., 467, 15.

कुर्यात् सान्तपनं कृच्छ्रं V. II., P. II., 87, 19.

कुर्याद्भिक्षां ततो दद्यात् V. I., P. II., 441, 7.

कुर्यादाचमनं स्पर्शे V. I., P. I., 240, 16.

कुर्याद्विन्ध्यपरे V. II., P. I., 11, 3.

कुर्यादनुपनीतोऽपि V. I., P. II., 465, 1.

कुर्याद् व्याहृतिभिर्वाऽथ V. I., P. I., 259, 10.

कुर्याद्देवानुपूर्व्येण V. II., P. I., 96, 1.

कुर्यादहरहः श्राद्धम् V. I., P. I., 388, 1.

कुर्यान्नैमित्तिकं स्नानं V. I., P. I., 279, 14.

कुर्यान्मातामहायैव V. I., P. II., 463, 9.

कुर्यान्मूत्र-पुरीषे तु V. I., P. I., 22, 16.

कुर्यान्मूत्र-पुरीषे तु V. I., P. I., 222, 6.

कुर्युरेनं विधिं सम्यक् V. I., P. II., 463, 8.

कुलं च शीलं च वपुर्वयश्च V. I., P. II., 75, 9.

कुलटश्चित्रकर्मा च V. II., P. I., 386, 9.

कुलत्रयं पुनात्येषा V. II., P. I., 54, 14.

कुलित्थ-शण-जम्बीर- V. I., P. II., 376, 13.

कुलित्थाश्चणकाः श्राद्धे V. I., P. II., 374, 14.

कुलं दहति राजाग्निः V. I., P. I., 448, 10.

कुलदेवतानक्षत्राभि- V. I., P. II., 24, 18.

कुल-देशोचितं कर्म V. II., P. II., 221, 8.

कुलानि जातीः श्रेणीश्च V. I., P. I., 446, 11.

कुलानुरूपाः प्रजाः V. I., P. II., 73, 15.

कुलान्येव नयन्त्याशु V. I., P. II., 96, 14.

कुले महति सम्भूतां V. I., P. I., 465, 8.

कुलमुत्पादयेयुस्ते V. I., P. I., 467, 2.

कुलालश्चित्रकर्मा च V. I., P. II., 385, 15.

कुलेषु तेऽभिजायन्ते V. II., P. II., 234, 13.

कुलेषु तेऽभिजायन्ते V. II., P. II., 229, 13.

कुलेऽस्माकं स जन्तुःस्यात् V. I., P. II., 307, 8.

कुर्वतां चानुराधाश्च V. I., P. II., 312, 19.

कुर्वीत दर्शवच्छ्राद्धं V. L, P. II., 445, 13

कुर्वीत देवतापूजां V. I., P. I., 320, 2.

कुर्वीत पुत्रिकापुत्रः V. I., P. II., 70, 20; 457, 13.

कुर्वीत भक्तिसंम्पन्नः V. I., P. I., 4)0, 5.

कुर्वीतालम्भनं चापि V. I., P. I., 241, 1.

कुर्वीत यदि मूढात्मा V. I., P. I., 431, 8.

कुर्वीत यदि मूढात्मा V. I., P. I., 234, 7.

कुर्वन् दिशो नमस्कुर्यात् V. I., P. I., 298, 17.

कुर्वन्नेवेह कर्माणि V. I., P. I., 164, 9.

कुर्वन् प्रतिपदि श्राद्धं V. I., P. II., 315, 14.

कुश-कार्पाससूत्रैर्वा V. I., P. II., 157, 12.

कुशाःकाशा यवा दूर्वाः V. I., P. I., 255, 12.

कुशैः काशैश्च बध्नीयात् V. II., P. I., 275, 20.

कुशग्रन्थ्या च रुद्राक्षैः V. I., P. I., 309, 9.

कुशाग्रे शङ्करं विद्यात् V. I., P. I., 254, 16.

कुशेन चोद्धृतं तोयं V. I., P. I., 254, 13.

कुशपाणिः सदा तिष्ठेत् V. I., P. I., 256, 10.

कुशपूतं भवेत्स्नानं V. I., P. I., 254, 12.

कुशाभावे द्विजश्रेष्ठः V. I., P. I. 255, 9.

कुशमूलविपक्केन V. II., P. I. 445, 7.

कुशमूलविपक्केन V. II., P. I. 442, 21.

कुशमूले स्थितो ब्रह्मा V. I., P. I. 254, 15.

कुशूल-कुम्भीधान्यो वा V. I., P. I. 341, 8.

कुशलैर्ग्रथितं शिक्यं V. I., P. II. 157, 13.

कुशीलता V. II., P. II., 100, 10

कुशीला भिन्नमर्यादाः V. II., P. II. 235, 13.

कुशीलवो ऽवकीर्णी च V. I., P. II. 350, 11.

कुशावर्ते V. I., P. II., 305, 14

कुशबृस्यां समासीनः V. I., P. I. 303, 5.

कुशाः शाकं पयो मत्स्याः V. I., P. I. 202, 7.

कुशहस्तेन यज्जप्तं V. I., P. I. 254, 9.

कुशहस्तस्तु यो भुङ्क्ते V. I., P. I. 254, 10.

कुष्ठनाशो भवेच्छीघ्रं V. II., P. II. 280, 4.

कार्पासमुपवीतं V. I., P. II., 35, 19.

कार्पासमुपवीतं स्यात् V. I., P. II., 35, 15.

कार्यं सदक्षिणं सम्यक् V. II., P. I., 98, 4.

कार्यं सर्वं प्रयत्नेन V. II., P. I., 236, 21.

कार्यं वीक्ष्य प्रयुञ्जीत V. I., P. I., 470, 2.

कार्याश्चान्द्रायणयुता: V. II., P. II., 204, 1.

कार्यं सोऽवेक्ष्य शक्तिं च V. I., P. I., 448, 11.

कार्ष्ण-रौरव-बास्तानि V. I., P. II., 32, 11.

कालं कालं समासाद्य V. I., P. I., 128, 12.

कालं समनुवर्त्तन्तो V. I., P. I., 128, 11.

कालेनैव प्रतीक्षेत V. I., P. II., 194, 4.

कालशाकं महाशल्कं V. I., P. II., 372, 9.

कालान्तरोपभोगार्थं V. I., P. II., 184, 18.

कालान्तरवशाद्यान्ति V. II, P. II., 244, 3.

कालापेक्षं क्रियापेक्षम् V. I., P. I., 182, 15.

काली कराली च V. I., P. I., 166, 14.

काले त्वनुदितं प्राहुः V. I., P. I., 313, 19.

काले ऽपराह्णभूयिष्टे V. I., P. II., 187, 7.

काले प्रातरत्यकाले वा V. I., P. I., 337, 13.

कालेयं कालशाकं च V. I., P. II., 369, 10.

कालोदके V. I., P. II., 306, 9.

कालोपजीविनश्चैव V. I., P. II., 358, 7.

कालो वा कारणं राज्ञः V. I., P. I., 449, 10.

कावेरीसङ्गमं V. II., P. II., 207, 5.

काषायं चैके V. I., P. II., 33, 5.

काषायं धातुरक्तं वा V. I., P. I., 264, 8.

काषायमात्रसारोऽपि V. I., P. II., 179, 2.

काष्ठदण्डो धृतो येन V. I., P. II., 177, 14.

काष्ठ-पाषाणमध्यस्थो V. I., P. II., 229, 2.

काष्ठादिना ताडयित्वा V. II., P. I., 158, 1.

कास-शूलादिरोगघ्नं V. II., P. II., 280, 2.

काहल-भ्रमण-माष्णां V. I., P. I., 429, 1.

किङ्करः सर्वकारी च V. I., P. II., 45, 7.

कीटाशने दिनमेकं V. II., P. I., 458, 4.

किञ्चिद्देव तु विप्राय V. II., P. I., 85, 8.

किञ्चिद्वेदमयं पात्रं V. I., P. I., 185, 2.

किं ते कार्यं ? किमर्थं वा V. II., P. I., 235, 19.

किमस्य यज्ञोपवीतं V. I., P. II., 171, 14.

किल्बिषं भुञ्जते भोक्ता V. II., P. I., 376, 4.

किं हि वचनं न कुर्यात् V. II., P. I., 202, 16.

कीदाशी शीतलाङ्गाशी V. II., P. II., 252, 11.

कुक्कुटाण्डप्रमाणं वा V. II., P. I., 302, 17.

कुक्कुटाण्डप्रमाणं तु V. II., P. II., 172, 13.

कुजे सर्वत्र विजयं V. I., P. II., 315, 2.

कुज्योतिः कुत्सितो वैद्यः V. II., P. II., 221, 16.

कुटीचको नाम V. I., P. II., 161, 15.

कुटीचको नाम V. I., P. II., 161, 11.

कुटीचकाः परिव्रज्य V. I., P. II., 162, 9.

कुटीचको बहूदको V. I., P. II., 166, 2.

कुटीचको बहूदको V. I., P. II., 160, 17.

कुटीचका बहूदकाः V. I., P. II., 199, 16.

कुटीचको ब्रह्मचारी V. I., P. II., 167, 12.

कुटीचकस्तु संन्यस्य V. I., P. II., 162, 4.

कुटीचकाः स्वपुत्रगृहेषु V. I., P. II., 200, 1.

कुटुम्बं पीडयित्वाऽपि V. I., P. I., 190, 8.

कुटुम्बभक्तवसनात् V. I., P. I., 190, 2.

कुटुम्बार्थं तु सच्छूद्रात् V. I., P. I., 197, 18.

कुण्डाशिनो देवलकाः V. I., P. II., 358, 10.

कुणेश्च कुणिबाहोश्च V. I., P. I., 109, 6.

कुतपं चासने दद्यात् V. I., P. II. 392, 6.

कुतुपं योगपट्टं च V. I., P. I. 265, 17.

कुदम्भाश्चपला लुब्धाः V. II., P. II. 231, 1.

कुनखी V. II., P. II., 247, 2

कुनखी स्वर्णहरणात् V. II., P. II. 264, 8.

कुपूयं पूयमित्येतत् V. II., P. I. 366, 7.

कुंप्यद्रव्यमाने V. I., P. II., 314 10.

कुबेराय V. II., P. II., 188, 3

कुब्जाम्रे V. I., P. II., 305, 16

कुब्ज-वामन-जात्यन्ध- V. I., P. II. 51, 6.

कुम्भी-कम्बुक-वृन्ताक-V. I., P. II. 375, 10.

कुम्भको निश्चलः श्वासो V. I., P. I. 293, 1.

कुम्भी-तिन्दुकयोर्वाऽपि V. I., P. II 191, 17.

कुम्भो द्रोणद्वयं प्रोक्तं V. II., P. I 141, 11.

कुम्भीपाके महाघोरे V. II., P. I 352, 17.

कुम्भे सलिलमादाय V. II., P. I. 170, 5.

कुमारीगमने चैव V. II., P. I 327, 2.

कुमारीगमने विप्रः V. II., P. I 328, 12.

कुमारजन्मदिवसे V. I., P. II 214, 2.

कुमारधारायाम् V. I., P. II 306, 4.

कुमारप्रसवं V. I., P. II., 213, 1

कृत्तकेश-नख-श्मश्रुः V. I., P. II., 193, 18.
कृत्तिकासु पितॄनर्च्य V. I., P. II., 312, 10.
कृत्तरोम-नखेभ्यस्तु V. I., P. II., 390, 19.
कृतोदकान् समुत्तीर्णान् V. I., P. II., 292, 1.
कृतशरो नैव तिष्ठेत् V. I., P. I., 317, 18.
कृतान्नं नाऽकृतान्नेन V. I., P. II., 10, 12.
कृतान्नमितरेभ्यः V. I., P. I., 86, 7.
कृतं नाम युगं श्रेष्ठं V. I., P. I., 131, 18.
कृतोपवीती देवेभ्यो V. I., P. I., 356, 6.
कृतापसव्यः पूर्वेद्युः V. I., P. II., 361, 6.
कृतापसव्यः स्वधया V. I., P. I., 379, 4.
कृते प्रवर्तते धर्मः V. I., P. I., 124, 4.
कृतप्राशमथोत्सङ्गात् V. I., P. II., 27, 18.
कृतेऽभूत्सकलो धर्मः V. I., P. I., 82, 7.
कृतमंगलपुण्याहैः V. II., P. II., 16, 15.
कृतमित्येव तत्सर्वं V. I., P. II., 45, 6.
कृतमूत्र-पुरीषो वा V, II., P. I., 170, 22.
कृतमेव न कर्तव्यं V. I., P. I., 131, 19.
कृतमोदन-सक्त्वादि V. I., P. I., 315, 17.
कृतमौनाः समश्नीयुः V. I., P. II., 421, 18.
कृते युगे चतुष्पादः V. I., P. I., 132, 3.
कृतवापनो वा निवसेद् V. II., P. II., 57, 6.
कृतवापो वसेद्गोष्ठे V. II., P. I., 247, 10.
कृतवापो वसेद्गोष्ठे V. II., P. I., 245, 8.
कृतपादादिशौचश्च V. I., P. I., 440, 7.
कृतशौचावशेषाश्च V. I., P. I., 271, 11.
कृतैश्च क्रियमाणैश्च V. II., P. II., 155, 12.
कृतसन्ध्यस्ततो रात्रिं V. I., P. II., 192, 15.
कृत्वोत्तानौ करौ प्रातः V. I., P. I., 305, 6.
कृत्वा तु मानसं पापं V. I., P. I., 138, 16.
कृत्वा तैर्निहतास्तद्वत् V. II., P. I., 21, 6.
कृत्वा तैर्निहतास्तद्वत् V. I., P. II., 226, 5.
कृत्वा तु वामहस्ते वा V. I., P. I., 294, 4.
कृत्वा तस्याः समुत्सर्गं V. I., P. II., 72, 14.
कृत्वाथ शौचं प्रक्षाल्य V. I., P. I., 234, 11.
कृत्वेदं विष्णुरित्यन्ते V. I., P. II., 420, 6.
कृत्वा पतति वै तस्मात् V. I., P. II., 279, 3.
कृत्वा पापं न गूहेत V. II., P. II., 51, 7.
कृत्वा पापं न गूहेत V. II., P. I., 206, 14.

कृत्वा पुनर्जपित्वा च V. I., P. II., 187, 13.
कृत्वा पुरिषगर्तेषु V. I., P. II., 97, 2.
कृत्वोपवीतं सव्यांसे V. I., P. I., 234, 13.
कृत्वा मनुष्ययज्ञं तु V. I., P. I., 344, 6.
कृत्वा मूत्रं पुरीषं वा V. I., P. I., 238, 14.
कृत्वा यज्ञोपवीतं तु V. I., P. I., 222, 13.
कृत्वा विधानं मूले तु V. I., P. I., 458, 1.
कृत्वा शवशिरोध्वजम् V. II., P. II., 55, 12.
कृत्वाशौचं ततः शुद्धिः V. II., P. I., 183, 9.
कृत्वा श्राद्धानि सर्वाणि V. I., P. II., 157, 5.
कृत्वा सचैलं स्नानं तु V. I., P. II., 260, 16.
कृत्स्नं चाष्टविधं कर्म V. I., P. I., 458, 1.
कृपणो मन्दबुद्धिस्तु V. I., P. II., 422, 17.
कृमि-कीटकानां V. II., P. II., 138, 5.
कृमि-कीट-पतङ्गानां V. II., P. II., 252, 2.
कृमि कीट-पतङ्गानां V. II., P. II., 250, 9.
कृमि-कीट-पतङ्गेषु V. II., P. II., 244, 13.
कृमि-कीट-वयोहत्या V. II., P. I., 17, 11.
कृमिदर्शने सान्तपनं V. II., P. I., 127, 15.
कृमिभूतः श्वविष्ठायां V. I., P. II., 12, 4.
कृमिभावमनुप्राप्य V. II., P. II., 267, 1.
कृमिरुत्पद्यते यस्य V. II., P. I., 127, 9.
कृमिर्भूत्वा स देहान्ते V. II., P. I., 421, 8.
कृमियोनिक्षये भूते V. II., P. II., 251, 4.
कृमियोनिविनिर्मुक्ता V. II., P. II., 228, 12.
कृमियोनिशतं गत्वा V. II., P. I., 36, 12.
कृमिः स्त्रीवधकर्ता च V. II., P. II., 244, 10.
कृष्टजानामौषधीनां V. II., P. II., 123, 12.
कृष्णाङ्गारश्चतुर्दश्याम् V. I., P. I., 361, 5.
कृष्णग्रीवो रक्तशिराः V. I., P. II., 372, 20.
कृष्णाजाजीं विडं चैव V. I., P. II., 377, 15.
कृष्णाजिनं समास्तीर्य V. II., P. I., 73, 14.
कृष्णाजिनं तु गृह्णाति V. II., P. II., 222, 5.
कृष्णाजिनानां बिल्व-तण्डुलैः V. II., P. I., 183, 19.
कृष्णाजिनमुत्तरीयं V. I., P. II., 32, 17.
कृष्णपक्षे दशम्यादौ V. I., P. II., 323, 4.
कृष्णाम्बरधरा नारी V. II., P. II., 3, 6.
कृष्णे भवाः V. I., P. I., 157, 3.
कृष्णमाषास्तिलाश्चैव V. I., P. II., 368, 13.

कुष्ठी भवति धर्मज्ञ V. II., P. II., 269, 8.
कुष्ठरोगेण घोरेण V. II., P. II., 244, 7.
कुष्माण्डय: V. II.. P. II., 157, 2.
कुसीद-कृषि-वाणिज्यम् V. I., P. I., 339, 14; 476, 10.
कुसीद-कृषि-वाणिज्यम् V. I., P. II., 5, 6.
कुसीद-कृषि-वाणिज्यं V. I., P. I., 85, 7.
कुसीदजीविनो येऽपि V. II., P. I., 21, 9.
कुसुम्भ-कुङ्कुमानां च V. II., P. I., 185, 10.
कुसुम्भ-कुङ्कुमे रक्तं V. II., P. I., 185, 7.
कुसुम्भं राजसर्षपम् V. I., P. II., 375, 6.
कुहकोन्मत्तचोराश्च V. I., P. II., 355, 6.
कूटसाक्षी V. II., P. II., 258, 1.
कूटसाक्ष्यं V. II., P. II., 93, 15.
कूटसाक्ष्यं सुहृद्वधः V. II., P. I., 15, 9.
कूपैकपानैर्दुष्टानां V. II., P. I., 125, 6.
कूपवत्कथिता शुद्धिर् V. II., P. I., 115, 8; 154, 15.
कूप-वापीजलानां च V. II., P. II., 110, 10.
कूपेषूद्धततोयेन V. I., P. I., 285, 3.
कूलच्छायासु च तथा V. I., P. I., 442, 4.
कूष्माण्ड- V. II., P. II., 188, 7.
कूष्माण्डं बहुबीजानां V. I., P. II., 378, 7.
कूष्माण्डं महिषीक्षीरं V. I., P. II., 378, 4.
कूष्माण्डैर्वापि जुहुयात् V. II., P. II., 43, 1.
कृकलास-सर्प-नकुल- V. II., P. I., 88, 2.
कृच्छ्रं चान्द्रायणं कुर्यात् V. I., P. I., 328, 19.
कृच्छ्रं चान्द्रायणं कुर्यात् V. II., P. I., 333, 19.
कृच्छ्रं चान्द्रायणं चैव V. I., P. II., 108, 5.
कृच्छ्रं चान्द्रायणं चैव V. II., P. I., 354, 7.
कृच्छ्रं चैवातिकृच्छ्रं च V. II., P. I., 243, 1.
कृच्छ्रं चैवाति कृच्छ्रं च V. II., P. I., 322, 1.
कृच्छ्रं देवकृतं नाम V. II., P. II., 192, 1.
कृच्छ्रं सान्तपनं कुर्यात् V. II., P. I., 91, 8.
कृच्छ्रः पराकश्चैव V. II., P. II., 180, 5.
कृच्छ्र-चान्द्रायणे कुर्यात् V. II., P. I., 44, 4.
कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि V. II., P. II., 203, 2.
कृच्छ्र-चान्द्रायणादीनि V. II., P. II., 201, 2.
कृच्छ्र-चान्द्रायणे स्यातां V. II., P. I., 157, 3.
कृच्छ्रेण शुद्ध्यते पूर्वा V. II., P. I., 163, 2.
कृच्छ्रेण शुध्यते पूर्वा V. II., P. I., 161, 5.
कृच्छ्रातिकृच्छ्रं जित्वा तु V. II., P. I., 455, 5.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ कुर्वीत V. II., P. I., 96, 3.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ कुर्वीत V. II., P. I., 457, 3.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ कुर्वीत V. II., P. I., 457, 11.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ ऽसृक्पाते V. II., P. I., 457, 7.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा V. II., P. II., 179, 10.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा V. II., P. II., 179, 7.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रः पयसा V. II., P. I., 49, 7.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा V. II., P. II., 137, 9.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा V. II., P. I., 84, 2.

कृच्छ्रातिकृच्छ्रमथ वा V. II., P. II., 138, 10.

कृच्छ्रो देव्ययुतं चैव V. II., P. II., 196, 12.

कृच्छ्रो देव्ययुतं चैव V. II., P. I., 35, 10.

कृच्छ्रद्वादशरात्रेण V. I., P. II., 423, 4.

कृच्छ्रौ द्वौ परिवित्तेस्तु V. II., P. I., 49, 13.

कृच्छ्रं पञ्चाऽति कृच्छ्रे V. II., P. II., 199, 3.

कृच्छ्रपादे वत्सराणां V. II., P. I., 265, 3.

कृच्छ्राब्दपादमुद्दिष्टम् V. II., P. I., 373, 1.

कृच्छ्राब्दमाचरेज्ज्ञानात् V. II., P. I., 308, 14.

कृच्छ्रमिति प्राजापत्यम् V. II., P. I., 30, 13.

कृच्छ्रोऽयुतं तु गायत्र्याः V. II., P. II., 197, 1.

कृच्छ्रोऽयुतं च गायत्र्याः V. II., P. II., 47, 12.

कृच्छ्रार्धं ब्राह्मणी कुर्यात् V. II. P. I., 151, 12.

कृच्छ्रार्धात् शुद्ध्यते पूर्वा V. II., P. I., 161, 9.

कृच्छ्रांश्च चतुरः कुर्यात् V. II., P. I., 252, 8.

कृच्छ्रे सन्तापनाख्ये V. II., P. II., 199, 5.

कृच्छ्रांस्तु चतुरः कृत्वा V. I., P. II., 157, 1.

कृच्छ्र-सान्तपनाद्यैश्च V. I., P. II., 164, 4.

कृताग्निकार्यो भुञ्जीत V. I., P. II., 43, 6.

कृतघ्नः V. II., P. II., 238, 3.

कृतघ्नः स्फुटिताक्षो वा V. II., P. II., 249, 1.

कृतघ्नः स मृतो विप्रो V. II., P. II., 225, 11.

कृते चतुष्पात्सकलः V. I., P. I., 82, 1.

कृतचूडोऽनुपेतस्तु V. I., P. II., 465, 8.

कृतचूडस्तु कुर्वीत V. I., P. II., 495, 4.

कृतघ्नश्च तथा ऽद्रोही V. I., P. I., 146, 10.

कृते ऽन्तरे त्वहोरात्रं V. I., P. I., 158, 4.

कृते तु केवलं स्नानं V. I., P. II., 284, 5.

कृते तु सम्भवे विप्रः V. I., P. II., 284, 11.

कृत्तिकाद्भिरण्यन्तं V. I., P. II., 312, 7.

कृष्णलः पञ्च ते माषः V. II., P. II., 85, 4.
कृष्णलः पञ्च ते माषः V. II., P. I., 127, 4.
कृष्णवर्णायाः V. I., P. II., 161, 5.
कृष्णरुरु-बस्ताजिनानि V. I., P. II., 32, 15.
कृष्णाः श्वेताश्च लोहाश्च V. I., P. II., 368, 15.
कृष्णां वा यत्र चरति V. I., P. II., 133, 6.
कृष्णाष्टम्यां महादेवीं V. II., P. II., 161, 8.
कृष्णसर्पं द्विजं नष्टं V. II., P. I., 229, 3.
कृषि-गोरक्ष-वाणिज्यं V. I., P. I., 86, 5.
कृषि मूले V. I., P. II., 314, 6.
कृषिजीवी शिल्पजीवी V. I., P. II., 35, 13.
कृषि सम्यग्याम् V. I., P. II., 316, 20.
कृषि साध्विति मन्यन्ते V. I., P. II., 4, 6.
केचिदाचैव नवमं V. I., P. II., 448, 12.
केचिद्दाहुरपापं तु V. II., P. II., 42, 7.
केचिद्धर्मस्य संस्कारात् V. I., P. II., 22, 2.
केचकैश्च तथा कन्दैः V. I., P. II., 370, 8.
केचित्तु यथान्यायं V. I, P. II., 363, 11.
केतनं कारयित्वा तु V. II., P. II., 149, 11.
केदारे V. I., P. II., 305, 16.
केश-कीट-क्षुतवचो- V. I., P. II., 381, 16
केश-कीटावपन्नं च V. II., P. I., 143, 8.
केश-कीटावपन्नं च V. II., P. I., 391, 12.
केश-कीटावपन्नं च V. I., P. I., 428, 12.
केश-कीट-शुनास्पृष्टं V. II., P. I., 143, 11.
केशानां रक्षणार्थाय V. II., P. I., 291, 1.
केशानां रक्षणार्थाय V. II., P. I., 291, 8.
केशान्तः षोडशे वर्षे V. I., P. II., 47, 12.
केशान्तिको ब्राह्मणस्य V. I., P. II., 35, 7.
केश-भस्म तुषाङ्गार- V. I., P. I., 353, 10.
केश-रोम-नखैर्वाऽपि V. I., P. II., 381, 11.
केशवं नारायणं V. I., P. I., 370, 11.
केश-श्मश्रु-नखादीनि V. II., P. II., 62, 5.
केश-श्मश्रूणि लोमानि V. II., P. I., 300, 20.
केयूरवान् मकरकुण्डलवान् किरीटी V. I., P. I., 369, 1.
केवलं चिन्तयेज्जातिं V. I., P. II., 347, 21.
केवलं तन्मनुष्याणां V. II., P. II., 208, 10.
केवलं त्यागबुद्ध्या यत् V. I., P. I., 180, 4.
कैवर्त-मेदा भिल्लाश्च V. II., P. I., 114, 15.
कैवर्ती रजकी चैव V. II., P. I., 334, 13.

कोकिलत्वमवाप्नोति V. II., P. II., 266, 12.
कोटिकोटिसहस्राणि V. I., P. I., 94, 11.
कोटिज्याप्येन राजेन्द्र V. I., P. I., 310, 10.
कोद्रवान् राजमाषांश्च V. I., P. II., 374, 3.
को मुख्यः V. I., P. II., 175, 1.
कोयष्टि-प्लव-चक्राह्व- V. I., P. I., 429, 6.
को हि जानाति किं कस्य V. II., P. I., 407, 5.
को हि तद्वेद यदमुष्मिन् V. II., P. I., 40, 8.
कोऽहं मोक्षः कथं केन V. I., P. I., 120, 14.
कौटसाक्ष्यं तथा कृत्वा V. II., P. II., 97, 7.
कौटसाक्ष्यप्रदाः पापाः V. II., P. II., 226, 7.
कौत्सं जप्त्वाऽऽप इत्येतत् V. II., P. II., 165, 8.
कौपीनं कटिसूत्रं च V. I., P. II., 44, 15.
कौपीनं दण्डमाच्छादनं V. I., P. II., 174, 16.
कौपीनाच्छादनं वस्त्रं V. I., P. II., 164, 6.
कौपिनाच्छादनं वासः V. I., P. II., 183, 13.
कौपीनाच्छादनं वासः V. I., P. II., 158, 6.
कौमार्यब्रह्मचर्यं मे V. I., P. II., 82, 1.
कौरुक्षेत्रांश्च मात्स्यांश्च V. I., P. I., 459, 3.
कौशिक्याम् V. I., P. II., 306, 7.
कौशेयं तित्तिरिर्हृत्वा V. II., P. II., 254, 7.
कौशेय-नीलि-लवण- V. II., P. I., 484, 12.
कौशेया-ऽऽविकयोरूषैः V. II., P. I., 180, 18.
क्रतुभिस्तानि तुल्यानि V. I., P. II., 321, 13.
क्रतुर्दक्षो वसुः सत्यः V. I., P. II., 403, 10.
क्रत्वर्थमात्मने चैव V. I., P. I., 198, 1.
क्रमेणैतान्यवाप्नोति V. I., P. II. 315, 11.
क्रमेण पादशो हीनं V. II., P. I. 329, 10.
क्रमादूर्द्ध्वं क्रमाद्धीनं V. II., P. I. 419, 14.
क्रमशो याति लोकेऽस्मिन् V. II P. II., 242, 5.
क्रमशो यायावराणां V. I., P. II 140, 4.
क्रयक्रीता तु या नारी V. I., P. II 463, 19.
क्रयक्रीता तु या नारी V. I., P. II 87, 14.
क्रय-विक्रयाद्योनि- V. II., P. I 225, 19.
क्रय-विक्रय-दुष्टभोजन- V. II., P. I 461, 8.
क्रय विक्रयमध्वानम् V. I., P. I 459, 3.
क्रव्यादं कुक्कुटं ग्राम्यं V. II., P. I 480, 21.
क्रव्यादानां च सर्वेषाम् V. II., P. I 379, 12.

क्रव्याद-पक्षि-शास्युह- V. II., P. I., 407, 3.

क्रव्याद्भिश्च हतस्यान्यैः V. II., P. I., 192, 12.

क्रव्याद-मृग-पक्षि- V. II., P. I., 407, 15.

क्रव्यादान् शकुनीन् सर्वान् V. I., P. II., 387, 1.

क्रियाङ्गं तत्समुद्दिष्टं V. I., P. I., 284, 2.

क्रियते छन्दसां तेन V. I., P. II., 132, 17.

क्रियते शुद्धये यत्तु V. I., P. II., 301, 1.

क्रियादुष्टो मनोदुष्टः V. II., P. II., 124, 17.

क्रियन्ते याः क्रियाः पित्र्याः V. I., P. II., 464, 8.

क्रियापरा अपि हि ते V. I., P. II., 61, 9.

क्रियमाणेऽपकारे तु V. II., P. II., 283, 12.

क्रियावद्भिर्हि कौन्तेय V. I., P. II., 270, 19.

क्रियावन्तः श्रोत्रियाब्रह्मनिष्ठाः V. II., P. I., 216, 15.

क्रियास्नानं तथा षष्ठे V. I., P. I., 268, 11.

क्रियास्नानं प्रवक्ष्यामि V. I., P. I., 284, 8.

क्रियास्नानं समुद्दिष्टं V. I., P. I., 269, 6.

क्रियाहीनस्य मूर्खस्य V. I., P. II., 218, 10.

क्रियाहीनस्य मूर्खस्य V. I., P. II., 218, 15.

क्रीडाकर्मेव बालानां V. I., P. I., 317, 2.

क्रीडते पतिना सार्धं V. II., P. I., 57, 17.

क्रीडन्तौ पुत्रैः V. I., P. II., 105, 20.

क्रीडमानैरपि सदा V. I., P. II., 132, 19.

क्रीर्णीयाद्यस्त्वपत्यार्थं V. II., P. I., 46, 17.

क्रीतश्च ताभ्यां विक्रीतः V. II., P. I., 47, 29.

क्रीत्वा चैव प्रविक्रिणे V. I., P. I., 477, 8.

क्रीत-लब्धाशनाश्चैव V. I., P. II., 293, 15.

क्रीतस्याऽपि विनिर्दिष्टं V. II., P. I., 143, 9.

क्रुद्धयन्तं न प्रतिक्रुद्धयेत् V. I., P. II., 194, 9.

क्रूरकर्मरतानां च V. II., P. II., 268, 10.

क्रूरोम-पतित-व्रात्य- V. I., P. II., 384, 16.

क्रूरोम-पतित-व्रात्य- V. II., P. I., 381, 2.

क्रोधजेऽपि गणे विद्यात् V. I., P. I., 461, 13.

क्रोधात् प्रायं विषं वह्निं V. II., P. I., 21, 7.

क्रोधात् प्रायं विषं वह्निं V. I., P. II., 226, 6.

क्रोधाद्वै म्रियते यस्तु V. II., P. II., 62, 3.

क्रोधं लोभं तथा निद्रां V. I., P. I., 307, 3.

क्लिन्नं भिन्नं शवं चैव V. II., P. I., 442, 17.

क्लिन्ने भिन्ने शवे तोयं V. II., P. I., 442, 10.

क्लीवा-ऽभिशस्त पतितैः V. II., P. I., 143, 12.
क्लीबे देशान्तरस्थे च V. I., P. II., 354, 20.
क्लेशमूलः V. II., P. II., 205, 12.
क्वथितानभिदग्धांश्च V. I., P. I., 256, 2.
क्रत्वश्वमेधयाजिनो V. I., P. II., 171, 10.
क्वाथयित्वा पिबेदद्भिः V. II., P. II., 181, 5.
क्षत्रगर्भवधे चैव V. II., P. I., 41, 13.
क्षत्तुर्जातस्तथोमाग्यां V. II., P. I., 70, 2. 306, 11.
क्षत्रियं चैव सर्पं च V. I., P. II., 133, 17.
क्षत्रियाच्चैव वैश्यायां V. I., P. II., 120, 15.
क्षत्रियोच्छिष्टभोजने V. II., P. I., 393, 13.
क्षत्रियोच्छिष्टाशने V. II., P. I., 395, 13.
क्षत्रियाणां त्रिंशत् V. II., P. I., 394, 1.
क्षत्रिये त्रिगुणं प्राहुः V. I., P. I., 186, 5.
क्षत्रियो द्वादशाहं तु V. I., P. II., 209, 12.
क्षत्रियो द्वादशाहेन V. I., P. II., 209, 15.
क्षत्रियाद्ब्राह्मणीषु V. II., P. I., 103, 3.
क्षत्रियाद्वैश्यायां V. I., P. II., 120, 7.
क्षत्रियाभिवादने V. II., P. II., 149, 17.
क्षत्रिया मागधं वैश्यात् V. I., P. II., 121, 17.
क्षत्रियायाम् V. II., P. II., 128, 2.
क्षत्रियायां V. I., P. II., 120, 6.
क्षत्रियायां त्रिरात्रो- V. II., P. I., 332, 10.
क्षत्रिययोषितो ब्राह्मण-V. II., P. I., 348, 13.
क्षत्रियो वाऽथ वैश्यो वा V. II., P. I., 207, 5.
क्षत्रियो वा महाबाहो V. II., P. II., 241, 4.
क्षत्रियात् विप्रकन्यायां V. I., P. II., 121, 1.
क्षत्रिय-विट्-V. II., P. II., 99, 19.
क्षत्रिया शरम् V. I., P. II., 98, 14.
क्षत्रियाशूद्रसम्पर्के V. II., P. I., 151, 4.
क्षत्रियाशौचे V. II., P. I., 420, 11.
क्षत्रियश्चैव वृत्तस्थो V. I., P. II., 381, 6.
क्षत्रियस्तु दशाहेन V. I., P. II. 206, 7.
क्षत्रियस्तु रणे दत्वा V. II., P. II 148, 8.
क्षत्रियस्य V. I., P. II., 220, 17
क्षत्रियस्याग्निराधेयो V. I., P. I, 164, 13.
क्षत्रियस्य चरेत् कृच्छ्रं V. II., P. I 151, 13.
क्षत्रियस्य तथा भुक्त्वा V. II., P. I 419, 4.
क्षत्रियस्य तु मौर्वीज्या V. I., P. II. 34, 2.
क्षत्रियस्य त्रयः प्रोक्ताः V. I., P. II 153, 8.
क्षत्रियस्य तु सप्ताहं V. II., P. I 396, 15.
क्षत्रियस्य नवश्राद्धे V. II., P. I 424, 1.

क्षत्रियस्यापि कथिताः V. I., P. II., 153, 13.
क्षत्रियस्य पराकं तु V. II., P. II., 42, 5.
क्षत्रियस्य वधं कृत्वा V. II., P. I., 95, 16.
क्षत्रियां हत्वा V. II., P. I., 104, 7.
क्षत्र-विट्-शूद्रजातीनां V. II., P. I., 459, 2.
क्षत्र-विट्-शूद्रजातीनाम् V. II., P. I., 419, 12.
क्षत्र-विट् शूद्रजातीनाम् V. I., P. II., 220, 8.
क्षत्र-विट्-शूद्रजातीनां V. I., P. I., 251, 16.
क्षत्र विट्-शूद्रजातीनां V. II., P. II., 74, 7.
क्षत्रस्य द्वादशाहानि V. I., P. II., 206, 12.
क्षमा दमो दया दानम् V. I., P. II., 343, 13.
क्षमा दया च विज्ञानम् V. I., P. I., 418, 3.
क्षमा सत्यं दमः शौचम् V. I., P. I., 84, 10.
क्षयी ज्वरी प्रमेही च V. II., P. II., 239, 15.
क्षयी स्यात् क्षेत्रहरणे V. II., P. II., 247, 10.
क्षय्यामयाव्यपस्मारी V. I., P. II., 73, 2.
क्षात्रेण कर्मणा जीवेत् V. II., P. I., 198, 5.
क्षालनेन विशुद्ध्येत V. II., P. I., 177, 4.
क्षिपेत् कुशांस्तत्र च दक्षिणाग्रान् V. I., P. II., 431, 4.
क्षिपेत्तया विनिर्दग्धो V. II., P. II., 81, 7.
क्षिपेत् पयोञ्जलीं स्त्रींस्तु V. I., P. I., 361, 2.
क्षिप्तं मूढं V. I., P. I., 42, 7.
क्षिप्रकामः V. II., P. II., 174, 7.
क्षीरिणो वृक्ष-गुल्मादीन् V. I., P. I., 251, 9.
क्षीरादि माहिषं वर्ज्यं V. I., P. II., 378, 11.
क्षीरप्रक्षालनं कृत्वा V. II., P. I., 23, 1.
क्षीरप्रक्षालनं कुर्यात् V. II., P. I., 71, 7.
क्षीरमपेयम् V. I., P. II., 381, 3.
क्षीरमष्टगुणं देयं V. II., P. I., 435, 4.
क्षीरं सुवर्णसम्मिश्रं V. II., P. I., 345, 12.
क्षीरस्य द्वादश प्रोक्ताः V. II., P. I, 434, 12.
क्षीरहारी V. II., P. II., 259, 1.
क्षुत्-पिपासा-श्रमार्ताय V. I., P. I., 396, 14.
क्षुत्क्षामां नातिभुक्तां वा V. I., P. II., 103, 2.
क्षुते निष्ठिवने सुप्ते V. I., P. I., 240, 10.
क्षुधार्ताः कीर्तयन्तश्च V. I., P. II., 324, 6.
क्षुधाऽऽर्तश्चात्तुमभ्यागात् V. II., P. I., 415, 5.
क्षुद्रजन्तुनामन- V. II., P. I., 85, 4.
क्षुरेण शिश्न-वृषणौ V. II., P. I., 313, 12.
क्षेत्रोच्चैरुभयतः V. I., P. II., 56, 12.
क्षेत्रिकश्चैव बीजी च V. II., P. I., 43, 10.
क्षेत्रजः क्षेत्रजातस्तु V. II., P. I., 47, 15.

जवते देयं V. I., P. II., 19.

रण्यं गामश्वं V. I., P. II., 12.

तेषु यः श्राद्धं V. I., P. II., 5, 1.

राजन्येस्य V. I., P. II., 19.

छङ्ग-शृङ्गाणाम् V. II., P. I., 1, 1.

ासः प्रशंसन्ति V. I., P. I., 4, 7.

ः V. I., P. II., 136, 9.

ख.

ङ्गकपालपाणिर्वा V. II., P. 59, 16.

ङ्गकपालपाणिः V. II., P. 56, 2.

ङ्गधारी गुरुतल्पगः V. II., I., 313, 7.

शयनं V. I., P. II., 49, 10.

ासनं च शयनं V. I., P. II., 8.

श्च शशकं चैव V. II., P. I., 3, 14.

मौक्तिकहस्तेन V. I., P. I., 4, 10.

नं पेषणं चैव V. I., P. II., 0, 18.

ात् पूरणाहारात् V. II., P. I., 3, 11.

वा तु शनैर्भूमिं V. I., P. II., 8, 4.

ऽज-मेषेषु वृषो V. II., P. I., 1.

भिगामी V. II., P. II., 270, I.

धाजाविकानां च V. II., P. II., 8, 15.

खरा-ऽश्वोष्ट्र-मृगेभानाम् V. II., P. I., 17, 17.

ग्यरो वै बहुयाजिस्यात् V. II., P. II., 227, 7.

खरोष्ट्र-काक-श्व- V. II., P. I., 407, 13.

खरोष्ट्रमुखसंस्पृष्टम् V. II., P. II., 185, 6.

खरोष्ट्र-यान-हस्त्यश्व- V. I., P. I., 155, 8.

खरोष्ट्रविषमा नारी V. II., P. II., 140, 5.

खल्वाटकश्च दुर्बलः V. I., P. II., 352, 14.

खल्वाटो मत्सरी राम V. II., P. II, 233, 5.

खादितार्धं पुनः खादेत् V. I., P. II., 425, 9.

खादिरोदुम्बराण्यर्घ्ये- V. I., P. II., 392, 21.

खादिरो यूपो भवति V. I., P. I., 60, 4.

खादिरं वीर्यकामस्य V. I., P. I., 60, 5.

खानि चोपस्पृशेत् V. I., P. I., 235, 5.

ख्याता तीर्थे शतगुणा V. I., P. I., 298, 4.

ख्यापनेनानुतापेन V. II., P. I., 428, 10.

ख्यापयन् गुरुतल्पी वा V. II., P. I., 315, 15.

ख्यापयन्नात्मनः पापं V. II., P. II., 58, 14.

ग.

गङ्गाद्वारं V. II., P. II., 202, 1.

गङ्गाद्वारे V. I., P. II., 305, 13.

गङ्गाद्वारे प्रयागे च V. I., P. II., 304, 9.

गङ्गाद्वारे प्रयागे च V. I., P. I., 195, 1.
गङ्गा च यमुना चैव V. I., P. I., 250, 4.
गङ्गातोयेन कृत्स्नेन V. I., P. I., 233, 8.
गङ्गापुत्राय भीष्माय V. I., P. I., 362, 4.
गङ्गायां V. I., P. II., 305, 13.
गङ्गायां भास्करक्षेत्रे V. I., P. II., 296, 19.
गङ्गा-यमुनयोर्मध्ये V. II., P. II., 8, 7.
गङ्गा-यमुनयोस्तीरे V. I., P. II., 304, 7.
गङ्गा-सागरसङ्गमे V. I., P. II., 305, 14.
गण्डयोः कूपकौ यस्याः V. I., P. II., 56, 1.
गण्डूषं पादशौचं च V. II., P. I., 173, 3.
गण्डूषसमये विप्रः V. I., P. I., 234, 6.
गण्डूषस्याऽथ समये V. I., P. I., 431, 7.
गन्त्री वसुमती नाशम् V. I., P. II., 292, 9.
गन्धोदक-तिलैर्युक्तं V. I., P. II., 455, 1.
गन्धानां च रसानां च V. I., P. I., 472, 1.
गन्धान् ब्राह्मणसात् कृत्वा V. I., P. II., 411, 15.
गन्ध-पुष्पाणि धूपं च V. I., P. II., 411, 9.
गन्ध-पुष्पाणि धूपं च V. I., P. II., 433, 9.
गन्धापहारी V. II., P. II., 259, 8.
गन्ध-रूपोपजानि V. I., P. II., 393, 3.
गन्धर्वा गुह्यका यक्षाः V. II., P. II., 218, 9.
गन्धलेपक्षयकरं V. I., P. I., 231, 7.
गन्धलेपक्षयकरं V. I., P. I., 226, 15.
गन्धोशीरमयौ कार्यौ V. II., P. II., 186, 1.
गच्छतस्तिष्ठतो वाऽपि V. I., P. I., 307, 1.
गच्छेद्वापि विशुद्ध्यर्थं V. II., P. II., 61, 13.
गच्छेत्स्फुटितां शय्याम् V. I., P. I., 440, 8.
गच्छेद्वृषवाथं मतिमान् V. I., P. II., 102, 9.
गच्छन् देशान्तरं यद्वि V. I., P. II., 301, 10.
गच्छन्नेताः स्त्रियो मोहात् V. II., P. I., 326, 17.
गच्छेन्महापथं वाऽपि V. I., P. II., 288, 14.
गजचर्मा ऽवरी च स्यात् V. II., P. II., 249, 15.
गजे नीलवृषाः पञ्च V. II., P. I., 80, 18.
गजं हत्वा पञ्च नीलवृषान् V. II., P. I., 90, 14.
गण-गणिका-स्तेन- V. II., P. I., 388, 5.
गणाधिपतिं V. II., P. II., 194, 5.,
गणाधिपत्यं सप्तम्याम् V. I., P. II., 318, 11.
गणान्नं गणिकान्नं च V. II., P. I., 385, 4.
गणान्नं गणिकान्नं च V. II., P. I., 378, 10.

गत्वा कक्षान्तरं सम्यक् V. I., P. I., 473, 13.
गत्वाचान्द्रायणं कुर्यात् V. II., P. I., 334, 2.
गतप्रत्यागतं यत्र V. I., P. I., 286, 3.
गत्वा तु प्रविशेदग्नि V. II., P. I., 320, 11.
गत्वा तपस्विनीं नारीं V. II., P. II., 271, 9.
गत्वा तु मातृभगिनीं V. II., P. II., 270, 19.
गत्वा तु महिषीं राज्ञः V. II., P. II., 271, 16.
गत्वोदकान्तं विधिवत् V. I., P. I., 272, 1.
गत्वा देशान्तरं तेषां V. II., P. II., 249, 6.
गत्वा निमन्त्रयेद्देव- V. I., P. II., 361, 14.
गत्वा यदीयते दानं V. I., P. I., 124, 12.
गद्गदोऽनृतवादी स्यात् V. II., P. II., 232, 3.
गमने तु व्रतं यत् स्याद् V. II., P. I., 333, 9.
गम्यं त्वभावे दातॄणां V. I., P. II., 80, 9.
गर्भिणीं कपिलां दोग्ध्रीं V. II., P. I., 254, 3.
गर्भिणीं रजस्वलां V. II., P. I., 99, 4.
गर्भिणी वाऽथ वा या स्यात् V. II., P. I., 103, 16.
गर्भैकादशे राज्ञो V. I., P. II., 31, 9.
गर्भाधानादि: V. I., P. II., 17, 20.
गर्भाधानादिभिर्युक्तः V. I., P. II., 218, 5.
गर्भाधान-पुंसवन- V. I., P. II., 18, 7.
गर्भाधानमृतौ पुंसः V. I., P. II., 19, 9.
गर्भाधानादिसंस्कारैर् V. II., P. I., 208, 16.
गर्भपाते समुद्दिष्टं V. II., P. I., 41, 10.
गर्भ-भर्तृवधादौ च V. II., P. I., 353, 14.
गर्भमाससमा रात्रीः V. I., P. II., 239, 8.
गर्भसुत्यां यथामासम् V. I., P. II., 239, 3.
गर्भस्पन्दने V. I., P. II., 21, 11.
गर्भस्य पतने चैव V. II., P. I., 161, 7.
गर्भस्रावे मासतुल्याः V. I., P. II., 239, 20.
गर्भस्रावे मासतुल्याः V. I., P. II. 240, 2.
गर्भाष्टमेऽब्दे कुर्वीत V. I., P. II. 31, 8.
गयायां धर्मपृष्ठे च V. I., P. II. 305, 8.
गयां यास्यति यः कश्चित् V. I. P. II., 305, 5.
गयाशीर्षे V. I., P. II., 305, 11
गयाशीर्षे वटे चैव V. I., P. II. 305, 9.
गयाशीर्षे वटे श्राद्धं V. I., P. II 307, 11.
गर्दभं जारजातं च V. II., P. I 229, 4.
गर्दभत्वं तु सम्प्राप्य V. II., P. II 225, 3.
गर्दभं पशुमालभ्य V. II., P. II 125, 15.

गलगण्डी V. II., P. II., 237, 13.
गलगण्डी गण्डकथ्य V. II, P. II., 263, 14.
गवां गोष्ठ दशगुणम् V. I., P. I., 307, 13.
गवाघातेषु कांस्येषु V. II., P. I., 172, 10.
गवां च परिवासेन V. II., P. I., 194, 7.
गवां च शतदानेन V. II., P. II., 11, 6.
गवां द्वादशानां V. II., P. II., 6?, 7.
गवां पृष्ठानि मध्यानि V. II., P. II., 190, 2
गवां मूत्र-पुरीषेण V. II., P. I., 155, 5
गवां मूत्र-पुरीषेण V. II., P. I., 127, 10.
गवामनुगमं कुर्यात् V. II., P. I., 253, 13.
गवामनुगमं चैव V. II., P. I., 253, 4.
गवामभावे निष्कं स्यात् V. II., P. II., 197, 7.
गवामलाभे निष्कं वा V. II., P. I., 375, 1
गव्यं वस्ताजिनं V. I., P. II., 32, 18.
गव्यस्य पयसो वापि V. II., P. II., 191, 5.
गवाश्व-कुञ्जरोष्ट्राणां V. II., P. I., 371, 11.
गवाऽश्व-रथ-यानानां V. II., P. I., 1?9, 3.
गवां सहस्रं विधिवत् V. II., P. II., 64, 13.
गर्हितास्ते नरा नित्यं V. II., P. I., 43, 12.
गर्हिता-ऽनाद्ययोर्जग्धिः V. II., P. II. 96, 7.
गर्हितानाद्ययोर्जग्धिः V. II., P. I., 363, 11.
गाङ्गं पयः पुनात्याशु V. I., P. I., 285, 13.
गां गत्वा तु द्विजश्रेष्ठ V. II., P. II., 269, 10.
गां गत्वा मधुमेही स्यात् V. II., P. II., 270, 9.
गां चेदकामतो हन्यात् V. II., P. I., 252, 14.
गां चेद्धन्यात्तस्याश्चर्मणा V. II., P. I., 249, 17.
गां चेद्धन्यान्नरोऽकामात् V. II., P. I., 252, 17.
गां चैवानुव्रजेन्नित्यं V. II., P. I., 247, 11.
गां च वैश्यवत् V. II., P. I., 251, 9.
गां वृद्धाभ्याम् V. I., P. I., 212, 8.
गान्धर्वादिविवाहेषु V. I., P. II., 80, 1.
गान्धर्वादिविवाहेषु V. I., P. II., 63, 13.
गान्धर्वो राक्षसश्चैव V. I., P. II., 81, 9.
गान्धर्वो लोहकारश्च V. II., P. I., 386, 6.
गान्धर्वः स च विज्ञेयः V. I., P. II., 85, 2.
गान्धर्वा-ऽऽसुर-पैशाचाः V. I., P. II., 89, 4.
गात्रकृच्छ्री व्रणी श्वित्री V. II., P. II., 248, 13.
गात्राणां च मनुष्याणाम् V. II., P. I., 173, 18.
गात्राभ्यङ्गं शिरोऽभ्यङ्गं V. II., P. II., 196, 1.

गाश्च शिरसा चैव V. II., P. I., 207, 7.
गाथानां नीतिशास्त्राणां V. II., P. II., 119, 8.
गामश्वं कुञ्जरोष्ट्रौ च V. II., P. I., 408, 11.
गाः पीष्णे V. I., P. II., 314, 10.
गायत्रीं च V. I., P. II., 167, 1[illegible].
गायत्रीजाप्यनिरतः V. II., P. II., 115, 7.
गायत्रीं छन्दसां माता V. II., P. I., 63, 8.
गायत्रीं तु [illegible] V. I., P. I., 308, 8.
गायत्रीं तु [illegible] V. I, P. I., 29[illegible], 12.
गायत्रीं प्रां[illegible] तस्मात् V. I., P. I., 289, 14.
गायत्रीं प्रणवं चान्ते V. I., P. I., 303, 12.
गायत्री नाम पूर्वाह्णे V. I., P. I., 289, 11.
गायत्री ब्रह्मरूपा तु V. I., P. I., 290, 4.
गायत्री ब्राह्मः V. I., P. II., 197, 6.
गायत्रीं मधुमतीं V. I., P. II., 426, 16.
गायत्रीं शिरसा सार्धम् V. I., P. I., 292, 5.
गायत्रीं स जपेन्नित्यं V. II., P. II., 156, 3.
गायत्र्या आदित्यो V. I., P. I, 272, 14.
गायत्र्या तु यथाशक्ति V. I., P. I., 297, 14.
गायत्र्या दशसाहस्रं V. II., P. II., 1[illegible]7, 12.
गायत्र्या न परं जप्यम् V. I., P. I., 310, 12.
गायत्र्या न परं ध्यानम् V. I., P. I., 310, 18.
गायत्र्या लक्षजप्यं च V. II., P. II, 198, 14.
गायत्र्यष्टसहस्रं च V. II., P. II., 87, 15.
गायत्र्यष्टसहस्रं वा V. II., P. I., 443, 2.
गायत्र्याः षष्ठिभिर्लक्षैः V. II., P. II., 198, 6.
गायत्र्यास्तु जपन् कोटिं V. II., P. II., 198, 3.
गा रक्षेत् V. I., P. I, 477, 11.
गार्हस्थ्यं ब्रह्मचर्यं च V. I., P. II., 1[illegible]2, 12.
गार्हस्थ्यमु[illegible]तं स्वकम् V. I., P. II., 153, 15.
गार्हस्थ्यमिच्छन् भूपाल V. I., P. II, 51, 17.
गावः पवित्रं परमं V. II., P. I, 249, 2.
गावः प्रतिष्ठा भूतानां V. II., P. I., 248, 16.
गावः सुरभयो नित्यं V. II., P. I., 248, 15.
गावः स्वर्गस्य सोपानं V. II., P. I, 249, 3.
गावो यज्ञार्थमुत्पन्नाः V. I., P. I., 160, 9.
गावो वा एतत् V. I., P. I., 51, 7.
गाश्चानुगच्छन् सततम् V. II, P. I., 250, 10.
गिरिपृष्ठं समारुह्य V. I, P. I., 478, 14.
गिरिभृगुप्रपातं च V. I., P. II., 2[illegible]6, 7.
गिरिभृगुप्रपातं च V. II., P. I., 21, 8.
गुरुं गच्छन्तम् V. I., P. II., 49, 7.

गुरुणाऽनुमतः स्नात्वा V. I., P. II., 54, 17
गुरुणा लघु शूद्रयेत्तु V. I., P. II., 265, 16.
गुरुणा ह्यननुज्ञातो V. II., P. II., 229, 14.
गुरुं हत्वा V. II., P. II., 66, 2.
गुरुं चैवाप्युपासीत V. I., P. I., 151, 11.
गुरूणामभ्यधिक्षेपो V. II., P. II., 95, 11.
गुरुच्छिष्टं भेषजार्थं V. I., P. II., 49, 12.
गुरुतल्पगमनेषु V. II., P. I., 316, 2.
गुरुतल्पव्रतं कुर्यात् V. II., P. I., 325, 15.
गुरुतल्पव्रतं कुर्यात् V. II., P. I., 311, ..; 325, 5.
गुरुतल्प्यभिभाष्यैनः V. II., P. I., 311, 10.
गुरुतल्पी शिलां तप्ताम V. II., P. I., 315, 11.
गुरुं त्वङ्कृत्य गर्वेण V. II., P. I., 451, 12.
गुरुं त्वङ्कृत्य हुङ्कृत्य V. II., P. I., 151, 16.
गुरुं त्वङ्कृत्य हुङ्कृत्य V. II., P. II., 223, 14
गुरुदारगामी संवत्सरं V. II., P. I., 338, 14
गुरुदाराभिमर्शी च V. II., P. II., 264, 14.
गुरुदारावगमनं V. II., P. I., 315, 2.
गुरुदारेषु कुर्वीत V. I., P. I., 465, 4.
गुरुदारे सपिण्डे वा V. I., P. II., 48, 10
गुरून् पुरोहितान् विप्राम् V. I., P. I., 455, 7.
गुरुपत्नी तु युवतिः V. I., P. I., 329, 4.
गुरुपत्न्या च कार्याणि V. I., P. II., 47, 4.
गुरुपत्न्या न कार्याणि V. I., P. II., 328, 13; 328, 16.
गुरुमग्निं च सूर्यं च V. I., P. I., 320, 14.
गुरु मातृ-पितृत्यागः V. II., P. I., 15, 3.
गुरु-मित्रद्रुहः पापाः V. II., P. II., 226, 9.
गुरोर्गुरौ सन्निहिते V. I., P. I., 335, 20.
गुरुवत्प्रतिपूज्याः स्युः V. I., P. I., 328, 7.
गुरवे तु वरं दत्त्वा V. I., P. II., 52, 6.
गुरु-वेश्मऽग्निपूजासु V. I., P. II., 311, 17.
गुरवे मातुलादीनाम् V. I., P. I., 359, 6.
गुरवो मातृ-पितृ-पत्न्या- V. II., P. I., 320, 3.
गुरुश्च शुक्रः शनि-राहु-केतवः V. I., P. I., 221, 3.
गुरुशुश्रूषया चैव V. I., P. I., 377, 11.
गुरुशुश्रूषवो दान्ताः V. I., P. I., 144, 16.
गुरु स्वामि द्विजाक्रोशं V. II., P. II., 233, 11.
गुरुं हत्वा श्रोत्रियं च V. II., P. II., 66, 9.
गुर्वग्नि-देवकृत्येषु V. I., P. I., 139, 15.
गुर्वर्थे पितृ-मात्रर्थे V. I., P. II., 8, 8.

गुर्वर्थं वा मृतो युद्धे V. II., P. I., 388, 11.

गुर्वर्थं ह्यतिथीनां तु V. II., P. I., 376, 5.

गुर्वधीनः V. I., P. II, 49, 5.

गुर्वन्तेवास्यनुत्थान- V. I., P. II., 248, 18.

गुड-कार्पास-धान्यानि V. II., P. II., 112, 20,

गुड-तिल- V. II., P. II., 119, 11.

गुड-तैल-हिरण्यानां V. I., P. II., 214, 7.

गुडो रसस्तथाश्विद् V. II, P. I., 416, 9.

गुणनिष्ठः प्रधानं तु V. I., P. I., 318, 8.

गुणानेतान प्रसंख्याय V. I., P. I., 457, 15,

गुणैरशेषैः पृथिवीं V. I. P. I., 96, 4

गुणवद्लाभे सोदर्यां V. I., P. II., 345, 1.

गुदं हस्तं च निर्मृज्यात V I., P. I., 226, 19.

गुप्ताभ्यां लक्ष्म्युपेतः स्यात V. I., P. I., 225, 18.

गुप्तान्तं चैव वैश्यस्य V. I., P. I., 358, 16.

गुप्तायां V. II., P. II., 127, 7.

गुप्तं सर्वर्तुकं शुभम् V. I., P. I., 469, 5.

गुरोश्च V. II., P. II., 99, 14.

गुरोश्च प्रीतिजनके V. I., P. I., 188, 19.

गुरोश्चालीक निर्बन्धः V. II., P. II., 95, 8.

गुरोश्च सेवाऽकरणम् V. I., P. I., 130, 17.

गुरोः क्षत्रसुतां भार्यां V. II., P. I., 322, 15.

गुरोर्दुहितरं गत्वा V. II., P. I., 326, 14.

गुरोरनिष्टाचरणम् V. I., P. I., 130, 16.

गुरोरभावे तत्पुत्रम् V. I., P. I., 185, 13.

गुरोरभिहिते युक्तः V. I., P. II, 182, 8.

गुरोरलीकनिर्बन्धे V. II., P. II., 97, 1.

गुरोर्वैश्यां पुनर्गत्वा V. II., P. I., 322, 23.

गुरोः कुले न भिक्षेत V I., P. II., 41, 18.

गुरोः शूद्रां सकृद्गत्वा V. II, P. I., 324, 3.

गुरोः शूद्रां सकृद्गत्वा V. II., P. I., 323, 16.

गुरोः पाशांपसंग्रहणम् V. I., P. I., 327, 12; 330, 15.

गुरोः प्रेतस्य शिष्यस्तु V I., P II., 248, 9.

गुरोर्दुहितरं गत्वा V. II, P. I., 327, 12.

गुल्मांश्च स्थापयेदाप्तान् V. I., P. I., 458, 16.

गुल्म-वल्ली-लतानां च V. II., P. II., 223, 11.

गुह्यका राक्षसाः सिद्धा V. I., P. I., 307, 17.

गूढोत्पन्नोऽपविद्धश्च V. II., P. I., 45, 10.

गृंजनं यवनेष्टश्च V. I., P. II., 379, 4.

गृह्णन प्रतिग्रहं विप्रो V. I., P. I., 201, 16.

गृह्णन् प्रदानारम्भे V. I., P. I., 203, 7.

गृह्णीयाद्ब्राह्मणादेव V. I., P. I., 201, 17.

गृध्रो V. II., P. II., 263, 8.

गृध्रो द्वादश जन्मानि V. II., P. I., 377, 3.

गृहीतनियमस्यापि V. I., P. II., 275, 1.

गृहीतपुत्रा विधिवत् V. I., P. II., 22, 6.

गृहीतं मन्त्रवत्तचेत् V. I., P. II., 158, 2.

गृहीतशिश्नश्चोत्थाय V. I., P. I., 226, 14.

गृहीतस्य त्रिदण्डादेः V. I., P. II., 184, 17.

गृहीत्वोत्क्रुश्य वृषणौ V. II., P. I., 315, 8.

गृहीत्वेमा अथागत्य V. I., P. II., 118, 2.

गृहीत्वा मुसलं राजा V. II., P. II., 86, 12.

गृहीत्वा विचरेत्तावत् V. I., P. II., 172, 23.

गृहीत्वाऽऽसादयित्वा च V. II., P. I., 131, 9.

गृहीत्वा स्वयमाचामेत् V. I., P. I., 249, 9.

गृहीभूत्वा V. I., P. II., 136, 16; 147, 19.

गृहेऽग्रयाणि वेदमानि V. I., P. I., 190, 14.

गृहासपास्य तत्सर्वं V. II., P. I., 194, 16.

गृहदाहे समुत्पन्ने V. II., P. I., 179, 4.

गृहादः पतनाच्चैव V. II., P. II., 23?, 1

गृहे निविष्टं सतिलम् V. I., P. I., 356, 1.

गृहे प्रच्छन्न उत्पन्नो V. II., P. I., 47, 16.

गृहमेधिषु चान्येषु V. I., P. II., 145, 21.

गृहमाहिर्बुध्न्ये V. I., P. II., 314, 10.

गृहे यस्य मृतः कश्चित् V. I., P. II., 252, 1.

गृहस्थ उद्वहेत कन्यां V. I., P. II., 61, 2.

गृहस्थोक्तानि पापानि V. II., P. II., 75, 5.

गृहस्थोऽपि V. I., P. II., 198, 4

गृहस्थो ब्रह्मचारी च V. I., P. II. 342, 2.

गृहस्थो मुच्यते बन्धात् V. I., P. I., 58, 4.

गृहशुद्धिं प्रवक्ष्यामि V. II., P. I. 191, 14.

गृहेषु चैव विप्राणां V. II., P. II. 263, 3

गृहसंवेशको दूतो V. I., P. II. 351, 9.

गृहस्याभ्यन्तरे V. II., P. I., 124, 10.

गृहस्थस्तु द्विरात्रं वा V. II., P. I. 67, 13.

गृहस्थस्तु यदा पश्येत् V. I., P. II 139, 18.

गृहे त्वेकगुणा सन्ध्या V. I., P. I. 298, 1.

गृहे त्वेकगुणं जप्यम् V. I., P. I. 307, 12.

गृहेऽपि शस्यते स्नानम् V. I., P. I. 288, 11.

गोकुले यज्ञशालायां V. II., P. I. 146, 1.

गो-गजाऽश्वादिपृष्ठेषु V. I., P. II., 303, 5.
गोगामी V. II., P. II., 265, 4.
गोगमने च V. II., P. I., 341, 3.
गोघ्नः कुर्वीत संस्थानं V. II., P. I., 244, 4.
गोघ्नः पञ्चगव्याहारः V. II., P. I., 243, 13.
गोघ्नश्चान्द्रायणं चरेत् V. II., P. I., 289, 1.
गोघ्नस्तच्चमूर्ध्वलांगुलां V. II., P. I., 219, 8.
गोघ्नस्तच्चर्मसंवीतो V. II., P. I., 250, 9.
गोघ्नः सौम्यव्रतं कुर्यात् V. II., P. I., 253, 11.
गोघ्नस्य गोप्रदानं गोष्ठ V. II., P. I., 245, 4.
गोघ्नस्य पञ्चगव्येन V. II., P. I., 243, 8.
गोघ्नस्य पावनं सम्यग V. II., P. I., 253, 16.
गोघ्नः षण्मासात् तच्चर्म- V. II., P. I., 250, 5.
गोघ्राते च क्षुते वान्ते V. II., P. I., 137, 5.
गोघ्रातं शकुनोच्छिष्टं V. II., P. I., 383, 3.
गो-ऽजा-ऽवि-महिषीवर्ज्जं V. II., P. I., 403, 15.
गोतृप्तिमात्रे पयसि V. I., P. I., 137, 6.
गोत्राणां च सहस्राणि V. I., P. II., 172, 5.
गोत्र-नामपदान्ते च V. I., P. II., 287, 20.
गोत्र-नाम-स्वधाकारैः V. I., P. I., 358, 13.
गोत्रिणः स्नानशुद्धाः स्युः V. I., P. II., 250, 17.
गोत्रान्मातुः सपिण्डात्तु V. I., P. I., 183, 9.
गोत्रं प्राप्य च चण्डाल- V. II., P. II., 241, 14.
गोत्र-सम्बन्ध-नाम नि V. I., P. II., 420, 11.
गोदुःखकारी V. II., P. II., 237, 11.
गोदानं तु व्रतस्यान्ते V. II., P. I., 98, 3.
गोदानं सर्व शक्त्या च V. II., P. I., 253, 7.
गोदावर्याम् V. I., P. II., 306, 12.
गोदोहमात्रं तिष्ठेत V. II., P. I., 302, 7.
गोदोहमात्रं तिष्ठेच्च V. I., P. II., 188, 1.
गोद्वयं दक्षिणां दद्यात V. II., P. I., 345, 16.
गोधा कूर्म शशः श्वाविद V. I., P. II., 389, 4.
गोधूमैरिक्षुभिर्मुद्गैः V. I., P. II., 370, 15.
गोधूलक-चाष-काक- V. II., P. I., 89, 4.
गोऽनुगामी V. II., P. I., 293, 3.
गोनिर्दयः V. II., P. II., 237, 12.
गोपुरीष-यवाभ्यासो V. II., P. II., 192, 7.
गोपाल-नापित-कुम्भकार- V. II., P. I., 431, 13
गोप्रदानसमं पुण्यं V. I., P. I., 407, 11.
गो-ब्राह्मणस्य चैवार्थे V. I., P. II, 268, 11.
गो-ब्राह्मणहतं दग्ध्वा V. II., P. I., 24, 7.

गो-ब्राह्मणहतानां च V. I., P. II., 227, 3.

गो-ब्राह्मणहतानाम् V. I., P. II., 225, 2.

गो-भू-तिल-हिरण्यादि V. I., P. I., 177, 11.

गो-भू-हिरण्य-वासांसि V. I., P. II., 436, 10.

गोभिराक्रमणात् कालाद् V. II., P. I., 1:3, 12.

गोभ्यो यवाढकं दत्वा V. II., P. I., 342, 2.

गोभ्यश्च मरणं लोके V. II., P. II., 23·, 2.

गोमङ्गलानां वैश्यानां V. I., P. II., 258, 19.

गोमतीं कीर्तयिष्यामि V. II., P. I., 248, 13.

गोमतीं च जपंश्चैवम् V. II., P. I., 247, 17.

गोमत्याम् V. I., P. II., 306, 13.

गोमयेन गोचर्ममात्रं V. II., P. I., 301, 7.

गोमयात् द्विगुणं मूत्रं V. II., P. I., 135, 8.

गोमयेनोपलिप्याथ V. II., P. I., 19, 1.

गोमयेनानुलिप्तायां V. I., P. II., 396, 19.

गोमयेनोपलिप्तेषु V. I., P. II., 397, 6.

गोमांसभक्षणे प्रायश्चित्तं V. II., P. I., 3 7, 14.

गोमांसं मानुषं चैव V. II., P. I., 36·, 4.

गोमिनामिव ते वत्साः V. II., P. I., 4·, 2.

गो-महिष्यजानाम् V. I., P. II., 380, 16.

गोमूत्रं गोमयं क्षीरं V. II., P. I., 31, 1.

गोमूत्रेण चरेत् स्नानं V. II., P. I., 246, 2.

गोमूत्रेण समायुक्तं V. II., P. II., 191, 8.

गोमूत्रमग्निवर्णं वा V. II., P. II., 83, 1.

गोमूत्रे माषकान्यष्टौ V. II., P. I., 434, 11.

गोमूत्र-यावकैर्मासात् V. II., P. I., 348, 9.

गोमूत्र-यावकाहारा V. II., P. I., 162, 15.

गोमूत्र-यावकाहारः V. II., P. I., 253, 12.

गोमूत्र-यावकाहारो V. II., P. I., 122, 4.

गोमूत्र-यावकाहारो V. II., P. I., 122, 18; 330, 15; 330, 17.

गोमूत्रयावकाहारः V. II., P. II., 88, 2.

गोमूत्रवत् घृते ज्ञेयं V. II., P. I., 43·, 13.

गोयानऽप्सु दिवा चैव V. II., P. I., 312, 6.

गोरजो विप्रुषश्छाया V. II., P. I., 191, 1.

गोरक्षां कृषि-वाणिज्यं V. I., P. I., 476, 18.

गोरसं चैव सक्तूंश्च V. II., P. II., 386, 10.

गोवधे च तथा कुर्यात् V. II., P. I., 251, 6.

गोवधो ऽयाज्यसंयाज्यं V. II., P. I., 16, 2.

गोविक्रयं द्विजः कुर्यात् V. II., P. II., 118, 13.

गोविक्रयी च दुर्वालः V. I., P. II., 359, 5.
गोवालरज्जुसम्बद्धं V. I., P. II, 162, 14.
गोवधो ब्रात्यता स्तैन्यं V. II., P. II., 101 5.
गोशृङ्गेण शतं स्नानं V. II., P. I., 64, 1.
गोशृङ्गमात्रमुद्धृत्य V. I., P. I., 261, 5.
गोष्ठेशयो गोऽनुगामी V. II., P. I., 242, 21.
गोष्ठे वसन् ब्रह्मचारी V. II., P. II., 115, 6.
गोष्ठे वसन् यवागूं V. II., P. I., 252, 5.
गोष्ठयां यत्क्रियते श्राद्धं V. I., P. II., 300, 17.
गोऽवकीर्णः V. II., P. II., 128, 7.
गोऽवकीर्णो V. II., P. II., 296, 18.
गोऽवकीर्णः संवत्सरं V. I., P. I., 341, 9.
गोसूक्तम् V. II., P. II., 157, 8.
गोसत्रं वै V. I., P. I., 51, 15.
गोसहस्रं शतं वाऽपि V. II., P. I., 251, 13.
गोहितो गोऽनुगामी स्यात् V. II., P. I, 252, 12.
गोहर्ता V. II., P. II., 258, 13.
गौडी पैष्टी च माध्वी च V. II., P. II., 81, 11.
गौडीं माध्वीं सुरां पैष्टीं V. II., P. II., 84, 3.
गौतमाद्यानृषीन् सप्त V. I., P. II., 131, 10.
गौर्दैया कर्मणोऽस्यान्ते V. II., P. II., 167, 13.
गौरीं दद्यान्नाकपृष्ठं V. I., P. II., 79, 7.
गौरीं दद्यान्नाकपृष्ठं V. II., P. I., 156, 20.
गौर्मेध्या पृष्ठे V. II., P. I., 189, 15.
गौरसर्षपमात्रे तु V. II., P. II, 87, 16.
गौरस्तु ते त्रयः षट् ते V. II., P. II. 85, 3.
ग्रन्थार्थतो विजानाति V. I., P. II., 207, 15.
ग्रस्तोदये विधोः पूर्वं V. I., P. I., 436, 15.
ग्रस्तावेवास्तमानं तु V. I., P. I., 436, 17.
ग्रस्तेषु तेषु नाऽऽचामेत V. I., P. I., 242, 14.
ग्रहकाले च नाश्नीयात V. I., P. I, 132, 12.
ग्रहणं तु भवेदिन्दोः V. I., P. I., 435, 17.
ग्रहणादिषु कालेषु V. II., P. II., 161, 3.
ग्रहणान्तिकमित्येके V. I., P. II., 47, 8.
ग्रहणे सङ्क्रमणे वाऽपि V. II., P. I., 6, 19.
ग्रहणं सम्प्रवक्ष्यामि V. II., P. II., 194, 15.
ग्राम-मीर्थैकरात्राश्च V. I., P. II., 164, 2.
ग्रामान्तरं वा गन्तव्यं V. II., P. II., 139, 14.
ग्रामान्ते ग्रामसीमान्ते V. I., P. II., 158, 13.
ग्रामात् V. II., P. II., 163, 11.
ग्रामाद्दण्डशतं त्यक्त्वा V. II., P. I., 193, 4.
ग्रामाद्वाहृत्य वा ग्रामात् V. I., P. I., 145, 15.

ग्रामाद्गृहस्य वाऽश्नीयात् V. I., P. II., 146, 1.

ग्रामबाह्यान्तरालस्था V. I., P. I., 228, 8.

ग्रामे मनसा V. I., P. I., 345, 17.

ग्रामेमनसाऽधीयीत V. I., P. I., 347, 15.

ग्राममध्यगतो यावत् V. I., P. II., 253, 2.

ग्रामे वने वा जन्तूनां V. II., P. II., 249, 3.

ग्रामेश्वरे कुलपतौ V. I., P. II., 253, 4.

ग्रामस्य तावदाघोषं V. I., P. II., 253, 2.

ग्राम्या-ऽऽरण्यानां V.II.,P.II.,137,5.

ग्राम्या-ऽऽरण्याश्च पशवः V. I., P. I., 160, 12.

ग्रासानास्याविकारमश्नीयात् V. II., P. I., 304, 2.

ग्रासान्वर्धयते सोमः V. II., P. I., 303, 4.

ग्रासोपचयभोजी सन् V. II., P. I., 299, 2. 299, 4.

ग्रासमात्रं परगृहात् V. I., P. II., 324, 10.

ग्रासमात्रं भवेद्भिक्षा V. I., P. I., 392, 12.

ग्रासं शेषेण कुर्वीत V. II., P. I., 302, 16.

ग्रासशेषं न चाश्नीयात् V. I., P. I., 424, 4.

ग्रासमुद्धृत्याग्नियोगात् V. II., P. I., 143, 6.

ग्रीष्मे V. I., P. I., 48, 15.

ग्रीष्मे पञ्चाग्निमध्यस्थो V. I., P. II., 143, 14.

ग्रीष्मे राजन्यः V. I., P. I., 162, 4.

ग्रीष्मो वै राजन्यस्य V. I., P. I., 162, 4.

घ.

घटानां शतमुद्धृत्य V. II., P. I. 153, 10.

घटयस्यत्र सन्देहो V. II., P. II., 277, 15.

घूर्णिकस्तैलिकश्चैव V. II., P. II., 233, 7.

घृतकुम्भं वराहे तु V. II., P. I., 8, 13.

घृतकौशिकः V. I., P. I., 10, 16.

घृतं च सार्षपं तैलं V. I., P. I., 283, 11.

घृतं तु पायसं क्षीरं V. II., P. I., 145, 14.

घृताढ्या तिलतैलाढ्या V. II., P. I., 395, 5.

घृतं तैलं तथा क्षीरम् V. II., P. I., 427, 1.

घृतेन दीपो दातव्यः V. I., P. II., 395, 8.

घृतेनाभ्यक्तमाघ्राय V. I., P. II., 287, 5.

घृतात् फेनं घृतान्मण्डं V. I., P. II., 379, 17.

घृतादिदाने तैजसानि V. I., P. II., 418, 14.

घृत-दधि-पयस्तक्राणाम् V. II., P. I., 145, 11.

घृतपात्रं तु विप्राय V. I., P. I., 498, 15.

घृतं यथा मधु यथा V. II., P. II., 193, 5.

घृतं हृत्वा तु नकुलः V. II., P. II., 256, 6.

घोरसंन्यासिकाः V. I., P. II., 198, 15.

घ्रात्वा चैवोष्मणा चैव V. II., P. I., 375, 13.

चण्डाल-V. II., P. II., 139, 6.

चण्डाली-V. II., P. II., 265, 2.

चण्डालकूपभाण्डस्थं V. II., P. I., 114, 1.

चण्डालाग्निरमेध्याग्निः V. I, P. II., 286, 15.

चण्डालाग्निरमेध्याऽग्निः V. II., P. I., 192, 17.

चण्डालौ तावुभौ प्रोक्तौ V. II., P. I., 306, 7.

चण्डालदर्शने सूर्यदर्शनम् V. II., P. I., 109, 10.

चण्डालादिस्पर्शने V. II., P. I., 178, 5.

चण्डालादन्त्यजाद्वापि V. II., P. I., 224, 6.

चण्डालादुदक्रात्सर्पात् V. I., P. II., 224, 11.

चण्डालादुदक्रात सर्पात V. II., P. I., 22, 15.

चण्डालादुदक्रात् सर्पात् V. II., P. I., 424, 16.

चण्डालादीन् जपे होमे V. I., P. I., 239, 9.

चण्डालाद्यैः श्वपाकेन V. II., P. I., 162, 3.

चण्डालाद्यैस्तु संस्पृष्टं V. II., P. I., 177, 3.

चण्डालाऽभ्युषितं यत्र V. II., P. I., 193, 17.

चण्डाला-ऽन्त्यास्त्रियां गत्वा V. II., P. I., 117, 14.

चण्डालेन तु सम्पर्के V. II., P. I., 345, 6.

चाण्डालान्नं द्विजो भुक्त्वा V. II, P. I., 117, 18.

चण्डालान्नं प्रमादेन V. II., P. I., 368, 9.

चण्डालान्नं प्रमादेन V. II., P. I., 117, 7.

चण्डालान्नं भुक्त्वा V. II., P. I., 117, 1.

चण्डालान्नं भुक्त्वा V. II., P. I., 393, 8.

चण्डाल-पतितोदक्याः V. I., P. I., 428, 16.

चण्डाल-पतितादीनाम् V. II., P. I., 397, 10.

चण्डाल-पतितान्नभोजने V. II., P. I., 118, 1.

चण्डालपरिगृहीतं यद् V. II., P. I., 113, 5.

चण्डाल-पुल्कसानां तु V. II., P. I., 308, 13.

चण्डालं पुल्कसं म्लेच्छं V. II., P. I., 347, 9.

चण्डालीं पुल्कसीं म्लेच्छीं V. II., P. I., 318, 2.

चण्डाल-पुल्कसानां च V. II., P. II., 242, 9.

चण्डाली बन्धकी वेश्या V. II., P. I., 310, 5.

चण्डाल-म्लेच्छसम्भाषे V. I., P. I. 239, 1.

चण्डालैरथ वा चोरैः V. I., P. I. 228, 1.

चण्डाल्यां गर्भमारोप्य V. II., P. I 353, 9.

चण्डालव्याहतं चैतत् V. I., P. II. 158, 1.

चण्डाल्यवकीर्णी V. II., P. I. 270, 4.

चण्डालो वाऽथ वैं पापः V. I., P. I., 413, 4.
चण्डालवधसम्प्राप्तिर् V. II., P. I., 107, 1.
चण्डालो वि श्वपाको वा V. I., P. I., 413, 1.
चण्डाल-शव-शुद्रांश्च V. I., P. I., 268, 16.
चण्डाला-ऽशनि-शस्त्रा-ऽहि-V. II., P. I., 23, 4.
चण्डालः श्वपचः क्षत्ता V. II, P. I., 116, 13.
चण्डालैः श्वपचैः स्पृष्टे V. II., P. II, 110, 14.
चण्डाल-श्वपचैः स्पृष्टो V. II., P. II., 143, 5.
चण्डालैः सङ्करे विप्रः V. II., P. I., 122, 17.
चण्डालसङ्करे स्वभवन-V. II., P. I., 121, 18.
चण्डाल-सूतिक-सवैः V. I., P. I. 278, 7.
चण्डालः स तु विज्ञेयो V. II., P. I., 10, 18.
चण्डालस्पर्शने V. II., P. I., 109, 6.
चण्डालैः सह सम्भाष्य V. II., P. I., 108, 13.
चण्डालैः सह संयोगे V. II., P. I., 123, 2.
चण्डालैः सह संवासं V. II., P. I., 121, 12.
चण्डालहस्तादाय V. II., P. I., 416, 1.
चन्दन-कुंकुम-कर्पूरा-V. I., P. II., 395, 2.
चन्दनोक्षितसर्वाङ्गः V. I., P. II., 287, 6.
चन्दना-ऽगरुणी चोभे V. I., P. II., 394, 15.
चन्द्रग्रहे तु यामांस्त्रीन् V. I, P. I., 436, 7.
चन्द्रभागायाम् V. I., P. II., 306, 15.
चन्द्रार्कग्रहणे भुक्त्वा V. II., P. II., 226, 14.
चन्द्र-वित्तेशयोश्चैव V. I., P. I., 447, 21
चन्द्रसाम V. II., P. II., 157, 6.
चन्द्र-सूर्यग्रहे चैव V. I., P. I., 438, 7.
चन्द्र-सूर्यग्रहे भुक्त्वा V. I., P. I., 436, 12.
चन्द्र-सूर्यग्रहे नाद्यात् V. I., P. I., 455, 3.
चन्द्र-सूर्यग्रहे नाद्यात् V. I., P. I., 437, 9.
चक्षुर्नाशे तनोर्नाशः V. I., P. II., 106, 21.
चक्षुर्नासे च कर्णौ च V. I., P. I., 455, 19.
चक्षुरेकं च पुत्रश्च V. I., P. II., 106, 20.
चक्षुः-श्रोत्रविहीनश्च V. II., P. II., 90, 14.
चक्रोपजीवी गान्धर्वः V. I., P. II., 355, 13.
चक्रोपजीवी रजकः V. II., P. I., 386, 7.
चक्रवाकं तथा क्रौञ्चं V. II., P. I., 78, 7.
चक्रवाकं प्लवं कोकं V. II., P. I., 409, 3.
चकोरः कोकिला रज्जुः V. I., P. II., 388, 10.

चणका राजमाषाश्च V. I., P. II., 376, 5.
चतस्र एव सन्त्याज्याः V. II., P. I., 353, 6.
चतस्रस्तु परित्याज्याः V. II., P. I., 353, 9.
चतुःपञ्चाशिका या तु V. I., P. I., 309, 14.
चतुःप्रकारं त्रिविधम् V. I., P. I., 179, 6.
चतुरङ्गुलेन प्रक्षाल्य V. I.; P. II., 192, 14.
चतुर्गुणं कर्मकृते. V. I., P. I., 138, 15.
चतुर्गुणं तदुच्छिष्टे V. II., P. I., 372, 18.
चतुर्गुणं त्रिपक्षे तु V. II., P. I., 22, 14.
चतुर्गुणं स्मृतं मूर्ध्नि V. II., P. I., 68, 14.
चतुर्गवं नृशंसानां V. I., P. II., 5, 17.
चतुर्णामपि वर्णानां V. I., P. II., 298, 4.
चतुर्णामपि वर्णानां V. I., P. I., 358, 17.
चतुर्णामपि वर्णानां V. II., P. I., 101, 14.
चतुर्णामपि वर्णानां V. II., P. I., 101, 16.
चतुर्णामपि वर्णानां V. I., P. II., 84, 6.
चतुर्णां भक्षणं कृत्वा V. II., P. I., 404, 7.
चतुर्णामपि वेदानां V. II., P. I., 230, 4.
चतुर्थकाल-V. II., P. II., 89, 7.
चतुर्थकाले V. II., P. II., 136, 1.
चतुर्थकालिको वा स्यात् V. I., P. II., 145, 6.
चतुर्थकालमश्नीयात् V. II., P. I., 246, 1.
चतुर्थ्यां क्षुद्रपशवः V. I., P. II., 316, 19.
चतुर्थे क्षुद्रपशुमान् V. I., P. II., 317, 14.
चतुर्थे तु तथा भागे V. I., P. I., 343, 9.
चतुर्थे दिवसे V. I., P. II., 295, 2.
चतुर्थः परमो हंसो V. I., P. II., 160, 18.
चतुर्थः परहंसश्च V. I., P. II., 161, 3.
चतुर्थे प्रहरे चैवस्नात् V. I., P. I., 435, 20.
चतुर्थमायुषो भागं V. I., P. II., 147, 3.
चतुर्थमाश्रमं गच्छेत् V. I., P. II., 156, 7.
चतुर्थे मासि कर्तव्यम् V. I., P. II., 23, 4.
चतुर्थे मासि कर्तव्यम् V. I., P. II., 26, 14.
चतुर्थ मासि कर्तव्यं V. I., P. II., 26, 10.
चतुर्थ-षष्ठा-ऽष्टम-V. I., P. II., 49, 4
चतुर्थे सा न गम्याऽह्नि V. I., P. II. 110, 1.
चतुर्थ सा न गम्याऽह्नि V. I., P. II., 110, 9.
चतुर्थे स्वैरिणी प्रोक्ता V. II., P. I. 338, 4.
चतुर्थेऽहनि V. I., P. II., 109, 16
चतुर्थेऽहनि सम्प्राप्ते V. II., P. I. 160, 18.

चतुर्थ्यां च प्रदोषेषु V.I, P. I., 157, 11.
चतुर्दश आयुधराशिः V. I., P. II., 318, 2.
चतुर्दश कुमारीमा- V. I., P. II., 73, 6.
चतुर्दशी लोकगणो व इव: V.I., P. I., 386, 17.
चतुर्दशविधः शास्त्रे V. I., P. II., 76, 1.
चतुर्दश्यां क्रिया कार्या V. I., P. II., 327, 6.
चतुर्दश्यां च नानानि V. I., P. II., 450, 21.
चतुर्दश्यां चयोदश्यां V. I., P. II., 295, 15.
चतुर्दश्यामुपोष्याथ V. II., P. I., 439, 4.
चतुर्दश्यां यदा गच्छेत् V. I., P. II., 111, 3.
चतुर्दश्यष्टमी चैव V. I., P. II., 102, 1.
चतुर्दश्यष्टमी दर्शः V. I., P. I., 253, 9.
चतुर्धा भिक्षुकाः प्रोक्ताः V. I., P. II., 172, 15.
चतुर्धाऽयं पुराणेषु V. I., P. I., 94, 17.
चतुर्युगात् भयं त्यक्त्वा V. I., P. II., 185, 16.
चतुर्युगसहस्रं तत् V. I., P. I., 94, 5.
चतुरः प्रातरश्नीयात् V. II., P. I., 303, 17.
चतुर्भिः कुडवैः प्रस्थः V. II., P. I., 141, 9.
चतुर्भिर्दर्भपिञ्जूलैः V. I., P. I., 257, 5.
चतुर्भिरितरे सार्धम् V. I., P. II., 19, 17.
चतुर्भिश्चाभिचारांश्च V. I., P. I., 257, 8.
चतुरो ब्राह्मणस्याद्यान् V. I., P. II., 86, 3.
चतुर्विधमभेध्यं च V. II., P. I., 365, 12.
चतुर्वर्णं चरेद्भैक्षम् V. I., P. II., 41, 1.
चतुर्विधा भिक्षवस्तु V. I., P. II., 161, 1.
चतुर्विधा भिक्षवस्तु V. I., P. II., 160, 15.
चतुर्विंशतिरवाच्या: V. II., P. II., 172, 10.
चतुराश्रमवाह्याश्च V. I., P. II., 359, 13.
चतुरष्ट-द्वि-षड्-अष्ट- V. I., P. I., 234, 2.
चतुष्पथे V. II., P. II., 258, 4.
चतुस्त्रि द्व्यङ्गुलैः पुण्ड्रं V. I., P. I., 267, 5.
चतुष्कोणेषु सामीनाम् V. I., P. II., 414, 16.
चतुरस्रं त्रिकोणं वा V. I., P. I., 414, 18.
चतुरस्रं वर्तुलं वा V. I., P. II., 158, 1.
चत्वरं वा श्मशानं वा V. I., P. I., 242, 8.
चत्वार आश्रमाः V. I., P. II., 51, 11. 140, 8.
चत्वार आश्रमाः V. I., P. II., 140, 13.
चत्वार आश्रमाश्चैते V. I., P. II., 153, 11.
चत्वार आश्रमाः प्रोक्ताः V. I., P. II., 197, 2.
चत्वार आश्रमास्तात V. I., P. II., 153, 18.

चत्वारि तस्य वर्धन्ते V. I., P. I., 416, 16.

चत्वारि तस्य वर्धन्ते V. I., P. I., 336, 6.

चत्वारोऽप्याश्रमा ह्येते V. II , P. II., 416, 14.

चत्वारो ब्राह्मणस्योक्ता:V. I., P. II., 153, 7.

चत्वारो ब्राह्मणस्याद्या: V. I., P II., 86, 7.

चत्वार्यधीत वेदानाम् V. I., P. II., 206, 17.

चत्वारो वात्रयो वाऽपि V. II., P. I., 230, 17.

चत्वारो वा त्रयो वाऽपि V. II., P. I., 217, 9.

चत्वारो वेदधर्मज्ञा: V. II., P. I., 209, 10.

चत्वारि वेदव्रतानि V. I., P. II., 18, 9.

चत्वारिंशद्वदन्त्येके V. I., P. II., 229, 19.

चमसानां ग्रहाणां च V. II., P. I., 149, 3.

चत्वारि त्रीणि च कृच्छ्राणि V. II., P. II., 13), 5.

चरेत् षाण्मासिकं कृच्छ्रं V. II., P. II., 136, 4.

चरितव्यमतो नित्यं V. II., P. I., 4, 13.

चरेत् सान्तपनं कृच्छ्रं V. II., P. II., 110, 12.

चरेत् सान्तपनं कृच्छ्रं V. II., P. II., 136, 12.

चरेत् सान्तपनं भुक्त्वा V. II., P. I., 426, 3.

चरेत् सान्तपनं विप्र: V. II., P. I., 114, 3.

चरेदर्धं व्रतं तत्र V. II., P. 260, 11.

चरेद्व्रतमहत्वापि V. II., P. II 75, 16.

चरेद्व्रतमहत्वापि V. II., P. I., 41,

चरेद्व्रतं यथोद्दिष्टम् V. II., P. II 59, 6.

चरेन्मासत्रयं विप्र: V. II., P. I 322, 2.

चरेन् माधूकरं भैक्षं V. I., P. II 186, 17.

चरूणां स्रुक्स्रुवाणां च V. II., P. I. 149, 4.

चरुभैक्ष-सक्तु-कण-V: II., P. I. 300, 1.

चरुं वा अपयेन्नित्यं V. II., P. I. 301, 20.

चरुशेषेणाष्टभिर्नामधेयै: V. I., P. I., 375, 5.

चरु-स्रुक्-स्रुव-सम्मेह-V. II., P. I., 149, 8.

चर्मकार-निषाद- V. II., P. I., 388, 14.

चर्मकारस्य वैणस्य V. II., P. I., 385, 1.

चर्मणाऽऽर्द्रेण संवृत: V. II., P. I., 293, 6.

चव्यं पालेवता ऽक्षोट-V. I., P. II., 369, 8.

चातुर्थकोष्णशीतोष्ण-V. II., P. II., 249, 2.

चातुर्वैद्यपि यो विप्र: V. II., P. II., 221, 6.

चातुर्वैद्यो विकल्पी च V. II., P. II., 50, 5.

चातुर्वर्ण्यं चरेद्भैक्ष्यम् V. II., P. II., 58, 11.

चातुर्वर्ण्यस्य कृत्स्नोऽयं V. II., P. II 211, 10.

चारणाश्च सुपर्णाश्च V. II., P. II., 218, 3.
चारैःसुविदिताभ्यासः V. I., P.I., 456, 20.
चाषांश्च रक्तपादांश्च V. II., P. I., 407, 9.
चान्द्रं कृच्छ्रं तदर्धं तु. V. II., P. I., 397, 7.
चान्द्रायणेन शुद्ध्येत V. II., P. I., 378, 9.
चान्द्रायणेन वर्तेत V. I., P. II., 163, 21.
चान्द्रायणं नवश्राद्धे V. I., P. II., 449, 8.
चान्द्रायणं नवश्राद्धे V. II., P. I., 423, 5.
चान्द्रायणं नवश्राद्धे V. II., P. I., 424, 8.
चान्द्रयणं सकृच्छ्रं तु V. II., P. I., 151, 6.
चान्द्रायणैर्नयेत् कालं V. I., P. II., 143, 10.
चान्द्रायणे पराके च V. II., P. II., 200, 8.
चान्द्रायणं प्रकुर्वीत V. II., P. II., 73, 8.
चान्द्रायणं प्रकुर्वीत V. II., P. II., 119, 4.
चान्द्रायणं मृगोराष्टिः V. II., P. II., 198, 11.
चान्द्रायणं चरेत् सर्वान् V. II., P. I., 107, 9.
चान्द्रायणं चरेन्मासं V. II., P. II., 108, 3.
चान्द्रायणं चरेद्विप्रः V. II., P. I., 397, 11,
चान्द्रायणे ततश्चीर्णे V. II., P. I., 367, 19.
चान्द्रायणं ततकृच्छ्रम् V. II., P. I., 322, 10.
चान्द्रायणत्रयं कुर्यात् V. II., P. I., 372, 7.
चान्द्रायणे द्वे कृच्छ्रस्य V. II., P. I., 151, 2.
चान्द्रायणं द्विविधम् V. II., P. I., 300, 14.
चान्द्रायणं वा त्रीन् मासान् V. II., P. I., 324, 7.
चान्द्रायणं वा त्रीन् मासान् V. II., P. I., 321, 13.
चान्द्रायणं विशो राज्ञः V. II., P. I., 329, 5.
चान्द्रायणव्रतचरः V. I., P. II., 341, 15.
चान्द्रायणविधानैर्वा V. I., P. II., 145, 7.
चितिं च चितिकाष्ठं च V. II., P. I., 111, 3.
चितौ दर्भाः पथि दर्भाः V. I., P. I., 255, 15.
चिति-यूप-श्मशानानां V. II., P. II., 4, 5.
चित्ते विभावयेत्तस्मिन् V. I., P. I., 405, 8.
चित्रकर्म यथाऽनेकैर् V. II., P. I., 221, 11.
चित्रोद्भवो V. I., P. I., 173, 3.
चिन्तयेद्वीक्षयेद्वापि V. II., P. II., 267, 11.
चिन्तयेद्धर्म-कामार्थान् V. I., P. I., 469, 8.
चिद्वदिदं सर्वम् V. I., P. I., 99, 4.
चिरकारी भवेद् द्रोही V. I., P., II., 867, 3.
चिकित्सका-ऽऽतुर-क्रुद्ध-V. I., P. II., 384, 5.

चिकित्सका-ऽऽतुरेष्वथ- V. II., P. I., 331, 1.
चिकित्सकान् देवलकान् V. I., P. II., 350, 5.
चिकित्सकस्य क्रूरस्य V. II., P. I., 384, 7.
चिकित्सको यत्कुरुते V. I., P. II., 255, 19.
चिकित्स्यश्चाऽचिकित्स्यश्च V. I., P. II., 76, 2.
चीर्णान्ते प्राच्यामुदीच्यां V. II., P. I., 370, 6.
चीर्णान्ते हिरण्यं दद्यात् V. II., P. I., 93, 2.
चीर्णे प्रायश्चित्ते V. II., P. I., 122, 6.
चीरीवाकस्तु लवणं V. II., P. II., 254, 6.
चुच्छुन्दरी शुभान् गन्धान् V. II., P. II., 254, 9.
चुच्छुन्दरी शुभान् गन्धान् V. II., P. II., 257, 8.
चूडाकर्म द्विजातीनाम् V. I., P. II., 242, 10.
चूडाकरणे सद्यः शौचम् V. I., P. II., 245, 9.
चूडाहोमे निवृत्ते तु V. II., P. I., 426, 2.
चेष्टाश्चैव विजानीयात् V. I., P. I., 459, 6.
चैत्य-चत्वर-सीमेषु V. I., P. II., 102, 7.
चैत्रकृष्णचतुर्दश्याम् V. I., P. I., 280, 5.
चैत्रे वा मार्गशीर्षे वा V. I., P. I., 456, 14.
चैल-चर्मा-ऽऽमिषाणां च V. II., P. II., 111, 1.
चैलधाव-सुराजीव- V. I., P. II., 384, 20.
चैलधाव-सुराजीव- V. II., P. I., 381, 6.
चैलवच्चर्मणां शुद्धिर् V. II., P. I., 182, 9.
चोदनाऽनुपलब्धेश्च V. I., P. I., 8, 12.
चोदनालक्षणोऽर्थो V. I., P. I., 87, 6.
चोर-पङ्गु-व्याघ्रादिभ्यो V. II., P. I., 249, 12.
चोरा-ऽन्त्यजाति-चण्डालैः V. II., P. I., 21, 22.
चोरयित्वा पयश्चापि V. II., P. II., 256, 8.
चोररक्षकः V. II., P. II., 238, 4.
चोरा वार्धुषिका दुष्टाः V. I., P. II., 359, 12.
चोरैरुपप्लुते ग्रामे V. I., P. I., 158, 7.
चोष्य-पेयसमृद्धं च V. I., P. II., 363, 9.
चौर्येणापि विवाहेन V. I., P. II., 81, 12.
च्यवते पितृलोकात्तु V. I., P. II., 330, 12.
च्योन्तसे वै स्वधाकाराः V. I., P. II., 440, 11.

छ.

छन्दांस्यूर्ध्वमतोऽभ्यस्येत् V. I., P. II., 132, 9.
छत्राक-कवकाशने V. II., P. I., 403, 9.
छत्राकं विड्वराहं च V. II., P. I., 400, 12.
छत्राकं विड्वराहं च V. II., P. I., 402, 13.

छत्रं चोष्णीषममलं V. I., P. II., 54, 7.
छत्रं पवित्रं सौम्यं च V. I., P. II., 158, 8.
छत्रापहारी V. II., P. II., 259, 8.
छत्रं वेष्टनमौशीरम् V. I., P. I., 482, 19.
छायां येषच्छेच्छरशतपातैः V. II., P. I., 363, 1.
छायायामन्धकारे वा V. I., P. I., 224, 8.
छिन्द्यात् प्रादेशमात्रं तु V. I., P. II., 406, 8.
छिन्ने नाले ततः पश्चात V. I., P. II., 23, 4.
छेशादिकालः कथितः V. I., P. I., 193, 17.
छेशादिसमयः प्रोक्तः V. I., P. I., 194, 2.
छद्मना V. II., P. II., 237,10.

ज

जंङ्घयोर्मृत्तिकास्तिस्रः V. II., P. I., 188, 2.
जम्बुको जायते जन्तुः V. II., P.II., 288, 18.
जम्बुक-काक-मार्जार-V. II. P. I., 396, 14.
जगतः प्रसवित्री वा V. I., P. I., 289, 16.
जगत्सवित्रे शुचये V. I., P. I., 364, 6.
जगत्सर्वमिदं हन्यात् V. I., P. I., 456, 5.
जग्ध्वापरेऽन्युपवसेत् V. II., P. I., 31, 2.
जग्ध्वा मांसं नराणां च V. II., P. I., 371, 10.
जग्ध्वा मांसमभक्ष्यं च V. II., P. I., 394, 11.
जग्राह पात्रमग्र्येशात् V. I., P. I., 17, 3.
जघन्यशायी पूर्वं स्यात् V. I., P. II., जटिलः V. I., P. II., 49, 6.
जटिलं चाऽनधीयानं V. I., P. II., 350, 3.
जड-मूका-ऽन्ध-बधिर-V. I., P. II., 355, 3.
जननाद्दशरात्रे V. I., P. II., 25, 5.
जनने मरणे चैव V. I., P. II., 258, 11.
जननाशौचमध्ये V. I., P. II., 464, 1.
जनयत्यङ्गना तस्मात् V. I., P. II., 111, 2.
जनयित्वा सुतं तस्यां V. I., P. II., 96, 18.
जनौ सपिण्डाः शुचयः V. I., P. II., 212, 1. 259, 15.
जन्मतो गर्भाधानाद्वा V. I., P. II., 77, 10.
जन्मप्रभृति पापानि V. II., P. II., 197, 11.
जन्मप्रभृति यत्किंचित् V. I., P. I., 313, 9.
जन्मप्रभृति संस्कारैः V. II., P. I., 103, 15.
जन्म-शारीर-विद्याभिर् V. II., P. I., 208, 3; 221, 9.
जपकाले न भाषेत V. I., P. I., 306, 9.
जपेच्चित्रं देवमंत्रं V. II., P. II., 280, 7.
जपतो जुह्वतो वाऽपि V. II., P. I., 376, 8.

जपतो जुह्वतो वाऽपि V. II., P. I., 376, 16.

जपित्वा त्रीणि सावित्र्याः V. II. P. II., 115, 10.

जप्तुकामः पवित्राणि V. I., P. I. 269, 3.

जप्त्वा च पौरुषं सूक्तं V. II., P. II., 168, 3.

जप्त्वा चैवं ततः कुर्यात् V. I., P. I., 350, 14.

जप्त्वाऽथ प्रणवं वाऽपि V. I., P. I., 350, 17.

जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत V. II., P. II., 159, 14.

जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत V. II., P. II., 159, 14.

जप्त्वा पापैः प्रमुच्येत V. II., P. II., 160, 3.

जप्त्वा यथासुखं वाच्यं V. I., P. II., 421, 13.

जपेदध्यापयेच्छिष्यान् V. I., P. I., 336, 14.

जपेदायान्तु न इति V. I., P. II., 408, 20.

जपेद्वा नियताहारः V. II., P. II., 70, 2.

जप-ध्यानाविशेषेण V. I., P. II., 192, 7.

जपन् वान्यतमं वेदं V. II., P. II., 69, 7.

जपन् हविष्यभुक् दान्तः V. I., P. I., 281, 2.

जपोपवासकृच्छ्रस्तु V. II., P. II., 203, 11.

जपयज्ञप्रसिद्ध्यर्थम् V. I., P. I., 348, 6.

जपं होमं च कुर्वाणो V. I., P. I. 330, 3.

जप-होमादिकं तेभ्यो V. II., P. II., 200, 16.

जप-होमैरपैत्येनो V. I., P. I., 196, 12.

जपंस्तेनैव चाऽऽवृत्य V. I., P. II., 432, 18.

जपे होमे च दाने च V. I., P. I., 256, 13.

जपंस्तरत्समन्दीयं V. II., P. I., 226, 5.

जपंस्त्रिषवणस्नायी V. II., P. I., 442, 13.

जपस्तपस्तीर्थसेवा V. II., P. II., 161, 2.

जमदग्निर्भरद्वाजो V. I., P. II, 71, 18.

जरायुजा-ऽण्डजाश्चैव V. I., P. I., 138, 6.

जरया वा V. I., P. II., 136, 6.

जर्तिलास्तु तिलाः प्रोक्ताः V. I., P. II., 391, 21.

जलं प्लवः पयः काकां V. II., P. II., 255, 9.

जलदेवान्नमस्कृत्य V. I., P. I., 364, 13.

जलपात्रं पवित्रं च V. I., P. II., 162, 15.

जलपूर्णेऽथ वा गर्ते V. I., P. I., 353, 9.

जलपूर्णं तथा हस्तं V. I., P. I., 295, 14.

जलप्रवर्षणं यस्तु V. II., P. II., 225, 15.

जलप्रवेशं यः कुर्यात् V. II., P. II., 9, 1.

जलमेकाहमाकाशे V. I., P. II., 294, 9.

जलवांस्तृणवान् मार्गः V. I., P. I., 456, 19.

जलाभिपतने चैव V. II., P. II., 11, 3.

जलान्ते छन्दसां कुर्यात् V. I., P. II., 131, 16.

जलापहारी V. II., P. II., 259, 5.

जलापहारी V. II., P. II., 259, 1.

जलाभिमन्त्रणं चैव V. I., P. I., 276, 26.

जलाशयेषु स्वल्पेषु V. II., P. I., 151, 14.

जलाशयेष्वथाल्पेषु V. II., P. I., 115, 7.

जलेचरांश्च जलजान् V. II., P. I., 109, 7.

जलेनिमग्नस्तून्मज्य V. I., P. I., 284, 8.

जलेवाऽनाशके वाऽपि V. II., P. II., 8, 4.

जलोदरयुतः स स्यात् V. II., P. II., 247, 11.

जलोदरं V. II., P. II., 258, 1.

जलोद्भवानि सर्वाणि V. I., P. II., 393, 6.

जलौकावद् पिबन्राष्ट्रं V. I., P. I., 161, 5.

जलौघपल्वले मग्ना V. II., P. I., 281, 1.

जागृयात रात्रिमेतां तु V. I., P. II., 159, 5.

जातकर्म ततः कुर्यात् V. I., P. II., 22, 14.

जातकर्मादिभिः सर्वैः V. II., P. II., 130, 6.

जाते गर्भे व्रतं पश्चात् V. II., P. I., 349, 6.

जाते कुमारे तदहः V. I., P. II., 213, 14.

जातदन्तस्य वा कुर्यात् V. I., P. II., 242, 19.

जातिधर्मा वयोधर्माः V. I., P. I., 81, 3.

जाते पुत्रे पितुः स्नानं V. I., P. II., 22, 17; 213, 2; 260, 5.

जातब्राह्मणशब्दस्य V. I., P. I., 483, 14.

जातिभ्रंशकरं कर्म V. II., P. II., 136, 11.

जातिभ्रंशकरं कर्म V. II., P. II., 136, 12.

जातिभ्रंशकरेषु V. II., P. I., 14, 19.

जातमृते V. I., P. II., 231, 3.

जातिमात्रोपजीवी च V. I., P. II., 218, 4.

जातिमात्रोपजीवी यः V. II., P. I., 208, 12.

जातश्राद्धे न दद्यात्तु V. I., P. II., 23, 12.

जातश्राद्धे नवश्राद्धे V. II., P. I., 462, 9.

जात्युक्तं पारदार्यं वा V. II., P. I., 324, 11.

जात्यं च बिल्व-खदिरम् V. I., P. I., 252, 4.

जात्यन्धत्वमवाप्नोति V. II., P. II., 269, 12.

जात्यन्धः सोऽभि जायते V. II., P. II., 232, 12.

जात्यश्च सर्वा गतव्याः V. I., P. I., 393, 5.

जात्युत्कर्षो युगे ज्ञेयः V. I., P. II., 122, 13.

जाताशौचं तु सर्वेषां V. I., P. II., 260, 9.
जाति-शक्ति-गुणापेक्षं V. II., P. I., 235, 14.
जाति-शक्ति-गुणापेक्षं V. II., P. II., 68, 1.
जातो विप्रो दशाहेन V. I., P. II., 215, 7.
जानातीत्यस्ति तथापि V. I., P. I., 88, 12.
जानद्भिः पर्षदः पन्थाः V. II., P. I., 234, 6.
जानन्तो न प्रयच्छन्ति V. II., P. I., 234, 4.
जानुं कृत्वा तथा सव्यं V. I., P. II., 431, 20.
जान्वालभ्यततोदेवान् V. I., P. II., 399, 10.
जान्वोरूर्ध्वं जले तिष्ठेत् V. I., P. I., 241, 5.
जाबालिर्जमदग्निश्च V. I., P. I., 108, 9.
जामयो यानि गेहानि V. I., P. II., 112, 3.
जायते गश्नसीयुक्तः V. II., P. II., 232, 2.
जायते बुद्बुदाक्षो वा V. II., P. II., 234, 14.
जायमानो वै V. I., P. II., 104, 19; 150, 11.
जायन्ते दुर्विवाहे तु V. I., P. II., 87, 4.
जायन्ते तास्च बन्धक्यो V. II., P. II., 230, 11.
जायन्ते रोगिणो रौद्राः V. II., P. II., 230, 14.
जायात्मजेषु यद्दत्तं V. I., P. I., 186, 10.
जायोपेतो V. I., P. II., 130, 11.
जारगर्भे विशेषः स्यात् V. II., P. I. 41, 11.
जालपादान् खञ्जरीटान् V. II., P. I., 407, 8.
जाल सूर्यमरीचिस्थं V. II., P. II., 85, 1.
जालसूर्यमरीचिस्थं V. II., P. I., 127, 1.
जिघांसया ब्राह्मणस्य V. II., P. I., 456, 15.
जित्वा संपूजयेद्देवान् V. I., P. I., 460, 6.
जितेन्द्रियैर्जितक्रोधै V. I, P. II, 178, 9.
जितेन्द्रियो जितक्रोधः V. I., P II, 145, 1.
जितेन्द्रियो धर्मपरः V. I., P. I., 217, 7.
जिह्वयैव मसेदन्नं V. I, P. I., 418, 12.
जिह्वा-वक्त्रव्रणी ह्यन्य V. II., P. II., 239, 6.
जीन-कार्मुक-बस्ताजीन V. II., P. I., 101, 5.
जीर्णानि चैव वासांसि V. I., P. II 142, 12.
जीविका तस्य बालस्य V. I., P. II. 28, 4.
जीवंजीवकतां याति V. II., P. II. 257, 2.
जीवजं च सर्वं न धूपार्थम् V. I. P. II. 394, 17.
जीवतो यद्व्रतं प्रोक्तं V. II., P. I 23, 7.
जीवत्पिता पितामहाः V. I., P. II. 456, 6.

जीवन् जातो यदि ततो V. I., P. I., 231, 12.
जीवन्नात्मस्त्यागी V. II., P. II., 11, 14.
जीवन्नेवं भवेत् शूद्रो V. II., P. I., 376, 10.
जीवन् भवति चाण्डालो V. II., P. II., 196, 6.
जीवमानो भवेच्छूद्रो V. I., P. I., 301, 3.
जीवितात्ययमापन्नो V. II., P. I., 413, 7, 414, 10.
जीवितात्ययमापन्नो V. II., P. I., 198, 17.
जीवितेनाऽथ वित्तेन V. II., P. I., 36, 11.
जीवितं याम्ये V. I., P. II., 314, 12.
जीवितं वा वरारोहे V. II., P. II., 228, 11.
जीवितं शनैश्चरं V. I., P. II., 314, 18.
जीवन्नपि शिलोञ्छेन V. I., P. I., 341, 9.
जीवेश्वरप्रधानानां V. I., P. II., 184, 10.
जीव्य भर्तृहितं कुर्यात् V. II., P. I., 56, 2.
जुषध्वमिति ते चोक्ताः V. I., P. I., 421, 17.
जुहुयात् सर्पिषाभ्यक्तं V. I., P. I., 381, 12.
जुहुयाद्वृतयज्ञारि V. I., P. II., 442, 20.
जृम्भित्वाऽध्ययनारम्भे V. I., P. I., 242, 7.
जेयाश्चानन्तरं पौराः V. I., P. I., 171, 6.
[illegible]ं V. II., P. II., 136, 9.
जैम्यं पुंसि च मैथुन्यं V. II., P. I., 17, 6.
ज्ञातीनां तु भवेच्छ्रेष्ठः V. I., P. II., 326, 14.
ज्ञाति-बन्धु-सुहृच्छिष्यैः V. I., P. II., 461, 19.
ज्ञातिभ्यो द्रविणं दत्त्वा V. I., P. II., 84, 20.
ज्ञातिश्रैष्ठ्यं वयोदश्यां V. I., P. II., 316, 3.
ज्ञातिश्रैष्ठ्यं समाप्नोति V. I., P. I., 433, 3.
ज्ञातिश्रैष्ठ्यं सर्वकामान् V. I., P. II., 316, 11.
ज्ञातिश्रैष्ठ्यं हस्त्ये V. I., P. II., 314, 2.
ज्ञातिश्रैष्ठ्यं हिरण्यानि V. I., P. II., 317, 3.
ज्ञानकृतेभ्यो V. I., P. II., 163, 17.
ज्ञान-कर्म-गुणोपेताः V. I., P. I., 327, 5.
ज्ञानात् कृच्छ्राब्दमुद्दिष्टम् V. II., P. I., 335, 3.
ज्ञानदण्डो धृतो येन V. I., P. II., 175, 7.
ज्ञानादात्यन्तिकः प्रोक्तः V. I., P. I., 95, 6.
ज्ञानादेव तु कैवल्यम् V. I., P. I., 58, 11.
ज्ञान-ध्यानाभियुक्तस्य V. I., P. I., 59, 8.
ज्ञानपूर्वे पराकः स्यात् V. II., P. I., 107, 7.
ज्ञानापहारी V. II., P. II., 258, 14.
ज्ञानामृतेन तृप्तस्य V. I., P. II., 177, 6.
ज्ञानमेव परं तेषां V. I., P. II., 169, 3.

ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं V. I., P. I., 86, 4.

ज्ञानशिखिनो ज्ञाननिष्ठाः V. I., P. II., 169, 2.

ज्ञेयं पुंसवने श्राद्धं V. I., P. II., 301, 7. 404, 2.

ज्योतिषि च प्रशंसेद्वा V. I., P. I., 307, 6.

ज्योतिषामयने चैव V. II., P. I., 230, 9.

ज्यायांसमनयोर्विद्यात् V. I., P. II., 337, 7.

ज्येष्ठभ्रात्रा त्वनुज्ञातः V. II., P. I., 52, 14.

ज्येष्ठायां यद्यनूढायां V. I., P. II., 357, 13.

ज्येष्ठायां यद्यनूढायां V. II., P. I., 51, 5.

ज्येष्ठया न विभेत्तराः V. I., P. II., 116, 18.

ज्येष्ठेन जातमात्रेण V. I., P. II., 105, 10.

ज्येष्ठेऽनिविष्टे कनीयान् V. II., P. I., 49, 1.

ज्येष्ठो भ्रातापितृसमः V. I., P. I., 335, 3.

ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे V. I., P. I., 286, 12.

ज्येष्ठास्वर्धाधिपत्यं च V. I., P. II., 313, 1.

ज्वराभिभूता या नारी V. II., P. I., 169, 16.

ज्वरातिसारी शाही च V. II., P. II., 270, 18.

ज्वलनं गाश्च विप्राश्च V. I., P. I., 307, 7.

ज्वलन्तमग्निमुत्सृज्य V. I., P. II., 347, 11.

ज्वलन्तीमायसीं शय्यां V. II., P. I., 315, 3.

ज्वलन्तीं वा सूर्मीमाश्लिष्यात् V. II., P. I., 316, 3.

झ.

झल्ला मल्ला नटाश्चैव V. II., P. II., 228, 5.

झष-कर्कटसङ्क्रान्ती V. I., P. I., 192, 8.

ट.

टिट्टिभं जालपादं च V. II., P. I., 78, 9.

ड.

डिम्भाहवहतानां च V. I., P. II. 268, 10.

त.

तं कानीनं विजानीयात् V. II., P. I 46, 14.

तं गत्वोवाच V. I., P. II., 167, (

तं चेदभ्युदियात् सूर्यः V. II., P. II 147, 14.

तं तं दृष्ट्वा स्वतो मार्गात् V. I., P. 446, 6.

तं तं लोकं जयते तांश्च कामान् V. I P. I., 130, 3.

तं त्वष्टाऽऽधत्त V. I., P. I., 49, 1

तन्दुलिकाश्रमे V. I., P. II., 306,

तं देवाआहुतिभिः V. II., P. 222, 15.

तं धाता V. I., P. I., 49,

तं नयम्त्येताः V. I., P. I., 167,

तं पूषा ऽऽधत्त V. I., P. I., 49,

तं मनुः V. I., P. I., 49,

तं यथायथोपासते V. I., P. 210, 14.

तं यत्नेन जयेच्छ्रीभं V. I., P. I., 473, 9.
तं राजा प्रणयन् सम्यक् V. II., P. I., 449, 3.
तं वसिष्ठः V. I., P. I., 11, 4.
तत्कर्णतानि निर्हन्ति V. II., P. II., 185, 7.
तक्षाणं चर्मकर्तुश्च V. II., P. I., 388, 6.
तच्चक्षुर्देव इति च V. I., P. I., 297, 12.
तच्च न सुखम् V. I., P. II., 174, 17.
तच्च सर्वं जपेद्बुधः V. I., P. I., 368, 14.
तच्छास्त्रं कर्म कुर्वीत V. I., P. I., 152, 11.
तच्छान्तिरौषधैर्दानैः V. II., P. II., 273, 18.
तच्छवं केवलं स्पृष्ट्वा V. II., P. I., 24, 17.
तत्श्रेयोरूपम् V. I., P. I., 111, 9.
तज्ज्ञानार्थिभिर्नरैः सम्यक् V. I., P. II., 463, 12.
ततः सम्पादयेत् स्नानं V. II., P. II., 16, 13.
तटाका-V. II., P. II., 238, 2.
तटाका-ऽऽराम-दाराणाम् V. II., P. I., 16, 7.
तण्डुलीयक शाकं च V. I., P. II., 376, 11.
तत ओम् तथेति V. I., P. II., 402. 19.
ततः कृतयुगं नाम V. I., P. I., 132, 2.
ततः कृत्वा निवीतं तु V. I., P. I., 352, 4.
ततः केनापि कालेन V. II., P. II., 243, 1.
ततः कर्मणि निर्वृत्ते V. I., P. II., 439, 13.
ततः क्षितिं समासाद्य V. II., P. II., 243, 13.
ततः परं प्रवृत्तायां V. I., P. II., 245, 15.
ततः परं स्नानेन V. I., P. II., 234, 2.
ततः पावक शुद्धस्य V. II., P. II., 121, 15.
ततः पुनरपो दत्वा V. I., P. II., 402, 18.
ततः प्रभृत्यनध्यायान् V. I., P. II., 31, 3.
ततः संध्यामुपासीत, V. II., P. I., 425, 19.
ततः संप्राप्य निधनं V. II., P. II., 267, 4.
ततः सम्मार्जनं कुर्यात् V. I., P. I., 273, 5.
ततः संवत्सरे पूर्णे V. I., P. II., 455, 6.
ततः संवत्सरम् V II., P. II., 122, 3.
ततः संवत्सरे पूर्णे V. I., P. II., 28, 8.
ततः संवत्सरस्यान्ते V. I., P. I. 182, 2.
ततः सर्वेषु कालेषु V. I., P. I., 287, 5.
ततः सुवासिनी-दुःखि- V. I., P. I., 414, 6.
ततः स्नात्वा निवृत्तेभ्यः V. I., P. II., 396, 12.
ततः शुद्धिर्भवेत्तेषां V. II., P 418, 14.
ततः शुनी भवेत् पश्चात् V. II., P. II., 268, 6.

ततः श्राद्धं प्रदातव्यं V. I., P. II., 297, 5.
तत्तु सङ्कल्पदोषेण V. I., P. I., 182, 6.
ततः सङ्क्रममाणेऽग्नौ V. II., P. I., 179, 8.
तत ऊर्ध्वं न कर्तव्यम् V. I., P. II., 330, 7.
तत् कामकारं विषयं V. II., P. II., 72, 9.
तत्कर्मजं यातनार्थं V. II., P. II., 210, 16.
तत्कर्म नान्यो जानाति V. I., P. II., 255, 16.
तत्कर्म सकलं ज्ञेयम् V. I., P. II., 129, 2.
तत् पापं तस्य तिष्ठत V. II., P. I., 291, 11.
तत्पापं प्रणुदत्याशु V. I., P. I., 310, 6.
तत् पापं शतधा भूत्वा V. II., P. I., 211, 2.
तत् पापं शतधा भूत्वा V. II., P. I., 352, 14.
तत्पुण्यफलमाप्नोति V. I., P. I., 407, 7.
तत्पार्श्वे बाहुमध्ये तु V. I., P. I., 297, 9.
तत् प्राक्प्रणीतमित्याह V. I., P. II., 188, 13.
तत्प्रमाणं V. I., P. I., 5, 6.
तत्प्रमाणवयोवस्था- V. II., P. II., 211, 1.
तत् प्रयत्नेन कर्तव्यम् V. II., P. I., 236, 19.
तत् प्रयत्नेन कुर्वीत V. I., P. II., 135, 2.
तत्प्रसव-मरणे च V. I., P. II., 247, 1.
तत्पावनाय निर्वर्त्यः V. II., P. II., 44, 7.
ततोऽप्सु V. II., P. II., 165, 2.
ततोऽप्सु निमग्नः V. I., P. I., 275, 13.
ततोऽपि सारसं पुण्यं V. I., P. I., 285, 9.
ततो ब्राह्मणहस्तेषु V. I., P. II., 410, 10.
ततो भूयस्ततो भूयः V. I., P. I., 461, 10.
ततोऽम्भसि निमग्नस्तु V. I., P. I., 276, 5.
ततो मातामहानां च V. I., P. I., 359, 2.
ततो मातामहानां च V. I., P. II., 489, 20.
ततो मध्याह्नसमये V. I., P. I., 269, 14.
ततो मानुष्यतां प्राप्य V. II., P. II., 244, 6.
ततो मुसलमादाय V. II., P. II., 85, 12.
ततो यज्ञाः प्रवर्तन्ते V. I., P. I., 132, 7.
ततो यत इन्द्रः V. I., P. I., 273, 1.
ततोऽर्कमीक्ष्य चोङ्कारं V. I., P. I., 275, 10.
तत्र नारायणो देवो V. I., P. I., 70, 4.
ततोऽलङ्कृतगात्रः सन् V. I., P. I., 468, 14.
ततो वै V. I., P. I., 47, 15
ततो वाग्दानपर्यन्तं V. I., P. II., 245, 14.
ततो वृश्चिकसम्प्राप्तौ V. I., P. II., 323, 19.
ततो गोदोहमात्रं वै V. I., P. I., 393, 5.

ततोऽग्नौ V. II., P. II., 192, 20.
ततोऽभिवर्णां तां पीत्वा V. II., P. II., 81, 12.
ततो ग्रामं व्रजेन्मन्दं V. I., P. II., 187, 17.
तत् ज्ञेयं विदुषा सर्वे V. II., P. II., 217, 2.
तत्प्रथयेऽन्नं भुवि वृत्तमेतत् V. I., P. I., 386, 11.
तत्तद्गुणवते देयम् V. I., P. I., 189, 14.
तत्तद्द्वावगच्छ त्वं V. I., P. I., 111, 4.
तत्तु प्रक्षालितं कृत्वा V. I, P. II., 384, 11.
तत्तोयं यः पिबेद्विप्रः V. II., P. I., 111, 12.
ततो देशं कृतघ्नश्च V. II., P. II., 225, 14.
ततोऽधर्मक्षयं कृत्वा V. II., P. II., 266, 8.
ततोऽन्नप्राशनं मासि V. I., P. II, 27, 8.
ततोऽन्नं बहुसंस्कारम् V. I., P. II., 368, 8.
ततो निवृत्त्य तत् पात्रं V. I., P. II., 192, 6.
ततोऽन्येषां च विप्राणां V. I., P. I., 185, 12.
ततश्चतुर्थे वर्षे तु V. I., P. II., 81, 2.
ततश्च चित्रमंत्रेण V. II., P. II., 281, 6
ततश्चान्द्रायणं कुर्यात् V. II., P. I., 368. 10.
ततश्चान्द्रायणं कुर्यात् V. II., P. I., 117, 8.
ततश्च प्राह भगवान् V. I., P. I., 142, 11.
ततश्च 'सुप्रोक्षितम्' V. I., P. II., 428, 1.
ततश्चीर्णव्रतः कुर्यात् V. II., P. I., 244, 13.
ततश्च वैश्वदेवान्ते V. I., P. II., 441, 1.
तत्सङ्घातगतश्चैव V. I., P. II., 464, 10.
तत्सुतां च स्नुषां गत्वा V. II., P. I., 328, 4.
ततस्तृतीये कर्तव्यं V. I., P. II., 26, 13.
ततस्तु मान कुर्वीत V. I., P. II., 24, 14.
ततस्तु निरयं प्राप्य V. II., P. II., 267, 2.
ततः सन्ध्यामुपासीत V. I., P. II., 444, 7.
ततस्तृप्तः सन V. I., P. I., 431, 1.
ततस्त्वसोदरो भ्राता V. I., P. II., 462, 10.
ततस्तस्मै V. II., P. II., 89, 2.
तत्सूत्रं धारयेद्योगी V. I., P. II., 168, 15.
तत्सूत्रं विदितं येन V. I., P. II., 168, 13.
तत्सन्निधौ वैरत्यागः V. I., P. I., 72, 1.
तत्स्पृष्टिनं स्पृशेद्यस्तु V. I., P. I., 278, 1.
तत्स्पृष्टस्पृष्टिनं स्पृष्ट्वा V. I., P. I., 278, 9.
तत्समुद्धृत्य होतव्यं V. II., P. I., 437, 2.
ततस्तु वैश्य-शूद्रेभ्यः V. I., P. I., 107, 17.
ततस्ते प्रणिपातेन V. II., P. I., 235, 17.

तत् सायं-प्रातर्होमस्य V. I., P. I., 318, 14.
तत्सर्वं निर्गुदन्त्याशु V. II., P. II., 160, 14.
तत्संयोगश्च V. II., P. I., 15, 5.
तत्सर्वमग्निहोत्रस्य V. I., P. I., 130, 10.
तत् स्वशाखामतं तत्र V. I., P. II., 430, 7.
तत्संशयान्नोपयच्छेत् V. I., P. II., 70, 5.
तथा अप्रयताय V. I., P. I., 329, 15.
तथाकृतेषु यज्ञेषु V. I., P. I., 167, 13.
तथाऽक्षराद्विविधाःसौम्य भावाः V. II., P. II.
तथा च भगवत्त्वात्मनः V. II., P. II., 232, 15.
तथा च वामहस्तेन V. I., P. I., 228, 12.
तथा ज्ञानकृतं पापं V. II., P. II., 155, 2.
तथा ज्ञानाग्निना पापं V. II., P. I., 223, 9.
तथा तथैव संस्मृत्य V. II., P. II., 209, 15.
तथा देवाग्नगात्मागात् V. I., P. I., 356, 15.
तथा वहति वेदज्ञः V. II., P. II., 28, 3.
तथा वहति वेदज्ञः V. II., P. I., 224, 2.
तथा द्रव्यविशेषांश्च V. I., P. I., 191, 6.
तथान्यास्वपि चापत्सु V. I., P. I., 315, 2.
तथापि वाहयेदेनं V. I., P. II., 242, 4.
तथा पापेन महता V. II., P. II., 269, 4.
तथापि मुनिना प्रोक्तं V. II., P. I., 151, 11.
तथा प्रतिष्ठार्हीनानां V. I., P. I., 191, 8.
तथा प्रभातसमये V. I., P. I., 314, 1.
तथा मध्याह्नसन्ध्यायाम् V. I., P. I., 305, 15.
तथा मनुष्यतां प्राप्तः V. II., P. II., 270, 16.
तथा मातामहश्राद्धं V. I., P. II., 400, 4.
तथा-मूत्र-पुरीष- V. II., P. I., 173, 8.
तथा महति पातके V. I., P. II., 113, 6.
तथा विदुरवाक्यानि V. I., P. I., 110, 2.
तथाऽवरात्र-V. I., P. I., 382, 6
तथा विरुद्धं तेनैव V. II., P. II., 276, 16.
तथा विषमगताय V. II., P. I., 329, 14.
तथा विष्णुश्च रुद्रश्च V. I., P. I., 95, 13.
तथाऽऽयसानां तोयेन V. II., P. I., 173, 19.
तथा युध्येत सम्पन्नः V. I., P. I, 460, 5.
तथर्षीणां यथान्यायं V. I., P. I., 351, 4.
तथाऽल्पाल्पां महीतव्यः V. I., P. I, 462, 2.
तथा राज्ञामपि प्राणाः V. I., P. I., 468, 4.
तथा शक्त्यनुरूपं च V. II, P. II., 63, 2.
तथा शय्याऽऽरूढ V. II., P. II. 149, 19.
तथा शतभिषग्युक्ता V. I., P. II 310, 15.

तथाऽश्वमेधावभृथ- V. II., P. II., 68, 11.
तथाष्टादशलक्षाणि V. II., P. II., 197, 14.
तथा सतिमहान्दोषः V. I., P. I., 427, 12.
तथा समाहितः कुर्यात् V. I., P. I., 418, 5.
तथा सर्वाणि भूतानि V. I., P. I., 363, 5.
तथा दर्शनतत्त्वं चैव V. I., P. II., 208, 3.
तथा हिरण्यवर्णाभिः V. I., P. I., 275, 8.
तथैव तान् V. I., P. I., 75, 6.
तथैव दर्शनरूपश्च V. II., P. II., 233, 15.
तथैव द्वादशाहेन V. I., P. II., 206, 8.
तथैवानाश्रमे वासः V. II., P. II., 103, 6.
तथैवानुपनीत तु V. I., P. II., 243, 16.
तथैवान्यतमालाभे V. II., P. I., 302, 4.
तथैवोपासनं दृष्टं V. I., P. I., 318, 2.
तथैवाप्सरसः सर्वाः V. II., P. II., 218, 10.
तथैव मागधो वैश्यात् V. I., P. II., 121, 12.
तथैव यन्त्रितो दाता V. I., P. II., 368, 4.
तथैव शुक्लपक्षादौ V. II., P. I., 299, 3.
तथैवाङ्गनयः सर्वाः V. I., P. I., 232, 4.
तथोन्नमः शिवायेति V. I., P. I., 372, 10.
तथोपवासं वैश्यस्य V. II., P. I., 411, 7.
तथोमयमुखीं दोलां V. II., P. II., 222, 6.
तथोर्णा-केश-V. II., P. II., 120, 1.
तन्त्रेण श्रपणं कुर्यात् V. I., P. II., 469, 18.
तन्नित्यश्राद्धवत्कुर्यात् V. I., P. II., 301, 9.
तन्निमित्तं क्षतः शस्त्रैः V. II., P. II., 68, 15.
तन्नाम-रूपाभ्याम् V. I., P. I., 100, 10.
तन्नास्ति यस्मादन्यस्य V. I., P. II., 256, 15.
तन्मात्रगुणसंयुक्तं V. II., P. II., 211, 14.
तन्मात्रा तत्पितामह्या V. I., P. II., 457, 1.
तन्मात्रमुद्धृतं शुद्धयेत् V. II., P. I., 145, 8.
तन्मध्ये हापयेदेव V. I., P. II., 211, 10.
तनुलोम-केश-दशनां V. I., P. II., 55, 8.
तपोऽग्निहोत्रमन्त्रेषु V. I., P. II., 356, 11.
तपोऽग्निहोत्र-मन्त्रेषु V. II., P. I., 52, 21.
तप्तकांचनवर्णेन V. I., P. II., 189, 3.
तप्तक्षीर-घृता-ऽम्बूनाम् V. II., P. I., 26, 16.
तप्तकृच्छ्रेण V. II., P. II., 83, 14.
तप्तकृच्छ्रेण शुद्धयेत् V. II., P. I., 308, 7.
तप्तकृच्छ्रं पराकं च V. II., P. I., 322, 18.
तप्तकृच्छ्रं पराकं च V. II., P. II., 84, 4.
तप्तकृच्छ्रं तु गां गत्वा V. II., P. I., 340, 15.
तप्तकृच्छ्रपरिक्लिष्टो V. II., P. I., 369, 17.

तप्तकृच्छ्रं प्रकुर्वीत V. II., P. I., 327, 11.

तप्तकृच्छ्रद्वयेनैव V. II., P. I., 21, 16; 23, 16.

तप्तकृच्छ्रं मत्वा V. II., P. I., 369, 11.

तप्तकृच्छ्रं विजानीयात् V. II., P. I., 26, 13.

तप्तेऽयः शयने सार्धम् V. II., P. I., 315, 7.

तप्ते लोहशयने V. II., P. I., 315, 19.

तपत्यादित्यवच्चैव V. I., P. I., 448, 3.

तपो-ज्ञानप्रवृत्तेषु V. I., P. II., 256, 18.

तपो धर्मः कृतयुगे V. I., P. I., 121, 4.

तपो नाऽनशनात् परम् V. I., P. I., 120, 2.

तपो-निश्चयसंयोगात् V. II., P. I., 3, 8.

तपोविशेषैर्विविधैः V. I., P. I., 151, 1.

तपऽसाऽपनुनुत्सुस्तु V. II., P. II., 87, 7. *

तपसैव सुतप्तेन V. II., P. II, 160, 12.

तपःस्वधर्मवर्तित्वं V. I., P. I., 120, 7.

तमध्यापयीत V. I., P. I., 148, 1.

तमपीह गुरुं विद्यात् V. I., P. I., 331, 10.

तमपीह गुरुं विद्यात् V. II., P. I, 319, 20.

तमौरसं विजानीयात् V. II., P. I., 46, 2.

तमेव चोपजीवेरन् V. I., P. I., 335, 5.

तमसो लक्षणं कामो V. II., P. II., 217, 7.

तमाहरेत् V. I., P. I., 47, 14.

तयोः परेद्युरुदये V. I., P. I., 436, 18; 437, 13.

तयोरपि पिता श्रेयान् V. I., P. I., 333, 3.

तयोर्दानं च कन्यायाः V. II., P. I., 16, 5.

तयोर्नाना V. I., P. I., 385, 1.

तयोस्तु वारुणं मुख्यं V. I., P. I., 268, 7.

तर्जनीं तु बहिः कृत्वा V. I., P. I., 418, 21.

तर्जनी-मध्यमा-ऽङ्गुष्ठ- V. I., P. I, 418, 18.

तर्जन्यङ्गुष्ठयोगेन V. I., P. I., 238, 7.

तर्पणं तु भवेत्तस्य V. I., P. I., 261, 2.

तर्पणे तूभयेनैव V. I., P. I., 352, 15.

तर्पणं त्रिविधस्याङ्गं V. II., P. II., 177, 9.

तर्पणादीनि कर्माणि V. I., P. I., 255, 10,

तर्पयेत्तु यथाकामम् V. I., P. I, 353, 16.

तर्पयेत् पितृपूर्वं तु V. I., P. II., 310, 11.

तर्पयित्वा द्विजान् कामैः V. II., P. II., 116, 3.

तर्पयन् विधिना विप्रो V. I., P. I., 413, 8.

तरति ब्रह्महत्यां V. II., P. I., 11, 5.

तरत्समन्दीयम् V. II., P. II., 157, 2.

तरवः पुष्पिता मेध्याः V. II., P. I., 192, 5.

तल्लिङ्गैरर्चयेन्मन्त्रैः V. I., P. I., 365, 4.

तल्लिङ्गैस्तर्पयेन्मन्त्रैः V. I., P. I., 356, 20.

तलघाती च सम्भूतः V. II., P. II., 249, 5.
तत्र पुत्रान् भ्रातृव्य- V. I., P. II., 167, 3.
तत्रक्षिप्र- V. I., P. I., 43, 2.
तत्र गत्वा शुचौ देशे V. II., P. I., 439, 10.
तत्र गच्छन् समाप्नोति V. I., P. II., 367, 7.
तत्र गायेत सामानि V. I., P. I., 274, 7.
तत्र जीवति मासांश्च V. II., P. II., 266, 7.
तत्र तत्र देश प्रामाण्यम् V. I., P. II., 67, 18.
तत्रान्यभूतैः कालज्ञैः V. I. P. I, 471, 6.
तत्रोत्तमानि चत्वारि V. I., P. I., 183, 1.
तत्र त्याज्यानि वासांसि V. I., P. II., 296, 2.
तत्र त्रिरात्रमाशौचं V. I., P. II., 228, 7.
तत्र दुर्गाणि कुर्वीत V. I., P. I., 464, 2.
तत्र दानादिकं कुर्यात् V. I., P. I., 193, 9.
तत्राधिकृत्य मृतकं V. I., P. II., 264, 9.
तत्र दद्यात् सुवर्णं तु V. I., P. II., 23, 18.
तत्र द्रव्याणि सर्वाणि V. II., P. I., 179, 10.
तत्र दोषो न चास्तीति V. I., P. I., 129, 18.
तत्रानुभूय दुःखानि V. II., P. II., 243, 14.
तत्र बहूदकानाम V. I., P. II., 162, 18.
तत्र ब्रह्मचारिणः V. I., P. II., 197, 5.
तत्र ब्रह्मचारिणीनाम् V. I., P. II., 82, 13.
तत्र भुक्त्वा पुनः किञ्चित् V. I., P. I., 472, 3.
तत्रापि गृहमध्ये तु V. II., P. I., 352, 12.
तत्रापत्यं समुत्पाद्य V. II., P. II., 267, 8.
तत्र पत्न्यपि कुर्वीत V. I., P. II., 458, 5.
तत्रापि नियमो नास्ती V. II., P. II., 243, 9.
तत्रापि नित्यं प्राप्तः V. II., P. II., 266, 16.
तत्रापि भुक्त्वा स्वं कर्म V. II., P. II., 243, 6.
तत्रापि भौतिकं भोगं V. II., P. II., 243, 7.
तत्र प्रतिक्षणं V. I., P. I., 42, 8.
तत्र प्रायश्चित्तं कुर्यात् V. II., P. I., 10, 21.
तत्र प्रायश्चित्तमवगाहनम् V. II., P. I., 109, 6.
तत्राप्यशक्तः करणे V. I., P. I., 318, 11.
तत्र पार्वणवच्छ्राद्धम् V. I., P. II., 330, 14.
तत्र परमहंसा नाम V. I., P. II., 16, 5.
तत्रापि ब्रह्मचारिभ्यः V. I., P. I., 440, 1.
तत्र यत् प्रीतिसंयुक्तं V. II., P. II., 215, 13.
तत्रैव क्षितिशायी स्यात् V. II., P. I., 244, 6.
तत्र वक्तव्यमनृतं V. II., P. II., 44, 14.

तत्र वैखानसाः V. I., P. II., 198, 22.
तत्रैव गायेत्सामानि V. II., P. I., 301, 17.
तत्र वार्ताकवृत्तयः V. I., P. II., 198, 6.
तत्र वर्षशतस्यान्ते V. II., P. II., 231, 9.
तत्र शिष्टा यथा ब्रूयुः V. II., P. I., 461, 12.
तत्र श्राद्धं प्रकुर्वीत V. I., P. II., 321, 6.
तत्र स्नात्वा च पीत्वा च V. I., P. I., 286, 6.
तत्र सर्वं प्रतिमार्ह्यं V. I., P. II., 214, 4.
तत्र स्थितः प्रजाः सर्वाः V. I., P. I., 463, 3.
तत्र स्थित्वा निराहारा V. II., P. I., 345, 10.
तत्र स्थित्वा त्वहोरात्रं V. II., P. I., 123, 5.
तदैकदण्डं संगृह्य V. I., P. II., 179, 16.
तदैक्षत बहु स्यां V. I., P. I., 100, 2; 103, 15.
तदा तं जीर्णवृषभः V. I., P. II., 439, 6.
तदेतत् क्षत्त्रस्य V. I., P. I., 111, 10.
तदेतानि V. II., P. II., 213, 2.
तदा त्वौदयिकी माह्या V. I., P. II., 128, 11.
तदन्यो न क्षमः कर्तुं V. I., P. II., 256, 1.
तदन्यो नैव जानाति V. I., P. II., 255, 18.
तदन्नं निष्फलं याति V. I., P. I., 421, 22.
तदाऽऽग्निकमित्याहुः V. I., P. I., 182, 12.
तदित्यृचोऽस्याः सावित्र्याः V. II., P. I., 63, 13.
तदिदं देहि देहीति V. I., P. I., 178, 17.
तदा दिनक्षयः प्रोक्तः V. I., P. I., 193, 12.
तद्दानं चैव शिष्येभ्यो V. I., P. I., 153, 16.
तद्दानातिक्रमे दानं V. I., P. I., 185, 15.
तदाऽनेन विधानेन V. I., P. I., 457, 16.
तद्दिनानि त्रिरात्रं स्यात् V. II., P. I., 167, 11.
तद्धास्तिरश्च V. I., P. II, 64, 5.
तदा दिवा न कर्तव्यं V. I., P. I., 437, 19.
तदातदा कलेर्वृद्धिर् V. I., P. I., 125, 11.
तदातदा कलेर्वृद्धिर् V. I., P. I., 125, 13.
तदध्यास्योद्वहेज्जायां V. I., P. I., 465, 7.
तद्धि काम्यं समुद्दिष्टं V. I., P. I., 269, 2.
तद्धि कुर्वन् यथाशक्ति V. I., P. I., 57, 9.
तद्धार्यमुपवीतं स्यात् V. I., P. II., 37, 15.
तद्धस्तभोजने वापि V. II., P. I., 372, 17.
तदन्नमत्यजन् भुक्त्वा V. I., P. II., 425, 2.
तदपत्यानि V. I., P. II., 64, 5.

तदपत्यं भागिनेयम् V. II., P. I., 326, 10.

तदप्यदैवं कर्तव्यम् V. I., P. II., 404, 14.

तदप्यदैवं कर्तव्यम् V. I., P. II., 300, 7.

तद्बन्धुवर्गस्त्वेकेन V. I., P. II., 247, 6.

तद् ब्राह्मणेन नात्तव्यं V. II., P. II., 78, 12.

तद् भैक्षभुग् जपेन्नित्यं V. II., P. I., 311,

तद्भगिन्यो V. I., P. II., 64, 4.

तद्भगिन्यश्च मातृष्वसारः V. II., P. I., 326, 9.

तद्भार्या-पुत्रयोश्चैव V. I., P. II., 45, 11.

तद्भस्मास्थि गृहीत्वैव V. II., P. I., 71, 6.

तद्भ्रातरो मातुलाः V. II., P. I., 326, 8.

तद्भ्रातरो मातुलाः V. I., P. II., 64, 4.

तदभावे ऋत्विगाचार्यौ V. I., P. II., 290, 8.

तदभावे च नृपतिः V. I., P. II., 463, 11.

तदभावे निषिञ्चेत्तु V. I., P. I., 354, 15.

तदभावे यवाग्वा वा V. I., P. I., 316, 1.

तदभावे रहस्यवित् V. I., P. II., 341, 5.

तदभावेऽस्य तनयं V. I., P. II., 48, 4.

तदा माससमैस्तासां V. I., P. II., 239, 15.

तदा यायाद्विगृह्यैव V. I., P. I., 457, 20.

तद्रागजमिति प्रोक्तं V. II., P. I., 165, 16.

तद्यथा आम्रे फलार्थे V. I., P. I., 56, 10.

तद्यात्रार्थमिति प्रोक्तं V. I., P. II., 301, 11.

तद्यथा V. II., P. II., 246, 11.

तद्यदिदमाहुरमुं V. I., P. I., 200, 11.

तदर्थदानमित्याहुः V. I., P. I., 180, 6.

तदार्द्रकाष्ठं शुष्कं वा V. I., P. I., 251, 3.

तदूर्ध्वं मासिकानां स्यात् V. II., P. II., 454, 12.

तदर्धं तु चरेद्वैश्यः V. II., P. I., 114, 4.

तद्धर्ममेव शूद्राणां V. II., P. I., 100, 20.

तद्धर्ममेव शूद्राणां V. II., P. I., 395, 3.

तदार्धिकं पादिकं वा V. I., P. II., 47, 19.

तद्रजोऽप्रतिघं विद्यात् V. II., P. II., 216, 2.

तद्वेव V. II., P. II., 193, 1.

तद्वेव क्षत्रियस्यापि V. II., P. I., 330, 7.

तद्वेव द्विगुणं कुर्यात् V. II., P. II., 49, 15.

तद्वेवाष्टगुणं पुंसां V. I., P. I., 440, 4.

तद्वैके प्राजापत्याम् V. I., P. II., 155, 11.

तद्वच्छूद्रमुखाद्वाक्यं V. II., P. I., 228, 13.

तद्वत् कर्तरि यत् पापं V. II., P. I., 215, 3.

तद्वत् पवित्रे गोवालैः V. I., P. II., 179, 13.
तद्वर्तारमासाद्य V. II., P. I., 57, 15.
तद्दशाचमनार्थाय V. I., P. II., 427, 15.
तद्विधेषु चरेद्भैक्ष्यं V. II., P. I., 302, 8.
तद्विद्धि प्रणिपातेन V. I., P. I., 44, 14.
तद्वेदं तर्हि V. I., P. I., 100, 10.
तद्वयज्ञोपवीतस्य V. I., P. II., 170, 4.
तद्वर्णविधिदृष्टेन V. I., P. II., 219, 16.
तद्वारितत्त्वं सगुणं V. I., P. I., 96, 5.
तद्वर्जनात् पितुरपि V. I., P. II., 299, 22.
तद्विष्णोः परमं पदं V. I., P. I., 275, 14.
तद्विष्णोः परमं V. I., P. I., 370, 16.
तद्विष्णोरिति मन्त्रेण V. I., P. I., 372, 1.
तद्भूतं तस्य गृह्णीयात् V. II., P. I., 129, 6.
तद्भूतं तस्य लुप्येत V. I., P. II., 145, 4.
तदलाभेऽप्युदासीनं V. I., P. II., 340, 2.
तदस्यादायूधसम्पन्नं V. I., P. I., 465, I.
तदा सान्तपनं कृच्छ्रं V. II., P. II., 7, 2.
तदा स्नातः सचैलस्तु V. I., P. II., 284, 10.
तदहनैव भुञ्जीत V. I., P. I., 437, 2.
तदहारस्त्येकैः V. I., P. II., 213, 20.
तदाहुर्यद्वयमेकः V. I., P. I., 207, 4.
तस्मात् कृतस्य पापस्य V II., P. II., 210, 13.
तस्मात्कन्दैः फलैर्मूलैः V. I., P. I., 169, 3.
तस्मात्काम्यानि कुर्वीत V. I, P. II., 313, 8.
तस्मात् कर्माणि कुर्वीत V. I., P. I., 444, 13.
तस्मात् कुर्यादिहाऽऽचारं V. I., P. I., 143, 14.
तस्मात्कालाद्भवेदयं V. I., P. II., 323, 15.
तस्मात् कुलीनाः V. I., P. II., 343, 16.
तस्माच्चिकित्सकः स्पर्शे V. I., P. II., 255, 20.
तस्माच्छुक्लाविवृध्यर्थं V. I., P. II., 101, 13.
तस्माच्छूद्रं समासाद्य V. II., P. II., 178, 5.
तस्मात् तस्य वधं राजा V. I., P. I., 456, 6.
तस्मात्तत्रैव दातव्यं V. I., P. II., 321, 4.
तस्मात् तदा योजयीत V. I., P. I., 456, 17.
तस्मात् त्रिभागं वित्तस्य V. I., P. I., 190, 4.
तस्मात्तांस्तत्र विधिना V I., P. II., 324, 8.
तस्मात्तद्वद यत् सत्यं V. II., P. I., 236, 7.
तस्मात् पूर्वाभिभाषी स्यात् V. I, P I, 325, 3.
तस्मात् पुत्रो V. I., P. II., 107, 11.
तस्मात् पुत्रमनुशिष्टं V. I., P. II., 170, 9.
तस्मात्प्रमाणमुभयं V. I., P. I., 12, 7.

तस्मिन् देशे क्षुधार्ताश्च V. II., P. II., 240, 14.
तस्मिन्नाचमनं कुर्यात् V. I., P. I., 431, 13.
तस्मान्नातिक्रमेत्प्राज्ञो V. I., P. II., 348, 11.
तस्मिन्नेव दिने भुक्त्वा V. I., P. I., 436, 18
तस्मान्मनुष्यस्तु मृतः V. II., P. II., 209, 1.
तस्मिन्नहनि दानं च V. I., P. II., 214, 8
तस्मादग्नं च मूलं च V. I., P. I., 434, 18.
तस्मादतन्द्रितो दद्यात् V. I., P. II., 14, 6
तस्मादेनाः सदाऽभ्यर्च्याः V. I., P. II. 112, 5.
तस्मादिदं भूतहिताय भूमौ V. I., P. I., 386, 15.
तस्माद्धर्मं यमिष्टेषु V. I., P. I., 448, 17.
तस्मादभिभवत्येषुः V. I., P. I., 448, 2.
तस्मादेतानि मन्त्रे V. I., P. I., 173, 18.
तस्माद्दानं V. I., P. I., 176, 16.
तस्माद्दात्तं समासाद्य V. II., P. I., 234, 5.
तस्मात् दैवे च पित्र्ये च V. II., P. I., 387, 8.
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन V. II., P. II., 235, 8.
तस्माद्बुद्धं पुराऽऽयुषः V. II., P. I., 55, 2.
तस्मादुद्वाहयेत् कन्यां V. I., P. II., 78, 17.
तस्माद्दानं गृहीतव्यं V. I., P. II., 41, 5.
तस्माद्ब्राह्मण एव V. I., P. I., 107, 5.
तस्माद् यज्ञोपवीती V. I., P. I., 173, 10.
तस्माद् यज्ञाद्दिवं याति V. I., P. I., 167, 17.
तस्माद्दात्मकृत पुण्यं V. I., P. I., 183, 13.
तस्माद्धर्मात् V. I., P. I., 111, 11.
तस्माद्वित्तं समासाद्य V. I., P. I., 178, 5.
तस्माद्वा एतस्मात् V. I., P. I., 99, 14; 101, 2; 105, 5.
तस्माद्वा समानादेव V. I., P. II., 66, 7.
तस्माद्विद्वान्नैव दद्यात् V. I., P. II., 423, 5.
तस्माद्दिनार्धे मध्याह्ने V. I., P. I., 371, 19.
तस्मात्स्नातो न प्रमृज्यात् V. I., P. I., 263, 13.
तस्मादुद्वाहयेत् कन्यां V. II., P. I., 157, 13.
तस्माद्युग्मासु पुत्रार्थी V. I., P. II., 19, 21.
तस्मिन्नुत्सारिते पापे V. II., P. I., 213, 7; 236, 10.
तस्मिन्निर्वर्तिते कार्ये V. II., P. I., 236, 9.
तस्मात् सुकृतमादाय V. I., P. I., 403, 2.
तस्मात्सम्पूजयेदेनं V. I., P. II., 347, 20.
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन V. I., P. I., 337, 8.
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन V. I., P. I., 161, 15.
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन V. II., P. I., 291, 13.
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन V. I., P. I., 265, 5.

तस्मात्तत्रैव कर्तव्यम् V. I., P. I., 363, 7.
तस्मात्त्वशक्यस्याराजेन्द्र V. I., P. I., 440, 5.
तस्य कार्यो व्रतादेशः V. II., P. I., 234, 7.
तस्य कुर्वन्नृपो दण्डं V. I., P. II., 91, 18.
तस्य कृच्छ्रत्रयं कुर्यात् V. II., P. II., 80, 4.
तस्योक्तो विधिः कृच्छ्रे V. II., P. I., 299, 12.
तस्यं च V. II., P. II., 100, 2.
तस्य चाक्रमशित्वा V. I., P. I., 176, 1.
तस्यां चैव प्रसूतस्य V. I., P. II., 96, 20.
तस्याजिनम् V. II., P. II., 129, 2.
तस्य जुहुयात् V. II., P. II., 127, 1.
तस्यैते कथिता धर्माः V. I., P. I., 74, 19, 376, 16.
तस्य तृष्णाऽभिभूतस्य V. I., P. II., 14, 17.
तस्य त्यागेन शुद्ध्यन्ति V. II., P. II., 117, 2.
तस्य तावदेव V. II., P. II., 275, 10.
तस्य त्रिरात्रमाशौचं V. II., P. I., 20, 13.
तस्यादर्शनमात्रेण V. I., P. II., 393, 11.
तस्या दुहितरं चैव V. II., P. I., 326, 15.
तस्य दाहादिकं कार्यं V. I., P. II., 228, 2.
तस्य नायं न च परो V. I., P. I., 413, 15.
तस्याऽशनं दीक्षा V. I., P. I., 174, 10
तस्यान्ते V. II., P. II., 135, 1.
तस्यान्ते मानुषो भूत्वा V. I., P. II., 14, 20.
तस्यान्ते मानुषो भूत्वा V. II., P. II., 238, 12.
तस्यान्ते वृषभैक V. II., P. I., 98 11.
तस्य पुण्यं कृतं सर्वं V. II., P. II., 268, 3.
तस्यापि तत् क्षुधा राष्ट्रम् V. I., P. I., 466, 10.
तस्यापि तादृशी बाधा V. II., P. II., 235, 7.
तस्य पापविशुद्ध्यर्थम् V. II., P. I., 335, 19.
तस्य पापविशुद्ध्यर्थं V. II., P. I., 22, 10.
तस्याप्यशौचं विज्ञेयं V. I., P. II. 252, 2.
तस्य प्रोक्ता अभ्याः V. I., P. I 106, 9.
तस्योपरि कुशान् दत्वा V. I., P. II. 411, 8.
तस्यामुत्पाद्य चण्डालं V. I., P. II 72, 17.
तस्य मध्ये तु पर्याप्तं V. I., P. I 465, 3.
तस्यामपत्यमुत्पाद्य V. II., P. II 265, 14.
तस्यामप्रकृतिस्थायां V. I., P. II 80, 2.
तस्यां यो जायते गर्भः V. I., P. II 357, 21.
तस्येयं निष्कृतिर्दृष्टा V. II., P. II 61, 3.
तस्येयं निष्कृतिः प्रोक्ता V. II., P. I 200, 13.
तस्य योनिगतं गत्वा V. II., P. I 251, 12.

तस्यार्थे सर्वभूतानां V. I., P. I., 449, 1.
तस्यालाभे तुला कार्या V. II., P. II., 186, 9.
तस्य वा एतस्य V. I., P. I., 349, 15.
तस्य वै श्रीःप्रजाऽऽयुश्च V. I., P. I., 16, 3.
तस्याशौचं दशाहं तु V. I., P. II., 277, 18.
तस्याशौचं विधातव्यं V. I., P. II., 227, 15.
तस्याशौचं विधातव्यं V. II., P. I., 23, 3.
तस्य शुद्धिकरं कर्म V. I., P. II., 327, 7.
तस्य शुद्धिं विजानीयात् V. II., P. I., 113, 6.
तस्य श्रीर्ब्रह्मवृद्धिश्च V. I., P. I. 162, 12.
तस्याश्चमधारधिकं V. I., P. I., 376, 4.
तस्य सर्वगतत्वाच्च V. I., P. I., 367, 7.
तस्यां स्नानं न कुर्वीत V. II., P. II., 23, 14.
तस्य स्नानाद्भवच्छुद्धिः V. I., P. II., 284, 3.
तस्येह त्रिविधस्यापि V. II., P. II., 212, 1.
तस्य ह्याशु विनाशाय V. I., P. I., 448, 16.
तस्यां स्नानं न कुर्वीत V. II., P. II., 23, 14.
ता भद्रमेवाऽप्रबुद्धाः V. I., P. I., 126, 7.
ता उत्तिष्ठन्नरात्स्मेति V. I., P. I., 51, 9.
तां च भिक्षां समश्नीयात् V. II., P. II., 11, 12.
ताडने च्छेदने चैव V. II., P. I., 457, 10.
ताडयित्वा तृणेनापि V. II., P. I., 454, 13.
ताडितस्ताड्यते लोके V. II., P. II., 235, 3.
तां तु मे वदतो विप्राः V. II., P. I., 248, 14.
तात्कालिकोपपन्नं च V. I., P. II., 188, 9.
तात्कालिकमिति स्थानं V. I., P. II., 188, 17.
तादूप्येण च धर्मत्वं V. I., P. I., 87, 13.
तानि कृत्याहतानीव V. I., P. II., 112, 4.
तानि कारुककर्माणि V. I., P. I., 485, 18.
तानि नित्यं दशास्यर्कः V. I., P. I., 192, 6.
तानुद्धरेत V. II., P. II., 134, 13.
तानेतान्यज्ञान् V. I., P. I., 390, 7.
तान्याचरथ V. I., P. I., 164, 16.
तान्यप्यतिबलिष्ठानि V. II., P. I., 185, 5.
तान्यग्रामेऽप्यभुक्तानि V. II., P. I., 180, 7; 185, 4.
तान्येव दश गोचर्म V. II., P. II., 36, 2.
तान्यहानि त्वतिक्रम्य V. II., P. I., 162, 4; 162, 8.
तां निशां ब्रह्मचारी स्यात् V. I., P. II., 443, 16.
तान् समासेन वक्ष्यामि V. II., P. II., 217, 10.
तान् सर्वानभिसन्दध्यात् V. I., P. I., 469, 16.
तान् हव्य-कव्ययोर्विप्रान् V. I., P. II., 350, 2.

तापात्रिव्याधिनाशे तु V. II., P. II., 279, 10.
तापनं घृत-तैलानां V. II., P. I., 145, 7.
ताः प्रतिग्राहयिष्यन् V. I., P. II., 410, 6.
ताः पूर्वामध्यमा मासि V. I., P II., 464, 6.
तापसा यतयो विप्राः V. II., P. II., 218, 11.
तापहन्त्र परमेश्वरं परं V. I., P. II., 146, 9.
ताम्बूले चेक्षुदण्डे च V. I., P. I., 244, 2.
ताम्बूले चैव सोमे च V. I., P. I., 244, 4.
ताम्बूलाभ्यञ्जनं चैव V. I., P. I., 416, 14.
तां ब्रूयात् भवतीत्येवं V. I., P. I., 325, 11.
ताभ्यां शूद्रःपाकयज्ञैः V. I., P. I., 481, 20.
ताभ्यां चैव नमस्कृत्य V. I., P. II., 401, 12.
तामेव सन्ध्यां तस्मात्तु V. I., P. I., 289, 5.
ताम्रापहारी V. II., P. II., 259, 7
तामसानां फलं भुङ्क्ते V. I., P. I., 184, 7.
तामिस्रम् V. II., P. I., 19, 11.
तामिस्रं लोहशंकुं च V. II., P. I., 4, 19.
नां यमो लोकपालस्तु, V. II., P. I., 37, 8.
तारयेच्च पितॄन्सर्वान् V. I., P. I., 70, 7.
तालज्ञश्चाऽप्रयासेन V. I., P. I., 73, 2.
तांश्चन्द्रकलाभिवृद्धौ V. II., P I., 304, 3.
तांश्चारयित्वा त्रीन् कृच्छ्रान् V. II., P. II., 115, 17.
ताश्च स्वा चाग्रजन्मनः V. I., P. II., 97, 6.
तां श्वभिःखादयेद्राजा V. I., P. I., 129, 14.
तावच्चिगुणितं सूत्रं V. I., P. II., 36, 19.
तावत्तिष्ठेन्निराहारा V. II., P. I., 162, 12.
तावत्स्यादशुचिर्विप्रो V. I., P. II. 263, 66.
तावन्तं लोकं V. I., P. I., 350, 4.
तावन्न पीडयेद्वस्त्रं V. I., P. I., 363, 16.
तावन्न मुच्यते नारी V II., P I., 58, 13.
तावन्त्यब्दसहस्राणि V. II., P. I. 457, 1.
तावन्त्यब्दसहस्राणि V. II., P. I.. 54, 12.
तावान् परिग्रहः प्रोक्तो V. I., P II.. 163, 17.
तावन्मृद्वारि देयं स्यात् V. I., P. I 231, 9.
तावन्मृद्वारि देयं स्यात् V. II., P. I. 148, 9.
तावुभौ ब्रह्मचण्डालौ V. I., P. II. 359, 1.
तावद्योऽबान्धवस्तत्र V. I., P. II. 284, 2.
ता वर्जयेदिति V. I., P. II. 64, 2.
तावदश्नन्ति पितरो V. I., P II. 423, 17.

तावद्वृद्धिश्च कर्तव्या V. I., P. II., 288, 11.
तावद्वर्षसहस्राणि V. II., P. II., 8, 10.
तावद्वर्षसहस्राणि V. II., P. I., 352, 16.
तावदेवोत्तरं तन्त्रं V. I., P. II., 291, 13.
तावदेव हि गृह्णीयात् V. I., P. I., 198, 22.
तांस्तु ते प्रार्थयन्तीह V. II., P. I., 262, 6.
तासां पञ्चाशिका नित्याः V. I., P. II., 158, 11.
तासां यागनिमित्तं तु V. I., P. II., 214, 4.
तासां वर्णक्रमेण स्यात् V. I., P. II., 115, 12.
तां स्पृशतश्च V. I., P. II., 261, 3.
तासामाद्याश्चतस्रस्तु V. I., P. II., 19, 18; 101, 4.
तासामृषभपत्नीनां V. I., P. I., 273, 10.
तास्वपीतासु V. I., P. I., 477, 11.
तिक्तं कषायं कटुकं V. I., P. I., 251, 8.
तित्तिरि-कपिञ्जल- V. II., P. I., 408, 2.
तित्तिरिं च मयूरं च V. II., P. I., 409, 9
तिथि-तीर्थविशेषेषु V. I., P. I., 356, 4.
तिथि-पर्वोत्सवाःसर्वे V. I., P. I., 398, 8
तिथ्यर्धं तिथियोगर्क्षे- V. I, P. I., 193, 14.
तिथिर्वैवस्वती नाम V. I., P. II., 310, 2
तीर्थानि भ्रमते विद्वान् V. II., P. II., 88, 10.
तिन्दुकेङ्गुद-बन्धूक- V. I., P. I., 253, 1.
तिर्यक्त्वं तामसा नित्यं V. II., P. II., 217, 12.
तिर्यञ्चोऽपि समुत्पन्नाः V. II., P. II., 251, 1.
तिर्यग्योनावाकाशे V. II., P. I., 341, 3.
तिर्यग्योनिशतं गत्वा V. I., P. I., 179, 10
तिर्यग्योनिषु गोवर्जे V. II., P. I., 341, 8.
तिर्यग्यवोदराण्यष्टौ V. II., P. II., 35, 15.
तिर्यग्यवोदराण्यष्टौ V. I., P. II., 220, 21.
तिरस्कृतो यथा विप्रो V. I., P. I., 61, 10.
तिल-चर्म-रसाश्चैव V. I., P. I., 477, 1.
तिलोदकाञ्जलींस्त्रीं स्त्रीन् V. I., P. I., 358, 10.
तिलौदन-रस क्षारान् V. I., P. I., 484, 9.
तिल-धान्याऽन्न-वस्त्राणां V. II., P. II., 111, 11.
तिलानां तु तदर्धं स्यात् V. I., P. I., 316, 8.
तिलानां मप्यभावे तु V. I., P. I., 354, 14
तिलानवकिरेत्तत्र V. I., P. II., 368, 6.
तिलानां विक्रयं कृत्वा V. II., P. II., 118, 9.
तिलपिण्याकसम्मिश्रं V. II., P. II., 256, 5.
तिलप्रदःप्रजामिष्टां V. I., P. I., 190, 12

तिलमुद्गवधे च V. II., P. I., 90, 17.
तिलर्व्रीहि-यवैर्माषैः V. I., P. II., 371, 19.
तिलांस्तु प्रक्षिपेन्मन्त्रम् V. I., P. II., 408 22.
तिलहोमायुतं चैव V. II., P. II., 198, 13,
तिलहोमसहस्रं तु V. II., P. II., 47, 14.
तिलहोमसहस्रं तु V. II., P. II., 196, 13.
तिलहोमसहस्रं तु V. II., P. I., 35, 11.
तिष्ठत चोद्दिजो ब्राह्मणः V. I., P. I., 317, 19.
तिष्ठतो व्रजतो वाऽपि V. I., P. II., 185, 15.
तिष्ठेदहानि V. II., P. II., 174, 6.
तिष्ठन्तीषु च तिष्ठेच्च V. II., P. I., 247, 15.
तिष्ठन्तीष्वनुतिष्ठेत V. II., P. I., 246, 5.
तिष्ठते विवशो दीनो V. II., P. I., 57, 13.
तिष्येऽधर्मस्त्रिभिः पादैः V. I., P. I., 82, 10; 125, 5.
तिष्येमायामसूयां च V. I., P. I., 83, 4.
तिसृभिश्चासलास्पाशे V. I., P. I., 231, 4.
तिस्रः कोट्योऽर्धकोटी च V. I., P. I., 263, 18.
तिस्रः कोट्योऽर्धकोटी च V. II., P. I., 54, 11.
तिस्रो ब्राह्मणस्य V. I., P. II., 95, 15.
तिस्रो ब्राह्मणस्य V. I., P. II., 95, 15.
तिस्रो वर्णानुपूर्व्येण V. I., P. II., 95, 1.
तिस्रो वैश्यस्य V. II., P. I., 98, 17.
तिस्रोऽष्टकाः समाख्याताः V. I., P. I., 156, 17.
तिस्रस्तिस्रः क्रमाद्योज्याः V. I., P. I., 22, 99.
तिस्रस्तिस्रः शलाकाःस्युः V. I., P. II., 409, 21.
तीर्थं गत्वा प्रयतः V. I., P. I., 294, 13.
तीर्थं तत्तुल्य-कव्यानां V. I., P. I., 404, 14.
तीर्थे तु पादः कृच्छ्रं स्यात V. II., P. II., 203, 6.
तीर्थाभावे तु कर्तव्यम् V. I., P. I., 287, 15.
तीर्थतोयं ततः पुण्यं V. I., P. I., 285, 10.
तीर्थमावाहयिष्यामि V. I., P. I., 275, 1; 284, 12.
तीर्थवासी कुशाच्छादी V. II., P. II., 60, 7.
तीर्थे शौचं न कुर्वीत V. I., P. I., 227, 2.
तीर्थश्राद्धे सदा पिण्डान् V. I., P. II., 439, 17.
तीर्थस्याऽऽवाहनं कुर्यात् V. I., P. I., 284, 9.
तुल्यमाहुस्तयोः पापम V. I., P. II., 100, 11.
तुल्यं वयासि सर्वेषाम् V. I., P. II., 235, 5.
तुरङ्गममाश्विने V. I., P. II., 314, 1
तुरगं हत्वा वासः V. II., P. I 90, 15.
तुरायणं च क्रमशो V. I., P II 141, 13.

तुलापुरुष इत्येवं V. II., P. II., 183, 11.
तुलापुरुषाय V. II., P. II., 189, 1.
तुला-मकर-मेषेषु V. I., P. I., 281, 3
तुलायै V. II., P. II., 188, 11
तुषाङ्गार-कपालानि V. I., P. I., 225, 11.
तुषाङ्गारास्थिवर्णानि V. I., P. II., 134, 15.
तुष्यत्यामलकैर्विष्णु V. I., P. I., 281, 11.
तुष्टेषु देवसङ्घेषु V. I., P. I., 167, 14.
तूष्णीं भुञ्जीरन् V. I., P. II., 424, 9.
तूष्णीमेव हि शूद्रस्य V. I., P. I., 271, 5.
तूष्णीमेवाऽवगाहेत V. I., P. I., 279, 11.
तूलिकाद्युपधानानि V. II., P. I., 184, 12.
तृण-काष्ठ-V. II., P. II., 112, 6.
तृण-काष्ठ-द्रुमाणां च V. II., P. II., 110, 15.
तृण-काष्ठ-रज्जु-मुञ्ज-V. II., P. I., 183, 1.
तृण-गुल्म-लतानां-च V. II., P. II., 268, 11.
तृण-गुल्म-लतावल्ली-V. II., P. II., 257, 8.
तृण-गुल्म-लतावल्ली V. II., P. II., 242, 14.
तृणभेदास्त्वगाणिताः V. II., P. II., 242, 15.
तृप्त एवैनामेन्द्रः V. I., P. I., 211, 7; 214, 6.
तृप्तां जह्मर्ताुलस्येव वीणा V. I., P. II., 65, 17.
तृप्तान् बुध्वाऽनमाचाय V. I., P. II., 426, 13.
तृत्यर्थमन्नं हि मया विसृष्टं V. I., P. I., 387, 1.
तृप्ताः स्थेति च पृष्टास्ते V. I., P. II., 426, 19.
तृतीये गर्भमासे V. I., P. II., 21, 3.
तृतीये च तथा भागे V. I., P. I., 338, 2.
तृतीया चैत्रमासस्य V. I., P. II., 155, 17.
तृतीया चैत्रमासस्य V. I., P. II., 311, 13.
तृतीये तूरकं कृत्वा V. II., P. I., 20, 14.
तृतीये तूरकं कृत्वा V. I., P. II., 228, 8.
तृतीये त्रिगुणं कृच्छ्रं V. II., P. I., 201, 1.
तृतीये त्रिगुणं चैव V. II., P. II., 60, 18.
तृतीये पञ्चमे वाऽपि V. I., P. II., 296, 7.
तृतीये ब्रह्मवर्चस्विनः V. I., P. II., 317, 14.
तृतीयभागे सम्प्राप्ते V. II., P. I., 167, 12.
तृतीया मृत्तिका ज्ञेया V. I., P. I., 232, 9.
तृतीयमायुषो भागम् V. I., P. II., 139, 11.
तृतीयस्य ततः कुर्यात् V. I., P. II., 469, 22.
तृतीयस्य वर्षस्य V. I., P. II., 28, 15.
तृतीया रोहिणीयुक्ता V. I., P. II., 310, 13.
तृतीयेऽर्धमासे V. I., P. II., 27, 1.
तृतीयां वामपादे तु V. I., P. I., 367, 12.
तृतीये वर्षे चूडाकर्म V. I., P. II., 28, 13.

तेषां स्वंस्वमभिप्रायम् V. I., P. I., 463, 11.

तैक्ष्ण्यं च दारुणं चैतत् V. II., P. II., 185, 2.

तैजसानां चोच्छिष्टानां V. II., P. I., 175, 18.

तैजसानां पात्राणाम् V. II., P. I., 173, 7.

तैजसानां मणीनां च V. II., P. I., 175, 3.

तैजसानां मूत्र-पुरीषा- V. II., P. I., 149, 18.

तैजसापहारी V. II., P. II., 263, 6.

तैर्दत्तानप्रदायैभ्यो V. I., P. I., 159, 15.

तैरेवान्नैर्बलिं दद्यात् V. I., P. I., 379, 3.

तैलेनाभ्यज्यमानस्तु V. I., P. I., 282, 12.

तैलमुद्वर्तनं स्नानं V. I., P. II., 390, 18.

तैलमुद्वर्तनं स्नानं V. I., P. II., 391, 9.

तैलौषध्यजिनं चैव V. I., P. II., 263, 3.

तैल-स्त्री-मांसभोगा च V. I., P. II., 102, 3.

तैः सार्धं चिन्तयेद्राज्यं V. I., P. I., 463, 4.

तैःसार्धं चिन्तयेन्नित्यं V. I., P. I., 463, 9.

तोयं पाणिनखस्पृष्टं V. I., P. I., 426, 8.

तोषयेत्तं प्रयत्नेन V. I., P. I., 377, 7.

तौर्यत्रिकं वृथाऽऽट्या V. I., P. I., 473, 3.

त्यक्तारन्गेः पार्वणेनैव V. I., P. II., 444, 13.

त्यक्तसङ्गो जितक्रोधो V. I., P. II., 182, 4.

त्यागिनो बान्धवानां च V. II., P. II., 226, 11.

त्यजेदाश्वयुजे मासे V. I., P. II., 142, 11.

त्यजेद्धर्मस्य रक्षार्थे V. I., P. II., 113, 17.

त्यजन्दाप्यस्तृतीयांशम् V. I., P. II., 114, 18.

त्यज्यतः पूर्ववत्त्वम् V. II., P. I., 449, 1.

त्रिकालज्ञो वेदवेदी V. II., P. II., 221, 5.

त्रिणाचिकेत-दौहित्र- V. I., P. II., 344, 15.

त्रिणाचिकेतो विरजाः V. I., P. II., 341, 10.

त्रिणाचिकेतस्त्रिमधुः V. I., P. II., 342, 5.

त्रीणि देवाः पवित्राणि V. II., P. I., 196, 6.

त्रीण्याज्यदोहानि रथन्तरं च V. II., P. II., 157, 13.

त्रीणि वर्षाण्यृतुमती V. I., P. II., 81, 1.

त्रीणि वर्षाण्यृतुमती V. I., P. II., 100, 8.

त्रीणि वर्षाण्युदीक्षेत V. I., P. II., 81, 6.

त्रीणि शूद्रम् V. II., P. I., 98, 14.

त्रीणि षष्टिशतं वृन्तान् V. II., P. I., 73, 15.

त्रेतायां द्वापरेऽर्धेन V. I., P. I., 82, 4.

त्रिदण्डं कुण्डिकां कन्थां V. I., P. II., 183, 12.

त्रिदण्डग्रहणादेव V. I., P. II., 458, 14.

त्रिदण्डं दक्षिणे स्कन्धे V. I., P. II., 188, 3.
त्रिदण्डेन यतिश्चैव V. I., P. II., 172, 3.
त्रिदण्डमेकदण्डं वा V. I., P. II., 178, 15.
त्रिदण्डमेकं निःक्षिप्य V. I., P. II., 173, 12.
त्रिदण्डस्य परित्यागः V. I., P. II., 173, 6.
त्रिदशाःस्पर्शसमये V. I., P. II., 310, 5.
त्रिधा कृत्वा मृदं तां तु V. I., P. I., 272, 2.
त्रिधानैमित्तिकं प्रोक्तं V. I., P. I., 182, 16.
त्रींनतीत्य मातृतः V. I., P. II., 223, 7.
त्रींनृतून् समतिक्रम्य V. I., P. II., 93, 11.
त्रीन् दण्डानङ्गुलिस्थूलान् V. I., P. II., 157, 7.
त्रींन मातृत: V. I., P. II., 61, 13; 62, 1.
त्रींनेव प्रायुङ्क्त V. I., P. I., 345, 12.
त्रैपक्षिकं तदर्धं तु V. II., P. I., 422, 14.
त्रैपक्षिकं तदर्धं तु V. II., P. I., 423, 2.
त्रैपक्षिकं त्रिपक्षे स्यात् V. I., P. II., 450, 9.
त्रैपक्षिका-ऽऽह्निकं चेति V. I., P. II., 449, 18.
त्रैपाक्षिकं सान्तपनं V. II., P. I., 423, 19.
त्रिः पठेदायतप्राणः V. I., P. I., 292, 2.
त्रिपादे तु शिखा धार्या V. II., P. I., 264, 11.
त्रिपादे तु शिखावर्जं V. II., P. I., 289, 9.
त्रिपादहीनस्तिष्ये तु V. I., P. I., 82, 5.
त्रिः पिबेद्दाक्षिणेनापः V. I., P. I., 237, 10.
त्रिः पिबं त्विन्द्रियक्षीणं V. I., P. II., 372, 13.
त्रिप्रकाराः क्रिया ह्येताः V. I., P II., 464, 4.
त्रिः प्राश्नीयाद् यदम्भस्तु V. I., P. I., 250, 2.
त्रपु-सीसक-ताम्राणां V. II., P. I., 149, 14.
त्रिभिः कृच्छ्रैर्विशुद्ध्येत V. II., P. I., 309, 15.
त्रिभागहीनपक्षं वा V. I., P. II, 322, 9.
त्रिभ्य एव तु वेदेभ्यः V. II., P. I., 63, 12.
त्रिभिर्दर्भैः शान्तिकर्म V. I., P. I., 257, 7.
त्रिमधुस्त्रिणाचिकेतः V. I., P. II., 343, 1.
त्रयो ग्रामः समाख्यातः V. I., P. II., 180, 7.
त्रयाणां जपयज्ञानां V. I., P. I. 304, 1.
त्रयाणां बुद्धिपूर्वं तु V. I., P. I., 278, 5.
त्रयाणामानुलोम्यं स्यात् V. I., P. II., 148, 3.
त्रयाणामपि V. II., P. II., 216, 13.
त्रयाणामप्युपायानां V. I., P. I., 460, 4.
त्रयाणां यः प्रमाणज्ञः V. II., P. I., 230, 7.

त्रयोदशी च शेषाः स्युः V. I., P. II., 19, 19 : 101, 5.

त्रयोदशीं दक्षिणे तु V. I., P. I., 367, 17.

त्रयोदशे बहुपुत्रां V. I., P. II., 317, 21.

त्रयोदश्यां कृष्णपक्षे V. I., P. II., 325, 5.

त्रयोदश्यां जडां नारीं V. I., P. II., 111, 1.

त्रयोदश्यां तथा रात्रौ V. II., P. II., 161, 10.

त्रयो धर्मा निवर्तेरन् V. I., P. I., 339, 3.

त्रयो धर्मस्कन्धाः V. I., P. I., 56, 5.

त्रयः स्नातका भवन्ति V. I., P. II., 53, 12.

त्रिरात्रं क्षपणं कृत्वा V. II, P. I., 342, 1.

त्रिरात्रं चान्यमासं तु V. II., P. I., 423, 15.

त्रिरात्रेणैव शुद्धिः स्यात् V. I., P. II., 247, 10.

त्रिरात्रेण विशुद्धः स्यात् V. II., P. II., 143, 6.

त्रिरात्रेण सकुल्यास्तु V. I., P. II., 205, 17.

त्रिरात्रं तत्र कुर्वीत V. II., P. I., 110, 15.

त्रिरात्रं तु व्रतं कुर्यात् V. II., P. I., 67, 6 : 440, 12.

त्रिरात्रं तु व्रतं कुर्याद् V. II., P. I., 397, 18.

त्रिरात्रात् शुद्ध्यते पूर्वा V. II., P. I., 161, 13.

त्रिरात्रं पञ्चगव्याशी V. II., P. I., 127, 11.

त्रिरात्रोपोषितो जप्त्वा V. II., P. II., 163, 1.

त्रिरात्रोपोषितः स्नात्वा V. II., P. I., 454, 21.

त्रिरात्रोपोषितःसम्यक् V. II., P. I., 86, 15.

त्रिरात्रोपोषितो हुत्वा V. II., P. II., 165, 5.

त्रिरात्रमेकरात्रं वा V. II., P. II., 43, 11.

त्रिरात्रमेव V. II., P. II., 194, 1.

त्रिरात्रमुपवासश्च V. II., P. II., 183, 7.

त्रिरात्रमुपवासश्च V. II., P. II., 139, 13.

त्रिरात्रमुपवासी च V. II., P. I., 117, 10.

त्रिरात्रमुपवासोऽस्य V. II., P. I., 425, 8.

त्रिरात्रमुपवासः स्यात् V. II., P. I., 345, 8.

त्रिरात्रं वाप्युपवसेत् V. II., P. II., 11, 15.

त्रिरात्रं वा सावित्रीं V. I., P. I., 174, 5.

त्रिरह्नि त्रिनिशायां च V. II., P. II., 170, 3.

त्रिरपः प्रीणनार्थाय V. I., P. I., 351, 3.

त्रिवित्तपूर्णपृथिवी- V. I., P. I., 350, 8.

त्रिरावर्तनयोगात्तु V. I., P. I., 292, 12.

त्रिविक्रमं कण्ठदेशे V. I., P. I., 267, 10.

त्रिवृता ग्रन्थिनैकेन V. I., P. II., 34, 11.

त्रिवृतं चोपवीतं स्यात् V. I., P. II., 37, 11.

त्रिवृदूर्ध्ववृतं कार्यं V. I., P. II., 36, 11.
त्रिविधो जपयज्ञः स्यात् V. I., P. I., 303, 16.
त्रिविधा त्रिविधैषां तु V. II., P. II., 217, 13.
त्रिविधोऽयमहङ्कारो V. I., P. I., 96, 12.
त्रिविधस्त्रिविधः कृत्स्न V. II., P. II., 219, 4.
त्रिवर्णेषु च सामान्यं V. II., P. II., 145, 1.
त्रैविद्यवृद्धाः शुचय V. I., P. I., 144, 15.
त्रैवार्षिकं व्रतं कुर्यात् V. II., P. II., 61, 12.
त्रैवार्षिकाधिकान्नो यः V. I., P. I., 169, 10.
त्रिवर्षोत्सन्ने V. II., P. II., 108, 10.
त्रिवर्षपूर्वः V. I., P. I., 325, 15.
त्रिशङ्कुः कृशवृत्तिश्च V. I., P. I., 181, 3.
त्रिश्चरित्वा V. II., P. II., 189, 4.
त्रिंशत् दिनानि शूद्रस्य V. I., P. II., 206, 13.
त्रिंशतैः षष्टिभिः कल्पैः V. I., P. I., 95, 10.
त्रिंशद्वर्षोद्वहेत् कन्यां V. II., P. I., 157, 18.
त्रिंशद्वर्षोद्वहेत् कन्यां V. I., P. II., 69, 5.
त्रिंशद्वर्षा दशाब्दां तु V. I., P. II., 69, 9.
त्रिंशद्भागं तु विप्राणां V. I., P. II., 15, 9.
त्रिंशद्भागः षष्ठिभागः V. II., P. II., 204, 8.
त्रिंशद्रात्रं तु वैश्यानां V. I., P. II., 204, 18.
त्रि-षड्रात्रोपवासश्च V. I., P. II., 164, 3.
त्रिषु वर्णेषु तानि स्युः V. I., P. I., 455, 17.
त्रिष्वेतेषु न कुर्वीत V. I., P. II. 214, 16.
त्रिष्वप्येतेषु दत्तं हि V. I., P. I., 187, 10.
त्रसन्ति चास्य भूतानि V. I., P. I., 143, 13.
त्रिः स्नानमुदके कृत्वा V. I., P. I., 138, 11.
त्रिसुपर्णम् V. II., P. II., 157, 11.
त्रिःसप्तकृत्वः V. II., P. I., 176, 3.
त्रिस्ताडयेत् करतलं V. I., P. II., 37, 4.
त्रींस्तु तस्माद्धविः शेषात् V. I., P. II., 429, 3.
त्रींस्तु दद्यात्तृतीये V. I., P. II., 290, 3.
त्रिस्त्रिरेकेन हस्तेन V. I., P. II., 431, 7.
त्रिहायणे त्रिपादः स्यात् V. II., P. I., 242, 10.
त्र्ययुतं चेत्कुष्ठरोगी V. II., P. II., 280, 10.
त्र्यब्दं चरेद्वा नियतो V. II., P. I., 96, 11.
त्र्यब्दपूर्वं श्रोत्रियाणाम् V. I., P. I., 325, 19.
त्र्यष्टवर्षोऽष्टवर्षो वा V. II., P. I., 158, 1.
त्र्यष्टवर्षोऽष्टवर्षां वा V. I., P. II., 69, 6.
त्र्यहं V. II., P. II., 189, 17.
त्र्यहं चोपवसेन्नित्यम् V. II., P. II., 178, 12.
त्र्यहं चोपवसेदन्ते V. II., P. I., 31, 12.

त्र्यहेण शूद्री भवति V. I., P. I., 485, 4.
त्र्यहं त्र्यहं प्रभुञ्जानो V. II., P. II., 184, 1.
त्र्यहं त्र्यहं प्रभुञ्जानो V. II., P. II., 184, 13.
त्र्यहं त्र्यहं तु प्राश्नीयात् V. II., P. II., 191, 17.
त्र्यहं त्रिषवणस्नायी V. II., P. II., 190, 7.
त्र्यहात्सूतकदायिनः V. I., P. II., 223, 9.
त्र्यहात्सूतकदायिनः V. I., P. II., 205, 6.
त्र्यहं दधि त्र्यहं क्षीरं V. II., P. I., 31, 8.
त्र्यहं निरशनं पादः V. II., P. II., 173, 1.
त्र्यहं नाश्नीयात् V. II., P. I., 30, 7.
त्र्यहं पिबेत्तु गोमूत्रं V. II., P. I., 31, 7.
त्र्यहं पिबेत्तु गोमूत्रं V. II., P. II., 182, 4.
त्र्यहं परं तु नाऽश्नीयात् V. II., P. II., 170, 15.
त्र्यहं परं तु नाऽश्नीयात् V. II., P. I., 30, 16.
त्र्यहं प्रेतेष्वनध्यायः V. I., P. I., 157, 16.
त्र्यहं प्रातस्त्र्यहं सायं V. II., P. I., 30, 15.
त्र्यहं प्रातस्त्र्यहं सायं V. II., P. II., 170, 14.
त्र्यहं मातामहाऽऽचार्य- V. I., P. II., 247, 21.
त्र्यहमुष्णं पिबेदम्भस् V. II., P. I., 26, 11.
त्र्यहमुष्णं पयः पीत्वा V. II., P. I., 26, 12.
त्र्यहं वा V. I., P. II., 239, 9.
त्र्यहं वा कामतः कुर्यात् V. II., P. I., 419, 10.
त्र्यहं वै यावकेनैव V. II., P. II., 182, 5.
त्र्यहं सायं त्र्यहं प्रातः V. II., P. II., 170, 11.
त्वङ्कार-हुङ्कारावगुरण- V. II., P. I., 458, 5.
त्वक्छेदे पुच्छनाशे वा V. II., P. I., 267, 11.
त्वाग्भिः पत्रैर्मूल-पुष्पैः V. I., P. I., 214, 6.
त्वचं V. II., P. II., 71, 4.
त्वं मे रोगांश्च शोकांश्च V. I., P. I., 273, 11.
त्वं यज्ञस्त्वं वषट्कारः V. I., P. I., 417, 19.
त्वया तस्मान्महाभाग V. I., P. I., 142, 6.
त्वया तस्मात्समस्तानि V. I., P. I., 142, 4.

द

दण्डं कमण्डलुं V. I., P. II., 166, 1.
दण्डं कमण्डलुं वेदं V. I., P. II., 44, 11.
दण्डग्रहणमात्रेण V. I., P. II., 446, 20.
दण्डादूर्ध्वं यदन्येन V. II., P. I., 288, 8.
दण्डनीत्यां च कुशलम् V. I., P. I., 465, 18.
दण्डान् लोकाग्नीन् V. I., P. II., 167, 13.
दण्डपूजाश्च ये विप्राः V. I., P. II., 358, 8.

दण्डं प्रकल्पयेद्राजा V. I., P. I., 455, 2.

दण्डप्रणयनं कार्यं V. II., P. II., 74, 15.

दण्डमाच्छादनं V. I., P. II., 167, 8.

दण्डशुद्धयोः समायुक्तः V. I., P. I., 470, 9.

दण्डस्यूहेन तन्मार्गं V. I., P. I., 458, 10.

दण्डस्य पातनं चैव V. I., P. I., 473, 12.

दन्तजाते V. I., P. II., 241, 18.

दन्तजातेऽनुजाते च V. I., P. II., 204, 3.

दन्तधावनपूर्वेण V. II., P. II., 195, 4.

दन्तधावनमुद्दिष्टं V. I., P. I., 251, 13.

दन्तान्प्रक्षाल्य नद्यादौ V. I., P. I., 259, 13.

दन्तपातनकर्ता च V. II., P. II., 247, 13.

दन्तिभिः शृङ्गिभिर्वापि V. II., P. I., 21, 21.

दन्तवद्दन्तलग्नेषु V. I., P. I., 243, 9.

दन्तवद्दन्तलग्नेषु V. I., P. I., 243, 13.

दन्तवद्दन्तलग्नेषु V. I., P. I., 242, 13.

दन्तोलूखलिकः काल- V. I., P. II., 143, 8.

दन्तलग्ने फले मूले V. I., P. I., 244, 7.

दन्तलग्नस्य संस्पर्शे V. I., P. I., 244, 5.

दन्तलग्नमसंहार्यं V. I., P. I., 243, 4.

दन्तान्निधाव्य चाचम्य V. I., P. II., 179, 10.

दंष्ट्रिणश्च तथा भुक्त्वा V. II., P. I., 409, 12.

दंष्ट्र्यादिदष्टो V. II., P. I., 63, 16.

दंष्ट्रिभ्यश्च नखिभ्यश्च V. II., P. II., 234, 15.

दंष्ट्रिभ्यश्च नखिभ्यश्च V. II., P. I., 421, 17.

दंष्ट्रिभ्यश्च पशुभ्यश्च V. II., P. I., 22, 8; 22, 16.

दंष्ट्रिभ्यश्च पशुभ्यश्च V. I., P. II., 224, 12.

दक्षिणाग्रान् कुशान् कृत्वा V. I., P. II., 287, 21.

दक्षिणाग्रेषु दक्षिणापवर्गेषु V. I., P. II., 409, 3.

दक्षिणं चरणं विप्रः V. I., P. II., 361, 11.

दक्षिणं जानुमालभ्य V. I., P. II., 361, 15.

दक्षिणतः स्कन्दाय कल्पयामि V. I., P. I., 393, 10.

दक्षिणतो गदायै V. I., P. I., 369, 16.

दक्षिणतः पितृलिङ्गेन V. I., P. I., 384, 19.

दक्षिणोत्तरौ पाणी V. I., P. I., 345, 9.

दक्षिणत उपवीय V. I., P. I., 345, 2.

दक्षिणतः कमुख्ना V. I., P. II., 28, 19.

दक्षिणात्यागाच्च V. I., P. I., 175, 10.

दक्षिणे दक्षिणाग्रांस्तु V. I., P. II., 397, 22.

दक्षिणेन मृतं शूद्रं V. I., P. II., 280, 6.

दक्षिणं बाहुं V. I., P. I., 323, 4.

दक्षिणं बाहुमुद्धृत्य V. I., P. I., 251, 7.

दक्षिणाभिमुखो भूत्वा V. I., P. I., 361, 11.

दक्षिणाभिमुखो नाद्यात् V. I., P. I., 252, 16.

दक्षिणाभिमुखो भूत्वा V. I., P. II., 439, 18.

दक्षिणाभिमुखो रात्रौ V. I., P. I., 223, 17.

दक्षिणाभिर्द्विजेन्द्राणां V. I., P. II., 30, 18.

दक्षिणे पञ्चनदे V. I., P. II., 367, 1; 4, 1.

दक्षिणं पातरःज्जानुं V. I., P. II., 397, 12.

दक्षिणां पितृविप्रेभ्यो V. I., P. II., 437, 8.

दक्षिणाप्रवणं चैव V. I., P. II., 302, 11.

दक्षिणाप्रवणे देशे V. I., P. II., 301, 18.

दक्षिणाप्रवणं सम्यक् V. I., P. II., 398, 17.

दक्षिणाशिरसं भूमौ V. I., P. II., 287, 4.

दक्षा प्रियंवदा शुद्धा V. I., P. II., 117, 13.

दत्तः क्रीतः कृत्रिमश्च V. II., P. I., 47, 12.

दत्तात्मा तु स्वयंदत्तो V. II., P. I, 48, 1.

दत्तानां प्राक् V. I., P. II., 245, 10.,

दत्तेन मासं प्रीयन्ते V. I., P. II., 371, 2.

दत्तानामिह दानानां V. I., P. I., 192, 17.

दत्ता नारी पितुर्गेहे V. I., P. II., 247, 5.

दत्तापहारदानाद्य V. II., P. II., 222, 13.

दत्तमक्षयतां याति V. I., P. II., 419, 4.

दत्तामपि हरेत् पूर्वात् V. I., P. II., 89, 5.

दत्तौरसेतरेषां तु V. I., P. I., 136, 1.

दत्तावकाशो नभसा V. I., P. I., 433, 8.

दत्तं वा दापितं वाऽपि V. I., P. I., 220, 15.

दत्तवानखिलान् वेदान् V. I., P. I., 1, 3, 6.

दत्ते वाऽप्यथ वाऽदत्ते V. I., P. II., 421, 19.

दत्तैस्तु मासं प्रीयन्ते V. I., P. II., 371, 8.

दत्त्वा चाक्षय्यमाप्नोति V. I., P. I., 194, 19.

दत्त्वा तु दक्षिणां शक्त्या V. I., P. I., 388, 16.

दत्त्वा तु दक्षिणां शक्त्या V. I., P. II., 437, 11.

दत्त्वाऽथ चित्रगुप्ताय V. I., P. I., 419, 3.

दत्त्वान्नं पृथिवी पात्रम् V. I., P. II., 420, 5.

दत्त्वोदकं गन्ध-माल्यं V. I., P. II., 407, 3.

दत्त्वा न्यायेन यः कन्यां V. I., P. II., 90, 1.

दत्त्वा प्रदक्षिणं कृत्वा V. I., P. I., 296, 13.

दत्त्वा पिण्डान् न कुर्वीत V. I., P. II., 460, 10.

दत्त्वैवापहृतं द्रव्यं V. II., P. II., 112, 14.

दत्त्वा श्राद्धमृषिभ्यश्च V. I., P. II., 156, 9.

दत्त्वा हस्ते पवित्रं तु V. I., P. II., 406, 20.
दद्याच्च सर्वभूतानाम् V. I., P. I., 479, 4.
दद्याच्छक्त्या ततो दानं V. II., P. I., 170, 2.
दद्याच्छ्राद्धे प्रयत्नेन V. I., P. II., 370, 9.
दद्यात्तु शक्तितो दानं V. II., P. I., 169, 13.
दद्यात्त्रिरात्रं चोपोष्य V. II., P. I., 243, 2.
दद्यात्पैत्रेण तीर्थेन V. I., P. I., 359, 4.
दद्यात् सम्यग् द्विजातिभ्यः V. I., P. I., 178, 6.
दद्यादातिथये नित्यं V. I., P. I., 392, 9.
दद्यादन्नं यथाशक्ति V. I., P. I., 409, 13.
दद्याद्भूमौ बहिश्चान्नं V. I., P. I., 385, 11.
दद्याद्वा दशकं चैव V. II., P. I., 252, 2.
दद्याद्वा दशसाहस्रं V. II., P. II., 201, 12.
दद्याद्वाऽपि यथाशक्ति V. I., P. I., 218, 2.
दद्याद्गुणवते कन्यां V. I., P. II., 77, 3.
दद्याद्यथेष्टं विप्राणाम् V. I., P. II., 436, 11.
दद्याद्विमानेन सुराङ्गनाभिः V. I., P. I., 191, 14.
दद्यादेव न प्रतिगृह्णीयात् V. I., P. II., 138, 9.
दद्याद् देवर्षि- V. I., P. II., 139, 1.
दद्यान्माता पिता वाऽयं V. II., P. I., 47, 19.
दधि-बदरा-ऽक्षतमिश्राः V. I., P. II., 459, 12.
दधि भक्ष्यंच च शुक्तेषु V. I., P. II., 384, 4.
दधिवर्जं केवलं V. II., P. I., 404, 1.
दधि शाकं तथा भक्ष्यम् V. I., P. II., 377, 6.
दध्नोऽभावे भवेत्तक्रं V. II., P. II., 191, 6.
दध्यक्तं पयसाक्तं वा V. I., P. I., 381, 13.
दध्याज्येक्षुरसानां च V. II., P. II. 117, 14.
दमने दामने रोधे V. II., P. I., 261, 3.
दया क्षमाऽनसूया च V. I., P. I., 84, 7.
दारिद्रा जायया भ्रष्टाः V. II., P. II., 230, 8.
दरिद्राणां च बन्धूनां V. I., P. I., 186, 17.
दरिद्रः परवित्तघ्नः V. II., P. II., 260, 14.
दरिद्रो व्याधितो मूर्खो V. II., P. II., 238, 13.
दरिद्रो व्याधितो मूर्खः V. I., P. II., 14, 21.
दर्भाः कृष्णाजिनं मन्त्राः V. I., P. I., 262, 7.
दर्भाणां महदुपस्तीर्य V. I., P. I., 345, 6.
दर्भान् द्विगुणभुमानासनं V. I., P. II., 408, 10.
दर्भपाणिर्द्विराचम्य V. I., P. II. 398, 15.
दर्भपाणिस्तु विधिना V. I., P. I., 356, 9.

दर्भेषु दर्भपाणिभ्यां V. I., P. I., 346, 9.
दर्भेषु विकिरश्च यः V. I., P. II., 427, 8.
दर्भेष्वासीनः V. I., P. I., 308, 11.
दर्शं च पूर्णमासं च V. I., P. I., 168, 3.
दर्शनाद् रविरेखायाः V. I., P. I., 261, 3.
दर्शं पूर्णमासाः V. I., P. I., 163, 6.
दर्शमस्कन्दयन् पर्व V. I., P. II., 141, 11.
दर्शे श्राद्धे प्रदोषे च V. I., P. I., 308, 4.
दर्व्या देयं घृतान्नं तु V. I., P. I. 428, 6.
दश कामसमुत्थानि V. I., P. I., 473, 1.
दशकृत्वः पिबेच्चापो V. I., P. II., 444, 6.
दशकृत्वः पिबेदापो V. II., P. I. 425, 18.
दश कृत्वः प्रजप्ता सा V. I., P. I., 310, 5.
दशाङ्गुलप्रमाणं तु V. I., P. I., 267, 2.
दशजन्माघहा गङ्गा V. I., P. I., 280, 13.
दश-द्वादशकृत्वो वा V. II., P. I., 169, 20.
दशध्वजिसमा वेश्या V. I., P. I., 200, 4.
दशनिष्कात्मकं प्रोक्तं V. II., P. I., 27, 8.
दशान्तं शूद्रा V. I., P. II., 98, 11.
दश पूर्वान् परान् वंश्यान् V. I., P.II., 86, 14.
दशपुरुषविख्यातात् V. I., P. II., 74, 2.
दशापवित्रेण V. I., P. I., 393, 16.
दशप्रणवसंयुक्तैः V. II., P. II., 168, 11.
दशाब्दाख्यं पौरसख्यं V. I., P. I., 325, 18.
दशाभिर्भस्मभिः शुद्धिः V. II., P. I., 172, 11.
दशमे कन्यका प्रोक्ता V. I., P. II., 79, 15.
दशभ्यां गावः V. I., P. II., 317, 1.
दशमे व्यवहारे गाद्धिः V. I., P. II., 317, 19.
दशमासांस्तु तृप्यन्ति V. I., P. II., 372, 5.
दशमेऽह्नि पतेद्यस्य V. I., P. II., 267, 12.
दशमेऽहनि सम्प्राप्ते V. I., P. II., 296, 1.
दशरात्रं पिबेद्दुग्धं V. II., P. I., 267, 6.
दशरात्रेण शुद्ध्यन्ति V. II., P. I., 156, 2.
दशरात्रेण शुद्धिः स्यात् V. I., P. II., 221, 12.
दशरात्रसमाशौचम् V. I., P. II., 267, 5.
दशरूपं जपेत् पश्चात् V. II., P. I., 170 20.
दर्शनं च श्वनीचानां V. I., P. II., 307, 4.
दशलक्षणयुक्तस्य V. II., P. II., 212, 2.
दशवर्षा भवेत् कन्या V. I., P. II., 79, 11.
दश वर्षसहस्राणि V. II., P. II., 224, 13.

ा वर्षसहस्राणि V. I., P. I., 453, 11.
ासंख्याश्च गा दद्युः V. II., P. I., 458, 13.
ास्थानानि दण्डस्य V. I., P. I., 455, 16.
ासूनिसमश्चक्रि V. I., P. I., 200, 1.
ासूनासहस्राणि V. I., P. I., 200, 3.
ाऽस्यां पुत्रानाधेहि V. I., P. II., 105, 17.
ास्यां पुत्रानाधेहि V. I., P. II., 108, 16.
ासाहस्रिकं वाऽपि V. II., P. I., 301, 15.
ाष्टौ षट् च शेषाणां V. I., P. II., 109, 12.
ाह एव विप्रस्य V. I., P. II., 208, 14.
ाहाच्छुद्ध्यते विप्रो V. I., P. II., 221, 1.
ाहाद्राजन्यो V. I., P. II., 206, 4.
ाहेन द्विजः शुद्ध्येत् V. I., P. II., 277, 8.
ाहेनैव दम्पत्योः V. I., P. II., 230, 13.
ाहेन सपिण्डास्तु V. I., P. II., 205, 16.
ाहं ब्राह्मणानां तु V. I., P. II., 204, 17.
ाहं ब्राह्मणस्तिष्ठेत् V. I., P. II., 209, 11.
ाहाभ्यन्तरे बाले V. I., P. II., 231, 5.
ाहमाहुराशौचं V. I., P. II., 205, 13.
दशाहं शावमाशौचं V. I., P. II., 205, 10.
दशाहं शावमाशौचं V. I., P. II., 216, 16.
दशहस्तेन दण्डेन V. II., P. II., 35, 18.
दष्टा सचैलमाप्लुत्य V. II., P. I., 69, 2.
दहनात् खननाच्चैव V. II., P. I., 194, 11.
दहनात्तु विपद्यन्ते V. II., P. I., 280, 14.
दान्तस्त्रिषवणस्नायी V. I., P. II., 143, 6.
दाम्भिको वर्धकीभर्ता V. I., P. II., 359, 7.
दाक्षायणमयैः कुम्भैर् V. II., P. II., 16, 14.
दातुः पतति बाहुर्वै V. I., P. II., 425, 15.
दाता प्रतिग्रहीता च V. I., P. I., 180, 15.
दातृ-याचकयोर्भेदः V. I., P. I., 179, 5.
दातारं नोपतिष्ठेत V. II., P. II., 145, 12.
दातारं नोपतिष्ठन्ति V. I., P. II., 418, 7.
दातारो नोऽभिवर्धन्तां V. I., P. II., 437, 14.
दातुर्भवत्यनर्थाय V. I., P. I., 187, 11.
दातुर्यद् दुष्कृतं किञ्चित् V. I., P. II., 367, 13.
दातव्यं प्रत्यहं पात्रे V. I., P. I., 177, 9.
दातव्यं भिक्षवे चाऽन्नम् V. I., P. I., 190, 9.

दातव्यमिति यद्दानं V. I., P. I., 183, 16.

दाता स्वर्गमवाप्नोति V. I., P. II. 191, 4.

दानं च दद्याच्छूद्रोऽपि V. I., P. I., 481, 11.

दानधर्मं निषेवेत V. I., P. I., 177, 16.

दानान्नातिदुष्करं V. I., P I., 176, 11.

दानानि मध्यमानीति V. I., P. I., 183, 6.

दानं नैमित्तिकं ज्ञेयं V. I., P. I., 194, 13.

दानेनारातीन् V. I., P. I., 176, 15.,

दानान्युत्तमदानानि V. I., P. I., 183, 4.

दानेन द्विषन्त· V. I., P. I., 176, 15.

दानेन प्राप्यते स्वर्गः V. I., P. I., 177, 3.

दानेन लभ्यते विद्या V. I., P. I.. 177, 5.

दानेन शत्रून् जयति V. I., P. I., 177, 4.

दानं प्रतिग्रहश्चापि V. I., P. I., 146, 1.

दानं प्रतिग्रहश्चापि V. I., P. I., 85, 3.

दानं प्रतिग्रहं होमः V. I., P. II., 211, 4: 217, 7.

दाने फलविशेषः स्यात् V. II., P. II., 65, 13.

दानमेकं गृहस्थानां V. I., P. II., 201, 8.

दानमिति सर्वाणि V. I., P. I., 176, 10.

दानमित्यभिनिर्दिष्टं V. I., P. I., 179, 14.

दानमध्ययनं यज्ञः V. I., P.I., 478, 3.

दानमीश्वरभावश्च V. I., P. I 86, 7.

दानं यज्ञानां V. I., P. I 176, 14.

दानार्हौ देश-कालौ तौ V. I., P. I 181, 11.

दाने विवाहे यज्ञे च V. I., P. II 257, 16.

दाने सर्वे V. I., P. I., 176, 1

दानहीना भवन्त्येते V. II., P. I 231, 2.

दायकालाहृते वाऽपि V. I., P. I 317, 8.

दारकाचार्यः V. II., P. I 258, 11.

दारा-ऽग्निहोत्रधर्मेषु V. I., P. I 354, 17.

दारा-ऽग्निहोत्रसंयोगे V. I., P. I 354, 14.

दाराऽग्निहोत्रसंयोगं V. I., P. I 354, 5.

दारिद्र्यार्णवमग्नं च V. I., P. I 110, 11.

दारुमयानां पात्राणाम् V. II., P. 148, 1.

दारवं वैणवं वाऽपि V. I., P. I 158, 3.

दासीगामी क्रूरकर्मा V. II., P. I 271. 13.

दासत्वेनैव सुश्रोणि V. II., P. I 250, 17,

दास्यो दासाश्च यत्किञ्चित् V. I., P. I 255, 21.

दास्यश्चदास्यन्नुत V. II., P. 225, 2.

दास्यो वा दीर्घरोगिण्यो V. II., P. I 272, 5.

दाह-च्छेद-शिराभेदैः V. II., P. 283, 8.

ाश्वरी भवेन् मर्त्यः V. II., P. II., 274, 8.

यित्वा तथाप्येनम् V. I., P. II., 241, 13.

नक्रमेण वा कर्म V. I., P. II., 117, 14.

क्षयो दिनच्छिद्रं V. I., P. I., 193, 6.

ने दिनेऽञ्जलीन् पूर्णान् V. I., P. II., 288, 10.

द्वयं तु नाऽश्नीयात् V. II., P. II., 173, 13.

ान्ते नख-रोमादीन V. II., P. II., 195, 1.

ानि दश पञ्च च V. I., P. II., 319, 19.

ं नयेत्ततः सन्ध्याम् V. I., P. I., 439, 9.

मिकं चोदके वसेत् V. II., P. I., 393, 1; 404, 3.

मिकं व्रतं कुर्यात् V. II., P. I., 453, 15.

षपतिः कृच्छ्राति- V. II., P. I., 51, 1.

ा V. II., P. II., 190, 2.

ाकीर्तिमुदक्यां च V. I., P. I., 277, 2.

गतानि विप्राणाम् V. II., P. I., 54, 2.

ाऽतिथौ तु विमुखे V. I., P. I., 440, 3.

ाऽनुच्छेत्ता गास्तु V. II., P. I., 246, 3.

शौचस्य निद्यर्धं V. I., P. I., 230, 2.

-सन्ध्यासु कर्णस्थ- V. I., P. I., 22, 5.

सोपोषितो वा स्यात् V. II., P. I., 333, 2.

दिवसोपोषितःस्नात्वा V. II., P. I., 455, 3.

दिवसस्याऽऽद्यभागे तु V. I., P. I., 319, 7.

दिवा स्वापं च यानं च V. I., P. I., 184, 8.

दिवा स्वापं न कुर्वीत V. I., P. I., 439, 2.

दिवा स्वापो वृथा जल्पो V. I., P. II., 184, 12.

दिव्यं वर्षसहस्रं तु V. I., P. II., 14, 18.

दिव्यं वर्षसहस्रं तु V. II., P. II., 238, 11.

दीक्षितानां च सर्वेषां V. I., P. II. 256, 17,

दीप-काष्ठ-फलादीनि V. I., P. I., 183, 8.

दीपोच्छिष्टं तु यत्तैलं V. II., P. I., 398, 7.

दीपोत्सवचतुर्दश्यां V. I., P. I., 361, 4.

दीपं देवगृहात् हृत्वा V. II., P. II., 236, 14.

दीपापहारी V. II., P. II., 259, 11.

दीयते च परिक्लिष्टं V. I., P. I., 184, 2.

दीयमानं तु यो मोहात् V. I., P. I., 179, 6.

दीयमानं रुदत्यन्नं V. I., P. I., 395, 18.

दीयमाने विपत्तिश्चेत् V. II., P. I., 283, 7.

दीयते वाऽपकर्तृभ्यो V. I., P. I., 180, 14.

दीयमानस्य वित्तस्य V. II., P. II., 221, 2.

दीर्घ-कुत्सितरोगार्ताः V. II., P. II., 92, 2.

दीर्घकालं ब्रह्मचर्यं V. I., P. I., 133, 8.
दीर्घ-तीव्रामयग्रस्तं V. II., P. II., 68, 12.
दीर्घान् लघूंश्चैव नरान् V. I., P. I., 459, 4.
दीर्घमायुरथैश्वर्यं V. I., P. II., 318, 16.
दीर्घमायुः स विन्देत V. I., P. I., 302, 14.
दीर्घा स्थूला गुणैर्दुष्टा V. I., P. II., 40, 2.
दीर्णं तत्क्रमपेयं च V. I., P. II., 379, 19.
दुराचारो हि पुरुषो V. I., P. I., 143, 21.
दुरात्मा नानुकूला च V. I., P. II., 439, 9.
दुर्गाः V. II., P. II., 157, 3.
दुर्घटं सकले शक्तिः V. II., P. II., 277, 14.
दुर्देशप्रगतश्चैव V. I., P. I., 246, 4.
दुर्बलबाधं V. II., P. II., 237, 4.
दुर्बलं स्नापयित्वा च V. I., P. II., 287, 3.
दुर्भिक्षे जनतापे च V. II., P. II., 230, 5.
दुर्विज्ञेयानि लक्षणानि V. I., P. II., 56, 8.
दुर्वर्णक्रमिका भूमिर् V. II., P. I., 366, 12.
दुर्वृत्ता ब्रह्म-विट्-क्षत्र- V. II., P. I., 101, 10.
दुश्चिकित्स्यैर्महारोगैः V. I., P. II., 228, 11.
दुश्चर्मा दुर्भगश्चैव V. II., P. II., 232, 1.
दुःस्वप्ने दुर्जनस्पर्शे V. II., P. II., 4, 2.
दुःस्वप्ने मैथुने वान्ते V. II., P. II., 4, 4.
दुःस्वप्नारिष्ट- V. II., P. II., 147,
दुष्कृतं हि मनुष्याणाम् V. II., P. 224, 11.
दुष्टा दशगुणं पूर्वात् V. I., P. 199, 9.
दुष्टानां शासनं धर्म- V. I., P. 467, 3.
दुष्टान्नमपसृष्टान्नं V. II., P. 385, 10.
दुष्टाऽपि या त्रिधा द्वेधा V. II., P. 194, 4.
दुष्फलं निष्फलं हीनं V. I., P. 181, 14.
दुहिता-ऽऽचार्यभार्या च V. II., P. 324, 16.
दुह्रे ह वा एष V. I., P. I, 171,
दूतसम्प्रेषणं चैव V. I., P. I, 1 10.
दूरादेव परीक्षेत V. I., P. II., 3 17.
दूरादेव परीक्षेत V. I., P. I., 404,
दूरादावसथान् मूत्रं V. I., I., 224, 21.
दूरादावसथान्मूत्र-पुरीषे V. I., P. 224, 17.
दूरादावसथान्मूत्रं V. I., P. 224, 14
दूरादाहृत्य समिधः V. I., P. 39, 9.
दूर्वा च सर्पिर्दधि सोदकुम्भं V. I. I., 321, 15.
दूर्वाप्रवालमीशं वृषभं V. I., P. 293, 8.
दूरस्थानामविद्यानां V. I., P. 77, 2.
दूरस्थं भोजयेन्मूढो V. I., P. 347, 19.
दूषयेच्चास्य सततं V. I., P. 459, 8.

ृषितं केश-कीटैश्च V. II., P. I., 137, 9.
ृषितं कश्मलं दुष्टं V. II., P. I., 365, 11.
ृढप्राकार-परिखं V. I., P. I., 464, 10.
ृढं शरीरमाप्नोति V. II., P. II., 211, 5.
ृति धनुर्बस्तमर्ति V. II., P. I. 101, 11.
ृश्यन्ते तानि तान्येव V. II., P. I., 1?0, 9.
ृश्यन्ते दुःखिताः सर्वे V. I., P. I., 178, 13.
ृश्यन्ते यत्र विप्रेन्द्र V. I., P. I., 217, 16.
ृष्ट्वेतरं समाश्राय V. II., P. I., 22, 6.
ृष्टिपूतं न्यसेत्पाद V. I., P. II., 194, 5.
ृष्टमात्राः पुनस्त्येते V. I., P. I., 3?, 11.
ृष्टमेव फलं तत्र V. I., P. II., 118, 6.
ृष्टापहृतारो V. II., P. II., 247, 4.,
ृष्टं वा स्याद् यदन्नं तु V. II., P. I., 143, 13.
ृष्टिमिं हृयमानं तु V. II., P. I., 68, 2.
ृष्टा ज्योतिर्विदो वैद्यान् V. I., P. I., 4?8, 8.
ृष्टाऽन्यगतभावा च V. I., P. II., 22, 3.
ृष्टा पितामहः शुद्रम् V. I., P. I., 489, 18.
ृष्टाऽपत्यस्य चाऽपत्यं V. I., P. II., 139, 14.
ृष्टा पथि निरातङ्कं V. II., P. II., 68, 13.
दृष्ट्वा प्रियाणि श्रुत्वा वा V. I., P. I.,
दृष्ट्वा परस्त्रियं नग्नां V. II., P. II., 269, 11.
दृष्ट्वा भिक्षां दृष्टिपूतां V. I., P. II., 188, 2.
दृष्ट्वा सूर्यं निरीक्षेत V. II., P. II., 149, 2.
दृष्ट्वा सूर्यं निरीक्षेत V. I., P. I., 226, 6.
दृष्ट्वा हि प्रमदा ह्येताः V. II., P. II., 268, 6.
देये पितृणां श्राद्धे तु V. I., P. II., 330, 19.
देयं पितृभ्यो देवेभ्यः V. I., P. II., 156, 8.
देव कृतम V. II., P. II., 157, 1.
देवकृतस्येति चान्ते V. II., P. I., 299, 18.
देवकार्यं ततः कृत्वा V. I., P. I., 320, 10.
देवखाताश्च गर्ताश्च V. I., P. II., 303, 13.
देवागारेऽथ वा गोष्ठे V. I., P. II., 36, 20.
देवगृह- V. II., P. II., 131, 5.
देवत्वं सात्विका यांति V. II., P. II., 217, 11.
देवतानां गुरूणां च V. I., P. I., 191, 17.
देवतानां गुरो राज्ञः V. I., P. II., 133, 15.
देवतानां पितृणां च V. I., P. II., 367, 2.
देवतानां पितृणां च V. I., P. I., 353, 13.
देवतानामभेदेन V. I., P. II., 163, 14.
देवतानामृषीणां च V. I., P. I., 240, 15.

देवतापुरतस्तस्य V. I., P. II., 27, 15.
देवतापारमार्थ्यं च V. I., P. I., 142, 8.
देवताभ्यर्च्चनं नृणाम् V. II., P. II., 161, 5.
देवताभ्यः पितृभ्यश्च V. I., P. II., 401, 19.
देवतायतने कृत्वा V. I., P. II., 365, 3.
देवतार्थं हविः शिग्रुं V. II., P. I., 407, 1.
देवतीर्थेन देवत्वात् V. I., P. I., 361, 12.
देव-तिर्यङ्-मनुष्याणां V. II., P. II., 210, 7.
देवतांश्च पितृंश्चैव V. I., P. I., 362, 10.
देवदत्तेन दीपेन V. II., P. II., 233, 13.
देवादीनामृणी भूत्वा V. I., P. I., 362, 11.
देवद्रोण्यां विवाहेषु V. II., P. I., 145, 17.
देवद्रव्योपजीवी V. II., P. II., 237, 2.
देवद्रव्योपजीवी च V. II., P. II., 236, 7.
देवद्रव्यं स्वयं येन V. II., P. II., 236, 8.
देवदासीरतं भुक्त्वा V. II., P. II., 236, 12.
देवान् देवगणांश्चापि V. I., P. I., 261, 10.
देवानुद्दिश्य क्रियते V. I., P. II., 301, 8.
देवान् ब्रह्मऋषींश्चैव V. I., P. I., 355, 7.
देवानभ्यर्च्य गन्धेन V. I., P. I., 376, 5.
देवान् भावयताऽनेन V. I., P. I. 159, 12.
देवानामृजवो दर्भाः V. I., P. II 397, 19.
देवानृषीन् पितृंश्चैव V. I., P. I 413, 7.
देवानृषीन् मनुष्यांश्च V. I., P. I 217, 8.
देवानां सयवा दर्भाः V. I., P. II 402, 16.
देवेभ्यश्च पितृभ्यश्च V. I., P. II 15, 8.
देवेभ्यस्तु हुतादन्नात् V. I., P. I 383, 1.
देवा मनुष्याः पशवो वयांसि V. I P. I., 386, 1.
देवयज्ञः पितृयज्ञः V. I., P. I 378, 16.
देवराच्च सुतोत्पत्तिः V. I., P. I 133, 12.
देवराय प्रदातव्या V. I., P. II 93, 16.
देवार्चनपरो नित्यं V. I., P. II 353, 8.
देवार्चनरतो विप्रः V. I., P. I 188, 8.
देवर्षि- V. II., P. II., 100, 9.
देवर्षि-गो-ब्राह्मणाचार्य- V. II., P. I 458, 15.
देववत् पूजनीयोऽसौ V. I., P. I 398, 2.
देवावमन्ता भवति V. II., P. II 236, 16.
देवाश्चैतान् समेत्योचुः V. I., P. I 334, 10.
देवाश्च पितरश्चैव V. I., P. I., 362, 1
देवाश्च पितरश्चैव V. I., P. II 23, 16.
देवाः सन्तोषिता यज्ञैः V. I., P. I 167, 15.

देवस्य त्वा सवितुः V. I., P. I., 374, 15.
देवस्पर्शं नरः कृत्वा V. II., P. II., 236, 10.
देव-स्त्री-गुरुवित्तानि V. II., P. II., 220, 15.
देवा हव्यं न गृह्णन्ति V. I., P. II., 443, 6.
देवा हव्यं न गृह्णन्ति V. I., P. II., 442, 10.
देव्यै V. II., P. II., 88, 5.
देव्यै पुनरागमनाय V. II., P. II., 189, 1.
देव्या लक्षजपेनैव V. II., P. II., 115, 7.
देश-कालौ च दानानाम् V. I., P. I., 180, 16.
देशे काले च पात्रे च V. I., P. I., 183, 17.
देशे काले च पात्रे च V. I., P. II., 299, 6.
देशं कालं तथाऽऽत्मानं V. I., P. I., 230, 5.
देश-कालाभ्युपगतो V. I., P. I., 413, 5.
देशं कालं वयः शक्तिं V. II., P. I., 24, 12.
देशं काल वयः शक्तिं V. II., P. I., 461, 4.
देशं त्वनिष्टशब्दं च V. I., P. II., 302, 16.
देशधर्माश्च दृश्यन्ते V. I., P. I., 81, 2.
देशे न चाऽशुचौ नाऽर्द्रे V. I., P. I., 443, 6.
देशं नाम कुलं विद्याम् V. I., P. I., 40, 18.
देशानां सम्पदं ब्रूहि V. II., P. II., 187, 8.
देशान्तरं वदन्त्येके V. I., P. II., 229, 18.
देशान्तरगते विप्रे V. II., P. I., 73, 12.
देशान्तरगतं श्रुत्वा V. I., P. II., 236, 1.
देशान्तरस्थे V. I., P. II., 233, 19.
देशान्तरस्थ-क्लीबैक- V. I., P. II., 355, 1.
देशेऽशुचावात्मनि च V. I., P. I., 155, 4.
देहीत्येवं ब्रुवन्नर्थी V. I., P. I., 179, 2.
देहेनैकेन वान्येन V. II., P. II., 277, 7.
देहे पितृषु तिष्ठत्सु V. I., P. II., 257, 5.
देहल्यामन्तरिक्ष- V. I., P. I., 384, 17.
दैवे क्षणः V. I., P. II., 402, 18.
दैवे कर्मणि पित्र्ये च V. I., P. II., 335, 10.
दैवे कर्माणि पित्र्ये च V. II., P. I., 165, 4.
दैवोढाजः सुतश्चैव V. I., P. II., 86, 16.
दैवतं हि पतिः स्त्रीणां V. II., P. I., 37, 11.
दैवे नोत्तरेण V. I., P. II., 18, 3.
दैवमार्षं तथा दिव्यम् V. I., P. II., 156, 14.
दैवविप्रकरेऽनमिः V. I., P. II., 415, 2.
दैहिकानां मलानां च V. II.. P. I., 195, 12.
दोषात् कर्तव्यानि V. II., P. I., 13, 7.
दोषनिर्घातार्थानि V. II., P. I., 13, 4.

दोषो भवति विप्राणां V. I., P. I., 195, 20.
दोषो भवति विप्राणां V. II., P. I., 414, 9.
दोषैः प्रयाति जीवोऽयं V. II., P. II., 213, 17.
दोषे सति न दोषः स्यात् V. I., P. II., 92, 21.
दोषः स्यादसपिण्डस्य V. I., P. II., 285, 12.
दौहित्रीं पुत्रतनयां V. II., P. I., 328, 3.
दौहित्रैर्वा नरश्रेष्ठ V. I., P. II., 464, 12.
दौहित्रं विट्पतिं बन्धून् V. I., P. II., 344, 20.
द्यूतं कृषिं च वाणिज्यं V. I., P. II., 316, 9.
द्यूतं च जनवादं च V. I., P. II., 46, 3.
द्यूत-पानप्रसक्ताश्च V. II., P. II., 218, 6.
द्यूतमभिचारो V. II., P. II., 133, 15.
द्यूतं षष्ठधाम् V. I., P. II., 316, 20.
द्राक्षां मधुयुतां दद्यात् V. I., P. II., 370, 8.
द्रुपदानाम गायत्री V. II., P. I., 428, 17.
द्रुपदादिवे मुमुचानः V. II., P. I., 428, 3.
द्रुपदां वा त्रिरावृत्य V. I., P. I., 431, 19.
द्रुम-गुल्म् V. II., P. II., 100, 5.
द्रव्य-क्रिया गुणादीनां V. I., P. I., 87, 10.
द्रव्यजं चैव सम्प्रोक्तं V. II., P. I., 1?5, 14.
रज इत्युक्तं V. II., P. I., ?3.
द्रव्याणाम् V. II., P. II., 112, 4.
द्रव्याणामल्पसाराणां V. II., P. II., 110, 11.
द्रव्येण वाऽविभक्तेन V. I., P. II., 290, 12.
द्रव्याणां स्थानयोगांश्च V. I., P. I., 479, 2.
द्रव्याणि स्वामिसम्बन्धात् V. I., P. II., 262, 8.
द्रव्यप्रकारा हि यथा V. II., P. II., 255, 13.
द्रव्यं ब्राह्मणसम्पत्तिः V. I., P. II., 308, 7.
द्रव्याभावे द्विजाभावे V. I., P. II., 23, 9.
द्रव्यमर्जयन् ब्राह्मणः V. I., P. I., 171, 2; 195, 7.
द्रव्यौषधापहर्ता च V. II., P. II., 263, 12.
द्वयोरप्यसमक्षं तु V. I., P. I., 312, 7.
द्वयोरप्येतयोर्मूलं V. I., P. I., 473, 8.
द्वयहं राजन्यः V. II., P. I., 412, 4.
द्वाभ्यामेव तु गृहस्थस्य V. I., P. I., 422, 1.
द्वादशाङ्गुलकं विप्रे V. I., P. I., 251, 16.
द्वादशैतानि V. II., P. I., 300, 3.
द्वादशैतानि नामानि V. I., P. I., 267, 13.
द्वादशे पशुमान् V. I., P. II., 317, 21.
द्वादश प्रतिमास्यानि V. I., P. II., 449, 17.
द्वादशोभयतः V. I., P. II., 344, 3.

द्वादशमासान् V. II., P. II., 132, 2.
द्वादशमासान् द्वादशार्ध- V. II., P. I., 421, 9.
द्वादशरात्रं V. II., P. II., 194, 3.
द्वादशरात्रं V. II., P. II., 73, 3.
द्वादशरात्रात् V. II., P. II., 164, 1.
द्वादशरात्रमब्भक्षो V. II., P. I., 309, 8.
द्वादशरात्रस्य V. II., P. II., 176, 4.
द्वादशैव तु वर्षाणि V. I., P. II., 355, 16.
द्वादशे वर्षे V. II., P. II., 68, 6.
द्वादशवर्षाणि V. II., P. II., 122, 11.
द्वादश्यां जातरूपं तु V. I., P. II., 316, 2.
द्वादश्यां धनधान्य- V. I., P. II., 317, 2.
द्वादश्यां धर्मतत्त्वज्ञं V. I., P. II., 110, 18.
द्वादश्यामथ वा रात्रौ V. I., P. II., 25, 2.
द्वादश्यां शुक्लपक्षस्य V. II., P. II., 161, 13.
द्वादश्यां सप्तमी-षष्ठ्योः V. I., P. I., 282, 15.
द्वादशाहातिक्रमे V. II., P. II., 108, 18.
द्वादशाहे भवेत् कार्यं V. I., P. II., 452, 15.
द्वादशाहे तदा कार्यं V. I., P. I., 452, 18.
द्वादशाहं तु पयसा V. II., P. I., 443, 1.
द्वादशेऽहनि राजेन्द्र V. I., P. II., 27, 3.
द्वादशेऽहनि षष्ठे वा V. I., P. II., 453, 8.
द्वादश्यां हेमलाभं च V. I., P. II., 318, 14.
द्वादशाहं राजन्यस्य V. I., P. II., 209, 19.
द्वादशाहं निराहारो V. II., P. II., 180, 4.
द्वादशी हस्तसंयुक्ता V. I., P. II., 309, 7.
द्वापरे चाध्वरः प्रोक्तः V. I., P. I., 121, 15.
द्वापरे च प्रार्थयतः V. I., P. I., 124, 5.
द्वापरे व्याकुलीभूतः V. I., P. I., 83, 2.
द्वाभ्यामेकश्चतुर्थस्तु V. I., P. I., 341, 15.
द्वारेण चैव मार्गेण V. I., P. I., 429, 11.
द्वावेवाश्रमिणौ भोज्यौ V. I., P. II., 386, 2.
द्विगुणं क्षत्रियस्यैव V. II., P. I., 426, 16.
द्विगुणं गोव्रतं तत्र V. II., P. I., 266, 17.
द्विगुणं गोव्रतं तत्र V. II., P. I., 266, 2.
द्विगुणं गोव्रतस्यास्य V. II., P. I., 284, 10.
द्विगुणे तु व्रते चीर्णे V. II., P. I., 281, 9.
द्विगुणं तु महानद्यां V. II., P. II., 203, 7.
द्विगुणं त्रिगुणं चैव V. II., P. I., 419, 11.
द्विगुणं त्रिगुणं चैव V. II., P. II. 74, 5.
द्विगुणं त्रिगुणं चैव V. II., P. II., 458, 10.
द्विगुणं त्रिगुणं वाऽपि V. I., P. II., 157, 16.
द्विगुणं पुरुषाणां च V. II., P. II., 119, 3.

द्विगुणं पुरुषस्यैव V. II., P. II, 132, 6.
द्विगुणे व्रत आचीर्णे V. II., P. I., 291, 2.
द्विगुणं सवनस्थे तु V. II., P. I., 65, 2.
द्विगुणं सवनस्थे तु V. II., P. I., 39, 15.
द्विजघ्नं कुष्ठिनं विद्यात् V. II., P. II., 246, 18.
द्विजातिभ्यो धनं लिप्सेत् V. I., P. I., 197, 8.
द्विजातिभ्यः सवर्णायाः V. I., P. II., 417, 19.
द्विजातिप्रवरो विद्वान् V. I., P. II., 351, 1'.
द्विजानां गोहितार्थे च V. II., P. I., 283, 9.
द्विजान्कथञ्चिदुच्छिष्टान् V. II., P.I., 163, 5.
द्विजः पलाशवृक्षस्य V. II., P. II., 146, 7.
द्विजश्चान्द्रायणं कृत्वा V. II., P. I., 305, 8.
द्विजशुश्रूषणरतान् V. II., P. I., 429, 1.
द्विज-शिष्यद्रुहश्चैव V. II., P. II., 226, 10.
द्विजशुश्रूषणं धर्मे V. I., P. I., 480, 19.
द्विजशुश्रूषया शूद्रः V. I., P. I., 481, 2.
द्विजशुश्रूषयैवैषः V. I., P. I., 480, 11.
द्विजस्त्वेकशफानां च V. II., P. II., 227, 4.
द्विजस्याब्धौ तु नौयातुः V. I., P. I., 135, 1.
द्विजस्य भार्या शूद्रा तु V. I., P. II., 96, 4.
द्वितीयं V. II., P. II., 189, 3.
द्वितीये चतुरो दद्यात् V. I., P. II., 290, 2.
द्वितीये च तृतीये च V. I., P. I., 319, 8.
द्वितीया च तृतीया च V. I., P. I., 232, 7.
द्वितीये च तथा भागे V. I., P. I., 336, 10.
द्वितीयेऽतिकृच्छ्रं V. II., P. II., 135, 7.
द्वितीयं धर्मशास्त्रं तु V. I., P. I., 13, 6.
द्वितीये पितरं तस्याः V. I., P. II., 456, 11.
द्वितीयमान्तरं वासः V. I., P. II., 187, 9.
द्वितीयमायुषो भागम् V. I., P. II. 139, 11.
द्वितीयायां स्त्रीजन्म V. I., P. II., 316, 18.
द्वितीये वा तृतीये वा V. I., P. II., 28, 9.
द्वितीये स्तेनाः V. I., P. II., 317, 13.
द्वितीयेऽहनि कर्तव्यं V I., P. II. 296, 6.
द्वितीयेऽह्नि तृतीयेऽह्नि V. I., P. II., 296, 11.
द्वित्रिपादृक्षयोश्चैव V. I., P. II., 295, 11.
द्विः प्रमृज्यात् V. I., P. I., 235, 4.
द्विपुष्करे च नन्दासु V. I., P. II., 450, 20.
द्विरेन्धनं तु कुर्वाणः V. I., P. II., 291, 10.
द्विविधो हि संस्कारः V. I., P. II., 17, 19.

द्विवर्षोत्सन्नं V. II., P. II., 108, 9.
द्विविधस्तु गृही ज्ञेयः V. I., P. I., 340, 6.
द्विविधाः स्त्रियः V. I., P. II., 82, 12.
द्विशफैकशफ- V. II., P. II., 112, 11.
द्विषता हि हविर्भुक्तं V. I., P. II., 346, 6.
द्विषता हि हविर्भुक्तं V. I., P. I., 395, 6.
द्वेष्यो भवति लोकेऽस्मिन् V. II., P. II., 234, 12.
द्विःस्विन्नं परिदग्धं च V. I., P. II., 377, 3.
द्विहेतु षडधिष्ठानं V. I., P. I., 179, 15.
द्वैधीभावं संश्रयं च V. I., P. I., 469, 19.
द्वौ दैवे पितृकार्ये त्रीन् V. I., P. II., 364, 9.
द्वौ दैवे प्राक् त्रयः पित्र्ये V. I., P. II., 364, 13; 399, 18.
द्वौ दैवे पितृकार्ये त्रीन् V. I., P. II., 363, 19.
द्वौ विप्रौ ब्राम्हणाग्नी वा V. II., P. II., 146, 10.
द्वौ मासौ V. II., P. II., 121, 3.
द्वौ मासौ मत्स्यमांसेन V. I., P. II., 372, 1.
द्वौ मासौ स्नानमभ्यस्य V. II., P. I., 247, 11.
द्वौ हस्तौ युग्मतः कृत्वा V. I., P. I., 261, 4.
द्वौ गुरू पुरुषस्येह V. I., P. I., 331, 1.
द्वौ पाशौ बन्धने चरेत् V. II., P. I., 427, 11.
द्वौ पाशौ बन्धने चैव V. II., P. I., 257, 15.
द्वे भार्ये क्षत्रियस्यान्ये V. I., P. II., 95, 11.
द्वे बहूनि निमित्तानि V. I., P. II., 470, 5.
द्वे राजन्यस्य V. I., P. II., 95, 16.
द्वेद्वे शलाके देवानां V. I., P. II., 406, 1.

ध.

धनुःकर्ता द्यूतवृत्तिः V. I., P. II., 358, 17.
धनिना दक्षिणा देया V. II., P. II., 201, 3.
धनं पुत्राः कुतस्तस्य V. I., P. II., 323, 22.
धनं वेदान् भिषक्सिद्धिं V. I., P. II., 312, 5.
धनं शाङ्के V. I., P. II., 314, 18.
धनमार्यम्णे V. I., P. II., 314, 2.
धन्यं यशस्यमायुष्यं V. I., P. I., 403, 16.
धनलाभे प्रवृत्तस्तु V. I., P. I., 199, 5.
धनं वा जीवनायालं V. II., P. II., 55, 2.
धनं वा जीवनायाऽलं V. II., P. II., 69, 10.
धनवन्तं प्रजावन्तं V. I., P. II., 438, 17.
धनवृद्धिप्रसक्तांश्च V. I., P. II., 355, 5.
धन्वदुर्गं महीदुर्गम् V. I., P. I., 464, 5.
धनापहरणे चैव V. II., P. II., 113, 9.
धनिश्वासंयुते कुर्यात् V. I., P. II., 129, 1.

धनिनं वाऽप्युपाराध्य V. I., P. I., 483, 12.

धनुःशराणां कर्ता च V. I., P. II., 351, 2.

धनुः सहस्रे द्वे क्रोशः V. I., P. I., 230, 3.

धनहार्यथ दौहित्रः V. I., P. II., 462, 8.

धर्मं कुरुत यत्नेन V. I., P. II., 292, 16.

धर्मक्रियां कर्तुमनाः V. I., P. I., 284, 1.

धर्मकृद्वेदविद्याति V. II., P. II., 214, 13.

धर्मक्रियात्मचिन्ता च V. II., P. II., 216, 8.

धर्मं चर V. I., P. I., 38, 11; 129, 1.

धर्मं जिज्ञासमानानां V. I., P. I., 13, 5.

धर्मज्ञा बहवो विप्राः V. II., P. I., 131, 2.

धर्मज्ञसमयः V. I., P. I., 138, 1.

धर्माढ्ये जलसम्पन्ने V. I., P. II., 183, 8.

धर्मेण च द्रव्यवृद्धौ V. I., P. I., 479, 3.

धर्मेण च यथोक्तेन V. II., P. I., 208, 4; 221, 10.

धर्मेण पापम् V. I., P. I., 38, 10.

धर्मात्सुखं च ज्ञानं च V. I., P. I., 53, 1.

धर्मा-ऽधर्मौ समौ भूत्वा V. I., P. I., 82, 9.

धर्मनिष्ठास्तपोनिष्ठाः V. II., P. II., 200, 15.

धर्मपत्नीं गुरोर्गत्वा V. II., P. II., 270, 14.

धर्मःपादविहीनस्तु V. I., P. I., 82, 3.

धर्मपत्न्यामाद्ये V. II., P. II. 270, 5.

धर्मो बहुविधा लोके V. I., P. I. 81, 1.

धर्ममप्यसुखोदर्कं V. I., P. I. 220, 10.

धर्ममर्थं च कामं च V. I., P. I 180, 1.

धर्ममेव प्रपद्यन्ते V. I., P. I. 474, 9.

धर्माय V. II., P. II., 188, 9

धर्मराजः स्मृतः शास्ता V. II., P. II. 210, 8.

धर्माऽर्थ-काम-मोक्षाणां V. I., P. I 177, 6.

धर्मा-ऽर्थ-कामान् स्वे काले V. I., P. I 219, 13.

धर्मार्थं नोपयुङ्क्ते च V. I., P. I 188, 14.

धर्मार्थं यतमानस्तु V. II., P. II 75, 11.

धर्मार्थं विक्रयं नेयाः V. I., P. II 10, 8.

धर्मविघ्नकरीं भार्याम् V. I., P. II. 113, 16.

धर्मविद्दक्षिणं हस्तम् V. I., P. I. 228, 11.

धर्मो विश्वस्य V. I., P. I., 48, 12

धर्मेष्वावर्तमानेषु V. I., P. I. 116, 16.

धर्मस्य पर्वतश्चैव V. II., P. I. 230, 6.

धरा गुरुतरा तावत् V. I., P. I. 333, 2.

धाता प्रजापतिः शुक्रः V. I., P. I. 405, 15.

धातुः प्रकुप्यते येन V. I., P. II. 189, 21.

धाता यथापूर्वमकल्पयत् V. II., P. I., 136, 5.
धात्रीफलैरमावास्यायां V. I., P. II., 391, 6.
धान्य-कुप्य-पशुस्तेयं V. II., P. I., 17, 3.
धान्य-कुप्य-पशुस्तेयम् V.II., P. II., 102, 2.
धान्यकल्कैस्तु फलजैः V. II.,P. I., 180, 8.
धान्य-गो-विप्र-देवानां V. I., P. I., 442, 6.
धान्यचौरस्तु हीनांगः V. II., P. II., 261, 13.
धान्यचोरो व्रणी च स्यात् V. II., P. II., 263, 13.
धान्यचोरोऽङ्गहीनःस्यात् V. II.,P. II., 260, 10.
धान्यद- शाश्वतं सौख्यं V. I., P. I., 191, 2.
धान्या-ऽन्न-धन-चौर्याणि V. II., P.II., 110, 7.
धान्यं यवांस्तिलान् माषान् V. II., P. II., 255, 17.
धान्यं वासांसि शाकं वा V. I., P. II., 52, 13.
धान्यं हृत्वा भवत्याखुः V. II., P. II., 254, 3.
धार्मिकोऽव्यसनश्चैव V. I., P. I., 462, 14.
धाराच्युतेन तोयेन V. I., P. I., 293, 14.
धारणादस्य सूत्रस्य V. I., P. II., 168, 18.
धारयंब्रह्मचर्यं च V. I., P. I., 44, 12.
धार्या सा वर्षमेकं तु V. I., P II., 93, 20.
धावन्तं च प्रमत्तं च V. I., P. I., 330, 6.
धावतः पूति गन्धे च V. I., P. I., 155, 7.
धिया यदक्षरश्रेण्या V. I., P. I., 304, 10.
धुनिश्च रोचनश्चैव V. I., P. II., 403, 11.
धूपं चैवानुपूर्व्येण V. I., P. II., 411, 16.
धूपो गुग्गुलको देयः V. I., P. II., 394, 11.
धूम्रायनकृता धर्माः V. I., P. I., 109, 3.
धेनुप्रदानं विप्राय V. II., P. II., 197, 2.
धेनुप्रदानं विप्राय V. II., P. II., 47, 13.
धेनोरभावे दातव्यं V. II., P. II., 197, 5.
ध्यानशीलो यतिर्विद्वान् V. I., P. II., 342, 11.
ध्यायीत देवमीशानं V. I., P. I., 372, 14.
ध्यात्वा हरिं त्वनुज्ञातो V. I., P. II., 159, 21.
ध्यायन् हरिं च तच्चित्तः V. I., P. II., 187, 18.
ध्येयः सदा सवितृमण्डलमध्यवर्ती V. I., P. I., 368, 16.
ध्रुवो धर्मश्च सोमश्च V. I., P. I., 357, 15.
ध्रुवमाजविकं काम्यं V. I., P. I., 182, 9.
ध्वजी शरोपजीवी च V. I., P. II., 385, 14.
ध्वजापहारी V. II., P. II., 259, 9.

न.

नन्दायां भार्गवदिने V. I., P. II., 324, 1.

नम्वायां भार्गवदिने V. I., P. II., 450, 17.
न किञ्चिद्वेषजादन्यत् V. I., P. II., 195, 6.
न कुल्यां नोदके सक्तुं V. I., P. II., 163, 7.
नक्तं चारिभ्यः V. I., P. I., 384, 8.
नक्तोद्धृतं तु यत्तोयं V. I., P. II., 376, 9.
नक्तं चान्नं समश्नीयात् V. I., P. II., 145, 5.
नक्तांध्यं जायते तस्य V. II., P. II., 248, 6.
नक्तमेवोत्तरेण V. I., P. I., 385, 2.
न कथञ्च । कुर्योनिः V. I., P. II., 73, 22.
न कदा च न कुर्वीत V. I., P. I., 225, 7.
न कदलीपत्रम् V. I., P. II., 393, 8.
न कर्मणा न प्रजया V. I., P. I., 158, 8.
न कुर्याद्गुरुपुत्रस्य V. I., P. II., 47, 2.
न कुर्याच्छ्राद्धमेतेषु V. I., P. II., 303, 6.
न कुर्यादित्याहुः V. II., P. I., 11, 2.
न कुर्यादिति मीमांसते V. II., P. I., 11, 1.
न कुर्वीतात्मनस्त्राणं V. II., P. I., 248, 3.
न कुर्वीतात्मनस्त्राणं V. II., P. I., 246, 10.
न कर्मवित् न वाऽधीते V. I., P. II., 218, 6.
न कारुणां V. I., P. II., 256, 9.
न कलञ्जं भक्षयेत् V. I., P. II., 325, 17.
न कल्माषो न कपिलो V. I., P. I., 89, 8.
न केवलं ब्राह्मणानां V. I., P. I., 186, 15.
न क्षार-लवण- V. I., P. I., 382, 6.
नक्षत्राणि च दैत्याश्च V. II., P. II., 218, 12.
नक्षत्रनिर्देशनं V. II., P. II., 134, 1.
नक्षत्रं दृष्ट्वा V. I., P. I., 313, 5.
न क्षुत्तृष्णा-भ्रमभ्रांतं V. I., P. II., 7, 3.
नखि-दंष्ट्रिविपन्नानाम् V. I., P. II., 327, 9.
नखानि निकृत्य V. I., P. II., 171, 1.
नखानि रोमाणि छित्वा V. II., P. I. 242, 1.
न गजभग्नकृते V. I., P. I., 442, 13.
नग्ना दीनाः क्षुधार्ताश्च V. II., P. II., 262, 4.
नग्नो मलिनवस्त्रः स्यात् V. I., P. I., 265, 7.
नग्नस्तु दग्धवस्त्रः स्यात् V. I., P. I., 265, 8.
न गोमूत्र-पुरीषे तु V. I., P. I., 271, 13.
नगरं न हि कर्तव्यं V. I., P. II., 180, 8.
न गर्भदोषस्तत्रास्ति V. II., P. I., 349, 7.
न ग्रामजातान्यार्तोऽपि V. I., P. II., 143, 2.
न ग्रामाभिमुखं प्रेतं V. I., P. II., 280, 10.
न घटासिक्त- V. I., P. I., 113, 1.
न घर्घरस्वरां क्षामां V. I., P. II., 55, 19.

न च कुर्यात् तृतीयायां V. I., P. I., 283, 4.
न च क्षुधाऽस्य संसीदेत् V. I., P. I., 466, 8.
न च जन्तुमयीं शय्याम् V. I., P. I., 443, 10.
न चातिच्छिद्रदशनां V. I., P. II., 56, 5.
न चाऽतिथिं पूजयति V. I., P. I., 402, 12.
न चैतदिष्टं देवानां V. I., P. II., 270, 20.
न चोत्पात-निमित्ताभ्यां V. I., P. II., 189, 16.
न च तैलाभ्यक्तशिराः V. I., P. I., 443, 13.
न च द्विजातयो ब्रूयुः V. I., P. II., 424, 18.
न चोद्वीक्षेत भुञ्जानान् V. I., P. II., 424, 2.
न चाध्ययनशीलः स्यात् V. I., P. II., 195, 11.
न चैनं भुवि शक्नोति V. I., P. I., 448, 4.
न च निर्धुनुयात् केशान् V. I., P. I., 263, 8.
न चाऽनिसृष्टो गुरुणा V. I., P. I., 335, 14.
नचापि भग्नशयने V. I., P. I., 412, 7.
न चपलः V. I., P. I., 443, 3.
न च प्राणिवधो यत्र V. II., P. I., 179, 9.
न च भिन्नासनगतो V. II., P. I., 138, 10.
न चेमं देहमाश्रित्य V. I., P. II., 194, 8.
न च मन्त्रोपनीता स्यात् V. I., P. II., 93, 4.
न चर्मोपरिसंस्थश्च V. I., P. I., 424, 3.
न चाऽलिप्यत शोषेण V. II., P. I., 414, 13.
न चैव मांसमश्नीयुः V. I., P. II., 293, 16.
न च वैश्यस्य कामः स्यात् V. I., P. I., 478, 11.
न च शौचस्यसम्पत्तौ V. II., P. II., 217, 4.
न चाऽश्रुपातः पिण्डो वा V. II., P. I., 20, 9; 21, 14.
न चाश्रुपातयेत् जातु V. I., P. II., 424, 1.
न च सौख्यमवाप्नोति V. II., P. II., 268, 8.
न च सोपानत्को V. I., P. I., 226, 2.
न चाऽसमाहितमनाः V. I., P. I., 306, 4.
न जातीकुसुमानि V. I., P. II., 393, 8.
न जपेत् पैतृकं जप्यं V. I., P. II., 460, 1.
न जीर्णदेवायतने V. I., P. I., 225, 3.
न जीर्ण-मलवद्वासाः V. I., P. II., 54, 11.
न जीवत्पितृकः कृष्णैः V. I., P. I., 355, 17.
नटान्न रजकस्यान्नं V. II., P. I., 380, 3.
नट-नर्तक-तक्षाणः V. II., P. I., 380, 7.
नटादिप्रेक्षणं द्यूतं V. I., P. II., 184, 1.
नटीं शैलूषकीं चैव V. II., P. I., 334, 1.
नडन्तिकायाम् V. I., P. II., 306, 1.

न तु कदाचित् V. I., P. II., 124, 1.
न तु नेजकधौतेन V. I., P. I., 264, 11.
न तु नैमित्तिकेन स्यात् V. II., P. I., 167, 3.
न तेन शुद्धिमाप्नोति V. II., P. I., 134, 2
न तत्फलमवाप्नोति V. I., P. II., 390, 5.
न तापसैर्ब्राह्मणैर्वा V. I., P. II., 190, 6.
न ताभिः सहभोक्तव्यं V. II., P. I., 403, 4.
न त्यजेत् सूतके वाऽपि V. I., P. II., 210, 15.
न त्यजेत् सूतके वाऽपि V. I., P. I., 302, 9.
न त्याज्यं क्षणमप्येतत् V. I., P. I., 130, 8.
नित्यं त्रिषवणस्नायी V. I., P. II., 163, 20.
न तत्र धर्माः सीदन्ति V. I., P. I, 132, 1.
न तत्र बहुशः कुर्यात् V. I., P. I., 243, 5.
न तत्र सूतकं तद्वत् V. I., P. II., 258, 6.
न तीर्थे V. I., P. I., 477, 13.
न तीर्थवासी नित्यं स्यात् V. I., P. II., 195, 10.
न स्वल्पदक्षिणैर्यज्ञैः V. I., P. I., 169, 18.
न तु विख्यापयेत् पिण्डं V. II., P. I., 302, 19.
न त्वेवैनां प्रयच्छेत V. I., P. II., 77, 18.
न तिष्ठति तथाऽऽसीत V. I., P. II., 45, 9.
न तिष्ठन्तु V. I., P. I., 477, 11
न तस्य कार्यं करणं च V. I., P. I. 102, 11; 104, 8.
न तस्य शेषमिच्छन्ति V. I., P. I 425, 12.
न तस्य दहनं कार्यं V. I., P. II 232, 6.
न तस्य निष्कृतिर्दृष्टा V. II., P. I 14, 9.
न तस्य निष्कृतिर्दृष्टा V. II., P. I 203, 8.
न तस्य प्रतिमोक्षोऽस्ति V. II P. II., 12, 10.
न तस्य शुद्धिर्निर्दिष्टा V. II., P. II 72, 11.
न दण्डेन न यष्ट्या वा V. I., P. II 7, 2.
नदीतटेषु तीर्थेषु V. I., P. II 304, 1.
नदीतीरेषु गोष्ठेषु V. II., P. I 439, 9.
नदी-नद-तडागेषु V. I., P. I, 185,
न दानादधिकं किञ्चित V. I., P. I 177, 2.
न दीनो नापि वा क्रुद्धो V. I., P. I 424, 3.
नदीमृत्तिकया वापि V. II., P. I 186, 2.
न देयाः पितृकार्येषु V. I., P. I 393, 15.
नद्यां तीर्थे ह्रदे वाऽपि V. I., P. 294, 2.
नद्या यच्च परिभ्रष्टं V. I., P. 286, 2.
नद्योर्वा सङ्गमे शस्तं V. I., P. I 304, 15.
नद्भिः पक्कम् V. I., P. II., 382,
न दैवं नापि पित्र्यं च V. I., P. I 467, 11.

नदेवायतनं गच्छेत् V. I., P. II., 133, 9.
नदुश्चर्मा V. II., P. II., 283, 20.
नदीषु देवखातेषु V. I., P. I., 270, 1.
न दोषः पक्वतैलेषु V. I., P. I., 283, 12.
नदीषु बहुतोयासु V. I., P. I., 363, 12.
नदीषु बहुतोयासु V. I., P. II., 307, 9.
नदूषयन्ति विद्वांसो V. II., P. I., 190, 17.
नदीसङ्गमे वा V. II., P. I., 68, 7.
नदी-समुद्रतीरे वा V. I., P. II., 304, 13.
न देहो भविता तत्र V. I., P. II., 183, 3.
न धान्य-V. I., P. I., 443, 4.
न धर्मशास्त्रेष्वन्येषु V. I., P. I., 159, 3.
न नखेन न काष्ठेन V. I., P. II., 406, 9.
न नग्न-V. I., P. I., 442, 12.
न नदीतीरमासाद्य V. I., P. I., 225, 5.
न निन्देन्न प्रशंसेत V. II., P. I., 302, 20.
न निन्देत् योगिनः सिद्धान V. I., P. II., 133, 12.
न नारिकेलैर्न च फालकेन V. II., P. I., 275, 9.
न निशान्ते प्रतिश्रान्ते V. I., P. I., 154, 8.
न पश्यति प्रेष्यनाग्नीं V. I., P. II., 55, 14.
न पङ्क्त्यां विषमं दद्यात् V. II., P. II., 142, 1.
न ब्रह्माभिव्याहरेत् V. I., P. II., 30, 6.
न पुच्छे श्रोत्र-चरणे V. I., P. I., 405, 4.
न पञ्चशकृते V. I., P. I., 442, 13.
न प्रचारं गृहे कुर्यात् V. II., P. I., 346, 5.
न पितॄणां तथैवान्ये V. I., P. II., 441, 14.
न पादुकास्थितो वाऽपि V. II., P. I., 138, 11.
न पादौ न शिरो बस्तिं V. I., P. I., 424, 10.
न पादौ न शिरो बस्तिं V. I., P. II., 425, 19.
न पदा पादमाक्रम्य V. I., P. I., 306, 7.
न पङ्क्त्यां कर्षेत् V. I., P. II., 50, 2.
नप्त्रीं पुत्रीं च पौत्रीं च V. II., P. I., 325, 11.
न पिबेन्न च भुञ्जीत V. I., P. I., 426, 1.
न परस्परमर्थ्याः स्युः V. I., P. II., 345, 15.
न प्रतिगृह्णीयात् V. I., P. I., 426, 19.
न प्रतिगृह्णीयात् V. I., P. II., 423, 9.
न प्रातर्न प्रदोषश्च V. I., P. I., 291, 6.
न प्रेतत्वमवाप्नोति V. I., P. I., 280, 6.
न प्रीतिर्वैरदारेषु V. I., P. I., 125, 12.

न प्रसारितपादस्तु V. I., P. I., 423, 18.
न पर्युषितम् V. I., P. II., 382, 9.
न पूर्वं गुरवे किञ्चित् V. I., P. II., 52, 10.
न पूर्वेण विशुद्धिः स्यात् V. I., P. II., 264, 19.
न पलाशशयने V. I., P. I., 442, 12.
न दुष्येत् तस्य तत् पात्रं V. I., P. II., 192, 12.
न फालकृष्टम् V. I., P. II., 138, 6.
न फालकृष्टे न जले V. I., P. I., 225, 2.
न फालकृष्टमश्नीयात् V. I., P. II., 143, 1.
न बकव्रतिके पापे V. I., P. I., 187, 9.
न बीजी भागमर्हति V. II., P. I., 44, 14.
न बन्धून्विद्विष्यात् V. II., P. I., 38, 18.
न ब्रह्म कीर्तयित्वाऽपि V. I., P. I., 425, 4.
न ब्राह्मण-क्षत्रिययोः V. I., P. II., 96, 11.
न ब्राह्मणस्य त्वतिथिः V. I., P. I., 400, 11.
न बाहु-सक्थिसंस्थश्च V. I., P. I., 423, 19.
न भुक्त्वाऽलङ्कृतो योगी V. I., P. I., 270, 3.
न भैक्षं परपाकान्नं V. I., P. II., 189, 7.
न भक्षयेत पालाशं V. I., P. I., 253, 3.
न भोजनार्थं स्वे विप्रः V. I., P. I., 406, 2.
न भिन्नं V. I., P. I., 1, 443.
न भिन्नां प्रतिपद्येत V. I., P. I., 290, 16.
न भिन्नभाजने चैव V. I., P. I., 425, 2.
न भर्तारं द्विष्यात् V. II., P. I., 38, 7.
न भार्यादर्शनेऽश्नीयात् V. I., P. I., 425, 8.
नभस्यकृष्णपक्षे तु V. I., P. II., 322, 8.
नभस्यमासस्य च कृष्णपक्षे V. I., P. II., 311, 3.
नभस्यमासस्य च कृष्णपक्षे V. I., P. I., 156, 10.
नभस्यस्याऽपरे पक्षे V. I., P. II., 319, 10.
नभस्यस्याऽपरे पक्षे V. I., P. II., 322, 12.
नभस्यस्यापरः पक्षो V. I., P. II., 319, 7.
न मुखेनोपधमेत् V. I., P. II., 50, 3.
न मुख्या विप्रुषः V. I., P. I., 245, 1.
नमो गोभ्यः श्रीमतीभ्यः V. II., P. I., 249, 4.
न मृण्मयानि कुर्वीत V. I., P. II., 392, 17.
नमो नमो V. II., P. II., 174, 14.
नमो नमः कृष्णाय V. II., P. II., 175, 8.
नमो नमश्चन्द्र- V. II., P. II., 176, 1.
नमो नमो ज्येष्ठाय V. II., P. II., 175, 9.
नमो नमो शीताय V. II., P. II., 175, 12.
नमो नमो नीलग्रीवाय V. II., P. II., 175, 7.

नमो नमो रुद्राय V. II., P. II., 175, 3.
नमो नमस्तीक्ष्णाय V. II., P. II., 175, 13.
नमो नमः सत्याय V. II., P. II., 175, 10.
नमो नमः सौम्याय V. II., P. II., 175, 13.
नमो नमः सूर्याय V. II., P. II., 175, 6.
न मूत्रं पथि कुर्वीत V. I., P. I., 225, 1.
न मित्रमतिथिं कुर्यात् V. I., P. I., 399, 2.
न मन्त्राः कारणं तत्र V. I., P. II., 90, 18; 91, 2.
नमो ब्रह्मणे इति V. I., P. I., 346, 4.
नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च V. II., P. I., 249, 5.
न मीमांस्यानि शौचानि V. II., P. I., 146, 2.
न म्रियेत समं भर्त्रा V. II., P. I., 56, 7.
नमो विवस्वते ब्रह्मन् V. I., P. I., 364, 5.
नमो रुद्राय V. II., P. II., 193, 13.
नमः स्वधायै स्वाहायै V. I., P. II., 401, 20.
न म्लेच्छाशुचि-V. II., P. II., 142, 4.
न म्लेच्छभाषां शिक्षेत V. I., P. II., 134, 13.
नमस्कारेण मन्त्रेण V. I., P. I., 481, 16.
नमस्कृत्वाऽव्ययं विष्णुं V. I., P. I., 441, 16.
नमस्कारं प्रकुर्वीत V. I., P. I., 327, 10.
नमस्कुर्यान्महादेवम् V. I., P. I., 372, 11.
नमे स्तेनो जनपदे V. I., P. I., 200, 17.
न मांसभक्षणे दोषो V. I., P. II., 389, 11.
न यक्ष-नागायतने V. I., P. I., 442, 3.
न याचते द्विजो मूढः V. I., P. II., 422, 19.
न यज्ञे गोवधः कार्यः V. I., P. I., 133, 13.
न यतिर्न वनस्थश्च V. I., P. II., 148, 6.
न यज्ञोपवीतं V. I., P. II., 171, 6.
न यज्ञार्थं धनं शूद्रात् V. I., P. I., 198, 3.
न यावदुपनीयन्ते V. I., P. I., 231, 16.
नरकाणां शतं गत्वा V. I., P. II., 366, 16.
नरके तेऽन्धतामिस्रे V. II., P. II., 264, 5.
न रक्तमुल्वणं चान्य- V. I., P. II., 54, 12.
नरकं प्रतिपद्यन्ते V. II., P. II., 210, 2.
नरकार्णवे महाघोरे V. II., P. II., 208, 7.
नरके रौरवे घोरे V. I., P. II., 178, 2.
नर्क्ष-वृक्ष-नन्दीनाम्नीं V. I., P. II., 55, 13.
न रक्षति च यो राजन् V. II., P. I., 43, 11.

नरो गोगमनं कृत्वा V. II., P. I., 340, 19.

नरो गोगमने कुर्यात् V. II., P. I., 340, 12.

न राजाज्ञाकारिणां V. I., P. II., 256, 10.

न राज्ञः प्रतिगृह्णीयात् V. I., P. I., 199, 7.

न राज्ञां V. I., P. II., 256, 7.

न राज्ञामघदोषोऽस्ति V. I., P. II., 257, 8.

नरः पापात् प्रमुच्येत V. II., P. II., 201, 8.

नर्वं भस्माऽग्निहोत्रान्ते V. I., P. I., 318, 16.

नरमांसं श्वमांसं च V. II., P. I., 371, 1.

नर्मदोत्तरभागे तु V. I., P. II., 129, 15.

नर्मदा-बाहुदातीरे V. I., P. II., 304, 8.

नरा-ऽश्वमेधौ मद्यं च V. I., P. I., 133, 10.

नरा-ऽश्वोष्ट्र-वराहैश्च V. II., P. I., 66, 4.

नरकेषु क्रमणैव V. II., P. II., 242, 12.

नरो ह्येकोपवासेन V. II., P. I., 125, 7.

न वक्तारं पुनर्यान्ति V. I., P. II., 196, 2.

न वेगं धारयेत् V. I., P. I., 224, 6.

नवाङ्गुलं मध्यमं स्यात् V. I., P. I., 267, 3.

न वीजयेद्वा वस्त्रेण V. I., P. II., 133, 10.

न विज्ञातं V. I., P. I., 52, 7.

न वट-प्लक्षोदुम्बर V. I., P. II., 379, 7.

न वृथा वारिमग्नानां V. I., P. I., 270, 15.

न विधौ परः शब्दार्थः V. I., P. II., 298, 11.

नवधा सङ्करःप्रोक्तो . V. II., P. I., 28, 13.

नवोदके दशाहं च V. I., P. I., 137, 3.

न वेदपाठमात्रेण V. I., P. I., 151, 8.

न विदुःश्वस्तनम् V. I., P. I., 52, 7.

न विद्युद्दग्धकृते V. I., P. I., 443, 1.

न विद्यन्ते यतस्तेन V. I., P. I., 74, 7.

न विद्यमाने पूर्वोक्तं V. I., P. I., 241, 3.

न विद्यया केवलया V. I., P. I., 184, 13.

नवानीतार्घपात्रं च V. I., P. II., 300, 14.

नवान्न-चौल-गोदाने V. I., P. II., 461, 4.

न विप्रं स्वेषु तिष्ठत्सु V. I., P. II., 279, 7.

नवम एकखुराः V. I., P. II., 317, 18.

नवमैकादशी चैव V. I., P. II., 448, 8.

न वामनां नातिदीर्घां V. I., P. II., 56, 4.

नवमीं नाभिमध्ये तु V. I., P. I., 367, 15.

नवम्यां गन्धलेपं तु V. I., P. I., 368, 7.

नवम्यां शारिकार्थ स्यात् V. I., P. II., 110, 16.
नवम्यां भानुवारे च V. I., P. I., 253, 7.
नवमे वाससां त्यागः V. I., P. II., 294, 1.
नवमिश्रं षडुत्तरम् V. I., P. II., 449, 3.
नवियुक्ता त्वचा चैव V. I., P. II., 39, 20.
न व्रतिनां V. I., P. II., 256, 8.
न व्रतोपवास- V. II., P. I., 38, 9.
न व्रतेनोपवासेन V. II., P. I., 37, 3.
न वार्यपि प्रयच्छेत्तु V. I., P. I., 187, 8.
न वर्षधाराभिः V. I., P. I., 247, 10.
न वै वाचा न चक्षुषि V. I., P. I., 127, 3.
नवं वा निर्मलं वाऽपि V. II., P. I., 365, 3.
नवावरान् भोजयेत् V. I., P. II., 363, 9.
नवश्राद्धं तु दम्पत्योः V. I., P. II., 469, 8.
नवश्राद्धानि पञ्चाहुः V. I., P. II., 448, 14.
न वाऽश्रुपातः पिण्डो वा V. I., P. II., 226, 10.
न विष्ण्वाराधनात् पुण्यं V. I., P. I., 371, 18.
न वेष्टितशिराश्चापि V. I., P. I., 424, 1.
न वसेत यतिःषट्सु V. I., P. II., 184, 4.
नव सप्त विशां राज्ञां V. I., P. II., 448, 18.
नवसमा राजन्यस्य V. II., P. I., 98, 17.
न वस्त्रपीडनं कुर्यात् V. II., P. I., 164, 14.
न शोचन्ति तु यत्रैताः V. I., P. II., 112, 2.
न शौचं वर्षधाराभिः V. I., P. I., 231, 2.
न शृण्वन्ति गुरोर्वाक्यं V. II., P. II., 238, 16.
न शूद्रं द्विजेन V. I., P. II., 279, 12.
न शूद्रो यजमानं वै V. I., P. II., 280, 2.
न शूद्रराज्ये निवसेत् V. I., P. II., 133, 3.
न श्मशान- V. I., P. I., 443, 2.
न श्मश्रुभिरुच्छिष्टः V. I., P. I., 245, 13.
नश्मश्रुव्यञ्जनवर्ती V. I., P. II., 55, 18.
न शयीत समं भर्त्रा V. II., P. I., 346, 6.
नश्यते नाऽत्र सन्देहः V. II., P. I., 215, 5.
नश्यन्ति तामसा भावाः V. I., P. I., 481, 1.
नष्टेऽग्नौ विधिवद्दद्यात् V. II., P. II., 109, 15.
नष्टे जलपवित्रे वा V. I., P. II., 172, 21.
नष्टे दण्डकाष्ठे V. II., P. II., 148, 10.
नष्टं देवलके दत्तम् V. I., P. I., 188, 5.
नष्टे मृते प्रव्रजिते V. I., P. II., 91, 8.
नष्टायां मेखलायां V. II., P. II., 148, 12.
नष्टशौचे व्रतभ्रष्टे V. I., P. I., 395, 17.
न स किञ्चिदुपाश्नीयात् V. I., P. II., 188, 22.

न संक्रामन्न च हसन् V. I., P. I., 306, 8.

नस्तःसकलपाशैर्वा V. II., P. I., 261, 4.

न स तत्फलमाप्नोति V. I., P. I., 405, 19.

न सत्रिणां V. I., P. II., 256, 8.

न सा दैवे न सा पित्र्ये V. I., P. II., 463, 20.

न सा दैवे न सा पित्र्ये V. I., P. II., 87, 15.

न साधयन्ति कार्याणि V. II., P. II., 228, 13.

न सोपानवेष्टितशिराः V. I., P. I., 329, 7.

न स पापेन लिप्येत V. I., P. I., 197, 2.

न साम्परायिकं तस्य V. I., P. II., 347, 6.

न सपर्णा नातियामा V. I., P. II., 39, 22.

न स्पृशेद्वामहस्तेन V. I., P. II., 425, 18.

न स्पृशेद्वामहस्तेन V. I., P. I., 424, 9.

न साम-यजु-ऋग्वर्ग- V. I., P. I., 83, 9.

न स्त्रीभिर्न च बालेन V. I., P. II., 435, 12.

न स्वातन्त्र्येण कर्तव्यं V. II., P. I., 37, 21.

न स्वपेच्च तथा गर्ते V. I., P. I., 442, 5.

न स्वयम् V. I., P. I., 477, 12.

न ससत्वेषु गर्तेषु V. I., P. I., 225, 4.

न सहेत यशस्तेषां V. II., P. II., 222, 3.

न हि कर्म क्षीयते V. II., P. I., 11, 2.

न हि तेषामतिक्रम्य V. II., P. I., 211, 15.

न हुतं न तपस्तप्तं V. II., P. I., 240, 11.

न हायनैर्न पलितैः V. I., P. I., 334, 13.

न हि स्मृताः शेषभाजो V. I., P. II., 415, 7.

न हसन् V. I., P. I., 246, 9.

न हिंस्यात्सर्वभूतानि V. I., P. I., 69, 2.

न ह्यस्य विद्यते कर्म V. I., P. II., 30, 1.

न ह्यन्या निष्कृतिस्तेषां V. II., P. I., 320, 15.

न ह्यस्मिन् युज्यते कर्म V. I., P. II., 91, 8.

नाऽऽकाशे V. I., P. I., 442, 12.

नाऽऽकाशे सर्वशून्ये च V. I., P. I., 442, 9.

नाऽकृत्वा लभते किञ्चित् V. II., P. II., 247, 6.

नाऽऽक्रामेत् कामतः छायां V. I., P. II., 133, 16.

नागानां विप्रियं कुर्वन् V. I., P. II., 226, 1.

नागानां विप्रियं कुर्वन् V. II., P. I., 21, 2.

नाग्निप्लुष्टे V. I., P. I., 443, 1

नाग्निमधितिष्ठेत् V. I., P. II., 50, 2.

नाग्निसंस्कारः V. I., P. II.

नागरं चाम्रं वै देयं V. I., P. II. 369, 17.

नाऽगारे नाऽऽसने नाऽम्भे V. I., P. II., 163, 8.
नाङ्गुलिभिः V. I., P. I., 246, 7.
नाङ्गुलीभिः स्वकान्दन्तान् V. I., P. I., 252, 15.
नाङ्गुष्ठादाधिका कार्या V. I., P. II., 39, 19.
नाजीर्णभुक्तः V. I., P. II., 60, 4.
नाजीर्णे भोजनं कुर्यात् V. I., P. I., 423, 13.
नाऽज्ञातेन समं गच्छेत् V. I., P. I., 134, 4.
नाञ्जलिना पिबेत् V. I., P. I., 248, 1.
नाऽदक्षिणां नान्यकामां V. I., P. II, 103, 1.
नाऽदण्ड्योनाम राज्ञोऽस्ति V. I., P. I., 446, 16.
नाऽदण्ड्योनाम राज्ञोऽस्ति V. I., P. I., 447, 2.
नाऽदत्त्वा मिष्टमश्नीयात् V. I., P. I., 421, 2.
नाद्यात्सूर्यग्रहात् पूर्वम् V. I., P. I., 435, 11.
नादर्शं वै समीक्षेत V. I., P. II., 46, 11.
नाऽदुष्टां दूषयेत् कन्यां V. I., P. II., 92, 11.
नाधिकं दद्यात् V. I., P. I., 426, 19.
नाऽध्येतव्यं न वक्तव्यं V. I., P. II., 177, 2.
नाध्येतव्यं न वक्तव्यं V. I., P. II., 195, 2.
नाध्यापयति नाऽधीते V. II., P. I., 208, 17.
नाध्यापनाद् याजनाद्वा V. II., P. I., 414, 8.
नाध्यापनाद् याजनाद्वा V. I., P. I., 195, 19.
नाऽधार्मिकैर्वृते ग्रामे V. I., P. II., 133, 2.
नान्दीमुखान् पितृगणान् V. I., P. II., 461, 10.
नान्दीमुखाः पितरः पितामहाः V. I., P. II., 459, 15.
नान्दीमुखाः पितरः प्रीयन्ताम् V. I., P. II., 459, 14.
नान्दीमुखान् पितॄनर्चयिष्यते V. I. P. II., 456, 14.
नान्दीमुखान् पितॄनावाहयिष्ये V. I., P. II., 459, 13.
नान्दीमुखे सत्य-वसू V. I., P. II., 403, 16.
नान्धकारे न संध्यायां V. I., P. I., 425, 5.
नाधितिष्ठेत् शकृन्मूत्र-V. I., P. II., 134, 14.
नान्तरा भोजनं कुर्यात् V. I., P. I., 423, 2.
नान्तर्वासो विना जातु V. I., P. I., 263, 5.
नाऽन्वये सति सर्वस्वं V. I., P. I., 189, 19.
नान्न-पानादिकं श्राद्धे V. I., P. II., 423, 11.
नानध्यायोऽस्ति वेदानां V. I., P. I., 158, 21.
नानिबद्धेक्षणां तद्वन् V. I., P. II., 55, 20.
नानियुक्तोऽन्यासनस्थः V. I., P. I., 426, 18.
नान्यतो ज्ञायते धर्मः V. I., P. I., 337, 7.

नान्यत् पश्यामि जन्तूनां V. II., P. II., 162, 12.

नाऽन्यो धर्मोऽस्ति विज्ञेयो V. II., P. I., 58, 11.

नान्यः प्राणी महाभाग V. II., P II., 209, 2.

नान्यविद्याऽभियुक्तश्च V. I., P. II., 196, 10.

नान्यो विमुक्तये पन्थाः V. I., P. I., 444, 12.

नान्यस्मै कस्मै च न V. I., P. I., 77, 12.

नानुरोधोऽस्त्यनध्याये V. I., P. I., 158, 16; 348, 11.

न नारीमध्ये V. I., P. I., 443, 8.

नानाविधो वातरोगो V. II., P. II., 279, 8.

नाऽनुशासन-वाराभ्यां V. I., P. II., 189, 17.

नाऽनिष्टां न प्रकुपितां V. I., P. II., 102, 19.

नानुष्ठेयं मनुष्यैस्त- V. I., P. II., 68, 17.

नाऽनाहिताग्निर्नाऽविद्वान् V. I., P. I., 200, 18.

नापि कीर्त्यै न धर्माय V. I., P. I., 178, 4.

नाऽऽपश्चाग्निं च V. I., P. II., 50, 3.

नाऽऽपाणीयमन्नमश्नीयात् V. I., P. II., 382, 8.

नाऽपात्रे विदुषा किंचित् V. I., P. I., 177, 12.

नाऽपरीक्षितं V. I., P. I., 146, 14.

नाऽपवित्रेण हस्तेन V. I., P. II., 418, 10.

नाऽपाश्रितो न जल्पंश्च V. I., P. I., 306, 2.

नाऽब्राह्मणे गुरौ शिष्यो V. I., P. II., 48, 16.

नाभि-कण्ठान्तरोद्भूते V. II., P. I., 127, 12.

नाऽभुक्तं क्षीयते कर्म V. II., P. I., 11, 12.

नाभिं च हृदयं तद्वत् V. I., P. I., 238, 9.

नाभिनन्देत मरणं V. I., P. II., 194, 3.

नाभिमात्रे जले स्थित्वा V. I., P. I., 261, 7.

नाभेरूर्ध्वं नरः स्पृष्टः V. II., P. I., 187, 14.

नाभेरूर्ध्वं तु वृष्टस्य V. II., P. I., 67, 14.

नाभेरधः संस्पर्शे V. I., P. I., 306, 6.

नाभिरक्षन्ति ये शक्ताः V. II., P. I., 9, 10.

नाऽभिवाद्यास्तु विप्रेण V. I., P. I., 327, 4.

नाऽभिवाद्यः स विदुषा V. I., P. I., 324, 12.

नाऽभिव्याहारयेद्ब्रह्म V. I., P. II., 465, 12.

नाभिसंस्पर्शनान्नागाः V. I., P. I., 250, 10.

नाऽभ्यञ्जमर्के न च भूमिपुत्रे V. I., P. I., 282, 2.

नामकर्मणि बालानां V. I., P. II., 461, 8.

नाम गोत्रं पितॄणां तु V. I., P. II., 398, 12.

नामधारकविप्रा ये V. II., P. II., 201, 1.
नामधारकविप्रस्तु V. I., P. II., 219, 3.
नामधेयं दशम्यां तु V. I., P. II., 24, 10.
नामधेयं दशम्यां च V. I., P. II., 25, 1.
नाम्नो दन्तोद्भवात् चौडात् V. I., P. II., 243, 11.
नामान्युच्चार्य विधिना V. I., P. I., 267, 15.
नामाशस्यायां V. I., P. II., 100, 16.
नायसेनैव पात्रेण V. I., P. II., 418, 11.
नारी खल्वननुज्ञाता V. II., P. I., 37, 17.
नारीणां विक्रयं कृत्वा V. II., P. II., 132, 5.
नारीणां विक्रयं कृत्वा V. II., P. II., 119, 2.
नार्तवे दिवा V. I., P. II., 100, 1.
नार्धरात्रे न मध्यान्हे V. I., P. I., 425, 1.
नार्द्रपादः स्वपेत् V. I., P. I., 442, 11.
नार्द्रवस्त्रे V. I., P. I., 442, 12.
नाऽऽर्द्रवासा न नग्नश्च V. I., P. I., 442, 8.
नाऽऽर्द्रवासा नाऽऽर्द्रशिराः V. I., P. I., 423, 17.
नारायणबलिः कार्यो V. II., P. I., 23, 6.
नारायणीयम् V. II., P. II., 157, 11.
नारायणं समुद्दिश्य V. I., P. II., 227, 6.
नार्यमणं पुष्यति V. II., P. I., 448, 13.
नारं शौनं तथा मांसं V. II., P. I., 408, 10.
नारी स्वर्गमवाप्नोति V. II., P. I., 37, 4.
नालिकां बालपुष्पं च V. II., P. I., 401, 3.
नालिका-शण-छत्राक-V. I., P. II., 375, 9.
नाऽलोमिकां नाऽतिलोमां V. I., P. II., 55, 12.
नाल्पत्वं वा बहुत्वं वा V. I., P. I., 179, 17.
नावाप्नोति गृही लाकान् V. I., P. I., 216, 15.
नावाप्नोति गृही लोकान् V. II., P. I. 404, 7.
नावबुद्ध्यन्ति ये चैवं V. I., P. I., 130, 11.
नाऽवमन्येत वै भूष्णुः V. I., P. II., 133, 18.
नाऽविशालां न वै भग्नां V. I., P. I., 443, 9.
नावश्यं तु युवानोऽस्य V. I., P. II., 326, 15.
नाऽविस्पष्टमधीयीत V. I., P. I., 154, 7.
नाऽऽवाहनाग्नौकरणं V. I., P. I., 388, 9.
नाऽऽशौचं कीर्तितं सद्भिः V. I., P. II., 254, 4.
नाऽऽशौचं नोदकं नाश्रु V. I., P. II., 224, 15.
नाऽऽशौचं विद्यते पुंसः V. I., P. II., 212, 19; 260, 1.
नाऽऽशौचं सूतके प्रोक्तं V. I., P. II., 254, 8.
नाऽऽशौचं सूतके प्रोक्तं V. I., P. II., 215, 4.
नाऽशुद्धिः प्रसवाशौचे V. I., P. II., 235, 15.

नाभीयात्तु ऽयहं, मत्या V. II., P. I., 369, 6.

नाऽर्शीगुर्वहवश्चैव V. I., P. I., 424, 13.

नाशयन्त्याशु पापानि V. II., P. I., 223, 7.

नाशयन्त्याशु पापानि V. II., P. II., 154, 16.

नाशयन्त्याशु पापानि V. II., P. II., 27, 14.

नाशयन्त्याशु पापानि V. I., P. I., 216, 7.

नासाभेदन-दहेषु V. II., P. I., 273, 3.

नासिकाद्दृष्ट उच्छ्वासो V. I., P. I., 292, 16.

नाऽसूतकंकदाचित् स्यात् V. I., P. II., 218, 18.

नास्तिक V. II., P. II., 125, 5.

नास्तिको V. II., P. II., 125, 8.

नास्तिकः कृच्छ्रं V. II., P. I., 41, 17.

नास्तिकं च कृतघ्नं च V. I., P. I, 330, 5.

नास्तिकता V. II., P. II., 100, 10.

नास्तिको नास्तिकवृत्तिः V. II., P. I., 42, 1.

नास्तिकवृत्तिः V. II., P. II., 151, 6.

नास्तिकवृत्तिस्त्वतिकृच्छ्रम् V. II., P. I., 41, 18.

नास्तिक-स्तेन-हिंस्रेभ्यः V. I., P. I., 181, 15.

नास्तिकस्तु दरिद्रः स्यात् V. II., P. II., 234, 10.

नास्तिकास्त्रिविधाः प्रोक्ताः V. II., P. II., 124, 16.

नास्तिक्यं चोपपातकम् V. II., P. I., 364, 5.

नास्तिक्यादथ वाऽऽलस्यात् V. I., P. I., 161, 13.

नास्तिक्यादथ वाऽऽलस्यात् V. I., P. I., 444, 10.

नास्तिक्यभावाद्यस्तां तु V. I., P. I, 362, 13.

नास्तिक्यभावनिरतः V. II., P. II., 220, 3.

नास्तिक्यं व्रतलोपं च V. II., P. II., 102, 1.

नास्ति यज्ञसमं दानं V. I., P. I, 167, 18.

नास्ति सत्यात्परो धर्मो V. I., P. I, 129, 3.

नासत्य-दस्रौ प्रीयेते V. I., P. I., 250, 6.

नास्त्ययज्ञस्य लोको वै V. I., P. I., 161, 3.

नाऽस्नातां तु स्त्रियं गच्छेत् V. I., P. II., 102, 18.

नास्मिँल्लोके V. II., P. II., 66, 3.

नास्विदेतेऽप्युच्छिष्टाः V. II., P. I., 412, 7.

नाऽस्याचमनकल्पः V. I., P. II., 30, 5.

नाऽनिकल्पं नाऽतिसायं V. I., P. II., 134, 3.

नातिक्रामेन्नरो विद्वान् V. I., P. II., 348, 3.

नातिक्रामेन्नरश्चैतान् V. I., P. II., 348, 14.

नात्यन्ताऽधिकं स्यात् V. I., P. II., 423, 9.

नातिकृष्णच्छविं पाण्डु- V. I., P. II., 56, 2.

नाऽतिरात्रे षोडशिनं V. I., P. II., 373, 14.

नाऽत्रिवर्षस्य कर्तव्या V. I., P. II., 242, 18.

नातिसुहितः V. I., P. I., 420., 13.

निकेतनं कारयित्वा V. I., P. II., 366, 19.

निकृतिश्चाप्यविज्ञानं V. I., P. I., 480, 17.

निक्षिप्यामि स्वदारेषु V. I., P. I., 312, 11.

निगृहीतश्च यो राज्ञा V. II., P. I., 21, 3.

निगृहिताश्च ये राज्ञा V. I., P. II., 226, 2.

निग्रहेऽनुग्रहे वाऽपि V. II., P. I., 40, 18.

निजान् जयति वै लोकान् V. I., P. I., 480, 12.

नित्यक्रियां पितृणां च V. I., P. II., 441, 13.

नित्यं क्रियार्थं स्नायीत V. I., P. I., 285, 2.

नित्योच्छिष्टः सूतकश्च V. II., P. II., 235, 16.

नित्यं जपे च काम्ये च V. I., P. I., 158, 19.

नित्य तावत्प्रवक्ष्यामि V. I., P. I., 388, 5.

नित्यं तस्मिन् समाश्वस्तः V. I., P. I., 463, 15.

नित्यं नित्यानि कुर्वीत V. I., P. I., 169, 4.

नित्यं नैमित्तिकं काम्यं V. II., P. II., 177, 8.

नित्यं नैमित्तिकं काम्यं V. I., P. II., 299, 15.

नित्यं नैमित्तिकं काम्यं V. I., P. I., 261, 1.

नित्यं नैमित्तिकं काम्यं V. I., P. I., 164, 10.

नित्यं नैमित्तिकं काम्यं V. I., P. I., 268, 10.

नित्यं नैमित्तिकं चैव V. I., P. I., 287, 14.

नित्य-नैमित्तिकानां च V. II., P. II., 198, 15.

नित्यो नैमित्तिकश्चैव V. I., P. I., 94, 6.

नित्यमुद्धृतपाणिः स्यात् V. I., P. I., 152, 11.

नित्यमन्नप्रदस्यापि V. I., P. II., 256, 20.

नित्यमभोज्यं केश- V. II., P. I., 137, 13.

नित्यमास्यं शुचि स्त्रीणां V. II., P. I., 191, 7.

नित्यं योगपरो विद्वान् V. I., P. II., 342, 16.

नित्यं यादृच्छिकं चैव V. I., P I., 279, 15.

नित्यं शुद्धः कारुहस्तः V. II., P. I., 190, 12.

नित्यश्राद्धे त्यजेदेतान् V. I., P. I., 388, 15.

नित्यश्राद्धं तदुद्दिष्टं V. I., P. I., 387, 17.

नित्यश्राद्धेऽर्घ्य-गन्धाद्यैः V. I., P. I., 388, 11.

नित्येषु शुद्धेः प्राधान्यात् V. I., P. I., 63, 5.

नित्यः संकीर्त्यते नाम्ना V. I., P. I., 95, 2.

निद्रालुः क्रूरकृल्लुब्धो V. II., P. II., 215, 1.

निद्रा तन्द्रा V. I., P. I., 42, 10.

निधायाभिमुपर्यासां V. II., P. I., 156, 9.

निन्दको द्विज-देवानां V. II., P. II., 221, 18.

निन्दितेभ्यो धनादानं V. II., P. II., 137, 14.

निन्दितेभ्यो धनादानं V. II., P. I., 17, 9.

निन्द्यैर्हि लक्षणैर्युक्ता V. II., P. I., 4, 14.

निन्द्यैव लोके भवति V. II., P. I., 36, 8.

निनीषुः कुलमुत्कर्षम् V. I., P. II., 74, 9.

निनीषन् दण्ड-शिक्यादि V. I., P. II., 160, 4.

निपातयाते यौ गा वै V. II., P. I., 262, 2.

निपाते सहस्रम् V. II., P. I., 456, 10.

निपात्य सञ्चरेत्सर्वं V. II., P. I., 257, 17.

निबद्धशिख-कच्छस्तु V. I., P. I., 234, 12.

निमज्जतश्च मत्स्यादान् V. I., P. II., 387, 8.

निमन्त्रणीयाः श्राद्धेषु V. I., P. II., 359, 17.

निमन्त्रितेषु विप्रेषु V. I., P. II., 257, 2.

निमित्तेष्वेषु सर्वेषु V. I., P. I., 240, 3.

निमन्त्रितस्य विप्रस्य V. I., P. II., 257, 4.

निमित्तान्तरतः V. I., P. II., 331, 17.

निमन्त्रयीत त्र्यवरान् V. I., P. II., 360, 13.

निम्लोचेद्वाप्यविज्ञानात् V. II., P. II., 147, 15.

नियुक्तो मूर्धनि V. I., P. II., 342 10.

नियोगादुपवासेन V. II., P. I. 426, 5.

नियमा गुरुशुश्रूषा-V. II., P. I. 116, 6.

नियमा गुरुशुश्रूषा- V. II., P. II. 169, 11.

नियमाचारसक्तानां V. II., P. II., 210, 9.

नियमातिक्रमे तस्य V. II., P. I., 35, 4.

नियमेष्वप्रमत्तस्तु V. I., P. II., 182, 9.

नियम्य प्रयतो वाचम् V. I., P. II., 42, 2.

निराकाङ्क्षीकृते मन्त्रे V. I., P. I., 300, 7.

निरङ्कुशं गृहित्वा तु V. I., P. II., 403, 1.

निर्गुणः सहसा क्रोधात् V. II., P. II., 61, 11.

निराचारस्य विप्रस्य V. II., P. I., 446, 10.

निर्णोदः सर्वपापानां V. II., P. II., 193, 4.

निरोधनेन बन्धेन V. I., P. I., 455, 14.

निर्देशं ज्ञातिमरणं V. I., P. II., 235, 17.

निर्दोषं सुहृदं भार्यां V. II., P. II 222, 2.

निर्दिष्टफलभोक्ता हि V. I., P. I 452, 11.

निर्वेक्ष्यति तत्सर्वम् V. I., P. II. 196, 17.

निरुद्धांशफलं स्वयं V. II., P. II. 276, 14.

निरुद्धांशसमो भोगो V. II., P. II., 276, 15.

निर्भयाः प्रतिपद्यन्ते V. I., P. I., 474, 18.

निरामिषं सक्तुभुक्त्वा V. I., P. II., 360, 9.

निराशाः पितरो यान्ति V. I., P. I., 363, 8.

निराशाः पितरस्तेषां V. I., P. II., 435, 9.

निर्वपेत्तु पुरोडाशं V. II., P. II., 151, 15.

निर्वपेदत्र पिण्डांस्त्रीन् V. I., P. II., 326, 6.

निर्वासं कारयेद्विप्रं V. II., P. II., 12, 14.

निर्वर्त्य वृद्धितन्त्रं तु V. I., P. II., 454, 18.

निर्वासयति यो विप्रं V. I., P. I., 403, 6.

निर्लेपं काञ्चनं भाण्डम् V. II., P. I., 174, 11.

निरस्य तु पुमान् शुक्रम् V. I., P. II., 214, 21.

निर्हृत्य तु व्रती प्रेतान् V. I., P. II., 278, 5.

निर्होमा निर्वषट्काराः V. II., P. II., 229, 18.

निर्वर्तेन मनुष्याणां V. I., P. I., 351, 7.

निवृत्तप्रतिबन्धं तु V. II., P. II., 276, 13.

निवेदयीत चात्मानं V. I., P. I., 372, 12.

निवेदयेत् प्रयत्नेन V. I., P. I., 467, 14.

निवारयति पापात्मा V. I., P. I., 179, 7.

निवर्तितानि कर्माणि V. I., P. I., 137, 10.

निवेद्य गुरवे V. I., P. II., 43, 1.

निवेद्य गुरवेऽश्नीयात् V. I., P. II., 42, 15.

निवेद्यैवाऽपसव्येन V. I., P. II., 466, 20.

निवासराजनि प्रेते V. I., P. II., 252, 11.

निश्चयार्थं विशुद्धानां V. I., P. I., 138, 8.

निश्चलः स्थाणुभूतश्च V. I., P. II., 163, 6.

निःशब्दं देशमास्थाय V. I., P. I., 41, 2.

निःश्वस्य प्रतिगच्छन्ति V. I., P. II., 324, 2.

निषेककाले सोमे च V. I., P. II., 301, 6; 404, 1.

निष्कृतिं व्यवहारार्थं V. II., P. I., 232, 17.

निषेकादीनि कर्माणि V. II., P. I., 319, 1.

निषेकादीनि कर्माणि V. I., P. I., 331, 1.

निषेकादिश्मशानान्ताः V. I., P. II., 19, 6.

निष्कालको V. II., P. II., 89, 14.

निष्कालको घृताभ्यक्तो V. II., P. I., 313, 20.

निष्क्रान्ताः कीटयोनिभ्यः V. II., P. II., 243, 15.

निष्णातः सर्वविद्यासु V. I., P. II., 341, 16.

निषिद्धमन्त्र-V. II., P. II., 114, 13.

निषिद्धान्नं तु यो भुङ्क्ते V. II., P. II., 252, 10.

निनिद्धवस्तुभोगेन V. II., P. II., 240, 1.

निष्पीडयति यो विप्रः V. I., P. I., 363, 1.

निष्पीड्य स्नानवस्त्रं वै V. I., P. I., 320, 1.

निष्पावाश्चात्र शोभनाः V. I., P. II., 374, 10.

निष्पावांस्तु विशेषेण V. I., P. II., 374, 4.

निष्फलं तु भवेत्तस्य V. II., P. I., 37, 18.

निःसृतानां V. II., P. II., 194, 4.

निः सन्दिग्धे परिज्ञाते V. II., P. I., 167, 8.

निस्तीर्थतामथात्मानं V. II., P. I., 198, 6.

निस्पृहोऽन्यत्र गत्वैव V. I., P. II., 160, 12.

निसर्गषण्डो वध्रिश्च V. I., P. II., 76, 3.

निःस्रावयेद्धस्तजलम् V. I., P. I., 432, 2.

निहत्य क्षत्रियं मोहात् V. II., P. I., 95, 19.

नीचद्रुमा महाकक्षा V. I., P. I., 457, 6.

नीयते याम्यमार्गेण V. II., P. II., 268, 12.

नीरसान्यपि सर्वाणि V. I., P. II., 376, 15.

नीलीदारु यदा भिन्द्यात् V. II., P. II., 145, 8.

नीलपर्वते V. I., P. II., 305, 15.

नीलीमध्ये तु गच्छेद्वा V. II., P. II., 145, 6.

नीलीरक्तेन वस्त्रेण V. II., P. II., 145, 11.

नीलीरक्तं यदा वस्त्रं V. II., P. II., 144, 10.

नीलरुद्रं तथैवेन्द्र-V. II., P. II., 159, 10.

नीवि विसृज्य V. I., P. I., 241, 7.

नुद पापानि सर्वाणि V. I., P. I., 255, 3.

नृणां श्राद्धे सदा प्रीताः V. I., P. II., 326, 11.

नृदुर्गं गिरिदुर्गं च V. I., P. I., 464, 6.

नृशंस-राज-रजक-V. II., P. I., 381, 5.

नृशंस-राज-रजक-V. I., P. II., 384, 19.

नृपाणां परमो धर्मः V. I., P. I., 452, 10.

नृपतिः शासकः प्रोक्तः V. II., P. II., 210, 12.

नृपस्य वृद्धवैद्यस्य V. II., P. II., 146, 3.

नैकग्रामीणमतिथिं V. I., P. I., 399, 8.

नैको ऽध्वानं प्रपद्येत V. I., P. II., 133, 11.

नैकयाऽपि विना कार्यम् V. I., P. II., 116, 13.

नैक वस्त्रो ह्यमध्यो V. I., P. I., 424, 2.
नैकवस्त्रः प्रवर्तत V. I., P. I., 265, 11.
नैकः श्राद्धद्वयं कुर्यात् V. I., P. II., 469, 1.
नैकहस्तेन च जलं V. I., P. I., 426, 2.
नैतन्मम मतं यस्मात् V. I., P. II., 97, 15.
नैतन्मम मतं यस्मात् V. II., P. II., 42, 8.
नैताभ्यां सदृशो मन्त्रो V. I., P. I., 372, 2.
नैतंषाम् V. I., P. II., 261, 3.
नेत्ररोगी भवेत् प्रेक्ष्य V. II., P. II., 272, 1.
नेत्ररोगी भवेत्तस्य V. II., P. II., 218, 14
नैतयोरन्तर किञ्चित् V. I., P. I., 201, 6.
नैत्यके नास्त्यनध्यायो V. I., P. I., 348, 12.
नैनैरपुनैर्विधिवत् V. I., P. II., 31, 16.
नैन किञ्चिदवाप्नोति V. I., P. II., 81, 9.
नैनं स्वयं तदश्नीयात् V. I., P. I., 403, 15.
नैमित्तिकं काल-कामौ V. I., P. II., 403, 18.
नैमित्तिकं तु कर्तव्यं V. I., P. II., 470, 11.
नैमित्तिकं धर्मजातं V. II., P. I., 7, 8.
नैमित्तिकानि कार्याणि V. I., P. II., 470, 6.
नैमित्तिकानां सर्वेषां V. II., P. II., 195, 18.
नैमित्तिकं समाख्यातं V. II., P. I., 7, 1.
नैर्ऋतं वा V. II., P. II., 126, 11.
नैर्ऋतीं दिशमातिष्ठेत् V. II., P. I., 313, 4; 314, 14.
नैर्ऋत्यामिषुविक्षेपम् V. I., P. I., 224, 13.
नैव केनच नाऽऽप्यं V. I., P. I., 203, 21.
नैव गच्छति कर्तारं V. II., P. I., 214, 12.
नैव गच्छति कर्तारं V. II., P. I., 214, 17.
नैवातिशीतो नात्युष्णः V. I., P. I., 456, 16.
नैवाश्नीत पार्थेयं V. I., P. II., 195, 8.
नैवेयं तु त्रयीदृष्टा V. I., P. I., 368, 9.
नैव नन्दादि वर्ज्यं स्यात् V. I., P. II., 322, 13.
नैवान्ये प्राणिनः केचित् V. II., P. II., 208, 14.
नैव पौत्रेण कर्तव्यं V. I., P. II., 462, 17.
नैवेशिकानि च ततः V. I., P. I., 468, 19.
नैव श्मशानोपवन-V. I., P. II., 102, 8.
नैवास्ति किञ्चित्कर्तव्यम् V. I., P. II., 177, 7.
नैवासौ भोजयेच्छ्राद्धे V. I., P. II., 424, 12.
नैष्ठिकानां वनस्थानां V. II., P. I., 205, 7.
नैष्ठिकानां वनस्थानां V. I., P. II., 254, 3.
नैष्ठिकानां वनस्थानां V. I., P. II., 254, 7.

नैष्ठिको ब्रह्मचारी तु V. I., P. II., 48, 3.
नोच्छिष्टो मारयेदाज्यं V. I., P. I., 424, 15.
नोच्छिष्टो घृतमादद्यात् V. I., P. I., 425, 3.
नोच्छिष्टं तत्पवित्रं तु V. I., P. I., 248, 14.
नोच्छिष्टो न दिवा सुप्यात् V. I., P. I., 443, 15.
नोत्तरेदनुपस्पृश्य V. I., P. I., 240, 8.
नोत्तरापरा - V. I., P. I., 442, 11.
नोत्तरीयमधः कुर्यात् V. I., P. I., 263, 4.
नोत्पादकः प्रजाभागी V. II., P. I., 44, 17.
नोदकेन न वा वाचा V. I., P. II., 92, 20.
नोदकुम्भहस्तो V. I., P. I., 329, 10.
नोदकेषु न पात्रेषु V. I., P. I., 352, 18.
नोद्धरेच्च ततः प्राज्ञो V. I., P. II., 38, 12.
नोद्वहेत कपिलां कन्यां V. I., P. II., 55, 12.
नोपाकर्म तदा कुर्यात् V. II., P. II., 129, 9.
नोपतिष्ठति तत्तोयं V. I., P. I., 352, 19.
नोपतिष्ठति तद्वारि V. I., P. I., 353, 4.
नोपतिष्ठति तत्सर्वम् V. II., P. I., 22, 18.
नोपतिष्ठति तत्सर्वेत् V. I., P. II., 224, 14.
नोपतिष्ठन्ति ये सन्ध्यां V. I., P. I., 301, 16.
नोपयच्छेत तां प्राज्ञः V. I., P. II., 67, 18.
नोपरुन्ध्याद्रजस्वलाम् V. I., P. II., 78, 9.
नोपरुद्धः V. I., P. I., 224, 6.
न्यूनाधिकं न कर्तव्यं V. I., P. I., 233, 1.
न्यायतो यस्तु भिक्षार्थी V. I., P. II., 189, 2.
न्याय्यः प्रतीक्षितुं भ्राता V. I., P. II., 355, 17.
न्यास इति ब्रह्मा V. I., P. II., 176, 7.
न्यासेन तु भवेत्सोऽपि V. I., P. I., 368, 1.
न्यासापहारी V. II., P. II., 258, 6.
न्यासापहर्ता नरकान् V. II., P. II., 255, 16.
न्यासापहर्ता मित्रध्रुक् V. II., P. II., 222, 1.
न्यस्तमन्नं V. I., P. I., 419, 14
न्युप्य पिण्डान् पितृभ्यस्तु V. I., P. II., 432, 2.
न्यस्यपात्रं तु भुञ्जीत V. I., P. I., 417, 6.

प.

पङ्क्तिभेदी वृथापाकी V. II., P. I., 449, 20.
पंगुश्च तथा ज्ञेयः V. II., P. II., 260, 15.
पङ्गवः पादहीनाश्च V. II., P. II., 232, 13.
पङ्ग्वन्धो बधिरः कुष्ठी V. II., P. II., 245, 1.
पङ्ग्वन्ध-बधिरा मूकाः V. I., P. I., 189, 6.
पञ्चक्रोशं गयाक्षेत्रं V. I., P. II., 307, 16.

पञ्चगुञ्जात्मको माषो V. II., P. I., 27, 7.
पञ्चाग्निर्धूमपो वा स्यात् V. I., P. II., 144, 10.
पञ्चाग्निरप्यधीयानो V. I., P. II., 311, 8.
ञ्च ग्रासान् महीमौनं V. I., P. I., 427, 16.
ञ्चगव्यं च तस्योक्तं V. II., P. II., 82, 3.
ञ्चगव्यं न्यसेत्तत्र V. II., P. II., 151, 5.
ञ्चगव्यं पिबेद् गोघ्नो V. II., P. I., 212, 20.
ञ्चगव्यं पिबन् प्रातः V. II., P. I., 459, 7.
ञ्चगव्याशनो नित्यं V. II., P. I., 253, 14.
ञ्चचूडा आङ्गिरसः V. I., P. II., 29, 1.
ञ्च चाभ्यधिकं कृत्वा V. II., P. II., 35, 19.
ञ्च तस्य प्रणश्यन्ति V. II., P. I., 378, 4.
ञ्च तस्य जानीयात् V. I., P. II., 325, 6.
ञ्चतान विस्तरो हन्ति V. I., P. II., 361, 2.
ञ्चदशयासं पौर्णमास्यादि V.II.,P.I., 300, 10.
ञ्चदशे पृष्ठ V. I., P. II., 318, 3.
ञ्चदशाहं वेदस्य V. I., P. II., 209, 20.
ञ्चदश्यां चतुर्दश्याम् V. I., P. I., 158, 1.
पञ्चदश्यां चतुर्दश्याम् V. I., P. I., 282, 1.
पञ्चदश्यां च धर्मिष्ठं V. I., P. II., 111, 4.
पञ्चदशरात्रेण V. I., P. II., 205, 1.
पञ्चधा च चतुर्धा च V. II., P. I., 43, 1.
पञ्चधा विप्रतिपत्तिः V. I., P. II., 97, 1.
पञ्चधा संभृतः कार्यो V. I., P. II., 292, 7.
पञ्चनखविण्मूत्राशने V. II., P. I., 392, 5.
पञ्चानां तु त्रयो धर्म्याः V. I., P. II., 87, 7.
पञ्चानां महतामेषां V.I., P.I., 383, 17.
पञ्च पञ्चनखा भक्ष्याः V. I., P. II., 389, 3.
पञ्च पिण्डान् समुद्धृत्य V. I., P. I., 270, 4.
पञ्चाऽपाने दशैकस्मिन् V. I., P. I., 229, 11.
पञ्चाऽपाने मृदो योज्याः V. I., P. I., 229, 8.
पञ्चभिः स्नापयित्वा तु V. II., P. I., 170, 9.
पञ्चमे च तथा भागे V. I., P. I., 378, 2.
पञ्चमे चार्थवचने V. I., P. I., 470, 8.
पञ्चमात्सप्तमादूर्ध्वं V. I., P. II., 60, 9; 61, 5.
पञ्चमे पुमांसः V. I., P. II., 317, 15.
पञ्चमीप्रभृतिषु V. I., P. II., 322, 4.
पञ्चमीं मातृपक्षात्तु V. I., P. II., 61, 1.
पञ्चमीं मातृतः V. I., P. II., 61, 12
पञ्चम्योरन्तरे दद्यात् V. I., P. II., 323, 10.

पञ्चम्याऽऽचमनं दद्यात् V. I., P. I., 368, 5.
पञ्चमीं वामजानौ तु V. I., P. I., 367, 13.
पञ्चमे सप्तमे चैव V. I., P. II., 61, 8.
पञ्चयज्ञान्न कुर्वीत V. I., P. II., 210, 10.
पञ्चयज्ञविधानं च V. I., P. II., 211, 7.
पञ्चयज्ञांस्तु यो मोहात् V. I., P. I., 413, 14.
पञ्चार्द्रो भोजनं कुर्यात् V. I., P. I., 415, 11.
पञ्चरात्रं तु नाऽश्नीयात् V. II., P. I., 323, 4.
पञ्चरात्रं निराहारा V. II., P. I., 68, 12.
पञ्चरात्रं निराहारा V. II., P. I., 164, 6.
पञ्चरात्रं पिबेत् पीत्वा V. II., P. I., 444, 2.
पञ्चार्द्रो भोजनं कुर्यात् V. I., P. I., 417, 1.
पञ्च वा एते महायज्ञाः V. I., P. I., 11, 11.
पञ्चसूना गृहस्थस्य V. I., P. I., 380, 2.
पञ्चस्वेतेषु चाऽऽचामेत् V. I., P. I., 240, 11.
पञ्चस्वापत्सु नारीणां V. I., P. II., 91, 9.
पञ्चाहे तु चरेत्कृच्छ्रं V. II., P. I., 29, 8.
पण्डितस्यापि शूद्रस्य V. II., P. I., 328, 14.
पन्थानश्च विशुद्ध्यन्ति V. II., P. I., 187, 6.
पक्वान्नमौषधं तैलं V. II., P. II., 112, 21.
पक्वमापत्सु गृण्हीयात् V. I., P. II., 195, 9.
पक्वसस्या हि पृथिवी V. I., P. I., 456, 15.
पक्षे गते चाप्यश्नीयात् V. I., P. II., 143, 11.
पक्षि-गन्धौषधि- V. II., P. II., 112, 12.
पक्षि-गन्धौषधीनां च V. II., P. II., 111, 5.
पक्षिजग्धं गवाघ्रातम् V. II., P. I., 137, 8.
पक्षिणां V. II., P. II., 138, 4.
पक्षिणां पोषको यश्च V. I., P. II., 351, 7.
पक्षिणः प्रेतरूपेण V. II., P. I., 21, 19.
पक्षिण्यसपिण्डे V. I., P. II., 251, 5.
पक्षादौ च रवौ षष्ठ्याम् V. I., P. I., 252, 11.
पक्षि-दंष्ट्रि-मृग व्याल- V. II., P. II 270, 15.
पक्षान्तरेऽपि कन्यास्थे V. I., P. II., 321, 9.
पक्षत्रयेऽतिकृच्छ्रं स्यात् V. II., P. I., 424, 9.
पक्षे पक्षे समश्नीयात् V. I., P. II., 145, 8.
पक्षयोरुभयो राजन् V. I., P. I., 355, 14.
पक्षहोमानथो कृत्वा V. I., P. I., 315, 5.
पतिघ्नी तु विशेषेण V. II., P. I., 353, 10.
पतिघ्न्यश्च सुवासिन्य V. I., P. II 75, 4.

पण्येषु चैव सर्वेषु V. I., P. II., 263, 4.

पट्टहं लेपनं चैव V. II., P. II., 262, 13.

पतित- V. II., P. II., 138, 20,

पतितचण्डाल-V. I., P. I., 277, 9.

पतितामिश्रितामिश्र V. I., P. II., 286, 16.

पतितामिश्रिता मिश्र V. II., P. I., 193, 1.

पतितोत्पन्नः पतितो भवति V. II., P. I., 29, 3.

पतितां तु द्विजो गत्वा V. II., P. I., 328, 13.

पतिता-ऽन्त्यस्त्रियो गत्वा V. II., P. I. 307, 15.

पतितानां न दाहः स्यात् V. I., P. II., 226, 9.

पतितानां न दाहःस्यात् V. II., P. I., 20, 8; 21, 13.

पतितां पङ्कमग्नां वा V. II., P. I., 246, 8.

पतितां पङ्कमग्नां च V. II., P. I., 248, 1.

पतत्यज्ञानतो विप्रो V. II., P. I., 117. 15.

पतत्यर्धं शरीरस्य V. I., P. II., 113, 9.

पतितोऽर्थहीनो V. II., P. I., 38, 8.

पतितं याजयित्वा तु V. II., P. II., 206, 1.

पतितैर्दूषिते कूपे V. II., P. I., 153, 19.

पतितास्ते प्रकीर्तिताः V. II., P. I., 20, 6.

पतितस्तु भवेद्विप्रः V. II., P. II., 145, 3.

पतितसावित्रीकः V. II., P. II., 121, 2.

पतितस्तल्लक्षणाद्देव V. I., P. I., 403, 7.

पत्नी पुत्रस्तथा पौत्रो V. I., P. II., 468, 7.

पत्नीबहुत्वे V. II., P. II., 237, 3.

पत्नीं योक्त्रं यथेष्टंघन्ते V. I., P. II., 170, 3.

पत्नी-श्रोत्रिय -याज्याश्च V. I., P. I., 383, 13.

पत्न्याःपुत्रस्य तत्पुत्र-V. I., P. II., 467, 5.

पत्न्यै प्रजार्थी दद्यात्तु V. I., P. II., 438, 4.

पत्न्यभावे तु सोदरः V. I., P. II., 462, 19.

पतिमत्याः स्त्रिया लोके V. II., P. I., 37, 13.

पत्या चैकेन कर्तव्यं V. I., P. II., 456, 17.

पत्यन्तपुरोहितादिभ्यः V. I., P. I., 450, 16.

पतेद् बहुविधं शस्त्रं V. I., P. I., 475, 11.

पथनाशकः V. II., P. II., 237, 12.

पतना-ऽनाशकैश्चैव V. II., P. I., 424, 18.

पतन्त्याश्चामता याश्च V. I., P. I., 245, 10.

पतनात् त्रायते यस्मात् V. I., P. I., 185, 9.

पतिव्रता धर्मपत्नी V. I., P. II., 438, 14.

पतिलोकं न सा याति V. II., P. I., 350, 12.

पत्रपुटके वा V. I., P. II., 405, 14.

पत्रं पुष्पं फलं वाऽपि V. I., P. II., 37, 6.

पत्रैर्मितः पत्रकृच्छ्रः V. II., P. II., 181, 12.

पत्रशाकं शिखी हत्वा V. II., P. II., 255, 7.

पत्निं हित्वाऽपकृष्टं स्वम् V. II., P. I., 35, 7.

पदाति-नागबहुला V. I., P. I., 457, 12.

पदातीनां क्षमा भूमिः V. I., P. I., 457, 8.

पदा तु यस्ताडयति V. II., P. II., 247, 15.

पदातिबहुला सेना V. I., P. I., 457, 9.

पदस्तोभाः V. II., P. II., 157, 4.

पद्माक्षकैश्च रुद्राक्षैः V. I., P. I., 308, 18.

पद्माक्षैर्दशलक्षं तु V. I., P. I., 309, 8.

पद्मोदुम्बर-बिल्वानां V. II., P. I., 317, 17.

पद्मेन चैव व्यूहेन V. I., P. I., 458, 13.

पद्मानि चाक्षसूत्रं च V. I., P. II., 158, 9.

पद्म-बिल्वा-ऽर्क-धत्तूर- V. I., P. II., 393, 14.

पद्मस्य मुकुलाकारं V. I., P. I., 266, 12.

पयो घृतं वाऽऽमरणात् V. II., P. II., 83, 2.

पयो-दधि-घृतैः कुर्यात् V. I., P. I., 381, 16.

पयो दधि च मद्यं च V. I., P. I., 484, 16.

पयो-दधि-विकारादि- V. II., P. I., 144, 15.

पयः पिबेच्छुक्लपक्षे V. I., P. II., 144, 11.

पयः पिबेत त्रिरात्रेण V. II., P. I., 442, 18.

पयः पिबेत्त्रिरात्रं वा V. II., P. I., 88, 8.

पयः-पायसा-ऽपूपानां V. II., P. II., 117, 13.

पयोभक्षणं V. II., P. II., 108, 20.

पयोशी पञ्चगव्याशी V. II., P. I., 253, 3.

पयसा वाऽपि मासेन V. II., P. II., 106, 13.

पराकेण विशुद्धिः स्यात् V. II., P. I., 106, 19; 309, 4.

पराके तप्तकृच्छ्रे च V. II., P. II., 200, 2.

पराक-तप्तकृच्छ्राणां V. II., P. II., 198, 17.

पराकं तत्र कुर्वीत V. II., P. II., 119, 1.

पराकृताः शरा यस्मात् V. I., P. I., 74, 4.

पराकत्रयसंयुक्तम् V. II., P. II., 129, 10.

पराको नाम कृच्छ्रोऽयं V. II., P. I., 32, 5.

पराकमथ वा कुर्युः V. II., P. II., 106, 7.

परकीयनिपानेषु V. I., P. I., 270, 3.

पराकस्त्वर्धमासे स्यात् V. I., P. I., 29, 9.

परिक्षीण- V. II., P. II., 237, 7.
परीक्षिताः स्त्रियश्चैनं V. I., P. I., 471, 11.
परीक्षा देवताः सर्वाः V. I., P. I., 449, 6.
परीक्ष्य धर्मविदुष्या V. II., P. I., 131, 20.
परिक्रमो ब्राह्मणस्य V. I., P. II., 98, 16.
परिच्युतेषु च स्नानात् V. I., P. I., 243, 11.
परं चैव लघुं मन्येत् V. II., P. II., 187, 13.
परिचारिका एकादश्याम् V. I., P. II., 317, 2.
परिचर्यात्मकं कर्म V. I., P. I., 86, 8.
परिचारेषु यद्दत्तं V. I., P. I., 189. 4.
पर्जन्यवर्षणाद्भूमेः V. II., P. I., 194, 12.
पराजयश्च सङ्ग्रामे V. I., P. I., 460, 3.
पर्णोदुम्बर-राजीव- V. II., P. II., 180, 7.
पर्णमूले भवेद् व्याधिः V. I., P. I., 434, 16.
परिणीय सगोत्रां तु V. I., P. II., 72, 13.
पर्णाशी V. I., P. II., 144, 5.
परतो दशरात्राच्चेत् V. I., P. II., 452, 2.
परतः परतो ऽशुद्धिः V. I., P. II., 265, 21.
परितो व्रजते नित्यं V. I., P. II., 201, 14.
परितुष्टेन भावेन V. I., P. I., 177, 17.
परित्यक्ता ऽऽचरेत् पापं V. II., P. I., 35, 2.
परित्यागस्तपो दानम् V. II., P. I., 428, 14.
परित्यजेदर्थ-कामौ V. I., P. I., 220, 9.
परित्यज्यञ्चैनां बिभृयात् V. II., P. I., 337, 12.
परित्याज्या स्त्रियां भार्या V. I., P. I., 129, 17.
परित्यजन्ति ये मोहात् V. I., P. II., 165, 9.
परं त्र्यहं वायुभक्षः V. II., P. II., 170, 12.
परपाकनिवृत्तस्य V. II., P. I., 446, 9.
परोपतापनं V. II., P. II., 213, 1.
परपत्नी तु या स्त्री स्यात् V. I., P. I., 325, 10.
परोपदिष्टज्ञानेन V. II., P. II., 240, 2.
परिपूर्णकलत्वाच्च V. I., P. II., 201, 13.
परः परमहंसस्तु V. I., P. II., 174, 2.
परपूर्वापतिः स्तेनः V. I., P. II., 349, 4.
परपूर्वासु भार्यासु V. I., P. II., 249, 19.
परपूर्वासु भार्यासु V. I., P. II., 250, 1.
परपूर्वासु च स्त्रीषु V. I., P. II., 250, 5.
परापवादसन्तुष्टः V. II., P. II., 220, 12.
परपुंसि प्रसक्ता च V. II., P. II., 269, 7.
परबाधाकरं दानं V. I., P. I., 182, 4.

परिबोधात् परिच्छेदात् V. I., P. II., 201, 12.

परिभूतामधःशय्यां V. I., P. II., 112, 13.

परिभूतामधःशय्यां V. II., P. I., 354, 11.

परमेकाहमा वर्षात् V. I., P. II., 234, 5.

परमेकाहमा वर्षात् V. I., P. II., 232, 20.

परं मातुर्निजाया यत् V. I., P. I., 14, 20.

परामर्शं जैमिनिः V. I., P. I., 56, 9.

परमहंसा न दण्डधराः V. I., P. II, 200, 10.

पर्यटेत् पृथिवीं नित्यं V. I., P. II., 178, 16.

पर्याप्तभोगा धर्मिष्ठाः V. I., P. II., 87, 2.

परियष्टा याजकः V. II., P. I., 49, 3.

पर्युषितभोजी V. II., P. II., 258, 5.

पर्यस्तदर्भानास्तीर्य V. I., P. II., 415, 16.

परदुःखदायिनो V. II., P. II., 247 2.

परिदायी दाता V. II., P. I., 49, 2.

परदारगामी V. II., P. II., 269, 18.

परदारान् न गच्छेत V. I., P. II., 102, 13.

परदारान् न गच्छेत V. I., P. II., 102, 13.

परदारान् हरंश्च V. II., P. I., 21, 4.

परदारान् हरंश्च V. I., P. II., 226, 3.

परदारोपसेवा च V. II., P. II., 212, 8.

परदाराभिगामी च V. II., P. II., 271, 12.

परदाराभिगमने V. II., P. II., 265, 7.

परदाराभिगमनम् V. II., P. II., 99, 17.

परदाराभिगो मोहात् V. I., P. II., 357, 5.

परदाराभिमर्शे तु V. II., P. II., 266, 9.

परदाररताः केचित् V. II., P. II., 219, 12.

परदाररतिः पुंसाम् V. I., P. II., 102, 14.

परदाररतश्चैव V. II., P. II., 220, 11.

परदारेषु ये चापि V. II., P. II., 272, 7.

परद्रव्याण्यभिध्यायन् V. II., P. II., 229, 2.

परद्रव्याण्यभिध्यायन् V. II., P. II., 214, 5.

परद्रव्यापहारी च V. II., P. II. 261, 14.

परद्रव्यापहारी V. II., P. II., 259 2.

परद्रव्येष्वभिध्यानं V. II., P. II. 212, 3.

परार्तिरताः V. II., P. II., 247, 3

परतश्चक्राय V. I., P. I., 369, 17

परिश्रिते शुच्यौ देशे V. I., P. II 398, 16.

पर्वाण्येतानि राजेन्द्र V. I., P. II 102, 2.

पर्वण्यौदयिके कुर्युः V. I., P. II., 128, 3.
पर्वण्यौदयिके कुर्युः V. I., P. II., 128, 7.
परिवित्तिता V. II., P. II., 100, 1.
परिवित्तिता ग्यानुजेन V., II., P. I., 16, 4.
परिवेत्ता तथा लोके V. II., P. II., 31, 7.
परिवित्ति-परीवेत्- V. II., P. I., 50, 17.
परिवित्तिः परीवेत्ता V. I., P. II., 359, 9.
परिवित्तिः परिवेत्ता च V. II., P. I., 49, 20.
परिवित्तिः परिवेत्ता च V. II., P. I., 49, 17.
परिवेत्ता स विज्ञेय V. I., P. II., 354, 6.
परिवित्तिर्ज्येष्ठः V. II., P. I., 49, 2.
परवित्तविनाशाय V. II., P. II., 239, 10.
पर्वताग्रे नदीतीरे V. I., P. I., 266, 4.
पर्यातिक्रमकारी तु V. II., P. II., 227, 13.
पर्वतनिकुञ्जेषु V. I., P. II., 305, 4.
पर्वमैथुनी V. II., P. II., 269, 17.
परिवेदनं V. II., P. II., 100, 1.
परिवेदनी कन्या V. II., P. I., 49, 2.
परिव्राजका अपि V. I., P. II., 189, 15.
पर्ववर्जं व्रजेच्चैनां V. I., P. II., 99, 2.
परिविविदानः कृच्छ्र V. II., P. I., 50, 6.
पारिवेषणं प्रशस्तं हि V. I., P. II., 417, 14.
परिवेषयेत्तु प्रयतः V. I., P. II., 419, 12.
परेषां चेतसः क्लेश- V. II., P. II., 239, 14.
परिषत्त्वं न तेषां स्यात् V. II., P. I., 209, 18.
परिषत्सम्पदश्चैव V. II., P. I., 236, 13.
पर्षत् संचिन्त्य तत् सर्वं V. II., P. I., 236, 15.
परेषु पापचित्तेषु V. I., P. I., 74, 8.
पर्षदा कार्यते यत्तु V. II., P. I., 3, 10.
पर्षदि ब्रूहि तत् सर्वं V. II., P. I., 235, 20.
परिषद्या ब्राह्मणानां V. II., P. I., 231, 5.
पर्षद् या ब्राह्मणानां च V. II., P. II., 67, 11.
पर्षद् या ब्राह्मणानां तु V. II., P. II., 74, 3.
परेषां रसनाच्छेदी V. II., P. II., 248, 15.
परिस्तृते शुचौ देशे V. I., P. II., 302, 4.
परस्परादिनो मत्स्याः V. II., P. II., 268, 12.
परस्परं भावयन्तः V. I., P. I., 159, 13.
परस्य कामदेवस्य V. I., P. I., 74, 6.
परस्य योषितं हृत्वा V. II., P. II., 223, 5.
परास्य शक्तिः V. I., P. I, 104, 10.
परस्त्रियं न भाषेत V. I., P. II., 133, 8.

परस्वादिर्वृथा दानम् V. I., P. I., 188, 16.

परस्वहरणं V. II., P. II., 99, 16.

परिहृत्य ततो भूयो V. II., P. II., 244, 12.

परहंसस्त्रिदण्डं च V. I., P. II., 164, 9.

पलाण्डुं गृञ्जनं चैव V. II., P. I., 400, 13.

पलाण्डोर्दश जातयः V. II., P. I., 461, 16.

पलाण्डुं विड्वराहं च V. II., P. I., 402, 18.

पलाण्डुं श्वेतवृन्ताकं V. II., P. I., 401, 2.

पलद्वयं तु प्रसृतं V. II., P. I., 141, 9.

पल्वलौघ-मृग-व्याघ्र- V. II., P. I., 281, 9.

पलाश-खदिरा-ऽश्वत्थाः V. II., P. I., 192, 10.

पलाश-पद्मपत्रेषु V. I., P. I., 416, 9.

पलैः षोडशाभिर्युक्तं V. I., P. I., 194, 1.

पलं सुवर्णाश्चत्वारः V. II., P. I., 27, 3.

पवित्रं दक्षिणे कर्णे V. I., P. I., 222, 9.

पवित्रं तुष्यतीत्येतत् V. II., P. I., 414, 7.

पवित्रेष्टयाविशुद्धयन्ति V. II., P. II., 115, 15.

पवित्रे स्थ इति मन्त्रेण V. I., P. II., 406, 3.

पवित्रपाणिः कृत्वा तु V. I., P. I., 346, 14.

पवित्रपाणयः सर्वे V. I., P. II., 400, 12.

पवित्रपाणिर्दण्डी च V. II., P. II., 60, 6.

पश्चात् कार्यानुसारेण V. II., P. I., 211, 14.

पश्चात्तच्छोधयेत्तीर्थम् V. I., P. I., 227, 5.

पश्चात्तु वारिणा प्रोक्ष्य॰ V. II., P. I., 184, 14.

पश्चात्तापो निराहारः V. II., P. I., 428, 7.

पश्चात्तापो निवृत्तिश्च V. II., P. II., 145, 17.

पश्चिमोत्तर-पूर्वैस्तु V. I., P. II., 280, 7.

पश्चिमतःश्रीवत्साय V. I., P. I., 264, 17.

पश्चिमे मुनि-गन्धर्वाः V. I., P. I., 234, 5.

पशून् क्षुद्रांश्चतुर्थ्यां तु V. I., P. II., 315, 16.

पशून् हत्वा तथा ग्राम्यान् V. II., P. I., 93, 12.

पशुना यजेत V. I., P. I., 393, 19.

पशूनां रक्षणं दानम् V. I., P. I., 476, 13.

पशवश्च शृगालाश्च V. II., P. II., 217, 16.

पश्यन्तो भगवद्द्वारं V. II., P. II., 232, 10.

पशु-मण्डूक-नकुल- V. I., P. I., 158, 3.

पाश्चिमतः शूलाय V. I., P. I., 373, 11.

पश्चिमां तु समासीनः V. I., P. I., 305, 12.

पशुयोनिं समासाद्य V. II., P. II., 244, 1.

पशूंश्च ये विप्रजन्ति V. II., P. II., 272, 9.

पाण्डुरोगी V. II., P. II., 263, 8.
पाण्डुरोगी गण्डमाली V. I., P. II., 358, 18.
पाकयज्ञाः V. I., P. II., 17, 20.
पाकयज्ञान्यजेन्नित्यं V, I., P. I., 163, 9.
पाकयज्ञैर्महायज्ञैः V. I., P. I., 402, 13.
पाकं सर्वमुपानीय V. I., P. II., 419, 15.
पाठीन-रोहित-V. II., P. I., 389, 6.
पाठीन-रोहितौ चापि V. II., P. I., 409, 6.
पाठमात्रावसायी तु V. I., P. I., 151, 9.
पाणिग्रहणिका मन्त्राः V. I., P. II., 92, 16.
पाणिग्रहणसंस्कारः V. I., P. II., 98, 5.
पाणिग्रहणसंस्कारात् V. I., P. II., 92, 21.
पाणिप्रक्षालनं दत्वा V. I., P. II., 402, 6.
पाणिभ्यामुपसङ्गृह्य V. I., P. II., 417, 6.
पाणिं मूर्ध्नि समाधाय V. I., P. I., 433, 2.
पातकादिषु सर्वेषु V. II., P. II., 203, 13.
पानं चैकशृङ्गस्य V. II., P. I., 267, 7.
पातं मातुर्यथा मासं V. I., P. II., 239, 19.
पातु मां सर्वतो रामो V. I., P. II., 187, 20.
पातयेत्तिलरज्जातु V. I., P. II., 397, 13.
पात्राणां चमसानां च V. II., P. I., 182, 2.
पात्राणि चालयेच्छ्राद्धे V. I., P. II., 435, 11.
पात्राणि तु दद्देस्मौ V. I., P. II., 226, 18.
पात्राणामपि तत्पात्रं V. I., P. I., 185, 3.
पात्राणि सादयित्वाऽथ V. I., P. II., 159, 5.
पात्रे धनं वा पर्याप्तं V. II., P. II., 54, 11.
पात्राद्वा जलमादाय V. II., P. I., 353, 8.
पात्रभूतोऽपि यो विप्रः V. I., P. I., 188, 11.
पात्रेभ्यो दीयते नित्यम् V. I., P. I., 180, 3.
पात्रैरौदुम्बरैर्दद्यात् V. I., P. II., 391, 10.
पात्रं वामकरे क्षिप्त्वा V. I., P. II., 188, 5.
पात्रं विसृजेत् V. I., P. II., 167, 13.
पात्रं शिलामयं ताम्रं V. I., P. II., 158, 4.
पात्रेषु दर्भान्तर्हितेषु V. I., P. II., 409, 9.
पाद उत्पन्न मात्रे तु V. II., P. I., 265, 20.
पादुके चापि शौचार्थं V. I., P. II., 158, 7.
पादकीली स भवति V. II., P. II., 248, 2.
पादेऽङ्गरोमवपनं V. II., P. I., 289, 8.
पादाङ्गुल्योर्द्वयोर्देशैव स्यात् V. II., P. I., 74, 3.
पादौ चाऽभ्युक्षेत् V. I., P. I., 235, 4.

पादं चरेद्रोधवधे V. II., P. I., 247, 7.

पादं चरेद्रोधवधे V. II., P. I., 254, 1.

पादे तु नख-रोमाणि V. II., P. I., 264, 10.

पादं तु शूद्रहत्यायाम् V. II., P. I., 251, 5.

पादेनैकेन कौन्तेय V. I., P. I., 132, 15.

पादोनकृच्छ्रमुद्दिष्टं V. II., P. I., 423, 14.

पादोनं क्षत्रियःकुर्यात V. II., P. I., 231, 15.

पादोनं क्षत्रियः कुर्यात् V. II., P. II., 74, 10.

पादेन पादमाक्रम्य V. I., P. II., 424, 11.

पादन्यूने तु गां दद्यात् V. II., P. I., 265, 4.

पादेन ब्राह्मणं स्पृष्ट्वा V. II., P. I., 455, 2.

पादेन ह्रसते धर्मः V. I., P. I., 132, 5.

पादप्रक्षालनोच्छेषेण V. I., P. I., 246, 6.

पादः प्रविष्टोऽधर्मस्य V. I., P. I., 82, 8.

पादो बालेषु दातव्यः V. II., P. II., 64, 7.

पादाभ्यङ्गाम्बुदानैस्तु V. I., P. I., 404, 2.

पादाभ्यां धरणीं स्पृष्ट्वा V. I., P. I., 415, 16.

पादाभ्यां प्रीयते विष्णुः V. I., P. I., 250, 5.

पाद्यं चैव तथैवार्घ्यं V. I., P. II., 398, 8.

पाद्यं तृतीयया चैव V. I., P. I., 368, 4.

पाद्यमाचमनीयं च V. I., P. II., 396, 13.

पादाविति षडुक्तानि V. II., P. I., 265, 15.

पादादाय वैश्यो तु V. I., P. II., 361, 12.

पादोनं व्रतमाचष्टे V. II., P. I., 266, 5.

पादोनं व्रतमुद्दिष्टं V. II., P. I., 265, 21.

पादशौचक्रिया कार्या V. II., P. I., 247, 12.

पादौ शुची ब्राह्मणानां V. II., P. I., 190, 1.

पादोऽसम्पन्नमात्रे तु V. II., P. I., 266, 4.

पादहीनं चरेत् पूर्वा V. II., P. I., 161, 7.

पादहीने शिखावर्जे V. II., P. I., 264, 8.

पानमक्षाःस्त्रियश्चैव V. I., P. I., 473, 10.

पानीयानि पिबेद् येन V. I., P. I., 426, 14.

पानीयमप्यत्र तिलैर्विमिश्रं V. I., P. II., 311, 5.

पानसं द्राक्ष-माधूकं V. II., P. II., 77, 17.

पापं कुत्सितमित्याहुः V. I., P. II., 392, 12.

पापकृन्मुच्यते पापात् V. II., P. I., 428, 11.

पापकृद्याति नरकं V. II., P. II., 209, 13.

पापानामनुरूपाणि V. II., P. II., 209, 14.

पापं निवेद्य विप्रेभ्यः V. II., P. II., 113, 5.

पापप्रसक्तास्तु यतः V. I., P. I., 84, 2.

पापरोग्यभिशस्तश्च॰ V. I., P. II., 351, 1.

पापं व्रतेन संछाद्य॰ V. I., P. I., 187, 13.

पापशेषात्तु भवति V. II., P. II., 253, 2.

पापेषु निरता नराः V. II., P. I., 6, 11.

पायसं कृसरं चैव V. II., P. II., 228, 3.

पापिष्ठं दुर्भगं चान्धं V. I., P. I., 221, 12.

पायसं शाकमन्नं वा V. II., P. I., 302, 1.

पारुच्छेपं च सामानि V. II., P. II., 159, 7.

पार्ण-राजत-ताम्राणि V. I., P. II., 391, 15.

पार्थिवानां हि पात्राणां V. II., P. I., 124, 11.

पारदारिकचौराणाम् V. II., P. II., 210, 11.

पारशर्य्यं पारिवित्त्यं V. II., P. II., 101, 8.

पारम्पर्यागतो येषां V. I., P. I., 152, 15.

पार्वणं कुरुते यस्तु V. I., P. II. 466, 7.

पार्वण चोत विज्ञेयं V. I., P. II., 299, 16.

पार्वणं त्वभिनिर्वर्त्य V. I., P. II., 470, 2.

पार्वणं तस्य कर्तव्यं V. I., P. II., 416, 17.

पार्वणेनैव विधिना V. I., P. II., 318, 7.

पारावत-कपोतौ च V. II., P. II., 388, 11.

पारिव्राज्यं गृहीत्वा तु V. I., P. II., 13, 2.

पारुष्यमनृतं V. II., P. II., 212, 18.

पारुष्यमनृतं चैव V. II., P. II., 212, 5.

पालनेनैव भूतानां V. I., P. I., 453, 6.

पालनेनैव भूतानां V. I., P. I., 452, 14.

पालनं विक्रयश्चैव V. II., P. II., 145, 2.

पालयिष्यति वृद्धत्वे V. I., P. II., 305, 7.

पालेवतैरातुकैश्च V. I., P. II., 370, 19.

पालाशं धारयेद्दण्डं V. II., P. I., 301, 2.

पालाशं पद्मपत्रं वा V. II., P. I., 434, 8.

पालाशेभ्योविना न स्युः V. I., P. II., 392, 18.

पालाश्यः समिधः कार्याः V. I., P. II., 40, 5.

पावनं सर्वभूतानां V. II., P. I., 248, 18.

पावमान्यः V. II., P. II., 157, 3.

पावमानीस्तथा कौत्सं V. II., P. II., 159, 2.

पाशच्छित्वा तु यस्तस्य V. II., P. II., 24, 4.

पाशाच्छित्वा तथा तस्य V. II., P. I., 24, 8.

पाषण्डानाश्रितानां च., V. II., P. I., 372, 14.

पाषण्डं पतितं व्रात्यं V. I., P. I., 330, 4.

पाषण्डयनाश्रिताःस्तेनाः V. II., P. I., 20, 17.

पाषाणैर्लगुडैः पाशैः V. II., P. I., 262, 1.

पाषाणैर्लोष्टकैर्दण्डैः V. II., P. I., 257, 16.

प्लावनं घृत-तैलानां V. II., P. I., 145, 1.

पांसुवर्षे दिशां दाहे V. I., P. I., 155, 6.

पिण्याकं सक्तवस्तक्रं V. II., P. II., 183, 1.

पिण्याकस्तानि निर्हन्ति V. II., P. II., 185, 4.

पिण्याकं च तथा चामं V. II., P. II., 183, 6.

पिण्याका-ऽऽचाम-तक्राम्बु- V. II., P. II., 182, 8.

पिण्याकं वा कणान्वापि V. II., P. II., 81, 16.

पिण्याकं मथितं चैव V. I., P. II., 377, 5.

पिताऽऽचार्यःसुहृन्माता V. I., P. I., 446, 15.

पिता नाम करोति V. I., P. II., 25, 19.

पितृक्रमादुदीर्येत V. I., P. II., 420, 12.

पितृगोत्रं कुमारीणां V. I., P. I., 358, 18.

पितॄणां तर्पणे पात्रं V. I., P. I., 354, 2.

पितॄणां द्विगुणांस्तिलैः V. I., P. II., 408, 7.

पितॄणां नाम-गोत्रेण V. I., P. II., 436, 3.

पितॄणां प्रीणनार्थाय V. I., P. I., 351, 5.

पितॄणामनृणश्चैव V. I., P. II., 105, 11.

पितॄणामासनस्थानात् V. I., P. II., 429, 7.

पितॄणां स्थानमाकाशं V. I., P. II., 439, 11.

पिता दद्यात् स्वयं कन्यां V. I., P. II., 79, 17.

पितृदारान् समारुह्य V. II., P. I., 321, 6.

पितृदारान् समारुह्य V. II., P. I., 311, 18.

पितृ-दैवजपार्थं तु V. I., P. I., 254, 8.

पितृ-दैव-मनुष्याणां V. I., P. II., 117, 15.

पितृ-दैव-मनुष्याणां V. I., P. I., 378, 3.

पितॄनुद्दिश्य विप्रेभ्यो V. I., P. II., 299, 7.

पितॄनुद्दिश्य विप्रांस्तु V. I., P. I., 388, 2.

पितॄन् दिव्यानदिव्यांश्च V. I., P. I., 357, 9.

पितॄन् भक्त्या तिलैः कृष्णैः V. I., P. I., 355, 8.

पितॄन् पितृगणांश्चापि V. I., P. I., 261, 11.

पितॄन्मातामहांश्चैव V. I., P. II., 465, 20.

पितॄन् सन्तर्पयेत् कृष्णैः V. I., P. I., 355. 5.

पितृपाकात् समुद्धृत्य V. I., P. II., 442, 13.

पितुः पितृगणस्थस्य V. I., P. II., 445, 13.

पितृपत्न्यामतीतायां V. I., P. II., 235, 1.
पितृपत्न्यः सर्वा मातरः V. II., P. I., 326, 8.
पितृपत्न्यः सर्वा मातरः V. II., P. I., 64, 4.
पितृपात्रेषु पिण्डेषु V. I., P. II., 300, 15.
पिता पितृव्यो भ्राता वा V. I., P. II., 84, 1.
पितुः पुत्रेण कर्तव्या V. I., P. II., 462, 4.
पिता-पुत्रविरोधेषु V. I., P. I., 137, 7.
पिता पुत्रस्य जातस्य V. I., P. II., 105, 6.
पिता पितामहश्चैव V. I., P. II., 58, 16.
पिता पितामहो भ्राता V. I., P. II., 80, 6.
पिता पितामहे यो ऽन्यः V. I., P. II., 457, 1.
पिता पितामहो यस्य V. II., P. I., 50, 20.
पिता पितामहो भ्राता V. I., P. II., 315, 14.
पिता पितामहो यस्य V. I., P. II., 356, 10.
पितृपूर्वे सुतः कुर्यात् V. I., P. II., 468, 18.
पितु पितामहःसाम्ना V. I., P. II., 338, 15.
पितुः पितृष्वसुः पुत्राः V. I., P. II., 62, 12.
पितृभ्य इदमित्युक्त्वा V. I., P. I., 389, 3.
पितृभ्यो ऽथ मनुष्येभ्यो V. I., P. I., 389, 2.
पितृभ्यःप्रत्यहं दद्यात् V. I., P. I., 359, 1.
पितृभिर्भ्रातृभिश्चैताः V. I., P. II., 111, 16.
पितृभ्यः स्थानमसि V. I., P. II., 411, 5.
पितृ-मातृ- V. II., P. II., 93, 19.
पिता माता गुरुर्भ्राता V. II., P. II., 231, 4.
पितृ मातृपरित्यागी V. II., P. I., 353, 1.
पितृ-मातृपराश्चैव V. I., P. II., 337, 13.
पितृ-मातृ-सुतत्यागः V. II., P. II., 102, 3.
पितृ-मातृ सुत-भ्रातृ-V. II., P. I., 356, 8.
पितृ-मातृसपिण्डैस्तु V. I., P. II., 464, 9.
पितृ-मातृष्वसृ- V. I., P. II., 64, 1.
पितामही पितृव्यस्त्री V. I., P. I., 332, 10.
पितामह्यादिभिःसार्धं V. I., P. II., 456, 4.
पितृयज्ञात्यये चैव V. I., P. I., 168, 13.
पितृयज्ञाहुतिं पाणौ V. I., P. II., 465, 2.
पिता रक्षति कौमारे V. II., P. I., 38, 2.
पिता रक्षति कौमारे V. II., P. I., 355, 6.
पितुर्गृहे तु या कन्या V. I., P. I., 131, 9.
पितुर्गृहे तु या कन्या V. II., P. I., 159, 3.

पितरौ चेन्मृतौ स्यातां V. I., P. II., 234, 15.

पितरौ च यदैकस्मिन् V. I., P. II., 468, 8.

पितुर्ज्येष्ठस्य V. I., P. II., 46, 15.

पितरो न प्रशंसन्ति V. I., P. I., 293, 15.

पितुर्भगिन्यां मातुश्च V. I., P. I., 332, 12.

पितुर्वा भजते शीलं V. I., P. II., 73, 21.

पितुरभावे सत्याचार्यः V. II., P. I., 68, 8.

पितरो यत्र पूज्यन्ते V. I., P. II., 466, 10.

पितुर्यस्य तु नाधानं V. II., P. I., 52, 17.

पितुर्वरस्य च ततां V. I., P. II., 245, 17.

पितरश्चैव साध्याश्च V. II., P. I., 218, 14.

पितरस्तेन तृप्यन्ति V. I., P. II., 416, 2.

पितरस्तस्य षण्मासं V. I., P. II., 427, 12.

पित्रादीन् मात्रादीन् V. I., P. I., 359, 9.

पित्र्यादिकं च वै सर्वं V. II., P. I., 481, 12.

पित्र्यब्राह्मणहस्ते स्यात् V. I., P. II., 414, 7.

पित्र्यमा निधनात्कार्यं V. I., P. II., 397, 9.

पित्र्यमन्त्रवर्जनम् V. I., P. II., 459, 10.

पित्र्ये यः पङ्क्तिमूर्धन्यः V. I., P. II., 414, 21.

पित्रोरनभिमान् धीर· V. I., P. II., 447, 8.

पित्रर्थं कल्पितं पूर्वम् V. I., P. II., 190, 13.

पित्रर्थं निर्वपेत् पाकं V. I., P. II., 442, 1.

पित्रोरुपरमे पुत्रः V. I., P. II., 468, 1.

पित्रोरुपरमे स्त्रीणाम् V. I., P. II., 247, 9.

पित्रोर्विवदमानो- V. II., P. II., 258, 6.

पित्रोराशौचमध्ये तु V. I., P. II., 291, 12.

पित्रा विवदमानश्च V. I., P. II., 350, 19.

पित्रोः श्राद्धे सम्प्राप्ते V. I., P. II., 468, 17.

पित्रोस्तु यावदाशौचं V. I., P. II., 291, 17.

पित्रोःस्वसरि तद्वच्च V. I., P. II., 251, 14.

पितृवत् पालयेत् पुत्रान् V. I., P. I., 335, 7.

पितृव्य- V. II., P. II., 93, 17.

पितृव्य-गुरु-दौहित्रान् V. I., P. II., 345, 10.

पितृव्यतनयस्यैव V. II., P. I., 328, 2.

पितृव्यदारगमने V. II., P. I., 325, 14.

पितृव्य-भ्रातृभार्या च V. II., P. I., 318, 14.

पितृव्यपुत्रान् सापत्नान् V. I., P. II., 354, 16.

पितृव्यपुत्रान् सापत्नान् V. I., P. II., 354, 13.

पितृव्य-मातामह-मातुल- V. II., P. I., 15. 11.

पितृव्य-सखि-शिष्यस्त्री V. II., P. I., 324, 15.

पितृव्यस्त्रीगमने V. II., P. I., 317, 14.

पितृवेश्मनि कन्यासु V. II., P. I., 461. 3.

पितृवंश्या मातृवंश्याः V. I., P. I., 360, 3.

पितुः शतगुणं दानं V. I., P. I., 186. 11.

पितुःशेषेण शुद्धिः स्यात् V. I., P. II., 267, 18.

पितृष्वसा मातुलानी V. II., P. I., 318, 7.

पितृष्वसारं मातुश्च V. II., P. I., 325. 18.

पितृष्वसृसुतां मातुलसुतां V. II., P. I, 337, 10.

पितुःसखीं तथा गत्वा V. II., P. I., 325. 12.

पितृंस्तु दक्षिणाग्रेषु V. I. P. I., 351, 12.

पितुः स्वसारं मातुश्च V. II., P. II., 317, 7.

पितृहा याति पैशाच्यं V. II., P. II., 248, 10.

पिण्डदःसप्तमस्तेषां V. I., P. II., 58, 13; 222, 13.

पिण्डांशोऽशहरश्चैषां V. II., P. I., 18, 3.

पिण्डानंतद्धि बालानां V. II., P. I., 303, 18.

पिण्डनिर्वपणं केचित् V. I., P. II., 429. 13.

पिण्डनिर्वपणं कुर्यात् V. I., P. II., 161, 1.

पिण्डालुकं च तुण्डीरं V. I., P. II., 378, 6.

पिण्डनिवृत्तिः V. I., P. II., 60, 6; 2, 1; 223, 4.

पिण्डानष्टौ समश्नीयात् V. II., P. I., 303, 19.

पिण्डयज्ञं चरुं होमम् V. I., P. II., 211, 17.

पिण्डावशिष्टमन्नं च V. I., P. II., 422, 6.

पिण्डसम्बन्धिनो ह्येते V. I., P. II., 58, 7.

पिप्पली मरिचं चैव V. I., P. II., 369, 14.

पिपीलिकाः कीट-पतङ्गकाद्याः V. I, P. I., 386, 5.

पिपीलिका तु मासांस्त्रीन् V. II., P. II., 266, 5.

पिपीलिकामध्यो वा V. II., P. I., 304. 5.

पिबेच्च नियताहारः V. II., P. II., 182, 3.

पिबेत् द्वादशवर्षाणि V. I., P. II., 189, 4.

पिबतो मेहतश्चैव V. II., P. II., 143, 17.

पिबतो यत्पतेत्तोयं V. I., P. I., 426, 8.

पिबेद्यदि हि तन्मोहात् V. I., P. I., 126, 6.

पिबेद्वा गोमूत्रयावकम् V. II., P. I., 406, 11.

पिधाय बुद्ध्या द्वाराणि V. I., P. II., 182, 5.

पिबन्ति देहिनःसार्वं V. I., P. I., 362, 14.

पिबन्ति ये नरा देवि V. II., P. II., 250, 15.

पिबन्ति शिरसो देवाः V. I., P. I., 263, 11.

पिशाचांश्च सुपर्णांश्च V. I., P. I., 356, 17.

पिशुनः कूटसाक्षी च V. I., P. II., 358, 19.

पिशुनाः क्रूरकर्माणः V. II., P. I., 210, 1.

पिशुना-ऽनृतिनोश्चैव V. II., P. I., 381, 7.

पिशुना-ऽनृतवादि-क्षतधर्मा- V. II., P. I., 388, 12.

पिशुनः पूतिनासः स्यात् V. II., P. II., 233, 4.

पिशुन-भ्रूणहन्तृभ्यां V. I., P. I., 182, 2.

पीडामप्रियकर्ता च V. II., P. II., 248, 1.

पीतोच्छिष्टं तु पानीयं V. II., P. I., 397, 17.

पीतं वैश्यस्य शूद्रस्य V. I., P. I., 264, 5.

पीतावशिष्टं तोयानि V. I., P. II., 425, 8.

पीतावशेषितं तोयं V. I., P. I., 426, 5.

पीतावशेषितं पीत्वा V. II., P. I., 440, 11.

पीत्वाऽपोऽध्येष्यमाणश्च V. II., P. II., 104, 13.

पीत्वा ऽऽपोशानमश्नीयात् V. I., P. I., 422, 12.

पीत्वाऽऽपोशानमश्नीयात् V. I., P. II., 424, 14.

पीत्वा प्रमादतो मद्यम् V. II., P. II., 78, 6.

पीतशेषं तु यत्किञ्चित् V. II., P. I., 397, 15.

पुण्यःकन्यागतः सूर्यः V. I., P. II., 321, 6.

पुण्यक्षेत्राभिगमनं V. II., P. II., 161, 14.

पुण्याक्षेपी V. II., P. II., 237, 13.

पुण्ये तिथौ मुहूर्ते वा V. I., P. II., 24, 11.

पुण्यतीर्थे गवां गोष्ठे V. I., P. I., 307, 10.

पुण्यस्य संक्षयात् पापी V. II., P. II., 264, 4.

पुण्यं देयं प्रयत्नेन V. I., P. I., 191, 18.

पुण्यान्यन्यानि कुर्वीत V. I., P. I., 169, 17.

पुण्यर्ग्भिरभिमन्त्र्याऽऽपो V. II., P. I. 170, 6.

पुण्याश्च विश्रुता नद्यः V. I., P. II. 133, 7.

पुत्रका इति होवाच V. I., P. I., 334, 8.

पुत्रः कुर्यात् पितुःश्राद्धं V. I., P. II., 462, 7.

पुत्रजन्म-विवाहादौ V. I., P. I. 300, 13; 404, 6.

पुत्रजीवमयी माला V. I., P. I 309, 2.

पुत्रदाराश्रयं प्राप्तो V. I., P. I. 485, 16.

पुत्रानुत्पाद्य V. I., P. II., 140, 1

पुत्रानायुस्तथाऽऽरोग्यम् V. I., P. II. 320, 7.

पुत्राःपञ्चभ्याम् V. I., P. II. 316, 19.

पुत्रं पुत्रगुणैर्युक्तं V. II., P. I. 46, 8.

पुत्रःपौत्रःप्रपौत्रो वा V. I., P. II. 461, 21.

पुत्राभावे तु पत्नी स्यात् V. I., P. II., 462, 5.

पुत्राभावे सपिण्डाः V. I., P. II., 290, 7.

पुत्राभावे सपिण्डास्तु V. I., P. II., 463, 6.

पुत्रो भ्राता-ऽथ वा ऋत्विक् V. I., P. I., 383, 12.

पुत्रमांसं वरं भोक्तुं V. I., P. I., 199, 13.

पुत्रवचापि वर्तेरन् V. I., P. I., 335, 8.

पुत्रैः शतहुताद्धोमात् V. I., P. I., 312, 3.

पुत्रं श्रैष्ट्यं च सौभाग्यं V. I., P. II., 312, 2.

पुत्रेषु भार्यां निःक्षिप्य V. I., P. II., 139, 8.

पुत्रस्तु स्थाविरे भावे V. II., P. I., 355, 7.

पुत्रस्य स्थाविरे भावे V. II., P. I., 355, 10.

पुत्रः स्थाविरभावे तु V. II., P. I., 38, 3.

पुनन्ति खलयज्ञेन V. I., P. II., 14, 4.

पुनात्यविधवा नारी V. II., P. I., 57, 19.

पुनाति वृषलस्यान्नं V. I., P. I., 298, 7.

पुनाति हेमहर्तारं V. II., P. II., 198, 5.

पुनःपाकमुपाश्नाय V. I., P. I., 439, 19.

पुनःपाते दशाहात् प्राक् V. I., P. II., 267, 11.

पुनर्गुणवते दद्यात् V. I., P. II., 90, 20.

पुनर्गुणवते दद्यात् V. I., P. II., 90, 20.

पुनराचम्य V. I., P. I., 421, 1.,

पुनर्दहनमन्त्रैश्च V. II., P. I., 71, 8.

पुनर्दारक्रियाऽभावे V. I., P. II., 151, 17.

पुनर्न च पिबेज्जातु V. II., P. II., 83, 10.

पुनरप्यपकृष्यन्ते V. I., P. II., 454, 16.

पुनर्भोजनमध्वानं V. I., P. II., 443, 19.

पुनर्भोजनमध्वानं V. I., P. II., 444, 2.

पुनर्भूः प्रथमा प्रोक्ता V. I., P. II., 57, 19.

पुनर्मामै- V. II, P. II., 48, 11.

पुनर्वसु-बुधोपेता V. I., P. I., 280, 17.

पुनश्च गोमयेनैव V. I., P. I., 273, 8.

पुनःशूद्रां गुरोर्गत्वा V. II., P. I., 333, 21.

पुनः षोडशाभिर्मन्त्रैः V. I., P. I., 368, 13.

पुनस्तपस्वी भवति V. II., P. II., 162, 5.

पुनःसन्दर्शनाय V. I., P. I., 375, 15.

पुनःस्तोमेनेष्ट्वा V. II., P. I., 11, 3.

पुनंस्तोमेनेष्ट्वा V. II., P. I., 12, 3.

पुनःस्वभवनं यान्ति V. I., P. II., 323, 20.

पुनः संस्कारमर्हन्ति V. II., P. I., 369, 20.

पुनःसंस्कृत्य चात्मानि V. II., P. I., 405, 7.

पुमान् पुंसोऽधिके शुक्रे V. I., P. II., 161, 16.

पुमान् स्याल्लक्षणैरेतैः V. I., P. II., 75, 20.

पुरा कल्पे कुमारीणां V. I., P. II., 83, 1.

पुराऽऽगतश्च सर्वेषां V. I., P. II., 94, 4.

पुरा जगाद वै मृत्युः V. I., P. II., 40, 8.

पुरोडाशं चरुं चैव V. I., P. II., 141, 15.

पुराणानां नरेन्द्राणाम् V. I., P. I., 285, 6.

पुराणसंहिताकर्ता V. I., P. I., 142, 7.

पुरोधाः शूद्रवर्णस्य V. II., P. II., 114, 9.

पुरूरवा-ऽऽर्द्रवौ चैव V. I., P. II., 403, 17.

पुरुषं कृष्णं V. II., P. II., 2, 9.

पुरुषं च ततः सत्यम् V. I., P. I., 366, 8.

पुरुषाणां कुलीनानां V. I., P. I., 456, 2.

पुरुषत्रयविख्यातैः V. I., P. II., 337, 2.

पुरुषे शेषविभवं V. I., P. I., 455, 6.

पुरुषोऽनृतवादी च V. II., P. II., 229, 4.

पुरुषोऽनृतवादी च V. II., P. II., 214, 6.

पुरुषव्याधि-V. II., P. II., 269, 17.

पुरुषव्रते V. II., P. II., 157, 6.

पुरुषाः शस्त्रहस्ताश्च V. I., P. II., 215, 1.

पुरुषसूक्तं वा V. I., P. I., 276, 1

पुरुषो यो जगद्बीजम् V. I., P. I., 367, 10.

पुरुषस्यैकस्यापि V. II., P. II., 139, 11.

पुरुषसूक्तं V. II., P. II., 157, 12

पुरस्तादजावयः V. II., P. I., 139, 15.

पुरस्ताद्देवताः सर्वाः V. I., P. I., 234, 4.

पुराऽस्तमयात् V. I., P. II., 3[illegible] 14.

पुरोहितं च कुर्वीत V. I., P. I., 465, 9.

पुरोहितं प्रकुर्वीत V. I., P. I., 465, 17.

पुलकाश्चैव धान्यानां V. I., P. I., 482, 14.

पुल्कसीगमनं कृत्वा V. II., P. I., 333, 18.

पुलिनेषु V. I., P. II., 307.

पुलस्त्येन यदुक्तं ते V. I., P. I., 142, 12.

पुलस्त्य-पुलहोद्गीताः V. I., P. I., 109, 8.

पुंश्चली-दांभिक-V. II., P. I., 388, 9.

पुंश्चल्यां योषितो बाल-V. II., P. II., 272, 4.

पुंश्चली-वानर-खरैर् V. II., P. I., 66, 7.

पुष्करं V. II., P. II., 202, 7.

पुष्करेऽप्यक्षयं श्राद्धं V. I., P. II., 304, 4.

पुष्करे वा कुरुक्षेत्रे V. I., P. II., 304, 16.

पुष्कलं फलमाप्नोति V. I., P. II., 339, 9.

पुष्टि पुण्ये V. I., P. II., 313, 19.
पुष्टि पुण्ये पितॄनर्चेन् V. I., P. II., 312, 13.
पुष्पाक्षतान्/कुश-तिलान् V. I., P. I., 269, 15.
पुष्पाणि वर्जनीयानि V. I., P. II., 393, 19.
पुष्प-धूप-सुगन्धादि V. I., P. II., 391, 18.
पुष्पापहृद् दरिद्रश्च V. II., P. II., 257, 5.
पुष्पापहारी V. II., P. II., 259, 10.
पुष्पैःपत्रैस्थाद्भिर्वा V. I., P. I., 372, 9.
पुष्प-मुल-फलानां च V. II., P. II., 110, 14.
पुष्प-मुल-फलैर्वापि V. I., P. II., 145, 9
पुष्पवत्स्वपि दारेषु V. I., P. II., 324, 16.
पुष्पाशी V. I., P. II., 114, 16.
पुष्यस्नानादिकं यत्तु V. I., P. I., 269, 1.
पुष्ये च हस्तनक्षत्रे V. I., P. II., 295, 13.
पुष्ये च जन्मनक्षत्रे V. I., P. I., 280, 3.
पुष्ये तु छन्दसां कुर्यात् V. I., P. II., 131, 19.
पुस्कोकिलत्वमाप्नोति V. II., P. II., 265, 10.
पुस्तकप्रत्ययाधीतं V. I., P. I., 151, 3.
पूगीफलानि मञ्जिष्ठा V. II., P. II., 118, 3.
पूजाकाले च होमे च V. I., P. I., 267, 14.
पूजितस्तेन राजेन्द्र V. I., P. I., 404, 3.
पूज्या भूषयितव्याश्च V. I., P. II., 111, 17; 115, 18.
पूजयेद्धव्य-कव्येन V. I., P. II., 345, 11.
पूजयेच्छ्राद्धकालेऽपि V. I., P. II., 401, 2.
पूजयित्वा यथाशक्ति V. I., P. II., 131, 11.
पूजयित्वा ततः पश्चात् V. I., P. I., 217, 9.
पूजयित्वा हरिं लक्ष्मीं V. I., P. II., 30, 15.
पूजयित्वाऽतिथीनिष्टान् V. I., P. I., 414, 12.
पूजयेत् पूजिते तस्मिन् V. I., P. I., 440, 6.
पूजयेदतिथिं सम्यक् V. I., P. I., 398, 18.
पूतिगन्धस्य V. II., P. II., 285, 5.
पूता भवतीति विज्ञायते V. II., P. I., 331, 6; 331, 11; 332, 13.
पूतस्तदहरेव स्यात् V. II., P. II., 75, 8.
पूर्वकस्य मृतस्यादौ V. I., P. II., 469, 19.
पूर्वाः क्रिया मध्यमाश्च V. I., P. II., 464, 11.
पूर्वाः क्रिया मध्यमाश्च V. I., P. II., 464, 3.
पूर्वजः स्नातकश्चर्त्विक् V. I., P. I., 332, 8.
पूर्वजन्मकृतं पापं V. II., P. II., 273, 17.
पूर्वेणाङ्गुलिपर्वणि V. I., P. I., 235, 17.

पूर्वेद्युरपरेद्युर्वा V. I., P. II., 360, 12.

पूर्वे निशीथात् ग्रहणं V. I., P. I., 437, 18.

पूर्वे परिग्रहस्तेषु V. I., P. II., 89, 5.

पूर्वमाज्याहुतीर्हुत्वा V. II., P. II., 281, 15.

पूर्वमेव परीक्षेत V. I., P. I., 404, 17.

पूर्वमेव परीक्षेत V. I., P. II., 336, 15.

पूर्वया-ऽऽवाहयेद्देवं V. I., P. I., 363, 3.

पूर्ववत् तर्पयित्वाऽथ V. I., P. II., 179, 16.

पूर्वं व्रतं गृहित्वा तु V. II., P. II., 196, 5.

पूर्ववद्मतिपूर्वं त्रिषु V. II., P. I., 97, 18.

पूर्वे विवाहाश्चत्वारः V. I., P. II., 88, 16.

पूर्वसङ्कल्पितं द्रव्यं V. I., P. II., 262, 12.

पूर्वां सन्ध्यामुपासीनः V. I., P. I., 300, 16.

पूर्वां सन्ध्यां जपंस्तिष्ठेत् V. I., P. I., 305, 11.

पूर्वेऽह्नि रात्रौ विप्राभ्यान् V. I., P. II., 361, 3.

पूयं चिकित्सिकस्यान्नं V. II., P. I., 378, 11.

पूरकः कुम्भको रेच्यः V. I., P. I., 262, 15.

पूरयेत् पात्रयुग्मं तु V. I., P. II., 405, 5.

पूर्णे चाऽनस्यनस्थ्नां तु V. II., P. I., 84, 7.

पूर्णे तु द्वादशे वर्षे V. II., P. II., 59, 13.

पूर्णे मासे जयेन्मृत्यं V. II., P. II., 281, 17.

पूर्णेऽपि कालनियमे V. II., P. I., 128, 8.

पूर्णयाऽऽहवनीये तु V. I., P. II., 159, 2.

पूर्णविंशतिवर्षेण V. I., P. I., 328, 14.

पूर्णाहुतिं वा जुहुयात् V. II., P. II., 43, 6.

पृच्छामि त्वां याज्ञवल्क्य V. I., P. II., 166, 11.

पृथक् चितिं समारुह्य V. II., P. I., 56, 11.

पृथक्त्वे तु कृते पश्चात् V. I., P. II., 330, 5.

पृथक्पाकेन वेत्यन्ये V. I., P. II., 441, 11.

पृथक् श्राद्धं तथा कुर्यात् V. I., P. II., 469, 12.

पृथक्सान्तपनद्रव्यैः V. II., P. I., 31, 3.

पृथिव्या ओषधयः V. I., P. I., 105, 7.

पृथिव्यां नास्ति तद्द्रव्यं V. I., P. II., 53, 5.

पृष्ठे च पद्मनाभं तु V. I., P. I., 267, 12.

पृष्ठवंशे च नाभ्यां च V. I., P. II., 37, 14.

पैठ्ये V. I., P. II., 314, 1.

पैतृष्वसेयीं भगिनीं V. I., P. II., 64, 11.

पैलवौदुम्बरौ वैद्यौ V. I., P. II., 34, 15.

शाचश्चातुरश्चैव V. I., P. II., 87, 19.
शून्यं साहसं द्रोहः V. I., P. I., 473, 4.
त्रिं प्रपौत्र दौहित्रम् V. I., P. I., 185, 14.
त्रोऽथ पुत्रिकापुत्रः V. I., P. II., 462, 14.
निर्भवश्च काणश्च V. I., P. II., 350, 12.
पौर्णमास्यां तथा दर्शे V. I., P. I., 288, 5.
पौर्णमास्यां पञ्चदश V. II., P. I., 300, 3.
पौर्णमास्यामुपेतस्तु V. II., P. I., 300, 19.
पौर्णमासीषु सर्वासु V. I., P. I., 192. 16.
पौरुषेण तु सूक्तेन V. I., P. I., 364 14; 378, 8.
पौरुषं सूक्तमावर्त्य V. II., P. II., 156, 6.
पौष्टिकानि मलघ्नानि V. II., P. I., 192, 12.
पौषमासस्य रोहिण्याम् V. I., P. II., 131, 15.
प्रकुर्यान्नं यथाशक्ति V. I., P. I., 401, 2.
प्रकीर्णमैथुनो जन्तुः V. II., P. II., 269, 14.
प्रकीर्णमैथुना ये च V. II., P. II., 272, 10.
प्रकल्प्या तस्य तैर्वृत्तिः V. I., P. I., 482. 18.
प्रकल्प्या तस्य तैर्वृत्तिः V. I., P. I., 282, 11.
प्रकाशयुक्तं यत् किञ्चित् V. II., P. II., 204, 7.
प्रकाशकृते V. II., P. II., 153, 6.
प्रकाशे च रहस्ये च V. II., P. II., 203, 3.
प्रक्षिप्य चाञ्जलिं सम्यक् V. I., P. I., 297, 11.
प्रक्षालितानि निर्दोषा- V. I., P. II., 384, 9.
प्रक्षालनजलं दर्भैः V. I., P. II., 416, 13.
प्रक्षालनेन त्वल्पानाम् V. II., P. I., 177, 8.
प्रक्षाल्य दन्तकाष्ठं वै V. I., P. I., 258, 5.
प्रक्षाल्य पाणी पादौ च V. I., P. I., 242, 2.
प्रक्षाल्य भक्षयेत् पूर्वं V. I., P. I., 252, 6.
प्रक्षाल्योरू मृदाद्भिश्च V. I., P. I., 263, 2.
प्रक्षाल्य सर्वकायं तु V. I., P. I., 272, 11.
प्रक्षाल्य हस्तौ पादौ च V. I., P. I., 251, 6.
प्रक्षाल्य हस्तपादादि V. I., P. II., 416, 12.
प्रख्यापनं प्रत्ययनं V. II., P. I., 450, 2.
प्रघर्षणं ततः कुर्यात् V. I., P. II., 430, 17.
प्रचेता नारदो योगी V. I., P. I., 108, 6.
प्रजातां चेत्कृच्छ्रपादं V. II., P. I., 337, 19.
प्रजानां परिरक्षार्थम् V. I., P. II., 257, 11.
प्रजानां रक्षणं कार्यं V. I., P. I., 467, 10.
प्रजानां रक्षणं दानम् V. I., P. I., 452, 6.

प्रजापति पितृ-ब्रह्म- V. I., P. I., 235, 10.

प्रजापतिं मनसा V. I., P. I., 420, 7.

प्रजापतिर्यज्ञानसृजत V. I, P. I., 161, 6.

प्रजापतिर्वा एकः V. I, P. I., 126, 6.

प्रजापतिर्वै स्वां V. I., P. II., 68, 13.

प्रजापतिर्हि वैश्याय V. I., P. I., 478, 10.

प्रजापतेर्हविर्हुत्वा V. I., P. I., 382, 19.

प्रजां मेधां पशुं पुष्टिं V. I., P. II., 318, 15.

प्रजामिष्टां यशः स्वर्गम् V. I., P. II., 326, 10.

प्रजा राजभयादेव V. I., P. I., 449, 13.

प्रजार्थं तु द्विजाग्र्याणां V. I., P. I., 136, 11.

प्रज्ञानैरपि विद्वद्भिः V. II., P. I., 211, 16.

प्रज्ञां यशश्च कीर्तिं च V. I., P. I., 300, 18.

प्रक्षाल्य वह्निं विधिवत् V. I., P. I., 311, 7.

प्रणवं तारकं ब्रूते V. I., P. II., 229, 4.

प्रणवेनार्घ्यम् V. I., P. I., 370, 6; 373, 17.

प्रणवेन तु संयुक्तं V. I., P. I., 293, 4.

प्रणवेन तथा हुत्वा V. II., P. I., 438, 1.

प्रणिपत्य च भक्त्या च V. II., P. I., 234, 14.

प्रणवो भूर्भुवःस्वर्हौं V. I., P. I., 295, 10.

प्रणव-व्याहृतियुतां V. I., P. I, 303, 9.

प्रतिकूलं गुरोः कृत्वा V. II., P. I., 40, 14.

प्रतिकूलं गुरोर्यस्तु V. II., P. II., 233, 8.

प्रतिगृह्य तु यः कन्यां V. I., P. II., 93, 10.

प्रतिगृह्य पुटेनैव V. I., P. II 146, 2.

प्रतिगृह्याऽप्रतिग्राह्यं V. II., P. I. 226, 4.

प्रतिगृह्य प्रशातव्यं V. II., P. I., 376, 6.

प्रतिगृह्येप्सितं दण्डम् V. I., P. II., 39, 3.

प्रतिग्रहाच्छुद्ध्यति जप्य-होमैः V. I., P. I., 196, 9.

प्रतिग्रहादन्नदोषात् V. I., P. I., 289, 13.

प्रतिग्रहा-ऽध्यापन- याजनानां V. I., P. I., 196, 7.

प्रतिग्रहनिमित्तं च V. I., P. I., 154, 16.

प्रतिग्रहनिमित्तं तु V. I., P. I., 196, 13.

प्रतिग्रहः प्रत्यवरः V. I., P. I., 195, 11.

प्रतिग्राहममिमां V. II., P. I., 225, 4.

प्रतिग्रहश्चिर्न स्यात् V. I., P. I., 199, 2.

प्रतिग्रहे सूनि-चक्रि- V. I., P. I., 199, 8.

प्रतिग्रहसमर्थोऽपि . V. I., P. I., 196, 3.

प्रातमहस्तु क्रियतं V. I., P. II., 195, 15.
प्रतिज्ञाय V. II., P. II., 237, 2.
प्रत्ता-ऽप्रत्तासु योषित्सु V. I., P. II., 246, 13.
प्रतुदान् जालपादांश्च V. I., P. II., 387, 7.
प्रतोदं वैश्या V. I., P. II., 98, 11.
प्रतिप्रणवसंयुक्तां V. I., P. I., 292, 6.
प्रतिपत्सु चतुर्दश्याम् V. I., P. I., 154, 20.
प्रतिपद्दर्श-षष्ठीषु V. I., P. I., 253, 6.
प्रतिपद्धनलाभाय V. I., P. II., 318. 8.
प्रतिपत्प्रभृतिष्वेकां V. I., P. II., 316, 12.
प्रतिपत्रं भवेद्यस्मात् V. I., P. II., 300, 16.
प्रतिपूरुषं V. II., P. II., 122, 4.
प्रतिमन्त्रं नमसा V. II., P. I., 299, 20.
प्रतिमांस्थानेषु V. I., P. I., 371, 13; 375, 15.
प्रतिमास्वल्पबुद्धीनां V. I., P. I., 367, 6.
प्रत्येकं तिलसंयुक्तान् V. II., P. II., 161, 17.
प्रत्येकं प्रत्यहं पीतैः V. II., P. II., 180, 8.
प्रत्येकं प्रेषयेत् प्रेष्यान् V. I., P. I., 391, 4.
प्रत्योङ्कारसमायुक्तः V. I., P. I., 292, 10.
प्रत्यक्शिराः प्रवासे च V. I., P. I., 441, 13.
प्रत्यङ्गानि पुनर्मौवा V. II., P. I., 265, 15.
प्रत्यङ्मुखस्तु पूर्वाह्णे V. I., P. I., 223, 3.
प्रत्युत्थाना-ऽभिवादाभ्यां V. I., P. I., 323, 14.
प्रत्यादित्यं प्रत्यनलं V. I., P. I., 224, 1.
प्रत्यादित्यं प्रत्यनलं V. II., P. II., 236, 3.
प्रत्यादित्यं न मेहेत V. II., P. II., 149, 1.
प्रत्याम्नाये गवां देयं V. II., P. II., 197, 13.
प्रत्याब्दिकं च शेषेषु V. I., P. II., 446, 7; 466, 14.
प्रत्यब्दं पार्वणेनैव V. I., P. II., 446, 23.
प्रत्यब्दं प्रतिमासं च V. I., P. II., 415, 14.
प्रत्यब्दं यो यथा कुर्यात् V. I., P. II., 454, 8.
प्रत्यब्दं यदुपाकर्म V. I., P. II., 132, 16.
प्रत्यावसितवर्णानां V. II., P. II., 11, 4.
प्रत्यूषश्च प्रभातश्च V. I., P. I., 357, 16.
प्रत्यहं V. II., P. II., 190, 1.
प्रतिरोद्धा गुरोश्चैव V. I., P. II., 350, 8.
प्रतिलोमप्रसूतानां V. II., P. I., 105, 1.
प्रतिलोमासु V. I., P. II., 120, 2.
प्रतिषेवं ब्रह्मचर्यं V. I., P. II., 322, 15; 47, 7.
प्रतिवयसः स्त्रियः V. I., P. II., 329, 16.
प्रतिवासरिको होमः V. I., P. II., 442, 9.

प्रतिश्रुत्यानृतं ब्रूयात् V. II., P. II., 43, 8.

प्रतिश्रुत्य द्विजेभ्यश्च V. II, P. II., 226, 2.

प्रतिश्रुत्याऽप्यधर्म- V. I., P. II., 90, 10.

प्रतिषिद्धक्रियासाध्यः V. I., P. I., 87, 7.

प्रतिषिद्धेषु सर्वेषु V. II., P. II., 116, 12.

प्रतिसंवत्सरं चैवम् V. I., P. II., 450, 2.

प्रत्यादित्यं न मेहेत V. I., P. I., 226, 5.

प्रथमेऽब्दे तृतीये वा V. I., P. II., 242, 11.

प्रथमे गर्भे V. I., P. II., 21, 5.

प्रथमं तु गुरोर्दानं V. I., P. I., 185, 11.

प्रथम-तृतीय-पञ्चम- V. I., P. II., 288, 5.

प्रथमे दिवसे देयाः V. I., P. II., 290, 1.

प्रथमे दिवसे रात्रौ V. II., P. II., 128, 16.

प्रथमे दिवसे षष्ठे V. I., P. II., 214, 15.

प्रथमादाश्रमाद्वापि V. I., P. II., 153, 4.

प्रथमा धर्मपत्नी स्यात् V. I., P. II., 118, 5.

प्रथमा प्रसूतिर्ज्ञेया V. I., P. I., 232, 8.

प्रथमं यत् स्पृशेद्बालः V. I., P. II., 28, 3.

प्रथमां विन्यसेद्वामे V. I., P. I., 367, 11.

प्रथमस्तप एव V. I., P. I., 56, 6.

प्रथमेऽहनि V. I., P. II., 317, 12.

प्रथमेऽहनि यः कुर्यात् V. I., P. II., 290, 17.

प्रथमेऽहनि यद्द्रव्यं V. I., P. II., 290, 21.

प्रथमेऽह्नि तृतीये वा V. I., P. II., 294, 13.

प्रथमेऽह्नि तृतीयेऽह्नि V. I., P. II., 448, 7.

प्रथमेऽह्नि त्रिरात्रं स्यात् V. II., P. I., 162, 5.

प्रदक्षिणं च कुर्वीत V. I., P. I., 321, 7.

प्रदक्षिणं तु देवानां V. I., P. II., 397, 18.

प्रदक्षिणं द्विजः कुर्यात् V. I., P. I., 372, 13.

प्रदक्षिणे पञ्चदशी V. I., P. I., 368, 10.

प्रदक्षिणं परीत्याग्निं V. I., P. II., 39, 4.

प्रदक्षिणमनुव्रज्य V. I., P. II., 443. 1.

प्रदक्षिणं समावृत्य V. I., P. I., 346, 8.

प्रदातृजन्मनक्षत्रे V. I., P. II., 295, 8.

प्रदत्तायां त्रिरात्रेण V. I., P. II., 245, 21.

प्रदद्यात् प्राङ्मुखः पिण्डान् V. I., P. II., 460, 7.

प्रदद्यात् परिहारांश्च V. I., P. I., 460, 7.

प्रदद्यात् मूर्धनि तथा V. I., P. I., 276, 6.

प्रदानं प्राभृती V. II., P. I., 157, 10.

प्रदानं यत्र सर्वेषां V. I., P. II., 330, 13.

प्रदानशीलो भवति V. I., P. II., 312, 15.

प्रदीयते च यदानं V. I., P. I., 180, 10.

प्रदाय शुल्कं गच्छेद्वा V. I., P. II., 93, 19.

प्रद्युम्नं चानिरुद्धं च V. I., P. I., 366, 12.

प्रदर्शनार्थमेतत्तु V. II., P. II., 255, 12.

प्रदेशिन्यङ्गुष्ठयोः V. I., P. I., 235. 15.

प्रदोष-पश्चिमौ यामौ V. I., P. I., 441, 1.

प्रदोषे न स्वधीयीत V. I, P. I., 157, 14,

प्रधानं वैदिकं कर्म V. I., P. I., 318, 7.

प्रधानं क्षत्रिये कर्म V. I., P. I., 339, 13 . 452, 3.

प्रधर्षयित्वा कामात्मा V. II., P. II., 265, 12.

प्रधर्षयति कामाद्यो V. II., P. II., 266, 3.

प्रपद्ये वरुणं देवम् V. I., P. I., 274, 13 ; 284, 10.

प्रपा-ऽऽराम-तडागादि V. I., P. I., 182, 11.

प्रपास्वरण्ये कटके च सौरे V. II., P. I., 112, 1.

प्रबद्धवैरा: शूरैर्ये V. I., P. II., 75, 1.

प्रभाते तिसृभिः V. I., P. II., 266, 22.

प्रभाते तिसृभिः V. I., P. II., 266, 14.

प्रभाते तु त्रिरात्रेण V. I., P. II., 267, 13.

प्रभृत्युक्तास्त्रयस्तेषां V. I., P. II., 58, 19.

प्रभुःप्रथमकल्पस्य V. I., P. II., 347, 5.

प्रभवेषु V. I., P. II., 307, 3.

प्रभासे V. I., P. II., 306, 4.

प्रमाणानि च कुर्वीत V. I., P. I., 460, 10.

प्रमाणमंगुलस्योक्तं V. I., P. II., 230, 1.

प्रमाणमङ्गुलस्योक्तं V. II., P. II., 35, 16.

प्रमाणं शौचसङ्ख्यायाम् V. I., P. I., 231, 13.

प्रमीतपितृकः पित्रा V. I., P. II., 456, 7.

प्रमीतौ पितरौ यस्य V. I., P. II., 467, 10.

प्रमीतस्य पितुः पुत्रैः V. I., P. II., 461, 18.

प्रमादात्तत आचम्य V. I., P. I., 278, 8.

प्रमादाद्य निःशङ्कम् V. I., P. II., 227, 18.

प्रमादवान् भिन्नवृत्तो V. II., P. II., 215, 2.

प्रमादश्च न कर्तव्यो V. II., P. I., 206, 13.

प्रमाप्य द्वादश V. II., P. II., 65, 6; 66, 13.

प्रमाप्य वैश्यं वृत्तस्थं V. II., P. I., 97, 2.

प्रमाप्य शूद्रं षण्मासान् V. II., P. I., 95, 7.

प्रमेही मूत्रकृच्छ्री च V. II., P. II., 271, 11.

प्रयागे V. I., P. II., 305, 13.

प्रयोगः कर्मयोगश्च V. I., P. I., 339, 18.

प्रयागादिषु तीर्थेषु V. I., P. I., 194, 18.
प्रयागवटशाखायां V. I., P. II., 228, 15.
प्रयच्छेन्नग्निकां कन्यां V. I., P. II., 78, 12.
प्रयुञ्जानोऽग्निशुश्रूषां V. I., P. II., 48, 12.
प्रयोजनमुपेक्ष्यैव V. I., P. I., 180, 5.
प्रयतःकृतशौचस्तु V. II., P. I., 302, 10.
प्रयातु भगवान् महापुरुषः V. I., P. I., 371, 11.
प्रयातु भगवानीशः V. I., P. I. 375, 13.
प्रयतो सूक्ष्मात्मा V., I., P. I., 272, 6.
प्रयतो विधिवत् कृत्वा V. II., P. I., 300, 21.
प्रयान्तु ते दानिमिदं मयान्नं V. I., P. I., 386, 7.
प्रयास्यतश्च सङ्ग्रामे V. I., P. II., 258, 17.
प्रवृत्तिरेषा भूतानां V. I., P. II., 389, 12.
प्रवृत्ते कृच्छ्रहोमादौ V. I., P. II., 256, 21.
प्रवृत्तचक्रतां चैव V. I., P. II., 312, 3.
प्रवृत्ते च निवृत्ते च V. I., P. II., 142, 9.
प्रवृत्ताशौचतन्त्रस्तु V. I., P. II., 291, 6.
प्रव्रज्यागतिमाप्नोति V. II., P. I., 56, 8.
प्रव्राजिता V. II., P. II., 265, 2.
प्रव्रजेत् ब्रह्मचर्येण V. I., P. II., 149, 13.
प्रव्रजत्येकृतोद्वाहः V. I., P. II., 149, 12.
प्रव्रज्योपनिवृत्तश्च V. I., P. II., 358, 20.
प्रव्रज्यावसितो राज्ञो V. II., P. II., 13, 6.
प्रव्रज्यावसिता यत्र V. II., P. II., 12, 13.
प्रविशेज्ज्वलनं दीप्तम् V. I., P. II., 228, 12.
प्रविशेद्भोजनार्थं तु V. I., P. I., 472, 2.
प्रविशेयुः समालभ्य V. I., P. II 293, 5.
प्रविशेत् संप्रदीप्ताग्नौ V. II., P. I., 346, 12.
प्रविश्यातिथिमेते वै V. I., P. I. 405, 16.
प्रविश्य सुसमिद्धेऽग्नौ V. I., P. I 379, 7.
प्रवासं गच्छता यस्य V. I., P. I 383, 16.
प्रवसेत् कार्यवान्विप्रो V. I., P. I. 312, 12.
प्रवासादिनिमित्तेषु V. I., P. II. 211, 14.
प्रशस्तशुद्धपात्रेषु V. I., P. I. 416, 1.
प्रशान्तमिव शुद्धाभं V. II., P. II., 215, 14.
प्रशस्य स्वस्ति चेत्युक्त्वा V. II., P. I., 375, 14.
प्रसक्ताङ्गुलिभिर्यत्र V. I., P. I., 423, 12.
प्रसज्जंश्चेन्द्रियार्थेषु V. II., P. I., 7, 20.
प्रसूतिका तु या नारी V. II., P. I., 167, 1.

प्रसूतां यस्तु वैश्यायां V. II., P. I., 339, 14.

प्रस्थधान्यं चतुःषष्टि- V. I., P. I., 316, 7.

प्रसिद्धव्यवहारं च V. I., P. I., 464, 12.

प्रसन्नो विपुलान् भोगान् V. I., P. I., 311, 2.

प्रसादान् मुच्यते जन्तुः V. I., P. I., 59, 16.

प्रसादश्च प्रकोपश्च V. I., P. I., 449, 7.

प्रसमीक्ष्याऽऽत्मना राजा V. I., P. I., 446, 8.

प्रस्रवणेषु V. I., P. II., 307, 4.

प्रस्रवे तु शुचिर्वत्सः V. II., P. I., 191, 8.

प्रस्रवं ष्ठीवनं वन्हौ V. II., P. II., 239, 2.

प्रस्विन्नपाणि-पादः स्यात् V. II., P. II., 261, 8.

प्रसह्य कन्याहरणं V. I., P. II., 85, 4.

प्रहर्षयेद्बलं व्यूह्य V. I., P. I., 459, 5.

प्राकृतानां तु सर्वेषां V. I., P. II., 207, 8.

प्राकृतः प्रतिसर्गोऽयं V. I., P. I., 95, 5.

प्राकसौमिकीः क्रियाः कुर्यात् V. I., P. I., 169, 14.

प्रागग्रेषु ततः स्थित्वा V. I., P. I., 291, 9.

प्रागग्रेषु सुरांस्तर्पेत् V. I., P. I., 351, 11.

प्रागात्मा मन्त्रिणश्चैव V. I., P. I., 474, 5.

प्रागुपनयनात् V. I., P. II., 29, 6.

प्रागेव ऽपररात्रे च V. I., P. II., 193, 9.

प्राग्वाग्ग्रहणात् V. I., P. II., 245, 9.

प्राग्दोहग्वा V. I., P. I., 347, 4.

प्राग्द्रवं पुरुषोऽश्नीयात् V. I., P. I., 421, 15.

प्राग्वा ब्राह्मेण तीर्थेन V. I., P. I., 234, 16.

प्राङ् नाभिच्छेदनात् माह्या V. I., P. II., 214, 9.

प्राङ्नाभिवर्धनात् पुंसः V. I., P. II., 22, 20.

प्राङ् नामकरणात् V. I., P. II., 280, 6.

प्राङ् नामकरणात्सद्यः V. I., P. II., 241, 17.

प्राङ्मुखो गुरुरासीनो V. I., P. II., 31, 1.

प्राङ्मुखो देवतीर्थेन V. I., P. II., 46?, 9.

प्राङ्मुखो देवतीर्थेन V. I., P. II., 460, 2.

प्राङ्मुखो नित्यमश्नीयात् V. II., P. I., 303, 1.

प्राङ्मुखान्स्थितां विप्रो V. I., P. I., 430, 2.

प्राचिनावीतिनां सम्यक् V. I. P. II., 397, 8.

प्राचीनावीती लेखां V. I., P. II., 431, 11.

प्राच्यां दिशि शिरः शस्तं V. I., P. I., 441, 8.

प्राजापत्यं V. II., P. II., 284, 2.

प्राजापत्यक्रियाशक्तौ V. II., P. II., 197, 4.

प्रजापत्यं चरेत्कृच्छ्रं V. II., P. I., 321, 12.

प्राजापत्यं चरेत्कृच्छ्रं V. II., P. I., 281, 3.

प्राजापत्यं चरेत् कृच्छ्रं V. II., P. I., 425, 13.

प्राजापत्यं चरेद्विप्रः V. II., P. II., 41, 17.

प्राजापत्यं चरेद्विप्रो V. II., P. II., 199, 13.

प्राजापत्यं चरेत्पश्चात् V. II., P. I., 71, 5.

प्राजापत्यं चरेन्मासं V. II., P. I., 252, 11.

प्राजापत्ये तु गामेकां V. II., P. II., 200, 7.

प्राजापत्ये तु गामेकां V. II., P. II., 200, 1.

प्राजापत्यां तदन्ते तान् V. I., P. II., 147, 7.

प्राजापत्ये तु पौष्णे च V. I., P. II., 325, 1.

प्राजापत्यं तु मिश्रके V. II., P. I., 423, 9.

प्राजापत्यं तु शूद्राणां V. II., P. I., 125, 3.

प्राजापत्य त्रयं कृत्वा V. II., P. I., 252, 15.

प्राजापत्येन कृच्छ्रेण V. II., P. II., 142, 2.

प्राजापत्येन कृच्छ्रेण V. II., P. I., 462, 2.

प्राजापत्येन तत्तुल्यं V. I., P. I., 260, 9.

प्राजापत्येन तीर्थेन V. I., P. I., 352, 5.

प्राजापत्यां निरूप्येष्टिं V. I., P. II., 155, 7.

प्राजापत्यां निरूप्येष्टिं V. I., P. II., 155, 16.

प्राजापत्यं नवश्राद्धे V. II., P. I., 423, 12.

प्राजापत्यं नवश्राद्धे V. II., P. I., 423, 1.

प्राजापत्येन शुद्ध्येत V. II., P. I., 336, 3.

प्राजापत्येन शुद्ध्येत V. II., P. I., 336, 2.

प्राजापत्येन शुद्ध्येत्तु V. II., P. I., 387, 12.

प्राजापत्येन शुद्ध्यति V. II., P. I., 335, 15.

प्राजापत्यं प्रकुर्वीत V. II., P. II., 118, 14.

प्राजापत्यं प्रकुर्वीत V. II., P. I., 327, 15; 333, 16.

प्राजापत्यं पराको वा V. II., P. I., 243, 9.

प्राजापत्यव्रतं गोवधे V. II., P. I., 242, 1.

प्राजापत्यविधानेन V. II., P. I., 334, 14.

प्राजापत्यं सान्तपनं V. II., P. II., 203, 4.

प्राजापत्यं सान्तपनं V. II., P. I., 324, 2.

प्राणान्तिकं च यत् प्रोक्तं V. II., P. II., 72, 8.

प्राणानात्मनि संयम्य V. II., P. II., 11, 16.

प्राणानां ग्रन्थिरसि V. I., P. I., 431, 20.

प्राणानां ग्रन्थिरसि V. I., P. I., 430, 15.

प्राणिनां सर्वभूतानाम् V. I., P. I., 430, 18.

प्राणानप्सु विरायम्य V. II., P. I., 445, 1.

प्राणानायम्य सम्प्रोक्ष्य V. I., P. I., 291, 12.

प्राणानां रक्षणार्थाय V. II., P. I., 415, 2.

प्राणिनां हिंसको नित्यं V. II., P. II., 220, 8.

प्राणा-ऽपान-समानानाम् V. I., P. I., 433, 11.

प्राणाय स्वाहेति V. I., P. I., 448, 3.

प्राणयात्रिकमात्रःस्यात् V. I., P. II., 186, 11.

प्राणयात्रिकमन्नं तु V. I., P. II., 188, 6.

प्राणायामं जले कृत्वा V. II., P. I., 66, 8.

प्राणायामत्रयं कृत्वा V. I., P. I., 264, 2.

प्राणायामत्रयं कृत्वा V. I., P. I., 291, 10.

प्राणायामत्रयं कुर्यात् V. II., P. I., 66, 16.

प्राणायामत्रयं कृत्वौ V. II., P. I., 426, 14.

प्राणायामत्रयं षट्कं V. II., P. II., 113, 18.

प्राणायामान् त्रिरभ्यस्य V. II., P. I., 419, 14.

प्राणायामैर्दग्धदोषाः V. I., P. I., 346, 12.

प्राणायामांश्च कुर्वीत V. I., P. I., 275, 11.

प्राणायामसहस्रेषु V. II., P. II., 115, 3

प्राणायामशतम् V. II., P. II., 109, 3.

प्राणायामशतं कृत्वा V. II., P. I., 425, 9.

प्राणायामशतं कृत्वा V. II., P. I., 67, 12.

प्राणायामशतं कृत्वा V. II., P. I., 418, 11.

प्राणायामशतं कार्यं V. II., P. II., 168, 14.

प्राणायामशतं कार्यं V. II., P. I., 44, 11.

प्राण्यङ्गे शाऽऽयसे कृतं V. I., P. II., 190, 2.

प्राण्यङ्गं मृगशावं च V. II., P. II., 248, 11.

प्राणैरपि प्रियान् पुत्रान् V. I., P. I., 333, 10.

प्राणं वा एते V. I., P. II., 99, 16.

प्राणस्य वै संम्राट्कामाय V. I., P. I., 174, 17.

प्राणिहिंसापरो जन्तु- V. II., P. II., 249, 12.

प्रातरुत्थाय नृपतिः V. I., P. I., 468, 11.

प्रातरुत्थाय यः पश्येत् V. I., P. I., 221, 13.

प्रातरुत्थाय यः पश्येत् V. I., P. I., 221, 11.

प्रातर्भुक्त्वा च यतवाक् V. I., P. I., 252, 8.

प्रातर्मध्याह्नयोः स्नानं V. I., P. I., 170, 10.

प्रातिलोम्येन जायन्ते V. I., P. II., 121, 6.

प्रातिलोम्येन यो याति V. I., P. II., 148, 4.

प्रातिलोम्यानुलोम्येन V. I., P. II., 125 16.

प्रातः शुक्लतिलैः स्नात्वा V. I., P. I., 283, 16.

प्रातः शतं V. II., P. II., 163, 15

प्रातः पादं चरेच्छूद्रः V. II., P. II., 173, 3.

प्रातः संक्षेपतः स्नानं V. I., P. I., 260, 2.

प्रातः स्नानं तदर्थं तु V. I., P. I., 268, 15.

प्रातःस्नानेन तत्सर्वं V. I., P. I., 259, 7.

प्रातः स्नानेन पापानि V. I., P. I., 259, 3.

प्रातःस्नानं प्रशंसन्ति V. I., P. I., 258, 17.

प्रातः स्नानसमारम्भं V. II., P. II., 190, 16.

प्रातःस्नायी भवेन्नित्यं V. I., P. I., 269, 12.

प्रातःसंध्यां सनक्षत्रां V. I., P. I., 297, 16.

प्रादेशान्नाऽधिका न्युना V. I., P. II., 39, 21.

प्रादेशमात्रं विज्ञेयं V. I., P. I., 257, 2.

प्रादेशमात्रं वा सूक्ष्म- V. I., P. II., 157, 17.

प्रार्थीते शत-साहस्रं V. I., P. I., 185, 18.

प्राप्ते तु द्वादशे वर्षे V. I., P. I., 131, 5.

प्राप्ते तु पञ्चमे वर्षे V. I., P. II., 30, 12.

प्राप्तो भवति तत्पुण्यम् V. II., P. II., 75, 12.

प्राप्तांश्च नाभिनन्देत V. I., P. II., 196, 12.

प्राप्य श्राद्धं तु कर्तव्यं V. I., P. II., 326, 9.

प्रातस्तु द्वादश मासा: V. II., P. II., 172, 16.

प्राप्नोति नरकं घोरं V. II., P. II., 209, 10.

प्राप्नोति पञ्चमे वर्षे V. I., P. II., 320, 8.

प्राप्नोति परमं स्थानम् V. I., P. II., 193, 3.

प्राप्नोति भृगुशार्दूल V. II., P. II., 260, 9.

प्राप्नोतु भवान् V. I., P. II., 402, 20.

प्राप्नोति यादृशीं बाधां V. II., P. II., 235, 6.

प्राप्नोति श्रेष्ठतां सत्सु V. I., P. II., 312, 16.

प्राप्नुवन्ति कुदेशे च V. II., P. II., 230, 2.

प्राप्नुवन्ति दुरात्मानो V. II., P. II., 246, 17.

प्राप्नुवानि इति V. I., P. II., 402, 20.

प्राप्यानुज्ञां विशेषेण V. I., P. I., 311, 19.

प्राप्य चान्ते ततश्चैव V. I., P. II., 182, 10.

प्राप्य देशं च कालं च V. II., P. I., 236, 14.

प्रायश्चित्तचतुष्कं च V. II., P. I., 232, 8.

प्रायश्चित्तप्रणेतारः V. II., P. I., 217, 11.

प्रायश्चित्तं च यत्प्रोक्तं V. II. P. II., 113, 7.

प्रायश्चित्तं यथाम्नातं V. II., P. II., 74, 9.

प्रायश्चित्तार्धमर्हन्ति V. II., P. II., 67, 8.

प्रायश्चित्तं चरेद्भ्राता V. II., P. II., 63, 12.

प्रायश्चित्तं न कुर्यात्स्ता V. II., P. I., 34, 5.

यश्चित्तं ततश्चीर्णे V. II., P. I., 345, 15.
यश्चित्तं प्रदातव्यं V. II., P. I., 235, 10.
यश्चित्तं तु निर्दिश्य V. II., P. I., 237, 8.
यश्चित्तैरपैस्येनः V. II., P. I., 4, 6.
यश्चित्तानि कारयेत् V. II., P. I., 353, 4.
यश्चित्त प्रदातव्यं V. II., P. II., 178, 6.
ायश्चित्तमकामानां V. II., P. I., 201, 10.
ायश्चित्तैः क्षयं याति V. II., P. II., 209, 18.
ायश्चित्तविहीना ये V. II., P. II., 210, 1.
ायश्चित्तमतः कार्यं V. II., P. II., 210, 4.
ायश्चित्त ततः कुर्यात् V. II., P. II., 112, 15.
प्रायश्चित्तमहोरात्रं V. II., P. II., 113, 14.
प्रायश्चित्तं यदाम्नातं V. II., P. I., 231, 14.
प्रायश्चित्तैरपैत्येनो V. II., P. I., 202, 6.
प्रायश्चित्तेऽध्यवसिते V. II., P. II., 75, 7.
प्रायश्चित्तं न दातव्यं V. II., P. I., 234, 18.
प्रायश्चित्तं समादिश्य V. II., P. I., 231, 10.
प्रायश्चित्तान्ते V. II., P. II., 6, 15.
प्रायश्चित्तं तु चरिते V. II., P. I., 387, 6.
प्रायश्चित्तं प्रकल्प्यं स्यात् V. II., P. I., 461, 5.
प्रायश्चित्तमकुर्वाणाः V. II., P. I., 4, 17.
प्रायेणाऽनृतवादित्वात् V. I., P. I., 8, 11.
प्रायो-ऽनाशक-V. I., P. II., 225, 3.
प्रायश्चित्तार्धमर्हन्ति V. II., P. I., 35, 15.
प्रायश्चित्तं गते गर्भे V. II., P. I., 346, 7.
प्रायश्चित्तं यथोद्दिष्टं V. II., P. I., 130, 11.
प्रायश्चित्तं स्मृतं तस्याः V. II., P. I., 151, 1.
प्रायश्चित्तविधानं च V. I., P. I., 135, 8.
प्रायश्चित्ती स विज्ञेयः V. I., P. I., 425, 14.
प्रायश्चित्तेन पूयेत V. I., P. I., 233, 2.
प्रायश्चित्तप्रवृत्तानां V. I., P. II., 257, 6.
प्रायश्चित्ती भवेच्चैव V. I., P. I., 301, 14.
प्रायश्चित्तं न सा कुर्यात् V. II., P. I., 346, 4.
प्रायश्चित्तं कथं तत्र V. II., P. I., 114, 2.
प्रायश्चित्तं प्रयच्छन्ति V. II., P. I., 222, 4.
प्रायश्चित्तमिदं प्रोक्तं V. II., P. I., 41, 15.
प्रायश्चित्तं यत् क्रियते V. II., P. I., 7, 10.
प्रायश्चित्ते यदा चीर्णे V. II., P. I., 214, 15.
प्रायश्चित्तैर्गुरुः शास्ता V. II., P. II., 210, 10.

प्रायश्चित्ते समुत्पन्ने V. II., P. I., 207, 2.
प्रायश्चित्तस्य पादं तु V. II., P. I., 257, 14.
प्रायशश्च समं चित्तं V. II., P. I., 3, 9.
प्रायो नाम तपः प्रोक्तं V. II., P. I., 3, 7.
प्रार्थयित्वा तु यो गां वै V. II., P. II., 238, 18.
प्रारब्धं कर्म विच्छिद्य V. II., P. II., 277, 3.
प्रारब्धशेषं विच्छिन्नं V. II., P. II., 277, 4.
प्राश्याज्ञातं सूनास्थं V. II., P. I., 407, 14.
प्राश्य मूत्रं पुरीषं वा V. II., P. I., 367, 7.
प्राश्य मूत्र-पुरीषाणि V. II., P. I., 367, 11.
प्राशयेत्पञ्चभिर्मन्त्रैः V. II., P. I., 390, 1.
प्रावृडृतौ यमः प्रेतान् V. I., P. II., 324, 4.
प्रासादेषु च ये देवि V. II., P. II., 263, 2.
प्रास्येदग्नौ तदन्नं तु V. I., P. II., 365, 4.
प्रास्येदात्मानमग्नौ वा V. II., P. II., 69, 4.
प्रास्येदात्मानमग्नौ वा V. II., P. I., 203, 10.
प्रियङ्गवः कोविदाराः V. I., P. II., 369, 2.
प्रियं च नानृतं ब्रूयात् V. I., P. II., 134, 2.
प्रियाणि चात्मनो यानि V. I., P. I., 377, 6.
प्रियां वाचम् V. I., P. I., 167, 7.
प्रियाला-ऽऽमलकैर्मुख्यैः V. I., P. II., 371, 3.
प्रीतिं भोगं च दण्डं च V. I., P. I., 453, 19.
प्रीयन्ते पितरश्चास्य V. I., P. II., 316, 4.
प्रेतत्वं चैव निस्तीर्णः V. I., P. II., 330, 2.
प्रेतत्वं जायते नूनं V. II., P. II., 221, 12.
प्रेतत्वं हि सदा तस्य V. I., P. II., 280, 4.
प्रेतानां तृप्तयेऽक्षय्यम् V. I., P. I., 419, 5.
प्रेतनिर्यासकश्चैव V. I., P. II., 351, 15.
प्रेतपात्रम् V. I., P. II., 455, 8.
प्रेते पितृत्वमापन्ने V. I., P. II., 464, 7.
प्रेताः पिशाचास्तरवः समस्ताः V. I., P. I., 386, 3.
प्रेतीभूतं द्विजं विप्रो V. I., P. II., 281, 2.
प्रेतं मनसा ध्यायन् V. I., P. II., 288, 2.
प्रेते राजनि सज्योतिः V. I., P. II., 252, 16.
प्रेतश्चेदाहिताग्निः स्यात् V. I., P. II., 452, 21.
प्रेतस्पर्शनसंस्कारे V. I., P. II., 275, 1.
प्रेतस्पृशो ग्रामं न V. I., P. II., 275, 4.
प्रेतस्योपरता पत्न्याः V. II., P. I., 56, 14.
प्रेतस्योदकनिर्वपणं V. I., P. II., 289, 9.
प्रेतहारैः समं तत्र V. I., P. II., 248, 10.

प्रेषमात्रं समुच्चार्य V. I., P. II., 149, 20.

प्रेष्यो ग्रामस्य राज्ञश्च V. I., P. II., 350, 7.

प्रोक्षणात्कथिता शुद्धिर् V. II., P. I., 185, 11.

प्रोक्षणेनैव शुद्ध्येत V. II., P. I., 185, 8.

प्रोक्षण-पर्यग्निकरण- V. II., P. I., 178, 11.

प्रोक्षणीभिस्त्रिभिर्भ्दग्भिः V. II., P. I., 66, 15.

प्रोत्साहकः सहायश्च V. II., P. II., 62, 13.

प्रोषिते कालशेषः स्यात् V. I., P. II., 233, 6.

प्रोषिते तु यदा पत्नी V. I., P. I., 315, 14.

प्रोषितोऽप्यात्मसंस्कारं V. I., P. I., 391, 4.

प्रौढपादो बहिःकक्षो V. I., P. II., 425, 6.

प्रौष्ठपदाऽपरपक्षे V. I., P. II., 317, 8.

प्रौष्ठपद्यामतीतायां V. I., P. II., 326, 8.

प्लवनोत्पवनाभ्यां च V. II., P. I., 144, 16.

प्लक्षं V. II., P. II., 202, 3.

फ.

फलकान्यथ वर्माणि V. I., P. I., 454, 13.

फलगुतीर्थे V. I., P. II., 306, 2.

फलगुपात्राणि च प्रशस्तानि V. I., P. II., 419, 1.

फलं ददाति स्वप्ने वा V. II., P. II., 276, 12.

फलैधः-कुसुमस्तेयम् V. II., P. I., 17, 12.

फलदानां तु वृक्षाणां V. II., P. II., 123, 10.

फलानि पिण्याकमथो V. II., P. I., 416, 11.

फलान्याहरतोऽपत्यं V. II., P. II., 264, 9.

फलोपल-क्षौम-सोम- V. I., P. I., 484, 8.

फल-पुष्पोपगान् V. II., P. II., 124, 10.

फलापहारी V. II., P. II., 259, 16.

फलमारभते देहं V. II., P. II., 277, 13.

फल-मूलाशनैर्मेध्यैः V. I., P. II., 390, 4.

फलैर्मासेन कथितः V. II., P. II., 181, 9.

फलवस्त्रं समाचष्टे V. I., P. I., 57, 5.

फलाशी V. I., P. II., 144, 4.

फलस्यानन्तता प्रोक्ता V. I., P. II., 417, 2.

फाल्गुनं वाऽथ चैत्रं वा V. I., P. I., 457, 8.

फाल्गुनस्य त्वमावास्या V. I., P. I., 156, 1.

फाल्गुनस्य त्वमावास्या V. I., P. II., 311, 14.

फेनपा उन्मत्तकाः V. I., P. II., 199, 10.

फेनप्रख्यः कथं नाम V. I., P. II., 292, 10.

ब.

बकं चैव बलाकां च V. I., P. II., 387, 9.

बक-बलाक- V. II., P. I., 81, 11.

बक-बलाक-हंस-प्लव- V. II., P. I., 406, 5.

बको भवति हृत्वाग्निं V. II., P. II., 254, 11.

बदर्यां च बिभर्ति तु V. II., P. II., 281, 2.

बद्ध्वर्याश्रममासाद्य V. I., P. I., 70, 3.

बध्वा वा वाससा क्षिप्रं V. II., P. I., 454, 17.

बध्नीयात्तस्सजीवं तु V. I., P. II., 37, 2.

बन्धुभिः परिभूताश्च V. II., P. II., 262, 5.

बन्धुवर्गे न भिक्षेत V. I., P. II., 163, 5.

बध्वाऽऽसनं नियम्यासून् V. I., P. I., 291, 14.

बलाक-प्लव-हंस-कंटक- V. II., P. I., 405, 19.

बलात्कारादिदुष्टस्त्री- V. I., P. II., 137, 1.

बलादपहृता कन्या V. I., P. II., 89, 8.

बल्वजाः पुण्डरीकाश्च V. I., P. I., 255, 13.

बल-वर्ष्म-प्रभावादि V. I., P. I., 128, 13.

बलं वासवे V. I., P. II., 314, 8.

बहुत्वादर्थजातानां V. I., P. I., 183, 9.

बहुत्वे योषितामेक- V. II., P. II., 272, 2.

बहूदकस्तु संन्यस्य V. I., P. II., 162, 12.

बहूदकास्त्रिदण्ड-V. I., P. II., 200. 2.

बहूदकः स विज्ञेयः V. I., P. II., 163, 4.

बहुदुर्गा महावृक्षा V. I., P. I., 457, 7.

बहुधा दृश्यते धर्मः V. I., P. I., 92, 8.

बहूनि चायुःकामस्य V. I., P. II., 38, 7.

बहूनां पश्यतां सोऽग्न. V. I., P. I., 426, 22.

बहूनां भुञ्जतां मध्ये V. I., P. I., 424, 6.

बहूनां विदुषां प्राप्तौ V. I., P. II., 300, 18.

बहून् वर्षगणान् घोरान् V. II., P. II., 242, 6.

बहुयाजकः V. II., P. II., 258, 8.

बह्वृचश्च त्रिसौपर्णः V. I., P. II., 341, 9.

बह्वृच्याः श्रवणर्क्षे तु V. I., P. II., 128, 4.

बह्वपत्यो न V. I., P. II., 317, 15.

बह्वप्रतिग्राह्यस्य वा V. I., P. I., 175, 12.

बह्वीर्गाः प्रतिजग्राह V. II., P. I., 415, 4.

बहुश्रुताश्च धर्मज्ञाः V. I., P. I., 178, 12.

बहुशुष्केन्धने चाग्नौ V. I., P. I., 316, 15.

बहिस्तूभयथापि स्मृतेराचाराच्च V. II., P. I., 201, 16.

बहिस्तावच्च निवसेत् V. II., P. I., 345, 14.

बहिः सूत्रं त्यजेद्विद्वान् V. I., P. II., 168, 16.

बहिः सन्ध्या दशगुणा V. I., P. I., 298, 3.

बहुस्याम् V. I., P. I., 103, 14.

बहुस्याम् V. I., P. II., 60, 1.

बान्धवो वा परो वाऽपि V. I., P. II., 261, 15.

बाधिर्यमुपयान्त्याशु V. II., P. II., 232, 9.

बार्हस्पत्यम् V. II., P. II., 157, 7.

बालिका-ऽक्षतयोन्योश्च V. I., P. I., 134, 6

बालकृच्छ्रं ततः कुर्वात् V. II., P. I., 121, 14; 123, 6.

बालाममात्रेऽपहृते V. II., P. II., 87, 12.

बालघ्नाश्च कृतघ्नाश्च V. II., P. I., 204, 9.

बालो जनित्रीं जनमी च बालं V. I., P. I., 363, 3.

बालातुरेषु भूतेषु V., I., P. I., 467, 6.

बाले देशान्तरस्थे च V. I., P. II., 229, 10.

बालानामजातदन्तानां V. I., P II., 243, 10.

बालानां शीक्ष्यमाणानाम् V. II., P. II., 240, 10.

बालापत्या तथा रोगी V. II., P. I., 125, 8.

बालापत्याश्च गर्भिण्यः V. II., P. I., 59, 5.

बालोऽपि विप्रो वृद्धस्य V. I., P. I., 334, 6.

बालोऽपि नावमन्तव्यो V. I., P. I., 448, 7.

बाले प्रव्रजिते चैव V. I., P. II., 232, 1.

बाले मृते सपिण्डानां V. I., P. II., 230, 12.

बालया वा युवत्या वा V. II., P. I., 37, 20.

बाल्ये पितुर्वशे तिष्ठेत् V. II., P. I., 355, 9.

बाल्ये वा दासभावेन V. I., P. I., 184, 9.

लैरनुपरिक्रान्तं V. II., P. I., 189, 12.

ल-वृद्धा-ऽऽतुराणां च V. II., P. II., 171, 5.

बाल-वृद्ध-रोगार्तानां V. I., P. I., 477, 14.

बाल-वृद्ध-स्त्रीणामर्धं V. II., P. I., 122, 5.

बालाश्च तरुणा वृद्धाः V. I., P. I., 281, 15.

बाले समानवयसि V. I., P. I., 334, 17.

बालस्यातुरस्य वा V. II., P. I., 68, 7.

बालसंवर्धनं त्यक्त्वा V. II., P. I., 58, 17.

बाहुजातोरुजातानां V. I., P. II., 154, 5.

बाहुभ्यां तु शतं स्यात् V. II., P. I., 73, 17.

बाहुभ्यां मनसा वाचा V. II., P. II., 160, 7.

बिडाल-काका-ऽऽखूच्छिष्टं V. II., P. I., 391, 11.

बिडाल-काक-नकुला-ऽऽखू- V. II., P. I., 392, 2.

बिडाल-मूषकोच्छिष्टे V. II., P. I., 391, 4.

बिभ्रज्जलपवित्रं वा V. I., P. II., 179, 12.

बिल्वके V. I., P. II., 305, 15.

बिल्वाऽऽमलक-मृद्वीका V. I., P. II., 369, 7.

बिल्वा-ऽश्वत्थादि यज्ञीय- V. I., P. II., 37, 1.

बीजिनश्च V. I., P. II., 62, 7.

बीजानामुप्तिविच्च स्यात् V. I., P. I., 478, 15.

बीजानां सम्पदं ब्रूहि V. II., P. II., 187, 9.

बुधे च श्रोषित् परिवर्जनीया V. I., P. I., 282, 4.

बुद्धिपूर्वं चेत् स्वयं V. II., P. I., 394, 2.

बुद्धिपूर्वं तु कृच्छ्राब्दं V. II., P. I., 117, 19.

बुद्धिपूर्वं प्रयत्नेन V. I., P. II., 230, 15.

बुद्धयेताऽरिप्रयुक्तां तु V. I., P. I., 472, 14.

बुभुक्षितेषु भृत्येषु V. II., P. II., 224, 10.

बुभुक्षमाणसं श्रान्तं V. I., P. I., 399, 4.

बृहस्पतिरकामयत V. I., P. I., 47, 13.

बृहस्पतिर्वै V. I., P. I., 48, 6.

बृहस्पतिसवेनेष्ट्वा V. II., P. II., 83, 6.

बौभिकादभिसम्बन्धात् V. I., P. II., 244, 3.

बौद्धान् पाशुपतान् जैनान् V. I., P. I., 279, 4.

ब्रह्मकूर्चाशिनौ भूत्वा V. II., P. II., 148, 7.

ब्रह्म-क्षत्र-विशां चैव V. I., P. I., 271, 4.

ब्रह्म-क्षत्रिय-विट्-शूद्राः V. I., P. II., 19, 5.

ब्रह्मगर्भवधे कृच्छ्रं V. II., P. I., 335, 6.

ब्रह्मजन्म हि विप्रस्य V. I., P. I., 334, 8.

ब्रह्मज्ञानं V. I., P. II., 192, 1.

ब्रह्मचारी V. I., P. II., 137, 6.

ब्रह्मचारिगतं भैक्षं V. II., P. I., 190, 13.

ब्रह्मचारि-गृहस्थ- V. I., P. II., 197, 4.

ब्रह्मचारि-गृहस्थ-V. I., P. II., 51, 11; 140, 8.

ब्रह्मचारी गृहस्थो V. I., P. II., 167, 9.

ब्रह्मचारी गृहस्थश्च V. I., P. II., 17, 7.

ब्रह्मचारी गृहस्थश्च V. I., P. II., 17, 10.

ब्रह्मचारी गृहस्थश्च V. I., P. II., 197, 1.

ब्रह्मघ्नः V. II., P. II., 247, 2.

ब्रह्मघ्ने देहि मे भिक्षाम् V. II., P. II., 59, 10.

ब्रह्मघ्नो वा कृतघ्नो वा V. II., P. II., 57, 18.

ब्रह्मघ्नाश्च सुरापाश्च V. I., P. II., 358, 2.

ब्रह्मघ्नस्तु वनं गच्छेत् V. II., P. II., 58, 8.

ब्रह्मचारी चेत् V. II., P. II., 126, 9.

ब्रह्मोज्झः V. II., P. II., 96, 10.

ब्रह्मोज्झता वेदनिन्दा V. II., P. I., 363, 10.

ब्रह्मोज्झं वेदनिन्दा च V. II., P. II., 57, 5.

ब्रह्मचारी जितक्रोधी V. II., P. II., 182, 2.

ब्रह्मचारिणः V. I., P. II., 278, 8.

ब्रह्मचारी न कुर्वीत V. I., P. II., 278, 1.

ब्रह्मचारी भवेन्नित्यं V. I., P. II., 145, 2.

ब्रह्मचारी भवेन्नित्यम् V. I., P. II., 100, 21.

ब्रह्मचारि-यतीनां च V. I., P. I., 416, 10.

ब्रह्मचारी व्रती च स्यात् V. II., P. II., 170, 6.

ब्रह्मचारी शुना दष्टः V. II., P. I., 67, 12.

ब्रह्मचर्यं च गार्हस्थ्यम् V. I., P. II., 153, 14.
ब्रह्मचार्याचार्यं V. I., P. II., 49, 2.
ब्रह्मचर्यं चरन् विप्रो V. II., P. II., 62, 6.
ब्रह्मचर्येण V. I., P. II., 104, 20; 150, 12.
ब्रह्मचर्येण वा कालं V. I., P. II., 51, 18.
ब्रह्मचर्यं तपो भैक्ष्यं V. I., P. II., 45, 1.
ब्रह्मचर्याविनियमो V. I., P. I., 388, 14.
ब्रह्मचर्यं दया क्षान्तिः V. II., P. II., 169, 8.
ब्रह्मचर्यमागमुप V. I., P. II., 17, 15.
ब्रह्मचार्येव पर्वाणि V. I., P. II., 99, 10.
ब्रह्मचर्याश्रमो V. II., P. I., 404, 2.
ब्रह्मचर्याश्रमादूर्ध्वं V. II., P. I., 230, 12.
ब्रह्मचर्यं स दुष्टात्मा V. II., P. I., 323. 22.
ब्रह्मचर्यं समाप्य V. I., P. II., 136, 16; 147, 19.
ब्रह्मचार्याहिताग्निश्च V. I., P. I., 308, 1.
ब्रह्मचार्याहरेद्भैक्ष्यं V. I., P. II., 41, 9.
ब्रह्मणा कथिताश्चैव V. I., P. I., 109, 2.
ब्रह्मणि स आत्मा V. I., P. I., 421, 7.
ब्रह्मणा चोदितो विष्णुः V. I., P. I., 113, 7.
ब्रह्माणं शङ्करं सूर्यं V. I., P. I., 365, 6.
ब्रह्मणश्च तथा विष्णोः V. I., P. I., 95, 14.
ब्रह्मणः सायुज्यं V. I., P. I., 350, 5.
ब्रह्माणं तर्पयेत् पूर्वं V. I., P. I., 356, 11.
ब्रह्मणोऽन्ते मुनिश्रेष्ठाः V. I., P. I., 95, 12.
ब्रह्मणे प्रजापतये V. I., P. I., 381, 8.
ब्रह्मणे ब्रह्मपुरुषेभ्यः V. I., P. I., 384, 5.
ब्रह्माणं मुनयः पूर्वं V. I., P. I., 113, 5.
ब्रह्माणं शङ्करं सूर्यं V. I., P. I., 365, 6.
ब्रह्मण्यता देव-पितृभक्तता V. I., P. II., 343, 8.
ब्रह्मान्वाधानमेतत्स्यात् V. I., P. II., 159, 3.
ब्रह्मादिस्तम्बपर्यन्तं V. I., P. I., 249, 16.
ब्रह्मदेयानुसन्तानो V. I., P. II., 342, 12.
ब्रह्मदेयापतिश्चैव V. I., P. II., 342, 13.
ब्रह्मदेयासुतश्चैव V.I., P. II., 341, 14.
ब्रह्मोद्याश्च कथाः कुर्युः V. I., P. II., 400, 16.
ब्रह्मविट् परिवित्तिश्च V. I., P. II., 350, 10.
ब्रह्मा देवानां V. I., P. I., 105, 16.
ब्रह्मदण्डहतानां च V. I., P. II., 224, 16.
ब्रह्मदण्डहता ये च V. II., P. I., 21, 11.
ब्रह्माग्नेये च सौम्ये च V. II., P. I., 426, 8.
ब्रह्मा मुरारिः त्रिपुरान्तकारिः V. I., P. I., 221, 1.
ब्रह्म प्रज्ञां च मेधां च V. I., P. I., 252, 12.
ब्रह्म प्रतिष्ठित्येतावत् V. II., P. II., 155, 13.

ब्रह्मबीजसमुत्पन्नो V. I., P. II., 218, 3.
ब्रह्मबीजसमुत्पन्नो V. II., P. I., 208, 11.
ब्रह्मबन्धौ च वदतं V. I., P. I., 189, 3.
ब्रह्मभावमिदं सूत्रं V. I., P. II., 168, 7.
ब्रह्मयज्ञे जपे चैव V. I., P. I., 257, 10.
ब्रह्मयज्ञेन यक्ष्यमाणः V. I., P. I., 344, 9.
ब्रह्मयज्ञप्रसिद्ध्यर्थं V. I., P. I., 350, 16.
ब्रह्मयज्ञेषु ये दर्भाः V. I., P. I., 255, 17.
ब्रह्मवादिन्यः V. I., P. II., 82, 12.
ब्रह्मवर्चसकामस्य V. I., P. II., 31, 10.
ब्रह्मवर्चसं सौम्ये V. I., P. II., 313, 18.
ब्रह्मवर्चस्विनः पुत्राः V. I., P. II., 86, 19.
ब्रह्मवर्चस्विनः पुत्रान् V. I., P. II., 316, 10.
ब्रह्मलोकमवाप्नोति V. I., P. II., 50, 13.
ब्रह्मा विश्वसृजो धर्मो V. II., P. II., 219, 1.
ब्रह्म-विष्णु-शिवादयाभिः V. I., P. I., 107, 9.
ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च V. I., P. I., 250, 3.
ब्रह्मैव सन् ब्रह्म- V. I., P. I., 290, 9.
ब्रह्मस्तेनावुभौ सम्यक् V. II., P. II., 147, 11.
ब्रह्मस्थापनमित्याश्च V. I., P. II., 75, 2.
ब्रह्मस्वहारिणश्चैते V. II., P. II., 219, 11.
ब्रह्महत्या V. II., P. II., 185, 10.
ब्रह्महत्या V. II., P. II., 92, 15.
ब्रह्महत्यापनोदाय V. II., P. II., 69, 8.
ब्रह्महत्यामवाप्नोति V. II., P. II., 149, 12.
ब्रह्महत्यामवाप्नोति V. I., P. II., 366, 20.
ब्रह्महत्याव्रतं कुर्यात् V. II., P. II., 83, 9.
ब्रह्महत्याव्रतं कुर्यात् V. II., P. I., 102, 10.
ब्रह्महत्याव्रतं वाऽपि V. II., P. I., 97, 6; 100, 11.
ब्रह्महत्यासमं ज्ञेयं V. II., P. II., 95, 12.
ब्रह्महत्या सुरापानं V. II., P. I., 15, 3.
ब्रह्माहुतिहुतं पुण्यम् V. I., P. I., 348, 13.
ब्रह्महा द्वादशाब्दानि V. II., P. II., 57, 11.
ब्रह्महाद्वादशाब्दानि V. II., P. I., 5, 12; 6, 4.
ब्रह्महा द्वादशाब्दानि V. II., P. II., 57, 5.
ब्रह्महा द्वादशाब्दानि V. II., P. II., 55, 9.
ब्रह्महा V. II., P. II., 72, 13.
ब्रह्महा V. II., P. II., 163, 5.
ब्रह्महा परिषज्ञातुमनाः V. II., P. II., 56, 10.
ब्रह्महा यावत्कालेन V. II., P. II., 42, 4.
ब्रह्महा विप्रमुच्येत V. II., P. II., 64, 14.

ह्मैव स विशेषः V. I., P. I., 153, 2.

ह्मणे V. II., P. II., 188, 4.

ह्मण- V. II., P. II., 135, 12.

ह्मणः V. II., P. II., 166, 13.

ह्मणो V. I., P. I., 46, 7.

ह्मणं कुशलं पृच्छेत् V. I., P. I., 325, 8.

ह्मणः क्षत्रियावैश्यस्तु V. I., P. I., 327, 7.

ाह्मणः क्षत्रियो वाथ V. I., P. II., 154, 16.

ाह्मण-क्षत्रिय-विशां V. II., P. I., 150, 9.

ह्मण-क्षत्रिय-विशः V. I., P. II., 40, 18.

ह्मण-क्षत्रिय-विशां V. I., P. I., 86, 1.

ह्मण-क्षत्रिय-विशां V. I., P. II., 189, 10.

ाह्मण-क्षत्रिय-विशां V. I., P. II., 40, 14; 95, 12.

ाह्मण-क्षत्रियो वैश्यः V. II., P. II., 241, 2.

ाह्मणः क्षत्रियो वैश्यः V. II., P. II., 241, 7.

ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः V. I., P. I., 133, 2.

ब्राह्मणी क्षत्रिया वैश्या V. II., P. I., 69, 1.

ब्राह्मणी क्षत्रिय-वैश्यसेवायाम् V. II., P. I., 348, 12.

ब्राह्मणः क्षत्रियं हत्वा V. II., P. I., 98, 6.

ब्राह्मणो ऽङ्गिरजो मौर्वो V. I., P. II., 439, 14.

ब्राह्मणे चाऽननूचाने V. I., P. II., 48, 17.

ब्राह्मणोच्छिष्टान्नमपां V. II., P. I., 393, 18.

ब्राह्मणोच्छिष्टभोजने V. II., P. I., 393, 12.

ब्राह्मणोच्छिष्टाशने V. II., P. I., 395, 9.

ब्राह्मणोच्छिष्टाशने V. II., P. I., 395, 12.

ब्राह्मणातिक्रमो नास्ति V. I., P. II., 347, 10.

ब्राह्मणात् क्षत्रियायां तु V. I., P. II., 120, 14.

ब्राह्मणी तु शुना दृष्टा V. II., P. I., 65, 12.

ब्राह्मणी तु शुना दृष्टा V. II., P. I., 65, 19.

ब्राह्मणो देवताः सर्वाः V. II., P. I., 135, 15.

ब्राह्मणाद्वधसम्प्राप्तौ V. II., P. I., 71, 3.

ब्राह्मणादीनामाशौचे V. I., P. II., 261, 17.

ब्राह्मणादीनामाशौचे V. II., P. I., 420, 4.

ब्राह्मणे दद्या पिण्डांस्तु V. I., P. II., 289, 15.

ब्राह्मणो दशरात्रेण V. I., P. II., 205, 1.

ब्राह्मणादिषु शूद्रस्य V. I., P. I., 137, 4.

ब्राह्मणानां कृत्यजातम् V. I., P. I., 444, 9.

ब्राह्मणानि न कल्पाश्च V. II., P. II., 159, 16.

ब्राह्मणानां द्विजैर्वाच्यम् V. I., P. II., 436, 41.

ब्राह्मणान् ज्ञापयेत् तत्र V. II., P. I., 253, 1.
ब्राह्मणेन V. II., P. II., 142, 6.
ब्राह्मणानां परीवादं V. II., P. II., 193, 12.
ब्राह्मणानां प्रवासित्वं V. I., P. I., 136, 12.
ब्राह्मणानां प्रसादेन V. II., P. II., 11, 5.
ब्राह्मणान् भोजयेत् V. I., P. II., 340, 5.
ब्राह्मणान्भोजयेच्छ्रक्त्या V. II., P. I., 254, 7.
ब्राह्मणान् भोजयित्वा च V. II., P. II., 161, 7.
ब्राह्मणानामयं धर्मो V. I., P. II., 155. 3.
ब्राह्मणेन वधे पापे V. II., P. I., 22, 19.
ब्राह्मणा नावमन्तव्याः V. I., P. I., 467, 1.
ब्राह्मणान्वयसम्भूतो V. II., P. II., 220, 7.
ब्राह्मणानां शतं सम्यक् V. I., P. I., 327, 3.
ब्राह्मणान् सप्त पञ्च वा V. I., P. II., 362, 3.
ब्राह्मणोपाश्रयो नित्यम् V. I., P. I., 480, 8.
ब्राह्मणं प्राहुरतिथिम् V. I., P. I., 399, 5.
ब्राह्मणो ब्राह्मणं V. II., P. II., 55, 15.
ब्राह्मणो ब्राह्मणीं गच्छेत् V. II., P. I., 44, 3; 328, 18.
ब्राह्मणो ब्राह्मणानां तु V. II., P. I., 231, 7.
ब्राह्मणो बन्धकीं गत्वा V. II., P. I., 332, 14.
ब्राह्मणो बैल्व-पालाशौ V. I., P. II., 34, 14.
ब्राह्मणं भिक्षुकं वाऽपि V. I., P. II., 401, 5.
ब्राह्मणभूम्यप- V. II., P. II., 93, 16.
ब्राह्मणभूम्यपहरणं V. II., P. I., 15, 10.
ब्राह्मणो मोक्षमन्विच्छन् V. I., P. II., 153, 5.
ब्राह्मणमनृतेन V. II., P. II., 150, 13.
ब्राह्मण-राजन्य-वैश्य- V. II., P. I., 348, 18.
ब्राह्मणैरपि भोक्तव्याः V. II., P. I., 431, 11.
ब्राह्मणैर्मन्त्रपूतैश्च V. II., P. I., 195, 2.
ब्राह्मणवृत्तिघ्नः V. II., P. II., 263, 9.
ब्राह्मणवशाविट्याः V., II., P. I., 98, 18.
ब्राह्मणो वेदमूलः स्यात् V. I., P. I., 153, 19.
ब्राह्मणैरभ्यनुज्ञातः V. I., P. II., 401, 6.
ब्राह्मणावसथाश्चैव V. I., P. I., 406, 16.
ब्राह्मणावसथान् सर्वान् V. II., P. II., 59, 4.
ब्राह्मणार्थे राजन्यः V. II., P. I., 420, 13.
ब्राह्मणश्रेयप्रेक्षापूर्वकं V. II., P. I., 329, 14.
ब्राह्मणश्चैव राज्ञा च V. I., P. I., 201, 5.

ब्राह्मणः शूद्रोच्छिष्टभोजने V. II., P. I., 392, 7.

ब्राह्मणः शूद्रोच्छिष्टाशने V. II., P. I., 365, 6.

ब्राह्मणः शूद्रनामेति V. II., P. II., 241, 9.

ब्राह्मणैः शिल्पिनिर्मन्त्रैः V. I., P. I., 465, 2.

ब्राह्मणेषु चरेद्भैक्ष्यम् V. I., P. II., 40, 12.

ब्राह्मणस्तु V. I., P. II., 98, 12.

ब्राह्मणस्तत्र शुक्लवासं V. II., P. I., 425, 2.

ब्राह्मणः स्नपर्यैस्तपश्चात् V. II., P. I., 121, 15.

ब्राह्मणस्तु शुना दष्टो V. II., P. I., 67, 1.

ब्राह्मणस्तु शुना दष्टो V. II., P. I., 68, 4.

ब्राह्मणे संस्कृतः V. I., P. II., 18, 1.

ब्राह्मणस्य V. I., P. II., 215, 18.

ब्राह्मणस्य V. II., P. II., 136, 8.

ब्राह्मणस्य V. II., P. II., 83, 12.

ब्राह्मणस्य क्षत्रिय-विट्-शूद्रेषु V. I., P. II., 220, 16.

ब्राह्मणस्य तथाऽऽशौचे V. II., P. I., 419, 5.

ब्राह्मणस्य तु विक्रेयं V. I., P. II., 12, 9.

ब्राह्मणस्याऽऽनुलोम्येन V. I., P. II., 95, 9.

ब्राह्मणस्य परित्राणात् V. II., P. II., 68, 10.

ब्राह्मणस्य प्रवक्ष्यामि V. II., P. II., 11, 7.

ब्राह्मणस्य रुजःकृत्वा V. II., P. I., 17, 5, 454, 1.

ब्राह्मणस्यैव शूद्रान्नम् V. II., P. I., 379, 15.

ब्राह्मणस्य व्रणद्वारे V. II., P. I., 127, 8.

ब्राह्मणस्य सितं वस्त्रं V. I., P. I., 264, 4.

ब्राह्मणस्य सपिण्डानां V I., P. II., 209, 18.

ब्राह्मणस्य सुरापस्य V. II., P. I., 444, 18.

ब्राह्मणस्वर्णहारी च V. II., P. II., 261, 7.

ब्राह्मणः स्वर्णहारी तु V. II., P. II., 167, 5.

ब्राह्मणं हत्वा द्वादश-V. II., P. I., 79, 2.

ब्राह्मण्यां V. II., P. II., 127, 9.

ब्राह्मण्यकामतो गत्वा V. II., P. I., 347, 10.

ब्राह्मण्यकामाद्गच्छेत्तु V. I., P. I., 348, 18.

ब्राह्मण्यां क्षत्रियाज्जातः V. I., P. II., 12, 13.

ब्राह्मण्यां क्षत्रियात्सुतः V. I., P. II., 121, 15.

ब्राह्मण्यां क्षत्रियात् सूतो V. II., P. I., 69, 15.

ब्राह्मण्येतान् यदा गच्छेत् V. II., P. I., 347, 12.

ब्राह्मण्यां त्र्यहमुपोष्य V. II., P. I., 332, 11.

ब्राह्मण्यात् सपदि भ्रष्टः V. II., P. II. 240, 17.

ब्राह्मण्यादेव हीयन्ते V. I., P. II., 164, 15.

ब्राह्मण्या द्वादशाहं स्यात् V. I., P. II., 109, 11.

ब्राह्मण्यां ब्राह्मणाज्जातः V. I., P. II., 118, 21.

ब्राह्मण्या भार्यया सार्द्धं V. I., P. I., 425, 17.

ब्राह्मण्यमपि सद्वृत् स्यात् V. II., P. II., 221, 11.

ब्राह्मण्यं यः परित्यज्य V. I., P. I., 149, 17.

ब्राह्मण्यं सकलं तस्य V. I., P. II., 169, 9.

ब्राह्मण्याः शिरसि वपनं V. II., P. I., 331, 4; 331, 9; 331, 13.

ब्राह्मण्या सह योऽभियात् V. I., P. I., 425, 11.

ब्राह्ममाग्नेयमुद्दिष्टं V. II., P. II., 15, 15.

ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय V. I., P. I., 220, 2.

ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय V. I., P. I., 220, 6.

ब्राह्मस्तु प्रथमस्तेषां V. I., P. II., 85, 9.

ब्राह्मीपुत्रः सुकृतकृत् V. I., P. II., 86, 15.

ब्राह्मी नैमित्तिको नाम V. I., P. I., 95, 3.

ब्राह्मान् यौनांश्च सम्बधान् V. I., P. II., 31, 17.

ब्राह्मी दैवस्तथैवार्षः V. I., P. II., 84, 8.

ब्राह्मादिषु विवाहेषु V. I., P. II., 457, 7.

ब्राह्मादिषु विवाहेषु V. I., P. II., 86, 18.

ब्राह्मादिषु विवाहेषु V. I., P. II., 63, 11.

ब्राह्मं तु मार्जनं मंत्रैः V. II., P. II., 15, 17.

ब्राह्मं तु मार्जनं मन्त्रैः V. II., P. II., 15, 3.

ब्राह्मादीनि तथाऽशक्तौ V. II., P. II., 17, 9.

ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय V. I., P. I., 219, 12.

ब्राह्मे मुहूर्ते बुद्ध्येत V. I., P. I., 219, 16.

ब्राह्ममेकमहः कल्पः V. I., P. I., 94, 4.

ब्राह्मैर्यौनैश्च सम्बन्धैः V. I., P. II., 350, 16.

ब्रूयरस्तु स्वधेत्युक्ते V. I., P. II., 437, 13.

भ.

भक्षयित्वातरुस्थाय V. I., P. I., 252, 2.

भक्षयित्वा तु तं ग्रासं V. II., P. II., 149, 7.

भक्षयित्वा तु तन्मोहात् V. I., P. II., 214, 5.

भक्षयन्तीं न कथयेत V. II., P. I., 248, 5.

भक्षयन्तीं न कथयेत् V. II., P. I., 246, 12.

भक्ष्याणां भक्षणे चैव V. I., P. I., 234, 1.

भक्ष्याभक्ष्यस्य वैषम्यात् V. II., P. I., 166, 2.

भक्ष्याः पञ्चनखास्त्वेते V. II., P. I., 408, 13.

भक्तं भीक्षुमथान्नञ्च V. II., P. II., 239, 13.

भक्ष्याभक्ष्याण्यनेकानि V. II., P. I., 461, 11.

भक्ष्याभक्ष्ये तथा पेये V. I., P. II., 29, 10.

भक्ष्य-भोज्यान्नस्य V. II., P. II., 111, 15.

भक्ष्य-भोज्यापहरणे V. II., P. II., 110, 13.

भक्ष्यं भोज्यमृवक्यां च V. I., P. II., 184, 2.

भक्ष्यं भोज्यं समं देयं V. I., P. II., 436, 17.

भक्ष्य-भोज्य- V. II., P. II., 112, 4.

भक्ष्यं भोज्यं च विविधं V. I., P. II., 419, 1.

भक्ष्यं मांसं समुद्दिष्टं V. II., P. I., 410, 1.

भगिनी-भागिनेयानां V. I., P. I., 186, 16.

नी मातुराप्तां च V. II., P. I., 318, 17.

नीं मातुराप्तां वा V. II., P. I., 321, 7.

न्यां संस्थितायां तु V. I., P. II., 252, 4.

नीसपत्न्यश्च भगिन्यः V. II., P. I., 326, 9.

भक्षस्तु कुण्डाशी V. II., P. II., 233, 10.

वते V. II., P. II., 187, 1.

वते महापुरुषाय V. I., P. I., 369, 12.

वतोऽयं V. I., P. I., 369, 14.

द्वेगकरोऽन्येषां V. II., P. II., 249, 4.

धीनस्य संन्यासम् V. I., P. II., 149, 18.

रोगे तथा स्वप्ने V. II., P. II., 49, 10.

भयं हत्वा च भूतानाम् V. I., P. II., 154, 11.

भरणं सर्वभूतानाम् V. I., P. I., 467, 8.

भर्तृगोत्रेण कर्तव्या V. I., P. II., 457, 8.

भर्तृगोत्रेण कर्तव्या V. I., P. II., 63, 12.

भर्त्राऽनुमरणं काले V. II., P. I., 58, 5.

भर्तुरर्थे हि या वित्तं V. II., P. II., 228, 10.

भर्तारं लङ्घयेद् या तु V. I., P. I., 129, 12.

भर्तुः शरीरशुश्रूषां V. I., P. II., 115, 13.

भर्तुर्व्यतिक्रमे कृच्छ्रम् V. II., P. I., 36, 14.

भर्तव्यास्ते महाराज V. I., P. I., 189, 7.

भर्तुः सौख्येन या नारी V. II., P. II., 228, 6.

भरद्वाजकृता ये च V. I., P. I., 109, 5.

भरद्वाजः क्षुधार्त्तस्तु V. II., P. I., 415, 3.

भवेद्याऽऽशौचमस्यर्थं V. I., P. I., 243, 6.

भवन्ति चेह काकाः स्युः V II., P.II., 228, 2.

भवन्ति नादृता यैस्तु V. II., P. II., 231, 5.

भवत्पूर्वं चरेद्भैक्ष्यम् V. I., P. II., 41, 14.

भवन्ति पितरस्तस्य V. I., P. II., 367, 17.

भवितारो नराः सर्वे V. I., P. I., 133, 5.

भवितव्यं भवद्भिश्च V. I., P. II., 365, 9.
भवत्वेतत्परिणतं V. I., P. I., 433, 10.
भवितव्यं नरेन्द्रेण V. I., P. I., 474, 4.
भवेत् स्फुटितपादस्तु V. II., P. II., 249, 11.
भवत्स्वेवाग्नौकरणहोमं V. I., P. II., 425, 12.
भवन्ति हि वृथा तस्य V. I., P. I., 250, 16.
भवद्भिः पितृकार्ये नः V. I., P. II., 361, 7.
भवेद्यदि सपिण्डानां V. I., P. II., 466, 18.
भवं देवं तर्पयामि V. I., P. I., 374, 6.
भवेद्विषयवैराग्यम् V. I., P. I., 59, 6.
भवन्मध्यं तु राजन्यो V. I., P. II., 41, 15.
भवेन्महीतलं यस्मात् V. I., P. I., 353, 11.
भवनस्यापतो भुवि V. I., P. II., 396, 18.
भवाय देवाय नमः V. I., P. I., 374, 9.
भवाय देवाय स्वाहेत्यादिभिः V. I., P. I., 375, 5.
भविष्यन्ति महाबाहो V. II., P. II., 162, 11.
भस्म क्षौद्रं सुवर्णं च V. II., P. I., 192, 6.
भस्म-गोमय-मृद्वारि-V. II., P. II., 195, 2.
भस्मच्छन्नो V. II., P. I., 166, 9.
भस्मनाऽद्भिर्मृदा चैव V. II., P. I., 175, 4.
भस्माम्बुना शुद्ध्यन्ति V. II., P. I., 176, 4.
भस्मना वाऽपि संस्पृश्य V. II., P. I., 143, 15.
भस्मना शुद्ध्यते कांस्यं V. II., P. I., 172, 1.
भस्मास्थीनि गृहीत्वा तु V. II., P. I., 22, 21.
भाण्डानि ग्रावशेषाद्भिः V. II., P. I., 145, 2.
भागधेयं श्रुतिः प्राह V. I., P. I., 364, 2.
भागद्वयं तु धर्मार्थं V. I., P. I., 190, 5.
भागिनेयीं द्विजो गत्वा V. II., P. I., 327, 13.
भागिनेयं विशेषेण V. I., P. II., 348, 13.
भागैः पृथक् पृथक् कुर्यात V. I., P. I., 272, 4.
भाजने भोजने चैव V. I., P. I., 416, 4.
भानु-भौमार्कि-भृगुषु V. I., P. II., 295, 14.
भार्गवा याज्ञवल्क्याश्च V. I., P. I., 109, 4.
भार्या-पुत्रविहीनाश्च V. II., P. I., 21, 18.
भार्या भर्तुर्मतेनैव V. II., P. I., 38, 13.
भार्या-भृतक-दासेभ्यः V. I., P. I., 422, 13.
भार्याया विक्रयश्चैषाम V. II., P. II., 103, 8.
भार्यारतः शुचिर्भृत्य-V. I., P. I., 481, 15.
भार्यां वैश्यां सकृद्गत्वा V. II., P. I., 322, 19.

वान्तरमभावी हि V. II., P. I., 9, 1.

विशुद्धुपपन्नस्य V. I., P. I., 59, 7.

वैरनिष्टैः संयुक्तः V. II., P. II., 215, 4.

विशुद्धिर्हरेर्भक्तिः V. I., P. II., 181, 11.

स्कारालोकना-ऽश्लील- V. I., P. II., 45, 15.

स्कारालोकनाश्लील- V. I., P. I., 445, 13.

सं च दत्त्वा दद्यात्ग्रासम् V. II., P. I., 79, 3.

क्षुकौ ब्रह्मचारी वा V. I., P. II., 400, 21.

भिक्षां च भिक्षवे दद्यात् V. I., P. I., 407, 5.

भिक्षां च भिक्षवे दद्यात् V. I., P I., 407, 1.

भिक्षाटनं जपः सन्ध्या V. I., P. II., 181, 18.

भिक्षाटनं जपं स्नानं V. I., P. II., 183, 18.

भिक्षाटनसमुद्योगात् V. I., P. II., 188, 14.

भिक्षेन भिक्षां प्रथमं V. I., P. II., 42, 6.

भिक्षापात्राविशुद्ध्यर्थम् V. I., P. II., 187, 16.

भिक्षां बन्धुभ्य आदाय V. I., P. II., 62, 10.

मात्रे गृहीते तु V. II., P. II., 16, 10.

मात्रेण यः प्राणान् V. I., P. II., 24, 11.

मासाय भुञ्जीत V. I., P. II., 162, 5.

भिक्षार्थी प्रविशेत् ग्रामं V. I., P. II., 186, 16.

भिक्षार्थमटनं यस्य V. I., P. II., 185, 13.

भिक्षार्थी विचरेत् ग्रामं V. II., P. II., 58, 10.

भिक्षाभैक्षभुजश्चापि V. I., P. II., 184, 16.

भिक्षां वै भिक्षवे दद्यात् V. I., P. I., 409, 12.

भिक्षां वा पुष्कलां वाऽपि V. I., P. I., 392, 5.

भिन्द्याच्चैव तडागानि V. I., P. I., 459, 9.

भिषक् च गरदश्चैव V. II., P. I., 387, 3.

भिषङ्मिथ्याप्रयोक्ता च V. II., P. I., 284, 14.

भुक्तं चेत् पार्वणश्राद्धे V. II., P. I., 426, 12.

भुक्तोच्छिष्टं बिडालादेः V. II., P. I., 391, 9.

भुंक्ते देही ततो भुंक्ते V. II., P. II., 277, 5.

भुक्तवत्स्वनाचान्तेषु V. I., P. II., 430, 10.

भुक्तवान् विहरेच्चैव V. I., P. I., 471, 14.

भुक्तवत्सु च विप्रेषु V. II., P. I., 244, 14.

भुक्तवत्सु तु विप्रेषु V. I., P. I., 414, 2.

भुक्तवत्सु च विप्रेषु V. I., P. I., 400, 14.

भुङ्क्ते स याति नरकं V. I., P. I., 215, 4; 376, 9.

भुक्त्वा चीभवतीदन्तान् V. II., P. I., 371, 5; 409, 11.

भुक्त्वाऽऽचामेद्यथोक्तेन V. I., P. I., 431, 4.

भुक्त्वा चैव प्रतिष्ठेत V. I., P. I., 433, 1.

भुक्त्वोच्छिष्टं तु काकानां V. II., P. I., 391, 8.

भुक्त्वोच्छिष्टं समादाय V. I., P. I., 430, 14.

भुक्त्वा तु क्षत्रियाशौचे V. II., P. I., 418, 18.

भुक्त्वाऽतोऽन्यतमस्यान्नं V. II., P. I., 372, 2.

भुक्त्वा तु सुखमास्थाय V. I., P. I., 438, 19.

भुक्त्वान्नं ब्राह्मणाशौचे V. II., P. I., 418. 7.

भुक्त्वा पञ्चनखानां च V. II., P. I., 371, 2.

भुक्त्वा पात्रं यतिर्नित्यं V. I., P. II., 192, 11.

भुक्त्वा पलाण्डुं लशुनं V. II., P. I., 408, 9.

भुक्त्वा पीत्वा चरेत् कृच्छ्रं V. II., P. I., 164. 2.

भुक्त्वा मासव्रतं कुर्यात् V. II., P. I., 410, 5.

भुक्त्वाऽऽर्द्रपाणिरम्भोऽन्त- V. I., P. I., 155, 5.

भुक्त्वा वार्धुषिकस्यान्नम् V. II., P. I., 379, 11.

भुक्त्वैषां षोडशश्राद्धं V. II., P. I., 424. 19.

भुक्त्वा सह ब्राह्मणेन V. II., P. I., 326, 4.

• भुञ्जीत V. I., P. II., 192, 3.

भुञ्जीत ग्राससमात्रं तु V. I., P. I., 428, 17.

भुञ्जीत चेत् स मूढात्मा V. I., P. I., 215, 7.

भुञ्जीतातिथिसंयुक्तः V. I., P. II., 441, 2.

भुञ्जते ते त्वघं पापाः V. I., P. I., 217, 2.

भुञ्जीत न वटा-ऽश्वत्थ- V. I., P. II., 191, 16.

भुञ्जतो मृत्युरायुष्यं V. I., P. I., 427, 9.

भुञ्जीत पर्णपुटके V. I., P. II., 192, 10.

भुञ्जीत विधिवद् विप्रो V. I., P. I., 427, 18.

भुञ्जीतावर्तनात् पूर्वं V. I., P. I., 435, 18.

भुञ्जीत सङ्कटे चेत्स्यात् V. I., P. I., 436, 10.

भुञ्जानोऽन्यतमस्यान्नम् V. II., P. I., 379, 5.

भुञ्जानमातुरं नार्हं V. I., P. I., 330, 7.

भुञ्जानो यदि पश्येत्तु V. I., P. I., 428, 11.

भुञ्जानो वर्धयेत् पापं V. II., P. I., 206, 11.

भुञ्जानेषु तु विप्रेषु V. I., P. I., 427, 5.

भुञ्जीयातां ततः पश्चात् V. I., P. I., 414, 3.

भुवं पुनर्वसौ V. I., P. II., 313, 19.

भुवि मूर्ध्नि तथाऽऽकाशे V. II., P. II., 15, 7.

भुवि भूतोपकाराय V. I., P. II., 387, 4.

भूतिकामैर्नरैर्नित्यं V. I., P. II., 112, 6.

भूतृणं शिग्रुकं चैव V. II., P. I., 403, 5.

भूतृण-शिग्रु-सर्षप V. I., P. II, 315, 1.

भूतादौ च तथाऽऽकाशो V. I., P. I., 96, 8.

भूतानि सर्वाणि तथाऽन्नमेतत् V. I., P. I., 386, 13.

भूतयज्ञः स वै प्रोक्तः V. I., P. I., 383, 2.

भूतलाच्चोद्धरेत्पात्रं V. I., P. II., 425, 5.

भूत्वा भवन्ति सर्पास्ते V. II., P. II., 226, 8.

भूत्वा वेतनभोक्तारो V. II., P. II., 228, 14.

भूभुजा सह भुक्त्वान्नं V. II., P. I., 396, 5.

भूमि कन्यापहर्ता च V. II., P. II., 222, 9.

भूमिदो भूमिमाप्नोति V. I., P. I., 190, 13.

भूमौ निक्षिप्य तं मासं V. II., P. II, 149, 6.

भूमिप्रदानं यः कुर्यात् V. II., P. II, 83, 9.

भूमि भित्त्वौषधीश्छित्त्वा V. I., P. II., 14, 3.

भूमि भूमिशयांश्चैव V. I., P. II., 4, 7.

भूम्यनृतम् V. II., P. II., 135, 13.

भूम्यपहारी V. II., P. II., 259, 12.

भूमिर्गमिरजो वायुर् V. II., P. I., 191, 3.

भूमिर्नद्यो नगाः शैलाः V. I., P. I., 128, 10.

भूमावपि हि लिप्तायां V. I., P. I., 432, 11.

भूमौ वीरासने युक्तः V. II., P. II., 191, 3.

भूमिष्ठमुद्धृतात्पुण्यं V. I., P. I., 285, 8.

भूमिष्ठमुद्धृतं वाऽपि V. I., P. I., 285, 12.

भूमिः सर्वत्र शुद्धा स्यात् V. II., P. I., 193, 5.

भूयं एव समाप्नोति V. II., P. II., 233, 6.

भूयोऽप्याचम्य कर्तव्यं V. I., P. I., 434, 9.

भूयांसं चाक्षय्यं V. I., P. I., 350, 4.

भूर्भुवः स्वर्महर्जनः V. I., P. I., 292, 9.

भूर्भुवः-स्वस्त्रयोलोकान् V. II., P. I., 236, 2.

भूशुद्धिर्मार्जनाद्दाहात् V. II., P. I., 193, 7.

भूस्तृणं शिग्रुकं चैव V. I., P. II., 142, 18.

भूसंस्कारादिसंयुक्ते V. I., P. II., 301, 19.

भूहर्ता नरकान् गत्वा V. II., P. II., 257, 7.

भृगुतुङ्गे V. I., P. II., 305, 16.

भृग्वग्निपतनैश्चैव V. I., P. I., 137, 5.

भृतकाध्यापकः क्लीबः V. I., P. II., 349, 1.

भृतकाध्यापनं कुर्यात् V. II., P. II., 123, 7.

भृतकाध्यापको यश्च V. I., P. II., 350, 13.

भृतकाध्यापनम् V. II., P. II, 100, 3.

भृतकाध्ययनाशनम् V. II., P. II., 100, 3.
भृताध्याध्ययनाशनम् V. II., P. I., 16, 9.
भृताध्ययनाशनं V. II., P. II., 101, 7.
भृत्यानां च भृतिं विद्यात् V. I., P. I., 479, 1.
भृत्य-पुत्र-कलत्रार्थी V. I., P. I., 355, 12.
भृत्यवर्गावृतो भुङ्क्ते V. I., P. II., 440, 10.
भृत्यांश्च तर्पयेच्छश्वत् V. I., P. II., 140, 20.
भैक्षचर्यामुपावृत्य V. I., P. II., 191, 20.
भैक्षार्थी विचरेद् ग्रामं V. II., P. II., 11, 3.
भैक्षप्रसक्तो हि यतिः V. I., P. II., 186, 7.
भैक्षं माधूकरं नाम V. II., P. II., 187, 4.
भैक्षं शूद्रादपि ग्राह्यं V. I., P. II., 189, 13.
भैक्षाग्निकार्ये त्यक्त्वा तु V. II., P. II., 131, 2.
भैक्ष्यं चैव समादाय V. II., P. II., 58, 12.
भैक्ष्यान्नमुपयुञ्जानो V. II., P. II., 116, 17.
भैक्ष्येण वर्तयेन्नित्यं V. I., P. II., 44, 1.
भैक्ष्येण व्रतिनो वृत्तिः V. I., P. II., 44, 2.
भैक्ष्यमाचरेत् V. I., P. II., 219, 5.
भैक्ष्यमवेक्षितं V. I., P. II., 43, 10.
भैक्ष्यान्नमुपभुञ्जानो V. II., P. I., 387, 10.
भैक्ष्याहारोऽग्निहोत्रिभ्यो V. II., P. II., 46, 1.
भोक्तव्यं तत्र पूर्वाह्णे V. I., P. I., 437, 17.
भोक्तव्यस्य फलस्यैव V. II., P. II., 277, 9.
भोगात्तामसतां याति V. II., P. I., 375, 10.
भोगं भंगुरमीक्षन्ते V. I., P. I., 62, 6.
भोगो मोक्षश्च सिद्धिश्च V. I., P. I., 377, 4.
भोगांश्च दद्याद्विप्रेभ्यो V. I., P. I., 466, 3.
भोजनं चोरयित्वा तु V. II., P. II., 256, 3.
भोजने चैव दाने च V. I., P. I., 187, 2.
भोजनात् किंचिदन्नाग्रं V. I., P. I., 419, 2.
भोजनं तु न निःशेषं V. I., P. I., 422, 16.
भोजनं तु न निःशेषं V. I., P. II., 415, 20.
भोजने दन्तलग्नानि V. I., P. I., 243, 3.
भोजने नोपयुञ्जीत V. I., P. II., 382, 2.
भोजने पतितान्नस्य V. I., P. I., 168, 15.
भोजनाभ्यञ्जनाद्दानात् V. I., P. II., 12, 3.
भोजनाभ्यञ्जनाद्दानात् V. I., P. II., 12, 3.
भोजनार्थे हि ते शंसन् V. I., P. I., 406, 3.
भोजने विघ्नकर्ताऽसौ V. I., P. I., 427, 6.

भोजने वर्तुलः प्रोक्तः V. I., P. I., 257, 11.

भोजनस्य प्रशस्तेषु V. I., P. II., 430, 2.

भोजने हवने दाने V. I., P. I., 241, 17.

भोजयेचाऽऽगतान् काले V. I., P. I., 395, 8.

भोजयेत्संस्कृतान्नेन V. I., P. I., 414, 7.

भोजयेत्सुसमृद्धोऽपि V. I., P. II., 363, 20.

भोजयेत् सुसमृद्धोऽपि V. I., P. II., 364, 10.

भोजयेत् सह भृत्यैस्तौ V. I., P. I., 400, 16.

भोजयस्य वाऽप्ययं V. I., P. II., 364, 18.

भोजयव्यस्त्वथवर्णं V. I., P. II., 338, 17.

भ्यान्ता गृहस्थस्य V. I, P. I., 136, 8.

भ्याना नापितश्चैव V. II., P. I., 431, 3.

ः शब्दं कीर्तयेदन्ते V. I., P. I., 322, 18.

तिकं चात्मनश्चान्ते V. II., P. II., 156, 15.

मार्क-मन्वन्तरेषु V. I., P. II., 295, 6.

मिकैस्ते समा ज्ञेयाः V. I., P. I., 245, 6.

जेन न सभामध्ये V. I., P. I., 154, 4.

भावेक्षितमुदक्या- V. II., P. I., 389, 1.

हत्या पितुस्तस्याः V. I., P. I., 131, 10; 139, 10.

भ्रूणहत्यामवाप्नोति V. I., P. II., 100, 6.

भ्रूणहत्यामवाप्नोति V. II., P. I., 342, 8.

भ्रूणहत्यासमं पापं V. I., P. II., 7, 11.

भ्रूणहा स्विन्नहस्तः स्यात् V. II., P. II., 249, 16.

भ्रातृभार्या च दुर्बुद्धिः V. II., P. II., 265, 9.

भ्रातृभार्या तु पापात्मा V. II., P. II., 226, 11.

भ्रातृभार्योपसंङ्ग्राह्या V. I., P. I., 328, 9.

भ्रात्रे भगिन्यै पुत्राय V. I., P. II., 329, 10.

भ्रातृश्चैव कनिष्ठस्य V. II., P. I., 327, 8.

भ्रातुःसहोदरो भ्राता V. I., P. II., 462, 9.

भ्रामरी-गण्डमाली च V. I., P. II., 351, 4.

म.

मङ्गल्यं दीर्घवर्णान्तम् V. I., P. II., 25, 13.

मङ्गल्यं ब्राह्मणस्य स्यात् V. I., P. II., 25, 8.

मस्तकं शुक्लवस्त्रं च V. I., P. II., 184, 7.

मण्डूक-नकुलौ हत्वा V. II., P. I., 86, 14.

मण्डनार्थं शिखिनो V. I., P. II., 29, 2.

मण्डलान्युपजीवन्ति V. I., P. I., 415, 4.

मण्डलब्राह्मणं रुद्रं V. II., P. II., 159, 4.

मन्त्राकाङ्क्षाबलेनेन्द्र- V. I. P. I., 300, 5.
मन्त्रेण रुद्रगायत्र्या V. I., P. I. 372, 7.
मन्वादि तर्पणैर्वापि V. I., P. II., 258, 18.
मन्त्रपूतं जले स्नानं V. I., P. I., 270, 14.
मन्त्र-ब्राह्मणविधैव. V. I., P. II., 341, 13.
मन्त्रमुच्चारयेद्वाचा V. I., P. I., 304, 5.
मन्त्रयेत् परमं मन्त्रम् V. I., P. I., 433, 14.
मन्त्रार्थज्ञो जपन् जुह्वन् V. I., P. I., 153, 18.
मन्त्रार्थं मन्त्रतो बुद्ध्वा V. I., P. I., 300, 4.
मन्त्रवर्जं हि V. I., P. II., 453, 17.
मन्त्रवत्प्राशनं चास्य V. I., P. II., 22, 21.
मन्त्रैर्वैष्णव-रौद्रैस्तु V. I., P. I., 365, 2.
मन्त्रैः शाकलहोमीयैः V. II., P. II., 165, 10.
मन्त्रेषु कर्माणि V. I., P. I., 164, 15.
मन्त्रैस्तु विविधैः सौरैः V. I., P. I., 297, 2.
मन्त्रपूतं स्थितं कार्ये V. I., P. II., 38, 11.
मन्त्रस्य देवतायास्तु V. I., P. I., 316, 5.
मन्त्राभिगमयावी च V. I., P. I., 316, 18.
मकरे चाट्टहासे च V. I., P. I., 195, 2.
मघः V. II., P. II., 190, 1.
मघासु कुर्वतः श्राद्धं V. I., P. II., 325, 7.
मघायां पिण्डदानेन V. I., P. II., 327, 2.
मघासु स्वजनश्रेष्ठ V. I., P. II., 312, 14.
मज्जानं V. II., P. II., 72, 3.
मज्जान्तं जुहुयाद्वापि V. II., P. II., 10, 8.
मज्जमानस्य संसारे V. II., P. I., 12, 11.
मठाधिपत्यं यो देवि V. II., P. II., 233, 3.
मणि-काञ्चनदर्भैर्वा V. I., P. I., 354, 11.
मणि-वासो-V. II., P. II., 116, 7.
मणि मुक्ता-V. II., P. II., 112, 8
मणि-मुक्ता-प्रवालानां V. II., P. II., 111, 2.
मणि-मुक्ता-प्रवालानि V. II., P. II. 254, 1.
मणि-मुक्ता-प्रवालानां V. I., P. I. 478, 13.
मणि-मुक्ता-प्रवालानि V. II., P. II. 260, 6.
मणिमयानामङ्गिरव V. II., P. I 175, 17.
मतङ्गवाप्याम् V. I., P. II., 306, 19
मत्त-क्रुद्धा-ऽऽतुराणां च V. II., P. I 389, 5.
मतिपूर्वं चेत् पराकः V. II., P. I 393, 17.
मतिपूर्वं प्राजापत्यं V. II., P. I 393, 15.
मतिपूर्वं हते तस्मिन् V. II., P. I 14, 4; 201, 7.
मत्प्रसादसमुत्सन्दिग्धा V. I., P. I 142, 10.
मत्या गत्वा पुनर्भार्यां V. II., P. I 322, 7.

त्वा चान्द्रायणं कुर्यात् V. II., P. I., 372, 16.
त्योच्छिष्टं द्विजो भुक्त्वा V. II., P. I., 394, 15.
त्वा त्रिरात्रं कुर्वीत V. II., P. I., 379, 18.
त्वा भुक्त्वा चरेत् कृच्छ्रं V. II., P. I., 372, 3; 376, 6.
मत्वाऽभ्यासे तथा कुर्यात् V. II., P. I., 419, 9.
मत्वाऽभ्यासे तथा कुर्यात् V. II., P. I., 373, 2.
मत्या मद्यममत्या वा V. II., P. II., 81, 11.
मत्स्य कच्छप-मण्डूकाः V. I., P. I., 271, 1.
मत्स्य-कूर्माकृतिं वाऽपि V. I., P. I., 267, 1.
मत्स्याशान् विड्वराहांश्च V. I., P. II., 387, 1.
मत्स्याशांश्च तथा मत्स्यान् V. II., P. I., 409, 2.
मत्स्यान् धानाः पयो मांसं V. I., P. I., 202, 14.
मत्स्य-मांस-V. II., P. II., 120, 2.
मत्स्यांश्च कामतोऽजग्ध्वा V. II., P. I., 407, 10.
मत्सरी V. II., P. II., 258, 12.
मत्सरी विट्कृमिश्चैव V. II., P. II., 227, 5.
मद्यानुगत-V. II., P. II., 138, 5.
मद्यं पीत्वा V. II., P. II., 166, 7.
मद्यपानरता ये तु V. II., P. II., 251, 6.
मद्याऽसाधुवृत्ता च V. I., P. II., 113, 12.
मद्यमेव सुरां पीत्वा V. II., P. II., 79, 8.
मद्यविक्रयिणो ये च V. II., P. II., 250, 14.
मद्यव्यसनिनो ये च V. II., P. II., 250, 12.
मद्यपश्च कदर्यश्च V. I., P. II., 369, 6.
मद्यपस्त्री-V. II., P. II., 101, 1.
मधूत्थं चैव माध्वीकं V. II., P. II., 79, 3.
मधूत्थं सैरिमारिष्टं V. II., P. II., 77, 18.
मधूदके पयोविकारे V. II., P. II., 142, 18.
मधु हंसः पयः काकौ V. II., P. II., 254, 4.
मधु हंसः पलं गृध्रः V. II., P. II., 255, 10.
मधुरोहं तुहेद्राड्ं V. I., P. I., 461, 3.
मधु-मांसा-ऽञ्जनोच्छिष्ट-V. I., P. II., 45, 14.
मधु-मांसा-ऽञ्जनोच्छिष्ट-V. I., P. I., 145, 12.
मधु-मांसं च योऽश्नीयात् V. II., P. I., 425, 12.
मधु-मांसं च लवणं V. II., P. I., 300, 22.
मधु-मांसाशने प्राजापत्यं V. II., P. I., 393, 2.
मधुमेही खराश्वादि-V. II., P. II., 270, 10.
मधुपर्कहरणं यत्तु V. I., P. II., 188, 11.
मधु-सर्पिस्तिलयुतान् V. I., P. II., 431, 19.
मधु-हृत्वा नरो दंशो V. II., P. II., 256, 10.
मध्येऽगारस्य V. I., P. I., 384, 14.
मध्यतः सर्वगन्धर्वाः V. I., P. I., 263, 12.

मध्यान्दिने V. I., P. I., 346, 2.
मध्यन्दिनेऽर्धरात्रे वा V. I., P. I., 469, 7.
मध्यमाङ्गुष्ठयोगेन V. I., P. I., 238, 8.
मध्यमं तु ततः पिण्डम् V. I., P. II., 438, 15.
मध्यमा धनकामाय V. I., P. I., 309, 19.
मध्यमा-ऽनामिका-ऽङ्गुष्ठैः V. I., P. I., 418, 19.
मध्ये स्कन्ध-कराभ्यां तु V. I., P. I., 305, 7.
मध्याह्नः खड्गपात्रं च V. I., P. II., 3?2, 10.
मध्वाज्य-कनकोपेतं V. I., P. II., 27, 17.
मध्वाज्य-तिलमिश्रेण V. I., P. II., 324, 9.
मध्वाज्य-तैल-सामानां V. II., P. II., 117, 12.
मधुवाता इति तृचं V. I., P. II., 421, 9.
मध्वर्चं V. II., P. II., 157, 9.
मनोज्ञेषु च V. I., P. II., 307, 6.
मनोनुकूले V. I., P. I., 41, 8.
मनुष्याणां तु हरणे V. II., P. II., 110, 9.
मनुष्याः प्रतिपद्यन्ते V. II., P. II., 208, 13.
मनुष्या मध्यकाले तु V. I., P. II., 310, 6.
मनुष्यांस्तर्पयेद्भक्त्या V. I., P. I., 356, 7.
मन्वन्तराद्यश्चैताः V. I., P. II., 311, 18.
मन्वन्तराद्यश्चैते V. I., P. I., 156, 5.
मनः सङ्कल्परहितान् V. I., P. II., 188, 10.
मनसोच्चारयेन्मन्त्राम् V. I., P. II., 216, 17.
मनसोच्चारयेन् मन्त्रान् V. I., P. I., 302, 12.
मनसा त्रिः पठेद्दप्सु V. II., P. II., 190, 8.
मनसाऽधीयीत V. I., P. I., 347, 16.
मनसापि गुरोर्भार्यां V. II., P. II., 266, 13.
मनसा भर्तुरतिचारे V. II., P. I., 151, 16.
मनःसन्तोषणं शौचं V. I., P. I., 305, 5.
मनःसन्तापनं तीव्रं V. II., P. II., 195, 7.
मयि तेज इति च्छायां V. II., P. II., 104, 8.
मयि वर्चो बलम् V. I., P. I., 56, 3
मरणोत्पत्तियोगे तु V. I., P. II., 265, 17.
मरणाद्द्वादशाहे स्यात् V. I., P. II., 450, 15.
मरणान्तं तथा चान्यत् V. I., P. II., 207, 13.
मरणाय तदा पङ्क्त्यां V. II., P. I., 315, 13.
मरण-व्याधि-शोकानां V. I., P. I., 220, 17.
मरणाशौचमध्ये V. I., P. II., 264, 2.
मरुदेशे निरुदके V. I., P. I., 199, 15
मरुदेशे भवेद्वृक्षः V. II., P. II., 238, 10.
मरुदेशे भवेद्वृक्षः V. I., P. II., 14, 9.
मरुद्भिर्वसुभी रुद्रैः V. II., P. II., 192, 2.
मलिनीकरणीयेषु V. II., P. I., 84, 1

मलिनीकरणीयेषु V. II., P. II., 138, 9.

मलापकर्षणं कार्यं V. II., P. II., 195, 3.

मलापकर्षणं नाम V. I., P. I., 269, 5.

मलापकर्षणार्थाय V. I., P. I., 269, 6.

मलावहेषु प्रकीर्णेषु V. II., P. I., 15, 1.

मलवद्वसनायां तु V. II., P. I., 164, 9.

मसूर-क्षार-वास्तोक- V. I., P. II., 374, 18.

मसुर-माषसंयुक्तं V. I., P. II., 384, 18.

महाकुलैश्च सम्बन्धाः V. I., P. II., 74, 14.

महागङ्गायाम् V. I., P. II., 306, 3.

महागुरुनिपाते तु V. I., P. II., 234, 18.

महत्पापं समुत्पन्नं V. II., P. II., 219, 10.

महापातकसंयुक्तो V. II., P. II., 165, 12.

महता बलयोगेन V. I., P. I., 475, 4.

महान्तमेभिः सहितं V. I., P. I., 96, 13.

महती देवता ह्येषा V. I., P. I., 448, 8.

महान्त्यपि समृद्धानि V. I., P. II., 72, 20.

महोत्साहः स्थूललक्षः V. I., P. I., 462, 11.

महत्स्वस्त्ययनम् V. I., P. I., 371, 14; 375, 17.

महतां भवायस- V. II., P. I., 142, 16.

महदादिविशेषान्तं V. I., P. I., 95, 4.

महोदधौ प्रयागे च V. I., P. II., 304, 5.

महदप्यफलं दानं V. I., P. I., 182, 3.

महद्भिश्चापि युक्तानां V. II., P. II., 191, 12.

महोदरी प्रमेही च V. II., P. II., 270, 17.

महादेवगृहे वाऽपि V. I., P. I., 442, 2.

महादेवप्रियं तीर्थं V. I., P. I., 70, 6.

महानद्यन्तरं यत्र V. I., P. II., 229, 15.

महानद्याः पश्चिमेन, V. I., P. II., 307, 17.

महानरक-काकोलं V. II., P. I., 5, 3.

महानिशा तु विज्ञेया V. II., P. II., 23, 13.

मांसं शूद्रस्य V. I., P. II., 209, 20.

महापातकचिन्तासु V. II., P. I., 217, 17.

महापातकजैर्घोरैर् V. II., P. I., 5, 6; 14, 17.

महापापोपपापाभ्यां V. II., P. II., 150, 9.

महापातकयुक्तोऽपि V. II., P. II., 280, 2.

महापातकिनश्चैव V. II., P. I., 312, 12.

महापातकिनो ये च V. I., P. II., 226, 8.

महापातकिनो ये च V. II., P. I., 21, 12.

महापातकिनश्चैव V. II., P. II., 160, 11.
महापातकेषु V. II., P. II., 152, 7.
महापापैरपि स्पृष्टो V. II., P. II., 167, 8.
महापशुयन शरेण विद्ध V. II., P. II., 186, 3.
महारजनकर्मणः V. II., P. II., 236, 16.
महाप्रस्थानिकं वाऽसौ V. I., P. II., 146, 15.
महाप्रस्थानगमनं V. I., P. I., 135, 3.
महापराधयुक्तांश्च V. I., P. I., 455, 9.
महायज्ञैश्च यज्ञैश्च V. I., P. I., 390, 15.
महायन्त्र- V. II., P. II., 100, 4.
महायशा श्रीहियवाः V. I., P. II., 368, 14.
महालये V. I., P. II., 366, 1
महाविनायकाय V. II., P. II., 188, 8.
महाव्याहृतिभिस्त्वन्नं V. I., P. I., 419, 7.
महाशनम् V. II., P. II., 157, 11.
महान्नं चरेद्वाऽपि V. II., P. I., 338, 10.
महिर्षास्युच्यते भार्या V. I., P. II., 357, 20.
महासान्तपनं शोद्धये V. II., P. II., 202, 10.
महासान्तपनं होमन् V. II., P. I., 31, 9.
मा कर्मफलहेतुर्भूः V. I., P. I., 61, 10.
मागधा-ऽऽयोगवौ चैव V. II., P. I., 116, 14.
माघे पञ्चदशी चैव V. I., P. II., 310, 21.
माघे मास्युषसि स्नात्वा V. I., P. I., 281, 17.
माघ्यां स्नातः प्रयागे तु V. I., P. I., 280, 11.
माघशुक्लस्य वा प्राप्ते V. I., P. II., 131, 20.
माञ्जिष्ठं राजन्यस्य V. I., P. II., 33, 6.
मातृकं पतृकं चैव V. II., P. I., 54, 13.
मातृगमनं V. II., P. II., 92, 6
मातृगमनं दुहितृ- V. II., P. I., 15, 2; 320, 13.
मातृघ्नः V. II., P. II., 258, 3.
मातृनः पितृनस्तथा V. I., P. II., 62, 4.
मातृभगिनीं V. II., P. II., 270, 6.
मातृ-पितृ- V. II., P. II., 270, 2
मातृ-पितृ-गुरुत्यागी V. I., P. II., 349, 3.
माता त्वभावे सर्वेषां V. I., P. II., 8, 1.
माता पिता गुरुर्भार्या V. I., P. I., 338, 9.
मातृ-पितृ-तद्बन्धूनां V. I., P. I., 327, 15.
माता-पित्रोः पृथक्कार्यम् V. I., P. II., 446, 9.
माता-पितृभ्यामुत्सृष्टं V. II., P. I., 46, 11.
मातु पितरमारभ्य V. I., P. II., 466, 3.
माता-पितृविहिनो यः V. II., P. I., 47, 3.
माता-पित्रोरशुश्रूषां V. II., P. II., 193, 9.

माता-पिता वै दद्यातां V. II., P. I., 46, 5.
माता-पित्रोश्च यद्दत्तं V. I., P. I., 186, 9.
मातुः पितृष्वसुः पुत्राः V. I., P. I., 62, 14.
माता-पित्रोस्त्रिरात्रं स्यात् V. I., P. II., 246, 14.
माता-पित्रोस्तु-सूतकम् V. I., P. II., 260, 12.
माता-पित्रोः स्वसारं च V. II., P. I., 318, 3.
मातृ-पितृ-ष्वसृ-स्नुषा- V. II., P. I., 327, 5.
मातृबन्धुभ्यः V. I., P II., 62, 8.
माता मातृष्वसा श्वश्रूर् V. II., P. I. 324, 14.
माता मातामहे तद्वत् V. I., P. II., 457, 5.
माता मातामही गुर्वी V. I., P. I., 332, 1.
मातामहे त्रिरात्रं स्यात् V. I., P. II., 250, 2.
मातामहानामप्येवं V. I., P II., 364, 14 ; 399, 12.
मातामहं मातुलं च V. I., P. II., 344, 19.
मातामहो मातुलश्च V. I., P. II., 79, 18.
मतामहो मातुलश्च V. I., P. I., 332, 7.
मातामहांश्च सततं V. I., P. I., 357, 1.
मातामह्यां न कुरुते V. I., P. II., 466, 18.
मातामहस्य गोत्रेण V. I., P. II., 70, 19 ; 457, 12.
मातामहस्य मेहेऽपि V. I., P. II., 416, 8.

मातरं च स्वसारं च V. II., P. II., 271, 4.
मातरं पितरं चैव V. II., P. II., 225, 1.
मातरं गुरुपत्नीं च V. II., P. I., 320, 10.
मातरं पितरं वृद्धं V. II., P. II., 221, 14.
मातुर्मातुलपुत्राश्च V. I., P. II., 62, 15.
मातर्यमे प्रमीतायाम् V. I., P. II., 267, 17.
मातुरेव सूतकम् V. I., P. II., 261, 3.
मातरं वा स्वसारं वा V. I., P. II., 42, 5.
मातरं वा स्वयं दग्ध्वा V. I., P. II, 279, 2.
मातरं पितरं हत्वा V. II., P. II., 66, 8.
मात्रैकया द्विपितृकौ V. I., P. II., 251, 1.
मात्रे प्रमात्रे तन्मात्रे V. I., P. I., 395, 5.
मातुलान् भजते पुत्र· V. I., P. II., 73, 14.
मातुलानीं प्रव्रजितां V. II., P. I., 318, 4.
मातुले पक्षिणी रात्रिः V. I., P. II., 249, 12.
मातुले श्वशुरे मित्रे V. I., P. II., 251, 11.
मातुलः श्वशुरस्त्राता V. I., P. I., 331, 14.
मातुलस्य सुतां गत्वा V. II., P. I., 327, 14.
मातुलस्य सुतामूढ्वा V. II, P. I., 337, 14.

मातुलस्य सुतामूढ्वा V. I., P. II., 63, 14.
मातृवद्वृत्तिमातिष्ठेत् V. I., P. I., 332, 13.
माता वा भगिनी वाऽपि V. II., P. I., 397, 2.
मातुः शौचं दशाहेन V. I., P. II., 231, 16.
मातुश्च भ्रातुरात्मस्य V. I., P. II., 64, 12.
मातुश्च स्वस्त्रियां गत्वा V. II., P. I., 327, 10.
मातुश्च स्वस्त्रियस्त्वैव V. II., P. I., 328, 1.
माता शुद्ध्येद्दशाहेन V. I., P. II., 213 3; 260, 6.
मातृश्राद्धं तु पूर्वं स्यात् V. I., P. II., 459, 19.
मातृष्वसृ-पितृष्वसृ- V. II., P. I., 307, 11.
मातृष्वसा मातुलानी V. I., P. I., 332, 9.
मातृष्वसा-मातुलयोः V. I., P. II., 248, 14.
मातुः सपिण्डीकरणं V. I., P. II., 456, 13.
मातुः सपिण्डा यत्नेन V. I., P. II., 64, 8.
मातुः सपिण्डा ये वा स्युः V. I., P. II., 463, 7.
मातुः सपत्नीं भगिनीं V. II., P. I., 317, 8; 326, 1.
मात्सर्यादपि जात्यन्धो V. II., P. II., 232, 4.
मा ददस्वेति यो ब्रूयात् V. I., P. I., 179, 9.
माधुकमैक्षवं सैरं V. II., P. II., 79, 2.
माधुकं रामठं चैव V. I., P. II., 370, 12.
माधुकरमथैकान्नं V. I., P. II., 164, 8.
माधूकरमसङ्कॢप्तं V. I., P. II., 188, 18.
माधवं हृदि विन्यस्य V. I., P. I., 267, 7.
मामधः पातयन्नेष V. I., P. II., 97, 3.
मानकूटं तुलाकूटं V. II., P. II., 264, 4.
मानकूटास्तुलाकूटाः V. I, P. II., 358, 4.
मानयोगांश्च जानीयात् V. I., P. I., 478, 16.
मानवी ऋचौ V. I., P. I., 8, 3.
मानुषास्थि-वसा-विष्ठा- V. II., P. I, 366, 6.
मनुष्यमपि चासाद्य V. II., P. II., 210, 3.
मानुष्ये कदलीस्तम्भ- V. I., P. II., 292, 5.
मानसं मनसैवायम् V. II., P. II., 212, 9.
मानसस्य तु दण्डस्य V. I., P. II., 173, 22.
माया च प्रलये काले V. I., P. I., 95, 16.
मायां तु प्रकृतिं V. I., P. I., 98, 3.
मार्गशीर्षे तथा पौषे V. I., P. I., 156, 16.
मार्गशीर्षप्रभृतयः V. I., P. I., 157, 3.
मार्गशीर्षे शुभे मासे V. I., P. I., 457, 17.
मार्जना-ऽर्चन-बलिकर्म- V. I., P. I., 293, 12.

मार्जनं यज्ञपात्राणां V. II., P. I., 149, 2.

मार्जार-गोधा-नकुल-V. II., P. I., 88, 16.

मार्जार-नकुलौ हत्वा V. II., P. I., 88, 6.

मार्जार-मूषकस्पर्शे V. I., P. I., 240, 12.

मार्जारश्चंक्रमे शुचिः V. II., P. I., 190, 9.

मार्जारश्चैव दर्वी च V. II., P. I., 190, 7.

मारुता-ऽर्केण शुद्धयन्ति V. II., P. I., 187, 10.

मारुता-ऽर्केण शुद्धयन्ति V. II., P. I., 187, 5.

मारुता-ऽर्कसमायोगात् V. II., P. I., 215, 1.

मारुतार्कसमायोगात् V. II., P. I., 214, 13.

माल्यानि सर्षपा दूर्वाः V. II., P. I., 192, 8.

मा शोकं कुरुताऽनित्ये V. I., P. II., 292, 15.

माशुचस्त्वं निवर्तस्व V. II., P. I., 37, 9.

माषमज्जनमात्रास्तु V. I., P. I., 237, 8.

माहित्रं शुद्धवस्त्रश्च V. II., P. II., 165, 9.

माहिषं चामरं चैव V. I., P. II., 376, 18.

माहिष्येण करण्यां तु V. I., P. II., 124, 16.

माहिषं चाऽऽजमौरभ्रं V. II., P. I., 409, 13.

मांसं V. II., P. II., 71, 8.

मांसं गृध्रो वसां मद्गुः V. II., P. II., 254, 5.

मांसं न भक्षयेयुः V. I., P. II. 293, 19.

मांसं भुक्त्वा तु धर्मज्ञ V. II., P. II. 250, 3.

मांसमज्ञानतो भुक्त्वा V. II., P. I. 410, 3.

मांस-मूत्र-पुरीषाणि V. II., P. I. 370, 13.

मांसाशनं च नाश्नीयुः V. I., P. II., 293, 12.

मांसाशनेऽनृतोक्तौ च V. II., P. II., 44, 3.

मांसं शय्याऽऽसनं धानाः V. I., P. I., 202, 8.

मासं V. II., P. II., 152, 6.

मासिके च नवश्राद्धे V. II., P. II., 222, 8.

मासिकेऽब्दे तु सम्प्राप्ते V. I., P. II., 332, 5.

मासिकादिषु योऽश्नीयात् V. II., P. I., 425, 7.

मासं गोमूत्र-V. II., P. II., 133, 8.

मासं गोमूत्रं V. II., P. II., 114, 6.

मासं गोष्ठे पयः पीत्वा V. II., P. II., 115, 11.

मासातिक्रमे V. II., P. II., 108, 18.

मासत्रये तु कुर्वीत V. II., P. I., 29, 10.

मासद्वये पराकः स्यात् V. II., P. I., 424, 5.

मासनिश्चयः V. I., P. II., 142, 8.

मासान् दशोदरस्थं वा V. I., P. I., 333, 8.

मासि द्वितीये वा V. I., P. II., 20, 7.

मासे द्वितीये V. I., P. II., 20, 9.

मासेनमस्यमावास्या V. II., P. I., 256, 4.

मासेनामलकैरेवं V. II., P. II., 181, 11.
मासानष्टौ यथा सूर्यः V. I., P. I., 462, 5.
मासोपवासं कुर्वीत V. II., P. II., 307, 16.
मासं प्रीणाति सर्वान् वै V. I., P. II., 371, 16.
मासं भुक्त्वा ब्रह्मचारी V. II., P. II., 43, 12.
मासमेकं व्रतं कुर्यात् V. II., P. I., 409, 4.
मासि मासि रजस्तस्याः V. I., P. I., 131, 6.
मासि मासि रजःस्त्रीणाम् V. II., P. I., 166, 8.
मास्येते जातकर्म च V. I., P. II., 22, 11.
मासं वाऽपि विवेद्दोग्नः V. II., P. I., 252, 1.
मासस्य कृष्णपक्षादौ V. II., P. I., 299, 1.
मास-सांवत्सरावृते V. I., P. II., 334, 9.
मित्रे जामातरि प्रेते V. I., P. II., 252, 5.
मित्राणि मैत्र V. I., P. II., 314, 5.
मित्रादिषु प्रयुञ्जीत V. I., P. I., 455, 11.
मित्रद्रोहरताः केचित V. II., P. II., 219, 13.
मित्रध्रुक् धूतवृत्तिश्च V. I., P. II., 351, 3.
मित्रध्रुक् पिशुनः सोम-V. I., P. II., 349, 2.
मित्राय गुरवे भ्रात्रम् V. I., P. II., 329, 11.
मित्रविन्द्यापशुश्चैव V. II., P. II., 198, 2.
मित्रस्य चर्षणीत्याद्यैः V. I., P. II., 179, 15.
मित्रस्येति जपेत्सूक्तं V. II., P. II., 280, 11.
मिथ्याचारं चरेत् पश्चात् V. II., P. II., 236, 11.
मिष्टाद्ययेको महाभाग V. II., P. II., 233, 9.
मुक्ताङ्गुष्ठ-कनिष्ठेन V. I., P. I., 237, 7.
मुक्त्वा चानामिकाङ्गुष्ठौ V. I., P. I., 254, 2.
मुक्तिं दृष्ट्वा तु भोक्तव्यं V. I., P. I., 437, 5.
मुक्ते शशिनि भुञ्जीत V. I., P. I., 435, 13
मुक्त्वा शिखां वाऽप्याचामेत् V. I., P. I., 246, 2.
मुक्त्वा समुद्रयोर्देशं V. I., P. II., 133, 5.
मुखे कृष्णव्रणी श्वित्री V. II., P. II., 239, 5.
मुखे कृष्णव्रणी श्वित्री V. II., P. II., 249, 13.
मुखजानामयं धर्मो V. I., P. II., 154, 4.
मुखजा विप्रुषो मेध्याः V. I., P. I., 244, 11.
मुखेन वा धमेदग्नं V. I., P. II., 425, 10.
मुखे पर्युषिते नित्यं V. I., P. I., 251, 2.
मुखेभगाश्च ये केचित् V. II., P. I., 21, 10.
मुख्यकल्पोऽनुकल्पश्च V. I., P. I., 291, 7.
मुख्यान् प्राणान् समालभ्य V. I., P. I., 432, 16.

मुखरोगाक्षिरोगैर्वा V. II., P. II., 245, 2.

मुखे वस्त्रं निधायैनं V. I., P. II., 287, 8.

मुखशुद्धिं प्रकुर्वीत V. I., P. I., 231, 3.

मुण्डश्च मुच्यते भिक्षुः V. I., P. II., 185, 8.

मुञ्जातकैः पद्मफलैः V. I., P. II., 371, 6.

मुञ्जाभावे तु कर्तव्याः V. I., P. II., 34, 10.

मुच्यते पातकैः सर्वैः V. II., P. II., 164, 7.

मुच्यते पशुजन्माद्य V. II., P. II., 243, 8.

मुच्यते ब्रह्महत्यायाः V. II., P. II., 168 12.

मुच्यते सर्वपापेभ्यो V. II., P. II., 11, 12.

मुण्डा भृगवः V. I., P. II., 29, 1.

मुद्गाढकी-माषवर्जं V. I., P. II., 373, 17.

मुनिभिर्भिन्नकालेषु V. I., P. II., 430, 6.

मुनेरन्नमभोज्यं स्यात् V. I., P. II., 386, 3.

मुन्यन्नैर्विविधैर्मेध्यैः V. I., P. II., 141, 1.

मुनिवक्त्रोद्गतान् धर्मान् V. II., P. I., 211, 10.

मुनीश्चाप्यवमन्यन्ते V. II., P. II., 224, 3.

मुमुक्षु परमे हंसे V. I., P. II., 161, 8.

मुहूर्तं जीवितो बाल V. I., P. II., 231, 15.

मुहूर्तेस्याष्टमं भागम् V. I., P. I., 393, 2; 396, 9.

मूत्रकृच्छ्री तथाऽजिह्वी V. II., P. II., 271, 6.

मूत्रोच्चारं द्विजः कृत्वा V. II., P. II., 142, 9.

मूत्रोच्चार-समुत्सर्गे V. I., P. I., 223, 16.

मूत्रादिसम्पर्के V. II., P. I., 173, 6.

मूत्रयित्वा व्रजन् मार्गे V. II., P. II., 142, 13.

मूत्र-पुरीष-लोहित- V. II., P. I., 176, 12.

मूत्रे रेतसि विट्सर्गे V. I., P. I., 233, 18.

मूत्रशौचं समाख्यातं V. I., P. I., 228, 18.

मूर्खं वा पण्डितं वाऽपि V. I., P. II., 348, 2.

मूर्च्छा भ्रमो सुरद्विष्टा V. II., P. II., 236, 15.

मूर्तयो विविधास्तेषु V. I., P. I., 95, 15.

मूर्ध-ललाट- V. I., P. II., 35, 5.

मूर्द्धसंस्पर्शनादस्य V. I., P. I., 250, 12.

मूलकृच्छ्रः स्मृतो मूलैः V. II., P. II., 181, 13.

मूलकर्म तथा कृत्वा V. II., P. II., 234, 5.

मूलकर्मसु V. II., P. II., 100, 7.

मूल-फल-पुष्प V. II., P. I., 183, 15.

मूलबलं श्रेणीबलं V. I., P. I., 458, 7.

मूलाशी V. I., P. II., 144, 4.

मूषको धान्यहारी स्यात् V. II., P. II., 255, 8.

मूषकस्य तथोष्ट्रस्य V. II., P. II., 139, 10.

म्रियमाणोऽप्याददीत V. I., P. I., 466, 7.

मृगदुःखमतिक्रम्य V. II., P. II., 243, 17.
मृगभक्षैरणे चैव V. II., P. I., 22, 4.
मृग-महिष-वराह- V. II., P. I., 94, 4.
मृगयाऽक्षा दिवा स्वप्नः V. I., P. I., 473, 2.
मृगारेष्टिः पवित्रेष्टिः V. II., P. II., 160, 7.
मृगेषु जायते मर्त्यो V. II., P. II., 243, 5.
मृचर्म-पुष्प-कुतुप- V. I., P. I., 484, 11.
मृज्जलाभ्यां स्मृतं बाह्यं V. I., P. I., 233, 7.
मृण्मयकपालपाणिर् V. II., P. II., 56, 7.
मृण्मयेन कपालेन V. II., P. II., 59, 3.
मृण्मयेनावगुप्तानाम् V. II., P. I., 179, 6.
मृण्मयानां पात्राणाम् V. II., P. I., 176, 11.
मृतके सूतके चैव V. II., P. I., 380, 4.
मृत-जातकयोर्योगे V. II., P. II., 264, 14.
मृते जन्मनि सङ्क्रान्तौ V. I., P. I., 288, 1.
मृते जीवति वा तस्मिन् V. I, P. II., 240, 15.
मृते ऋत्विजि याज्ये च V. I., P. II., 248, 15.
मृत्तिकां गोमयं वापि V. I., P. I., 271, 12.
मृत्तिकाभक्षणं चैव V. I, P. I., 428, 2.
मृत्तोयैः शुद्ध्यते शोध्यं V. I., P. II., 152, 8.
मृत्तोयैः शुद्ध्यते शोध्यं V. II., P. I, 152, 10.
मृतं द्विजं शूद्रेण V. I., P. II., 279, 12.
मृतं तु याचितं भैक्ष्यं V. I., P. I., 341, 2.
मृतेन शुद्ध्यते जातं V. I., P. II., 264, 15.
मृताऽनुगमनं नास्ति V. II., P. I., 55, 11.
मृतपञ्चनखात् कूपात् V. II., P. I., 442, 3; 154, 2.
मृतपुत्रोऽप्यबन्धुः स्यात् V. II, P. II., 239, 9.
मृते पितरि यस्थाय V. I., P. II., 455, 13.
मृतबन्धुरशुद्धश्च V. II., P. I., 366, 13.
मृते भर्तरि या नारी V. II., P. I., 54, 16.
मृते भर्तरि या नारी V. II., P. I., 54, 16.
मृते भर्तरि या नारी V. II., P. I., 54, 9.
मृतो मेध्येन लेप्तव्यो V. II., P. I., 24, 3.
मृता याऽनुगता नाथं V. I., P. II., 456, 20.
मृत्युश्च वसति क्रोधे V. I., P. I., 448, 14.
मृतश्च गत्वा नरकं V. I., P. I., 414, 9.
मृते शूद्रे गृहं गत्वा V. I., P. II., 284, 21.
मृतः शुद्ध्यति V. II., P. I., 315, 22.
मृत-सूतक-शूद्रान्नं V. II., P. I., 389, 15.
मृत-सूतक-पुष्टाङ्गो V. II., P. I., 377, 1.

मृतस्यैकादशाहे तु V. II., P. II., 226, 4.

मृतस्य यावदस्थीनि V. I., P. II., 284, 1.

मृतेऽहनि तु कर्तव्यं V. I., P. II., 450, 1.

मृतेऽहनि समासेन V. I., P. II., 469, 7.

मृतेऽहनि तु सम्प्राप्ते V. I., P. II., 336, 7.

मृतेऽहनि तु सम्प्राप्ते V. I., P. II., 334, 20; 336, 4.

मृद एताः सुसम्पाद्याः V. I., P. I., 266, 6.

मृदैकया शिरः क्षाल्यं V. I., P. I., 272, 9

मृद्गोमयं स्वास्तिकमक्षतांश्च V. I., P. I., 321, 17.

मृदारु-चर्मणां V. II., P. I., 183, 3.

मृद्भाण्ड-मधु-मांसेषु V. II., P. II., 113, 3.

मृद्भिरद्भिश्च कर्तव्यं V. I., P. I., 284, 7.

मृदुगार्जवसम्पन्नः V. II., P. I., 207, 13.

मृद्भस्म सलिलं चैव V. II., P. I., 137, 6.

मृष्टान्नेन य आत्मानं V. II., P. II., 240, 9.

मृष्टैकभोजी V. II., P. II., 258, 10.

मेखला त्रिवृत्ता कार्या V. I., P. II., 34, 8.

मेखलामजिनं दण्डम् V. I., P. II., 44, 14.

मेखलामजिनं दण्डम् V. I., P. II., 38, 19.

मेदो V. II., P. II., 71, 10.

मेधाकामस्त्वयोदश्यां V. I., P. I., 157, 10.

मेध्यं चतुर्विधं लोके V. II., P. I., 365, 10.

मेध्यं भैक्षं चरेन्नित्यं V. I., P. II., 187, 1.

मेषा-ऽजवधे सुवर्णकुण्डलम् V. II., P. I., 90, 16.

मेहन्ति ये च पथिषु V. I., P. I., 224, 2.

मैत्र ९ श्वितम् V. II., P. II., 284, 9.

मैथुनं तु समासेव्य V. II., P. I., 342, 5.

मैथुनं सेवते तत्र V. II., P. I., 341, 18.

मोक्षयेत् सर्वयत्नेन V. II., P. I., 251, 2.

मोच्चैः समोच्चैर्लकुच्चैः V. I., P. II., 371, 5.

मोहात् करोति यो विघ्नं V. II., P. II., 225, 10.

मोहात्तु भुङ्क्ते यस्तत्र V. I., P. I., 427, 4.

मोहात्समाचरेद्विप्रो V. I., P. I., 318, 6.

मोहाद्भुक्त्वा त्रिरात्रं स्यात् V. II., P. II., 142, 10.

मोहाद्राजा स्वराष्ट्रे यः V. I., P. I., 468, 1.

मोहेन त्वं वरारोहे V. II., P. I., 37, 12.

मौञ्जी त्रिवृत् समा श्लक्ष्णा V. I., P. II., 34, 1.

मौण्ड्यं प्राणान्तिको दण्डः V. I., P. I., 456, 1.

मौनी वाऽप्यथ वाऽमौनी V. I., P. I., 427, 7.

मौनव्रतं महाकष्टं V. I., P. I., 427, 11.

मौलान् शास्त्रविदः शूरान् V. I., P. I., 463, 7.

मौल्याद्वेशोपदेष्टा च V. II., P. II., 228, 17.

म्लेच्छो नदी चर्मकारी V. II., P. I., 334, 9.

य.

यं कंचित् घातयित्वा तु V. II., P. II., 250, 2.

यंत्रेण गोश्चिकित्सार्थे V. II., P. I., 283, 4.

यं पुत्रं परिगृण्हीयात् V. II., P. I., 46, 12.

यं ब्राह्मणस्तु शूद्रायां V. II., P. I., 47, 5.

यं यं क्रतुमधीयीत V. I., P. I., 350, 7.

यं य लोकं मनसा संविभाति V. II., P. I., 130, 1.

य आत्मकृतैः V. II., P. II., 17. 2, 19.

य आत्मत्यागिनां कुर्यात् V. II., P. I., 25, 1.

य उच्छिष्टः प्रवदति V. II., P. II., 236, 1.

य एवं विद्वान् मेघे V. I., P. I., 349, 5.

य एवं विद्वा२ सः V. I., P. I., 51, 13.

य एष विस्तृतः प्रोक्तः V. I., P. I., 276, 13.

यक्ष-रक्षः-पिशाचानं V. II., P. II., 78, 11.

यक्ष्मी च पशुपालश्च V. I., P. II., 350, 9.

यच्चैतन्यं पृथिव्यां हि V. I., P. I., 30, 9.

यच्च पाणितले दत्तं V. I., P. II., 415, 21.

यच्च वाणिजके दत्तं V. I., P. I., 188, 6.

यच्च शिष्येण कर्तव्यं V. I., P. II., 45, 5.

यच्छेषं दशरात्रस्य V. I., P. II., 236, 2.

यज्ञोपवीतं कुर्वीत V. I., P. II., 36, 9.

यज्ञोपवीती करकं V. II., P. I., 301, 3.

यज्ञोपवीतं दण्डं च V. I., P. II., 163, 16.

यज्ञोपवीतद्वितयं V. I., P. II., 54, 6.

यज्ञोपवीतं सर्वेषां V. I., P. II., 165, 8.

यज्ञे तु वितते सम्यक् V. I., P. II., 84, 14.

यज्ञानां तपसां चैव V. I., P. I., 337, 10.

यज्ञेन पापैर्बहुभिर्विमुक्तः V. I., P. I., 161, 1.

यज्ञेन लोका विमला विभान्ति V. I., P. I., 160, 16.

यज्ञायज्ञीयमादित्यं V. II., P. II., 159, 6.

यज्ञियानां तु वृक्षाणां V. II., P. I., 302, 15.

यज्ञियाः समिधः V. I., P. II., 49, 16.

यज्ञार्थे कृषिजातांश्च V. II., P. II., 118, 10.

यज्ञार्थं चैव विप्रेभ्यो V. I., P. I., 465, 12.
यज्ञे विवाहकाले च V. I., P. II., 258, 12.
यज्ञांश्चैव प्रकुर्वीत V. I., P. I., 466, 2.
यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो V. I., P. I., 217, 1.
यज्ञशिष्टाशनं ह्येतत् V. I., P. I., 217, 11.
यजेत दधि-कर्कन्धु- V. I., P. II., 458, 22.
यजते यदधीते च V. I., P. I., 452, 16.
यजेत राजा क्रतुभिः V. I., P. I., 465, 11.
यजेत वा न यज्ञेन V. I., P. I., 161, 14.
यजेत वाऽश्वमेधेन V. I., P. II., 307, 13.
यजेत वाऽश्वमेधेन V. II., P. II., 69, 5.
यजतेऽहरहर्यज्ञैः V. I., P. I., 453, 17.
यजेत्त्वं यथाभ्यासं V. II., P. II., 128, 17.
यजन्ते च महायज्ञैः V. I., P. I., 475, 1.
यजन्ते भूभुजां तेषाम् V. I., P. I., 200, 9.
यजने याजने कृच्छ्रं V. II., P. II., 140, 6.
यजनार्थं द्विजाः सृष्टाः V. II., P. I., 160, 8.
यजमानोऽभिमान् राजन् V. I., P. II., 452, 14.
यजमानोऽपि भिक्षित्वा V. I., P. I., 198, 4.
यजमानोपजीवी च V. II., P. I. 386, 8.
यजुर्वेदादभिनयान् V. I., P. I., 18, 1.
यज्वान ऋषयो देवाः V. II., P. II., 218, 13.
यत्किञ्चित् कुरुते पापं V. II., P. I., 305, 7.
यत्किञ्चित् क्रियते पापं V. II., P. I., 291, 12.
यत्किञ्चिदेनः कुर्वन्ति V. II., P. II., 160, 13.
यत्किञ्चित् पच्यते गेहे V. I., P. II., 433, 12.
यत् कृत्वा मुनयः सर्वे V. I., P. I., 367, 2.
यत्कामयेत V. I., P. II., 140, 16.,
यत् करोत्येकरात्रेण V. II., P. I., 310, 1.
यत् कर्म कृत्वा कुर्वंश्च V. II., P. II., 217, 1.
यत् कर्म कुर्वतोऽस्य स्यात् V. I., P. II., 135, 1.
यत् कर्म राजभृत्यानां V. I., P. II., 256, 4.
यत्करोषि यदश्नासि V. I., P. I., 62, 13.
यतिश्चान्द्रायणं चीर्त्वा V. II., P. II., 149, 14.
यतिश्चान्द्रायणं वापि V. II., P. I., 401, 3.
यतिश्चान्द्रायणं ह्येतत् V. II., P. I., 303, 20.
यत्तु दत्तमजानद्भिः V. II., P. I., 211, 1.
यत्तु दुःखसमायुक्तं V. II., P. II., 216, 1.
यत्तपस्यसि कौन्तेय V. I., P. I., 62, 14.

यत्तु प्रत्युपकारार्थं V. I., P. I., 154, 1.
यत्तु स्वाम्योहसंयुक्तं V. II., P. II., 216, 3.
यत्तु राशीकृतं धान्यं V. I., P. I., 197, 15.
यत्तु सातपवर्षेण V. II., P. II., 16, 2.
यतीन् गृहस्थान् साधून् वा V. I., P. II., 339, 12.
यतीनां तान्यपात्राणि V. I., P. II., 191, 13.
यत्नात्परीक्षितः पुंस्त्वे V. I., P. II., 75, 15.
यत्नतः प्रतिषेध्या नः V. I., P. I., 114, 7.
यत्नेनैवं विधान् V. I., P. II., 360, 1.
यतीनामपविद्यानां V. II., P. I., 217, 14.
यतीनां ब्रह्मवृद्धानाम् V. I., P. II., 193, 15.
यत्नोत्सर्गे गृही कृत्वा V. II., P. II., 48, 16.
यत्नादेव पुरस्कृत्य V. II., P. I., 234, 13.
यत् पुण्यफलमाप्नोति V. I., P. I., 407, 6.
यत् पितृभ्यः V. I., P. I., 387, 7.
यत् प्रदक्षिणं प्रक्रमन्ति V. I., P. I., 296, 15.
यत् पिबेत्कापिलं क्षीरं V. I., P. II., 381, 7.
यत् पवित्रं विजानीयात् V. II., P. I., 237, 9.
यत् पुंसः परदारेषु V. II., P. I., 354, 5.
यत् फलं सोमयागेन V. I., P. I., 413, 11.
यत्रैकामता V. I., P. I., 41, 12.
यत्रोक्तावात्मनः पीडा V. II., P. II., 44, 13.
यत्र क्वचन मद्यां हि V. I., P. I., 361, 14.
यत्र क्वचन संस्थानां V. I., P. I., 360, 7.
यत्र क्वचन संस्थानां V. I., P. I., 419, 4.
यत्र क्वचन सरस्वत्याम् V. I., P. II., 306, 5.
यत्र देशे त्वनावृष्टिः V. II., P. II., 240, 13.
यत्रोपविष्टा विप्राः स्युः V. II., P. I., 218, 2.
यत्रोपस्पृष्टतां वाऽपि V. I., P. II., 429, 12.
यत्र प्रसूयते नारी V. II., P. I., 193, 16.
यतात्मनो ऽप्रमत्तस्य V. II., P. I., 32, 4.
यत्रैतास्तु न पूज्यन्ते V. I., P. II., 111, 19.
यत् त्रिरात्रमिति V. I., P. I., 346, 18.
यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते V. I., P. II., 111, 8.
यत्रार्धरात्रादर्वाक् चेत् V. I., P. II., 129, 8.
यत्र वा त्वरया कृत्यं V. I., P. II., 7, 7.
यत्र वृत्तमिमे चोभे V. I., P. I., 184, 14.
यत्रैव प्रतिहतस्तत्रैव V. II., P. I., 313, 16.
यत्राशुचि स्थलं वा स्यात् V. I., P. I., 353, 15.
यत्र सायंगृहस्त्वं च V. I., P. I., 137, 8.
यतिधर्मरतः शान्तः V. I., P. II., 193, 2.

यतो वायुर्यतः सूर्यः V. I., P. I., 457, 2.
यतिश्च ब्रह्मचारी च V. I., P. I., 416, 15.
यतिश्च ब्रह्मचारी च V. I., P. I., 411, 15.
यतिश्चैव वनस्थश्च V. II., P. II., 143, 4.
यतश्च भयमाशङ्केत् V. I., P. I., 458, 12.
यतश्च भयमाशङ्केत् V. I., P. I., 458, 15.
यतस्तु सर्ववर्णेषु V. I., P. I., 137, 2.
यत् सामानि सोमः V. I., P. I., 149, 7.
यत् स्यादनभिसन्धाय V. II., P. I., 200, 12.
यत् स्यादनभिसन्धाय V. II., P. II., 61, 2.
यत् सर्वेणेच्छति ज्ञातुं V. II., P. II., 217, 5.
यतिस्त्रिषवणं प्रोक्तं V. I., P. I., 270, 11.
यत् स्वाध्यायम् V. I., P. II., 132, 14.
यत् स्वाध्यायमधीयीत V. I., P. I., 343, 13.
याकथञ्चित् त्रिगुणः V. II., P. II., 171, 11.
याकथञ्चिन्नित्यानि V. I., P. I., 119, 1.
याकथञ्चित्षड्योनां V. II., P. I., 304, 10.
याकामी भवेद्वापि V. I., P. II., 104, 7.
याकारी V. I., P. I., 140, 12.
याकुलधर्मं V. I., P. II., 29, 2.
योक्तं तस्य तत् कुर्युः V. I., P. I., 455, 12.
यथोक्तेनैव कल्पेन V. I., P., I., 246, 4.
यथोक्तमपि चेद्दत्तं V. I., P. I. 182, 5.
यथोक्तं यत्र वा नोक्तं V. II., P. I., 462, 1.
यथोक्तवस्त्वसम्प्राप्तौ V. I., P. I., 316, 2.
यथा गवि तथा हस्त्यां V. II., P. I., 82, 16.
यथाग्निर्वायुना भाती V. II., P. II., 28, 5.
यथागौ-ऽश्वोष्ट्र-दासीषु V. II., P. I., 44, 16.
यथाग्नौ संस्थितं चैव V. I., P. I., 201, 9.
यथा चाश्ले ऽफलं दानं V. I., P. I., 337, 15.
यथा चोपचरेदेवान् V. I., P. II., 400, 6.
यथा च मेखलादीनि V. I., P. II., 170, 2.
यथा च लेखकः पर्णम् V. I., P. I., 461, 7.
यथा जातबली वह्निर् V. II., P. II., 28, 2.
यथा जातबलोवह्निः V. II., P. I., 224, 1.
यथा जातरूपधरो V. I., P. II., 166, 3.
यथा त्रिरात्रे प्रक्रान्ते V. I., P. II., 265, 1.
यथा देहे तथा देवे V. I., P. I., 367, 19.
यथैधस्तेजसा वह्निः V. II., P. II., 155, 1.
यथैधांस्यीजसा वह्निः V. II., P. I., 223, 8.

यथाऽङ्गेन व्यथा न स्यात् V. I., P. I., 422, 9.

यथान्यायमितरे V. I., P. II., 130, 10.

यथोपक्रामेत् V. II., P. II., 60, 1.

यथा पृथिव्यां बीजानि V. II., P. I., 11, 15.

यथा प्रथमेऽतिक्रमे V. II., P. II., 122, 2.

यथोपपादमूत्र-पुरीषः V. I., P. II., 30, 5.

यथा फलेन युज्येत V. I., P. I., 461, 15.

यथा भूमिगतं तोयम् V. II., P. I., 214, 10.

यथाभ्युद्धरते कश्चित् V. II., P. I., 234, 9.

यथा भवेत्तथा चीर्णे V. II., P. I., 236, 20.

यथा रसं न जानाति V. I., P. I., 418, 14.

यथर्तावृतुलिङ्गानि V. II., P. I., 139, 8.

यथाऽल्पाल्पमदन्त्याद्यं V. I., P. I., 462, 1.

यथालब्धं तथाधीयात् V. I., P. II., 167, 3.

यथैवैका तथा सर्वा V. II., P. II., 80, 12.

यथाऽवेक्ष्य नृपो राष्ट्रे V. I., P. I., 461, 16.

यथैवते V. I., P. I., 75, 5.

यथाविध्यप आचम्य V. I., P. I., 346, 13.

यथाविभवतो ह्येतत् V. I., P. I., 241, 2.

यथाविभवसारेण V. II., P. II., 200, 4.

यथावयो यथाकालं V. II., P. I., 235, 9.

यथाशक्ति चरेत्कर्म V. I., P. I., 58, 2.

यथाशीला भवेन्माता V. I., P. II., 73, 19.

यथाऽश्मनि स्थितं तोयं V. II., P. I., 215, 2.

यथाश्रुतं प्रतीक्षेरन् V. I., P. II., 365, 15.

यथाभक्तं सर्वस्मिन् वा V. I., P. II., 322, 5.

यथाश्वमेधावभृथः V. II., P. II., 166, 3.

यथेष्टाचरणस्याहुः V. I., P. II., 218, 11.

यथा षण्ढोऽफलः स्त्रीषु V. I., P. I., 337, 14.

यथासुखमुखः कुर्यात् V. I., P. I., 224, 9.

यथा सुदीप्तात्पावकाद्विस्फुलिङ्गा V. I., P. I., 100, 5.

यथा स्नानं यथा भार्या V. I., P. I., 318, 1.

यथाऽहनि तथा प्रातः V. I., P. I., 259, 12.

यदा कर्मसु काम्येषु V. II., P. II., 2, 1.

यदग्नये V. II., P. II., 285, 10.

यदग्नये V. II., P. II., 285, 19.

यदग्नये पावकाय V. II., P. II., 285, 11.

यदग्नये शुचये V. II., P. II., 285, 12.

यदङ्गं पीडयते येन V. II., P. II., 247, 6.

यदि गोभिः समायुक्तं V. II., P. I., 341, 17.

यदि कश्चित् प्रमादेन V, II., P. I., 23, 2.

यदि कश्चित् प्रमादेन V. I., P. II., 227, 14.

यदि चेद्वक्ष्यसे सत्यं V. II., P. I., 236, 4.

यदि कश्चित् ततः स्नायात् V. II., P. I., 442, 12.

यदि गृहमेव कामयेत V. I., P. II., 51, 1.

यदेकस्मिन्यूपे V. I., P. I., 91, 5.

यदक्षरं पर ब्रह्म V. I., P. II., 168, 11.

यदा चन्द्रमहस्तात V. I., P. I., 437, 16.

यदृचोऽधीते V. I., P. I., 149, 5.

यदुघर्नीचोच्चरीतैः V. I., P. I., 304, 4.

यदुच्यते द्विजातीनां V. I., P. II., 97, 14.

यदि जीवति स स्तेनः V. II., P. II., 85, 13.

यदा तु गुरुमात्मानम् V. II., P. II., 187, 12.

यदतोऽन्याद्धि कुरुते V. I., P. I., 483, 5.

यदा तु नैव कश्चित् स्यात् V. I., P. II., 80, 3.

यदा तु यानमातिष्ठेत् V. I., P. I., 457, 15.

यदि तत्र विपत्तिः स्यात् V. II., P. I., 259, 10.

यदि तत्र विपत्तिः स्यात् V. II., P. I., 283, 5.

यदि त्विह विपत्तिः स्यात् V. II., P. I., 273, 14.

यदि स्वातिथिधर्मेण V. I., P. I., 400, 13.

यदि स्वात्यन्तिको वासो V. I., P. II., 48, 7.

यदा तु विदितं तद् स्यात् V. I., P. II., 170, 15.

यदधीतेऽन्वहं शक्त्या V. I., P. I., 347, 20.

यदिदं कष्टमार्थित्वं V. I., P. I., 179, 3.

यद्दास्मि न तच्यूनं V. I., P. I., 477, 6.

यद्द्व्यं यत्पवित्रं च V. I., P. II., 417, 18.

यद्देवा देवहेलनमिति V. II., P. I., 299, 17.

यद्देवानां चक्षुष्यागो V. II., P. I., 225, 8.

यद्दुष्कृतं भवेदस्य V. I., P. I., 325, 2.

यदनुक्तं तत् प्रकीर्णम् V. II., P. I., 17, 18.

यदा नदृश्यते सोमः V. II., P. I., 65, 13.

यदेन्दुः पितृदैवत्ये V. I., P. II., 309, 14.

यदन्यगोषु वृषभो V. II., P. I., 45, 1.

यदि निर्हरति प्रेतं V. I., P. II., 277, 7.

यदन्नं प्रतिलोमस्य V. II., P. I., 372, 11.

यदन्नमाद्मि बहुधा V. II., P. I., 225, 5.

यदन्नमदम्यनृतेन देवाः V. II., P. I., 225, 1.

यदन्यत् कुरुते कर्म V. I., P. I., 300, 21.

यदि पत्नी विदेशस्था V. I., P. II., 339, 8.

यदपत्यं भवेदस्यां V. I., P. II., 70, 19.

यदुपस्थस्थं V. II., P. II., 135, 15.

यदि पुत्रसमं शिष्यं V. II., P. II., 224, 18.

यदुपस्थकृतं पापं V. II., P. II., 160, 6.

यदि प्रविष्टो नरकं V. II., P. I., 57, 11.

यदि बिभीयात् V. II., P. II., 283, 15.

यद्ब्राह्मणेभ्योऽन्नं V. I., P. I., 391, 20; 40, 4.

यदि ब्राह्मणो यजेत V. I., P. I., 450, 1.

यदि भुञ्जीत विप्रो यः V. II., P. I., 389, 17.

यदा भोजनकाले तु V. II., P. II., 149, 5.

यदि माता यदि पिता V. I., P. II., 455, 20.

यद्येकजाता बहवः V. I., P. II., 61, 16.

यद्येकं तदा V. I., P. II., 168, 6.

यद्येकत्र भवेतां चेत् V. I., P. II., 470, 1.

यद्येकोऽपि त्यजेत्पात्रं V. I., P. II., 427, 3.

यद्येकं भोजयेच्छ्राद्धे V. I., P. II., 365, 1.

यद्येकं भोजयेच्छ्राद्धे V. I., P. II., 338, 10.

यद्यकार्यशतं साग्रं V. II., P. II., 155, 7.

यद्येकवर्णो V. I., P. I., 222, 17.

यद्येकस्मिन्काले V. I., P. I., 391, 6.

यद्येकस्मिन्काले पुनः पुनः V. I., P. I., 391, 7.

यद्येकस्मिन्काले बहुधा V. I., P. I., 391, 9.

यद्यागतोऽस्यसस्येन V. II., P. I., 236, 5.

यद्याचामेत् V. I., P. I., 246, 6.

यद् यजूंषि शृतस्य V. I., P. I., 149, 6.

यद्यतिक्रामेद् V. II., P. I., 367, 15.

यद्युत्तिष्ठत्यनाचान्तो V. I., P. I., 431, 14.

यद्युत्तिष्ठत्यनाचान्तो V. II., P. II., 144, 3.

यद् यदाऽऽचरते राजा V. I., P. I., 453, 2.

यद्यदाचरति श्रेष्ठः V. I., P. I., 48, 11.

यद्यत् परस्याचरति V. II., P. II., 235, 5.

यद्यद्विप्रेषु कुशलं V. I., P. I., 456, 8.

यदा यदा सतां हानिः V. I., P. I., 125, 10.

यद्यद्विभूतिमत्सत्त्वं V. I., P. I., 411, 3.

यद्यदिष्टं विशिष्टं च V. I., P. I., 189, 13.

यद्यत्र दुर्लभं द्रव्यं V. I., P. I., 181, 10.

यदि लभ्येत पित्रर्थे V. I., P. II., 338, 13.

यद्यप्यज्ञातसन्तः स्यात् V. I., P. II., 242, 3.

यद्वा तद्वा परद्रव्यम् V. II., P. II., 254, 15.

यदि वाग्यमलोपः स्यात् V. I., P. I., 306, 13.

यदि वेलरथा V. I., P. II., 149, 1.

यदि वैश्यः V. I., P. I., 450, 3.

यद्वा तद्वा परद्रव्यम् V. II., P. II., 260, 8.

यद्वा तद्वापि पारक्यं V. II., P. II., 260, 1.

यद्विना धर्मशास्त्रेण V. II., P. I., 134, 1.

यद्वै किं च V. I., P. I., 7, 5; 52, 2.

यद्यप्यजातदन्तः स्यात् V. I., P. II., 242, 3.

यद्यप्यस्मा इमामङ्गिः V. I., P. II., 52, 18.

यद्यमा रविवारेण V. I., P. II., 309, 9.

यद्यवश्यं तु विक्रेयाः V. I., P. II., 10, 5.

यद्येवं स कथं ब्रह्मन् V. II., P. II., 213, 12.

यद्यसौ कृतचूडः स्यात् V. I., P. II., 465, 16.

यद्य राजा धुरं श्रेष्ठाम् V. I., P. I., 475, 3.

यदि राजन्यः V. I., P. I., 450, 2.

यद्यन्या कुरुते पापं V. I., P. I., 300, 15.

यद्युद्धृतं निषिञ्चेत्तु V. I., P. I., 354, 17.

यद्यन्नमत्ति तेषां तु V. I., P. II., 276, 3.

यद्यप्यकृतचूडो वै V. I., P. II., 241, 12.

यद्रजस्तु समुत्पन्नं V. II., P. I., 166, 1.

यद्भाति ब्रह्मचारी V. I., P. II., 43, 12.

यदि स्याज्जीवत्पितृकः V. I., P. I., 359, 17.

यदि स्यात्तर्पणादर्वाक् V. I., P. I., 344, 5.

यदस्य पारे रजसः V. I., P. II., 160, 8.

यदि स्याल्लौकिको पाकः V. I., P. I., 379, 11.

यदि स्याच्छ्राऽवराश्चैव V. I., P. II., 115, 11.

यदश्रद्धा कुरुते धर्मम् V. I., P. I., 300, 13.

यदश्रद्धा कुरुते पापं V. I., P. I., 300, 13.

यदहः पुंसा V. I., P. II., 20, 9.

यदि ह वा अप्येवं V. I., P. I., 203, 21.

यदहरेव विरजेत् V. I., P. II., 151, 5.

यन्नैकां रशनां V. I., P. I., 91, 6.

यन्मेद्य रेतः V. II., P. II., 48, 8.

यन्मेऽद्य रेत इत्याभ्यां V. II., P. II., 48, 4.

यमुद्दिश्य त्यजेत् प्राणान् V. II., P. II., 97, 13.

यमुनातीरे V. I., P. II., 305, 12,

यम-नियमाद्याष्टाङ्ग- V. I., P. 42, 11.

यमान् सेवेत सततं V. I., P. II., 144, 14.

यमाय धर्मराजाय V. II., P. II., 161, 15.

यमाय धर्मराजाय V. I., P. I., 361, 6.

यमार्याः क्रियमाणं तु V. I., P. I., 88, 9.

यमलोके तु ते घोरां V. II., P. II., 209, 8.

यमलोके तु ते घोरां V. II., P. II., 206, 7.

यमैश्च नियमैर्युक्तो V. I., P. II., 174, 3.

यमसूक्तं तथा गाथाः V. I., P. II., 285, 16.

यमस्य विनयैः क्रूरैः V. II., P. II., 225, 12.

यवागुं च V. I., P. I., 218, 18.
यव-गोधूमजं V. II., P. I., 403, 10.
यवागूः पायसं चैव V. I., P. II., 383, 8.
यवागुं यावकं शाकं V. II., P. II., 191, 16.
यवाग्वाऽग्निहोत्रं V. I., P. I., 218, 18.
यवान्नं V. I., P. II., 144, 6.
यवानामप्सु V. II., P. II., 192, 11.
यवानामिव गोधूमाः V. I., P. I., 316, 3.
यवमात्रसुवर्णस्य V. II., P. II., 87, 17.
यवमध्यं पिपीलिकामध्यमिति V. II., P. I., 300, 14.
यव-माष-तिलादीनां V. II., P. I., 179, 7.
यवैरन्ववकीर्याथ V. I., P. II., 404, 21.
यव-व्रीहि-सगोधूम- V. I., P. II., 369, 1.
यवैस्तिलार्थः V. I., P. II., 459, 11.
यवांस्तिलान् बृसीः कांस्यम् V. I., P. II., 391, 19.
यवोऽसि धान्यराजो वा V. II., P. II., 193, 3.
यवोऽसीति यवान् कीर्त्वा V. I., P. II., 405, 9.
यवसश्चोपहर्तव्यो V. II., P. I., 269, 1.
यवहस्तस्ततो देवान् V. I., P. II., 403, 4.
यश्च कश्चिद् द्विजातीनां V. I., P. I., 482, 17.
यश्चण्डालीं द्विजो गच्छेत् V. II., P. I., 309, 14.
यश्च प्रव्रजिताज्जातः V. I., P. II., 358, 21.
यश्चानध्यायकालेऽपि V. II., P. II., 236, 11.
यश्चयस्यास्तु हीनायाः V. II., P. II., 241, 14.
यश्चरेत् सर्ववर्णेषु V. I., P. II., 188, 21.
यश्चार्थहरः V. I., P. II., 463, 1.
यश्चार्थहरः स पिण्डदायी V. I., P. II., 463, 1.
यशोऽस्मिन् प्रथते लोके V. I., P. I., 456, 12.
यष्टव्यं क्रतुभिर्नित्यं V. I., P. I., 467, 9.
यष्टव्यमेवेति मनः V. I., P. I., 159, 20.
यष्टयस्तोमराः खड्गाः V. I., P. I., 454, 12.
यस्तु कार्तयुगो धर्मो V. I., P. I., 84, 1.
यस्तु क्षुद्रेण भावेन V. II., P. II., 238, 14.
यस्तु चाण्डालभाण्डस्य V. II., P. I., 113, 10.
यस्तु चण्डालसंस्पृष्टं V. II., P. I., 113, 7.
यस्तु चोरयते तैलं V. II., P. II., 256, 9.
यस्तु ते द्वेष्टि सम्मोहात् V. I., P. I., 445, 15.
यस्तु दोषवतीं कन्याम् V. I., P. II., 91, 17.
यस्तु नो वपनं कुर्यात् V. II., P. I., 291, 7.
यस्तु भुङ्क्ते द्विजः पङ्क्तौ V. II., P. I., 399, 8.
यस्तु भुञ्जीत शूद्रान्नं V. II., P. I., 377, 9.

यस्तु पाणितले भुङ्क्ते V. I., P. I., 422, 11.
यस्तु पत्न्या वनं गत्वा V. I., P. II., 145, 3.
यस्तु पुनर्ब्राह्मणो V. II., P. I., 335, 14.
यस्तु रौद्रसमाचारः V. II., P. II., 245, 8.
यस्तल्पजः प्रमीतस्य V. II., P. I., 46, 3.
यस्तु वेदमधीयानः V. II., P. I., 375, 11.
यस्तु विप्रत्वमुत्सृज्य V. II., P. II., 240, 16.
यस्तु श्राद्धं प्रकुर्वीत V. I., P. II., 461, 13.
यस्तु सम्यगिममाश्रमं शिवं V. I., P. II., 146, 17.
यस्तैः सह सपिण्डैऽपि V. I., P. II., 261, 14.
यस्त्वेकामे V. I., P. I., 43, 5.
यस्त्वेतानविनिर्जित्य V. I., P. I., 474, 7.
यस्त्वात्मरतिरेव स्यात् V. I., P. II., 176, 16.
यस्त्वासन्नमतिक्रम्य V. I., P. II., 347, 18.
यस्मादेषां सुरेन्द्राणां V. I., P. I., 448, 1.
यस्मिन् कामाः प्रविशन्ति V. I., P. II., 196, 3.
यस्मिन् क्रोधः शमं याति V. I., P. II., 196, 5.
यस्मिन् क्षान्तिः शमः शौचं V. I., P. II., 196, 7.
यस्मिन् गृहे जना मौर्ख्यात् V. I., P. II., 190, 12.
यस्माच्चान्द्रायणाच्छुद्धिः V. I., P. II., 23, 13.
यस्मिन्नग्नौ पचेदन्नं V. I., P. I., 376, 16.
यस्मिन् ऋणं सन्नयति V. I., P. II., 105, 12.
यस्मिन्नेव कुले नित्यं V. I., P. II., 112, 8.
यस्मिन् देशे तु यत्तोयं V. I., P. I., 227, 12.
यस्मिन् देशे पुरे ग्रामे V. I., P. II., 68, 9.
यस्मिन् देशे य आचारो V. I., P. II., 68, 6.
यस्मिन् देशे य आचारः V. I., P. I., 144, 5.
यस्मिन् वाचः प्रविष्टाः स्युः V. I., P. II., 196, 1.
यस्य गृहात् V. I., P. I., 166, 3.
यस्य चात्मसमो लोकः V. I., P. I., 217, 19.
यस्यैते नियता दण्डाः V. I., P. II., 173, 19.
यस्यैतानि सुगुप्तानि V. I., P. II., 149, 7.
यस्यैते निहिता बुद्धौ V. I., P. II., 173, 13.
यस्यैतल्लक्षणं नास्ति V. I., P. II., 172, 7.
यस्यैतेऽष्टाचत्वारिंशत् V. I., P. I., 62, 10.
यस्य त्रैवार्षिकं वित्तं V. I., P. I., 169, 7.
यस्य देवे परा भक्तिः V. I., P. I., 74, 18; 376, 15.
यस्यानग्निहोत्रम् V. I., P. I., 165, 11.
यस्य नित्यानि लुप्तानि V. I., P. I., 169, 1.
यस्य न द्विगुणं दानं V. II., P. I., 291, 10.

यस्याऽऽनयाति शुक्रोऽग्नि V. I., P. II., 280, 3.

यस्य पिता पितामहो वा V. I., P. II., 165, 16.

यस्योपयोगि यद्द्रव्यं V. I., P. I., 192, 1.

यस्य पौर्णमासी स यवमध्यः V. II., P. I., 304, 7.

यस्य प्रसादे पद्मास्ते V. I., P. I., 448, 13.

यस्याप्सु प्लवते वीर्यं V. I., P. II., 75, 19.

यस्यां मनश्चक्षुषोः V. I., P. II., 58, 5.

यस्याममावास्या मध्या भवति V. II., P. I., 304, 6.

यस्य राज्ञस्तु विषये V. I., P. I., 166, 9.

यस्य वित्तं न दानाय V. I., P. I., 178, 3.

यस्याश्च रोमशे जंघे V. I., P. II., 55, 21.

यस्यास्तु न भवेद्भ्राता V. I., P. II., 69, 17.

यस्य संवत्सरादर्वाक् V. I., P. II., 454, 1.

या गर्भिणी संस्क्रियते V. II., P. I., 46, 15.

यागस्थं क्षत्रियं हत्वा V. II., P. I., 99, 10.

यागस्थस्य V. II., P. II., 93, 12.

यागस्थस्य क्षत्रियस्य V. II., P. I., 15, 6.

यागस्थं क्षत्रियं V. II., P. I., 99, 3.

यागस्थक्षत्र-विड्घाती V. II., P. I., 105, 15.

याचितं देहि मे तीर्थे V. I., P. I., 274, 14; 284, 11.

याचितेनाऽपि दातव्यं V. I., P. I., 177, 10.

याचितास्तेन तेऽथाऽपि V. II., P. I., 232, 16.

याचिष्णुता प्रमादश्च V. II., P. II., 216, 2.

याजको याज्यमानस्तु V. II., P. II., 224, 7.

याजितो वा पुनस्ताभ्यां V. I., P. I., 176, 5.

याजनं V. II., P. II., 100, 2.

याजना-ऽध्यापने चैव V. I., P. I., 149, 18.

याजना-ऽध्यापने योनिः V. II., P. I., 28, 12.

याजनाध्यापनाद्यौनात् V. II., P. I., 28, 8.

याजनाध्यापनाद्यौनात् V. II., P. I., 28, 16.

याजना-ऽध्यापने वादः V. II., P. I., 450, 3.

याजना-ऽध्यापने शुद्धे V. I., P. I., 171, 7.

याजयन्ति च ये पूगान् V. I., P. II., 350, 4.

याजयित्वा प्रतिगृह्य V. I., P. I., 174, 4.

यातेऽग्ने ऽयाशया V. I., P. I., 114, 15.

यातु पूर्वममावास्या V. I., P. II., 451, 16.

यातनाः प्राप्य तत्रस्थः V. II., P. II., 225, 13.

यातयामान्यस्य V. I., P. I., 173, 16.

यातयामानि देयानि V. I., P. I., 482, 20.

यात्रामात्रप्रसिद्ध्यर्थं V. I., P. I., 338, 14.

यात्रायामीक्षितेनापि V. I., P. I., 237, 2.
यात्रारवेकादशं प्रोक्तं V. I., P. II., 299, 18.
या दिव्या आप इति पार्श्वं V. I., P. II., 410, 14.
या दिव्या इति मन्त्रेण V. I., P. II., 406, 17.
यां दिशं तु गतः सोमः V. II., P. I., 65, 14.
यानि चान्यान्येवम्प्रकाराणि V. II., P. I., 402, 8.
यान्यधस्तान्मेध्यानि V. II., P. I., 195, 10.
यानि वा विद्यन्ते V. I., P. II., 405, 13.
यानं वस्त्राण्यलङ्कारान् V. I., P. I., 475, 10.
यान-शय्याप्रदोभार्याम् V. I., P. I., 191, 1.
यानासनादिभिर्नित्यम् V. II., P. I., 28, 5.
या पत्या वा परित्यक्ता V. II., P. I., 47, 1.
या ब्राह्मणी सुरां पीतवती V. II., P. I., 351, 2.
यामद्वयं शयानस्तु V. I., P. I., 442, 2.
याम्या तिथिर्भवेत्सा हि V. I., P. II., 309, 15.
याम्यैर्नरैर्मनुष्याणां V. II., P. II., 208, 11.
याम्यलोकं प्रपन्नस्य V. II., P. II., 209, 3.
यां यां योनिं च जीवोऽयं V. II., P. II., 242, 4.
यायावराः V. I., P. II., 198, 1x.
यायावर-वनस्थेभ्यो V. II., P. II., 46, 2.
या रोगिणि स्यात्तु हिता V. I., P. II., 114, 6.
यावकं V. II., P. II., 192, 13.
यावच्चैलं न गृह्णाति V. I., P. II., 79, 4.
यावच्छ्राद्धं प्रदीयेत V. I., P. II., 296, 12.
यावज्जीवम् V. I., P. II., 136, 3.
यावज्जीवमग्निहोत्रं V. I., P. I., 118, 10; 165, 6.
यावज्जीवमग्निहोत्रं जुहुयात् V. II., P. I., 7, 3.
यावज्जीवं दर्श-पौर्णमासाभ्यां V. I., P. I., 165, 7.
यावत् त्रयस्ते जीवेयुः V. I., P. I., 377, 14.
यावता पञ्चयज्ञानां V. I., P. I., 198, 21.
यावत्तु शुद्धिं मन्येत V. I., P. I., 231, 12.
यावन्ति नारीरोमाणि V. II., P. I., 382, 15.
यावन्ति रोमकूपाणि V. II., P. II., 8, 9.
यावत्सम्यङ् न भाव्यन्ते V. I., P. I., 312, 15.
यावतीर्वै देवतास्ताः V. II., P. I., 135, 13.
यावद्देवानृषींश्चैव V. I., P. I., 365, 15.
यावद्दोषं न जानाति V. I., P. II., 79, 5.
यावदाशौचं V. I., P. II., 289, 12; 289, 17.
यावद्धविष्यं भवति V. I., P. II., 423, 16.
यावन्मासौ वहेदिदं V. II., P. I., 58, 12.

यावन्न छिद्यते नालं V. I., P. II., 23, 3; 231, 9.

यावन्नापैत्यमेध्याक्तो V. II., P. I., 196, 1.

यावन्नापैत्यमेध्याक्तात् V. II., P. I. 148, 8.

यावन्नापैत्यमेध्याक्तात् V. I., P. I., 231, 8.

यावन्नालानपि तथा V. I., P. II., 374, 5.

यावन्न लज्जयाऽङ्गानि V. I., P. II., 79, 1.

यावन्न स्युस्त्रिदण्डास्तु V. I., P. II., 172, 19.

या वा स्यात् वीरसुरासाग् V. I., P. II., 117, 12.

या सकृत् संस्कृता नारी V. I., P. II., 21, 17.

यासु योनिषु जायन्ते V. II., P. II., 251, 13.

या स्त्री ब्राह्मणजातीया V. II., P. I., 56, 14.

युक्ताङ्गैः सकलैः षड्भिः V. I., P. I., 182, 7.

युक्ते च दैवे युञ्जीत V. I., P. I., 459, 12.

युक्तः परिचरेदेनम् V. I., P. II., 48, 8.

युक्तश्छन्दांस्यधीयीत V. I., P. II., 127, 10.

युक्ताश्चाधीयते वेदान् V. I., P. I., 475, 2.

युक्तश्चैवाऽप्रमत्तश्च V. I., P. I., 474, 13.

युक्तस्त्रिषवणस्नायी V. II., P. II., 190, 15.

युगादयः स्मृता ह्येताः V. I., P. II., 310, 22.

युगादिषु च सर्वासु V. I., P. II., 326, 19.

युग्मासु पुत्रा जायन्ते V. I., P. II., 19, 20.

युगेष्वावर्तमानेषु V. I., P. I., 116, 15.

युग्मानाशयेत् V. I., P. II., 459, 17.

युञ्जते नमः V. I., P. I., 276, 1.

युज्यते ब्राह्मणः कुर्वन् V. I., P. I., 363, 18.

युज्यते स्तेयदोषेण V. I., P. II., 42, 11.

युद्धे V. I., P. II., 225, 3.

युवानस्तत्र म्रियन्ते V. I., P. II., 317, 4.

युवानः पितरौ यस्य V. I., P. II., 318, 18.

युवा सुवासा इत्येवं V. I., P. II., 160, 10.

यूपोऽयं विहितो मध्ये V. I., P. II., 14, 5.

ये अग्नीति भुवि क्षिपेत् V. I., P. II., 427, 6.

ये के चास्मत्कुले जाताः V. I., P. I., 263, 7.

येऽक्षेत्रिणो बीजवन्तः V. II., P. I., 44, 18.

ये च कुर्वन्ति दम्पत्योः V. II., P. II., 230, 6.

ये च सन्तानजा दोषाः V. I., P. II., 152, 5.

ये त्यजन्ति स्वकां भार्यां V. II., P. II., 231, 7.

ये देवयानाः V. I., P. II., 150, 21.

ये दिवाचर्या V. I., P. II., 99, 16.

ये दशाहादयः प्रोक्ताः V. I., P. II., 208, 4.

येन केनचिदभ्यक्तः V. II., P. I., 110, 1.

येन केनापि कार्याणि V. I., P. I., 119, 2.
येन तुष्यति चात्माऽस्य V. II., P. II., 217, 6.
येन दैवाः पवित्रेण V. I., P. II., 160, 7.
[illegible]नाऽऽधानं तु वै ग्रीष्मे V. I., P. I., 162, 14.
[illegible]न यांस्तु गुणैनैषां V. II., P. II., 217, 9.
[illegible]न शुद्धिमवाप्नोति V. II., P. I., 235, 11.
[illegible] नास्तिका निष्क्रियाश्च V. II., P. II., 235, 11.
[illegible]नास्मिन् कर्मणा लोके, V. II., P. II., 217, 3.
[illegible]नास्य पितरो याताः V. I., P. II., 134, 18.
[illegible]न सर्वमिदं प्रोतं V. I., P. II., 168, 14.
[illegible] बान्धवाऽबान्धवा वा V. I., P. I., 360, 12.
[illegible] ब्राह्मणान् प्रद्विषन्ति V. II., P. II., 224, 1.
[illegible]भ्यो वाऽपि पिता दद्यात् V. I., P. I., 359, 18.
ये मे कुले लुप्तपिण्डाः V. I., P. I., 365, 9.
ये मेहयन्ति पथि च V. II., P. II., 236, 4.
ये यजन्ति न चार्चन्ति V. I., P. I., 462, 14.
ये ते शतमिति ब्राह्म्यां V. I., P. I., 274, 10.
येऽर्चयन्ति सदा विष्णुं V. I., P. I., 216, 3.
ये लोकादानशीलानां V. I., P. I., 196, 4.
येषां जपैश्च V. II., P. II., 156, 11.
येषां द्विजानां सावित्री V. II., P. II., 120, 16.
येषां न माता न पिता न बन्धुः V. I., P. I., 386, 9.
येषां न यज्ञपुरुषः V. I., P. I., 200, 12.
येषां न विषये विप्राः V. I., P. I., 200, 8.
येषां पाषण्डसङ्कीर्णे V. I., P. I., 200, 10.
ये स्तेन-पतित-क्लीबाः V. I., P. II., 360, 1.
ये स्तेन-पतित-क्लीबाः V. II., P. I., 424, 13.
ये स्तेनाः पिशुनाः क्लिबाः V. I., P. II., 74, 19.
ये समाना इति ब्राह्म्यां V. I., P. II., 455, 9.
ये समाना इति ब्राह्म्यां V. I., P. II., 455, 3.
ये सोमपा विरजसो V. I., P. II., 341, 6.
ये सम्यङ्नियता विप्राः V. II., P. I., 217, 10.
ये हरन्ति च पापेन V. II., P. II., 262, 12.
ये हरन्ति च सूर्याणि V. II., P. II., 262, 7.
ये हरन्ति नरा नित्यं V. II., P. II., 262, 2.
योगं क्षेमं च सम्प्रेक्ष्य V. I., P. I., 401, 14.
योगिनं च तपःसक्तं V. I., P. I., 330, 11.
योगेन तु परा भक्तिः V. I., P. I., 59, 9.
योऽग्निं त्यजति नास्तिक्यात् V. II., P. II., 109, 9.

योऽग्नीनपविद्धुयेत् V. II., P. II., 107, 17.
योगपट्टं बहिर्वासः V. I., P. II., 158, 10.
योगाभ्यासरतः शान्तो V. I., P. II., 154, 19.
यो गुरुः स शिवः प्रोक्तः V. I., P. I., 377, 1.
योगशास्त्राभियुक्तो च V. I., P. II., 354, 21.
योगस्थः कुरु कर्माणि V. I., P. I., 61, 7.
योऽगृहीत्वा विवाहाग्निं V. II., P. I., 449, 11.
यो गृहस्थाश्रममास्थाय V. I., P. II., 148, 5.
योजनाम परं याति V. I., P. II., 185, 14.
योजने पादहीनं स्यात् V. II., P. I., 257, 8.
योजने पादहीनं स्यात् V. II., P. I., 258, 6.
योऽदण्ड्यान् दण्डयेद्राजा V. I., P. I., 447, 5.
यो दद्यात्कांचनं मेरुं V. I., P. I., 318, 13.
योऽधीतेऽहन्यहन्येतां V. I., P. I., 310, 15.
योऽधीत्य विधिवद्वेदं V. I., P. I., 151, 10.
योऽध्यापयति वृत्त्यर्थम् V. I., P. I., 333, 15.
योऽध्यापयेदधीते वा V. I., P. I., 218, 1.
योनिकार्ये च यो देवि V. II., P. II., 222, 14.
योऽनधीत्य द्विजो वेदान् V. II., P. I., 19, 1.
योऽनधीत्य द्विजो वेदान् V. I., P. I., 54, 15.
योऽनेन विधिना कुर्यात् V. I., P. I., 432, 6.
योऽनेन विधिना स्नाति V. I., P. I., 276, 10.
योऽन्यत्र कुरुते यत्नं धर्म V. I., P. I., 301, 9.
योन्यादीन्यवगूहेत V. I., P. II., 79, 2.
योऽनर्चिषि जुहोत्यग्नौ V. I., P. I., 316, 17.
यो न वेत्त्यभिवादस्य V. I., P. I., 324, 11.
योनीश्च नरकांश्चैव V. II., P. II., 209, 4.
योऽनुष्ठातुं न शक्नोति V. I., P. II., 229, 6.
यो ब्रह्मचारी V. I., P. I., 50, 5.
यो भुङ्क्ते वेष्टितशिराः V. I., P. I., 430, 9.
यो भवेन्मानवः क्षुद्रः V. II., P. II., 220, 6.
यो मोहादथवाऽऽलस्यात् V. I., P. I., 215, 3; 376, 8.
यो यत्र विहितो धर्मः V. I., P. II., 68, 10.
यो यदेषां गुणो देहे V. II., P. II., 215, 9.
यो येन पतितेनैषां V. II., P. I., 27, 19.
यो येन पतितेनैषां V. II., P. II., 90, 9.
यो यो वर्णोऽपहीयेत V. I., P. I., 446, 5.
योऽयं संवृश्यते नित्यं V. I., P. I., 95, 1.
यो यस्य हिंस्यात् द्रव्याणि V. II., P. I., 271, 4.

योऽरक्षन् बलिमादत्ते V. I., P. I., 453, 18.

योऽवगुरेत् शस्त्रेण V. II., P. I., 456, 17.

यो वैदिकमनादृत्य V. I., P. I., 318, 5.

योऽवमन्येत ते मूले V. II., P. II., 105, 7.

योऽवमन्येत ते मूले V. I., P. I., 13, 1.

यो वै यतीननादृत्य V. I., P. II., 339, 19.

यो वरुणगृहीतः V. II., P. II., 282, 16.

यो वा संवर्धते देहं V. I., P. II., 324, 12.

योऽश्नाति भृत्यवर्गेभ्यः V. II., P. II., 220, 10.

योऽश्नीयात् V. II., P. II., 194, 8.

योऽश्वत्थः शमीगर्भः V. II., P. II., 35, 4.

योऽसवर्णे तु मूल्येन V. I., P. II., 277, 3.

योऽसौ विष्ण्वाख्य आदित्ये V. I., P. II., 187, 14.

यो ह वा अविदितार्षेय- V. I., P. I., 173, 14.

यौगिकं स्नानमख्यातं V. II., P. II., 16, 4.

यौगपद्ये तु तीर्थानां V. I., P. II., 109, 5.

यः कामतो नरः कुर्यात् V. II., P. I., 14, 8.

यः कामतो महापापं V. II., P. II., 72, 10.

यः कामतो महापापं V. II., P. I., 208, 7.

यः कारणं पुरस्कृत्य V. I., P. I., 187, 12.

यः करोति अनाथान् साधून् V. I., P. I., 479, 15.

यः कश्चिन्निर्हरेत् प्रेतम् V. I., P. II., 275, 17.

यः क्रियाः कुरुते मोहात् V. I., P. I., 250, 15.

यः पूज्यते ऽतिथिः सम्यक् V. I., P. I., 397, 4.

यः पात्रपूरणीं भिक्षां V. I., P. I., 410, 3.

यः पुरुषः V. II., P. II., 186, 10.

यः प्राणोऽपानः V. I., P. I., 126, 11.

यः प्रत्यवसितो विप्रः V. II., P. II., 130, 2.

यः प्रदद्याद् गवां लक्षं V. I., P. I., 376, 1.

यः शूद्रान् पतितांश्चापि V. I., P. I., 176, 4.

यः सपिण्डीकृतं प्रेतं V. I., P. II., 330, 10.

यः समानोदकं प्रेतं V. I., P. II., 277, 17.

यः सायंवैश्वदेवान्ते V. I., P. I., 398, 1.

यः स्वदारानृतुस्नातान् V. II., P. I., 34, 17.

यः स्वशाखां परित्यज्य V. I., P. I., 152, 19.

र.

रङ्गोपजीवी कूटाशः V. II., P. I., 387, 2.

रञ्जनात् खलु राजत्वं V. I., P. I., 451, 19.

रण्डायाम् V. II., P. II., 128, 7.

रक्ता गौरा तथा श्वेता V. I., P. I., 271, 9.

रक्तं तु तद्भवेत्तोयं V. I., P. I., 248, 11.
रक्तानि हृत्वा वासांसि V. II., P. II., 254, 12.
रक्त-पीतानि वस्त्राणि V. II., P. II., 118, 11.
रक्तपाशांस्तथा जग्ध्वा V. II., P. I., 409, 8.
रक्तवर्णं तु राजेन्द्र V. I., P. II., 372, 14.
रक्षणीया तथा षष्ठी V. I., P. II., 214, 18.
रक्षणार्थमपुत्रां वा V. I., P. II., 109, 6.
रक्षेत् कन्यां पिता विन्नां V. II., P. I., 355, 2.
रक्षितं वर्धयेच्चैव V. I., P. I., 472, 12.
रक्षोदेवताभ्यः V. II., P. II., 127, 2.
रक्षोरेव स्वदेहादि V. II., P. I., 197, 4.
रक्षन् धर्मेण भूतानि V. I., P. I., 453, 16.
रक्षोभ्यः V. I., P. I., 384, 8.
रक्षार्थं पितृसत्रस्य V. I., P. II., 408, 21.
रक्षार्थमस्य सर्वस्य V. I., P. I., 447, 19.
रक्षांसि च पिशाचाश्च V. II., P. II., 218, 4.
रजःकाले तु गन्धर्वाः V. I., P II., 78, 16.
रजक-व्याध-शैलूष- V. II., P. I., 347, 11.
रजक-व्याध-शैलूष- V. II., P. I., 334, 5.
रजकश्चर्मकारश्च V. II., P. I., 114, 14.
रज्जु-वल्कल-पात्राणां V. II., P I., 183, 8.
रज्ज्वादिकं चापि तुष्टं V. II., P. I., 183, 12.
रजतस्य सुवर्णस्य V. II., P. I., 175, 12.
रजसा तमसा चैवं V. II., P. II., 215, 3.
रजसा शुद्ध्यते नारी V. II., P. I., 152, 13.
रजसा शुद्ध्यते नारी V. II., P. I., 151, 10.
रजसा स्त्री मनोदुष्टा V. II., P. I., 152, 11.
रजसा स्त्री मनोदुष्टा V. I., P. II. 152, 9.
रजस्तत्राऽशुचि ज्ञेयं V. I., P. II., 212, 20; 206, 2.
रजस्तमो-मोहजातान् V. I., P. I., 293, 6.
रजस्युपरते तत्र V. II., P. I., 167, 4.
रजस्युपरते साध्वी V. I., P. II., 110, 5.
रजस्वला च संस्पृष्टा V. II., P. I., 160, 17.
रजस्वला तु भुञ्जाना V. II., P. I., 162, 14.
रजस्वला तु भुञ्जाना V. II., P. I., 163, 12.
रजस्वलां तु यो गच्छेत् V. II., P. I., 335, 18.
रजस्वला तु संस्पृष्टा V. II., P. I., 162, 11.
रजस्वलां द्विजो गत्वा V. II., P. I., 336, 6.
रजस्वलादिव्यवाये V. II., P. I., 336, 14.

रजस्वला-ऽन्त्य-चाण्डाल- V. II., P. II., 239, 16.
रजस्वलाभिगामी च V. II., P. II., 271, 7.
रजस्वलाभिगमने V. II., P. I., 335, 10.
रजस्वला भवेत्सा तु V. I., P. II., 335, 6.
रजस्वलामृतुस्नाताम् V. II., P. I., 104, 1.
रजस्वला यदा दृष्टा V. II., P. I., 68, 11.
रजस्वला यदा दृष्टा V. II., P. I., 164, 5.
रजस्वला-राजसुते V. II., P. I., 59, 6.
रजस्वला-ऽवधूतादिगमने V. II., P. I., 337. 5.
रजस्वला सूतिका च V. II., P. I., 58, 18.
रजस्वला-सहोपतति- V. II., P. I., 388, 17.
रजस्वलां हीनवर्णां V. II., P. I., 161, 18.
रत्यर्थमपि शूद्रा स्यात् V. I., P. II., 97, 19.
रत्यर्थमेव सा तस्य V. I., P. II., 96, 5.
रत्नापहारी V. II., P. II., 258, 7.
रत्नापहारी भवति V. II., P. II., 261, 3.
रत्निमात्रा ज्ज्वालं त्यक्त्वा V. I., P. I., 227, 4.
रथ्याकर्दम-तोयेन V. II., P. I., 187, 3.
रथ्याकर्दम-तोयानि V. II., P. I., 187, 4.
रथ्यां श्मशानं चाक्रम्य V. I., P. I., 239, 12.
रथा-ऽश्वबहुला सेना V. I., P. I., 457, 10.
रम्यं पशव्यमाजीव्यं V. I., P. I., 464, 1.
रसज्ञाविधुरः कुब्जः V. II., P. II., 236, 9.
रसा रसैर्महती V. I., P. II., 11, 11.
रसारसैर्निमातव्याः V. I., P. II., 10, 11.
रसायनक्रियावादं V. I., P. II., 183, 16.
रयिं च पुत्रांश्च V. I., P. II., 106, 1.
रवियांत्र दृश्येत V. I., P. I., 314, 2.
रवेस्त्वावर्तनादूर्ध्वम् V. I., P. I., 435, 19.
रश्मिरश्मिरजच्छाया V. II., P. II., 189, 5.
रश्मींस्त्वं पर्यावर्तयाद्धवो V. I., P. II., 106, 8.
रहस्ये V. II., P. II., 153. 2.
रहस्यकृते V. II., P. II., 153, 5.
रहस्याख्यायिनां चैव V. I., P. I., 471, 19.
रहस्य-पञ्चरात्राणां V. II., P. II., 119, 7.
रहस्ये रहस्यं V. II., P. II., 153, 5.
राक्षसं क्षत्रियस्यैकम् V. I., P. II., 86, 4.
राक्षसोऽनन्तरस्तस्मात् V. I., P. II., 85, 11.
राग-खांडव-चोष्यैश्च V. I., P. II., 371, 7.
रागजं रोगजं चैव V. II., P. I., 165, 13.

रागं द्वेषं मदं मायां V. I., P. II., 184, 5.

रागो द्वेषश्च मोहश्च V. I., P. I., 480, 14.

राजक्रोधाच्च V. I., P. II., 225, 2.

राजगामि च V. II., P. II., 99, 13.

राजतेन्द्राक्षकैर्माला V. I., P. I., 309, 1.

राजान्नं हरते तेजः V. II., P. I., 410, 12.

रात्रौ जागरणं कुर्युः V. I., P. II., 215, 2.

रात्रौ जागरणं कुर्यात् V. I., P. II., 214, 19.

रात्रौ चैवादित्यस्य V. I., P. II., 275, 5.

रात्रौ दानं न कर्तव्यं V. I., P. I., 194, 7.

राज्यन्त्ययामनाडी द्वे V. I., P. I., 291, 2.

राज्यास्तु षोडशे भागे V. I., P. I., 313, 18.

रात्रावासीत V. II., P. II., 190, 3.

रात्रिशेषे द्वाभ्याम् V. I., P. II., 266, 14.

रात्रिशेषे व्यहात्स्तुद्धिः V. I., P. II., 267, 2.

रात्रिसूक्तं जपेत् स्मृत्वा V. I., P. I., 441, 15.

राजदण्डो न तस्यास्ति V. II., P. II., 64, 3.

राजान्नं तेज आदत्ते V. II., P. I., 378, 7.

राज्ञ एव तु दासः स्यात् V. II., P. II., 12, 9.

राज्ञीगामी भवेद्दुष्टो V. II., P. II., 264, 15.

राज्ञीगर्भे पराकः स्यात् V. II., P. I., 335, 7.

राज्ञा च ब्राह्मणैश्चैव V. II., P. I., 233, 2.

राज्ञां च सम्पदं ब्रूहि V. II., P. II., 187, 10.

राज्ञां तु सूतकं नास्ति V. I., P. II., 256, 16.

राज्ञोऽनुमतिमाश्रित्य V. II., P. I., 233, 4.

राज्ञःप्रतिग्रहं कृत्वा V. II., P. II., 116, 1.

राज्ञी प्रव्रजिता धात्री V. II., P. I., 324, 17.

राज्ञःप्रेष्यकरो यश्च V. I., P. II., 359, 2.

राज्ञो माहात्म्यके स्थाने V. I., P. II., 257, 10.

राज्ञो बलार्थिनःषष्ठे V. I., P. II., 31, 11.

राज्ञा वा समनुज्ञातः V. I., P. I., 483, 3.

राज्ञस्तथाऽऽसुरो वैश्ये V. I., P. II., 86, 8.

राज्ञा हि पूजितो धर्मः V. I., P. I., 453, 1.

राजप्रतिग्रहो घोरो V. I., P. I., 199, 12.

राजप्रतिग्रहदग्धाः V. I., P. I., 199, 21.

राजप्रतिग्रहात् पुष्टः V. I., P. I., 199, 16.

राजभृत्या-ऽन्ध-बधिराः V. I., P. II., 358, 5.

राजा माता पिता चैव V. I., P. I., 449, 8.

राजमार्ग-श्मशानानि V. I., P. I., 225, 12.

राजमूलो महाराज V. I., P. I., 449, 12.
राजयक्ष्मामयावी च V. I., P. II., 355, 20.
राजलिङ्गदीक्षितानां च V. I., P. II., 207, 17.
राजा राजसूयेन V. I., P. I., 46, 7.
राजवार्ता हि तेषां च V. I., P. II., 180, 10.
राजा वा राजपुत्री वा V. II., P. I., 291, 6.
राजा वा राज पुत्रो वा V. II., P. I., 290, 12.
राजा षड्भागभाक्तस्य V. I., P. I., 452, 17.
राजा सत्यं च धर्मश्च V. I., P. I., 449, 9.
राजसर्षपमात्रे च V. II., P. II., 87, 14.
राजस्वस्यापहरणे V. II., P. II., 113, 8.
राजानः क्षत्रियाश्चैव V. II., P. II., 218, 7.
राजानमभिषेचयेत् V. I., P. I., 451, 8.
राजन्योच्छिष्टभोजने V. II., P. I., 393, 4.
राजन्योच्छिष्टाशने V. II., P. I., 395, 8.
राजन्ये तु चतूरात्रं V. I., P. II., 239, 4.
राजन्यबन्धोर्द्वाविंशे V. I., P. II., 47, 13.
राजानो राजभृत्याश्च V. I., P. II., 256, 14.
राजन्य-वैश्ययोर्नेति V. I., P. II., 155, 4.
राजन्य-वैश्य-शूद्राणां V. II., P. I., 98, 1.
राजन्यां वैश्यहिंसायाम् V. II., P. I., 102, 14.
राजन्य-शूद्रोच्छिष्टाशी V. II., P. I., 395, 5.
राजन्यवधे षड्वार्षिकं V. II., P. I., 97, 11.
राजन्यवधे षड्वार्षिकं V. II., P. I., 98, 10.
राजन्यां हि धनुर्दद्यात् V. II., P. I., 332, 15.
राज्यनाशस्तु येन स्यात् V. I., P. II., 258, 16.
राष्ट्रकामास्तथोन्मत्ताः V. I., P. II., 358, 3.
राजिवान् सिंहतुण्डांश्च V. II., P. I., 409, 5.
राजीवान् सिंहतुण्डांश्च V. I., P. II., 388, 3.
राष्ट्रादेनं बहिः कुर्यात् V. I., P. I., 456, 9.
राहुग्रस्ते च सोमे V. II., P. II., 17, 1.
राहुग्रस्ते यदा सोमे V. II., P. II., 9, 2.
राहुदर्शन-संक्रान्ति- V. I., P. I., 194, 12.
राहोर्विमुक्तिं विज्ञाय V. I., P. I., 437, 10.
रिक्तां पञ्चदशीं चैव V. I., P. II., 30, 14.
रिक्थे च पिण्डदाने च V. I., P. II., 462, 15.
रिच्यत इव वा V. I., P. I., 174, 3.
रीतिका-सीस-लोहानि V. II., P. I., 175, 9.
रीत्ययः-कांस्य-सीसानां V. II., P. I., 175, 13.
रुक्मस्तेयी सुरापश्च V. II., P. I., 321, 1.

रुद्रैकादशकं जप्त्वा V. II., P. II., 156, 9.
रुद्रान् प्रपद्ये वरदान् V. I., P. I., 275, 3.
रुधिरं बाहयेत्तेषां V. I., P. II., 7, 10.
रूक्षं क्रिमिहतं छिन्नं V. I., P. II., 302, 15.
रूपाण्यपि तथैवेह V. II., P. II., 214, 2.
रूप-द्रविण हीनांश्च V. I., P. II., 134, 6.
रूपवन्ति च चित्रासु V. I., P II., 312, 17.
रूपवतः सुतांस्त्वाष्ट्रे V. I., P. II., 314, 3.
रूप-सत्त्व-गुणोपेताः V. I., P. II., 87, 1.
रूप्यं दर्भास्तिला गावो V. I., P. II., 392, 11.
रेखामात्रस्तु दृश्येत V. I., P. I., 314, 3.
रेखयाऽष्टगुणं पुत्र- V. I., P. I., 309, 5.
रेणवः शुचयः सर्वे V. II., P. I., 188, 13.
रेतो-मूत्र-पुरीषाणां V. II., P. I., 369, 5.
रेतो-मूत्र-पुरीषाणाम् V. I., P. I., 242, 6.
रेतो-मूत्र-पुरीषाणां V. II., P. I., 367, 2.
रेतःसिक्त्वा कुमारीषु V. II., P. I., 311, 6.
रेतो-मूत्र-पुरीषाणां V. II., P. I., 369, 2; 369, 5.
रेतः सेकः स्वयोन्यासु V. II., P. I., 310, 8.
रेतःस्पृष्टं शवस्पृष्टम् V. II., P. I., 181, 6.
रेवतीषु तथा रौप्यम् V. I., P. II., 313, 6.
रोधाद्विना घातयित्वा V. II., P. I., 254, 4.
रोधाद्विना चाङ्गिरसम् V. II., P. I., 253, 18.
रोध-बन्धन-योक्त्राणि V. II., P. I., 271, 7.
रोमकूपैर्यदाऽऽगच्छेत् V. II., P. II., 144, 2.
रोमकाले तु सम्प्राप्ते V. I., P. II., 78, 15.
रोमाणि प्रथमे पादे V. II., P. I., 264, 7.
रोमसंस्थान् तिलान् कृत्वा V. I., P. I., 355, 1.
रौरव- V. II., P. II., 174, 8.
रौरवं कुड्मलं पूति- V. II., P. I., 5, 1.
रौरवाद्यजिनानां V. II., P. I., 154, 1.
रौरवे नरके घोरे V. I., P. I., 199, 19.
रौरवे पूयनिलये V. I., P. I., 430, 17.
रौरवं राजन्यस्य V. II., P. II., 32, 17.
रौरवं राजन्यस्य V. I., P. II., 33, 1.
रौक्मे च कुण्डले वेदं V. I., P. II., 58, 8.
रोगी हीनातिरिक्ताङ्गः V. I., P II., 348, 19.
रोचनां चन्दनं हेम V. I., P. I., 320, 13.
रौद्र उत्तरतो V. I., P. I., 385, 1.
रौद्रे हस्ते च रोहिण्यां V. I., P. II., 454, 21.

ल.

लक्षजाप्येन च तथा V. I., P. I., 310, 9.

लक्षाशीतिं जपेद्यस्तु V. II., P. II., 198, 4.

लक्ष्यं शस्त्रभृतां वा स्यात् V. II., P. I., 203, 11.

लक्ष्यं शस्त्रभृतां वा स्यात् V. II., P. II., 69, 3.

लक्षण्यां स्त्रियमुद्वहेत् V. I., P. II., 94, 8.

लघ्वाहारां स्त्रियं कुर्यात् V. I., P. II., 101, 10.

लताभेदाश्च निःसंख्याः V. II., P. II., 242, 16.

लब्धलाभः पितॄन् देवान् V. I., P. II., 9, 9.

लभेद्देवलको राजन् V. II., P. II., 226, 3.

ललाटे केशवं विद्यात् V. I., P. I., 267, 6.

ललाटसम्मितो राज्ञः V. I., P. II., 35, 2.

लवणे मधु-मांसे च V. I., P. II., 263, 2.

लवणाम्लौ तथा मध्ये V. I., P. I., 421, 14.

लवणं व्यञ्जनं चैव V. I., P. I., 428, 4.

लशुनं गृञ्जनं चैव V. II., P. I., 403, 1.

लशुनं गृञ्जनं चैव V. II., P. I., 405, 1.

लशुनं गृञ्जनं चैव V. I., P. II., 378, 20.

लशुनं गृञ्जनं जग्ध्वा V. II., P. I., 402, 12.

लशुनं च पलाण्डुं च V. II., P. I., 404, 6.

लशुनं दीर्घपत्रश्च V. I., P. II., 379, 2.

लशुन-पलाण्डु- V. II., P. I., 402, 2.

लशुन-पलाण्डु-गृञ्जन- V. II., P. I., 404, 14.

लाक्षा-लवण-V. II., P. II., 119, 12.

लाक्षा-लवण-मांसानां V. II., P. II., 117, 11.

लाक्षा-लवण-मांसानि V. I., P. I., 488, 15.

लाजाभिश्च शलाभिश्च V. I., P. II., 371, 1.

लाभालाभं च पण्यानां V. I., P. I., 478, 18.

लाला-स्वेदसमाकीर्णः V. I., P. I., 258, 14.

लिक्षामात्रेऽपि च तथा V. II., P. II., 87, 15.

लिङ्गाऽग्रं छेदयित्वा तु V. II., P. I., 322, 24.

लिङ्गं तु वैणवं तेषां V. I, P. II., 172, 12; 174, 5.

लिगव्याधिमवाप्नोति V. II., P. II. 269, 9.

लिङ्गव्यक्त्यै हि धार्यास्ते V. I., P. II., 178, 7.

लिङ्गं वा सवृषणं V. II., P. I., 316 3.

लिङ्गं वा सवृषणमुत्कृत्य V. II., P. I., 315, 20.

लिगं स्पृष्ट्वाऽशुतं धीमान् V. II., P. II., 279, 12.

लिप्यते नैनसा विप्रो V. II., P. I., 414, 3.

लिप्यते न स पापेन V. II., P. I., 413, 6.
लुप्तधर्मास्तु चण्डालाः V. II., P. II., 11, 1.
लूता-ऽहि-सत्वानां च V. II., P. II., 253, 13.
लेपभाजश्चतुर्थाद्याः V. I., P. II., 58, 12; 222, 2.
लेपसम्बन्धिनश्चान्ये V. I., P. II., 58, 12.
लेह्यं पेयं च विविधं V. I., P. I., 428, 5.
लोकद्विष्टाऽधमःपुंसां V. II., P. II., 246, 4.
लोक-वेदाङ्ग-धर्मज्ञाः V. II., P. I., 218, 1.
लोकवार्तादिकं श्रुत्वा V.I., P. I., 306, 16.
लोक-वेदविरुद्धोऽयं V. I., P. I., 91, 9.
लोकसङ्ग्रहणार्थाय V.I., P. I., 472, 18.
लोकेऽस्मिन् मङ्गलान्यष्टौ V. I., P. I., 321, 4.
लोभात् यः पितरौ भृत्यान् V. I., P. II., 385, 3.
लोभात् त्यजति यस्त्वेतान् V. II., P. II., 221, 15.
लोभ-राग.-द्वेषाऽमर्ष- V. I., P. II., 76, 16.
लोभः स्वप्नो-ऽधृतिः क्रौर्यं V. II., P. II., 266, 11.
लोमानि V. II., P. II., 71, 2.
लोमभ्यः स्वाहेत्येवं हि V. II., P. II., 70, 7.
लोष्टमर्दी तृणच्छेदी V. II., P. II., 235, 15.
लोष्टैः स्तम्भैरुपायैर्वा V. II., P. II., 245, 10.
लौहितं V. II., P. II., 71, 6.
लोहितकेन V. II., P. II., 58, 1.
लोहितवर्णमे V. II., P. I., 456, 10.
लोहितान् वृक्षनिर्यासान् V. I., P. II., 379, 11.
लोहितत्वं च नाप्नोति V. I., P. I., 312, 16.
लौकिके वैदिके वापि V. I., P. I., 379, 18.
लौकिकं वैदिकं वाऽपि V. I., P. I., 322, 12.

व.

वन्ध्या तु वृषली ज्ञेया V. I., P. II., 356, 20.
वन्ध्याऽष्टमेऽधिवेद्याऽब्दे V. I., P. II., 114, 2.
वक्त्राधिकं तु यत्पिण्डं V. I., P. I., 422, 5.
वक्त्रप्रमाणपिण्डांश्च V. I., P. I., 422, 4.
वक्त्रमैथुनकर्ता च V. II., P. II., 271, 15.
वक्रतुण्डाय V. II., P. II., 188, 8.
वक्ष्यतेऽतः परं सर्वं V. II., P. I., 365, 8.
वचनं तस्य न ग्राह्यं V. II., P. I., 228, 15.
वचः पूर्वमुदाहार्यं V. II., P. I., 211, 13.
वज्रेणाऽथ कुशैर्वाऽपि V. I., P. II., 430, 19.
वटा-ऽश्वत्था-ऽर्क-खदिर-V. I., P. I., 252, 13.
वटे V. I., P. II., 305, 11.
वडवायाम् V. I., P. II., 306, 10.
वणिक्पथं कुसीदं च V. I., P. I., 476, 14.
वणिक्पथमुपासीनैः V. I., P. I., 477, 2.
वणिग्धर्ममनुष्ठान् वै V. I., P. I., 479, 12.

वणिजो मधुहर्त्तारो V. I., P. II., 358, 12.
वत्सापेक्षी दुहेचैव V. I., P. I., 461, 4.
वत्स राज्याभिषिक्तेन V. I., P. I., 453, 4.
वत्सरत्रितयं कुर्यात् V. II., P. II., 62, 4.
वदन्ति शुद्धौ तत्कार्ये V. I., P. II., 332, 6.
वधेन शुद्धयति स्तेनो V. II., P. II., 86, 13.
वध-बन्धपरिक्लिष्टः V. II., P. II., 246, 3.
वधं वा भ्रातृशरान् वा V. II., P. II., 267, 12.
वनाद्गृहाद्वा कृत्येष्टिं V. I., P. II., 147, 6.
वनाद्वा प्रव्रजेद्विद्वान् V. I., P. II., 149, 14.
वनानि गिरयो नद्यः V. I., P. II., 303, 12.
वनस्पतीनोषधींश्च V. I., P. I., 356, 18.
वनी भूत्वा V. I., P. II., 136, 17; 147, 20.
वन्यान्येव फलान्यश्नन् V. II., P. II., 58, 9.
वनवासी तपः स्पृहयेत् V. II., P. II., 58, 13.
वनस्थो धूतपापो वा V. I., P. II., 151, 18.
वनस्थस्त्रिगुणं कुर्यात् V. II., P. II., 44, 2.
वनेषु तु विहृत्यैवं V. I., P. II., 147, 2.
वनेषूपवनेषु V. I., P. II., 307, 5.
वपन-मेखला- V. II., P. II., 5, 12.
वपनव्रतं चरेत् V. II., P. I., 299, 13.
वमन्तं जृम्भमाणं च V. I., P. I., 330, 8.
वर्जयेत्कुन्नं श्राद्धे V. I., P. II., 375, 12.
वर्जयेच्च तथा चान्यान् V. I., P. II., 377, 2.
वर्ज्या जन्तुमयी रूक्षा V. I., P. II., 303, 1.
वर्जयेत्तादृशीं भिक्षां V. I., P. II., 190, 4.
वर्जयेदेकपात्रे V. I., P. II., 295, 7.
वर्जयेदजिनं चीरं V. I., P. II., 84, 3.
वर्जयेदुग्रगन्धीनि V. I., P. II., 394, 6.
वर्जयेत् वृक्षमूलानि V. I., P. I., 225, 15.
वर्जयेन्मधु मांसं च V. I., P. II., 45, 18; 142, 15.
वर्जयेन्मार्जनीरेणुं V. I., P. II., 134, 16.
वर्जयेल्लवणं सर्वं V. I., P. II., 377, 16.
वर्णक्रमादन्तरज- V. II., P. I., 107, 14.
वर्णज्येष्ठः पितृव्यश्च V. I., P. I., 331, 15.
वर्णानां कामतः स्पर्शे V. II., P. I., 161, 16.
वर्णानामाश्रमाणां च V. I., P. I., 452, 12.
वर्णानां सान्तरालानां V. I., P. I., 144, 6.
वर्णिनां हि वधो यत्र V. II., P. II., 44, 6.
वर्णाश्रमाचारवती V. I., P. I., 183, 8.

वर्णसङ्करभावेन V. I., P. I., 184, 8.
वर्तन्ते याश्च सततं V. II., P. I., 58, 4.
वर्तिदीपाकृतिं वाऽपि V. I., P. I., 266, 11.
वर्तमानशरीरेण V. II., P. II., 276, 9.
वर्धेतामिति वैश्यस्तु V. I., P. I., 325, 6.
वर्धयेत् पीण्डमेकैकं V. II., P. I., 303, 9.
वर्षाणां द्वादशे लक्षे V. II., P. II., 251, 10.
वर्षाणि ब्रह्मचर्ये तु V. II., P. I., 98, 2.
वर्षाणां यच्छतं तस्य V. I., P. I., 95, 11.
वर्षे द्वे परदारेषु V. II., P. I., 330, 11.
वर्षाभ्योऽन्यत्र यत्स्थानम् V. I., P. II., 184, 14.
वर्षाभ्योऽन्यत्र वर्षासु V. I., P. II., 182, 17.
वर्षमर्धं तदर्धं च V. I., P. I., 356, 3.
वर्षैरेकगुणां भार्या V. I., P. II., 69, 12.
वर्ष-शीता-ऽऽतप-क्लेश-V. II., P. I., 251, 1.
वर्षासु ध्रुवशीलः V. I., P. II., 180, 16.
वरयेत् कुल-शीलाभ्यां V. I., P. II., 90, 17.
वरा-ऽतिथि-पितृभ्यश्च V. I., P. I., 135, 10.
वरशोषास्तथैवैते V. I., P. II., 90, 15.
वरयित्वा तु यः कश्चित् V. I., P. II., 93, 7.
वरार्थिनां तृतीया च V. I., P. II., 318, 9.
वराहैकशफानां च V. II., P. I., 370, 11
वराह-मकराभ्यां वा V. I., P. I., 458, 11.
वलितं मानवैः सूत्रं V. I., P. II., 36, 15.
वल्मीकं तु खनित्वा यो V. II., P. II., 249, 14.
वल्मीकोपरि तोयान्त-V. I., P. I., 228, 7.
वल्मीक-मूषकोत्खातां V. I., P. I., 227, 16.
वल्लीं चैव द्विजो भुक्त्वा V. II., P. I., 405, 2.
वश्यामात्य-बलो राजा V. I., P. I., 464, 15.
वसित्वा वसनं शुष्कं V. I., P. I., 353, 6.
वसेत्स नरके घोरे V. I., P. II., 389, 21.
वसन्ते V. I., P. I., 48, 14.
वसन्ति चैव ते स्नानात् V. I., P. I., 271, 2.
वसन्ते ब्राह्मणः V. I., P. I., 162, 2.
वसन्ते ब्राह्मणम् V. I., P. II., 32, 7.
वसन्तो ब्राह्मणः प्रोक्तः V. I., P. I., 162, 10.
वसन्ते ब्राह्मणस्य स्यात् V. I., P. I., 162, 9.
वसन्तौ वै V. I., P. I., 162, 2.
वसन्ते वसन्ते ज्योतिषा V. I., P. I., 165, 8; 395, 1.
वसन्ति स्त्रीपरित्यागात् V. II., P. I., 352, 18.

वसन्ति सर्वतीर्थानि V. I., P. I., 263, 16.
वस्तूच्यमानमेष्यन्तः V. I., P. II., 2, 4.
वस्त्रान्तरावृतां कृत्वा V. II., P. I., 170, 10.
वस्त्रान्तरितसंस्पर्शः V. I., P. I., 279, 1.
वस्त्रोदकमपेक्षन्ते V. I., P.I., 262, 4.
वस्त्राद्यैर्भूषितं कृत्वा V. I., P. II., 238, 3.
वस्त्रनिष्पीडितं तोयं V. I., P. I., 364, 1.
वस्त्रापहारी V. II., P. II., 263, 5.
वस्त्रापहारी श्वित्री स्यात् V. II., P. II., 260, 12.
वस्त्र-भोज्यापहर्त्तारो V. II., P. II., 261, 2.
वस्त्रा-ऽऽभरण-माल्यानि V. I., P. I., 377, 5.
वस्त्रं मृदम्भसा शुद्धं V. II., P. I., 183, 11.
वसेद्द्वादश वर्षाणि V. I., P. II., 47, 15.
वसा-मेदोद्भवं दीपं V. I., P. II., 395, 9.
वसेयुर्नियताहाराः V. I., P. II., 366, 2.
वसीरन्नानुपूर्व्येण V. I., P. II., 32, 12.
वसन् दूरतरे ग्रामे V. II., P. I., 96, 12.
वसून् रुद्रांस्तथाऽऽदित्यान् V. I., P. I., 357, 12.
वसिष्ठ-दक्ष-संवर्त- V. I., P. I., 108, 4.
वस्वन्ताधावितः पञ्च- V. I., P. II., 295, 10.
वहेच्छवं तदाशौचं V. I., P. II., 276, 19.
वह्निप्रज्वालनं कृत्वा V. II., P. I., 154, 4.
वह्निना न च तप्ताभिः V. I., P. I., 236, 3.
वान्तो विरक्तः स्नात्वा तु V. II., P. II., 4, 10.
वांशं करीरं सुरसं V. I., P. II., 376, 1.
वाक्प्रदाने कृते तत्र V. I., P. II., 245, 16.
वाक्शस्तमम्बुनिर्णिक्तम् V. II., P. I., 196, 10.
वाक्सूक्तम् V. II., P. II., 157, 8.
वाक्सम्बन्धे एतदेव V. II., P. I., 152, 3.
वाग्दण्डजं च पारुष्यं V. I., P. I., 473, 5.
वाग्दण्डोऽथ मनोदण्डः V. I., P. II., 173, 18.
वाग्दण्डो ऽथ मनोदण्डः V. I., P. II., 173, 12.
वाग्दण्डो मौनता प्रोक्ता V. I., P. II., 173, 21.
वाग्दत्ता मनोदत्ता V. I., P. II., 57, 14.
वाग्दैवतैस्तु चरुभिर् V. II., P. II., 42, 11.
वाग्धिग्वधः स्वकं चैव V. I., P. I., 455, 5.
वाग्भावदुष्टाश्च तथा V. I., P. II., 377, 9.
वागपहारी V. II., P. II., 263, 7.
वाङ्-मनः-कायजान् दोषान् V. I., P. I., 293, 7.
वाञ्छेत् क्षुत्-तृट्परीतात्मा V. I., P. I., 414, 14.
वाचा कृतं कर्मकृतं V. II., P. II., 193, 7.

वाचा कायेन मनसा V. II., P. II., 184, 14.

वाचिकैः पक्षि-मृगतां V. II., P. II., 212, 12.

वाचिकश्च उपांशुश्च V. I., P. I., 303, 17.

वाचिकस्यैकमेकं स्यात् V. I., P. I., 305, 3.

वाचा चाक्रोशिका या तु V. II., P. II., 228, 8.

वाचा दत्ता मनोदत्ता V. I., P. II., 57, 9.

वाचं नियम्य यत्नेन V. I., P. I., 221, 18.

वाचो हर्तारो V. II., P. II., 247, 5.

वाचो यत्र विभिद्यन्ते V. I., P. II., 229, 16.

वाच्यतामित्यनुज्ञातः V. I., P. II., 437, 12.

वाचैव वाकृतं कर्म V. II., P. II., 212, 10.

वाजे वाजे इति प्रीतः V. I., P. II., 437, 18.

वाणिज्यलाभो नो तस्य V. II., P. II., 238, 6.

वाणिज्यलाभस्तत्रापि V. II., P. II., 240, 5.

वाणिज्यलाभदा स्वातिः V. I., P. II., 312, 18.

वाणिज्यं पाशुपाल्यं च V. I., P. I., 478, 4.

वाणिज्यमष्टम्याम् V. I., P. II., 317, 1.

वाणिज्यवृद्धि स्वातौ V. I., P. II., 314, 8.

वानेन्द्र-गुरु-वह्नीनां V. II., P. II., 126, 2.

वातव्याधियुतः स्तेयी V. II., P. II., 261, 6.

वादेन ब्राह्मणं जित्वा V. II., P. I., 454, 20.

वाद-युद्धप्रधानाश्च V. II., P. II., 218, 8.

वानप्रस्थः V. I., P. II., 138, 6.

वानप्रस्था अपि V. I., P. II., 198, 20.

वानप्रस्थगृहस्थैव V. I., P. II., 145, 14.

वानप्रस्थो ब्रह्मचारी V. I., P. II., 137, 16.

वानप्रस्थो यतिश्चैव V. II., P. II., 129, 9.

वानप्रस्थो यतिश्चैव V. I., P. I., 308, 2.

वानप्रस्थो यतिश्चैव V. II., P. II., 49, 3.

वानप्रस्थो यतिश्चैव V. II., P. II., 48, 17.

वानप्रस्थाश्रमस्यापि V. I., P. I., 135, 6.

वानप्रस्थस्य त्रिगुणं V. I., P. I., 229, 5.

वानरं श्येन-भासौ च V. II., P. I., 78, 14.

वानर-सिंह-मार्जार- V. II., P. I., 92, 9.

वापी-कूप-तडागेषु V. II., P. I., 153, 9; 154, 9.

वापी-कूप-तडागानां V. II., P. I., 153, 13.

वापी-कूप-तडागेषु V. I, P. I, 228, 3.

वापयित्वा च केशादीन् V. I., P. II., 157, 6.

वामतो वनमालाढ्यं V. I., P. I., 369, 17.

वामदेव्यं त्रिरावर्त्य V. II., P. II., 156, 5.
वामदेव्य बृहत्साम V. II., P. II., 159, 5.
वामेनावर्तनं केचित् V. I., P. II., 432, 15.
वामहस्ते जलं कृत्वा V. I., P. I., 294, 7.
वामहस्ते स्थिते दर्भे V. I., P. I., 248, 10.
वायुभक्षः प्रागुदीच्यीं V. I., P. II., 146, 12.
वायोरग्निः V. I., P. I., 105, 6.
वायुर्वै गौतम V. I., P. I., 208, 10.
वायव्यं V. II., P. II., 282, 4.
वायव्यं गोरजः प्रोक्तम् V. II., P. II., 16, 8.
वायव्यं श्वेतम् V. I., P. I., 166, 6.
वायवे V. II., P. II., 187, 14.
वाय्वग्नि-विप्रानादित्यम् V. I., P. I., 225, 6.
वायवे V. II., P. II., 282, 7.
वायौ शुक्रौ जपेत् सूक्तम् V. II., P. II., 279, 7.
वायसानां कृमीणां च V. I., P. I., 385, 6.
वारुणं चावगाहस्तु V. II., P. II., 16, 3.
वारुणीभिस्तथाऽऽदित्यम् V. I., P. I., 298, 16.
वारुणं यौगिकं तद्वत् V. II., P. II., 15, 16.
वारुणं यौगिकं तद्वत् V. II., P. II., 15, 16.
वारुणं वा जपेत् सूक्तम् V. II., P. II., 279, 9.
वाराणसी V. II., P. II., 202, 8.
वाराणस्यां मृतो यस्तु V. I., P. II., 229, 1.
वाराणस्याम् V. II., P. II., 306, 6.
वार्ताकवृत्तयः V. I., P. II., 198, 4.
वार्तायां नित्ययुक्तः स्यात् V. I., P. I., 478, 9.
वारिदस्तृप्तिमाप्नोति V. I., P. I., 190, 11.
वार्ध्रीणसं वर्तुकं च V. II., P. I., 409, 10.
वार्ध्रीणसस्य मांसेन V. I., P. II., 372, 8.
वार्धुषिक-कदर्य- V. II., P. I., 388, 7.
वाराहं च ततो भुवश्चा V. II., P. I., 410, 2.
वालखिल्याः V. I., P. II., 199, 5.
वालखिल्यकृता ये च V. I., P. I., 109, 10.
वालवासा जटी वा ऽपि V. II., P. II., 81, 15.
वालवासा द्विजोऽरण्ये V. II., P. II., 87, 8.
वासः V. I., P. II., 33, 5.
वासुकये V. II., P. II., 188, 2.
वास्तुपाल-भूतेभ्यः V. I., P. I., 33, 5.
वासन्त-शारदैर्मेध्यैः V. I., P. II., 141, 14.
वासिष्ठ-कश्यपा-ऽगस्त्याः V. I., P. II., 72, 1.
वासो दद्याद्धयं हत्वा V. II., P. I., 90, 10.
वासोदश्चन्द्रसालोक्यम् V. I., P. I., 190, 15.
वासोदशा शुद्ध्या तु V. I., P. II., 98, 8.
वासुदेवं च राजेन्द्र V. I., P. I., 366, 11.
वासोभिर्दशमिश्चैव V. II., P. I., 169, 12.

वासो वै दक्षिणां दद्यात् V. II., P. II., 183, 2.
वासिष्ठो ह सात्यहव्यः V. I., P. I., 172, 17.
वाससा चोपभुक्तानि V. I., P. II., 377, 10.
वासो हिरण्यमुत V. II., P. I., 225, 6.
वाहनानि च सर्वाणि V. I., P. I., 471, 17.
वाहयेत्तत्र धुर्यास्तु V. I., P. II., 7, 8.
वाहयेत्तु कृतेनैव V. I., P. II., 7, 1.
विक्रच्छोऽनुत्तरीयश्च V. I., P. I., 26[illegible], 5.
विकर्मणा च जीवन्तो V. I., P. II., 74, 20.
विकर्मणा जीवनम् V. II., P. II., 99, 18.
विकर्मस्थान् द्विजान् स्पृष्ट्वा V. I., P. II., 279, 5.
विकर्मस्थः सगोत्रो वा V. I., P. II., 91, 5.
विक्रीणीत तिलान् शुद्धान् V. I., P. II., 11, 8.
विक्रीणामि रसांश्चाहं V. I., P. I., 477, 7.
विक्रमेण महीं लब्ध्वा V. I., P. I., 467, 15.
विक्रीय कन्यकां गां च V. II., P. II., 132, 2.
विक्रयी ब्राह्मणो यश्च V. II., P. I., 387, 1.
विक्रयः सर्वपण्यानां V. I., P. I., 342, 7.
विकिरश्च न दातव्यः V. I., P. II., 445, 5.
विकलान् बाल-वृद्धांश्च V. I., P. I., 414, 13.
विकीर्णं सितमस्पष्टम् V. I., P. II., 157, 15.
विक्षिप्तेऽपि V. I., P. I., 43, 2.
विख्यातशेषः कुर्वीत V. II., P. II., 153, 9.
विख्यातशेषः कुर्वीत V. II., P. II., 153, 9.
विघ्नमाचरते यस्तु V. II., P. II., 221, 3.
विघर्षण विदलन- V. II., P. I., 178, 13.
विचित्रा गतयः प्रोक्ताः V. II., P. II., 244, 5.
विचरेन्नियतो नित्यं V. I., P. II., 193, 19.
विच्छिन्नं वाऽप्यधीयानं V. I., P. II., 38, 7.
विजेतुं प्रयतेतारीन् V. I., P. I., 460, 1.
विजानन् वसतो ग्रामे V. I., P. II., 339, 20.
विज्ञानान्मृण्मयं पात्रं V. II., P. I., 121, 13.
विज्ञानमानन्दं V. I., P. I., 102, 7.
विज्ञेयः पुण्यकालोऽयं V. I., P. I., 193, 8.
विटपतिस्तिथिरित्यन्ये V. I., P. II., 344, 23.
विट्-शूद्रयोस्तु तानेव V. I., P. II., 85, 15.
विड्वराह-खरोष्ट्राणां V. II., P. I., 367, 10.
विड्वराह-ग्रामकुक्कुट- V. II., P. I., 370, 2.
विड्वराहो भवेन्नित्यं V. II., P. II., 227, 3.
विण्मूत्रं तु गृही कुर्यात् V. I., P. I., 222, 14.

विण्मूत्रोत्सर्गशुद्ध्यर्थं V. II., P. I., 195, 11.
विण्मूत्रभक्षणे विप्रः V. II., P. I., 369, 8.
विण्मूत्रभक्षणे विप्रः V. II., P. I., 368, 13.
विण्मूत्रभोजनं नाम V. I., P. II., 102, 4.
विण्मूत्रभाण्डरेचित्यं V. I., P. I., 224, 4.
विण्मूत्ररेता-ऽऽसव-रक्तलिप्तं V. II., P. I., 176, 1.
वित्त पुत्र-कलत्रार्थी V. I., P. I., 355, 15.
वित्तशाठ्येन रहितः V. I., P. II., 436, 12.
वितथाभिनिवेशी च V. II., P. II., 229, 3.
वितथाभिनिवेशी च V. II., P. II., 214, 5.
वितथाभिनिवेशश्च V. II., P. II., 212, 4.
पितरस्तर्पितास्तेन V. I., P. I., 355, 2.
वितस्तिद्वितयं हस्तम् V. II., P. II., 35, 17.
वितस्तेर्द्विगुणोऽरत्निः V. I., P. II., 236, 2.
वितस्तायाम् V. I., P. II., 306, 14.
विद्या-चारित्र-बन्धु- V. I., P. II., 75, 6.
विद्या-तपोभ्यां हीनेन V. I., P. I., 203, 6.
विद्यते सागरस्यान्तः V. I., P. I., 124, 15.
विद्युगिम-पयः-पन्थाः V. II., P. I., 22, 7.
यथा दिनं प्रकाशत्वात् V. I., P. II., 185, 3.
विद्याधिपतिं V. II., P. II., 194, 7.
विद्यां पश्यति V. II., P. II., 194, 6.
विद्यापहारिणां चैव V. II., P. II., 245, 5.
विद्याभ्यासे प्रमादी यः V. I., P. II., 185, 4.
विद्याभ्यासी क्षुपस्पर्शः V. II., P. I., 428, 15.
विद्यामभीष्टां जैवे V. I., P. II., 314, 17.
विद्यायुक्तो धर्मशीलः प्रशान्तः V. I., P. I., 184, 17.
विद्याविक्रयी V. II., P. II., 258, 8.
विद्यां विशिष्टां च गुरौ V. I., P. II., 315, 3.
विद्यास्नातको V. I., P. II., 53, 12.
विद्याहीनं व्रतभ्रष्टं V. I., P. II., 110, 10.
विद्या ह वै ब्राह्मणमाजगाम V. I., P. I., 147, 1.
विदार्यांश्च भचुण्डैश्च V. I., P. II., 370, 7.
विदार्या च भचुण्डैश्च V. I., P. II., 370, 7.
विद्वत्सरस्वतीप्राप्तं V. II., P. II., 16, 9.
विद्वद्भिः सेवितः सद्भिः V. I., P. I., 89, 1.
विद्वान् यज्ञोपवीती स्यात् V. I., P. II., 169, 11.
विद्वान् श्राद्धमकुर्वाणः V. I., P. II., 308, 20.
विदश्य निम्बपत्राणि V. I., P. II., 293, 3.
विधिज्ञस्तेन भवति V. I., P. II., 330, 11.
विधिज्ञस्तर्पणं कुर्यात् V. I., P. I., 353, 7.

विधूतपापास्ते यान्ति V. I., P. I., 300, 12.

विधृतिर्बलहर्ता च V. II, P. II., 264, 1.

विधिना दैवपूर्वं तु V. I., P. II., 419, 16.

विधिना शास्त्रदृष्टेन V. II., P. II., 160, 5.

विधेः प्राथमिकादस्मात् V. II., P. II., 60, 17.

विधेःप्राथमिकादस्मात् V. II., P. I., 200, 14.

विधूमे लेलिहाने च V. I., P. I., 316, 16

विधूमे सन्नमुसले V. I., P. II., 186, 8.

विधमे सन्नमुसले V. I., P. II., 187, 6.

विधाय देवतापूजां V. I., P. I., 319, 15.

विद्धुधध्यात्मपरा एव V. I., P. I., 366, 14.

विधूय मोहकालिलं V. I., P. I., 58, 3.

विधवागमने कृच्छ्रम् V. II., P. I., 328, 8; 335, 11.

विधिवत्तानि कुर्वीत V. I., P. II., 454, 2.

विधिवत् प्रैषमुच्चार्य V. I., P. II., 160, 2.

विधिवत् प्रतिगृह्यापि V. I., P. II., 92, 7.

विधिवद् ग्राहयामास V. I., P. I., 116, 7.

विधिवद्वन्दनं कुर्यात् V. I., P. I., 329, 2.

विधवायां प्रजोत्पत्तौ V. I., P. I., 134, 5.

विधिहीनमसृष्टान्नं V. I., P. I, 160, 3.

विन्ध्याद्दक्षिणदनं वासः V. I., P. I., 183, 5.

विनीतः सत्वसंपन्नः V. I., P. I., 462, 12.

विनीतस्त्वथ वार्तायां. V. I., P. I., 462, 16.

विनाऽङ्किरप्सु वाऽप्यार्तः V. II., P. II., 140, 13.

विनापराधेन तथा V. II., P. II., 231, 3.

विना फलोपभोगेन V. II., P. II., 276, 8.

विना भोजनकालं तु V. I., P. II., 195, 7.

विना मन्त्रैश्च दर्भैश्च V. I, P. I, 354, 8.

विनायकोपसृष्टस्य V. II., P. II, 184, 9.

विनायकाय V. II., P. II., 188, 7.

विनायज्ञोपवीतेन V. II., P. II., 143, 13.

विना यज्ञोपवीतेन V. I., P. I, 246, 1.

विना रूप्य-सुवर्णेन V. I., P. I, 354, 7.

विनाशयेन्मठद्रव्यं V. II, P. II., 223, 4.

विपाकः कर्मणां प्रेत्य V. II., P. II., 214, 3.

विपाको गो-वृषाणां तु V. II., P. I., 283, 13.

विपाके तु विपत्तिः स्यात् V. II, P. I., 283, 17.

विपन्नानां बहूनां तु V. II., P. I., 284. 13.

विप्रा द्वादश वा भोज्याः V. II., P. II., 196. 13.

विप्रा द्वादश वा भोज्याः V. II., P. II., 47, 15.

विप्रदुष्टां स्त्रियं भर्त्ता V. II., P. I., 353, 17.

विपक्ष- V. I., P. I., 43, 4.

विपणेन च जीवन्तो V. I., P. II., 350, 6.

विपद्यपि न स स्वर्गं V. I., P. I., 169, 2.

विपरीतमेकेषाम् V. II., P. I., 300, 6.

विपर्ययेण तु V. I, P. I., 96, 16.

विप्रगर्भे पराकः स्यात् V. II., P. I, 150, 14.

विप्राणां क्षालयेत् पादान् V. I., P. II., 398, 3.

विप्राणां वेदविदुषां V. I., P. I., 480, 5.

विप्रेण वै निविष्टाश्चेत् V. II., P. I., 329, 9.

विप्रौ तु प्राङ्मुखौ तेभ्यो V. I., P. II., 399, 14.

विप्रे तु सकलं देयं V. II., P. I., 100, 16.

विप्रदण्डोद्यमे कृच्छ्रः V. II., P. I., 457, 6.

विप्रावुदकमिच्छन्ति V. I., P. I., 363, 6.

विपरीतं ब्रह्मचर्यम् V. II., P. I., 312, 9.

विप्रान्तिके पितॄन् ध्यायन् V. I., P. II., 417, 7.

विप्रान् तेषु मनुष्येषु V. II., P. II., 243, 10.

विप्रान् दशावरान् कृत्वा V. II., P. I., 123, 3.

विप्रानुद्धरते पापान् V. I., P. II., 401, 3.

विप्रो नृपस्य भार्यायां V. II., P. I., 330, 6.

विप्रान्मूर्धावसिक्तो हि V. I., P. II., 119, 8.

विप्रः पञ्चमहायज्ञान् V. II., P. II., 227, 2.

विप्राः पृच्छन्ति तत्कार्यम् V. II., P. I., 235, 18.

विप्रेभ्यो भोजनं दत्वा V. I., P. I., 281, 7.

विप्राय दत्वा विधिवत् V. I., P. II., 227, 12.

विप्रार्धे क्षत्रिये प्रोक्तं V. II., P. I., 100, 19.

विप्रार्धं क्षत्रियस्य स्यात् V. II., P. I., 395, 2.

विप्रलम्भकवाक्यानि V. I., P. I., 10, 8.

विप्रा वाचा V. I., P. I., 75, 4.

विप्रवृत्तिविलोपेन V. II., P. II., 252, 9.

विप्रे शुक्रा तु मृच्छौचे V. I., P. I., 227, 9.

विप्रा शूद्रेण संयुक्ता V. II., P. I., 150, 19.

विप्रुषां पादसंस्पर्शः V. I., P. I., 417, 8.

विप्रुषो मक्षिकास्पर्शे V. II., P. I., 189, 6.

विप्रोष्य तूपसङ्ग्राह्याः V. I., P. I., 328, 10.

विप्रोष्य पादग्रहणम् V. I., P. I., 329, 3.

विप्रुषश्च तथा न स्युः V. I., P. I., 230, 14.

विप्रुषोऽष्टौ क्षिपेदूर्ध्वम् V. I., P. I., 293, 5.

विप्रस्य कथयिष्यामि V. II., P. II., 251, 8.

विप्रस्य त्रिषु वर्णेषु V. I., P. II., 119, 15.

विप्रस्य मेखला मौञ्जी V. I., P. II., 34, 5.

विप्रस्य वधसंयुक्तं V. II., P. II., 42, 3.

विप्रसेवैव शूद्रस्य V. I., P. I., 483, 4.

विप्रहाऽरण्ये V. II., P. II., 65, 16.

विपाशायाम् V. I., P. II., 306, 13.

विबुध्य चिन्तयेत्त्वमम् V. I., P. I., 220, 7.

विभागेष्वेषु यत्कर्म V. I., P. I., 319, 10.

विभक्ता सह वा कुर्युः V. I., P. II., 117, 15.

विमुक्तो योनिदोषेभ्यः V. I., P. I., 181, 4.

विमुक्तः सर्वदा धीरो V. I., P. II., 341, 18.

विमुक्तः सर्वपापेभ्यो V. I., P. I., 410, 4.

विमर्शन-प्रोक्षणैः V. II., P. I., 178, 12.

वियुज्यतेऽर्थ-धर्माभ्यां V. I., P. I., 473, 7.

विरक्तिर्द्विविधा प्रोक्ता V. I., P. II., 161, 15.

विरिञ्चिना सहोत्पन्न V. I., P. I., 255, 2.

विराजं द्विगुणं जप्त्वा V. II., P. II., 156, 4.

विरतो विष्णुविद्यासु V. II., P. II., 220, 1.

विरूप एव भवति V. II., P. II., 234, 2.

विरूपा भ्रममाणाश्च V. II., P. II., 230, 7.

विविक्तदेशे V. I., P. I., 40, 11.

विविक्तेष्वेव तुष्यन्ति V. I., P. II., 304, 2.

विवत्साया अन्यवत्सायाश्च V. I., P. II., 381, 3.

विवादिनो नरांश्चान्यान् V. I., P. I., 455, 8.

विवादश्च तथा तेन V. I., P. I., 131, 2.

विविधानि च रत्नानि V. II., P. II., 254, 2.

विविधानि च शिल्पानि V. I., P. II., 183, 17.

विविधैर्हविर्विशेषैः V. I., P. II., 50, 5.

विवशः शतमा जातीः V. I., P. I., 16, 8.

विवाहे चोपनयने V. I., P. I., 356, 2.

विवाहोत्सव-यज्ञादि- V. I., P. II., 262, 14.

विवाह-यज्ञ-दुर्गेषु V. I., P. II., 258, 5.

विशिखोऽप्युपवीतश्च V. I., P. II., 38, 10.

विशुद्धाः कर्मभिश्चैव V. I., P. II., 74, 12.

विशुद्धमपि चाहारं V. I., P. II., 381, 10.

विशुद्ध्यति त्रिरात्रेण V. I., P. II., 276, 2.

विशुद्ध्यत्युपवासेन V. II., P. I., 110, 4.

विशुद्ध्यत्युपवासेन V. II., P. I., 110, 9.

विश्राम्येन्मध्यमे भागे V. I., P. II., 7, 6.

विशीर्णा विमला ह्रस्वा V. I., P. II., 40, 1.

विशेषतः V. I., P. II., 306, 5.

विशेषतो निशीथे तु V. I., P. I., 194, 9.
विशेषाद्ब्राह्मणेन्द्राणां V. II., P. II., 221, 1.
विश्वजिता यजेत V. I., P. I., 148, 6.
विश्वेदेवाः शृणुतेति V. I., P. II., 403, 6.
विश्वेदेवाश्च प्रीयन्तां V. I., P. II., 437, 14.
विश्वान् देवान् यवैः V. I., P. II., 405, 4.
विश्वेभ्यो देवेभ्यः स्वाहा V. I., P. I., 389, 13.
विश्वामित्रो जमदग्निः V. I., P. II., 71, 14.
विश्वस्य कर्ता V. I., P. I., 105, 17.
विश्वासहर्ता तु नरो V. II., P. II., 225, 8.
विषा-ऽग्नि-जलमृत्यूनां V. II., P. II., 221, 11.
विषघ्नानि च रत्नानि V. I., P. I., 471, 9.
विषघ्नैरगदैश्चास्य V. I., P. I., 471, 8.
विषं चोपविषं भुक्त्वा V. II., P. I., 382, 4.
विष्ठानुलेपो रुधिरं मूत्रं च V. II., P. II., 3, 4.
विष्ठा वार्धुषिकस्यान्नं V. II., P. I., 378, 12.
विष्णुच्छाया ध्रुवं तैस्तु V. II., P. II., 232, 14.
विष्णुधर्मोत्तरे चाप्सु V. I., P. II., 413, 11.
विष्णुः पीतत्वमायाति V. I., P. I., 132, 9.
विष्णुपदे V. I., P. II., 306, 11.
विष्णुं प्रजापतिं वाऽपि V. I., P. I., 365, 3.
विष्णुरत्ता तथैवान्नं V. I., P. I., 434, 3.
विष्णुरूपेण वै कुर्यात् V. I., P. II., 193, 16.
विष्णवे नमः V. I., P. I., 375, 1.
विष्ण्वा-ऽऽपस्तम्ब-हारीताः V. I., P. I., 108, 5.
विष्णुस्तिर्यगधोर्ध्वं मे V. I., P. II., 187, 19.
विष्णुः समस्तेन्द्रिय-देह-देहि- V. I., P. I., 433, 17.
विपरीतन्धन-शस्त्रेण V. II., P. I., 24, 2.
विषयान्न पुनर्यान्ति V. I., P. II., 196, 4.
विषयामिषलुब्धस्तु V. I., P. I., 199, 18.
विषयोपसेवा चाजस्रं V. II., P. II., 216, 10.
विषयेष्वप्रसक्तिस्तु वा V. I., P. I., 452, 7.
विषुवे च तुला-मेषौ V. I., P. I., 192, 9.
विषुवे शतसाहस्रं V. I., P. I., 193, 2.
विष-शस्त्र-श्वापदा-ऽहि- V. I., P. II., 327, 5.
विसृज्य च प्रजाः सर्वाः V. I., P. I., 469, 4.
विसर्जयित्वा मानुष्ये V. I., P. II., 324, 5.
विस्रम्भापहारी V. II., P. II., 237, 11.
विहितक्रियया साध्यो V. I., P. I., 87, 6.
विहितत्वाच्च V. I., P. I., 60, 11.

विहितं यज्ञकामानां V. II., P. I., 23, 9; 202, 20.

विहितं तु सपिण्डानां V. I., P. II., 277, 13.

विहितं तस्य नाशौचं V. I., P. II., 224, 20.

विहितस्याऽऽननुष्ठानात् V. II., P. I., 7, 9.

विहितस्याऽननुष्ठानात् V. II., P. I., 7, 15.

विहितं हि सपिण्डस्य V. I., P. II., 285, 11.

विहायाग्निं सभार्यश्चेत् V. I., P. I., 315, 9.

विहाय सन्ध्याप्रणतिं V. I., P. I., 301, 10.

विहाय सुमहागुरुं V. II., P. II., 211, 2.

विहृत्य तु यथाकालं V. I., P. I., 471, 15.

वीणावादनतत्त्वज्ञः V. I., P. I., 73, 1.

वीतशोक-भयो विप्रो V. I., P. II., 146, 5.

वीरुद्देशास्त्वसंख्याताः V. II., P. II., 242, 17.

वीरासनं सदा तिष्ठेत् V. II., P. II., 190, 9.

वृकोदराय श्विभाय V. I., P. I., 361, 9.

वृको मृगेभं व्याघ्रोऽश्वं V. II., P. II., 254, 13.

वृक्ष-गुल्म-लता-वीरुत्-V. II., P. II., 123, 17.

वृक्ष-गुल्मावृते चापैः V. I., P. I., 459, 2.

वृक्षच्छेत्ता वृथा यस्तु V. II., P. II., 249, 9.

वृक्षा दवाग्निना दग्धाः V. I., P. I., 199, 20.

वृक्षमूलनिकेतनः V. I., P. II., 138, 11.

वृक्षमूलनिकेतः स्यात् V. II., P. I., 301, 18.

वृक्षमूले वसेन्नित्यं V. I., P. II., 163, 22.

वृक्षारोहण-लोहादि- V. I., P. II., 327, 8.

वृक्ष-वल्कलभेदेन V. II., P. II., 243, 3.

वृक्षा-ऽश्म-विष-विप्रैश्च V. II., P. I., 23, 5.

वृत्तिभेदेन भिन्नाश्च V. I., P. II, 172, 11; 174, 11.

वृत्त्या शूद्रसमस्तावत् V. I., P. II., 30, 2.

वृत्ते शरावसम्पाते V. I., P. II., 186, 9.

वृत्तिसङ्कोचमन्विच्छेत् V. I., P. I., 199, 4.

वृत्त-स्वाध्यायसापेक्षम् V. I., P. I., 135, 7.

वृत्तस्वाध्यायसापेक्षम् V. I., P. II., 208, 10.

वृथा कृसर संयाव- V. II., P. I., 407, 6.

वृथा त्वश्रोत्रिये दान V. I., P. I., 287, 2.

वृथा तृष्णोदकस्नानं V. I., P. I., 287, 1.

वृथा तस्य महायज्ञाः V. II., P. II., 145, 5.

वृथा न विसृजेदपः V. I., P. I., 424, 7.

वृथापाकस्य भुञ्जानः V. II., P. I., 449, 13.
वृथाप्रलापी यो न स्यात् V. I., P. II., 196, 9.
वृथा भवति तत्सर्वम् V. I., P. I., 402, 16.
वृथा-ऽऽरामा-ऽऽश्रमाणां च V. II., P. I., 386, 12.
वृथा-ऽऽलम्भेऽनुगच्छेद्गां V. II., P. II., 123, 13.
वृथा विवादवाक्यानि V. I., P. I., 439, 15.
वृन्ताक-नालिका-पौत- V. I., P. II., 378, 13.
न्ताक-नालिका-ऽलाबु V. I., P. II., 378, 21.
द्धौ च माता-पितरौ V. II., P. II., 34, 3.
द्धौ च माता-पितरौ V. I., P. I., 198, 14.
द्धं बालं गुरुं विप्रान् V. II., P. II., 221, 19.
द्धां वन्ध्यामवृत्तां च V. I., P. II., 111, 10.
द्धः शौच-क्रियालुप्तः V. I., P. II., 228, 5.
द्धः शौचस्मृतेर्लुप्तः V. II., P. I., 20, 11.
द्धिश्राद्धे महाबाहो V. I., P. II., 461, 2.
द्धौ समर्चयेद्विद्वान् V. I., P. II., 459, 2.
श्चिके समतिक्रान्ते V. I., P. II., 324, 1.
षणमात्रमुत्सृज्य V. II., P. I., 322, 16.
ः प्रतिष्ठितो धर्मः V. I., P. I., 82, 2.
वृषभैकादशा गाश्च V. II., P. I., 248, 8.
वृषभैकादशा गाश्च V. II., P. I., 247, 3.
वृषभैकादशा वाऽपि V. II., P. I., 95, 8.
वृषभैक सहस्रागा V. II., P. I., 96, 10.
वृषभैकसहस्रा गा V. II., P. I., 97, 5.
वृषभं सिलधेनुं वा V. II., P. I., 245, 1.
वृषभं शततो जप्त्वा V. II., P. II., 156, 4.
वृष-वृश्चिक-कुम्भेषु V. I., P. I., 192, 10.
वृषलीफेनपीतस्य V. I., P. II., 96, 19.
वृषलीफेन पीताश्च V. I., P. II., 358, 6.
वृषलो ब्राह्मणीं गत्वा V. II., P. II., 267, 3.
वृषल्यां V. II., P. II., 128, 5.
वृषल्यामभिजातस्तु V. II., P. I., 333, 12.
वृषलस्य त्रिरात्रं तु V. II., P. II., 42, 6.
वृषस्य वृषणौ छित्त्वा V. II., P. II., 244, 11.
वेत्ति विद्यामविद्यां च V. I., P. I., 186, 2.
वेत्ति सर्वगतां कस्मात् V. II., P. II., 213, 15.
वेत्रवत्याम् V. I., P. II., 306, 13.
वेत्राङ्कुरैस्तालकन्दैः V. I., P. II., 371, 4.
वेद एव द्विजातीनां V. I., P. I., 337, 11.

वेदः कृत्स्नोऽधिगन्तव्यः V. I., P. I., 151, 2.

वेदोक्तेन प्रकारेण V. I., P. I., 120, 11.

वेदोक्तं यः परित्यज्य V. II., P. II., 224, 12.

वेदाङ्गानि पुराणानि V. I., P. II., 132, 10.

वेदाङ्गानि रहस्यं च V. I., P. II., 132, 6.

वेदा-ऽभियुक्तविप्रस्य V. I., P. II., 206, 18.

वेदान्त्युत्सादी V. II., P. II., 107, 14.

वेदाचाराः प्रशाम्यन्ति V. I., P. I., 132, 16.

वेदज्ञः सर्वशास्त्रज्ञः V. I., P. II., 342, 1.

वेदत्तत्वार्थविदुषे V. I., P. I., 389, 8.

वेदाथर्व-पुराणानि V. I., P. I., 348, 5.

वेदोदितानां नित्यानां V. II., P. II., 141, 9.

वेदोदितं स्वकं कर्म V. I., P. I., 57, 8.

वेदान् छन्दांसि देवांश्च V. I., P. I., 356, 12.

वेदनिन्दा V. II., P. II., 99, 14.

वेदनाविविधैर्दुःखैः V. I., P. I., 383, 9.

वेदोपकरणे चैव V. I., P. I., 158, 15; 348, 10.

वेदोपाकरणे प्राप्ते V. I., P. II., 129, 12.

वेदोपजीविकाः पापाः V. II., P. II., 228, 1.

वेदपारमनीता ये V. II., P. I., 209, 17.

वेदाभ्यासं ततः कुर्यात् V. I., P. I., 336, 13.

वेदाभ्यासोऽन्वहं शक्त्या V. II., P. I., 223, 6.

वेदाभ्यासोऽन्वहं शक्त्या V. I., P. I., 216, 6.

वेदाभ्यासोऽन्वहं शक्त्या V. II., P. II., 27, 13.

वेदाभ्यासस्तपो ज्ञानं V. II., P. II., 216, 7.

वेदाभ्यासो हि विप्रस्य V. I., P. I., 337, 3.

वेदमेकगुणं कृत्वा V. II., P. II., 156, 8.

वेदमादौ समारभ्य V. I., P. I., 347, 20.

वेदमधीत्य V. I., P. II., 130, 1. 130, 17.

वेदमध्यापयेद्धर्मं V. I., P. I., 146, 5.

वेदमध्यापयेत् पश्चात् V. I., P. I., 153, 8.

वेदमध्येष्य माणश्च V. I., P. I., 238, 15.

वेदमेव सदाऽभ्यस्येत् V. I., P. I., 337, 2.

वेदयज्ञैरहीनानां V. I., P. II., 41, 8.

वेदार्थनिन्दका ये च V. II., P. II., 224. 14.

वेदार्थवित् ज्येष्ठसामा V. I., P. II., 337, 11.

वेदविक्रयके चैव V. I., P. I., 189, 1.

वेदविक्रयिको मूर्खः V. II., P. II., 234, 9.

वेदविश्वमभिजिति V. I., P. II., 313, 4.

वेद-विद्या-व्रतस्नातः V. II., P. I., 230, 10.
वेद-विद्या-व्रतस्नातः V. II., P. I., 64, 10.
वेद-विद्या-व्रतस्नातः V. I., P. II., 339, 2; 342, 3.
वेदं वेदौ तथा वेदान् V. I., P. II., 54, 1.
वेदं व्रतानि वा पारं V. I., P. II., 52, 7; 131, 1.
वेदोऽङ्गानि धर्मो- V. I., P. II., 343, 6.
वेदांस्तथाऽऽधुयात्सर्वान् V. I., P. II., 318, 13.
वेदस्वीकारणं पूर्वम् V. I., P. I., 153, 15.
वेश्मापहारी V. II., P. II., 259, 5.
वेश्यां कुलवधूं कृत्वा V. II., P. II., 239, 12.
वेश्यातिसक्त- पतित- V. I., P. II., 355, 2.
वेषा-ऽऽभरणसंयुक्ताः V. I., P. I., 471, 11.
वेष्टितान् कृष्णगोवाल-V. I., P. II., 157, 10.
वैकङ्कतं नालिकेरं V. I., P. II., 369, 13.
वैकारिके देवगणाः V. I., P. I., 96, 10.
वैकारिकस्तैजसश्च V. I., P. I., 96, 11.
वैखानसा औदुम्बराः V. I., P. II., 198, 20.
वैखानसो वाऽपि भवेत् V. I., P. II., 51, 19.
वैणाभिशस्त-वार्धुष्य- V. I., P. II., 384, 14.
वैणा-ऽभिशस्त-वार्धुष्य- V. II., P. I., 380, 12.
वैणवा ये स्मृता दण्डाः V. I., P. II., 178, 6.
वैतानिकं च जुहुयात् V. I., P. II., 141, 10.
वैतानं प्रक्षिपेदप्सु V. I., P. II., 226, 17.
वैदिको ज्ञानमार्गोऽयं V. I., P. I., 182, 10.
वैदिकैरथ वा मन्त्रैः V. I., P. I., 366, 6.
वैदिकैः स्मर्यमाणत्वात् V. I., P. I., 12, 3.
वैय्याघ्रपाद गोत्राय V. I., P. I., 362, 3.
वैय्याघ्रा व्यासगीताश्च V. I., P. I., 110, 1.
वैरिणं नोपसेवेत V. I., P. II., 134, 7.
वैरे महति मद्वाक्यात् V. I., P. I., 142, 3.
वैवस्वताय कालाय V. II., P. II., 161, 16.
वैवस्वताय कालाय V. I., P. I., 361, 7.
वैशाखी कार्तिकी माघी V. I., P. I., 192, 15.
वैशाखमासस्य च या तृतीया V. I., P. I., 156, 8.
वैशाखमासस्य च या तृतीया V. I., P. II., 311, 1.
वैशाखस्य तृतीया तु V. I., P. II., 310, 2.
वैशंपायनगीताश्च V. I., P. I., 110, 3.
वैद्यो V. I., P. I., 46, 8.
वैद्यकर्मा च यो विप्रः V. II., P. II., 241, 1.
वैश्य-क्षत्रिय-विप्राणां V. I., P. II., 220, 13.
वैश्यं क्षेमं समागम्य V. I., P. I., 325, 9.

वैश्ये चेच्छति नान्येन V. I., P. I., 478, 12.
वैश्योच्छिष्टभोजने V. II., P. I., 393, 14.
वैश्योच्छिष्टभोजने V. II., P. I., 395, 14.
वैश्योच्छिष्टाशी V. II., P. I., 393, 6.
वैश्योच्छिष्टाशने V. II., P. I., 395, 7.
वैश्यात्तु-करणः शूद्रां V. I., P. II., 119, 11.
वैश्ये तथैव कर्तव्यं V. II., P. I., 150. 15.
वैश्ये वैवार्षिकम् VII., P. I., 97, 13.
वैश्योऽश्रिः प्राशितानिस्तु V. I., P. I., 236, 12.
वैश्यानां त्रिगुणा चैव V. II., P. I., 231, 6.
वैश्यानां त्रिगुणा प्रोक्ता V. II., P. II., 74, 4.
वैश्यानां त्रिगुणा प्रोक्ता V. II., P. II., 67, 12.
वैश्यानां याजकश्चैव V. II., P. I., 231, 8.
वैश्येन शूद्रां V. I., P. II., 120, 8.
वैश्येन सह भुक्त्वान्नम् V. II., P. I., 396, 6.
वैश्ये पञ्चदश प्रोक्ताः V. I., P. II., 289, 16.
वैश्या प्रतीदम् V. I., P. II., 98, 15.
वैश्यम्प्राप्ति तथैवैते V. I., P. I., 339, 5.
वैश्यः पञ्चदशाहेन V. I., P. II., 209, 16.
वैश्यः पञ्चदशाहेन V. I., P. II., 209, 8.
वैश्यः पञ्चदशाहेन V. I., P. II., 204, 14.
वैश्यां भार्यां गुरोर्गत्वा V. II., P. I., 323, 5.
वैश्यान्मागध-वैदेहौ क्षत्रियात् V. I., P. II., 121, 7.
वैश्यान्मागध-वैदेहौ राज-V. I., P. II., 121, 2.
वैश्यायां V. II., P. II., 128, 3.
वैश्यायां क्षत्रियायां च V. I., P. II., 121, 11.
वैश्यायां चतुर्थकालाहारो V. II., P. I., 332, 9.
वैश्याया द्वौ पत्नी ज्ञेयौ V. I., P. II., 95, 12.
वैश्ययोषितो ब्राह्मण- V. II., P. I., 348, 15.
वैश्येऽर्धे पादमेकं तु V. II., P. I., 100, 17.
वैश्य-राजन्य-विप्रासु V. I., P. II., 121, 4.
वैश्यं वा क्षत्रियं वाऽपि V. II., P. I., 199, 5.
वैश्यवृत्त्याऽपि जीवन्नो V. I., P. I., 484, 14.
वैश्यवृत्त्याऽपि जीवंस्तु V. I., P. II., 4, 4.
वैश्यवत् क्षत्रियासु V. II., P. I., 103, 3.
वैश्यो विंशतिरात्रेण. V. I., P. II., 205, 2.
वैश्यश्च ब्राह्मणाशौचे V. II., P. I., 420, 15.
वैश्यश्चेत् ब्राह्मणीमभि- V. II., P. I., 331, 7.
वैश्याशौचे तथा भुक्त्वा V. II., P. I., 418, 19.
वैश्याशौचे ब्राह्मणः V. II., P. I., 420, 13.
वैश्यः शूद्रोच्छिष्टाशी- V. II., P. I., 393, 7.

वैश्य-शूद्रावपि प्राप्तौ V. I., P. I., 400, 15.
वैश्य-शूद्रौ सखा चैव V. I., P. I., 400, 12.
वैश्यां शूद्रहिंसायाम् V. II., P. I., 102, 15.
वैश्या-शूद्र्योस्तु राजन्यात् V. I., P. II., 119, 10.
वैश्ये षष्ठिर्भवेद्राशि V. II., P. I., 418, 12.
वैश्यस्तु कृतसंस्कारः V. I., P. I., 4*8, 8.
वैश्यस्य V. I., P. II., 220, 19.
वैश्यस्य च तथा भुक्त्वा V II., P. I., 419, 3.
वैश्यस्य चैन्दवं प्रोक्तं V. II., P. I., 41, 14.
वैश्यस्य तु द्वयं कुर्यात् V. II., P. I., 95, 17.
वैश्यस्य त्वधिकं प्रोक्तं V. II., P. I., 424, 2.
वैश्यस्य धनसंयुक्तं V. I., P. II., 25, 11.
वैश्यस्यापि V. II., P. II., 149, 17.
वैश्यस्यैवं पञ्चदश V. I., P. II., 207, 4.
वैश्यस्य वर्णे एकस्मिन् V. I., P. II., 119, 16.
वैश्यहाऽब्दं चरेच्चैव V. II., P. I., 97, 7.
वैश्यहत्यां तु सम्प्राप्य V. II., P. I., 96, 2.
वैश्यं हत्वा चरेदेवं V. II., P. I., 98, 7.
वैश्यां हत्वा मासत्रयं V. II., P. I., 104, 8.
वैश्वदेवं ततः कुर्यात् V. I., P. I, 378, 9.
वैश्वदेवावसानात V. I., P. I., 381, 7.
वैश्वदेवान्तिके प्राशम् V. I., P. I., 403, 4.
वैश्वदेवाश्रयी होमाः V. I., P. I., 217, 5.
वैश्वदेवं न पित्रर्थे V. I., P. II., 442, 2.
वैश्वदेवनिमित्तं वै V. I., P. I., 439, 20.
वैश्वदेवे नियोक्तव्याः V. I., P. II., 345, 17.
वैश्वदेवं प्रकुर्वीत V. I., P. I., 379, 1.
वैश्वदेवावसाने वा V. I., P. I., 344, 2.
वैश्वदेवविहीनं तु V. I., P. II., 300, 5.
वैश्वदेवस्तु कर्तव्यः V. I., P. I., 379, 10.
वैश्वदेवस्तु कर्तव्यः V. I., P. I., 379, 19.
वैश्वदेवाहुतीरग्नौ V. I., P. II., 442, 19.
वैश्वानरीं व्रातपतीं V. II., P. II., 28, 9.
वोढा चैवाग्निदाता च V. I., P. II., 275, 2.
वोढुः स गर्भो भवति V. II., P. I., 46, 16.
व्यङ्गैः पतित-चाण्डालैः V. II., P. I., 366, 10.
व्यङ्गाश्चाधार्मिकश्चैव V. II., P. II., 246, 19.
व्याघ्रीवदुद्धरेत् पुत्रं V. I., P. I., 461, 6.
व्याघ्रं श्वानं खरं सिंहं V. II., P. I., 92, 1.
व्युत्क्रमाच्च प्रमीतानां V. I., P. II., 455, 16.

व्युत्क्रमेण मृतानां च V. I., P. II., 455, 19.
व्यतीते त्वाशौचे V. I., P. II., 234, 1.
व्यतीपातो गजच्छाया V. I., P. II., 308, 8.
व्यतीपाते वैधृतौ च V. I., P. I., 193, 4.
व्यत्यये कर्मणां साम्यं V. I., P. II., 123, 18.
व्यस्तपाणिना कार्यम् V. I., P. I., 327, 19.
व्यसुकः केवलं विप्राः V. I., P. I., 113, 4.
व्यानाय स्वाहेति V. I., P. I., 418,6.
व्याधितो बन्धनस्थो वा V. I., P. II., 11, 8.
व्याधिनाशो भवेच्छीघ्रं V. II., P. II., 281, 10.
व्याधिरोगशतैर्युक्ताः V. II., P. II., 251, 14.
व्याधिता वाऽधिवेत्तव्या V. I., P. II., 113, 13.
व्याधितां विप्रदुष्टां वा V. I., P. II., 92, 8.
व्याधितश्चात्महर्ता स्यात् V. II., P. II., 260, 11.
व्याधितस्यार्थहीनस्य V. I., P. I., 411, 8.
व्याधितस्य कदर्थस्य V. I., P. II., 218, 14.
व्याधितस्य यथा वैद्याः V. II., P. I., 207, 1.
व्याधिः स्यात् प्राणसन्देही V. II., P. II., 238, 7.
व्यपेतकल्मषो विप्रः V. II., P. I., 305, 10.
व्यापादनापहारेषु V. II., P. II., 113, 4.
व्यापादयेच्च आत्मानं V. I., P. II., 224, 19.
व्यापन्नानां बहूनां च V. II., P. I., 284, 9.
व्यभिचारात्तु V: II., P. I., 36, 5.
व्यभिचाराहतौ शुद्धिः V. II., P. I., 150, 6; 353, 13.
व्यभिचारिणी भार्या V. II., P. I., 36, 17.
व्यभिचारिणीति सा ज्ञेया V. II., P. I., 359, 16.
व्यामं नावेक्षितव्यं स्यात् V. I., P. II., 37, 3.
व्यायम्याऽऽप्लुत्य मध्याह्ने V. I., P. I., 471, 5.
व्यर्थमब्राह्मणे दानं V. I., P. I., 188, 18.
व्यालग्राही यथा व्यालं V. II., P. I, 57, 14.
व्यवहारपक्ष- V. II., P. II., 237, 5.
व्यवहारी पुष्पवत्यां V. II., P. II., 239, 17.
व्यवहारेष्वमध्यस्थः V. II., P. II., 238, 5.
व्यस्तैश्चैव समस्तैश्च V. I., P. I., 469, 17.
व्यसनानि च सर्वाणि V. I., P. I., 472, 17.
व्यसनानि परित्यज्य V. I., P. I., 474, 1.
व्यसन्यधो हि व्रजति V. I., P. I., 473, 15.
व्यसनासक्तचित्तस्य V. I., P. II., 218, 16.
व्यसनस्य च मृत्योश्च V. I., P. I., 473, 14.
व्याहृतयः V. II., P. II., 157, 5.
व्याहृतीभिस्तथा पाप्मम् V. I., P. II., 160, 9.

व्याहरेद्वैष्णवं मन्त्रं V. I., P. I., 306, 14.

श.

शङ्कितं प्रतिषिद्धान्नं V. II., P. I., 389, 16.
शङ्खपुष्पीविपक्केन V. II., P. I., 445, 11.
शङ्खपुष्पीविपक्केन V. II., P. I., 445, 5.
शङ्खपुष्प्यवपक्वं तु V. II., P. I., 444, 15.
शङ्खपुष्पीलता-मूल- V. II., P. I., 345, 11.
शङ्खाय नमः V. I., P. I., 371, 1.
शङ्खरूप्यमयी माला V. I., P. I., 308, 17.
शङ्ख-शुक्ति-सुवर्ण-V. II., P. I., 122, 1.
शङ्ख-शुक्त्यज-मेषांश्च V. II., P. I., 101, 15.
शं नो देवीरभिष्टये V. II., P. I., 437, 13.
शक्तिं चाविश्य शाक्यं च V. I., P. I., 482, 12.
शक्तिं चाविश्य पापं च V. II., P. I., 461, 4.
शक्ति-जाति-गुणान् दृष्ट्वा V. II., P. II., 204, 5.
शक्तो बहूदके तीव्र- V. I., P. II., 161, 7.
शक्त्या च यज्ञकृन्मोक्षे V. I., P. II., 147, 9.
शक्यानि कार्त्स्न्येन V. II., P. II., 272, 17.
शठो मिथ्याविनीतश्च V. I., P. I., 188, 2.
शणसूत्रमयं राज्ञो V. I., P. II., 35, 16.
शत आशा तु सा देवी V. I., P. I., 310, 7.
शतद्रुतीरे V. I., P. II., 306, 14.
शतपर्यायमावर्त्य V. II., P. I., 64, 11.
शतमिन्दुक्षये दानं V. I., P. I., 193, 1.
शतरुद्रीयम् V. II., P. II., 57, 10.
शतवर्षाणि यो दृष्ट्वा V. I., P. II., 185, 12.
शतं स्यात् शंखमणिभिः V. I., P. I., 309, 6.
शतसाहस्रिकं कालं V. II., P. II., 264, 6.
शतसाहस्रिका नद्याम् V. I., P. I., 298, 2.
शतसाहस्रमभ्यस्य V. II., P. I., 339, 15.
शन्नोदेवीतिमन्त्रेण V. I., P. II., 398, 9.
शन्नोदेवीतिमन्त्रेण V. I., P. II., 399, 15.
शन्नोदेव्या पयः क्षिप्त्वा V. I., P. II., 405, 1.
शनैरुच्चारयेन्मन्त्रम् V. I., P. I., 304, 6.
शनैरार्द्रशाखया V. I., P. I., 477, 12.
शनैश्चरे भवेदायुः V. I., P. II., 315, 4.
शब्दे च्छन्दसि कल्पे च V. II., P. I., 230, 8.
शब्दार्थचिन्तनं भूयः V. I., P. I., 304, 11.
शमभिरभिभिः V. II., P. I., 437, 10.
शमो दमस्तपः शौचं V. I., P. I., 86, 3.

शमयम्स्वाशु मे पापं V. I., P. I., 275, 5.
शमी-रोहितका-ऽश्वत्थाः V. I., P. II., 40, 6.
शयनोत्थापनाद्द् प्राग् यत् V. I., P. II., 188, 12.
शयनस्थो न भुञ्जीत V. I., P. I., 423, 16.
शय्यां कुशान् गृहान् गन्धान् V. I., P. I., 202, 13.
शय्यांविशेषे V. II., P. I., 384, 16.
शय्यापहारी V. I., P. II., 259, 10.
शरः क्षत्रियया माह्यः V. I., P. II., 98, 7.
शरणागतं परित्यज्य V. II., P. II., 138, 16.
शरणागतेषु कारुण्यं V. I., P. I., 467, 7.
शरणागतहन्तंश्च V. II., P. I., 204, 10.
शरीरकर्षणात् प्राणाः V. I., P. I., 468, 3.
शरीर-काल-धर्मांश्च V. I., P. I., 81, 4.
शरीरजैः कर्मदोषैः V. II., P. II., 212, 11.
शरीरेणैव V. II., P. II., 213, 8.
शरीरनाशे कल्पः स्यात् V. II., P. I., 73, 13.
शरीरापत्रवेद्यश्च V. I., P. I., 315, 1.
शरीरोपरमान्ते V. I., P. II., 50, 8.
शरीरप्रभैवर्दोषैः V. I., P. I., 404, 18.
शरीरप्रभवैर्दोषैः V. I., P. II., 336, 16.
शरीरं बलमायुश्च V. II., P. I., 131, 19; 235, 5.
शरीरारंभकं कर्म V. II., P. II., 276, 7.
शरीरशुद्धिर्विज्ञेया V. I., P. I., 286, 12.
शरीरशोषणं यत्तत् V. I., P. I., 120, 12.
शरीरस्यात्यये चैव V. I., P. II., 194, 14.
शरीरस्य विमोक्षेण V. II., P. I., 315, 14.
शर्करा-कीट-पाषाणैः V. I., P. II, 377, 4.
शरत्काले तु वैश्यस्य V. I., P. I., 162, 16.
शरदि V. I., P. I., 48, 15.
शरद्यात्रः स्वयं वैश्यो V. I., P. I, 163, 1.
शरदि वैश्यः V. I., P. I., 162, 6.
शरद्याधानमेवं वै V. I., P. I., 163, 2.
शरद्वै वैश्यस्य V. I., P. I., 162, 6.
शर्मान्तं ब्राह्मणस्योक्तं V. I., P. I., 358, 15.
शर्मवद्ब्राह्मणस्य स्यात् V. I., P. II., 25, 10.
शरयूतीरे V. I., P. II., 306, 8.
शरं यस्मात् ततः प्रोक्तः V. I., P. I., 74, 9.
शवं तस्स्पृष्टिनं चैव V. I., P. I., 277, 3.
शव-विण्मूत्र-शुक्रैस्तु V. II., P. I., 183, 6.
शवस्पृशमथोदक्यां V. I., P. I., 277, 6.

शश-कूर्मयोस्तु मांसेन V. I., P. II., 372, 6.

शस्त्राणि चैव वस्त्राणि V. I., P. II., 28, 2.

शस्त्रेण तु हता ये वै V. I., P. II., 316, 13; 327, 11.

शस्त्रादिभिश्च हत्वा गां V. II., P. I., 253, 17.

शस्त्रमुद्बन्धनं जलम् V. II., P. I., 20, 4.

शस्त्रविक्रयि-कर्मार- V. I., P. II., 384, 18.

शस्त्रविक्रयि-कर्मार- V. II., P. I., 381, 4.

शस्त्रासव-मधूच्छिष्ट- V. I., P. I., 484, 10.

शस्त्रास्त्रधारणं सेवा V. I., P. I., 85, 5.

शस्त्रास्त्र-भृत्त्वं क्षत्रस्य V. I., P. I., 339, 9; 454, 5.

शाक-काष्ठ-तृणेष्वप्सु V. I., P. II., 263, 2.

शाकार्द्रौषधि-पिण्याक- V. I., P. I., 484, 13.

शाकेनाप्यपरपक्षं V. I., P. II., 323, 2.

शाकापहारी V. II., P. II., 259, 9.

शाकभक्षाः पयोभक्षाः V. I., P. II., 189, 5.

शाकम्भर्याम् V. I., P. II., 306, 2.

शाक-मूल-फलेक्षूणां V. I., P. I., 424, 5.

शाक-मूल-फलानां च V. II., P. I., 182, 10.

शाकं मांसमपूपं च V. I., P. II., 383, 7.

शाक-रज्जू-मूल-फल- V. II., P. I., 182, 1.

शाके-राज्यम् V. I., P. II., 314, 5.

शाकं वा यदि वा पत्रं V. I., P. I., 382, 1.

शाकं वा यदि वा पत्रं V. II., P. I., 302, 13.

शाकाशी V. I., P. II., 144, 5.

शाकहर्ता च हारीतः V. II., P. II., 257, 6.

शाठ्यं च दीर्घवैरत्वम् V. I., P. I., 480, 15.

शाण-क्षौमाजिनानि V. I., P. II., 33, 5.

शाणी वल्कलचीरी वा V. II., P. I., 301, 4.

शाणसूत्री तु वैश्यस्य V. I., P. II., 34, 6.

शामित्रं चैव विप्राणां V. I., P. I., 136, 5.

शारीरश्चार्थदण्डश्च V. I., P. I., 447, 13.

शारीरस्ताडनादिस्तु V. I., P. I., 447, 14.

शालाग्नौ तु पचेदन्नं V. I., P. I., 379, 12.

शालाग्नौ लौकिके वाऽथ V. I., P. I., 379, 9.

शालाग्नौ वा पचेदन्नं V. I., P. I., 379, 15.

शालग्रामे च गोकर्णे V. I., P. II., 304, 17.

शालां तु कारयेद्यस्तु V. II., P. II., 250, 13.

शालीनवृत्तयः V. I., P. II., 198, 9.

शालिना सक्तुभिर्वापि V. I., P. II., 290, 20.

शाला-प्रपा-तडागानि V. I., P. I., 406, 15.

शावे च सूतके चैव V. II., P. I., 419, 8.

शावान्तः शाव आयाते V. I., P. II., 265, 10.

शावेन शुद्ध्यते सूतिः V. I., P. II., 264, 12.

शावे मातुस्त्रिरात्रं स्यात् V. I., P. II., 239, 18.

शावाशौचे समुत्पन्ने V. I., P. II., 264, 11.

शावाशौचं न कर्तव्यं V. I., P. II., 231, 5.

शाश्वतीं भूतिमन्विच्छन् V. I., P. I., 283, 5.

शास्त्रकर्ता ग्रन्थकर्ता V. II., P. II., 221, 7.

शास्त्रज्ञ. शुद्धकर्माणः V. II., P. I., 210, 2.

शासनाच्छंसनाच्चैव V. II., P. II., 288, 7.

शास्त्रापहारी V. II., P. II., 259, 7.

शिम्बिकानि करीराणि V. I., P. II., 376, 12.

शिखिनस्तु श्रुताः केचित् V. I., P. II., 172, 14.

शिखिभ्यो धातुरक्तेभ्यः V. I., P. II., 339, 15.

शिखी यज्ञोपवीती स्यात् V. I., P. II., 116, 2.

शिखा-यज्ञोपवीत- V. I., P. II., 170, 8.

शिखां यज्ञोपवीतं च V. I., P. II., 162, 16.

शिखां-यज्ञोपवीतं च V. I., P. II., 164, 10.

शिखा-यज्ञोपवीतेन V. I., P. II., 165, 12.

शिखां यज्ञोपवीतं V. I., P. II., 166, 1.

शिखा ज्ञानमयी यस्य V. I., P. II., 169, 8.

शिरःकपाली ध्वजवान् V. II., P. II., 55, 8.

शिरःप्रभृति पादान्तं V. I., P. II., 408, 18.

शिरः प्रावृत्य कुर्वीत V. I., P. I., 222, 2.

शिरोऽभ्यङ्गं वर्जयेत्तु V. I., P. I., 283, 2.

शिरोव्रतेन स्नातानाम् V. II., P. I., 216, 12.

शिरोव्रतैश्च स्नातानाम् V. II., P. I., 217, 15.

शिरसो मार्जनं कुर्यात् V. I., P. I., 295, 9.

शिलतोऽप्युञ्छतो नित्यं V. I., P. I., 402, 7.

शिलोञ्छे तस्य कथिते V. I., P. I. 340, 10.

शिलोञ्छा-ऽयाचितैर्जीवन् V. I., P. II., 216, 12.

शिल्पिनश्चित्रकाराद्याः V. I., P. II., 255, 15.

शिल्पैर्वा विविधैर्जीवेत् V. I., P. I., 342, 10.

शिवगङ्गेति विज्ञेयं V. I., P. I., 280, 8.

शिवनेत्रोद्भवं यस्मात् V. I., P. II., 405, 18.

शिवेन मे जपित्वेदम् V. I., P. I., 274, 8.

शिवे मन्त्रे गुरौ यस्य V. I., P. I., 377, 3.

शिवलिङ्गसमीपे तु V. I., P. I., 280, 7.

शिव-विद्यागुरूणां च V. I., P. I., 377, 2.

शिशुरप्यभिरोगी च V. I., P. II., 341, 12.

शिष्टाः खलु V. I., P. I., 144, 9.

शिष्टचीर्ण- V. II., P. II., 238, 1.
शिष्यो गुरोर्नरश्रेष्ठ V. I., P. I., 152, 4.
शिष्याणां न तु कारुण्यात् V. I., P. II., 185, 2.
शिष्ये पञ्चत्वमापन्ने V. I., P. II., 235, 5.
शिष्यभार्या गुरोर्भार्या V. II., P. I., 318, 5.
शिष्यैः शतहुताञ्छीमात् V. I., P. I., 312, 2.
शिष्य-सतीर्थ्य- V. I., P. II., 249, 6.
शिष्यस्य गुरुदारेषु V. I., P. I., 136, 9.
शीतकृच्छ्रेण वा शुद्धिः V. II., P. II., 137, 19.
शीत-वातोष्णानि- V. II., P. I., 249, 10.
शीत-वाताहता वा स्यात् V. II., P. I., 281, 4.
शीतास्वप्सु निषिच्योष्णाः V. I., P. I., 288, 10.
शीर्णपर्णं वर्जयित्वा V. I., P. I., 434, 19.
शीर्णपर्णाशनो वा स्यात् V. I., P. II., 144, 12.
शीर्णपर्णं हरेद्वायुः V. I., P. I., 434, 17.
शुके द्विहायनं वत्सं V. II., P. I., 80, 14.
शुक्तानि यानि सर्वाणि V. I., P. II., 45, 19.
शुक्तानि हि द्विजोऽन्नानि V. I., P. II., 384, 8.
शुक्त-पर्युषितोच्छिष्ट- V. II., P. I., 383, 2.
शुक्लपक्षादिनियत. V. II., P. I., 300, 11.
शुक्लमहतं वासः V. I., P. II., 33, 10.
शुक्लाम्बरधरो नित्यं V. I., P. II., 54, 10.
शुक्लाष्टम्यां तु माघस्य V. I., P. I., 362, 1.
शुक्लैस्तु तर्पयेद्देवान् V. I., P. I., 355, 4.
शुक्लाः सुमनसः श्रेष्ठाः V. I., P. II., 393, 2.
शुचौ देशे आसीनः V. I., P. I., 235, 1.
शुचौ देशे जपन् जप्यम् V. I., P. I., 303, 3.
शुचिदेशात्तु सङ्ग्राह्याः V. I., P. I., 271, 8.
शुचि देशं विविक्तं तु V. I., P. II., 302, 10.
शुचौ देशे शुचिर्भूत्वा V. I., P. I., 254, 18.
शुचौ देशे समासीनो V. I., P. I., 242, 3.
शुचिना कर्म कर्तव्यम् V. I., P. II., 203, 7.
शुचिना कर्म कर्तव्यम् V. I., P. II., 297, 11.
शुचि पूतं स्वयं शुद्धं V. II., P. I., 365, 9.
शुचिरुत्कृष्टशुश्रूषुः V. I., P. I., 480, 7.
शुचिर्धर्मपरो राजा V. II., P. I., 191, 6.
शुचिर्भूतेन ज्ञातव्यं V. I., P. II., 332, 17.
शुचिवस्त्रधरः स्नातो V. I., P. I., 351, 1.
शुचीनामशुचीनां च V. I., P. I., 201, 7.

शुध्यन्त्यशुचिसंस्पृष्टं V. II., P. I., 366, 5.

शुचौ संवृते V. I., P. I., 419, 12.

शुद्धानामपि लोके ऽस्मिन् V. II., P. I., 205, 8.

शुद्धं पवित्रभूतं च V. II., P. I., 365, 14.

शुद्धा भर्तुश्चतुर्थे ऽह्नि V. II., P. I., 165, 3.

शुद्ध्येद्विप्रो दशाहेन V. I., P. II., 209, 7.

शुद्ध्यै चान्द्रायणं कुर्यात् V. II., P. I., 442, 11.

शुद्ध्यै चान्द्रायणं कुर्यात् V. II., P. I., 367, 18.

शुद्ध्येत् त्रिषवणस्नायी V. II., P. II., 73, 12.

शुद्ध्यते सोऽर्धमासेन V. II., P. I., 244, 9.

शुद्ध्येद्विप्रो दशाहेन V. I., P. II., 204, 13.

शुद्ध्येरन् स्त्री च शूद्रश्च V. I., P. I., 236, 8.

शुद्ध्यर्थमिति तत् प्रोक्तं V. I., P. II., 301, 2.

शुद्धैर्द्रव्योपकरणैः V. I., P. I., 167. 12.

शुद्धिर्विजानता कार्या V. II., P. I., 181, 2.

शुद्धवस्त्रः V. II., P. II., 157, 1.

शुद्धा स्यात्तु चतुर्थे ऽह्नि V. I., P. II., 335, 9.

शुनः दष्टस्त्रिरात्रमुपवसेत् V. II., P. I., 68, 4.

शुनां च पतितानां च V. I., P. I., 385, 15.

शुनीं चैव द्विजो गत्वा V. II., P. I., 339, 18.

शुना दष्टस्त्र्यहं यावकाहारः V. II., P. I., 67, 8.

शुनोच्छिष्टस्थिता आपो V. II., P. I., 445, 10.

शुनो मांसं शुष्कमांसम् V. II., P. I., 410, 4.

शुनां मांसाशने च V. II., P. I., 408, 5.

शुना लीढं हविर्यथा V. II., P. I., 206, 1.

शुभानामशुभानां च V. II., P. II., 208, 15.

शुभाशुभफलं कर्म V. II., P. II., 211, 15.

शुश्रूषित्वा नमस्कृत्य V. II., P. I., 246, 4.

शुश्रूषित्वा नमस्कृत्वा V. II., P. I., 247, 16.

शुश्रूषा ब्राह्मणानां च V. I., P. I., 472, 10.

शुश्रूषा-लाभ-पूजार्थं V. I, P. II., 185, 1.

शुश्रूषवे तु शूद्रस्य V. I., P. I., 480, 6.

शुश्रूषा सर्वदा कार्या V. I., P. II., 45, 12.

शुष्का ब्रह्मवर्चसकामः V. I., P. II., 39, 15.

शुष्कवासा स्थले कुर्यात् V. I., P. I., 249, 6.

शूद्रतुल्या भविष्यन्ति V. I., P. I., 133, 3.

शूद्रकर्म तथा गन्धः V. I., P. I., 85, 9.

शूद्रं गत्वा चरेदेवं V. II., P. I., 151, 6.

शूद्रां गत्वा तु वै विप्रः V. II., P. I., 333, 1.
शूद्रागमने V. II., P. II., 265, 3.
शूद्रगर्भे तु सन्त्यागः V. II., P. I., 150, 16.
शूद्रागर्भे द्विजः कुर्यात् V. II., P. I., 335, 18.
शूद्राचार्यः V. II., P. II., 258, 13.
शूद्राचार्यः सुताचार्यः V. I., P. II., 359, 10.
शूद्राणां कुशवारिपानं V. II., P. I., 394, 2.
शूद्राज्जातस्तु चण्डालः V. II., P. I., 69, 16.
शूद्राज्जातस्तु चण्डालः V. I., P. II., 121, 16.
शूद्राज्ज्ञानागमश्चैव V. II., P. I., 378, 2.
शूद्राणां हीनजातीनां V. II., P. I., 333, 15.
शूद्रात्पतति चाण्डालो V. II., P. II., 228, 19.
शूद्रादपि गृहीतव्यम् V. I., P. I., 197, 16.
शूद्रादायोगवः क्षत्ता V. I., P. II., 121, 10.
शूद्रादायोगवः क्षत्ता V. I., P. II., 121, 3.
शूद्रादायोगवं वैश्या V. I., P. II., 121, 18.
शूद्रदारान् गतो विप्रो V. II., P. I., 329, 4.
शूद्रधर्मो द्विजातिशुश्रूषा V. I., P. I., 343, 2.
शूद्रधर्मस्त्रिवर्णशुश्रूषा V. I., P. I., 481, 6.
शूद्रानुग्रहकर्ता च V. II., P. II., 221, 17.
शूद्रान्नेनोदरस्थेन V. II., P. I., 377, 5.
शूद्रान्नेनोदरस्थेन V. II., P. II., 221, 4.
शूद्रान्नेनोदरस्थेन V. II., P. II., 241, 8.
शूद्रान्नं ब्राह्मणो भुक्त्वा V. II., P. I., 384, 8.
शूद्रान्नरसपुष्टस्य V. II., P. I., 376, 15.
शूद्रान्नरसपुष्टस्य V. II., P. I., 376, 7.
शूद्रान्नं शूद्रसम्पर्कः V. II., P. I., 378, 1.
शूद्रान्नं सूतकान्नं च V. II., P. I., 410, 9.
शूद्रान्नं सूतकान्नं च V. II., P. I., 417, 6; 422, 3.
शूद्रप्रेष्यं हीनसख्यं V. II., P. II., 103, 5.
शूद्रभुक्तावशिष्टं तु V. I., P. I., 424, 16.
शूद्राभिजननम् V. II., P. II., 135, 14.
शूद्रभाण्डस्थितं तक्रं V. II., P. I., 145, 15.
शूद्रयाजकः V. II., P. II., 115, 2.
शूद्रयाजकः सर्व- V. I., P. I., 175, 4.
शूद्रायोनौ पतद्बीजं V. I., P. II., 97, 1.
शूद्रायाः प्रातिलोम्येन V. I., P. II., 95, 10.
शूद्रायां वा V. I., P. II., 96, 2.
शूद्रायाः शूद्रसेवने V. II., P. I., 348, 17.
शूद्र-विट्-क्षत्रियाणां तु V. I., P. II., 220, 1.
शूद्रावेदी पतत्यत्रेः V. I., P. II., 96, 15.

शूद्रा वस्त्रदशाम् V. I., P. II., 98, 15.
शूद्राशौचे द्विजो भुक्त्वा V. II., P. I., 422, 9.
शूद्रश्च द्विजाशौचे V. II., P. I., 420, 18.
शूद्रश्चेत् ब्राह्मणीम् V. II., P. I., 331, 3.
शूद्रश्च ब्राह्मणीं गत्वा V. II., P. II., 265, 13.
शूद्रश्च राजन्य-वैश्ययोः V. II., P. I., 332, 4.
शूद्रः शूद्राशौचे V. II., P. I., 421, 1.
शूद्रां शयनमारोप्य V. I., P. II., 96, 17.
शूद्रशिष्यो गुरुश्चैव V. I., P. II., 350, 14.
शूद्रेषु दास-गोपाल- V. I., P. I., 136, 7.
शूद्रेषु दास-गोपाल- V. II., P. I. 431, 2.
शूद्रस्तु ब्राह्मणीं गत्वा V. II., P. I., 330, 16.
शूद्रस्तु मासमासीत V. I., P. II., 209, 13.
शूद्रस्तु वृत्तिमाकाङ्क्षन् V. I., P. I., 483, 11.
शूद्रे समगुणं दानं V. I., P. I., 186, 4.
शूद्रः समाचरेत्पादम् V. II., P. II., 74, 11.
शूद्रस्य गमने चैव V. II., P. I., 151, 14.
शूद्रस्य चैदृशं पापं V. II., P. II., 251, 7.
शूद्रस्योच्छिष्टभोजी तु V. II., P. I., 398, 2.
शूद्रस्य तु तथा भुक्त्वा V. II., P. I., 379, 12.
शूद्रस्य तु नवश्राद्धे V. II., P. I., 424, 3.
शूद्रस्य द्विजशुश्रूषा V. I., P. I., 485, 10.
शूद्रस्य द्विजशुश्रूषा V. I., P. I., 342, 6.
शूद्रस्याभिवादने V. II., P. II., 149, 18.
शूद्रस्यैव तथा भुक्त्वा V. II., P. I., 418, 20.
शूद्रस्य सूतके भुक्त्वा V. II., P. I., 419, 2.
शूद्रसेवनं V. II., P. II., 135, 14.
शूद्रां हत्वा नवमासान् V. II., P. I., 103, 4.
शूद्रां हत्वा सार्धमासं V. II., P. I., 104, 8.
शूद्रां हत्वा संवत्सरम् V. II., P. I., 102, 16.
शून्यागारे उपेक्षायां V. II., P. I., 281, 5.
शून्यागार-नदी पर्वत- V. II., P. II., 56, 12.
शूद्रे दिनत्रयं प्रोक्तं V. I, P. II., 282, 18.
शूद्रेणसह भुक्त्वान्नं V. II., P. I, 396, 7.
शूद्रो वा ब्राह्मणं हत्वा V. II, P. II., 67, 15.
शूद्रे वेदफलं याति V. II., P. I., 375, 12.
शूद्रे संवत्सरमृषभ- V. II., P. I., 97, 14.
शूद्रैव भार्या शूद्रस्य V. I., P. II., 95, 5.
शूद्री नक्तम् V. II., P. I., 442, 5.
शूद्री मासेन V. I., P. II., 205, 2.
शूद्री वाप्यर्धमासं वै V. II., P. I., 117, 9.

शूद्रो विंशतिरात्रेण V. I., P. II., 206, 5.
शूद्रो ज्ञामावलेपेन V. II., P. I., 229, 1.
शूद्रोच्छिष्टभोजने V. II., P. I., 396, 1.
शूद्रोच्छिष्टभोजने V. II., P. I., 396, 10.
शूद्रोच्छिष्टभोजने V. II., P. I., 393, 16.
शूद्रयोच्छिष्टया स्पृष्टा V. II., P. I., 162, 7.
शूद्रोच्छिष्टाश्च पित्वापः V. II., P. I., 394, 9.
शूद्रोच्छिष्टाशने मासं V. II., P. I., 396, 14.
शूद्रोच्छिष्टस्थिता आपो V. II., P. I., 445, 6.
शूद्रो धर्मफलैरिष्टैः V. I., P. I., 482, 7.
शून्या प्रेतपुरी सर्वा V. I., P. II., 323, 18.
शून्यालये श्मशाने च V. I., P. I., 442, 1.
शूराढ्यं प्राज्ञसंपूर्णं V. I., P. I., 464, 13.
शूराणां निर्धनानां च V. I., P. II., 77, 3.
शूलेन शूली भवति V. II., P. II., 248, 4.
शूलेऽप्यर्धं कबन्धस्य V. II., P. I., 22, 5.
शृङ्गि-दंष्ट्रि-नखि-व्याल-V. II., P. I., 29, 21.
शृङ्गि-दंष्ट्रि-नखि व्याल-विष-वह्नि-V. I., P. II., 225, 14.
शृङ्गि-दंष्ट्रि-नखि-व्याल-विष-विद्युत्-- V. I., P. II., 227, 19.
शृङ्गभङ्गेऽस्थिभङ्गे च V. II., P. I., 267, 15.
शृणु पाण्डव तत् सर्वम् V. I., P. I., 366, 3.
शृणुष्व भो इदं विप्र V. II., P. I., 236, 18.
शृतं च V. II., P. II., 193, 2.
शृतान्नं द्रोणमात्रस्य V. II., P. I., 143, 5.
शृतमन्नं परैर्देयं V. I., P. II., 262, 11.
शृगाल-कुक्कुट-दंष्ट्रि- V. II., P. I., 368, 2.
शेलुं गव्यं च पीयूषं V. I., P. II., 379, 12.
शेलुं च वृथा कृसर- V. II., P. I., 403, 13.
शेषमुद्धृत्य भोक्तव्यं V. I., P. I., 417, 7.
शेषमन्नमनुज्ञातं V. I., P. II., 443, 13.
शेषं विसृजेत् V. I., P. II., 167, 9.
शैलूष-तन्तुवाय- V. II., P. I., 388, 13.
शैवं च वैष्णवं शाक्तं V. I., P. I., 365, 16.
शोचन्ति जामयो यत्र V. I., P. II., 112, 1.
शोचन् विनिन्दन्नात्मानं V.II., P.II., 59, 5.
शोणितं दृश्यते यत्र V. II., P. II., 145, 9.
शोणितं यावतः पांसून् V. II., P. I., 457, 4.
शोणस्य V. I., P. II., 366, 18.
शोध्याऽऽसौ शोधनीयं च V. II., P. I., 183, 7.
शोधयेन्मुख-हस्तौ च V. I., P. I., 431, 5.

शोषयित्वा तथा किञ्चित् V. II., P. I., 184, 13.

शौचं कुर्याच्छनैर्धीरो V. I., P. I., 230, 13.

शौचा-ऽऽचारविहीनस्य V. I., P. I., 233, 13.

शौचं तु द्विविधं प्रोक्तं V. I., P. I., 233, 6.

शौचं ब्राह्मणशुश्रूषा V. I., P. I., 85, 8.

शौचं महार्घरोम्णां तु V. II., P. I., 181, 5.

शौचे यत्नः सदा कार्यः V. I., P. I., 233, 12.

शौचवच्छे धनं कुर्युः V. II., P. II., 74, 6.

शौचावशिष्टां गेहाद्य V. I., P. I., 227, 17.

शौचशुद्धिर्महाप्रीतिः V. I., P. I., 181, 6.

शौचं स्नानं जपो होमः V. I., P. II., 343, 14.

शौण्डिकान्नं नवस्यान्नं V. II., P. I., 385, 9.

शौनकस्य सुतोत्पत्त्या V. I., P. II., 96, 15.

शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं V. I., P. I., 86, 6.

श्मशानाभ्यन्तरस्थो वा V. I., P. I., 423, 15.

श्मश्रुणाऽऽस्यगतं दन्त-V. I., P. I., 244, 12.

श्येनं गृध्रमुलूकं च V. II., P. I., 78, 8.

श्येनेनाभिचरन् V. I., P. I., 68, 17.

श्येनो मार्गामिषं हृत्वा V. II., P. II., 256, 7.

श्यामं शान्तिकरं प्रोक्तं V. I., P. I., 266, 7.

श्यालके तत्सुते चैव V. I., P. II., 252, 6.

श्यावदन्ताः कुनखिनः V. I., P. II., 358, 11.

श्रीकृच्छ्रः श्रीफलैः प्रोक्तः V. II., P. II., 161, 10.

श्रीकामः सर्वदा स्नानं V. I., P. I., 281, 12.

श्रीकरं पीतमित्याहुः V. I., P. I., 266, 7.

श्रान्तस्य यानं तृषितस्य पानम् V. I., P. I., 191, 12.

श्रौतं कर्तुं नचेच्छक्तः V. I., P. I., 318, 10.

श्रुतिं पश्यन्ति मुनयः V. I., P. I., 12, 6.

श्रुता मे मानवा धर्माः V. I., P. I., 108, 15.

श्रौतं यत्नस्स्वयं कुर्यात् V. I., P. I., 317, 15.

श्रुत-वृत्ते विदित्वास्य V. I., P. I., 466, 11.

श्रोत्रापहर्तारो V. II., P. II., 247, 4.

श्रोत्रिये तूपसम्पन्ने V. I., P. II., 248, 6.

श्रोत्रियाय हरिद्राय V. II., P. I., 252, 18.

श्रोत्रियायैव देयानि V. I., P. II., 339, 6.

श्रोत्रियायैव देयानि V. I., P. I., 396, 1.

श्रोत्रियर्त्विक्-V. II., P. II., 93, 19.

श्रोत्रियर्त्विग्गुपाध्याय- V. II., P. II., 15, 14.

श्रोत्रियं सुभगां गां च V. I., P. I., 221, 10.

श्रौते [illegible] V. I., P. I., 328, 3.

श्रुत्वा प्रत्यक्षया पूर्वं V. I., P. I., 300, 6.

श्रुत्वा चोर्ध्वं V. I., P. II., 233, 14.

श्रुत्वा तद्दिनमारभ्य V. I., P. II., 234, 16.
श्रुत्वा भवति दुर्बुद्धिः V. II., P. II., 233, 12.
श्रुत्वा यो न शृणोतीव V. I., P. II., 186, 2.
श्रोतव्यो मन्तव्यः V. I., P. II., 195, 17.
श्रौत-स्मार्तक्रियाहेतोः V. I., P. I., 466, 1.
श्रौतं स्मार्तं तथा कर्म V. I., P. I., 265, 6.
श्रौतं स्मार्तं फल-स्नेहैः V. I., P. II., 143, 9.
श्रुति-स्मृतीममैवाऽऽज्ञे V. II., P. I., 9, 21.
श्राद्धकृच्छ्राद्धभुक् चैव V. I., P. II., 443, 20.
श्राद्धकृत् शुक्लवासाः स्यात् V. I., P. II., 396, 18.
श्राद्धं कृतं तेन समाः सहस्रं V. I., P. II., 311, 7.
श्राद्धं कृत्वा तु तस्यैव V. I., P. II., 470, 10.
श्राद्धं कृत्वा तु यो विप्रो V. I., P. II., 443, 5.
श्राद्धकर्ता न कुर्वीत V. I., P. II., 368, 2.
श्राद्धकर्मणि वर्ज्यानि V. I., P. II., 376, 3.
श्राद्धकर्माणि शस्तानि V. I., P. I., 370, 13.
श्राद्धकर्मविहीनाश्च V. II., P. I., 22, 1.
श्राद्धं कुर्यादवश्यं तु V. I., P. II., 308, 13; 445, 10.
श्राद्धं कुर्यादवश्यं तु V. I., P. II., 464, 18.
श्राद्धं कुर्याद्धुतान्ते च V. II., P. II., 195, 15.
श्राद्धं कुर्वन्नमावास्याम् V. I., P. II., 319, 1.
श्राद्धं कुर्वंस्तथाऽऽप्नोति V. I., P. II., 313, 7.
श्रद्धा च नो मा व्यगमत् V. I., P. II., 437, 16.
श्राद्धे जन्मदिने चैव V. I., P. I., 257, 11.
श्राद्धं तत्र न कर्तव्यं V. I., P. II., 334, 21.
श्राद्धं तु नैकवर्गस्य V. I., P. II., 325, 19.
श्राद्धं तेनापि कर्तव्यं V. I., P. II., 324, 13.
श्रद्धा-त्यागविहीनस्य V. I., P. II., 218, 17.
श्राद्धदः पञ्चदश्यां तु V. I., P. II., 316, 5.
श्राद्धादौ पितृयज्ञे च V. I., P. II., 258, 9.
श्राद्धदेशं सम्प्रोक्ष्य V. I., P. II., 428, 2.
श्राद्धे न देया पालंक्या V. I., P. II., 374, 17.
श्राद्धे नोद्वासनीयानि V. I., P. II., 440, 10.
श्राद्धे नियुक्तान् भुञ्जानान् V. I., P. II., 425, 14.
श्राद्धान्यूनाधिकादीनि V. I., P. II., 450, 12.
श्राद्धं निर्वर्त्य विधिवत् V. I., P. II., 441, 6.
श्राद्धानि षोडशापाद्य V. I., P. II., 449, 15.

श्राद्धपङ्क्तौ तु भुञ्जानो V. I., P. II., 425, 1.
श्राद्धम्प्रति रुचिश्चैव V. I., P. II., 308, 9.
श्राद्धे प्रशस्तास्तिथयो V. I., P. II., 323, 5.
श्राद्धभुक् प्रातरुत्थाय V. I., P. II., 368, 1.
श्रद्धा-भक्ती च दानानां V. I., P. I., 179, 18.
श्राद्धगुग्यो नख-श्मश्रु- V. I., P. II., 391, 2.
श्राद्धभूमौ गयां ध्यात्वा V. I., P. II., 401, 11.
श्राद्धे यज्ञे च नियमात् V. I., P. I., 253, 14.
श्रद्धया परयोपेतः V. I., P. II., 183, 10.
श्रद्धायां प्राणे V. I., P. I., 421, 5.
श्रद्धया विमलं दत्तं V. I., P. I., 201, 18.
श्राद्धीयेऽहनि सम्प्राप्ते V. I., P. II., 335, 12.
श्राद्धार्हगुणयोगेऽपि V. I., P. II., 359, 16.
श्राद्धविघ्ने द्विजातीनाम् V. I., P. II., 336, 1.
श्राद्धविघ्ने समुत्पन्ने V. I., P. II., 331, 21.
श्राद्धविघ्ने समुत्पन्ने V. I., P. II., 332, 9.
श्राद्धं वा पितृयज्ञः स्यात् V. I., P. I., 387, 12.
श्रद्धाविरहितं यज्ञं V. I., P. I., 160, 4.
श्राद्धे विवाहकाले च V. I., P. I., 352, 14.
श्राद्धेषु दत्तैः प्रीयन्ते V. I., P. II., 370, 16.
श्राद्धेषु विकिरं दत्वा V. I., P. II., 427, 11.
श्राद्धस्य पूजितो देशो V. I., P. II., 303, 17.
श्रीधरं वाहके वामे V. I., P. I., 267, 11.
श्रीपर्वते V. I., P. II., 306, 9.
श्रूयमाणे V. II., P. II., 193, 13.
श्रीः प्रजाः पशवश्चैव V. I., P. I., 162, 15.
श्रीफलैरंशुपट्टानां V. II., P. I., 180, 19.
श्रामणकेन V. I., P. II., 138, 10.
श्रेयान् परिग्रहो राज्ञां V. I., P. I., 201, 4.
श्रेयान् भवति V. I., P. I., 173, 17.
श्रियं प्राप्नोति पंचम्यां V. I., P. II., 318, 10.
श्रियं प्रत्यङ्मुखो भुङ्क्ते V. I., P. I., 429, 19.
श्रेयः साधनता ह्येषां V. I., P. I., 87, 12.
श्रियं सार्वे V. I., P. II., 313, 20.
श्रवणे च शुभांल्लोकान् V. I., P. II., 313, 3.
श्रवणेन तु यत्कर्म V. I., P. II., 128, 4.
श्रावणी पौर्णमासी तु V. I., P. II., 128, 10.
श्रावणपौर्णमास्याम् V. I., P. II., 127, 19.
श्रावण्यां पौर्णमास्याम् V. I., P. I., 157, 5.
श्रावण्यां प्रौष्ठपद्यां वा V. I., P. II., 127, 9.
श्रवणाश्वि-धनिष्ठार्द्रा- V. I., P. II., 309, 8.
श्रावणस्य तु मासस्य V. I., P. II., 127, 15.

श्रावणस्याष्टमी कृष्णा V. I., P. II., 311, 16.

श्रावणस्याष्टमी कृष्णा V. I., P. I., 156, 3.

श्रैष्ठ्यमभिजिति V. I., P. II., 314, 7.

श्लाघा-ऽनुशोचनाभ्यां वा V. I., P. I., 183, 12.

श्लेष्मातकस्य छायायां V. I., P. I., 158, 11.

श्लेष्माश्रु बान्धवैर्मुक्तं V. I., P. II., 292, 19.

श्व-कुक्कुट-वराहांश्च V. II., P. I., 109, 15.

श्वक्रीडी श्येनजीवी च V. I., P. II., 351, 10.

श्वः कर्ताऽस्मीति निश्चित्य V. I., P. II., 360, 8.

श्व-काकोष्ट्र-खरोलूक- V. II., P. I., 188, 16.

श्व-क्रोष्टु-गर्दभोलूक- V. I., P. I., 155, 2.

श्व-गौधोलूक-काकांश्च V. II., P. I., 88, 7.

श्व-गोमायु-कपीनां च V. II., P. I., 370, 14.

श्वा च निन्यं श्विवड्योः स्युः V. II., P. I., 366, 11.

श्व चर्मणि यथा क्षीरम् V. II., P. I., 228, 12.

श्वा चैव सप्त जन्मानि V. II., P. I., 377, 4.

श्वोच्छिष्टाशने V. II., P. I., 392, o.

श्वजीवि-शौण्डिक- V. II., P. I., 388, 16.

श्वा ततो जायते मूढः V. II., P. II., 267, 6.

श्वेतानि पुष्पाणि तथा शमीं च V. I., P. I., 322, 1.

श्वित्रि-कुष्ठिकुलादीनां V. I., P. II., 73, 10.

श्वित्री वस्त्रं श्वा रसं च V. II., P. II., 255, 11.

श्वादीनां चैव विण्मूत्रे V. II., P. I., 368, 14.

श्व नकुलं-सर्प- V. II., P. I., 88, 12.

श्वोऽनध्यायेऽथ शर्वर्यां V. I., P. I., 154, 21.

श्वानयोनिशतं गच्छेत् V. II., P. II., 251, 5.

श्वानो वा क्रोष्टुको वापि V. II., P. I., 66, 11.

श्वानं हत्वा त्रिरात्रमुपवसेत् V.II., P.I., 89, 14.

श्वपाक-चण्डालपरिग्रहेषु V. II., P. I., 112, 3.

श्वपाकं पतितं व्यङ्गम् V. II., P. I., 109, 13.

श्वपाकोपहता या तु V.. II., P. I., 353, 7.

श्वपाक-पुल्कसादीनां V. II., P. II., 229, 12.

श्वपाक-पुल्कसादीनां V. II., P. II., 234, 12.

श्वपाको वृषली भोक्तुं V. II., P. I., 192, 16.

श्वपदेनाङ्कयित्वा तं V. II., P. II., 13, 3.

श्व-बिडाल-खरोष्ट्राणां V. II., P. I., 367, 6.

श्वा भूत्वा कृकलासस्तु V. II., P. II., 267, 7.

श्वभ्यश्च श्वपतिभ्यश्च V. I., P. I., 385, 10.

श्वभ्रे तु मरणं लोके V. II., P. II., 234, 14.

श्वभ्रपात-सर्पाद्यैर् V. II., P. I., 281, 10.

श्वभ्रे वा पतिते ऽकस्मात् V. II., P. I., 281, 2.

श्वभिर्हतस्य यन्मांसं V. II., P. I., 192, 10.

श्वभिः स्पर्शो जपेद्भ्याः V. II., P. I., 170, 23.

श्व-मार्जार-नकुल-V. II., P. I., 87, 4.

श्वमांसमिच्छन्नार्त्तोऽत्तुं V. II., P. I., 415, 1.

श्वयोनौ तु स संभूतः V. II., P. II., 266, 15.

श्वयोनिं स समासाद्य V. II., P. II., 224, 11.

श्वावित् कृत्तान्नं विविधं V. II., P. II., 254, 10.

श्व-शृगालेभगृध्रेषु V. II., P. II., 265, 8.

श्व-शृगाल-वृक-द्वीपि- V. I., P. II., 388, 15.

श्वा-शृगालस्तथा गृध्रो V. II., P. II., 266, 10.

श्वश्रूः पितामही ज्येष्ठा V. I., P. I., 332, 2.

श्वश्रूमारुह्य धार्श्च च V. II., P. I., 318, 15.

श्वशुरयोश्च भगिन्यां च V. I., P. II., 251, 13.

श्व-सूकर-खरोष्ट्रादि- V. II., P. I., 194, 1.

श्व-सूकर-खरोष्ट्रादि- V. II., P. II., 277, 8.

श्व-सूकर-खरोष्ट्राणां V. II., P. II., 242, 8.

श्व-सूकरावलीढं च V. II., P. II., 193, 10.

श्वासकासी ज्वरी सर्व-V. II., P. II., 239, 8.

श्व-शृगाल-खरैर्दष्टो V. II., P. I., 66, 3.

श्वहताश्च मृगा मेध्याः V. II., P. I., 189, 11.

श्वो भविष्यति मे श्राद्धं V. I., P. II., 360, 4.

श्वोभूतां पौर्णमासीमुपवसेत् V. II., P. I., 299, 13.

ष.

षट्कर्मैको भवत्येषां V. I., P. I., 341, 14.

षट्त्रिंशतं वा वर्षाणि V. I., P. II., 47, 16.

षट्त्रिंशद्गुणोपेतः V. I., P. I., 462, 20.

षट्त्रिंशदाब्दिकं चर्यं V. I., P. II., 47, 18.

षट्स्वेतेषु हरेः सम्यक् V. I., P. I., 367, 4.

षट्पादं पञ्चपादं वा V. I., P. II., 157, 14.

षण्ढं तु ब्राह्मणं हत्वा V. II., P. II., 73, 7.

षण्ढः पलालहरणे V. II., P. II., 257, 4.

षण्ढश्च जायते लोके V. II., P. II., 269, 6.

षण्ढश्च कुलटायाश्च V. II., P. I., 384, 8.

षण्णां तु कर्मणामस्य V. I., P. I., 149, 17.

षण्णामेकैकमेतेषां V. II., P. I., 31, 11.

षण्मासात्सिद्धिमाप्नोति V. I., P. I., 368, 15.

षण्मासनियमो वाऽपि V. I., P. II., 142, 14.

षण्मासानथ यो भुङ्क्ते V. II., P. I., 376, 9.

षण्मासान् यो द्विजो भुङ्क्ते V. I., P. II., 386, 6.
षण्मासात् द्विगुणं प्रोक्तं V. II., P. I., 22, 13.
षण्मासात् पक्षिणी V. I., P. II., 233, 17.
षण्मासात् पक्षिणी V. I., P. II., 233, 4.
षण्मासात् शूद्रहाऽप्येतत् V. II., P.I., 97, 8.
षण्मासाभ्यन्तरं यावत् V. I., P. II., 239, 14.
षण्मासं भुवि निःक्षिप्य V. II., P. I., 173, 4.
षण्मासान् च्छागमांसेन V. I., P. II., 372, 3.
षष्ठे काले पयोभक्षः V. II., P. II., 116, 2.
षष्ठी च द्वादशी चैव V. I., P. I., 157, 13.
षष्ठे च सप्तमे चैव V. I., P. I., 319, 9.
षष्ठेऽभ्रशीलोऽक्षशीलः V. I., P. II., 317, 17.
षष्ठेऽन्नप्राशनं मासि V. I., P. II., 19, 12.
षष्ठीं प्रतिपदं चैव V. I., P. II., 30, 13.
षष्ठे मास्यन्नप्राशनं V. I., P. II., 27, 13.
षष्ठ्यां गम्या महाभाग V. I., P. II., 110, 13.
षष्ठ्यां वृतमवाप्नोति V. I., P. II., 315, 17.
षष्टिर्वान्ये प्रजायन्ते V. I., P. II., 125, 17.
षष्टिवर्षसहस्राणि V. II., P. II., 251, 3.
षष्ठेऽष्टमे वा सीमन्तो V. I., P. II., 19, 10.
षडङ्गवेदवित् विप्रो V. I., P. I., 197, 1.
षडेतानि न गृह्णीयात् V. I., P. II., 183, 15.
षडेतानि यतिर्नित्यं V. I., P. II., 184, 6.
षड्-दश-द्वादशाहं च V. I., P. II., 207, 12; 216, 8.
षडन्या नखशुद्धौ तु V. I., P. I., 231, 1.
षडानुपूर्व्या विप्रस्य V. I., P. II., 85, 14.
षडहं वा चरेत्कृच्छ्रं V. II., P. II., 88, 9.
षड्भक्तानशनेनाथ- V. I., P. I., 136, 6.
षड्रात्रं च त्रिरात्रं च V. II., P. I., 397, 12.
षड्रात्रं तु चरेद्वैश्यः V. II., P. II., 41, 18.
षड्रात्रं तु तथा प्रोक्तं V. II., P. I., 127, 13.
षड्रात्रं वा त्रिरात्रं स्यात् V. I., P. II., 220, 12.
षड्विपाकयुगुद्दिष्टं V. I., P. I., 182, 1.
षड् वैश्यम् V. II., P. I., 98, 14.
षडशीतिमुखे चैव V. I., P. I., 192, 4.
षडशीतिमुखाः प्रोक्ताः V. I., P. I., 192, 13.
षडहो-द्वादशाहानि V. II., P. II., 204, 3.
षाण्मासिके तु संसर्गे V. II., P. I., 29, 11.
षोडशारण्यवासिनः V. I., P. II., 146, 8.

षोडशर्त्तुर्निशाः स्त्रीणां V. I., P. II., 99, 9.

स.

संक्षेप-विस्तराभ्यां हि V. I., P. II., 2, 3.
सङ्कटे विषमे चैव V. II., P. II., 39, 9.
सङ्क्रमन्तीह पापानि V. II., P. I., 28, 3.
सङ्क्रान्तौ यानि दत्तानि V. I., P. I., 192, 5.
सङ्क्रान्त्यां भानुवारे च V. I., P. I., 288, 3.
संक्रान्त्या उपवासं च V. I., P. I., 438, 6.
संक्रान्तावुपरागे च V. I., P. II., 329, 5.
सङ्क्रान्तावुपवासेन V. I., P. II., 327, 1.
सङ्करीकरणं ज्ञेयं V. II., P. I., 17, 8.
सङ्करीकरणं कृत्वा V. II., P. II., 137, 8.
सङ्कल्पिते तथा भुक्त्वा V. II., P. I., 425, 4.
संकल्पं तु यदा कुर्यात् V. I., P. II., 445, 1.
संकल्पं तु यदा श्राद्धं V. I., P. II., 445, 4.
सङ्कल्पोऽध्यवसायश्च V. II., P. I., 312, 7.
संकल्पयेद् यथाहारः V. I., P. I., 382, 2.
संकल्पश्राद्धमेवासौ V. I., P. II., 444, 11.
संक्लिष्टाः पक्षिभावेन V. II., P. II., 243, 16.
सकृत्संस्कृतसंस्काराः V. I., P. II., 21, 15.
संक्रान्त्यांविना च यज्जप्तं V. I., P. I., 306, 17.
सङ्गमेषु V. I., P. II., 307, 3.
समामेष्वनिवर्तिस्वं V. I., P. I., 472, 9.
संग्रामस्थश्च राजन्यो V. I., P. II., 258, 2.
संघातं लौहितोदं च V. II., P. I., 5, 2.
संजायते महावक्त्रो V. II., P. II., 256, 2.
सञ्चितं यद्गृहस्थस्य V. I., P. II., 196, 16.
सञ्चयं कुरुते यश्च V. I., P. I., 188, 13.
सञ्चयः क्रियते लोके V. II., P. II., 228, 16.
सञ्चयांश्च न कुर्वीत V. I., P. I., 482, 1.
सञ्चरित्तानि शनकैर् V. II., P. II., 59, 9.
सन्ततेर्न ममोच्छेदः V. I., P. I., 142; 5.
सन्तानस्याऽविनाशं तु V. I., P. II., 107, 2.
सन्तापः कान्तिरल्पायुः V. I., P. I., 282, 8.
सन्त्यज्य ग्राम्यमाहारं V. I., P. II., 139, 7.
सन्तर्प्य धर्मराजानं V. I., P. I., 361, 15.
संतुष्टो भार्यया भर्त्ता V. I., P. II., 112, 7.
सन्तुष्टाः सज्जनहिताः V. I., P. II., 74, 15.
सन्दिग्धमार्गे स्नानं स्यात् V. II., P. I., 167, 9.
सन्धिं च विग्रहं चैव V. I., P. I., 469, 18.
सन्धिन्यनिर्दशाऽवत्सा V. I., P. II., 380, 4.

सन्धौ सन्ध्यामुपासीत V. I., P. I., 260, 13; 289, 7.

सन्ध्याकर्मावसाने तु V. I., P. I., 311, 10.

सन्ध्याकर्मावसाने तु V. I., P. I., 311, 19.

संध्याकाले यथा राहुः V I., P. I., 437, 1.

सन्ध्या-गर्जित-निर्घात- V. I., P. I., 157, 18.

सन्ध्यां चोपास्य शृणुयात् V. I., P. I., 471, 18.

सन्ध्यात्रयं तु कर्तव्यं V. I., P. I., 289, 9; 298, 10.

सन्ध्यां नोपासते विप्राः V. I., P. II., 164, 19.

सन्ध्यां पञ्चमहायज्ञान् V. I, P. II., 211, 9.

सन्ध्यां प्रतिमहं होमं V. I., P. II., 444, 3.

सन्ध्योपासनहानौ तु V. I, P. I, 168, 7.

सन्ध्यामापदि नोपास्ते V. II., P. II., 148, 14.

सन्ध्यामुपासते ये तु V. I., P. I, 300, 11.

सन्ध्यामिष्टिं च होमं च V. I., P. I., 302, 8.

सन्ध्यामिष्टिं चरुं होमं V. I., P. II., 210, 14.

सन्ध्या येन न विज्ञाता V. I., P. I., 301, 2.

सन्ध्ययोरुभयोस्तद्वत् V. I., P. I., 242, 19.

सन्ध्यास्वाह्नि विशेषेण V. I., P. II., 193, 10.

सन्ध्याहीनोऽशुचिर्नित्यम् V. I., P. I., 300, 20.

सन्निकृष्टं द्विजं यस्तु V. I., P. II., 348, 1.

सन्निकृष्टमधीयानम् V. I., P. I., 187, 1.

सन्यसेदकृतोद्वाहो V. I., P. II., 149, 8.

संन्यासस्तान् वहेत् सर्वान् V. I., P. II., 152, 5.

संन्यस्यन्तं द्विजं दृष्ट्वा V. I., P. II., 196, 18.

संन्यस्य दुर्मतिः कश्चित् V. II., P. II., 129, 12.

सन्निरुद्धेन्द्रियग्रामं V. I., P. II., 154, 10.

सम्पृक्ता स्याद्यथाऽन्यैर्या V. II., P. I., 345, 20.

सम्पादितो विशेषस्तु V. I., P. II., 459, 3.

सम्पादयेद्यमाहारं V. II., P. I., 302, 14.

सम्पूज्य ब्राह्मणमुखे V. II., P. II., 161, 9.

सम्प्रोक्ष्य मृण्मयं भाण्डं V. II., P. I., 194, 15.

सम्प्रोक्ष्य विप्रो गृह्णीयात् V. I., P. II., 386, 13.

सम्प्राप्तो यातनास्थानं V. II., P. I., 57, 12.

सम्यक्कार्ज्ञायते दोषः V. I., P. II, 261, 21.

संपूर्णं दक्षिणां दद्यात् V. II., P. I., 269, 2.

सम्बन्धिनस्तथा सर्वान् V. I., P. II, 348, 12.

सम्भावयति चान्येन V. I., P. I., 331, 2.

सम्भावयति चान्येन V. II., P. I., 319, 12.

सम्भाषणे ब्राह्मणाभि- V. II., P. I., 109, 10.
सम्भाष्य V. II., P. II., 142, 5.
सम्मार्जनेनाञ्जनेन V. II., P. I., 194, 6.
संयोगं च वियोगं च V. I., P. II., 184, 9.
संयोगं पतितैर्गत्वा V. II., P. II., 223, 12.
संयतवाक् V. I., P. II., 49, 11.
संरक्षेत् सर्वतश्चैनं V. I., P. I., 466, 12.
संरक्षणार्थं जन्तूनां V. I., P. II., 194, 13.
संरक्षणार्थं जन्तूनां V. I., P. II., 183, 6.
संलाप-स्पर्श-निःश्वासात् V. II., P. I., 28, 15.
संवीताङ्गो वीतमत्सरः V. II., P. I., 249, 10.
संवृत्याङ्गुष्ठमूलेन V. I., P. I., 237, 13.
संवत्सरं V. II., P. II., 151, 9.
संवत्सरे V. II., P. II., 72, 16.
संवत्सरकृतोऽध्यायः V. I., P. II., 128, 15.
संवत्सरकृतं पापं V. I., P. I., 362, 2.
संवत्सरेण पतति V. II., P. I., 32, 14.
संवत्सरेण पतति V. II., P. I., 28, 4.
संवत्सरेण पतति V. II., P. I., 28, 7.
संवत्सरोत्सन्ने V. II., P. II., 108, 8.
संवत्सरं तु कुम्भीरः V. II., P. II., 225, 4.
संवत्सरातिक्रमे V. II., P. II., 108, 19.
संवत्सरं तु गव्येन V. I., P. II., 372, 7.
संवत्सरनिश्चर्या V. I., P. II., 142, 8.
संवत्सरेऽन्नप्राशनम् V. I., P. II., 27, 11.
संवत्सरे पूर्णे त्रिपक्षे V. I., P. II., 456, 18.
संवत्सरे पूर्णे द्वादशाहे वा V. I., P. II., 451, 6.
संवत्सरं यवाहारः V. II., P. II., 138, 17.
संवत्सरार्धं कुर्वीत V. II., P. II., 111, 12.
संवत्सरं व्रतं कुर्यात् V. II., P. II., 146, 9.
संवत्सरे व्यतीते तु V. I., P. II., 233, 11.
संवत्सरे व्यतीते तु V. I., P. II., 235, 2.
संवत्सरं व्रतं कुर्यात् V. II., P. II., 124, 7.
संवत्सरं शूद्रस्य V. II., P. I., 98, 17.
संवत्सरोषिते शिष्ये V. I., P. I., 146, 6.
संवत्सरं सावयवं V. I., P. I., 356, 14.
संविशेच्च यथाकालम् V. I., P. I., 472, 4.
संविशन्तीषु संविशेत् V. II., P. I., 292, 12.
संविशमानासु संविशन् V. II., P. I., 249, 9.
संशोध्य त्रिविधं मार्गं V. I., P. I., 458, 3.
संश्रये तु नभोन्मत्य V. II., P. I., 206, 12.
सत्त्विबेषु समस्तेषु V. II., P. II., 277, 12.

स्यात् V. I., P. II., 247, 15.
संस्कृतान्नैर्हि विविधैः V. I., P. I., 379, 2.
संस्कृतासु स्त्रीषु V. I., P. II., 241, 21.
संसदि व्रीडया तुल्ये- V. I., P. I., 180, 9.
संसर्गे चाह्निके कुर्यात् V. II., P. I., 29, 12.
संसर्गदोषस्तेनाद्यैः V. I., P. II, 135, 9.
संसर्गात् दुष्यते तद्धि V. I., P. II., 382, 5.
संसर्गदोषः पापेषु V. II., P. II., 90, 15.
संसारमेव निःसारं V. I., P. II., 149, 11.
संसारात् प्रतिपद्यन्ते V. II., P. II., 242, 7.
संस्थितेष्वथ देवेषु V. I., P. I., 96, 3.
संस्थिते पक्षिणीं रात्रिं V. I., P. II., 247, 14.
संस्पृश्य ततः शीर्षम् V. I., P. I., 238, 10.
संस्पृष्टे हृदये चास्य V. I., P. I., 250, 11.
संस्पर्शे सूतिकायास्तु V. I., P. II., 212, 9.
संस्पर्शने सचैलंV. II., P. I., 109,11.
संहताङ्गुलिना तोयं V. I., P. I., 237, 6.
संहताङ्गुलिपाणिस्तु V. I., P. I., 332, 13.
संहिताध्ययनमधीयानः V. II., P. I., 421, 10.
संहतान् योधयेदल्पान् V. I., P. I. 458, 18.
संहताभिस्त्रिभिः पूर्वम् V. I., P. I., 237, 14.
स ईक्षां चक्रे V. I., P. I., 103, 16.
स ईक्षत लोकान् V. I., P. I., 97, 14.
स इमांल्लोकान् V. I., P. I., 97, 14.
स एतम् V. I., P. I., 47, 7.
स एतं चतुर्विंशति रात्रम् V. I., P. II., 47, 14.
स एव धर्मजः पुत्रः V. I., P. II., 105, 13.
स एवैतं V. II., P. II., 283, 4.
स एवैनं तस्मात् V. II., P. II., 284, 5.
स एवोपपतिर्ज्ञेयो V. I., P. II., 357, 6.
स एवास्मिन् V. II., P. II., 282, 11.
स क्रीतकः सुतस्तस्य V. II., P. I., 46, 18.
सकर्दमं तु वर्षासु V. II., P. I., 188, 1.
स कर्मणाम् V. I., P. I., 172, 13.
स कुर्यात् कृच्छ्रमश्रान्तः V. II., P. II., 129, 13.
स कुर्यादर्धशौचं तु V. I., P. I., 230, 10.
स किल्बिषात् समुत्थाय V. II., P. I., 253, 8.
सकल्पं सरहस्यं च V. I., P. II., 207, 16.
सकल्पं सरहस्यं च V. I., P. I., 148, 7; 333, 17.
सकेशं वपनं कुर्यात् V. II., P. I., 123, 7.
सकृच्चोद्धरणात्तस्य V. I., P. II., 38, 13.
सकृज्जप्त्वाऽस्य वामीयं V. II., P. II., 167, 2.
सकाराश्च नाभीयात् V. I., P. II., 278, 13.

सकृत् V. II., P. II., 189, 2.

सक्तु-यावक-भैक्ष्याशी V. II., P. I., 244, 7.

सकृत्पूजयते यस्तु V. I., P. I., 376, 3.

सकृत् प्रदीयते कन्या V. I., P. II., 89, 14.

स कृत्वा प्राकृतं कृच्छ्रं V. II., P. I., 328, 11.

सकृद्गत्वा गुरोर्भार्याम् V. II., P. I., 322, 11.

सकृद्भुक्त्वा तदजाज्ञात् V. II., P. I., 379, 16.

सकृदंशः निपतति V. I., P. II., 89, 17.

सकृदाह ददानीति V. I., P. II., 89, 18.

स कन्याः केवलाः सुते V. II., P. II., 230, 10.

स कुबेरः स वरुणः V. I., P. I., 448, 1.

सखिभार्यां गुरोर्भार्यां V. II., P. II., 265, 11.

सखिभार्यां गुरोर्भार्यां V. II., P. II., 266, 2.

सखिभार्यां समारुह्य V. II., P. I., 328, 10.

सखिभार्यां समारुह्य V. II., P. I., 326, 16.

सखा मेत्याविना दण्डं V. I., P. II., 160, 6.

सख्युः पुत्रस्य च स्त्रीषु V. II., P. I., 310, 9; 311, 3; 325, 1.

सखि-सयोनि-सगोत्रा- V. II., P. I., 325, 1.

सखि-सयोनि-सगोत्रा- V. II., P. I., 341, 12.

सगुडं मरिचावक्तं तु V. I, P. II., 379, 18.

स गच्छेत् परमं स्थानं V. I., P. I., 362, 8.

स गच्छत्यञ्जसा विप्रो V. I., P. II., 50, 17.

स गच्छेन्नरकं घोरं V. II., P. I., 421, 6.

सगोत्रां चेदमत्या V. I., P. II., 72, 11.

स गोत्रां चेदमत्योपयच्छेत् V. II., P. I., 337, 18.

सगोत्रां च सवर्णां च V. II., P. II., 271, 3.

सगोत्राभिगामी V. II., P. II., 270, 1.

सगोत्रासु सुतस्त्रीषु V. II., P. I., 310, 13.

स गन्धर्वी शारयति V. II., P. II., 248, 3.

स गर्दभं V. I., P. I., 50, 6.

स गुरुर्यः क्रियाः कृत्वा V. I., P. I., 331, 5.

सगौरसर्षपैः क्षौमं V. II., P. I., 180, 13.

स गृहे गूढ उत्पन्नः V. II., P. I., 46, 10.

स गोहत्याकृतं पापं V. I., P. I., 288, 1.

स गोहत्याकृतं पापं V. II., P. I., 247, 2.

सघृतं यावकं पीत्वा V. II., P. I., 64, 18.

सच्चिदानन्दरूपम् V. I., P. I., 99, 3.

स चण्डालोऽपि पूतात्मा V. I., P. I., 268, 2.

स चाण्डालत्वमाप्नोति V. I., P. I., 413, 5.

स चेन्मनुष्यतां गच्छेत् V. II., P. II., 246, 2.

स चाऽर्वाक् तर्पणात् कार्य्यः V. I., P. I., 344, 1.
सचैलो बहिराप्लुत्य V. II., P. II., 140, 14.
सचैलं वाग्यतः स्नात्वा V. II., P. I., 207, 4.
सचैलं स्नानमन्येषाम् V. I., P. II., 284, 4.
सचैलः सशिराः स्नात्वा V. II., P. I., 109, 16.
सच्चिवान् सप्त चाष्टौ वा V. I., P. I., 463, 8.
सच्छास्त्रादिविनोदेन V. I., P. I., 439, 8.
सजातीयगृहेष्वेव V. I., P. II., 40, 19.
सजातीयेष्वयं प्रोक्तः V. II., P. I., 48, 4.
सजातीयेषु वर्णेषु V. I., P. II., 221, 12.
स जीवन्नेव शूद्रत्वम् V. II., P. I., 19, 2.
स जीवन्नेव शूद्रत्वम् V. I., P. I., 54, 2; 150, 4.
सत्कृत्यान्नं प्रदातव्यं V. I., P. I., 396, 15.
सत्कृत्य भिक्षवे भिक्षां V. I., P. I., 406, 13.
सत्कृत्य भिक्षवे भिक्षां V. I., P. I., 407, 10.
सत्कृतिश्चानसूया च V. I., P. I., 181, 7.
सत्क्रिया-काल-पात्रादि- V. I., P. II., 364, 7.
सत्क्रियां देश-कालौ च V. I., P. II., 364, 1.
स तु चान्द्रायणं कुर्यात् V. II., P. I., 116, 11; 368, 6.
स तु जातिविहीनेषु V. II., P. II., 229, 15.
स तु जीवन् भवेच्छूद्रो V. I., P. II., 386, 7.
सततं प्रातरुत्थाय V. I., P. I., 260, 5.
सततं प्रातरुत्थाय V. I., P. I., 147, 7.
सततमादित्येऽह्नि V. I., P. II., 314, 15.
स तु त्र्यहेण शुद्ध्येत्तु V. II., P. I., 113, 11.
स तदा तद्गुणप्रायं V. II., P. II., 215, 10.
स तद्वधकृतं ह्याभ्यां V. II., P. I., 248, 7.
स तानुवाच धर्मात्मा V. II., P. II., 211, 13.
स तप्तकृच्छ्रसहितं V. II., P. I., 25, 2.
स तप्तकृच्छ्रसहितं चरेत् V. II., P. II., 43, 9.
सति मूले V. II., P. II., 205, 8.
सत्यं ज्ञानमनन्तं V. I., P. I., 99, 13.
सत्यं ब्रूयात् प्रियं ब्रूयात् V. I., P. II., 134, 1.
सत्यात्प्रच्यवमानानां V. I., P. I., 132, 11.
सत्यं स्वर्तेन V. I., P. I., 117, 11.
सत्यं दानं तपः शौचम् V. I., P. I., 217, 15.
सत्यानृते V. I., P. II., 170, 7.
सत्यानृताभ्यामपि वा V. I., P. I., 340, 11.
सत्यानृतं तु वाणिज्यं V. I., P. I., 341, 3.
सत्येन तु विशुद्ध्यन्ति V. II., P. I., 236, 6.
सत्येन तेनाश्रमशेषमेतत् V. I., P. I., 434, 1.

सत्येन तेन मे भुक्तं V. I., P. I., 434, 4.
सत्येन द्योतते वह्निः V. II., P. I., 236, 1.
सत्येन द्योतते राजा V. II., P. I., 235, 21.
सत्यपूतां वदेद्वाचं V. I., P. II., 194, 6.
सत्यप्रवृत्ताश्च नराः V. I., P. I., 132, 6.
सत्य-बोध-सुखा-ऽनन्त- V. I., P. I., 95, 17.
सत्यामन्यां सवर्णायां V. I., P. II., 115, 18.
सत्यामेव तु तीव्रायां V. I., P. II., 161, 6.
सत्यवचनं सन्तोषो V. I., P. II., 343, 15.
सत्यं वदेत् V. II., P. II., 174, 7.
सत्यव्रतो भरद्वाजो V. I., P. I., 108, 8.
सत्यस्य इह विभ्रंशः V. I., P. I., 132, 10.
स तु यद्यन्यजातीयः V. I., P. II., 91, 4.
सत्री च ब्राह्मणो नित्यं V. I., P. II., 258, 3.
सत्रदीक्षा च सर्वेषां V. I., P. I., 135, 2.
सत्रि-व्रति-ब्रह्मचारि- V. I., P. II., 257, 15.
स तीर्थफलमाप्नोति V. I., P. I., 276, 11.
सतिलं नाम-गोत्रेण V. I., P. II., 436, 9.
स तुल्यं भ्रूणहत्यायाः V. I., P. II., 100, 9.
सत्त्वज्ञानप्रणान् सौम्यान् V. I., P. II., 157, 9.
सत्त्वं ज्ञानं तमोऽज्ञानं V. II., P. II., 215, 10.
सत्त्वं रजस्तमश्चेति V. II., P. II., 215, 7.
सत्त्वस्य लक्षणं धर्मः V. II., P. II., 217, 8.
स तु सान्तपनं कृच्छ्रं V. II., P. I., 113, 8.
स तस्मिन्नेव कर्तव्यो V. I., P. II., 68, 7.
स तस्योत्सादयेत्तुष्टिं V. II., P. I., 271, 5.
स तस्य दुष्कृतं दत्वा V. I., P. I., 115, 11.
स तस्य व्रतं कुर्यात् V. II., P. II., 89, 10.
स तस्यैव व्रतं कुर्यात् V. II., P. I., 27, 20.
स तस्य सुकृतं दत्वा V. I., P. II., 190, 15.
* * सत्सु विप्रेषु V. I., P. II., 440, 3.
सदा कामिकुलं वर्ज्यं V. I, P II., 73, 11.
स दण्डव्य उपेनश्चेत् V. I., P. II., 285, 17.
सदा चात्यशनं नाद्यात् V. I., P. I., 422, 8.
सदाचाराः कुलीनाश्च V. I., P. I, 178, 11.
सदाचारस्य च तथा V. I., P. I., 153, 10.
सदान-मान-सत्कारैः V. I., P. I., 466, 4.
सदोपवीतिना भाव्यं V. I., P. II., 38, 9.
सदाऽपहृतसर्वस्वः V. II., P. II., 236, 17.
सद्भिश्च निन्दिताचारः V. I., P. II., 359, 8.

सद्य एव विशुद्धिः स्यात् V. I., P. II., 230, 9.

सद्य एवाश्व- V. II., P. II., 68, 8.

सद्यः शौचं तथैकाहं V. I., P. II., 207, 11; 216, 7.

सद्येन पार्शौ सर्वाङ्गं V. II., P. II., 14, 9.

सद्योजातं यथा नारीं V. I., P. II. 185, 11.

सद्योनि संशये पापे V. II., P. I. 206, 10.

सद्यः पतति मांसेन V. I., P. I., 485, 13.

सद्यः प्रक्षालिको वा स्यात् V. I., P. II., 142, 13.

सद्योवधूनां V. I., P. II., 82, 14.

सद्यः शौचं भवेत्तत्र V. I., P. II., 245, 13.

सद्यः शौचमहस्त्र्यहः V. I., P. II., 243, 12.

सद्यः शौचं समाख्यातं V. I., P. II., 232, 2.

सद्यःश्राद्धी V. I., P. II., 367, 9.

सद्यस्त्वप्रौढकन्यायां V. I., P. II., 245, 20.

सद्यः स्नानं प्रकुर्वीत V. II., P. II., 144, 4.

स द्विजो वैश्यतामेति V. II., P. II., 241, 2.

सदैवोदङ्मुखः प्रातः V. I., P. I., 223, 13.

सदैव वा पर्ववर्ज्जं V. I., P. II., 104, 12.

स देवांश्च पितॄंश्चैव V. I., P. I., 431, 12.

सदेवसोम्येदम् V. I., P. I., 100, 1.

सदैव स्वपतः पुंसो V. I., P. I., 441, 9.

सदृशं तु प्रकुर्याद्यं V. II., P. I., 46, 7.

सदृशानेव तानाहुः V., I, P. II., 119, 2.

सदृशी दिवसच्छिद्र- V. I., P. I., 193, 15.

सदृशं प्रीतिसंयुक्तं V. II., P. I., 46, 6.

सदा सम्भवतः कार्यम् V. I., P. II., 36, 4.

सहस्रं सहस्रशं V. I., P. I., 172, 13.

स धर्मो यं विगर्हन्ते V. I., P. I., 88, 10.

स नित्यं हन्ति पापानि V. I., P. I., 256, 11.

स नैव व्यभवत् V. I., P. I., 111, 8.

सन्धि समाधौ V. I., P. II., 167, 15.

सन्निहत्यां गयायां च V. I., P. II., 304, 10.

सन्निमीलितदृङ् मौनी V. I., P. I., 291, 15.

सनाऽऽरमत V. I., P. I., 126, 8.

स पक्षः सकलः पुण्यः V. I., P. II., 321, 21.

सपिण्डीकरणं कुर्युः V. I., P. II., 458, 2.

सपिण्डीकरणं कुर्यात् V. I., P. II., 453, 6.

सापिण्डीकरणं कुर्यात् V. I., P. II., 452, 1.

सपिण्डीकरणान्तं च V. I., P. II., 330, 8.

सपिण्डीकरणान्तं च V. I., P. II., 330, 1.

सपिण्डीकरणं तेषां V. I., P. II., 458, 13.

सपिण्डीकरणं तस्य V. I., P. II., 452, 22.

सपिण्डीकरणं तस्यां V. I., P. II., 451, 17.

सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V. I., P. II., 329, 9.

सपिण्डीकरणाऽदूर्ध्वं V. I., P. II., 446, 8.

सपिण्डीकरणादूर्ध्वं V. I., P. II., 454, 7.

सपिण्डीकरणादूर्ध्वं माता-पित्रोः V. I., P. II., 447, 3.

सपिण्डीकरणादर्वाक् V. I., P. II., 454, 15.

सपिण्डीकरणादर्वाक् V. I., P. II., 454, 5.

सपिण्डीकरणभाजुम् V. I., P. II., 454, 20.

सपिण्डता तु पुरुषे V. I., P. II., 222, 11.

सपिण्डता तु पुरुषे V. I., P. II., 60, 13; 222, 16.

सपिण्डानां तु सर्वेषाम् V. I., P. II., 242, 7.

सपिण्डनं त्रिपक्षे स्यात् V. I., P. II., 468, 14.

सपिण्डा-ऽपत्यदारेषु V. II., P. I., 311, 7.

सपिण्डो वा सगोत्रो वा V. II., P. I., 43, 6.

सपिण्डसन्ततिर्वाऽपि V. I., P. II., 462, 22.

सपिण्डीकरणात् प्रेते V. I., P. II., 452, 10.

सप्तागारं चरेद्भैक्ष्यम् V. I., P. II., 162, 13.

सप्तागाराण्यपूर्वाणि V. II., P. II., 59, 8.

सप्तागाराण्यसंकल्पितानि V. II., P. II., 58, 5.

सप्तागारान् चरेद्भैक्ष्यं V. II., P. II, 126, 4.

सप्तजन्मनि कुष्ठी स्यात् V. II., P. I, 6, 20.

सप्तस्यूर्ध्वंगता वृद्धाः V. II., P. I, 122, 6.

सप्तत्रिंशदनध्यायान् V. I., P. I, 155, 9.

सप्तद्वीपवती भूमिः V. I, P II, 53, 1.

सप्तद्वारावकीर्णा च V. I., P. II., 194, 10.

सप्त-पञ्च-त्रिरात्रैस्तु V I., P. II, 221, 2.

सप्तपौनर्भवाः कन्याः V. I., P. II, 57, 8.

सप्त पूर्वान् सप्त परान् V. I., P. II, 348, 9.

सप्तभिः पावमानीभिः V. II., P. II, 122, 5.

सप्तमीं नवमीं चैव V. I., P I, 281, 13.

सप्तमे ब्रह्मवर्चसकामम् V. I., P. II., 32, 1.

सप्तमे मासि V. I., P. II., 21, 9

सप्तम्यां चैव कन्यार्थी V. I., P. II., 110, 14.

सप्तम्यां तु सतो वासो V. I, P. I., 368, 6.

सप्तम्यां रविभुक्तायां V. II., P II, 281, 8.

सप्तम्यां रविवारे च V. I., P. I., 355, 18.

सप्तम्यां रविवारे च V. I., P. I., 355, 11.

सप्तमीं वामकक्ष्यां तु V. I., P. I., 367, 14.

सप्तमे वर्षे राद्धिः V.II., P. II., 317, 17.

सप्तमेऽह्नि तृतीयेऽह्नि V. I., P. II., 448, 10.

सप्तरात्रं V. II., P. II., 194, 3.

सप्तरात्रं तथा कुर्यात् V. II., P. I., 86, 10.

सप्तार्चे V. I, P. II., 306, 11.

सप्तर्षीणामगस्त्याष्टमानां V. I., P. II., 71, 15.

सप्तर्षीन् पृष्ठतः कृत्वा V. I., P. I., 157, 1.

सप्तवित्तागमा धर्म्याः V. I., P. I., 339, 1.

सप्तविंशतिका कार्या V. I., P. I., 309, 12.

सप्त षट्-पञ्चभिः पुण्ड्रं V. I, P. I., 267, 4.

सप्ताहेन तु कृच्छ्रोऽयं V. II., P. I., 31, 4.

सप्तहस्तेन दण्डेन V. II., P. II., 36, 1.

स पापिष्ठो विवाहानां V. I., P. II, 85. 6.

स पारयन्नेवशवस् V. II., P. I., 17. 6.

सपवित्रेण पाणिना V. I., P. I., 295, 1.

सपवित्रेण हस्तेन V. I., P. I., 218, 13.

सम्बन्धिनः स्त्रियो गत्वा V. II., P. I., 328, 7.

सम्बन्धि-बान्धवादीनाम् V. I., P. II., 329, 17.

सम्बन्धासत्तिमालोच्य V. I., P. II., 466, 19.

स ब्रह्मपरमभ्येति V. I., P. I., 310, 16.

स भृत्याधनिनां वशे V. II., P. II., 240, 4.

स भ्रूणहा सुरापश्च V. I., P. I., 428, 8.

सभार्यस्तु शुचिः स्नातो V. I., P. I., 379, 6.

स भवेत्सूकरो ग्राम्यः V. II., P. I., 377, 6.

सम्भाव्यप्रवेशमूलत्वात् V. I., P. I., 12, 4.

सभा वा न प्रवेष्टव्या V. I., P. I., 16, 5.

सभासु चैव सर्वासु V. I., P. I., 327, 9.

समीक्ष्य धर्मविद्बुद्ध्या V. II., P. I., 235, 6.

समाजोत्सवसम्पन्नं V. I, P. I., 464, 14.

समाच्छिद्य तु तां कन्यां V. I., P. II., 90, 19.

स मूढो नरकं याति V. I., P. I., 352, 11.

समुत्कर्षेऽतुल V. II., P. II., 107. 9.

समता चैव सर्वस्मिन् V. I., P. II, 194, 2.

समित्-पुष्प-कुशा-ऽऽज्या-ऽम्बु- V. I., P. I., 330, 2.

समित् पुष्प-कुशादीनां V. I., P. I., 337, 18.

समस्तं ब्राह्मणैर्गच्छेत् V. II., P. II. 83, 7.

समत्वमागतस्यापि V. I., P. II., 328, 1.

समुत्सृजेद्दुक्तवतनाम् V. I., P. II., 427, 2.

समता सौम्यता V. I., P. II., 343, 9.

समृद्धिं तत्र जानीयात् V. II., P. II., 2, 2.

समुद्रगानदीतीरे V. I., P. II., 304, 14.

समुद्रदर्शनाद्वाऽपि V. II., P. I., 45, 20.

समुद्रयानासिद्धिमाप्ये V. I., P. II., 314, 6.

समुद्रयायी बन्दी च V. I., P. II., 350, 18.

समुद्रयायी शान्ताशी V. I., P. II., 350, 3.

समुद्रो वा एष V. I., P. I., 313, 2.

समुद्रे समतां याति V. I, P. I., 201, 8.

समुद्रसंयानम् V. II., P. II., 135, 12.

सम-द्विगुण-साहस्रन् V. II., P. II., 65, 14.

समानगोत्र-प्रवरां V. I., P. II., 72, 16.

समाऽन्ते सोमयज्ञानां V. I., P. I., 168, 9.

समानोदकभावस्तु V. I., P. II., 222, 17.

समानानि विजानीयात् V. II., P. II., 78, 1.

समानप्रवरां चैव V. I., P. II. 63, 21.

समानप्रवरां चैव V. II., P. I., 337, 15.

समानाय स्वाहेति V. I., P. I., 418, 8.

समा निरुदका चैव V. I., P. I., 457, 5.

समानवर्णासु V. I., P. II., 120, 1.

समानाशौचसम्पाते V. I., P. II., 24, 1.

समाने सर्वहस्तेन V. I., P. I., 418, 22.

समाप्ति प्रेततन्त्रस्य V. I., P. II., 201, 4.

समेऽपुमान् पुं-स्त्रियोर्वा V. I., P. II., 101, 17.

समाप्य चोदकं पिण्डान् V. I., P. II., 201, 7.

समाप्य वेदं द्युनिशम् V. I., P. I., 157, 19.

सम्मितानि दुराचारो V. I., P. II., 389, 22.

समम्ब्राह्मणे दानं V. II., P. II., 65, 10.

समम्ब्राह्मणे दानं V. I., P. I., 185, 17.

सम्यक् पञ्चमहायज्ञैः V. I., P. I., 413, 12.

सम्यक् पालयिता भागं V. I., P. I., 453, 7.

सम्यक् पालयिता भागं V. I., P. I., 452, 15.

सम्यगाचम्य तोयेन V. I., P. I., 240, 14.

समयानां च भेत्तारः V. I., P. II., 358, 15.

समयं नातिक्रामेत् V. II., P. I., 367, 15.

समयश्चापि साधूनां V. I., P. I., 137, 11.

समर्थं धनमुद्धृत्य V. I., P. II., 353, 21.

समर्घं पण्यमाहृत्य V. II., P. I., 386, 10.

समरविजयं कौजे V. I., P. II., 314, 6.

समर्थस्तोषयित्वाऽर्थैः V. I., P. II., 114, 14.

समालिंगेत् स्त्रियं याऽपि V. II., P. I., 315, 16.

समूलाः पितृदैवस्थाः V. I., P. I., 255, 6.
समावृत्तो V. I., P. II., 130, 10.
समावृत्तेन सर्वे V. I., P. I., 335, 17.
समे शुचौ V. I., P. I., 41, 6.
समवस्कन्दयेच्चैनं V. I., P. I., 459, 10.
समस्तानां च कार्येषु V. I., P. I., 463, 12.
समस्तमिथ्याहितिभिः V. I., P. II., 399, 11.
समं स्यादश्रुतत्वात् V. I., P. II., 362, 14.
स महालयसंज्ञः स्यात् V. I., P. II. 319, 8.
समाहृत्य तु तद्भैक्ष्यं V. I., P. II., 42, 14.
स याति नरकं घोरं V. II., P. I., 229, 2.
स याति नरकं घोरं V. II., P. II., 268, 1.
स याति नरकं घोरं V. I., P. I., 479, 16.
स याति नरकान् घोरान् V. I., P. I., 444, 11.
स याति नरकान् घोरान् V. I., P. II., 177, 15.
स यज्ञानां समीपे स्यात् V. I., P. II., 413, 12.
स यत्नेन V. I., P. II., 107, 10.
स राजभयमाप्नोति V. II., P. II., 234, 4.
स राजसो मनुष्येषु V. II., P. II., 214, 16.
सरितोऽथ मनुष्यांश्च V. I., P. I., 356, 16.
सरिद्वरासु V. I., P. II., 307, 3.
सर्पस्य नकुलस्याथ V. II., P. II., 139, 9.
सर्पहत्वा माषमात्रं दद्यात् V. II., P. I., 87, 2.
सर्पव्याघ्रहतेषु V. II., P. I., 287, 5.
सर्व एते पुण्यलोकाः V. I., P. I., 56, 7.
सर्वक्रतुयाजिनाम् V. I., P. I., 421, 9.
सर्वकामांस्तथा विद्यां V. I., P. II., 315, 9.
सर्वं कर्माऽपसव्येन V. I., P. II., 437, 3.
सर्वाकरेषु V. II., P. II., 100, 4.
सर्वाकरेष्वधीकारो V. II., P. I., 66, 10.
सर्वकालं तिलैः स्नानं V. I., P. I., 281, 10.
सर्वकालमुपस्थानं V. I., P. I., 302, 1.
सर्वाङ्गकुष्ठी तिमिरी V. II., P. II., 236, 13.
सर्वाङ्गरोगी पापात्मा V. II., P. II., 240, 7.
सर्वमासप्रमाणम् V. II., P. I., 299, 21.
सर्वे चान्ते पञ्चगव्यं पिबेयुः V. II., P. I., 442, 4.
सर्वे चैव त्रिदण्डिनः V. I., P. II., 173, 9.
सर्वजलजमांसाशने च V. II., P. I., 389, 8.
सर्वेण तु प्रयत्नेन V. I., P. I., 464, 7.
सर्वाण्येतानि शुद्धानि V. II., P. I., 191, 4.

सर्वाण्यस्वामिकान्याहुः V. I., P. II., 303, 11.
सर्वाण्यहानि सन्तिष्ठेत् V. II., P. I., 301, 5.
सर्वे तत्तस्य वेशांमिर् V. II., P. II., 155, 8.
सर्वतो धर्मषड्भागो V. I., P. I., 453, 14.
सर्वे तन्निष्फलं याति V. I., P. I., 323, 10.
सर्वतः प्रतिगृण्हीयात् V. I., P. I., 202, 17.
सर्वतः प्रतिगृण्हीयात् V. II., P. I., 414, 6.
सर्वत्र सर्वपापेषु V. II., P. I., 461, 15.
सर्वे तस्याऽऽदृता धर्माः V. I., P. I., 377, 12.
सर्वथा वर्तते यज्ञः V. I., P. I., 313, 15.
सर्वधर्मसमुद्दिष्टां V. I., P. I., 167, 19.
सर्वान् कामान् वीधे V. I., P. II., 314, 17.
सर्वान् कामान् पैत्र्ये V. I., P. II., 313, 20.
सर्वान् कामानवाप्नोति V. I., P. II., 319, 2.
सर्वान् कामान् वैश्वदेवे V. I., P. II., 314, 7.
सर्वान् कामान् श्रवणे V. I., P. II., 314, 18.
सर्वक्रियाणां चापल्यं V. I., P. II., 424, 15.
सर्वान्नानुमतिश्च V. II., P. I., 413, 1.
सर्वान् पञ्चनखांस्तथा V. I., P. II., 388, 19.
सर्वान् पितृगणान् सम्यक् V. I., P. I., 388, 1.
सर्वांश्च प्राणिनः स्थूलान् V. II., P. I., 94, 2.
सर्वान् लोकान् V. I., P. II., 151, 2.
सर्वापेक्षा च V. I., P. I., 59, 1.
सर्वं पृच्छामि तत्वेन V. II., P. I., 214, 16.
सर्वं पुनाति धर्मात्मा V. II., P. II., 185, 9.
सर्वं पुनन्तु मे पापं V. II., P. II., 193, 6.
सर्वपापप्रशमनं V. II., P. II., 162, 13.
सर्वपापप्रसक्तोऽपि V. II., P. II., 162, 4.
सर्वपापविनिर्मुक्तो V. I., P. I., 216, 4.
सर्वपापेषु सर्वेषां V. II., P. II., 194, 14.
सर्वपापापहा जप्तुर् V. II., P. I., 428, 18.
सर्वपापहरो दिव्यो V. II., P. II., 191, 10.
सर्वोपायैरसाध्या स्यात् V. I., P. II., 86, 11.
सर्वं प्रकृतं दत्वा V. I., P. II., 421, 3.
सर्वं पर्युषितं भोज्यं V. I., P. II., 383, 9.
सर्वं भैक्षभुजस्तस्य V. I., P. II., 189, 6.
सर्वाभक्ष्य- V. II., P. II., 212, 15.
सर्वभक्ष्यापूप- V. I., P. I., 420, 12.
सर्वभूतहितः शान्तः V. I., P. II., 181, 2.
सर्वेभ्यो भूतेभ्यः V. I., P. I., 384, 7.
सर्वाभावे स्त्रियः कुर्यु V. I., P. II., 463, 10.

सर्वाभावे स्वयं पत्न्यः V. I., P. II., 458, 1.
सर्वाभिश्च शिरः पश्चात् V. I., P. I., 238, 4.
सर्वमच्छिद्रमित्युक्त्वा V. I., P. II., 421, 5.
सर्वमृण्मयभाण्डैर्वैतनम् V. II., P. I., 121, 19.
सर्वमन्नमुपादाय V. I., P. II., 428, 10.
सर्वमभ्युक्षयेद्वैतत् V. II., P. I., 195, 3.
सर्वमायतनं पुण्यं V. II., P. II., 201, 11.
सर्वमर्धं त्रिपादं च V. II., P. I., 107, 13.
सर्वमर्हति शुद्धात्मा V. I., P. I., 258, 18.
सर्वैरनुमतिं कृत्वा V. I., P. II., 290, 18.
सर्वलक्षणयुक्तापि V. I., P. I, 130, 1.
सर्वं लब्धं V. I., P. II., 49, 9.
सर्वं वा एतेन V. II., P. II., 53, 6.
सर्वं वाऽपि चरेद् ग्रामं V. I., P. II., 42, 1.
सर्वव्यञ्जनसंयुक्तं V. I., P. II., 192, 8.
सर्ववर्णेषु तुल्यासु V. I., P. II., 118, 16.
सर्ववर्णेषु दायादाः V. I., P. II., 220, 5.
सर्वावश्यकावसानेषु V. I., P. I., 419, 11.
सर्वाश्चैव प्रजा नित्यं V. I., P. I., 152, 18.
सर्वेषां चैव नास्तिक्यं V. II., P. II., 238, 17.
सर्वेषूत्तमवर्णानाम् V. I., P. II., 219, 15.
सर्वेषां तत्समं तावत् V. I., P. I., 429, 8.
सर्वेष्वेतेषु V. II., P. II., 5, 11.
सर्वेषां तु विशिष्टैषां V. I., P. I., 460, 8.
सर्वेषां तु विशिष्टेन V. I., P. I., 463, 13.
सर्वेषां पशुजातीनां V. II., P. I., 339, 17.
सर्वेषामप्यभावे तु V. I., P. II., 189, 12.
सर्वेषामप्यशौचानां V. II., P. I., 192, 14.
सर्वेषामेव दानानां V. I., P. I., 191, 3.
सर्वेषामेव भूतानां V. II., P. I., 249, 1.
सर्वेषामेव यागानाम् V. I., P. I., 432, 5.
सर्वेषामेव वर्णानां V. I., P. II., 463, 13.
सर्वेषां वा V. I., P. II., 95, 17.
सर्वेषां वा गव्यम् V. I., P. II., 33, 2.
सर्वेष्वेतेषु द्विजानां V. II., P. I., 370, 2.
सर्वेषु वेदेषु V. I., P. II, 168, 1.
सर्वेष्वेवापरपक्षस्य V. I., P. II., 317, 10.
सर्वेषां वर्णानाम् V. II., P. II., 65, 8.
सर्वेष्वेव व्रतेष्वेवं V. II., P. II., 170, 18.
सर्वेषां वा शूद्राम् V. I., P. II., 95, 17.
सर्वेषां स्नेहपक्वानां V. II., P. II., 117, 6.
सर्वं सुकृतमादत्ते V. I., P. I., 402, 8.
सर्वसङ्गनिवृत्तस्य V. I., P. II., 235, 5.

सरःसु देवखातेषु V. I., P. I., 269, 7.

सर्वाः समुद्रगाः पुण्याः V. II., P. II., 201, 7.

सर्वासामेव विद्यानां V. II., P. II., 119, 9.

सरस्वती च सायान्हे V. I., P. I., 289, 12.

सरस्वती तथा कृष्णा V. I., P. I., 290, 3.

सरस्वती विष्णुरूपा V. I., P. I., 290, 5.

सर्वस्वेनापि कर्तव्यं V. II., P. I., 6, 16.

सर्वस्वं वा वेदविदे V. II., P. II., 69, 9.

सर्वस्वं वा वेदविदे V. II., P. II., 55, 1.

सर्वसंस्थाऽधिकारः स्यात् V. I, P. I., 161, 19.

सर्षपा-राजशाकाभ्याम् V. I, P. II., 371, 2.

सरीसृपादिभेदेन V. II., P. II., 243, 4.

सर्वेषां निश्चितं यत् स्यात् V. II., P. I., 236, 16.

स वा एष V. I., P. I., 106, 13.

स विज्ञातस्तु कालेन V. II., P. I., 125, 2.

स वणिक् स्वर्गमाप्नोति V. I., P. I., 479, 13.

सवितृद्योतनात् सैव V. I., P. I., 289, 15.

स वै देवलको नाम V. I., P. I., 188, 9.

सवे भूमौ न सम्भाष्यौ V. I., P. I., 151, 7.

सव्यं गौतम-शाण्डिल्यौ V. I., P. II., 432, 16.

सेव्य चादाय पात्रे तु V. I., P. II., 187, 10.

सव्यं जानु ततोऽन्वाच्य V. I., P. I., 356, 19.

सव्यं जान्वाच्य शनकैः V. I., P. II., 287, 12.

सव्योत्तराभ्यां पाणिभ्यां V. I., P. II., 430, 16.

सव्येन देवकार्याणि V. I., P. I., 351, 16.

सव्येन वैश्वदेवार्थं V. I., P. II., 351, 8.

सव्येन सव्यः स्प्रष्टव्यः V. I., P. I., 327, 20.

सव्ये मूढं गृहीत्वाऽस्मिन् V. I., P. II., 37, 5.

सव्याहृतिकां गायत्रीं V. I., P. II., 421, 12.

सव्याहृति-प्रणवकाः V. II., P. II, 155, 3.

सव्याहृतिं सप्रणवां V. I., P. I., 292, 1.

स वायुमागच्छति V. I., P. II., 269, 4.

स वायुमिवात्मानं V. I., P. I., 126, 9.

सवर्णागमने रक्त V. II., P. II., 270, 11.

सवर्णाऽग्रे द्विजातीनां V. I., P. II., 94, 12.

सवर्णानां तु सर्वेषां V. II., P. I., 419, 13.

सवर्णान्याङ्गनादुष्टौ V. I., P. I., 136, 2.

सवर्णेभ्यो जलं देयं V. I., P. I., 358, 12.

सवर्णेभ्यः सवर्णासु V. I., P. II., 118, 12.

सवर्णामधिकवर्णो V. II., P. I., 161, 19.

सवर्णमनुरूपं च V. I., P. II., 80, 13.
सवर्णस्याशौचे V. II., P. I., 420 9.
सवर्णासु विधौ धर्म्ये V. I., P. II., 115, 19.
सत्रतस्तु शुना दृष्टः V. II. P. I., 64, 17.
स वै वार्ध्राणसः प्रोक्तः V. I., P. II., 372, 21.
स वै वार्द्धुषिकोनाम V. II., P. I., 386, 10.
स वै वार्धुषिकोनाम V. I., P. II., 353, 22.
स वै शरीरी प्रथम V. I., P. I., 105, 2.
सवृषं गोशतं तेन V. I., P. I., 216, 11.
सवृषणं शिश्नमुत्कृत्य V. II., P. I., 313, 15.
स वैष्णवपदं याति V. I., P. I., 281, 8.
सवासा जलमाप्लुत्य V. I., P. II., 229, 11; 235, 18.
सवासा जलमाप्लुत्य V. II., P. II., 140, 8.
स शिर्षोत्स्वुच्यते विद्वान् V. I., P. II., 169, 5.
सशिखं वपनं कृत्वा V. I., P. II., 168, 10.
सशिखं वपनं कृत्वा V. II., P. I., 229, 5.
सशिखं वपनं कृत्वा V. II., P. II., 11, 8.
सशिखं वपनं कृत्वा V. II., P. I., 244, 1.
सशिखं वपनं कृत्वा V. II., P. II., 121, 12.
सशिखं वपनं कृत्वा V. II., P. I., 345, 7.
सशिखं वपनं कुर्यात् V. II., P. I., 253, 2.
स शूद्रवद् बहिः कार्यः V. I., P. I., 172, 11.
स श्रीकलेशुपदं V. II., P. I., 180, 12.
स षडङ्गं ब्रह्मचर्यं V. II., P. I., 323, 12.
स साधुभिर्बहिष्कार्यः V. I., P. I., 13, 2.
स साधुभिर्बहिष्कार्यो V. II., P. II., 105, 8.
सस्यापहारी V. II., P. II., 259, 6.
सस्यान्यन्यानि वा हृत्वा V. II., P. II., 256, 1.
स सान्वयः शूद्रसमः V I., P. I., 151, 11.
स स्त्रीष २ सास्मुपासीरत V. I., P. II., 103, 7.
सहस्रपरमां देवीं V. I., P. I., 708, 7.
सहोढजोऽपविद्धश्च V. II., P. I., 47, 13.
सह द्विजैश्च भुक्तेन V. II., P. I., 66, 17.
सह धर्मं चरेतेन V. I., P. II., 80, 14.
सह पुत्रम् V. I., P. I., 173, 3.
सह पुष्पोदकेन महादेवम् V. I., P. I., 372, 20.
सहोभौ चरतां धर्मम् V. I., P. II., 84, 18.
सह यज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा V. I., P. I., 159, 10.
स होवाच V. I., P. I., 10, 10.
स होवाच महिमान एवैषाम् V. I., P. I., 206, 2.
स होवाच याज्ञवल्क्यः V. I., P. II., 166, 17.
सहस्रगुणितं दानं V. I., P. I., 192, 19.

सहस्रगुणमाहृय V. I., P. I., 124, 13.

सहस्राणि सहस्र इत्यनुवाकं V. I., P. I., 375, 8.

सहस्रजन्मा सा देवी V. I., P. I., 310, 8.

सहस्राणि सहस्रश इति V. I., P. I., 374, 13.

सहस्रं तु जपेद्देव्याः V. II., P. I., 411, 6.

सहस्रं तु पितृन् माता V. I., P. I., 332, 15.

सहस्रपरमां V. II., P. II., 139, 1

सहस्रपरमां देवीं V. II., P. II., 156, 2.

सहस्रं मानसः प्रोक्तः V. I, P. I. 305, 4.

सहस्र-शत-कोटीनाम् V. I., P. I., 307, 15.

सहस्रशीर्षाजापं च V. II., P. II., 167, 12.

सा कन्या वृषली ज्ञेया V. II., P. I., 159, 4.

साक्षाच्चतुर्गुणं चैव V. II., P. I, 426, 17.

साक्षात्स्पर्शो तु यत्प्रोक्तं V. I., P. I., 279, 2.

साक्षाद्देवैनं V. II., P. II., 284, 12.

साग्निकस्तु यदा कर्ता V. I., P. II., 452, 17.

सा गोत्राद्भ्रश्यते नारी V. I., P. II., 63, 7.

साङ्गोपाङ्गांस्तथा वेदान् V. I., P. I., 402, 11.

साङ्गुष्ठं ब्राह्मण्याः V. I., P. II., 98, 14.

सा चामेदिधिषुर्ज्ञेया V. II., P. I., 51, 6.

सा चाऽमेदिधिषूर्ज्ञेया V. I., P. II., 357, 14.

सा चेत् पुनः प्रदुष्येत V. II., P. I., 354, 6.

सा तिथिस्तस्य कर्तव्या V. I., P. II., 332, 18.

सात्विकानां फलं भुङ्क्ते V. I., P. I., 184, 11.

सा तु सन्ध्या समाख्याता V. I., P. I., 288, 16.

सादित्यां पश्चिमां सन्ध्याम् V. I., P. I., 297, 17.

साधुजन- V. II., P. II., 238, 1.

साधुं चाऽपतितं विप्रं V. I., P. II., 190, 14.

साधूनां च यथावृत्तम् V. I., P. I., 113, 17.

साधयन्तो नरास्तत्र V. I., P. II., 33, 5

सा भ्राडशीं जायतेऽपुत्री V. II., P. I., 34, 13.

साध्वीनामेव नारीणाम् V. II., P. I., 78, 10.

साऽनुज्ञाप्याऽधिवेत्तव्या V. I., P. II., 114, 7.

सान्तानिकं यक्ष्यमाणम् V. I., P. II., 8, 7.

सान्तपनं द्वितीयेऽह्नि V. II., P. I., 336, 7.

सान्तपनं प्रकुर्वीत V. II., P. I., 327, 9.

सान्निध्यमस्मिस्तोये च V. I., P. I., 275, 2; 284, 13.

सान्निध्ये विषयाणां च V. I., P. II., 186, 3.

साधयेद्विविधानर्थान् V. I., P. I., 338, 6.

साधारणस्त्रियां नास्ति V. II., P. I., 324, 12.

साऽपराधमथालोक्य V. I., P. I., 454, 19.

सा प्रशस्ता द्विजातीनां V. I., P. II., 62, 21.

साऽभिक्षा हिंसिता ज्ञेया V. I., P. II., 190, 19.

सा भर्तृपरमा नित्यं V. II., P. I., 57, 16.

साऽमृताऽपि हि तेनैक्यं V. I., P. II., 156, 18.

सामानि V. II., P. II., 157, 5.

साम्ना शनेन भेदेन V. I., P. I., 459, 13.

सामान्यदक्षिणां लब्ध्वा V. II., P. II., 220, 2.

सामानि सरहस्यानि V. II., P. II., 159, 16.

साम्परायिककल्पेन V. I., P. I., 458, 4.

सामर्थ्ये सति दुर्बुद्धिर् V. I., P. I., 178, 9.

सायं त्र्यहं तथा प्रातः V. II., P. II., 173, 2.

सायं द्वात्रिंशतिर्ग्रासाः V. II., P. II., 172, 1.

सायं-प्रातर्द्विजातीनाम् V. I., P. I., 423, 1.

सायंप्रातर्द्विराभ्युं स्यात् V. II., P. II., 173, 7.

सायं प्रातर्वैश्वदेवं V. I., P. II., 251, 11.

सायं प्रातर्वैश्वदेवः V. I., P. I., 380, 11.

सायं-प्रातश्च जुहुयात् V. I., P. II., 39, 10.

सायं-प्रातश्चतुरश्चतुरः V. II., P. I., 301, 9.

सायं-प्रातस्त्वदन्नम् V. I., P. II., 43, 15.

सायं-प्रातस्त्वन्नम् V. I., P. I., 423, 5.

सायं-प्रातस्तथैवोक्तं V. II., P. II., 173, 12.

सायं-प्रातः सदा सन्ध्यां V. I., P. II., 165, 1.

सायमग्निश्च मेत्युक्त्वा V. I., P. I., 295, 6.

सायं मन्त्रवदाचम्य V. I., P. I., 296, 12.

सायं सङ्कोपनार्थं तु V. II., P. I., 256, 3.

सायंसन्ध्यामुपस्थाय V. II., P. II., 160, 8.

सार्धं चान्द्रायणं मासे V. II., P. I., 424, 4.

सार्षपं गन्धतैलं च V. I., P. I., 283, 8.

सारसैकशफान् हंसान् V. II., P. I., 407, 4.

सारसं चाष-भासौ च V. II., P. I., 79, 13.

सारसं रज्जुवालं च V. I., P. II., 387, 6.

सा ऽरुन्धतीसमाचारा V. II., P. I., 54, 17.

सार्ववर्णिकमन्नाद्यं V. I., P. II., 427, 1.

साल्कटं V. II., P. II., 188, 6.

सावित्रीं च जपेन्नित्यं V. II., P. II., 170, 7.

सावित्रीं च जपेन्नित्यं V. II., P. I., 244, 12.

सावित्री पतिता यस्य V. II., P. II., 121, 11.

सावित्रीपतिता व्रात्याः V. I., P. I., 53, 9.
सावित्रीपतिता व्रात्याः V. I., P. II., 31, 15; 165, 5.
सावित्रीं प्रणवं V. I., P. I., 39, 12.
सावित्रीमात्रसारस्तु V. II., P. I., 217, 13.
सावित्रीमशुचौ दृष्टे V. II., P. II, 104, 5.
सावित्र्या ध्रुवम् V. I., P. I., 374, 5.
सावित्र्या त्रिवृतं कुर्यात V. I., P. II, 36, 21.
सावित्र्या दशकृत्वोऽद्भिः V. I., P. II., 38, 16.
सावित्र्याभिमन्त्रितम् V. I, P. I., 296, 6.
सावित्र्यष्टसहस्रं V. II, P. II, 83, 1.
सावित्र्यष्टसहस्रं तु V. I, P. II, 148, 15.
सावित्र्यष्टसहस्रं तु V. II., P. II, 11, 9.
सावित्रीं व्याहृतीश्चैव V. II., P. II, 191, 1.
सावित्रीं व्याहरेद्वापि V. II., P. I., 118, 14.
सावित्रश्च जयन्तश्च V. I, P. I, 358, 1.
सांवत्सरिकमासैश्च V. I., P. I, 465, 3.
साधवः क्षीणदोषा स्युः V. I., P. I, 144, 2.
सा श्येनी जायते राजन् V. II, P. II., 228, 7.
सा स्म चैलाऽवगाह्याऽऽपः V. II., P. I., 169, 19.
सा सद्यः सन्निरोद्धव्या V. II, P. I., 357, 12.
सा सद्यः सन्निरोद्धव्या V. I., P. II., 115, 5.
सा सन्ध्या वृषली ज्ञेया V. I., P. I., 294, 8.
सा सप्तजन्मकं यावत् V. II., P. I., 35, 21.
सा स्वर्गमात्मघातेन V. II, P. I., 56, 5.
सिद्धाः कृताश्च ये भक्षाः V. I, P. II., 377, 8.
सिद्धक्षेत्रेषु तीर्थेषु V. I., P. I., 307, 14.
सिद्धान्नेन न कुर्वीत V. I, P. II., 333, 20.
सिद्धान्नं भुक्त्वा V. II, P. I., 393, 9.
सिद्धं भुक्त्वा पराकः V. II., P. I., 117, 2.
सिद्धिमेकस्य सम्पश्यन् V. I, P. II., 179, 19.
सिद्धमन्नं तथा सर्पि V. II, P. I., 115, 3.
सिद्धमन्नं भक्तजनैः V. I., P. II, 188, 18.
सिद्धान्नविक्रये विप्र V. II., P. I., 118, 9.
सिद्धस्य हविष्यस्य V. I, P. I., 390, 18.
सिद्धयसिद्धयोः समो भूत्वा V. I., P. I., 61, 8.
सिद्धहविषाम् V. II., P. I., 112, 16.
सिन्धोस्तीरे V. I., P. II., 307, 1.
सिन्धु-सौराष्ट्र-सौवीरान् V. II., P. II., 147, 5.
सितानि सुगन्धीनि V. I., P. II., 394, 7.
सिंहे मे मन्युरित्येतत् V. II., P. II., 159, 13.

सिंह-व्याघ्रर्क्ष-शरभाः V. I., P. II., 388, 13.
सिंह-व्याघ्र-वृकाणां च V. II., P. I., 92, 5.
सिंहा व्याघ्रा वराहाश्च V. II., P. II., 218, 2.
सिंहस्थौ गुरु-भौमौ चेत् V. I., P. II., 309, 6.
सीदते द्विजमुख्याय V. I., P. I., 178, 8.
सीदंश्चेत् प्रतिगृह्णीयात् V. I., P. I., 197, 12.
सीमन्तोन्नयनं कर्म V. I., P. II., 22, 1.
सीमन्तोन्नयने चैव V. I., P. II., 461, 9.
सुखानि धार्मिकोऽदुष्ट· V. II., P. II., 211, 7.
सुखेन भुङ्क्ते विप्रो हि V. I., P. I., 417, 5.
सुखं मनैतस्परिणामसम्भवं V. I., P. I., 433, 15.
सुगन्धिभिस्तथा द्रव्यैः V. I., P. II., 244, 7.
सुगन्धिमत्स्यमांसं च V. I., P. II., 369, 15.
सुगन्धायाम् V. II., P. II., 306, 2.
सुगर्व्यपहन्त्येनो V. II., P. II., 165, 11.
सुदर्शेषु च भुञ्जीयात् V. I., P. II., 7, 4.
सुतविन्यस्तपत्नीकः V. I., P. II., 137, 15.
सुदूरात् परिहर्तव्यैः V. I., P. II., 225, 15
सुदूरात् परिहर्तव्यैः V. II., P. I., 21, 1
सुपर्णं विप्राः V. I., P. I., 209, 3.
सुपूगं च सुपर्णं च V. I., P. I., 434, 12.
सुप्तां मत्तां प्रमत्तां वा V. I., P. II., 85, 5.
सुप्तवत् वर्तते नित्यं V. I., P. II., 186, 9.
सुप्त्वा क्षुत्वा च भुक्त्वा च V. II., P. II., 104, 12.
सुप्त्वा क्षुत्वा च भुक्त्वा च V. I., P. I., 239, 11.
सुपरीक्षितमन्नाद्यम् V. I., P. I., 471, 7.
सुप्रक्षालितचरणतलो V. I., P. I., 440, 13.
सुमन्तु काश्यपो बभ्रुः V. I., P. I., 108, 7.
सुमन्तु-जैमिनिकृताः V. I., P. I., 109, 7.
सुमन्त्रिणः प्रकुर्वीत V. I., P. I., 163, 3.
सुरापो V. II., P. II., 253, 9.
सुरापो V. II., P. II., 252, 16.
सुरापः V. II., P. II., 165, 1.
सुरां पीऽत्वाप्सु निमज्ज्य V. II., P. II., 166, 2.
सुरापाने कामकृते V. II., P. II., 81, 6.
सुरापानेन तत्तुल्यम् V. I., P. I., 426, 12.
सुरापानेन तत्तुल्यम् V. I., P. I., 426, 9.
सुरापानापनुत्यर्थं V. II., P. II., 82, 7.
सुरापाने ब्राह्मणः V. II., P. II., 82, 10.
सुरां पिबति स व्यक्तम् V. I., P. I., 325, 4.
सुरां पिबेति वक्तव्यम् V. I., P. I., 325, 4.

सुराप्य आत्मत्यागिन्यो V. II., P. I., 20, 18.
सुरापः प्राप्यते योनिं V. II., P. II., 250, 10.
सुरापी व्याधितः धूर्ता V. I., P. II., 113, 1.
सुराभाण्डोदकं पीत्वा V. II., P. I., 398, 3.
सुवर्णकृष्णलं होकम् V. II., P. II., 87, 18.
सुराभाण्डस्थिता आपो V. II., P. I., 442, 20.
सुरा-मूत्र-पुरीषैस्तु V. II., P. I., 172, 2.
सुरा-लशुनसस्पृष्टं V. I., P. II., 382, 4.
सुराया विक्रयं कृत्वा V. II., P. II., 117, 10.
सुरायाः सकृत् पाने V. II., P. II., 81, 1.
सुवर्णाकारानिष्पन्नं V. I., P. II., 227, 11.
सुवर्ण-मणि-मुक्तानि V. II., P. II., 261, 16.
सुवर्णयाजकानां च V. I., P. I., 191, 9.
सुवर्ण-रजत-ताम्र V. II., P. I., 175, 16.
सुवर्णं रजतं ताम्रं V. II., P. I., 175, 8.
सुवर्ण-रजताभ्यां वा V. II., P. I., 143, 16.
सुवर्णं रजतं चैव V. I., P. I., 160, 10.
सुवर्णस्तेयी V. II., P. II., 89, 10.
सुवर्णस्तेयी V. II., P. II., 263, 5.
सुवर्णस्तेयकृद्विप्रो V. II., P. II., 86, 10.
सुवर्णस्तेयं ब्रात्यत्वं V. II., P. II.,
सुवर्णस्यापहरणे V. II., P. II., 88, 3.
सुशुश्रूषैर्यजमानैश्च V. I., P. I., 167, 11.
सुसूक्ष्मं सूक्ष्मदन्तस्य V. I., P. I., 251, 14.
सुसम्पन्नमित्यनुज्ञा V. I., P. II., 459, 12.
सुसम्पन्नमिति तृप्तिप्रश्नः V. I., P. II., 459, 11.
सूतके मृतके चैव V. I., P. II., 211, 13.
सूक्त-स्तोत्र-जपं मुक्त्वा V. I., P. II., 422, 12.
सूकरः कृमिको मद्गुः V. II., P. II., 265, 15.
सूकरो जातमात्रस्तु V. II., P. II., 267, 5.
सूकरः पंचवर्षाणि V. II., P. II., 266, 4.
सूकरोष्ट्र-खरान् हत्वा V. II., P. I., 94, 1.
सूक्ष्मेणेहाऽप्युपायेन V. I., P. I., 462, 6.
सूक्ष्मो धर्मो महाराज V. I., P. I., 92, 2.
सूचकाः प्रेष्यकाश्चैव V. I., P. II., 358, 14.
सूचकश्च हि V. II., P. II., 3, 10.
सूचनात् सूत्रमित्याहुः V. I., P. II., 168, 12.
सूक्ष्मया प्रज्ञेण चैवैतान् V. I., P. I., 458, 19.
सूतके कर्मणां त्यागः V. I., P. I., 302, 6.
सूतकी तु मुखं दृष्ट्वा V. I., P. II., 260, 15.

सूतके तु समुत्पन्ने V. I., P. II., 211, 16.
सूतके तु सपिण्डानां V. I., P. II., 212, 11.
सूतकेनैव शुद्धिः स्यात् V. I., P. II., 230, 18.
सूतके मृतके चैत्स्यात् V. I., P. II., 264, 8.
सूतके मृतके चैव V. I., P. II., 210, 16.
सूतके मृतके चैव V. I., P. I., 302, 11.
सूतकं मातुरेव स्यात् V. I., P. II., 212, 15; 259, 16.
सूतिकायां मृतायां तु V. II., P. I., 170, 4.
सूतिकावासनिलयाः V. I., P. II., 214, 13.
सूतकं सकलं मातुः V. I., P. II., 231, 13.
सूतिकं सूतिकां नारीं V. II., P. I., 109, 14.
सूतके सूतिकावर्जं V. I., P. II., 212, 8.
सूतके सावित्र्या V. I., P. II., 210, 19.
सूत्रमन्तर्गतं येषां V. I., P. II., 168, 19.
सूत्रं सलोमकं चेत्स्यात् V. I., P. II., 38, 15.
सूपकारेण यत् कर्म V. I., P. II., 255, 17.
सूर्मी ज्वलन्तीं वाऽऽश्लिष्य V. II., P. I., 314, 12.
सूर्मी ज्वलन्तीं वाऽऽश्लिष्य V. II., P. I., 315, 4.
सूर्मी ज्वलन्तीं वाऽऽश्लिष्येत् V. II., P. I, 315, 19.
सूर्ये कन्यागते श्राद्धं V. I., P. II., 323, 21.
सूर्यग्रहणतुल्या तु V. I., P. I., 280, 15.
सूर्यग्रहे तु नाश्नीयात् V. I., P. I., 436, 6.
सूर्याद्रिरेव-भूतेभ्यो V. I., P. II., 192, 9.
सूर्यप्रकाशे V. II., P. II., 237, 9.
सूर्योदये तु यः शेते V. II., P. II., 147, 9.
सूर्यो नो दिवः सूक्तं V. II., P. II., 281, 1.
सूर्याभ्युदितो V. II., P. II., 148, 2.
सूर्याय V. II., P. II., 188, 1.
सूर्यश्च V. I., P. I., 155, 7.
सूर्यस्य त्रिर्नमस्कारम् V. II., P. II., 49, 2.
सृगालयोनिं प्राप्नोति V. II., P. I., 36, 6.
सृगाल-वृक-गो-विप्रैः V. II., P. I., 67, 5.
सेनापति-बलाध्यक्षौ V. I., P. I., 458, 14.
सेवया हि धनं लब्ध्वा V. I., P. I., 482, 2.
सेवा श्ववृत्तिराख्याता V. I., P. I., 341, 4.
सेह निरामवाप्नोति V. II., P. I., 36, 4.
सैव तत्र-प्रशस्ता स्यात् V. I., P. I., 227, 13.
सैषा चिन्ता V. I., P. I., 107, 2.
सोऽकामयत V. I., P. I., 103, 14.
सोऽग्निर्भवति वायुश्च V. I., P. I., 448, 5.
सोऽग्निर्वारिमहाबाधां V. I., P. II., 229, 7.

सोऽचिराद् भ्रश्यते राज्यात् V. I., P. I., 468, 2.

सोऽजितात्माऽजितामात्यः V. I., P. I., 474, 8.

सोऽतिकृच्छ्रेण शुद्धयेत्तु V. II., P. I., 24, 5.

सोऽतिथिः सर्वभूतानां V. I., P. I., 398, 9.

सोऽनपत्यत्वमाप्नोति V. II., P. II., 238, 15.

सोपानत्कश्च यो भुङ्क्ते V. I., P. I., 430, 10.

सोपानत्को जलस्थो वा V. I., P. I., 247, 7.

सोऽपि मृत्युमवाप्नोति V. II., P. II., 225, 6.

सोऽपि याति पिशाचत्वं V. II., P. II., 222, 15.

सोऽपि विप्रो मृतो जन्तुः V. II., P. II., 225, 2.

सोमपानफलं तस्य V. I., P. I., 248, 17.

सोमपानसमं भैक्षं V. I., P. II., 189, 8.

सोमाय V. II., P. II., 188, 1.

सोमलोकमवाप्नोति V. II., P. II., 9, 3.

सोम-सूर्यांशुपातेन V. II., P. I., 155, 4

सोऽरण्यं परेत्य V. I., P. I., 174, 9.

सोष्णीषो बद्धपर्यङ्कः V. I., P. I., 246, 3.

सोषैरुदक-गोमूत्रैः V. II., P. I., 180, 11.

सोऽहं नारायणो देवः V. I., P. II., 187, 15.

सोऽहमस्मीत्युपासीत V. I., P. I., 290, 17.

सौत्रामण्यामपि सुरा- V. I., P. I., 135, 4.

सौनिक-क्रव्याद-निषाद- V. II., P. I., 384, 2.

सौनिको वणिकश्चैव V. II., P. I., 387, 4.

सौनिकान्नं सूतिकान्नं V. II., P. I., 385, 5.

सौनिकान्नं सूतिकान्नं V. II., P. I., 385, 11.

सौभाग्यं चान्द्रे V. I., P. II., 314, 16.

सौभाग्यं फाल्गुनीषु V. I., P. II., 314, 1.

सौम्यास्तु विधिपूर्वेण V. I., P. I., 163, 10.

सौवर्णेन च पात्रेण V. I., P. I., 354, 4.

सौवर्णे राजते चैव V: I., P. I., 249, 13.

सौवर्णे राजते ताम्रे V. I., P. I., 466, 3.

सौवर्णे राजते ताम्रे V. I., P. II., 191, 19.

सौवर्ण-राजतौदुम्बर- V. I., P. II., 405, 12.

सौवर्ण-राजताभ्यां च V. I., P. II., 419, 3.

सौवर्णीं राजतीं वापि V. II., P. II., 186, 7.

सौवीर-पयो-दधि- V. II., P. I., 122, 3.

स्कान्दं च भक्तिमार्गस्य V. I., P. I., 365, 17.

स्कन्दितं व्रतिना रेतो V. II., P. II., 129, 6.

स्कन्दितं व्रतिना रेतो V. II., P. I., 17, 15.

स्कन्धयोः स्पर्शनादेव V. I., P. I., 250, 9.

स्कन्धावारे खले सार्थे V. I, P. II., 184, 3.
स्कन्ने जुहोति V. I., P. I., 60, 15.
स्तोकानामुद्धृतानां च V. II., P. I., 154, 19.
स्तनान्तरे भ्रुवोर्मध्ये V. II., P. II., 48, 5.
स्तनादूर्द्ध्वमधो नाभेः V. I., P. II., 38, 1.
स्तेन प्रकीर्णकेशो V. II, P. II., 89, 1.
स्तेयम् V. II., P. II., 100, 8.
स्तेये ब्रह्मस्वभूतस्य V. II., P. II., 88, 15.
स्तीर्णेषु दर्भेष्वासीत V. I., P. II., 159, 6.
स्तरणासनपिण्डेषु V. I., P. I., 225, 16.
स्तीर्त्वा तु गार्हपत्यस्य V. I., P. II., 159, 4.
स्तीर्त्वा पितृणां त्रीण्येव V. I., P. II., 409, 17.
स्त्रीक्षीरं तु द्विजः पीत्वा V. II., P. I., 405, 6.
स्त्रीगर्भिणी गोगर्भिणी- V. II., P. I., 251, 18.
स्त्रीणां क्रीडार्थसम्भोगे V. II., P. II., 145, 10.
स्त्रीणां च प्रेक्षणालम्भम् V. I., P. II., 46, 4.
स्त्रीणां तु पतितो गर्भः V. I., P. I., 238, 1.
स्त्रीणां नास्ति परित्यागो V. II., P. I., 352, 11.
स्त्रीणाम् V. II., P. I., 396, 11.
स्त्रीणां मुखं रतिसंसर्गे 191, 11.
स्त्रीणामथात्मनः स्पर्शे V. I., P. I., 239, 5.
स्त्रीणामसंस्कृतानां तु V. I., P. II., 246, 3.
स्त्रीणां सुखोद्यमक्रूरं V. I., P. II., 25, 12.
स्त्रीधृता शयने नीली V. II., P. II., 146, 2.
स्त्री-पान-मृगया-ऽक्षाणां V. I., P. I. 180, 7.
स्त्रीप्रसूश्चाधिवेत्तव्या V. I., P. I., 113, 2.
स्त्री-बाल-मशक- V. II., P. I., 190, 4.
स्त्रीभिर्जितेषु यद्दत्तं V. I., P. I., 189, 2.
स्त्रीभिर्भर्तृवचः कार्यम् V. I., P. I., 129, 10.
स्त्रीमूत्रस्तोककर्मा वारि V. II., P. II., 254, 14.
स्त्री-शूद्र-पतितांश्चैव V. I., P. II., 170, 4.
स्त्री-शूद्रयोरर्धमानं V. I., P. I., 230, 1.
स्त्री-शूद्र-विट्-क्षत्रवधो V. II., P. I., 101, 9.
स्त्री-शूद्र-विट् क्षत्रवधो V. II., P. II., 17, 4.
स्त्रीष्वनन्तरजातासु V. I., P. II., 119, 1.
स्त्रीसम्बन्धो दशैतानि V. I., P. II., 72, 21.
स्त्रिया जीवनम् V. II., P. II., 100, 6.
स्त्रियोच्छिष्टस्थिता भार्यो V. II., P. I., 445, 4.
स्त्रियोऽतिरूपाः-प्रतिपत्ति V. I., P. II., 316, 18.
स्त्री यद्यकृतसीमन्ता V. I., P. II., 22, 5.

स्त्रियो नवम्यां प्राप्नोति V. I., P. II., 318, 12.
स्त्रियश्चाऽपुरुषा मार्ये V. I., P. I., 474, 17.
स्त्रियश्च रतिसंसर्गे V. II., P. I., 191. 13.
स्त्रियोऽप्येतेन कल्पेन V. II., P. II., 255, 2.
स्त्रियाः शुक्रेऽधिके स्त्री स्यात् V. I., P. II., 101, 12.
स्त्री शूद्री नाभिभाषेत V. II., P. I., 301, 1.
स्त्रियः सर्वतः V. II., P. I., 189, 15.
स्तुक्पाणिक विज्ञातम् V. I., P. I., 330, 10.
स्रोतःसु विधिवत् स्नात्वा V. I., P. I., 280, 18.
स्रोतसां भेदकश्चैव V. I., P. II., 351, 8.
स्थण्डिले पद्मकं कृत्वा V. I., P. I., 366, 4.
स्थाणु-पाषण्ड-गणिकाः V. II., P. I., 380, 8.
स्थिते तिष्ठद्व्रजेद् याते V. I., P. I., 152, 3.
स्थित्यर्थावधिकं गृह्णन् V. I., P. I., 199, 3.
स्थितिरविच्छिन्न-V. I., P. II., 343, 5.
स्थितिर्हि सत्ये धर्मस्य- V. I., P. I., 129, 4.
स्थाना-ऽऽसनाभ्यां V. II., P. II., 136, 2.
स्थाना-ऽऽसनाभ्यां V. II., P. II., 60, 2.
स्थाना-ऽऽसनाभ्यां विहरेत् V. II., P. II., 170, 5.
स्थाना-ऽऽसनाभ्यां विहरेद् V. II., P. I., 301, 6.
स्थाना-ऽऽसन-विहारैर्वा V. I., P. II., 143, 13.
स्थाना-ऽऽसनशीलः V. I., P. II., 49, 11.
स्थानं समुत्थं गुप्तिं V. I., P. I., 463, 10.
स्थाने शुद्धे च कुशलान् V. I., P. I., 458, 17.
स्थान-वृद्धि-क्षय-ज्ञान-V. I., P. I., 474, 3.
स्थापितं मां ततस्तस्मिन् V. I., P. I., 366, 7.
स्थापयेत् तत्र तद्वंश्यं V. I., P. I., 460, 9.
स्थापयित्वा तु दर्भेषु V. II., P. I., 437, 1.
स्थालीपाकविधानेन V. II., P. II., 125, 19.
स्थूलं विषमदन्तस्य V. I., P. I., 251, 14.
स्थूल-सूक्ष्मशरीराभ्यां V. I. P. II., 183, 11.
स्थले स्थित्वा जले यस्तु V. I., P. I., 353, 3.
स्थावराः कृमि-कीटाश्च V. II., P. I., 217, 15.
स्थावरं जङ्गमं बीजं V. I., P. II., 183, 14.
स्थावरं जङ्गमं वाऽपि V. II., P. I., 365, 16.
स्थावर-सरीसृपादीनां V. II., P. II., 124, 2.
स्नातको जप्यनिरतः V. I., P. II., 341, 20.
स्नातकव्रतलोपे च V. II., P. II., 141, 10.
स्नातोऽधिकारी भवति V. I., P. II., 396, 7.

स्नातानपवदेयुस्तान् V. I., P. II., 292, 2.
स्नातश्चार्द्रवासः V. I., P. I., 276, 1.
स्नातस्य वह्नितप्तेन V. I., P. I., 286, 11.
स्नातः स्रग्गन्धधृक्प्रीतो V. I., P. II., 103, 3.
स्नापयित्वाऽनडुहो V. I., P. II., 6, 14.
स्नायुं V. II., P. II., 71, 12.
स्नायान्नदीषु शुद्धासु V. I., P. I., 258, 10.
स्नुषागामी V. II., P. II., 258, 3.
स्नुषा-श्वश्र्वोश्च पित्रोश्च V. I., P. II., 467, 6.
स्नास्यतो वरुणः शक्तिं V. I., P. I., 427, 8.
स्नास्यंस्तु गुरुणाऽऽज्ञप्तः V. I., P. II., 52, 11.
स्नेहाद्वर्थप्रसंगाद्वा V. II., P. I., 114, 10.
स्नेहपक्कं च तक्रं च V. II., P. I., 416, 6.
स्नेहपैशुन्य-मात्सर्यं V. I., P. II., 180, 11.
स्नेहापहारी V. II., P. II., 258, 14.
स्नेहापहारी V. II., P. II., 263, 5.
स्नात्वा गृहं विशेद्विप्रो V. I., P. II., 275, 8.
स्नात्वा चाऽऽचम्य विधिवत् V. I., P. II., 179, 4.
स्नात्वाऽऽचान्तो वारिमध्ये V. I., P. I., 260, 16.
स्नात्वाऽऽचामेत्तथा विप्रः V. I., P. I., 249, 2.
स्नात्वा नद्यां तु पूर्वाह्णे V. II., P. II., 162, 1.
स्नात्वाऽनड्वान्नहः शेषम् V. II., P. I., 453, 7.
स्नात्वा पीत्वा क्षुते सुप्ते V. I., P. I., 241, 14.
स्नात्वा माघे शुभे तीर्थे V. I., P. I., 281, 16.
स्नात्वाऽर्कमर्चयित्वापि V. II., P. II., 49, 7.
स्नात्वैवं वाससी धौते V. I., P. I., 263, 1.
स्नात्वा शुचिः V. I., P. I., 369, 5.
स्नात्वा शुचौ देशे V. I., P. I., 372, 18.
स्नात्वा शुचिः शुचौ देशे V. I, P. II., 186, 15.
स्नात्वा सङ्गृह्य वासोऽन्यत् V. I., P. I., 276, 8.
स्नात्वा सचैलमाचम्य V. I., P. II., 287, 19.
स्नात्वा सचैलं स्पृष्ट्वाऽग्निं V. I., P. II., 275, 18.
स्नात्वा सचैलं स्पृष्ट्वाऽभि V. I., P. II., 281, 3.
स्नात्वा हुत्वा च शिष्येभ्यः V. I., P. I., 147, 8.
स्नानं कृत्वाऽऽर्द्रवासास्तु V. I., P. I., 261, 1.
स्नानं कूप-तडागेषु V. I., P. I., 285, 7.
स्नानं कुर्यात् सचैलं तु V. II., P. I., 66, 14.
स्नानाचरणमित्येतत् V. I., P. I., 276, 18.
स्नानं चैव न कर्तव्यं V. II., P. II., 25, 7.
स्नानं तु द्विविधं प्रोक्तं V. I., P. I., 268, 6.
स्नानं त्रिषवणं कुर्यात् V. II., P. I., 244, 10.
स्नानं दानं जपो होमः V. II., P. II., 145, 4.

स्नानादनन्तरं यावत् V. I., P. I., 262, 1.
स्नाना-ऽऽधान-विवाहेषु V. I., P. II., 461, 5.
स्नानं प्रकुर्यात्तु पिता V. I., P. II., 260, 10.
स्नाने प्रसाधने चैव V. I., P. I., 471, 13.
स्नानं मध्यन्दिने कुर्यात् V. I., P. I., 270, 7.
स्नानमन्तर्जले चैव V. I., P. I., 276, 15.
स्नानमात्रमेव V. I., P. II., 240, 9.
स्नान-मौनोपवासेज्या- V. II., P. II., 169, 10.
स्नानं मौनोपवासेज्या- V. II., P. I., 116, 5.
स्नानमब्दैवतैर्मन्त्रैः V. I., P. I., 259, 9.
स्नानं सुरार्चनं ध्यानं V. I., P. I., 181, 17.
स्नानार्हस्तु यदा स्नाति V. I., P. I., 268, 17.
स्नानार्हो यो निमित्तेन V. I., P. I., 279, 8.
स्नाने वस्त्रे च नैवेद्ये V. I., P. I., 368, 11.
स्नानशालां समागत्य V. I., P. I., 468, 12.
स्नानं सद्यः प्रकुर्वीत V. I., P. I., 431, 15.
स्नानं समाचरेद्यस्तु V. I., P. I., 269, 4.
स्नानं समाचरेन्नित्यं V. I., P. I., 270, 2.
स्नानं सहधर्म- V. I., P. II., 18, 9.
स्पर्शमात्रोपघाते तु V. II., P. I., 149, 20.
स्पृशन्ति बिन्दवः पादौ V. I., P. I, 245, 5.
स्पृष्टे लोचनयुग्मे तु V. I., P. I., 250, 7.
स्पृष्ट्वा देवलकं चैव V. II., P. I., 111, 4.
स्पृष्ट्वा रजस्वला ऽन्योन्यं क्षत्रिया शूद्रजा V. II., P. I., 161, 10.
स्पृष्ट्वा रजस्वला ऽन्योन्यं वैश्या शूद्री V. II., P. I., 161, 14.
स्पृष्ट्वा रजस्वला ऽन्योन्यं ब्राह्मणी वैश्यजा V. II., P. I., 161, 6.
स्पृष्ट्वा शवमुदक्यां वा V. II., P. II., 143, 10.
स्पृष्ट्वा स्नानेन शुद्धः स्यात् V. I., P. I. 277, 7.
स्पृष्ट्वा स्पृष्ट्वा ऽवगाहेत V. II., P. I. 169, 11.
स्फटिकैर्दशसाहस्रं V. I., P. I. 309, 7.
स्फुलिङ्गिनी विश्वरुची च देवी V. I., P. I., 166, 16.
स्फ्य-शूर्प-शकटानां च V. II., P. I. 148, 14.
स्मृतीनां वेदमूलत्वात् V. I., P. I. 317, 13.
स्मृतिहीना न शोभन्ते V. I., P. I. 153, 12.
स्मरणं कीर्तनं केलि- V. II., P. I. 312, 6.
स्याच्चेत्तत् पञ्चमादह्नः V. I., P. II. 265,
स्याद्वाऽऽस्रायपरो लोके V. I., P. I. 465, 11.
स्यात्स्वकामकृते यस्तु V. II., P. I. 201, 13.
स्यात्काम्यचार-भक्षोक्ति- V. I., P. II. 29, 15.

स्याश्चेनत् त्रिगुणं यत्त्रे V. II., P. I., 67, 15.

स्याद्दामयावी भवति V. II., P. II., 211, 10.

स्यन्दिनी-यमसू- V. I., P. II., 380, 19.

स्यन्दनाश्वैः समे शुध्येत् V. I., P. I., 459, 1.

स्यादोषधिवृथाच्छेदी V. II., P. II., 123, 18.

स्यान्नवम्यामेकखुरं V. I., P. II., 315, 19.

स्यन्दिनी-सन्धिनी- V. II., P. I., 403, 16.

स्रवत्येव दिवा-रात्रौ V. I., P. I., 258, 16.

स्व एवैनमृतावाधाय पशु V. I., P. I., *162, 7.

स्व एवैनमृतावाधाय ब्रह्म-V. I., P. I., 162, 3.

स्वकं गात्रं भवेदङ्गिः V. II., P. I., 164, 13.

स्वकुटुम्बाविरोधेन V. I., P. I., 189, 18.

स्वकर्म ख्यापयन् ब्रूयात् V. II., P. II., 86, 11.

स्वकर्मभिश्च्युताः सर्वे V. II., P. II., 219, 14.

स्वक्षेत्रे संस्कृतायां तु V. II., P. I., 46, 1.

स्वागतम् V. II., P. II., 187, 1.

स्वगृहे चैव कन्यायाः V. I., P. II., 84, 2.

स्वगृहे प्राक्शिराः शेते V. I., P. I., 441, 12.

स्वाचान्तश्च ततः कुर्यात् V. I., P. I., 320, 11.

स्वजातिपरनारीगः V. II., P. II., 271, 14.

स्वजातीयगृहादेव V. II., P. II., 110, 8.

स्वजात्युक्तमशौचं स्यात् V. I., P. II., 245, 11.

स्वत एहि V. II., P. II., 186, 12.

स्वतन्त्रः कर्ता V. I., P. I., 114, 8.

स्वात्मानं तु घृते पश्येत् V. I., P. I., 521, 2.

स्वदारादन्यत्र V. II., P. II., 270, 3.

स्वदारनिरतः V. I., P. II., 197, 11.

स्वदारनिरतश्चैव V. I., P. II., 104, 8.

स्वदारेभ्योऽन्यतो दीव्यन् V. II., P. II., 272, 3.

स्वेदाम्बुबिन्दवः फेनं V. II., P. I., 366, 8.

स्वदासो नापितो गोपः V. II., P. I., 431, 10.

स्वधाकारं प्रयुञ्जीत V. I., P. II. 465, 5.

स्वधा पितृभ्यः V. I., P. I., 384, 9.

स्वाध्यायं कलहं चैव V. I., P. II., 443, 21.

स्वाध्यायः क्रियते यत्र V. I., P. II., 254, 10.

स्वाध्याय-गोत्र-चरणम् V. I., P. I., 405, 10.

स्वाध्यायं गुरुवृत्तिश्च V. I., P. II., 45, 2.

स्वाध्याया-ऽग्नि-सुतत्यागी V. II., P. II., 103, 2.

स्वाध्यायोत्सर्ग-दानेषु V. I., P. I., 265, 2.

स्वाध्यायं तु यथाशक्ति V. I., P. I., 346, 11.

स्वाध्यायोऽध्येतव्यः V. I., P. I., 148, 12; 150, 9.

स्वाध्यायोऽध्यापनं चापि V. I., P. I., 85, 2.

स्वाध्यायेनाग्निहोत्रेण V. I., P. I., 404, 6.

स्वाध्यायेनाग्निहोत्रेण V. I., P. I., 216, 14.

स्वाध्याये नित्ययुक्तः स्यात् V. I., P. II., 54, 9.

स्वाध्यायं यजनं दानं V. I., P. I., 476, 17.

स्वाध्यायो यजनं दानं V. I., P. I., 85, 6.

स्वाध्यायवान् दानशीलः V. I., P. II., 143, 7.

स्वाध्यायवान् धृतिमान् गोदारण्यः V. I., P. I., 184, 19.

स्वाध्यायं श्रावयेत् पित्र्ये V. I., P. II., 422, 6.

स्वधर्मेण नियुक्तायां V. II., P. I., 46, 4.

स्वधर्माच्चलितान् राजा V. I., P. I., 446, 12.

स्वधर्मनिरताः शान्ता. V. I., P. II., 339, 3.

स्वधर्मप्रच्युतो विप्रः V. II., P. II., 241, 3.

स्वधर्मरतविप्राणाम् V. II., P. I., 450, 11.

स्वधर्मविमुखा नित्यं V. II., P. I., 37, 10.

स्वधर्मस्थाः क्रियावन्तो V. I., P. I., 132, 8.

स्वानि कर्माण्यपाकृत्य V. II., P. II., 241, 5.

स्वेन तीर्थेन देवादीन् V. I., P. I., 261, 9.

स्वनाम-गोत्रग्रहणं V. I., P. I., 338, 9.

स्वपेदेकः कुशेष्वेव V. I., P. II., 46, 19.

स्वप्ने सिक्त्वा ब्रह्मचारी V. II., P. II., 49, 6.

स्वप्याद् भूमौ शुचौ रात्रौ V. I., P. II., 143, 12.

स्वाभिप्रायकृतं कर्म V. I., P. I., 317, 1.

स्वभार्यां तु यदा क्रोधात् V. II., P. II., 41, 16.

स्वभावात् क्रूरकर्माणः V. I., P. I., 133, 4.

स्वाभाविकैः स्वयं शीर्णै V. I., P. II., 145, 10.

स्वमाश्रायां न कुर्याद्वै V. I., P. II., 163, 9.

स्वामिद्रोहरता ये च V. II., P. II., 230, 3.

स्वामिद्रव्यं गृहीत्वा तु V. II., P. II., 223, 1.

स्वामिनेऽपहृतं देयं V. II., P. II., 88, 16.

स्वामिना V. II., P. II., 237, 3.

स्वामिशुश्रूषयैव शुश्रूषन्ति V. I., P. II., 262, 19.

स्वे मांसे परमांसेन V. II., P. II., 251, 11.

स्वयं V. II., P. II., 237, 6.

स्वयं तूपहरेद्राजा V. I., P. I., 467, 12,

स्वयंदत्तश्च शौद्रश्च V. II., P. I., 45, 12.

स्वयं दारानृतुस्नातान् V. I., P. II., 100, 5.

स्वयंधौतेन कर्तव्याः V. I., P. I., 264, 10.

स्वयं धर्मेण चरति V. I., P. I., 217, 20.

स्वयमग्रभुक् V. II., P. II., 237, 7.

स्वयमेव न कुर्वीत V. II., P. I., 233, 5.

स्वयमेवोपपन्नाय V. II., P. II., 16, 12.
स्वयमाहृतपर्णेषु V. I., P. II., 191, 15.
स्वयमेव हि यद् द्रव्यं V. II., P. I., 365, 15.
स्वयं वा कर्षणं कुर्यात् V. I., P. II., 4, 15.
स्वयं वा ब्राह्मणैः कृच्छ्रम् V. II., P. I., 233, 1.
स्वयं वा शिश्न-वृषणौ V. II., P. I., 313, 3; 314, 13.
स्वीया शाखोज्झिता येन V. I., P. I., 153, 1.
स्वयं होमे फलं यस्यात् V. I., P. I., 311, 11.
स्वर्गं कृत्तिकासु V. I., P. II., 313, 17.
स्वर्गद्वारमिदं पुण्यं V. II., P. II., 184, 11.
स्वर्गमार्गप्रदेशे V. I., P. II., 306, 12.
स्वर्गार्थमुभयार्थे वा V. I., P. I., 483, 13.
स्वर्गलोकमवाप्नोति V. I., P. I., 153, 19.
स्वर्गं ह्यपत्यमोजश्च V. I., P. I., 312, 1.
स्वैर्मन्त्रैरर्चयेन्नित्यं V. I., P. I., 365, 8.
स्वैर्मन्त्रैरर्चयेद्देवान् V. I., P. I., 320, 5.
स्वरन्ध्रगोप्ताऽऽन्वीक्षिक्यां V. I., P. I., 462, 15.
स्वरोपघाती वाक्यं च V. II., P. II., 261, 10.
स्वैरिण्यां V. II., P. II., 128, 1.
स्वैरिण्यां वृषल्यां V. II., P. I., 332, 8.
स्वल्पं वाऽथ प्रभूतं वा V. II., P. I., 206, 15.
स्वल्पं वा विपुलं वाऽपि V. I., P. I., 181, 9.
स्वल्पाशौचस्य मध्ये तु V. I., P. II., 264, 18.
स्वविद्या-सूत्रकारांश्च V. I., P. II., 303, 16.
स्वशाखाध्ययनं विप्र V. I., P. I., 343, 16.
स्वशाखाविधिना हुत्वा V. I., P. I., 383, 9.
स्वस्तीति ब्राह्मणो ब्रूयात् V. I., P. I., 325, 5.
स्वस्तीति भगवन् V. I., P. II., 435, 14.
स्वस्तिवाचनकं कुर्यात् V. I., P. II., 436, 8.
स्वस्तिवाच्य V. I., P. I., 407, 14.
स्वस्तिवाच्यं ततः कुर्यात् V. I., P. II., 435, 19.
स्वस्थानाच्च परिभ्रष्टः V. II., P. II., 241, 6.
स्वस्थः प्रशान्तचित्तस्तु V. I., P. I., 433, 5.
स्वस्नेहो गुरुशुश्रूषा V. I., P. II., 181, 14.
स्वस्रीय-ऋत्विक्-जामातृ- V. I., P. II., 344, 14.
स्वसुः सख्याः सगोत्रायाः V. II., P. I., 15, 15.
स्वे स्वे धर्मे नियुञ्जानः V. I., P. I., 452, 13.
स्वैस्वैरङ्गैर्विना ऽप्येते V. II., P. I., 230, 5.
स्वा स्वैव कुर्यात्सर्वेषां V. I., P. II., 115, 14.
स्वाहाकार-नमस्कार- V. I., P. I., 481, 19.

स्वाहेति च ततः कुर्यात् V. I., P. II., 430, 10.
स्वाहेति चैव देवानां V. I., P. II., 406, 12.
स्वाहेत्यथाऽपमार्गेण V. I., P. I., 274, 2.
स्वाहान्ताः प्रणवाद्याश्च V. I., P. I., 418, 11.
स्वहस्ताचमनं कार्यं V. I., P. I., 249, 11.

ह.

हन्तकारमथाग्रं वा V. I., P. I., 392, 8.
हन्तकारं मनुष्येभ्यः V. I., P. I., 389, 4.
हन्त्यल्पदक्षिणो यज्ञः V. I., P. I., 169, 20.
हन्तानुपानमिति V. II., P. I., 412, 6.
हन्ता मन्तोपदेष्टा च V. II., P. II., 62, 12.
हन्ता मन्तोपदेष्टा च V. II., P. I., 285, 11.
हंसा एकदण्डधराः V. I., P. II., 200, 6.
हंसः कमण्डलुं शिक्यं V. I., P. II., 163, 11.
हंसाः कमण्डलुं शिक्यं V. I., P. II., 164, 1.
हंसं बकं बलाकां च V. II., P. I., 79, 12.
हंसमंत्रं जपेद्धीमान् V. II., P. II., 280, 5.
हंसं मद्गुं च काकोलं V. II., P. I., 409, 1.
हंसे वर्षासु कन्यास्थे V. I., P. II., 323, 9.
हंस-श्येन-कपि-क्रव्याद- V. II., P. I., 79, 3.
हंसस्तुरीयो विज्ञेयः V. I., P. II., 163, 19.
हट्ट-पत्तनमार्गे च V. II., P. II., 39, 10.
हतं ज्ञानं क्रियाहीनं V. I., P. I., 317, 4.
हतानां नृप-गो-विप्रैः V. I., P. II., 224, 3.
हतामूत्र-पुरीषाभ्यां V. I., P. I., 255, 18.
हत्वा गर्भमविज्ञातम् V. II., P. I., 39, 1.
हत्वा छित्वा च भित्वा च V. I., P. II., 85, 3.
हत्वा तु ब्रह्महत्यैव V. II., P. I., 99, 8; 103, 14.
हत्वा त्र्यहं पिबेत्क्षीरं V. II., P. I., 89, 1.
हत्वा द्विजस्तथा सर्पान् V. II., P. I., 86, 9.
हत्वा पूर्वविधानेन V. II., P. I., 254, 6.
हत्वा मूषक-मार्जार- V. II., P. I., 85, 17.
हत्वा लोकानपीमांस्त्रीन् V. II., P. I., 226, 6.
हत्वा वधमवाप्नोति V. II., P. II., 235, 4.
हत्वा सान्तपनं कुर्यात् V. II., P. I., 92, 6.
हत्वा सवनिनं वैश्यं V. II., P. I., 99, 7; 103, 12.
हत्वा हंसं बलाकं च V. II., P. I., 78, 13.
हनने प्रतिलोमानां V. II., P. I., 107, 6.

हरते दुष्कृतं तस्य V. I., P. I., 146, 7.
हरिता यज्ञिया दर्भाः V. I., P. I., 255, 5.
हरन्ति दुष्कारं ये तु V. P., P. II., 263, 31.
हरन्ति राक्षसा यस्मात् V. I., P. I., 194, 8.
हरि-ब्रह्मे-श्वरेभ्यश्च V. I., P. II., 37, 8.
हरेयुः सहसा पापाः V. I., P. I., 475, 16.
हर्तारः परदाराणां V. II., P. II., 233, 8.
हरश्च बहुरूपश्च V. I., P. I., 357, 18.
हर्षदानमिति प्राहुः V. I., P. I., 180, 12.
हविर्भक्षणकाले च V. I., P. I., 241, 18.
हविर्यज्ञेष्वशक्तस्य V. I., P. I., 163, 5.
हविःशेषेण वर्तेत V. II., P. II., 281, 16.
हविष्यांतीयमभ्यस्य V. II., P. II., 168, 2.
हविषा मन्त्रपूतेन V. II., P. I., 248, 19.
हविष्येण यवाग्वा वा V. II., P. I., 324, 6.
हविष्यान् V. II., P. II., 174, 3.
हविष्यान्नस्य वै मासम् V. II., P. I., 303, 16.
हविष्यं ब्रह्मचर्यं च V. I., P. I., 281, 4.
हविष्यभुग्वाऽनुचरेत् V. II., P. II., 70, 1.
हविष्येषु यवा मुख्याः V. I., P. I., 315, 19.
हविःषु चैवं दुर्वाल्लादीन् V. I., P. II., 352, 19.
हविषा भोजयेच्चैव V. II., P. II., 121, 14.
हस्ति-गो-ऽश्वोष्ट्रदमको V. I., P. II., 351, 6.
हस्तेऽग्नौकरणं कुर्यात् V. I., P. II., 413, 3.
हस्तौ त्वाऽऽमणिबन्धाच्च V. I., P. I., 231, 5.
हस्तदत्तास्तु ये स्नेहाः V. I., P. II., 418, 6.
हस्तदत्तानि चान्नानि V. I., P. I., 428, 7.
हस्तिनं तुरगं हत्वा V. II., P. I., 91, 7.
हस्तिनं तुरगं हत्वा V. II., P. I., 91, 3.
हस्तेन भुक्तमन्नाद्यम् V. I., P. II. 420, 9.
हस्तेनान्नादिभिः कुर्यात् V. I., P. I., 381, 17.
हस्तिनश्च तुरंगाश्च V. II., P. II., 218, 1.
हस्तौ पादौ तथैवास्यम् V. I., P. I., 415, 12.
हस्तं प्रक्षाल्य गण्डूषं V. I., P. I., 431, 11.
हस्ताभ्यां यदि पद्भ्यां वा V. II., P. II., 245, 9.
हसन्न तु निरीक्षेत V. II., P. I., 302, 6.
हस्त्यश्व-रथयानानि V. II., P. II., 222, 4.
हस्त्यश्व-रथ-यानोष्ट्रम् V. I., P. I., 423, 14.
हस्त्यश्व रासभवधे V. II., P. II., 93, 15.

हस्ताशौच आन्हये V. I., P. I., 345, 19.

हस्तहीनस्तु योऽश्नीते V. I., P. I., 154, 11.

हानौ च न्हासयेत् V. II., P. I., 304, 4.

हारिद्रं कौशेयं V. I., P. II., 33, 12.

हारिद्रवर्णा वैश्ये तु V. I., P. I., 227, 10.

हारिद्रं वैश्यस्य V. I., P. II., 33, 7.

हिङ्गु-गुग्गुल V. II., P. II., 120, 4.

हिङ्गुद्रव्येषु शाकेषु V. I., P. II., 375, 5.

हित्वा चैवापरं जन्म V. I., P. II., 201, 15.

हितं चास्याऽऽचरेन्नित्यं V. I., P. I., 151, 16.

हितं मितं सदाऽश्नीयात् V. I., P. II., 189, 20.

हिताय सर्वभूतानां V. I., P. I., 113, 8.

हितं सत्यं मितं वक्ति V. I., P. II., 185, 10.

हिताहितं मनोरामं V. I., P. II., 186, 1.

हिरण्मयानि पात्राणि V. I., P. II., 191, 12.

हिरण्यगर्भबुद्धया तं V. I., P. I., 405, 11.

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे V. I., P. I., 105, 12.

हिरण्य-धान्य-गो-वास- V. I., P. II., 213, 15.

हिरण्य-भू-गवाश्वाज- V. I., P. II., 214, 3.

हिरण्यमथ वा धेनुं V. II., P. I., 346, 8.

हिरण्यवर्णाः V. II., P. II., 174, 11.

हिरण्यं विप्रेभ्यो V. I., P. II., 43, 14.

हिरण्यशकलान्यस्य V. I., P. II., 287, 7.

हिरण्यं सर्पिराशिस्यः V. I., P. I., 321, 15.

ह्रियमाणानि विषयैः V. I., P. II., 197, 16.

ह्रीस्तपो-ज्ञान-विज्ञाने V. I., P. II., 181, 16.

ह्रासो वृद्धिर्यथा सोमे V. II., P. I., 303, 2.

हिमवद्विन्ध्ययोर्मध्यं V. I., P. II., 133, 4.

हिमवान् V. II., P. II., 202, 11.

हिंसकश्चाविधानेन V. II., P. II., 214, 9.

हिंसकश्चाविधानेन V. II., P. II., 229, 7.

हिंसन्ति वै सदा पापाः V. I., P. I., 301, 17.

हिंसाऽनुग्रहयोः V. I., P. II., 181, 7.

हिंसाप्रायां पराधीनां V. I., P. II., 4, 5.

हिंस्राणां च पिशाचानां V. II., P. II., 253, 14.

हिंस्राणां चैव सत्वानां V. II., P. II., 252, 3.

हिंस्रा भवन्ति क्रव्यादाः V. II., P. II., 268, 11.

हिंस्रयन्त्रविधानं च V. II., P. II., 103, 4.

हिंस्रो वृषलवृत्तिश्च V. I., P. II., 351, 11.

हिंसार्थी निकृतप्रज्ञः V. II., P. II., 245, 11.

हिंसौषधीनां स्याजीवी V. II., P. I., 16, 11.

हीनक्रियं निष्पुरुषं V. I., P. II., 73, 1.

हीनाङ्गानतिरिक्ताङ्गान् V. I., P. II., 134, 5.

हीनाङ्गमतिरिक्ताङ्गम् V. I., P. II., 73, 9.

हीनजातौ प्रजायेत V. II., P. II., 255, 6.

हीनजातिस्त्रियं मोहात् V. I., P. II., 96, 13.

हीना न स्याद्विना भर्त्रा V. II., P. I., 356, 9.

हीनमन्ते V. II., P .II., 120, 9.

हीनं वाऽपि भवेच्छ्रेष्ठं V. I., P. I., 181, 13.

हीनवर्णस्तदालोके V. II., P. II., 234, 1.

हीनस्य कुल-शीलाभ्यां V. I., P. II., 91, 1.

हीनस्य कुल-शीलाभ्यां V. I., P. II.. 91, 1.

हीने हीनतरे वाऽपि V. I., P. II., 208, 2.

हुङ्कारेणापि यो ब्रूयात् V. I., P. II., 425, 4.

हुङ्कारं ब्राह्मणस्योक्त्वा V. II., P. I., 453, 6.

हुंकारं ब्राह्मणस्योक्त्वा V. II., P. I., 453, 10.

हुंकारं ब्राह्मणस्योक्त्वा V. II., P. I., 453, 14.

हुताद्यानुमन्त्रणम् V. I., P. I., 421, 5.

हुत्वाऽग्नौ परिशिष्टं तु V. I., P II., 416, 19.

हुत्वाग्निं ब्राह्मणांश्चार्च्य V. I., P. I., 468, 8.

हुत्वाग्निं विधिवद्धोमम् V. II., P. II., 126, 1.

हुत्वा चैव तु भस्मना V. I., P. I., 318, 18.

हुत्वा दैवकरेऽनग्निः, V. I., P. II., 415, 6.

हुतानुमन्त्रणं कुर्यात् V. I., P. I., 432, 3.

हुत्वा प्राणाहुतीः पञ्च V. I., P. II., 193, 7.

हुत्वा मन्त्रवदन्येषां V. I., P. II., 414, 22.

हुत्वा शाकलमन्त्रैश्च V. I., P. I., 382, 16.

हुत्वा षोडशभिर्मन्त्रैः V. I., P. I., 368, 12.

हूयमाने तदन्येन V. I., P. I., 311, 13.

हृत्-कण्ठ-तालुगाभिस्तु V. I., P. I., 236, 7.

हृते कांस्ये च हारीतः V. II., P. II., 257, 1.

हृताधिकारां मलिनां V. I., P. II., 112, 12.

हृताधिकारां मलिनां V. II., P. I., 354, 10.

हृत्पुण्डरीकनिलये V. I., P. II., 193, 1.

हृत्वा दुग्धं तु मार्जारो V. II., P. II., 256, 4.

हृत्वाऽऽनद्धांश्विधान्यानि V. II., P. II., 262, 9.

हृत्वा वै योनिमाप्नोति V. II., P. II., 260, 2.

हृतस्वा हृतदाराश्च V. I., P. I., 187, 5.

हृद्भिः पूयते विप्रः V. I., P. I., 236, 11.

हताभिरश्वाश्वाभिः V. I., P. I., 236, 16.

यानि चैव मांसानि V. I., P. II., 419, 10.

श्येनाऽभ्यनुज्ञातः V. I, P. I, 89, 2.

श्यमासामशुचि V. II., P. I, 189, 16.

ह्यस्यामे V. I., P. I., 38, 1.

म-गो-तिलशनेन V. II., P. I., 254, 8.

हरूप्यमयं पात्रं V. I., P. I., 354, 1.

मश्राद्धं प्रकुर्वीत V. I., P. II., 23, 10.

हंत-शिशिरयोः V. I., P. II., 308, 16.

तुका भिन्नमर्यादा: V. II., P. I., 210, 3.

तव्यं विधिवद्वाजन् V. I., P. I., 130, 6.

होमकाले तथा दोहे V. II., P. II., 146, 12.

होमकालात्यये तस्य V. I., P. I, 315, 10.

होमकाले यदि प्राप्ता V. I., P. I, 315, 15.

होमकर्मण्यशक्तानां V. II., P. II., 281, 18.

होमं च कृत्वाऽऽलभनं शुभानां V. I., P. I., 321, 13.

होमं च नैत्यकं शुश्रुयेत् V. I, P. I, 168, 8.

होमं पुनः प्रकुर्यात् तु V. I., P. I., 315, 6.

होमे भोजनकाले च V. I, P. I, 241, 11.

होमे यत्फलमुद्दिष्टं V. I., P. I., 311, 12.

होमं वैतानिकं कृत्वा V. I, P. I., 317, 12.

समाप्त.

THE INDEX OF THE WORDS
occurring in the text of the
Parâśara Dharma Samhitâ.

Adhyâya I., Śloka I., up to the end of the XII. Abhyâya.

अ.

अकण्टकम् 1, 56.

अकामकृतपापः 8, 1.

अकामतः 4, 9. 8, 1. 11, 25.

अक्षयः 3, 32.

अक्षरम् 1, 67.

अगम्यता 12, 57.

अगम्यागमनम् 1, 66. 10, 1.

अगारम् 6, 46.

अग्निः 1, 3. 3, 5, 10, 14. 3, 13. 4, 3. 5, 6. 5, 10. 5, 11. 5, 14. 7, 25. 8, 22. 9, 42. 9, 43. 10, 41. 11, 33. 11, 38. 11, 47. 12, 5. 12, 21. 12, 44.

अग्निकार्यम् 8, 3. 12, 32.

अग्निचित् 12, 47.

अग्निदः 4, 5.

अग्निदग्ध 9, 34.

अग्निप्रदाता 4, 3.

अग्निवर्ण 12, 76.

अग्निष्टोमफलम् 6, 51.

अग्निसंस्करणम् 3, 17.

अग्निसंस्कारः 3, 14.

अग्निहोत्रम् 1, 31. 4, 21, 28. 5, 14, 22.

अग्निहोत्रिः 4, 21. 8, 11.

अग्निहोत्रोपकरणम् 5, 22.

अग्न्युपलेखनम् 7, 23.

अग्रजः 6, 25.

अग्रतः 8, 30.

अग्रम् 11, 34.

अग्रे 9, 21. 12, 42.

अङ्कनम् 9, 27.

अङ्गम् 8, 19. 9, 14. 12, 36.

अङ्गप्रत्यङ्गसम्पूर्णः 9, 16.

अङ्गवित् 8, 27.

अङ्गशुद्धिः 3, 3.

अङ्गार- 1, 62.

अङ्गारकारकः 1, 62.

अङ्गिराः 1, 13.

अङ्गुलद्वयम् 9, 54.

अङ्गुलिः 5, 16.

अङ्गुष्ठमात्रम् 9, 10.

अङ्गुष्ठार्धम् 11, 30.

अचेतनः 9, 8. 9, 13.

अच्छिद्रम् 6, 51.

अच्छिन्नम् 11, 34.

अजगरः 6, 9.
अजातदन्तः 3, 14.
अजिनम् 9, 57. 12, 3.
अज्ञः 8, 18.
अज्ञातिः 3, 43.
अज्ञानम् 3, 44. 3, 45. 6, 25. 6, 32. 6, 56. 8, 3. 10, 11. 11, 5. 11, 10. 11, 16. 12, 2. 12, 55.
अण्डम् 10, 3.
अण्वर्थः 6, 1.
अतऊर्ध्वम् 7, 5. 8, 15.
अतद्विदः 8, 5.
अतिकृच्छ्रकम् 9, 24.
अतिकृच्छ्रम् 4, 26. 9, 25. 11, 54. 11, 55.
अतिकोपः 9, 61.
अतिक्रोधः 4, 1.
अतिथिः 1, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 46, 53, 55, 58, 59.
अतिदाहः 9, 28. 9, 29.
अतिमानः 4, 1.
अतिवाहः 9, 28.
अतिवृष्टिः 9, 43.
अत्ययकर्म 12, 26.
अत्ययः 6, 57.
अत्रिः 1, 13.
अदाता 2, 10.
अदुष्ट- 7, 35.
अद्वितीयः 10, 32.
अधमम् 1, 29.
अधरोच्छिष्टम् 12, 62.
अधर्मः 1, 30.
अधिष्ठितम् 11, 38.
अधीयानः 12, 34.
अध्ययनकर्म 12, 82.
अध्येतव्यः 12, 33. 12, 82.
अध्वा 9, 50.
अनग्निः 8, 17.
अनड्वान् 4, 6. 9, 30. 12, 75.
अनधीयानः 1, 60. 8, 16. 12, 32.
अनन्तरः 6, 29.
अनलज्वाला 6, 75.
अनातुरः 7, 19.
अनाथः 3, 40.
अनार्द्रशिरः स्नानम् 12, 63.
अनाहिताग्निः 8, 12.
अनित्यम् 1, 43.
अनियम- 6, 58.
अनिर्देशम् 3, 29.
अनिलः 12, 21.
अनिवारयन् 9, 47.
अनिशम् 7, 6.
अनुक्रमः 11, 3.
अनुगमनम् 12, 81.
अनुगन्तव्य- 3, 48.
अनुगन्ता 4, 5.

अनुग्रहः 6, 34. 6, 54. 6, 55. 6, 56, 57.
अनुग्राह्यः 1, 12.
अनुच्छिष्टम् 7, 21.
अनुजातः 3, 17.
अनुज्ञातः 4, 29.
अनुप्राप्तः 3, 12. 5, 14.
अनुमतम् 8, 28.
अनुरूपः 8, 36. 9, 26.
अनुलेपनम् 7, 33.
अनुव्रज्या 1, 44.
अनुशासनम् 5, 12. 10, 5.
अनुसारतः 1, 22.
अनृचः 8, 18.
अनृतम् 1, 30. 12, 19.
अनेकः 8, 19.
अनन्तरा 7, 13, 14.
अन्तरम् 1, 21. 12, 16. 3, 10.
अन्तरिक्षम् 12, 62.
अन्त्यजः 6, 30.
अन्तर्जलम् 6, 4.
अन्तर्दशाहः 12, 28.
अन्धः 4, 2. 12, 58.
अन्नम् 1, 26. 6. 65. 6, 67. 6, 68. 6, 71. 6, 72. 6, 73. 11, 4. 11, 6. 11, 7. 11, 46. 11, 54. 12, 34. 12, 35. 12, 37. 12, 40 12, 60. 12, 61.
अन्नमात्रम् 1, 59.
अन्नशुद्धिः 6, 67.
अन्नादिः 1, 32.
अन्नाद्यम् 6, 64.
अन्यत्र 9, 27.
अन्यः 4, 30. 1, 22. 5, 23. 9, 40.
अन्यथाभावदोषः 10, 3.
अन्यदा 12, 23.
अन्यायः 12, 46.
अन्वहम् 7, 16.
अन्वेषण- 9, 50.
अपकाशी 6, 5.
अपचः 11, 46. 11, 47. 11, 50.
अपाङ्क्त्यः 7, 8.
अपूर्वः 1. 46. 1, 49.
अपेयम् 11, 40.
अप्रशस्तम् 12, 22.
अफल-8, 18.
अफालकृष्टम् 6, 14.
अबन्धुः 3, 42.
अब्दम् 4, 10.
अब्दार्धम् 4, 10.
अभक्ष्यम् 1, 66.
अभिगमनम् 12, 6.
अभिघातः 9, 48.
अभिघातितः 9, 17.
अभिमुखः 3, 31.
अभिरतः 1, 38.
अभिवादः 1, 9.
अभिहतः 6, 21. 9, 11
अभोजनम् 6, 8. 12, 60.

अभोज्यम् 11, 4. 11, 25.
अभ्यन्तरम् 6, 46. 11, 54.
अभ्यस्ता 11, 56.
अभ्याश 12, 78.
अभ्यासः 1, 46.
अभ्युक्षणम् 7, 29.
अमन्त्रः 8, 4. 8, 17.
अमावास्या 3, 13. 10, 2.
अमेध्यम् 7, 31. 8, 23. 11, 1. 11, 41.
अम्भः 4, 8. 12, 80.
अम्लम् 7, 2.
अयन्त्रितः 12, 49.
अयाचिताशि 8, 37.
अयाची 8, 38. 8, 39. 8, 40.
अयुतम् 12, 63.
अयोमुखम् 2, 8.
अरणिः 5, 19. 12, 48.
अरण्यम् 9, 56.
अर्कः 1, 3. 8, 9.
अर्कतापः 7, 30.
अर्कादिः 8, 10.
अर्घ्ये 1, 42.
अर्चनम् 9, 57.
अर्चना 9, 57. 10, 40. 11, 40.
अर्जितम् 2, 6.
अर्थसिद्धि 12, 45.
अर्द्धम् 2, 4. 6, 45. 9, 22. 10, 26. 10, 33. 11, 2.
अर्द्धकोटी 4, 32.
अर्द्धकृच्छ्रम् 7, 13.
अर्धभुक्तम् 12, 41.
अर्धसीरी 11, 21.
अर्वाक् 12, 53.
अलङ्कृतः 1, 6. 1, 7.
अल्पम् 6, 75.
अल्पायुः 2, 15. 5, 25.
अवगाहनम् 6, 12. 6, 36. 8, 31.
अवरः 10, 17.
अवलीढः 5, 6. 6, 69. 6, 71.
अवसानम् 1, 18.
अवसितः 12, 5.
अवारितम् 1, 52.
अविज्ञातः 6, 34. 6, 44.
अविः 6, 14.
अविक्षीरम् 11, 10.
अव्रतः 1, 60. 5, 5. 8, 4.
अव्यक्त 10, 28.
अशनम् 9, 36. 9, 55.
अशुचिः 3, 17. 3, 29. 3, 44. 3, 46. 3, 47. 5, 25. 6, 59. 7, 17. 8, 24. 12, 16. 12, 23.
अशुद्ध 10, 35.
अशुभम् 3, 41.
अशेषम् 5, 22.
अशौचम् 3, 14. 4, 3. 12, 62.
अशौचकम् 3, 30.
अश्मा 8, 9.
अश्रु 4, 3.

अश्रुपातः 4, 3.
अश्वमेधः 12, 72.
अष्टमः 4, 13.
अष्टमी 3, 13.
अष्टवर्षा 7, 4.
अष्टादश 12, 53.
अष्टौ 9, 25. 11, 17. 5, 17.
असंशयम् 2, 15. 9, 59.
असंस्कारः 11, 22.
असगोत्रः 3, 42.
असद्ब्राह्मणकः 5, 9.
असम्पूर्णसर्वाङ्गः 9, 22.
असम्भवः 8, 14.
असम्भाष्यः 7, 8.
असमस्थले 9, 4.
अस्तः 7, 9.
अस्तंगत- 7, 9.
अस्थि 5, 12. 7, 26. 11, 37. 11, 41. 12, 29.
अस्थिगताः 1, 32.
अस्थिघातनम् 9, 18.
अस्थिभङ्गः 9, 19.
अस्तिसंचयनं 12, 29.
अहः 7, 15. 7, 16. 7, 19. 8, 37. 10, 15. 10, 18. 10, 33. 10, 34. 10, 39. 11, 8. 11, 11. 11, 27. 11, 52. 11, 54.
अहःशेष–11, 52.
अहिः 6, 3.
अहोरात्रम् 3, 11. 6, 2, 6, 8. 10, 6, 12. 6, 14. 6, 15. 6, 21. 6, 25. 10, 15. 10, 18. 10, 34. 10, 39. 11. 27, 11, 53. 12, 64.

आ.

आकण्ठम् 10, 18.
आकाशम् 10, 41.
आकीर्णः 1, 6.
आगत-1, 11. 1, 43. 1, 47. 2, 1. 7, 32. 11, 19.
आगमनम् 10, 30. 10, 32.
आग्नेयम् 12, 9. 12, 10.
आघ्रात- 6, 71.
आचतुर्थम् 3, 16.
आचमनम् 12, 29.
आचरणम् 12, 60.
आचान्तः 12, 16. 12, 18.
आचारः 1, 37.
आचूडः 3, 18.
आज्यम् 5, 20. 11, 33.
आज्यस्थाली 5, 21.
आढकः 6, 70.
आढ्यः 1, 7.
आतपः 7, 30.
आतिथ्यम् 1, 39. 1, 52.
आतुरः 7, 19. 7, 20.
आत्मकृच्छ्रम् 8, 30.
आत्मबुद्धिः 5, 25.
आत्ममेढ्रनिकर्तनं 10, 10.
आत्मरक्षणम् 12, 46.

आत्मवंशजः 3, 8.
आत्मविद्या 8, 13.
आत्महतः 5, 10.
आत्मा 7, 37. 8, 32. 8, 33. 11, 21. 12, 14. 12, 77.
आदन्तजन्म 3, 18.
आदित्यः 6, 24. 12, 24.
आदिष्टम् 9, 53.
आदिः 5, 1.
आदेश 8, 9.
आधानम् 4, 29.
आधारः 6, 42.
आनुपूर्व्यम् 3, 40.
आपत् 4, 30. 11, 5. 11, 20.
आपत्कालः 7, 38.
आपः 5, 6. 6, 65. 11, 41. 12, 21.
आपस्तम्बकृताः 1, 14.
आपोहिष्ठा- 11, 34. 12, 10.
आप्ता 10, 12.
आप्यायस्व 11, 32.
आभरणम् 9, 6.
आयतम् 12, 70.
आयुष्यम् 4, 17.
आयसः 7, 25.
आयोधनम् 3, 36.
आराधितः 9, 37.
आरामः 1, 62.
आरोहः 154.
आर्क्षम् 11, 43.
आर्तः 3, 23. 12, 58.
आर्द्रः 9, 10.
आर्धिकः 11, 24.
आवसथ्यम् 4, 21.
आवृतः 1, 7. 1, 8.
आव्रतादेशः 3, 18.
आशौचम् 3, 25. 4, 3. 3, 45. 12, 62.
आश्रम 2, 1.
आश्रमी 8, 27.
आश्रितः 1, 32.
आसनम् 1, 44. 1, 45. 9, 55. 12, 35. 12, 79.
आवसथः 1, 44.
आसीनः 1, 1. 1, 10. 12, 40.
आहवः 3, 30. 3, 39.
आहितः 5, 10. 5, 13.
आहिताग्निः 3, 22. 5, 10. 5, 13.
आहुतिः 5, 22.
आहृतम् 4, 22. 11, 19.

इ.

इक्षुः 7, 33.
इच्छन्ती 10, 25.
इच्छा 1, 49. 3, 43.
इदं 11, 35.
इन्धनम् 11, 38.
इरावती 11, 35.
इष्टः 1, 40.
इष्टका 7, 34.
इह 9, 59.

ईदृक् 5, 24.

उ.

उक्तः 1, 34.
उक्तम् 6, 68. 9, 30. 9, 52. 9, 57. 12, 30. 5, 6.
उच्छिष्टम् 6, 38. 6, 66. 7, 20, 21. 7, 22. 7, 31. 7, 32. 7, 33.
उच्छिष्टभाजने 11, 8.
उच्छिष्टसंस्पृष्टः 7, 20.
उच्छेषितम् 11, 6.
उज्झित 2, 14.
उत्क्रमणम् 9, 38.
उत्तमम् 1, 29. 1, 44.
उत्थितः 9, 11.
उत्पवनम् 6, 75.
उत्तरतः 12, 73.
उत्पत्तिः 1, 20.
उत्पन्नम् 7, 19.
उत्सवः 3, 28.
उदकम् 3, 13. 4, 3. 7, 29. 8, 23. 10, 18. 11, 6. 11, 43.
उदकक्रिया 3, 14.
उदकान्तः 3, 48.
उदक्यम् 12, 54.
उदरम् 5, 17.
उदाहृता 1, 63. 7, 27.
उदित–5, 7. 9, 51.
उद्गतः 6, 35.
उद्दिष्टम् 9, 13.
उद्धृतम् 9, 23. 12, 31.
उद्बद्धम् 4, 4.
उद्भवः 10, 37.
उद्यतः 3, 23.
उपत्तिः 1, 20.
उन्मत्तः 9, 8.
उपघातितम् 6, 68.
उपचूलनम् 5, 6.
उपधानम् 7, 30.
उपपन्नः 12, 65.
उपपादितम् 6, 53. 10, 38.
उपभृतम् 5, 19.
उपलः 9, 9.
उपवासः 6, 31. 6, 50. 6, 51. 6, 54. 6, 60. 6, 63. 10, 28. 10, 40. 11, 10. 11, 26. 11, 27. 11, 55.
उपरोधः 6, 58.
उपविष्टः 11, 7.
उपशोभितः 1, 6.
उपसङ्क्रमः 12, 59.
उपसन्न 6, 34.
उपसर्पणम् 12, 18.
उपस्करः 7, 29.
उपस्थितः 1, 41. 3, 48.
उपहतम् 7, 23.

उपहर्तव्यः 9, 20.
उपागतः 2, 11.
उपानत् 12, 67.
उपायः 8, 34.
उपासनम् 1, 44. 3, 3. 3, 6. 12, 32.
उपेतः 1, 6.
उप्रम् 1, 57. 1, 47.
उभे 6, 4.
उभौ 6, 39.
उरः 5, 20.
उलूकः 6, 5.
उलूखलम् 5, 20.
उशनाः 12, 53.
उषितः 6, 15. 6, 21. 11, 8.
उष्णम् 4, 7.
उष्णः 8. 32.
उष्ट्रः 6, 12. 11. 42. 10, 14. 10. 15.
उष्ट्रीक्षीरम् 11, 10.

ऊ.

ऊरुः 5. 18.
ऊर्ध्वम् 4, 10. 7, 5. 9. 2. 12, 29. 12. 34, 12. 53.
ऊर्ध्वोच्छिष्टम् 12. 62.
ऊषरा 8, 18.

ऋ.

ऋक् 11, 33.
ऋक्षः 6, 11.
ऋतुः 10, 25. 12, 62.
ऋतुस्नाता 4, 14. 4, 15.
ऋद्धि 1, 54.
ऋषिः 1, 1. 1. 5. 1, 8. 1, 9. 3, 23. 11. 50.
ऋषिपुङ्गवः 5, 14. 1, 35.
ऋषिवाक्यम् 1, 3.

ए.

एक— 1. 25. 2, 5. 4, 8. 4, 10. 5, 22. 6, 33. 31, 38. 41, 60. 7, 13. 14, 15. 8, 13. 37. 9, 13. 30. 48. 49, 51. 10, 2. 11, 3. 7, 18. 31, 12. 49, 60 64, 69. 9, 48. 9, 51. 10, 2; 11, 3. 11, 7. 12, 49. 12, 60. 12. 69.
एकग्रामीणः 1, 43.
एकदेशः 12, 33.
एकपङ्क्तिः 11, 7.
एकपलम् 11, 30. 31.
एकपादः 9, 3. 9, 30.
एकपिण्डः 3, 7.
एकभक्तः 8, 38. 6, 25. 10, 21.
एकभक्ताऽशी 8, 37. 8, 39. 8, 40.
एकभुक्तम् 10, 21.
एकभोजन 8, 38.
एकमासः 1, 27.
एकरात्रम् 3, 30. 6. 8. 7, 8. 10, 19. 10, 28.

एकविंशतिः 2, 12. 5, 18.
एकशतम् 12, 73.
एका 7, 21. 9, 49. 10, 15.
एकाग्रः 1, 1.
एकादश 6, 16. 12, 6.
एकादशी 3, 13.
एकाहः 2, 9. 3, 5. 3, 44. 8, 37. 11, 45.
एकाहुति 5, 22.
एवंविधः 2, 7.
एवः—12, 69.

ऐ.

ऐन्दवम् 4, 12.
ऐन्द्रम् 1, 54.

ओ.

ओघः 4, 22.
ओदनम् 10, 19.

औ.

औरसः 4, 24.
और्णः 7, 28.
औशनसः 1, 13.

क.

कटिभङ्गः 9, 19.
कण्ठः 5, 16. 9, 6. 11, 52. 12, 16.
कन्या 4, 26. 7, 5. 7, 7.
कपिः 11, 43.
कपिञ्जलः 6, 8.
कपिला 11, 30. 12, 47.
कपिलाक्षीरम् 1, 67.
कपी 10, 14.
कपोतः 6, 4.
करः 12, 22.
कर्णः 5, 20. 21. 9, 18. 12, 20. 12, 21.
कर्तव्य 1, 17. 8, 28. 1, 32. 9, 20. 11, 51. 12, 23. 12, 49. 12, 46.
कर्तृ 1, 25. 8, 10. 1, 21.
कर्दमः 7, 34. 10, 18.
कर्म 1, 26. 5, 25. 12, 30. 3, 6. 7, 16.
कर्मचाण्डालः 4, 21.
कर्मजम् 12, 50.
कर्मपराङ्मुखः 4, 21.
परिभ्रष्टः 3, 6.
कर्मबहिष्कृतः 12, 46.
कर्माचारः 2, 1.
कर्षकः 2, 10. 2, 11.
कलिः 1, 2. 1, 16. 1, 23. 1, 24. 1, 25. 1, 26. 1, 27. 1, 28. 1, 30. 1, 32. 2, 1.
कलियुगम् 1, 22. 1, 31.
कल्पः 1, 20.
कल्पान्तरम् 1, 21.
कवकम् 11, 9.
कव्यम् 11, 12.
कश्चित् 1, 21. 3, 11.
कष्टम् 9, 35.

काकः 1, 52. 6, 4. 6, 68. 6, 69. 6, 71; 7, 23. 11, 42.

कात्यायनकृताः 1, 15.

कापिलम् 11, 30.

कामः 6, 55. 10, 30.

कामतः 12, 64. 12, 79.

कामाकामकृतम् 9, 1. 9, 7.

कामाकामकृतक्रोधः 9, 9.

कायः 12, 50. 3, 38.

कारकः 1, 62.

कारण्डवः 6, 7.

कारुः 3, 21.

कारुकः 6, 16.

कार्पासः 6, 40. 7, 28.

कार्पासवासः 7, 28.

कार्यम् 1, 63. 3, 38. 4, 21. 5, 23.

कालः 4, 32. 5, 13. 9, 59. 11, 20.

कालकारितः 3, 12.

कालचोदित 5, 13.

कालसूत्र 9, 59.

काशः 9, 34.

काश्यपः 1, 12.

काष्ठम् 1, 55. 2, 7. 97, 29. 9, 23. 9, 24. 9, 35. 10, 37.

काष्ठभार 1, 46.

काष्ठमयः 8, 16.

काष्ठादिः 2, 7.

कांस्यम् 6, 39. 7, 2. 7, 22. 7, 23. 24. 10, 38.

कांस्यभाजनम् 7, 24. 9, 15.

किल्बिषम् 1, 59. 8, 6. 8, 23. 9, 35. 12, 50.

कीटः 7, 31.

कीटकः 2, 10.

कीटसंयुक्तम् 6, 64.

कीर्तितम् 12, 9.

कुक्कुटः 6, 2. 10, 3.

कुटुम्बी 12, 51.

कुणपम् 11, 42.

कुण्डः 4, 23.

कुंजर 1, 54.

कुब्जः 4, 27.

कुमारी 1, 31. 9, 55.

कुंम्भः 1, 55. 1, 16.

कुंभशतम् 7, 1.

कुरङ्गः 6, 13.

कुररः 6, 7.

कुर्वन् 1, 66.

कुलम् 1, 25.

कुलमित्रः 11, 21.

कुशः 5, 15. 9, 34. 12, 31.

कुशलः 1, 11.

कुशोदकम् 5, 4. 10, 27. 11, 28. 11, 31. 11, 33.

कुष्ठम् 12, 36.

कुष्ठी 9, 60.

कुसुमम् 10, 20.

कुसुम्भम् 6, 40.

कूप: 7, 3. 8, 17. 9, 36. 9, 37. 9, 38. 10, 18. 11, 41. 11, 43. 12, 14. 12, 52.
कूपखातः 9, 39. 9, 40.
कूपगतम् 6, 26.
कूर्मः 6, 10.
कृच्छ्रम् 4, 11. 4, 13. 4, 26. 6, 17. 19. 6, 28. 7, 15. 8, 36. 9, 58. 10, 8. 10, 9. 10, 23. 10, 24. 10, 27. 10, 28. 10, 33. 11, 1. 11, 5. 11, 8. 11, 55. 12, 62. 12, 63. 12, 64.
कृच्छ्रद्वयम् 6, 17.
कृच्छ्रार्द्धम् 6, 20.
कृतम् 1, 16. 1, 24. 1. 26. 1, 27. 1, 28. 1, 32. 12, 13. 22, 79.
कृतः 1, 14. 9, 15.
कृतचूडः 3, 17.
कृतयुगम् 1, 22. 1, 23. 1, 25.
कृताञ्जलिपुटः 1, 9.
कृत्रिमकः 4, 24.
कृमिः 2, 10. 6, 38. 6, 48. 7, 31.
कृमिदुष्टः 6, 49.
कृशः 9, 50.
कृषिः 1, 63. 2, 8. 2, 13. 14.
कृषिकर्ता 8, 3.
कृषिकर्म 2, 2. 1, 63.
कृष्णः 10, 2. 3, 13.
कृष्णपक्षः 5, 8.
कृष्णमार्जारः 12, 48.
कृष्णवर्णा 11, 29.
कृष्णाजिनम् 5, 15. 12, 48.
कृष्णाष्टमी 3, 13.
कृसरः 6, 9.
केवलवेदः 3, 5.
केशः 9, 52. 9, 54. 12, 15.
केशदूषितम् 6, 64.
केशवपनम् 9, 55.
कोकिला 6, 6.
कोटिः 4, 32.
कोटिप्रदानम् 12, 52.
क्रतुदीक्षा 2, 6.
क्रतुफलम् 3, 34.
क्रमः 2, 1. 11, 44. 12, 54.
क्रिया 3, 14.
क्रियावान् 11, 12.
क्रियासक्तः 6, 18.
क्रीडार्थम् 8, 26.
क्रुद्धः 12, 57. 12, 58.
क्रोधः 10, 81.
क्रौञ्चः 6, 2.
क्लीबः 2, 3. 3, 32. 4, 30. 9, 60.
क्षण 3, 37.
क्षणविध्वंसि 3, 38.
क्षत्त्रम् 5, 7; 8, 33.
क्षत्त्रियः 1, 61. 2, 13. 3, 2. 3, 44. 6, 17. 6, 20. 6, 30. 6, 50. 7, 12. 10, 7. 11, 2. 11, 12. 11, 17. 11, 23. 11, 26. 11, 44.

क्षत्रिया 7, 12.

क्षयः 1, 20. 10, 16.

क्षारः 7, 24.

क्षितिः 1, 61. 6, 51. 11, 53.

क्षितिदेवता 6, 51.

क्षितिपातनम् 11, 53.

क्षीरम् 1, 67. 5, 12. 6, 36. 6, 37. 6, 38. 6, 49. 10, 27. 11, 13. 11, 28. 11, 31. 11, 32. 11, 39.

क्षुत् 12, 58.

क्षुतः 12 18. 12, 19.

क्षुधितः 2, 3.

क्षुरकर्म 12, 1.

क्षेत्रम् 1, 56. 2, 6. 4, 22. 8, 33. 12, 49.

क्षेत्रजः 4, 24.

क्षेत्री 4, 22.

क्षौमम् 1, 29. 7, 28.

ख.

खञ्जरीटः 6, 6.

खरः 6, 71. 8, 25. 10, 14. 10, 15. 11, 42.

खलः 8, 33.

खलयज्ञः 2, 11. 12, 25.

खाङ्गकम् 11, 42.

खात 9, 41.

खातुम् 9, 40.

खार्नम् 6, 42.

ख्यातः 11, 23.

ख्यापयन् 12, 69.

ग.

गङ्गा 12, 11.

गङ्गादि 12, 20.

गङ्गासमम् 12, 30.

गच्छन् 10, 7.

गजः 6, 12.

गण 1, 8.

गण्डूषम् 7, 24. 10, 41. 11, 37.

गत– 1, 5. 7, 9. 10, 28. 11, 37. 10, 31. 10, 41. 11, 37. 10, 32

गतिः 4, 1. 5, 24. 12, 34.

गद्गदः 4, 27.

गन्धद्वारा 11, 32.

गन्धर्वः 1, 7.

गम्या 7, 18.

गरीयान् 11, 51.

गर्भः 3, 14. 3, 15. 9, 13. 9, 45. 10, 28.

गर्भपतः 4, 19.

गर्भपातनम् 4, 20.

गर्भसम्मितः 9, 13.

गवाघ्रातम् 7, 23. 6, 71.

गवार्थे 8, 35.

गवाशन 9, 36.

गात्रम् 1, 42. 3, 35.

गायत्री 5, 1. 6, 23. 8, 3. 10, 27. 11, 17. 11, 32. 11, 56.

गायत्रीब्रह्मतत्त्वज्ञः 8, 24.
गायत्रीरहितः 8, 24.
गायन् 6, 35.
गार्ग्यीयः 1, 13.
गावयम् 11, 42.
गीतम् 1, 7.
गुडः 6, 40. 11, 13.
गुणावृतः 1, 8.
गुरुपत्नीम् 10, 12.
गुरुपूजा 1, 31.
गूढः 9, 44.
गृञ्जनम् 11, 9.
गृध्रः 6, 5. 12, 38.
गृहम् 1, 47. 1, 58. 3, 19. 5, 14. 6, 41. 6, 46. 6, 47. 8, 33. 9, 4. 9, 6. 9, 41. 9, 58. 10, 36. 10, 35. 11, 12. 11, 19. 11, 20. 12, 48.
गृहकर्म 7, 18.
गृहखात 9, 41.
गृहदाहम् 6, 45.
गृहद्वारम् 1, 66. 12, 68.
गृहमेधिनी 12, 36.
गृहमेधी 3, 24.
गृहस्थः 2, 1. 12, 45. 12, 64.
गृहस्थधर्मः 11, 49.
गृहीतः 11, 47.
गोकुलम् 12, 68.
गोगामी 10, 15.
गोग्रहणम् 3, 30.
गोघातकः 9, 22.
गोघ्नः 8, 42. 9, 52.
गोचर्म 12, 49.
गोचर्मदानम् 12, 50.
गोत्रम् 3, 8. 1, 48.
गोत्री 10, 35.
गोदक्षिणा 6, 50.
गोद्वयम् 6, 19. 9, 15. 10, 4. 10, 6. 10, 13. 10, 22. 10, 39.
गोधा 6, 10.
गोपतिः 9, 8.
गोपशुः 9, 32. 9, 34.
गोपालः 11, 21. 11, 23.
गोभा 8, 35.
गोमयम् 6, 17. 10, 18. 10, 27. 11, 28. 11, 29. 11, 30. 11, 32. 11, 39.
गोमांसम् 11, 1.
गोमिथुनद्वय 10, 7. 10, 8. 10, 11.
गोमूत्रम् 6, 26. 6, 32. 6, 33. 6, 36. 6, 43. 10, 27. 11, 28. 11, 29. 11, 32. 11, 39.
गोरजः 12, 10.
गोरसः 6, 74. 6, 75. 11, 19.
गोरूपम् 9, 21.
गोलकः 4, 23.
गोवधः 8, 36. 9, 2. 9, 36. 9, 59.

गोवाटम् 9, 4.

गोवालम् 10, 37.

गोविंशत् 6, 17.

गोव्रतम् 9, 16.

गोष्ठम् 9, 56.

गौः 1, 63. 4, 4. 4, 6. 5, 2. 5, 10. 6, 18. 6, 41. 6, 49. 6, 71. 8, 1. 8, 18. 8, 25. 8, 33. 8, 32. 8, 35. 9, 1. 9, 5. 9, 6. 9, 15. 9, 17. 9, 23. 9, 25. 9, 33. 9, 36. 9, 45. 9, 47. 9, 56. 9, 61. 10, 6. 10, 7. 10, 8. 10, 11. 10, 13. 10, 15. 10, 22. 10, 40. 11, 3. 12. 8. 12, 49. 12, 50. 12, 12, 52. 59. 12, 73. 12, 76. 12, 81.

गौतमः 1, 24.

गौतमीयः 1, 13.

गौरी 7, 1.

ग्रस्तः 9, 50.

ग्रहः 5, 7.

ग्रह 12, 24.

ग्रहणम् 12, 25.

ग्रामः 1, 25. 1, 60. 5, 9. 9, 43. 9, 44. 12, 68.

ग्रामघात 9, 43. 9, 44.

ग्रामस्थानम् 8, 17.

ग्रासः 6, 33. 9, 12. 10, 2. 10, 3.

ग्रासार्थम् 9, 51.

ग्राह्य–6, 52. 6, 60. 11, 30.

ग्रीवा 9, 38.

घ.

घटशतम् 7, 4.

घर्षः 7, 27.

घातः 9, 3. 9, 43. 9, 44.

घातकः 6, 4. 6, 5. 6, 11. 6, 14.

घातनम् 6, 12.

घातयन् 6, 13.

घातितम् 4, 4.

घृतम् 1, 65. 3, 43. 3, 47. 5, 3. 5, 4. 6, 38. 11, 13. 11, 25. 11, 30. 11, 31. 11, 39. 12, 48.

घृतकुंभ 1, 46.

घोर 4, 15. 9, 59.

घ्राणम् 5, 21.

घ्रात 6, 71. 5, 6.

घर्ष 7, 27.

च.

चकोरः 6, 7.

चक्रवाकः 6, 2.

चक्षुः 5, 5. 5, 21.

चतुरहः 3, 9. 8, 40.

चतुर्थः 3, 9. 16, 4, 12. 7, 15. 7, 19. 9, 15.

चतुर्थपुरुषः 3, 8.

चतुर्दिनम् 8, 40.

चतुर्मुखः 1, 21.

चतुर्युगम् 12, 54.
चतुर्विद्य 12, 65. 12, 73.
चतुर्विधम् 8, 36. 9, 3.
चतुरहम् 8, 40.
चतुष्पथः 12, 7.
चतुष्पात् 6, 15.
चतुरः 1, 17. 1, 37. 2, 5. 2, 15. 8, 7. 8, 11. 10, 8. 11, 3.
चत्वारिंशत् 5, 16.
चन्दनम् 12, 48.
चमसाः 10, 41.
चरणः 1, 42. 1, 18.
चर्म 7, 29. 11, 41.
चर्मकारि 6, 44.
चर्ममयः 8, 16.
चण्डालः 1. 53. 5, 10. 6. 19, 20, 21, 22, 23, 24. 43, 46, 67. 7, 9. 10, 17. 12. 54. 12, 28.
चण्डालैकपथम् 6. 23.
चण्डालखातवापीषु 6, 25.
चण्डालघटसंस्थम् 6, 27.
चण्डालदर्शनम् 6, 24.
चंडालस्पर्शन 6, 24.
चण्डालान्नम् 6, 32. 11, 1.
चण्डालभाण्डसस्पृष्टम् 6, 26.
चांडालता 1, 67.
चाण्डाली 7, 18. 10, 5. 10, 7. 10, 8.
चातुर्वर्ण्यम् 2, 1. 6, 44. 10, 1. 10, 23. 12, 66.
चातुर्वर्ण्यसमाचारः 1, 17. 1, 35.
चातुर्विद्यः 12, 73.
चातुर्वैद्यः 8, 27.
चान्द्रायणम् 1, 48. 4, 12. 4, 26. 6, 18. 9, 52. 9, 58. 10, 1. 10, 2. 10, 23. 11, 1. 11, 2. 11, 40. 11, 46. 12, 75. 12, 80.
चान्द्रायणत्रयम 10, 10. 10, 11.
चाषः 6, 8.
चिकित्सा 9, 45.
चितिः 12, 28.
चिन्ता 3, 38.
चिन्तितम् 1, 36.
चित्रः 6, 13.
चित्रकर्म 8, 19.
चीर्णम् 8, 41. 10, 4. 10, 22. 12, 75.
चीर्णान्तः 12, 59.
चीरम् 7, 28.
चूडा 3, 17.
चेतनः 9, 8.
चैत्यवृक्षः 12, 28.
चोदितः 5, 13. 9, 51.
चोरः 1, 30. 1. 60. 2, 12. 6, 21.
चौरभक्तप्रदः 1, 60.

छ.

छत्रम् 12, 67. 1, 54.
छागम् 12, 48.
छिद्रम् 6, 52.
छेदः 9, 36. 10, 10.
छेदकरः 4, 3.
छेदक्षतम् 3, 35.

ज.

जघनम् 5, 17.
जङ्गमम् 6, 61.
जङ्घा 5, 18.
जडः 4, 27.
जनः 6, 62. 8, 24. 9, 47. 10, 16.
जननम् 3, 1. 3, 20.
जन्म 3, 6. 73, 29. 9. 60. 12, 38.
जन्मकर्म 3, 6.
जपः 1, 39. 6, 63. 10, 40. 12, 23.
जपन् 7, 9. 12, 34.
जपच्छिद्रम् 6, 52.
जपमानः 10, 27
जप्यम् 2, 5. 6, 42.
जम्बुकः 5, 7. 6, 11.
जलम् 1, 50. 6, 26. 6, 30. 6, 47. 7, 26. 10, 19. 10, 20. 10, 41. 11, 25. 12, 5, 12, 17. 12, 28. 12, 41.
जलशौचम् 6, 39.
जलस्थः 12, 15. 12, 17.
जलावगाहनम् 3, 41.
जातः 1, 16. 10, 3.
जातवेदाः 6, 15. 7, 10.
जातिः 1, 65. 3, 4.
जातिमात्रोपजीवी 8, 4.
जात्यन्धः 4, 27.
जानन् 9, 51.
जानु 5, 18.
जाया 12, 57.
जारः 10, 28. 10, 36.
जालपादः 6, 2.
जितः 1, 30. 3, 38.
जितेन्द्रियः 8, 25.
जीवन् 4, 17. 4, 23.
जुहूः 5, 19.
जुह्वन् 12, 34.
ज्ञातिः 3, 43.
ज्ञानम् 1, 23.
ज्ञानदुर्बलः 3, 46. 12, 56
ज्ञानागमः 12, 35.
ज्ञेय 11, 23. 24.
ज्येष्ठः 4, 29. 7, 6.
ज्वलन् 12, 35.

ट.

टिट्टिभः 6, 3. 6, 6.

ड.

डामरः 6, 53. 10, 16.
डुण्डुभः 6, 9.

त.

तक्रम् 1, 65.
तटः 11, 13.
तटाकः 11, 43.
तटाखाते 9, 40.
तटाबन्धः 9, 39.
तडागः 7, 3. 12, 52.
तण्डुलः 5, 20.
तत्क्षणम् 6, 27. 6, 74. 7, 1.
तत्क्षणकः 1, 27.
तत्र 10, 18.
तत्समः 4, 10.
तदर्द्धम् 6, 29.
तदूर्ध्वम् 4, 10.
तद्व्रतनम् 6, 63.
तपः 1, 23. 3, 37. 6, 63.
तपश्छिद्रम् 6, 52.
तपोवनम् 12, 69.
तप्तकृच्छ्रम् 4, 4, 6. 4, 8. 9, 24. 9, 25.
तमः 4, 2. 12, 58.
तमोमूढाः 8, 5.
तरक्षुः 6, 11.
तर्पणम् 6, 13.
तर्पितः 12, 14.
ताडिता 10, 31.
तातः 1, 12.
तात्कालिकः 1, 27.

ताम्रम् 6, 39. 7, 2. 10, 38.
ताम्रवर्णा 11, 29.
तित्तिरिः 6, 4.
तिथिः 3, 12.
तिलः 2, 7. 5, 20. 11, 6. 12, 14. 12, 48.
तिलप्रस्थम् 6, 11.
तिष्ठन् 11, 52. 12, 43.
तिसृः 4, 32.
तिर्थम् 1, 6. 6, 61. 6, 63. 12, 6. 12, 20. 12, 63. 12, 69.
तीर्थभूतः 6, 61.
तीर्थयात्रा 12, 64.
तुरङ्गः 6, 12.
तुलापुरुषः 12, 80.
तुल्यम् 1, 50. 3, 39.
तुष्टः 6, 54.
तूलिका 7, 30.
तृणम् 2, 7; 7, 29. 7, 34. 11, 52.
तृतीय—4, 11. 7, 19.
तृप्तिः 12, 43.
तृषार्तः 12, 12.
तृषितः 2, 3.
तेजः 11, 33.
तैलम् 1, 65. 6, 40. 11, 13.
तैलबिन्दुः 12, 80.
तोयम् 6, 27. 28. 7, 32. 7, 34. 8, 9. 8, 10. 8, 34. 9, 12. 11, 40. 12, 30. 12, 31. 12, 56.

त्यजन् 10, 33.

त्यागः 4, 20.

त्रयः 2, 5. 7, 7. 7, 9. 8, 7. 8. 11. 8, 12. 8, 14. 8, 16. 8, 27. 9, 25. 9, 38. 10, 9. 10, 15. 10, 19. 11, 10. 11, 17. 11, 38. 12, 2. 12, 6. 12, 62. 12, 65.

त्रयोदश 9, 25.

त्राणम् 8, 32.

त्रिंशकम् 2, 13.

त्रिंशत् 6, 18. 6, 41.

त्रिः 11. 3. 2, 5. 12, 65.

त्रिकालम् 6, 5.

त्रितयम् 1, 49.

त्रिदिनम् 8, 39.

त्रिपलम् 4, 8. 6, 38. 11, 31.

त्रिपादम् 9, 14. 9, 15. 9, 18.

त्रियुगम् 12, 54.

त्रिरात्रम् 3, 11. 3, 17. 3, 18. 3, 46. 3, 47. 4, 11. 5, 4. 6, 13. 6, 23. 6, 26. 7, 12. 10, 5. 10, 19. 10, 15. 11, 10. 11, 44. 11, 53. 11, 55. 12, 53.

त्रिषवणम् 12, 59.

त्रिसन्ध्यम् 6, 12. 6, 36. 8, 31. 9, 57.

त्रिसहस्र 11, 17.

त्रेता 1, 22. 1, 23. 1, 24. 1, 25. 1, 26. 1, 27. 1, 28. 1, 32. 1, 16.

त्रैलोक्यम् 8, 21.

त्र्यहः 3, 5. 4, 7.

त्र्यहम् 6, 37. 6, 49.

त्वक् 11, 37.

त्वङ्कारः 11, 51.

त्वरमाणः 3, 36.

द.

दक्षः 1, 13.

दक्षिणः 5, 19. 12, 19. 12, 20. 12, 21.

दक्षिणा 4, 6. 4, 13. 6, 9. 6, 16. 6, 17. 6, 18. 6, 19. 6, 41. 8, 41. 9, 53. 10, 4. 10, 6. 10, 13. 10, 22. 10, 39. 12, 8. 12, 73. 12, 76.

दक्षिणामुखः 1, 54. 9, 34.

दक्षिणार्थम् 12, 39.

दग्धः 9, 44.

दग्धदेशः 9, 5.

दग्धास्थि 5, 12.

दण्डः 9, 12. 9, 9. 9, 10. 9, 11. 9, 17. 10, 31. 12, 3.

दत्त 1, 47.

दत्तः 4, 24.

दत्तकः 4, 24.

दहन् 10, 5.

दधि 1, 65. 6, 30. 6, 36. 6, 37. 6, 38. 6, 49. 10, 27. 11, 25. 11, 28. 11, 29. 11, 31. 11, 32. 11, 39.

दधिक्रावा 11, 32.
दन्त 7, 26.
दन्तोच्छिष्टम् 12, 19.
दन्तजातः 3, 17.
दया 10, 40.
दयायुक्तः 12, 44.
दरिद्रः 4, 16. 12, 51.
दर्दुरः 7, 31.
दर्भः 10, 41. 11, 6. 11, 34.
दर्शनम् 12, 22. 12, 26. 12, 73.
दश 1, 27. 1, 58. 3, 5. 5, 16. 7, 24. 9, 11. 10, 11. 10, 17. 10, 33. 10, 38. 12, 38. 12, 59. 12, 70.
दशकृत्वः 7, 19.
दशगुणितम् 12, 49.
दशमः 10, 32.
दशरात्रम् 3, 9. 3, 18. 4, 12. 6, 32.
दशवर्षा 7, 5.
दशसाहस्रम् 11, 56.
दशावरा 8, 27. 10, 17.
दशाहः 3, 4. 3, 6. 3, 16. 3, 24 3, 29. 4, 9. 6, 33. 10, 33.
दष्टः 5, 1. 5, 2. 5, 3. 5, 4. 5, 5. 5. 7. 5, 9. 9, 50.
दहनम् 7, 27. 9, 30.
दहनसंस्कारः 5 23.
दातृ 4, 25. 4, 26. 11, 46. 11, 47.
दान्नम् 7, 26.
दानम् 1, 23. 1, 28. 1, 29. 3, 2. 6, 31. 6, 51. 7, 15. 8, 18. 10, 40. 11, 27. 11, 46. 12, 6. 23, 24, 25, 26, 30, 51, 58.
दाम 9, 6.
दायः 3, 8.
दायादः 3, 7.
दारवम् 7, 1.
दाराः 4, 28. 3, 7.
दारुण 7, 37.
दावाग्निः 9, 44.
दासः 3, 21. 11, 21. 11, 22.
दासी 3, 21.
दिक् 5, 8.
दिन- 1, 27. 1, 33. 3, 5. 3, 15. 6, 5. 12, 53. 12, 60. 10, 32.
दिनत्रयम् 3, 1. 3, 9. 4, 7. 6, 11. 6, 37. 8, 39. 12, 58.
दिनद्वयम् 8, 38. 11, 44.
दिनेदिने 1, 39. 1, 46.
दिनवत् 12, 27.
दिवसः 2, 4.
दिवा 8, 31. 9, 56. 12, 22.
दिवाकरः 12, 30.
दिव्यः 9, 48. 12, 9. 12, 11.
दिव्यम् 12, 9. 12, 11.
दीर्घखाते 9, 40.
दीनः 7, 37.

दीपः 12, 44.
दीप्तः 8, 22.
दीयमानम् 3, 28.
दुःखी 9, 60.
दुराचारः 12, 60.
दुर्गः 9, 4.
दुर्गप्रेरणम् 9, 31.
दुर्बलः 6, 55.
दुर्भिक्षम् 6, 53. 10, 16.
दुर्वृत्तम् 4, 19.
दुःशीलः 8, 25.
दुष्कृतं 8, 9.
दुष्कृतकर्मा 12, 67.
दुष्टः 11, 43. 8, 25.
दुःस्वप्नम् 12, 1.
दूराध्वोपगतः 1, 41.
दूरे 9, 55.
दूषित–7, 3. 6, 38.
दृढबलः 9, 20.
दृप्तः 2, 4.
दृश्यम् 9, 50.
दृषद् 5, 20.
दृष्टम् 3, 23. 3, 39.
दृष्टमात्रः 12, 47.
दृष्टिः 6, 67.
देवः 2, 12. 2, 13. 12, 12. 12, 36. 12, 43.
देवकन्या 3, 35.
देवता 1, 38. 1, 39. 6, 62. 11, 38. 12, 24.
देवतायतनम् 1, 7. 8, 30.
देवदारुवनालयम् 1, 1.
देवस्य त्वा 11, 33.
देवस्वम् 11, 9.
देवाङ्गना 3, 36.
देवार्चनम् 2, 5.
देवी 9, 35. 12, 63. 12, 65.
देशः 1, 25. 9, 5. 3, 10.
देशभङ्गः 7, 36.
देशान्तरगतः 3, 12.
देशान्तरमृतः 3, 10 3, 11.
देहः 1, 37. 11, 37. 3, 12.
देहनाशः 3, 12. 5, 14.
देहस्पर्शः 3, 3.
देही 11, 37.
दैवम् 12, 41. 7, 16.
दैवतम् 8, 22.
दैव-पित्र्यादिकर्म 7, 16.
दोरः 9, 6.
दोषः 1, 51. 3, 27. 4, 27. 4, 28. 6, 56. 7, 31. 10, 17.
द्रव्यम् 3, 28.
द्रव्यशुद्धिः 7, 1.
द्रुपदा 11, 20.
द्रोणः 6, 70.
द्रोणाढकम् 6, 68. 6, 71. 6, 72.

द्रोणान्नम् 6, 69.

द्वयम् 4, 12. 10, 6. 10, 7. 10, 13. 10, 14. 10, 22. 10, 40. 12, 6. 12, 7. 12, 8. 12, 27. 12, 63.

द्वापरः 1, 22. 1, 23, 1, 24. 1, 25. 1, 26. 1, 27. 1, 28. 1, 32.

द्वात्रिंशत् 6, 70.

द्वादश- 7. 5. 12, 38.

द्वादशसङ्ख्या 12, 63.

द्वादशाहः 3, 2. 3, 4. 4, 9.

द्वारम् 6, 40. 9, 40.

द्विः 11, 3. 2, 5. 3, 31.

द्विगुण- 9, 2. 4, 20. 9, 16. 9, 52. 9, 53.

द्विजः 1, 33. 1, 60. 2, 5. 3, 22, 3, 26. 3, 27. 3, 48. 5, 3. 5, 4. 5. 5, 12. 5, 13. 5, 24. 6, 11. 6, 27. 6, 34. 6. 60. 61. 7, 8. 7, 20. 8, 13. 8, 20. 8. 21. 8, 24. 8, 25. 8, 26. 8, 41. 10, 5. 11, 3. 11, 10. 11, 12. 11, 15. 11, 36. 11, 41. 11, 46. 11, 50. 11, 51. 12, 12. 12, 15. 12, 3., 12, 36. 12, 37. 12, 40. 12, 43. 12, 60. 12, 75.

द्विजाधमः 1, 56.

द्विजानलः 8, 23.

द्विजशुश्रूषा 1, 64. 2, 14.

द्विजशुश्रूषणम् 2, 14.

द्विजशुश्रूषणरतान् 11, 15.

द्विजश्रेष्ठः 6, 32.

द्विजसम्पादितम् 1, 53. 6, 55.

द्विजसम्भाषणम् 6, 22.

द्विजातिः 2, 11. 3, 40. 6, 3 12, 2. 12, 3.

द्विजोत्तमः 3, 42. 5, 1. 5, 9. 6, 18.

द्वितीय- 7, 18. 1, 11.

द्विदिनम् 8, 38.

द्विनवतिः 12, 81.

द्विपादः 9, 14. 9, 15.

द्विप्रस्थः 6, 70.

द्वियोजनम् 12, 64.

द्विरात्रम् 3, 45.

द्विशतम् 5, 17. 5, 18.

द्विहीनः 3, 5.

द्वे 11, 18.

द्वेष्यः 1, 40.

द्वौ 2, 5. 3, 31. 4, 23. 4, 26. 9, 3. 9, 13. 9, 17. 9, 18. 9, 29. 11, 47.

ध.

धनम् 1, 47.

धर्मः 1, 2. 1, 4. 1, 12. 1, 14. 1, 16. 1, 19. 1, 21. 1, 22. 1, 24. 1, 30. 1, 33. 1, 61. 1, 64. 2, 1. 2, 15.

3, 48. 6, 35. 7, 77. 1, 36. 37. 7, 38. 8, 5. 8, 7. 8, 8. 8, 26. 10, 3. 11, 57 12, 45.
धर्मकोविदः 1, 17.
धर्मख्यातः 9, 40.
धर्मज्ञः 6, 35. 8, 12.
धर्मतत्त्वज्ञः 11, 50.
धर्मतत्वार्थकांक्षिणः 1, 5.
धर्मपराङ्मुखः 4, 21.
धर्मपाठकः 8, 27.
धर्मपालकः 1, 37.
धर्मशास्त्रम् 8, 2. 8, 6. 12, 81. 12, 82.
धर्मशास्त्रानुपालकः 6, 70.
धर्मशास्त्ररथारूढः 8, 26.
धर्मसंस्थापनम् 1, 36.
धान्यम् 2, 6. 2, 7. 6, 40. 7, 27.
धारा 7, 35.
ध्रुवम् 1, 67.

न.

नकुलः 11, 6.
नक्तम् 11, 45.
नक्तभोजनम् 6, 3. 6, 6.
नक्तभोजनः 8, 37. 8, 38. 8, 39. 8, 40.
नक्रः 6, 3.
नक्षत्र 5, 7.
नखम् 5, 6.
नगरम् 12, 68.
नदी 3, 47. 7, 3. 9, 5. 9, 28. 9, 56. 12, 75.
नदीतटम् 11, 13.
नदीपर्वतसंचारः 9, 28.
नदीप्रस्रवणः 1, 6. 12, 69.
नदीबन्धः 9, 39.
नदीमुखम् 9, 5.
नरः 9, 7. 9, 21. 9, 41. 9, 60. 12, 61.
नरकः 1, 52. 1, 67. 4, 2. 4, 14. 4, 17. 4, 25. 5, 25. 6, 59. 7, 7. 8, 20. 9, 59. 9, 60.
नलः 12, 70.
नववर्षा 7, 4.
नवाहः 11, 54.
नष्टः 1, 16. 4, 30. 10, 30. 10, 31.
नष्टश्रुता 10, 33.
ना 1, 22.
नानापुष्पलताकीर्णे 1, 6.
नाविकः 11, 21. 11, 22. 3, 21.
नामधारकः 8, 3. 8, 15. 8, 16. 8, 20.
नामधारकविप्रः 3, 6.
नारम् 11, 42.
नारिकेलः 9, 33.
नारी 4, 14. 4, 17. 4, 18. 4, 30. 4, 31. 7, 2. 9, 55. 10, 17.

10, 23. 10, 25. 10, 31. 10, 33.
नाशः 5, 14. 3, 12.
नाशकः 12, 5.
नासिकाभेदनम् 9, 28.
नासिक्य, 9, 29.
निकर्तनम् 10, 10.
निट् 3, 9.
नित्यम् 1, 46. 7, 9. 11, 14. 11, 15.
निन्दा 1, 33. 11, 51.
निधनम् 3, 23.
निनादः 1, 7.
निपातनम् 6, 12. 9, 4. 9, 9. 9, 14. 9, 18. 9, 29. 9, 43.
निबन्धनीयाः 9, 33.
निमन्त्रितः 3, 23.
निमित्तम् 9, 31.
नियमः 6, 57. 6, 58. 6, 60. 9, 58.
नियमस्थः 6, 33.
निरयः 2, 15.
निरयगामी 11, 47.
निरर्थकः 1, 55. 1, 46.
निराशः 12, 13. 12, 43.
निराहारा 7, 12. 10, 18.
निरीक्षितः 5, 5.
निरुद्धः 9, 42.
निरूषरम् 1, 56.
निर्जलः 8, 17.
निर्णयः 1, 19.
निर्गेतृ 1, 20.
निर्दिष्टम् 11, 28.
निर्दोषः 6, 17.
निनाद 1, 7.
निर्यासः 11, 9.
निवर्तनीयः 9, 48.
निवासः 9, 41. 12, 73.
निवृत्तः 3, 20. 11, 48.
निट् 9, 42. 12, 22. 12, 26. 3, 9.
निश्छिद्रम् 6, 53.
निषिद्धम् 12, 60.
निष्कृतिः 6, 1. 6, 31. 6, 45. 10, 1. 10, 26. 11, 26.
निष्ठीवनम् 12, 19.
निष्पन्नसर्वगात्रः 9, 16.
निष्पीडनम् 12, 13.
निष्फलम् 1, 29. 1, 64.
निस्तीर्णम् 7, 38.
निःस्सृतम् 11, 40.
नीचकर्मप्रवर्तकः 11, 14.
नीयमानः 3, 46.
नीरुक् 2, 4.
नृ 1, 22.
नृत्यम् 1, 7.
नृपःसान्नियुक्ते 9, 48.
नेत्रम् 5, 21.

नेत्रघातनम् 9, 17.
नेत्रपटः 7, 28.
नैशिकी 3, 18.
नौः 7, 34.
न्यायवर्ती 12, 45.
न्यायोपार्जितम् 12, 46.

प.

पङ्कमग्ना 8, 34.
पङ्क्तिः 9, 7. 11, 8.
पक्वम् 11, 19.
पक्वान्नम् 1, 48.
पक्वेष्टकचितम् 7, 31.
पक्षः 4, 11. 4, 13.
पक्षी 1, 7. 6, 8.
पञ्च 1, 58. 4, 30. 5, 17. 6, 50. 8, 12. 8, 14. 9, 11. 9, 25. 12, 9.
पञ्चगव्यम् 3, 44. 6, 21. 7, 4. 7, 21. 10, 20. 10, 36. 10, 38. 10, 39. 11, 3. 11, 8. 11, 10. 11, 28. 11, 33. 11, 35. 12, 4.
पञ्चदशाहः 3, 4.
पञ्चदशाहकम् 3, 2.
पञ्चेन्द्रियरतः 8, 21.
पञ्चमः 3, 9. 3, 16. 4, 12. 4, 25.
पञ्चयज्ञः 2, 6. 11, 47. 11, 48.
पञ्चयज्ञरताः 8, 21.
पञ्चसहस्रम् 11, 17.
पञ्चाहम् 4, 9.
पण्डितः 1, 40.
पतङ्गः 7, 31.
पतन् 6, 35.
पतनम् 12, 5.
पतिः 4, 17. 4, 23. 4, 30. 4, 33. 10, 28. 10, 30. 10, 36.
पतितः 4, 30. 7, 9. 8, 34. 9, 11. 10, 26. 10, 29. 11, 40. 11, 41. 12, 19. 12, 54.
पतितादिः 4, 9.
पत्नी 3, 26.
पत्रम् 10, 20.
पदेपदे 3, 40.
पन्थाः 7, 34. 12, 66.
पयः 1, 65. 4, 7. 4, 8. 6, 30. 11, 25. 11, 29.
परः 3, 33. 10, 31. 10, 34. 1, 61.
परत्र 12, 77.
परधर्मः 1, 64.
परनारीसुतः 4, 28.
परपाकः 11, 45. 11, 48.
परपाकनिवृत्तः 11, 45. 11, 48.
परपाकरतः 11, 45. 11, 49.

परम् 1, 23. 11, 56. 3, 18. 6, 2.
परमः 8, 26. 1, 64. 5, 24.
परपुमान् 10, 29. 34.
परशुः 9, 33.
परसैन्यम् 1, 61.
परस्त्री 4, 23.
पराकः 4, 12.
पराङ्मुखः 1, 37.
परान्नम् 11, 48.
पराशरः 1, 8. 1, 10. 1, 18. 1, 34. 6, 1. 6, 68. 9, 30.
पराशरमतम् 1, 36. 12, 73.
पराशरवचः 2, 2. 3. 2. 7, 1.
परिकीर्तितः 11, 48. 11, 50. 12, 73. 12, 49.
परित्यजन् 3, 37.
परित्यागः 6, 39.
परित्राता 3, 34.
परिपालनम् 1, 63.
परिभ्रष्टः 3, 6. 12, 32.
परिवर्जितः 11, 49.
परिवित्तिः 4, 25. 4, 26.
परिवेत्ता 4, 25.
परिवेदनम् 4, 27. 4, 28.
परिवेष्टितः 3, 32.
परिव्राड् 1, 49. 3, 31.
परिषत् 8, 9. 8, 11. 8, 12. 8, 13. 8, 14.
परिषत्त्वम् 8, 4. 8, 15.
पर्णपृष्ठम् 12. 44.
पर्यङ्कस्थितः 6, 66.
पर्वत- 9, 28.
पर्षद् 8, 6. 8, 27. 8, 9. 8, 10.
पलम् 4, 8. 6, 38. 11, 31.
पलाण्डुः 11, 9.
पलाशम् 5, 15.
पवित्र- 1, 36. 5, 1. 8, 41. 11, 28. 11, 58, 11, 38.
पश्चिमः 12, 27.
पशु 10, 14.
पाचितम् 11, 13.
पाणिः 1, 61. 6, 66. 9, 20.
पाणिपूरान्नभोजनः 11, 54.
पातः 3, 16.
पातकम् 9, 47.
पातयन् 9, 36.
पात्रम् 7, 1. 10, 37. 11, 7. 12, 41. 12, 42.
पादः 6, 29. 6, 65. 7, 13. 7, 14. 9, 3. 9, 13. 9, 14. 9, 15. 9, 17. 9, 18. 9, 29. 9, 30. 9, 38. 9, 41.
पादकृच्छ्रम् 9, 18.
पादप्रक्षालनम् 1, 43.
पादशौचम् 7, 24.
पादहीनम् 7, 14. 9, 4. 9, 29.

पादाङ्गुलिः 5, 18.
पादुकास्थः 6, 66.
पादोनम् 9, 13.
पानम् 1, 67.
पानीयम् 9, 39.
पापम् 2, 8. 3, 41. 4, 20. 6, 57. 8, 2. 8, 5. 8, 8. 8, 9. 8, 10. 8, 29. 9, 61. 11, 37. 11, 55. 12, 8. 12, 61. 12, 80.
पापकर्मा 8, 20. 10, 25.
पापकारिणी 10, 29.
पापनाशनम् 1, 36.
पापशोधनम् 11, 28.
पापसङ्करः 6, 35.
पापिष्ठः 2, 12. 12, 42.
पापी 9, 32.
पारगः 8, 12.
पारावतः 6, 3. 6, 8.
पाराशरः 1, 24. 10, 6. 10, 11. 10, 22. 10, 24.
पाराशरम् 12, 81.
पार्थिवः 3, 22.
पावकः 6, 40.
पावनम् 11, 5.
पावनी 9, 35.
पाशः 4, 3. 9, 32.
पाशकः 2, 9.
पाशच्छेदकरः 4, 5. 4, 3.
पाशलमः 9, 34.
पाषाणः 7, 26. 7, 27. 9, 17. 9, 23. 9, 24.
पिङ्गला 6, 7.
पिण्ड 3, 13.
पिण्डदानम् 3, 13.
पिण्डस्थः 9, 13.
पितृ- 1, 4. 3, 24. 3, 25. 4, 24. 7, 6. 12, 14. 12, 36. 12, 43.
पितृगणः 12, 12.
पितृघातकः 1, 58.
पितृतर्पणम् 12, 13.
पितृदाराः 10, 12.
पितृदैवतम् 12, 15.
पितृव्य 4, 23.
पितृव्यपुत्रः 4, 28.
पित्र्यम् 12, 41.
पिपासा 12, 58.
पिबन् 8, 33. 8, 34. 11, 40.
पीडितः 9, 7.
पीतम् 11, 43.
पीयूषम् 11, 9.
पुण्यम् 1, 6. 1, 36. 6, 60. 10, 40. 12, 9. 12, 58. 12, 63. 12, 69.

पुत्रः 1, 19. 4, 23. 4, 24. 5, 23.
पुत्रजन्म 12, 26.
पुनरागमनम् 10, 32.
पुनर्लेपनम् 6, 42.
पुनः संस्कारकर्म 12, 3.
पुमान् 3, 9. 4, 1. 10, 35. 11, 44. 12, 57.
पुरीषम् 6, 49.
पुरुषः 1, 30. 3, 31.
पुरुषाकृतिः 5, 15.
पुष्टः 12, 34.
पुष्टांग 12, 37.
पुष्पम् 1, 62.
पुष्पवती 10, 21.
पूजकः 1, 38.
पूजनम् 1, 39.
पूज्यः 8, 25.
पूत–5, 5. 8, 6. 11, 33. 12, 22. 12, 31.
पूय–4, 2. 6, 48.
पूर्ण 3, 47.
पूर्वम् 1, 41. 8, 14. 9, 12. 2, 2.
पूर्वसङ्कल्पितम् 3, 28.
पूर्वा 7, 13. 7, 14. 7, 15.
पूर्वोक्त– 6, 45. 6, 1.
पूर्वोच्छिष्टम् 11, 4.
पृथक्दारनिकेतनंः 3, 7.
पृथक्पृथक् 9, 49. 5, 13.
पृथिवीपतिः 12, 72.
पृष्ठम् 9, 7. 5, 20.
पोष्यवर्गः 12, 45.
प्रकल्पितम् 12, 64.
प्रकीर्तित–1, 64. 3, 21. 6, 12. 6. 14.
प्रक्षालनम् 5, 6.
प्रचोदितः 5, 25.
प्रच्छादयितुम् 9, 59.
प्रजा 1, 61.
प्रजापतिः 4, 4.
प्रणवः 11, 36. 11, 37.
प्रणाशनम् 12, 81.
प्रणिपत्य 5, 5.
प्रतिग्रहीता 11, 47.
प्रतिरूपकः 9, 26.
प्रतिषिद्धम् 6, 67.
प्रतिषिद्धान्नम् 11, 4.
प्रत्यागतः 12, 72.
प्रथमः 4, 11, 7, 18.
प्रदक्षिणा 1, 9.
प्रदण्डवान् 1. 61.
प्रदानम् 1, 44.
प्रदीप्तः 11, 38.
प्रदोषः 12, 27.
प्रपा 9, 39.
प्रभासादि 12, 20.

प्रमत्तः 9, 8.

प्रमाणतः 9, 10.

प्रमाणम् 4, 13. 10, 3.

प्रमाणमार्गः 8, 8.

प्रमादः 6, 30.

प्रमापणम् 9, 26.

प्रयत्नः 3, 27. 12, 82.

प्रयासैः 3, 12.

प्रवर्तकः 11, 14.

प्रवसन् 5 13.

प्रवासः 7, 36.

प्रव्राजितः 4, 30.

प्रव्रज्या 12, 5.

प्रशस्तम् 12, 26.

प्रष्टव्यः 1, 4.

प्रसवः 3, 24.

प्रसादः 12, 71.

प्रसूता 3, 26.

प्रसूतिः 3, 16. 3, 3.

प्रस्थः 6, 70.

प्रस्रवणम् 10, 25. 12. 69.

प्रहत-9, 9. 9, 44.

प्रहरः 12, 27.

प्रहरणम् 9, 31.

प्रहारः 9, 2.

प्राचेतसः 1, 15.

प्राजापत्यम् 5, 12. 6, 19. 6, 27. 6, 28. 6, 29. 7, 22. 8, 36. 9, 24. 9, 25. 10, 6. 10, 7. 10, 8. 10, 13. 10, 14. 10, 25. 10, 39. 11, 2. 12, 4. 12, 6. 12, 7.

प्राजापत्यद्वयम् 6, 16. 10, 6. 10, 7. 10, 39.

प्राजापत्यत्रयं 10, 13.

प्राणभृत् 9, 26.

प्राणः 1, 32. 3, 37. 8, 35.

प्राणायामः 3, 42. 3, 45. 6, 4. 12, 63. 12, 65.

प्राणायामशतम् 3, 47.

प्राणिहत्या 6, 1.

प्रातः 11, 49.

प्राप्तः 6, 20. 6, 57. 10, 32. 7, 5.

प्रायश्चित्तम् 1, 34. 4, 20. 6, 12. 6, 48. 8, 1. 8, 6. 8, 20. 8, 28. 8, 30. 8, 41. 9, 2. 9, 12. 9, 19. 9, 22. 9, 28. 9, 34. 9, 35. 9 39. 9, 40. 9, 41. 9, 42. 9, 43. 9, 44. 9, 45 9, 46. 9, 52. 9, 54. 10, 4. 10, 22. 10, 32. 10, 38. 11, 8. 11, 16. 11, 25. 11, 44. 12, 58. 12, 66.

प्रायश्चित्तार्द्धम् 9, 32.

प्रायश्चित्ती 8, 6.

प्रेतः तं-3, 10. 3, 19. 3, 20. 3, 40. 3, 43. 5, 14.

प्रेताग्निहोत्रसंस्कारः 5, 14.

प्रेतधूमः 12, 1.

प्रेतसूतकम् 3, 1.

प्रेतीभूतः 3, 42. 3, 46.

प्रेरयन् 9, 36.

प्रेक्षकः 9, 47.

प्रोक्त- 8, 14. 5, 6. 6, 55. 7, 19. 9, 2.

प्रोक्षणम् 7, 28. 7, 30.

प्रोक्षणी 5, 21.

फ.

फलम् 1, 6. 1, 62. 6, 64. 7, 29. 7, 33. 10, 20. 11, 9. 11, 16.

फलोद्भव 10, 37.

ब.

बदरिकाश्रमः 1, 5.

बद्ध- 9, 6. 9, 33. 10, 21.

बधिरः 4, 27.

बन्दिग्रहः 10, 24.

बन्दिग्राहः 10, 16.

बन्दी 3, 30.

बन्धः 9, 1. 9, 27. 9, 32. 9, 42.

बन्धनम् 8, 1. 9, 3. 9, 7. 9, 31. 9, 46.

बन्धपाशसुगुप्ताङ्गः 9, 32.

बन्धुः 10, 30.

बन्धुमध्यः 9, 58.

बलम् 4, 33. 9, 23. 10, 24.

बलाका 6, 3.

बलीवर्दः 2, 3.

बस्तः 6, 14.

बहिष्कृतः 1, 57.

बाहिःस्थलम् 12, 17. 12, 18.

बहु- 9, 46. 9, 48. 9, 49.

बहुश्रुत 9, 53.

बान्धवः 4, 19. 5. 23. 10. 33.

बालः 3. 10. 3. 14. 6. 55. 7. 35. 9. 61. 11. 6.

बाहुः 5, 16.

बाहुमात्रम् 9. 10.

बाह्य 12, 15.

बिलम् 4, 33.

बीजम् 1, 56. 1. 57. 4. 22. 1, 47.

बीजी 4, 22.

बुधः 3, 27.

ब्रह्मकूर्चः 6, 31. 11, 3. 11, 5. 11, 26. 11, 27. 11, 38.

ब्रह्मघातकः 12, 65. 12. 68.

ब्रह्मघातिनी 7, 18.

ब्रह्मघोषः 6, 74.

ब्रह्मघ्नः 2, 12. 12, 42.

ब्रह्मचर्यम् 4, 31.

ब्रह्मचारी 1, 48. 1, 49. 3, 19. 4. 31.

ब्रह्मलोकः 5, 24.

ब्रह्महत्या 4, 20. 8. 35. 12, 50. 12, 71.

ब्रह्महत्याव्रतम् 12, 74.

ब्रह्महा 12, 74.

ब्रह्मा 1. 20.

ब्राह्मणः 1, 38. 1. 56. 2, 8. 3. 1, 3. 33. 40. 41. 45, 46. 4, 4. 5, 11. 6. 19, 30, 48, 53, 54. 59, 61, 62, 69. 7. 7. 8. 3. 11. 16, 17, 29. 9, 21. 9. 53. 10. 15. 10, 38. 11. 18, 22, 24. 26, 51. 12. 7, 28, 33. 39. 56, 59, 74, 77.

ब्राह्मणतर्पणम् 6, 41.

ब्राह्मणत्वम् 12, 8.

ब्राह्मणादयः 10, 40.

ब्राह्मणभोजनम् 4, 6. 8, 41. 10, 4. 10, 22. 12, 73. 12, 75.

ब्राह्मणानुमतः 7, 11.

ब्राह्मणार्थम् 1, 36.

ब्राह्मणार्थे 3, 30; 8, 35.

ब्राह्मणी 5, 7. 7, 11. 7, 12. 7, 13. 7, 14. 7, 15. 10, 29. 10, 34.

ब्राह्मणीगमनम् 1, 67.

ब्राह्मण्यम् 8, 19.

ब्राह्मम् 12, 9; 12, 10.

भ.

भक्तवत्सलः 1, 11.

भक्त 1, 60.

भक्तिः 1, 11.

भक्षणम् 1, 66.

भक्षयन्ती 8, 33.

भक्ष्यं 11, 13.

भगिनी 10, 9.

भग्नः 3, 34. 9, 38.

भग्नाशः 1, 55; 1, 58. 1. 46.

भयम् 4, 1; 6, 56; 10, 24.

भयार्तिः 10, 16.

भयार्दितः 12, 58.

भर्तृ 3, 36; 4, 14; 4, 16; 4, 17; 4, 18; 4, 23; 4, 31; 4, 32; 10, 33.

भवत्प्रोक्तः 1, 15.

भवनम् 9, 32.

भस्म 6, 39; 6, 65; 7, 2; 7, 22; 10, 38; 12, 10.

भागः 2, 13; 4, 22.

भाजनम् 11, 40; 12, 43.

भाण्डम् 6, 47.

भाण्डस्थम् 6, 30.

भाण्डस्थितम् 11, 25.

भारः 1, 55; 9, 31.

भारद्वाजः 6, 7.

भार्य्या 4, 15; 10, 26.

भावदुष्टः 6, 38.

भासः 6, 8.
भास्करः 3, 33; 12, 22.
भिक्षा 1, 49; 12, 66.
भिक्षार्थी 12, 68.
भिक्षुः 1, 51; 12, 47.
भिक्षुकः 1, 47.
भिन्नम् 9, 37.
भिन्नकक्षः 9, 37.
भिषक् 9, 46.
भुक्त-7, 33. 10, 24. 10, 25. 11, 1. 11, 5. 11, 19. 11, 20.
भुक्तोच्छिष्टम् 7, 32.
भुञ्जानः 1, 38. 6, 65. 12, 40. 12, 42
भूः 7, 25. 12, 61.
भूमिः 10, 23. 10, 41.
भूमिदोषः 6, 42.
भूमिपः 3, 4.
भूमिहर्ता 12, 52.
भूषणम् 9, 6.
भृगु 3, 10.
भृग्वग्निमरणम् 3, 10.
भृत्यः 6, 36. 9, 61. 12, 73.
भृशम् 8, 32.
भेरुण्डः 6, 8.
भैक्ष्यम् 1, 50.
भैक्ष्यचरः 1, 60.
भैक्ष्यचर्या 12, 3.
भैक्ष्यभुक् 7, 9.
भोजनम् 6, 67. 11, 7.
भोज्यम् 6, 74. 11, 12.
भोज्य- 11, 19. 11, 23. 11, 24.
भोज्यान्नः 11, 21.
भ्रष्टः 1, 37.
भ्रातृ 4, 29. 5, 23. 7, 6.
भ्रातृजा 10, 12.
भ्रातृभार्या 10, 12.
भ्रूणहत्या 4, 15.
भ्रूणहा 6, 61.

म.

मक्षिका 6, 61. 7, 31.
मखः 12, 52.
मग्नः 9, 37.
मण्डलम् 3, 33.
मण्डूकः 11, 11.
मणिः 7, 26.
मतम् 4, 12. 7, 17. 7, 29.
मत्तः 9, 8.
मत्स्यघाती 2, 8. 2, 9.
मदः 10, 31.
मदमोहितः 7, 7.
मद्यम् 1, 66. 11, 14. 11, 15.
मद्यपः 12, 75.
मधु 1, 65.
मधुपर्कः 7, 33.
मध्यः 1, 8. 8, 31.
मध्यमम् 1, 29.

मध्यस्थः 12, 27.

मन: 12, 50.

मनस्तापः 11, 20.

मनीषी 12, 9.

मनुः 1, 21. 4, 18. 7, 31. 7, 32. 9, 26. 9, 51. 11, 19. 12, 20. 12, 38.

मन्त्रपूर्वक: 8, 19.

मन्त्रवर्जितः 5, 11.

मन्वन्तरम् 1, 16.

मन्वर्थः 6, 1.

मरणम् 3, 1. 10. 3, 20. 3, 29. 3, 38. 12, 62.

मरुत् 12, 24.

मर्कटः 11, 41.

मर्त्यः 12, 50.

मर्त्यलोकः 9, 60.

मलः 12, 14. 12, 15.

मलिन: 6, 62.

महत्कार्यम् 6, 58.

महातेजाः 1, 3. 1, 8.

महादोषः 2. 8.

महानदी 5, 2. 12, 58.

महानिशा 12, 27.

महापातककारकः 12, 67.

महामुनिः 1, 10.

महिष- 6, 12. 10, 14. 15.

मही 2, 10. 7, 32.

महेश्वरः 1, 20.

महोदधिः 12, 47.

मातृ 3, 24. 3, 25. 4, 24. 7, 6 10, 9. 10, 12. 10, 36

मातृष्वसृगमः 10, 10.

मातुलानी 10, 13.

मानवः 1, 12. 1, 24. 12, 11.

मानस्तोकः 11, 34. 11, 35.

मानुषः 1, 2. 1, 32. 10, 31.

मायूरम् 11, 42.

मारुतः 8, 9. 8, 10. 8, 32.

मारुतार्कः 7, 34. 8, 9. 8, 10.

मारुताशनः 6, 5. 8, 37. 8, 3 8, 39. 8, 40.

मार्गन्तः 8, 8.

मार्जनम् 7, 27.

मार्जारः 6, 9. 7, 31. 11, 6.

मालाकारः 1, 62.

माषः 6, 50.

मांसम् 1, 32. 1, 66. 11, 11. 11, 14. 11, 15.

मासः 3, 2. 3, 4. 5, 4, 10. 6, 43.

मासद्वयम् 4, 10.

मासिमासि 7, 6.

मासार्द्धम् 4, 10. 6, 43.

मिथुनम् 10, 7. 10, 8. 10, 11.

मिथ्योपचारः 9, 46.

मुक्तः 12, 16. 12, 78.

मुक्तकच्छ-12, 16.

मुक्तभोजनः 6, 66.

मुखम् 1, 56. 5, 20. 5, 21. 11, 40.

मुख्यः 8, 27.
मुञ्जः 7, 29.
मुण्डनम् 9, 55.
मुद्गरः 3, 35.
मुनिः 1, 15. 1, 19. 8, 13. 11, 48. 12, 53.
मुनिपुङ्गवः 1, 10. 1, 35.
मुनिमुख्यः 1, 8. 1, 18.
मुनिवक्त्रम् 6, 35.
मुनिविभाषितम् 1, 34.
मुष्कः 5, 19.
मुसलम् 5, 20. 12, 73.
मूकः 4, 27.
मूढः 6, 58. 8, 5. 12, 42.
मूढगर्भ- 9, 45.
मूत्रम् 3, 49. 11, 30. 12, 2. 12, 4.
मूर्खः 1, 40. 8, 5. 4, 16.
मूर्च्छितः 9, 11.
मूलम् 10, 20.
मूलच्छेदः 1, 62.
मूल्यम् 9, 26.
मूषकः 6, 9.
मृत्तिका 11, 11.
मृगः 1, 7. 6, 14. 8, 16.
मृण्मयम् 6, 39. 7, 27. 10, 37.
मृत- 2, 10. 2, 11. 2, 28. 2, 38. 2, 44. 3, 38. 3, 44. 4, 14. 4, 23. 4, 30. 4, 31. 9, 5. 9, 6. 9, 9. 10, 28. 12, 37. 12, 62.
मृतकम् 11, 16.
मृतसूतकम् 3, 28.
मृत्युः 8, 1. 9, 8.
मृदुः 7, 37.
मृद्भाण्डम् 6, 46.
मेखला 12, 3.
मेढ्रम् 5, 17. 10, 10.
मेध्यम् 7, 31. 10, 41.
मेरुः 1, 50.
मैथुनम् 12, 1.
मोचनम् 9, 27.
मोहः 10, 30. 10, 31. 11, 8.
मोहितः 10, 9.
मौञ्जः 9, 33.
मौनव्रतम् 12, 40.

य.

यक्षः 1, 7.
यज्ञः 1, 23. 2, 6. 3, 28. 8, 21. 10, 41. 11, 48. 12, 25.
यज्ञकर्म 6, 52.
यज्ञपात्रम् 5, 18.
यज्ञफलम् 3, 40.
यज्ञयाजी 8, 13.
यज्ञसङ्गः 3, 37.
यज्ञोपवीतम् 12, 16.
यतिः 1, 48. 1, 50.
यत्नः 9, 45.
यथाकालः 3, 23.

यथाविधि 9, 30.

यन्त्रिता 9, 44.

यवसम् 9, 20.

यष्टिः 3, 35.

याचमानः 1, 28. 1, 29.

याजकः 4, 25.

याज्यवर्णः 11, 26.

याज्ञवल्क्यः 1, 14.

यान 12, 12. 12, 79.

यामः 12, 27.

यावकः 6, 33. 6, 36. 10, 19. 12, 80.

यावकान्नम् 11, 11.

यावकाहारः 6, 26. 6, 32. 6, 43.

यावत् 9, 20. 9, 21.

यावन्मासस्थितः 3, 15.

यात्रान् 9, 46.

युगम् 12, 54.

युगम् 1, 2. 1, 16. 1, 23. 1, 25. 1, 33. 1, 34. 2, 1.

युगद्वयम् 12, 54.

युगरूपम् 1, 22.

युगरूपः 1, 33. 11, 51.

युगेयुगे 11, 50.

युग्मम् 10, 4.

यूपः 12, 28.

योक्त्रम् 8, 1. 9, 3. 9, 4. 9, 6. 9, 8. 9, 31.

योक्त्रयन्त्रितः 9, 30.

योगयुक्तः 3, 31.

योजन- 12, 70.

योनिः 1, 52. 12, 37.

योषित् 3, 15.

यन्त्रित- 9, 45.

र.

रक्तपक्षः 6, 6.

रक्तवस्त्र 7, 30.

रक्ता 11, 29.

रक्षणार्थम् 9, 52.

रक्षन् 1, 61.

रक्षः 1, 59.

रङ्कुः 8, 19.

रजः 7, 2. 7, 6. 7, 16. 7, 17.

रजकी 6, 44. 7, 19.

रजनी 7, 21.

रजस्वला 7, 5. 7, 7. 7, 11. 7, 12. 7, 13. 7, 14. 7, 15. 12, 53.

रजोनिवृत्तिः 7, 16. 7, 18.

रज्जुः 7, 29.

रणम् 3, 31. 3, 38.

रतः 11, 14. 11, 15.

रत्नम् 1, 63.

रथ्या 7, 34. 12, 18.

रविः 11, 39.

रसः 2, 7. 12, 34.

रसपूर्णम् 6, 47.

राक्षसः 4, 18.

राजपुत्रः 9, 53.
राजा 1, 30. 1, 60. 2, 12. 3, 21. 3, 22. 8, 28. 8, 29. 9, 53. 12, 47. 12, 72. 12, 78. 12, 79.
रात्रिः 8, 31. 9, 56. 10, 11. 11, 10. 11, 12. 23, 44.
रामचन्द्रः 12, 70.
राशिमूलम् 2, 11.
राष्ट्रम् 10, 29.
राहुः 12, 22. 12, 26.
राहुग्रस्तः 12, 30.
राहुदर्शनम् 12, 23.
रुद्रः 12, 24.
रुधिरम् 1, 32. 3, 39. 9, 50. 11, 54. 12, 14.
रूप्य 7, 26.
रेणुः 7, 35.
रेतः 11, 1. 12, 64.
रोगः 7, 16.
रोधः 9, 1. 9, 3. 9, 5. 9, 27.
रोधनम् 9, 31. 9, 46.
रोम 9, 14. 12, 14. 4, 32.
रोहिः 6, 14.
रोहिणी 7, 4.
रौप्यम् 7, 26.
रौरवः 12, 36.

ल.

लक्ष्मीः 3, 38.
लक्ष्म 9, 27.
लता 10, 20.
ललाटदेशः 3, 39.
लवणम् 1, 65. 6, 40.
लशुनम् 11, 9.
लाङ्गली 2, 9.
लाङ्गूलम् 9, 18.
लाभकर्म 1, 63.
लाला 9, 50.
लालाहतम् 6, 72.
लाविका 6, 6.
लिखितः 1, 14.
लुब्धकी 6, 44.
लेपः 7, 3.
लोकः 3, 31. 3, 32. 5, 22. 10, 31. 11, 38. 12, 77.
लोकाग्निः 5, 11.
लोभः 6, 56.
लोष्टकम् 9, 23. 9, 24.
लोहदण्डः 6, 9.

व

वक्ता 8, 5.
वक्त्रम् 3, 39. 12, 56.
वचनम् 4, 29. 6, 63.

वत्सकः 8, 33.

वधः 6, 20. 9, 1. 9, 8. 9, 31. 12, 79. 12, 78.

वनम् 9, 6. 12, 7.

°वनचारी 6, 15.

वपनम् 8, 31. 9, 14. 9, 54. 10, 6. 10, 19. 12, 7.

वरः 10, 17.

वराहः 6, 14. 11, 42.

वरुणः 11, 39.

वर्जितः 3, 6. 12, 32. 12, 36.

वर्णः 1, 17. 1, 37. 2, 15. 11, 16. 12, 2. 12, 5. 12, 6.

वर्तमानम् 1, 2.

वर्षम् 1, 58. 4, 2. 7, 5. 7, 9.

वल्कलम् 7, 28.

वल्कशृंखला 9, 33.

वल्गुली 6, 6.

वंशजः 3, 8.

वसुः 12, 24.

वस्त्रम् 6, 39. 10, 37. 12, 13.

वस्त्रयुगम् 9, 15.

वस्त्रयुग्मम् 10, 4.

वाक् 12, 50.

वाक्यम् 1, 18. 6, 51. 6, 61.

वाक्योदकम् 6, 62.

वाजपेयः 12, 52.

वाणिज्यम् 1, 63. 2, 14.

वातः 4, 22.

वातोद्भूतः 7, 35.

वानरः 6, 13.

वान्तः 12, 1.

वापी 7, 3. 9, 36. 12, 52.

वामः 1, 54. 5, 19.

वामदेव्यम् 11, 18.

वामनः 4, 27.

वामपादकरन्यस्तम् 1, 59.

वायव्यम् 12, 9. 12, 10.

वायुः 10, 41. 11, 39.

वायुभूत–12, 12.

वायुभक्षः 4, 7. 6, 11.

वारि 4, 7.

वारुणः 12, 9. 12, 10.

वासः 7, 28. 9, 57. 11, 52.

वासार्थम् 12, 72.

वासिष्ठः 1, 12.

वाहनम् 9, 27. 9, 29.

विकर्म 2, 14.

विकर्मस्थः 8, 18. 12, 67.

विकलम् 7, 2.

विकल्पी 8, 27.

विक्रयः 1, 65. 2, 7.

विक्रीणन् 1, 66. 9, 36.

विक्रेयः 2, 7.

विघाती 6, 3.

विघ्नकर्ता 6, 59.

विचक्षणः 5, 23.

विचारः 1, 67.

विच्छेदः 3, 8.

विजानन् 8, 2.

विज्ञात 6, 34
विज्ञेय 12, 27. 8, 7.
विट् 11, 42. 12, 2. 12, 4.
वित्तम् 12, 46.
विद् 6, 70. 8, 2.
विद्यमानः 12, 56.
विद्या 5, 3.
विद्युत् 9, 42.
विद्रवत् 3, 34.
विद्वान् 8, 2.
विधवा 4, 14.
विधिः 5, 24. 10, 2.
विधिवत् 3, 39. 12, 65.
विनिर्दिष्टा 10, 30.
विनिःसृतः 3, 14.
विन्ध्यः 12, 73.
विपत्तिः 3, 7. 9, 47.
विपन्नः 3, 30. 9, 39. 9, 42.
विप्रः 1, 46. 59, 2.-2, 3, 5, 7, 13. 3.-3, 4, 5, 6, 12, 20, 23, 26, 29, 37. 4.-5. 6, 9. 5.-5, 10, 11, 12, 6.-9, 13, 21, 22, 29, 41, 42, 63, 64, 65, 70, 72, 74, 7, 8. 8.-2, 15, 18, 22, 24, 41. 9, 61. 10.-4, 5, 17, 38. 11.-1, 3, 5, 7, 8, 11, 13, 14, 16, 20, 23, 24, 44, 49. 12.-20, 21, 29, 39, 41, 42, 60, 61, 76.
विप्रगृहम् 11, 19.
विप्रघ्नः 1, 58.
विप्रमध्ये 12, 57.
विप्रुट् 7, 32.
विभवम् 1, 49.
विभाषितम् 1, 34.
विभुः 1, 13.
विमुक्तः 9, 60.
विमोचनम् 9, 45.
विलिखितम् 5, 6.
विवर्जितः 1, 52. 10, 34. 11, 15. 12, 67.
विवादः 11, 53.
विवाहः 3, 28. 12, 25.
विशारदः 1, 3.
विशुद्धात्मा 12, 71.
विशुद्धिः 3, 3.
विशेषतः 9, 56. 10, 31.
विशोधनम् 7, 25.
विषम् 5, 10.
विष्णुः 1, 20. 1, 13.
विस्तरः 1, 18. 1, 19.
विस्तीर्णः 12, 70.
विस्तृता 6, 1.
विस्मृतः 1, 15.
विहीनः 1, 52.
वीरः 3, 35. 3, 37.
वृकः 5, 1. 5, 7. 6, 4. 11.
वृक्षः 1, 6. 2, 10. 9, 36. 11, 9.

वृत्तिः 1, 63. 2, 7. 12, 5.
वृद्धः 6, 55. 7, 35.
वृन्तम् 5, 15.
वृन्ताक 11, 9.
वृन्ताकफलभक्षी 6, 10.
वृषः 2, 3. 5, 9. 6, 16. 6, 41. 9, 15. 9, 47. 12, 6. 12, 49.
वृषगः 5, 17.
वृषलः 12, 32.
वृषलभीतः 12, 33.
वृषलीपतिः 7, 8.
वृषलीसेवनम् 7, 8.
वेगः 7, 3.
वेणुः 7, 28.
वेणुजीविनी 6, 44.
वेदः 1.-21, 46, 67. 3, 5. 5, 3. 6, 70.-8. 2,-12, 21. 12, 32.
वेदकर्ता 1, 21.
वेदखड्गधरः 8, 26.
वेदपारगः 1, 50. 6, 35. 8, 7.
वेदमातृ 5, 1. 8, 30.
वेदवान् 8, 11.
वेदविद् 8, 22.
वेदव्रतम् 8, 13,
वेदाङ्गम् 8, 2. 12.
वेदाङ्ग- 6, 70. 8, 2.
वेदान्तवेदी 12, 61.
वेदाभ्यासरतः 1, 46.
वेश्म 6, 34. 6, 40. 11, 19. 12, 72.
वेश्मक्रम् 9, 44.
वेश्मद्वार- 9, 41.
वेश्मभंग 9, 43.
वेष्टितम् 1, 54.
वेष्टितशिराः 1, 59.
वेश्या 10, 14.
वैकालिकम् 7, 17.
वैद्यः 3, 21.
वैय्याघ्रम् 11, 43.
वैश्यः 1, 63. 2, 14. 3.-2, 4, 45. 6.-17, 18, 20, 29, 30, 50. 10, 7. 11.-2, 12, 17, 26, 45.
वैश्यकन्यका 11, 24.
वैश्यजा 7, 13.
वैश्वदेवः 1.-39, 40, 41, 47, 51, 52, 53.
वैश्यवृत्तिः 1, 63.
वोढा 4, 3. 4, 5.
व्यक्तः 10, 28.
व्यसनम् 7, 36.
व्यसनी 6, 53.
व्याघ्रः 6, 13. 9, 42.
व्याधः 2, 9.
व्याधिः 6, 53. 7, 36. 9, 50.
व्याधितः 2, 3. 4, 16.
व्याध्युपसृष्टः 9, 12.
व्यापन्नः 9, 46.
व्यापादिता 9, 49.

व्यालः 4, 33.
व्यालग्राही 4, 33.
व्यासः 1.-1, 4, 5, 9, 11, 18.
व्रणद्वारम् 6, 48.
व्रणभङ्गः 9, 20.
व्रतम् 1, 42. 4.-17, 18, 31. 5, 3. 6.-33, 54, 59, 63. 9.-13, 52, 53, 57, 58. 10.-21, 23, 40. 12, 3.
व्रतशेषम् 5, 4.

श.

शकटः 9, 7.
शकलम् 5, 21.
शक्तः 1, 51.
शक्तिः 2, 1. 6, 31.
शक्तिपुत्रः 1, 8.
शङ्कितम् 11, 4.
शङ्खः 1, 14. 7, 26. 4, 29.
शङ्खपुष्पी 10, 20.
शङ्खलिखितः 1, 24.
शणः 7, 29.
शतम् 1, 55. 5, 15, 16. 5, 17. 10, 35. 11, 20. 12, 49. 12, 52. 12, 63. 12, 70.
शतकम् 5, 16.
शतपञ्चकम् 12, 81.
शतधा 8, 5. 8, 29.
शत्रुः 1, 53. 3, 32.
शनैः 8, 19.
शयनम् 9, 55. 12, 79.
शय्या 1, 44.
शरः 3, 35.
शरभः 6, 2.
शरीरम् 6, 28. 6, 57. 10, 26.
शरौघः 9, 43.
शमिः 5, 19.
शर्वरी 12, 25.
शल्यकः 6, 10.
शवम् 3, 45.
शवती 11, 35.
शशादिः 6, 5.
शस्त्रम् 1, 61. 9, 23. 9, 24.
शस्त्रपाणिः 1, 61.
शाकुनिकः 2, 9.
शाणः 7, 29.
शाणवालः 9, 33.
शातातपः 1, 14.
शापः 1, 27.
शारिः 6, 4.
शावम् 3, 25.
शास्त्रम् 6, 70. 12, 81.
शिखा 12, 16.
शिखावर्ज्यम् 9, 14.
शिरः 1, 54. 5, 16. 6, 52. 9, 55. 12, 16. 12, 64.
शिवः 6, 7.
शिशुमारः 6, 10.
शिल्पकम् 2, 14.
शिल्पी 3, 21. 6, 16.

शिश्नम् 5, 19. 10, 10.
शीतः 8, 32.
शीलवती 8, 25.
शुकः 6, 3.
शुकत्विट 11, 34.
शुक्रः 11, 33.
शुक्लः 10, 2.
शुचि० 3, 11. 3, 24. 3, 25. 5, 2. 5, 7. 5, 9. 6, 23. 6, 49. 9, 58. 12, 4. 12, 17.
शुचिव्रतः 11, 12.
शुद्धः 4, 6. 6, 41. 8, 42. 10, 35.
शुद्धता 7, 30.
शुद्धिः 3, 1. 3, 9. 6.–26, 39, 72, 75. 7.–1, 10, 27, 28, 30, 38. 9, 23. 10.–1, 6, 11, 22. 11, 17. 12.–5, 8, 78.
शुद्धचर्थम् 4, 13. 12, 3.
शुनी 4, 16.
शुभकर्मा 3, 41.
शुभकारकम् 12, 51.
शुष्कान्नम् 11, 19.
शृङ्गम् 5, 2. 7, 26.
शृङ्गभङ्गः 9, 17. 9, 19.
शृङ्गोदकस्नानम् 5, 2.
शृत० 6, 68.
शूद्रः 1.–64, 65, 66. 67. 2.–14. 3.–2, 4, 46, 48. 6.–16, 18, 20, 29, 30, 31, 51. 7.–20, 21. 8.–24, 25. 10, 8. 11.–2, 3, 14, 15, 21, 26, 27, 45. 12, 35. 12, 39.
शूद्रकन्या 11, 22. 11, 23.
शूद्रगृहम् 11, 20.
शूद्रजा 7, 14.
शूद्रजातिः 1, 65.
शूद्रभोजनम् 11, 13.
शूद्रवेश्म 11, 19.
शूद्रसूतकम् 11, 17.
शूद्रान्नम् 11, 4. 12, 35.
शूद्रान्नभोजी 12, 37.
शूद्रान्नरसपुष्टः 12, 34.
शूद्री 7, 15. 12, 36.
शूद्रोच्छिष्टम् 7, 24.
शून्यम् 8, 17.
शूरः 3, 32. 3, 36.
शूर्पम् 7, 29.
शेषः 1, 34. 6, 45. 11, 7.
शोणितम् 4, 2. 6, 48. 11, 54.
शोधनम् 10, 39. 11, 56.
शौचम् 3, 10. 3, 45.
शौचाचारः 1, 2. 7, 38.
श्मशानम् 8, 22.
श्मश्रु 9, 14.
श्येनः 6, 5.
श्रवणम् 9, 37. 12, 19.
श्राद्धम् 3, 13.

श्रान्तः 1, 41. 2, 3. 6, 53. 12, 58.
श्रुतः 1, 12. 1, 15.
श्रुतम् 6, 68. 1, 48.
श्रुतिः 1, 3. 1, 20. 6, 71.
श्रुत्यर्थः 1, 15.
श्रोत्रम् 5, 21.
श्रोत्रियः 3, 21. 12, 51.
श्लोकः 12, 81.
श्वपाकः 5, 10. 6, 21. 6, 22. 11, 14. 11, 27.
श्वपाकी 10.–5, 8.
श्वयोनिः 12.–38, 56.
श्वा 5.–1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9. 6.–67, 68, 69, 71. 7.–20, 23. 11, 41.
श्वानवातकः 6, 11.
श्वेतम् 11, 9. 11, 29.

ष.

षट् 3, 9. 3, 45. 5, 18. 9, 31.
षट्कर्म 1, 39. 2, 2.
षट्कर्मनिरताः 2, 2.
षट्कर्माभिरतः 1, 38.
षट्पलम् 4, 8.
षट्शतम् 5, 15.
षडङ्गवित् 3, 26.
षड्भागः 2, 12.
षण्ढः 4, 27. 8, 18.

षण्ढवर्जितः 2, 4.
षण्मासः 4, 13. 7, 25. 9, 19.
षष्टिः 4, 2.
षष्ठः 3, 9. 3, 16. 4, 12.

स.

संयोगः 4, 28. 8, 10.
संरक्षणम् 9, 1.
संवत्सरः 1, 27. 2, 8.
संवर्त्तः 1, 13.
संविशन्ती 8, 34.
संशयः 4, 15. 8, 12. 10, 13. 11, 6. 11, 23. 11, 24.
संस्कारः 8, 19. 11, 22. 12, 2. 3, 14. 5, 14.
संस्कृतः 11, 22. 11, 21.
संस्थितः 3, 17.
संस्पृष्टः 6, 26. 7, 22. 7, 25. 12, 2. 6, 73
सकृत् 6, 22.
सगोत्रः 3, 11. 10, 13.
सङ्कटम् 9, 37.
सङ्करः 3, 24. 11, 55.
सङ्क्रान्तिः 12, 25.
सङ्ख्या 4, 13. 12, 63.
सङ्गमः 5, 2. 9, 56.
सङ्गोपनम् 9, 27.
सङ्ग्रहः 12, 81.
सङ्ग्रामः 9, 44. 3, 39.

सङ्ग्रामदेशः 3, 39.
सचेतनः 9, 16.
सचैलम् 3, 43. 6, 24. 12, 55.
सजातिः 4, 19.
सञ्चयः 12, 70.
संचारः 9, 28.
सञ्चितः 12, 70.
सततम् 9, 58. 9, 61. 11, 49.
सतता 7, 35.
सत्यम् 1, 30.
सत्यवतीसुतः 1, 2.
सत्त्वपूतः 3, 22.
सत्री 12, 47.
सदा 10, 16.
सदाचारः 1, 20. 12, 61.
सद्भूतगुणवादी 8, 8.
सद्यः 3, 11. 3, 41. 3, 10. 3, 20. 5, 9.
सद्यःशौच: 3, 21, 3, 10. 3, 41.
सनातनः 2, 15. 3, 48.
सन्तत 7, 35.
सन्तुष्टहृदयः 1, 10.
सन्ध्या 1, 39. 3, 6. 6, 4. 10, 40. 12, 32.
सन्ध्योपास्तिः 8, 3.
सन्निधिः 4, 15. 11, 33. 12, 55.
सन्निभः 1, 3.
सन्न्यस्तः 3, 10. 3, 33.
सपलाशः 9, 10.
सपिण्डः 5, 11.
सपुत्रः 12, 73.
सप्त 9, 11. 9, 59.
सप्तजन्मा 9, 60. 12, 38.
सप्तपलम् 11, 31.
सप्तमः 3, 9. 4, 12.
सप्तवारः 11, 34.
सबाह्यः 12, 15.
सभा 1, 8.
समः 2, 7. 4, 10.
समन्वितः 3, 5. 10, 29.
समभागी 2, 10.
समरम् 10, 16.
समर्थः 7, 37. 8, 11.
समाचारः 1, 35.
समादिष्टः 12, 70.
समायुक्तम् 12, 81.
समुत्पन्नः 11, 23. 11, 22.
समुद्दिष्टः 11, 39. 10, 30.
समुद्भूतः 11, 24.
समुद्रः 9, 5. 12, 71.
समुद्रगा 3, 47. 12, 75.
समुद्रदर्शनम् 5, 2.
समुद्रसेतुगमनम् 12, 66.
समुपस्थितः 11, 55.
समेतः 8, 4. 8, 20. 9, 48.

:पर्कः 3, 19. 3, 20. 3, 26. 3, 27. 6, 43. 10, 17. 12, 35.
म्पादितम् 6, 64.
म्पूर्णम् 4, 2. 6, 64.
म्पूर्णसर्वाङ्गः 9, 21. 9, 22.
म्प्रणीतः 8, 22.
म्प्राप्तः 1, 40. 1, 44. 1, 47. 1, 53.
म्भवः 6, 18.
म्भाषः 12, 19. 12, 79.
म्भाषणम् 1, 26.
म्भारः 10, 37.
म्मितः 10, 18.
म्मिश्रम् 6, 47.
रित् 12, 20.
र्पः 6, 9. 9, 42.
र्पिः 4, 7. 4, 8. 6, 36. 6, 37. 6, 40. 6, 49. 10, 27. 11, 28.
र्वः 2, 9. 12, 8. 1, 5. 1, 65.4, 18. 3, 25. 4, 25. 6, 8.
र्वकर्मबहिष्कृतः 12, 46.
तत्त्वज्ञः 1, 4.
र्वदेवमयः 1, 42. 6, 63. 1, 48.
र्वपापम् 2, 11. 2, 13. 12, 81
र्वप्रयत्न 3, 27.
र्वप्राणि 8, 34.
र्वभक्षः 8, 22.
र्वभक्षकः 8, 22.
सर्वशः 11, 44.
सर्वशास्त्रम् 9, 51.
सर्वसङ्गमः 1, 40. 1, 53.
सलिलम् 6, 25. 6, 73.
सलिलार्थी 12, 12.
सवनस्थः 12, 74.
सवासा 12, 28.
सव्रतः 3, 22. 5, 4. 5, 5.
सव्रती 1, 46.
सशिखम् 8, 31. 9, 14. 10, 6. 10, 19. 12, 7.
सशिष्यः 1, 3.
सहभृत्यः 12, 73.
सहभोजनम् 11, 7. 12, 79.
सहस्रम् 1, 55. 3, 36. 4, 2. 11, 17. 11, 18. 12, 65. 1. 46.
सहस्रगुणितम् 8, 15.
सहस्रशः 8, 4. 8, 7.
सहित 2, 2. 4, 6. 12, 76.
सागरः 12, 69. 12, 71.
सागरोपमः 1, 50.
सातपत्रर्षम् 12, 11.
साधारणः 1, 17. 2, 1.
साधुः 6, 61.
साध्वाचारा 7, 17.
सान्तपनम् 4, 11. 6, 23. 6, 29. 9, 24. 9, 25. 10, 24. 10, 27. 10, 28. 11, 8.
सापत्नः 4, 28.
साम 11, 18.

सामर्थ्यम् 1, 34.
सायम् 9, 27.
सारसः 6, 2.
सार्वकामिकी 1, 56.
सावित्री 6, 22. 8, 3.
सिद्धः 1, 7.
सिद्धिः 12, 44.
सिंहः 3, 13.
सीसम् 7, 25.
सुक्षेत्रम् 1, 57. 1, 47.
सुखासीनः 1, 8.
सुगुप्तांग 9, 32.
सुतः 1, 4. 4, 24. 10, 30. 11, 23.
सुनर्दः 2, 4.
सुपात्रम् 1, 57. 1, 47.
सुप्तः 6, 23. 12, 18.
सुबुद्धिमान् 12, 45.
सुमणिः 12, 48.
सुयुद्धम् 3, 37.
सुरः 9, 57.
सुरा 7, 22. 7, 23. 10, 62. 12, 2. 12, 76.
सुराङ्गना 3, 38.
सुरापानम् 12, 76.
सुरामात्रम् 7, 23.
सुवर्णम् 4, 13. 6, 50. 6, 73. 7, 10. 10, 20. 12, 77.
सुवर्णोदकम् 6, 73.
सुव्रती 1, 49.
सुस्वागतम् 1, 10.
सूक्ष्मः 1.–18, 19.
सूकरः 12, 38. 4, 16, 10, 14.
सूकरी 4, 16. 10, 14.
सूतकम् 3.–7, 8, 15, 16, 19, 22, 25, 26. 11.–16, 12. 37.
सूतकान्नम् 11, 4.
सूतकी 3, 6.
सूतिकम् 12, 54.
सूतिका 7, 10.
सूत्रम् 9, 59.
सूर्यः 7, 9. 12, 21. 12, 55.
सूर्यमण्डलभेदी 3, 31.
सृगालः 5. 1. 11, 41.
सेतुः 12, 71.
सेतुबन्धः 12, 66. 12, 73.
सेवा 1, 28.
सेवादानम् 1, 29.
सैन्यम् 1, 61. 3, 34.
सैंहम् 11, 43.
सोमः 5, 8. 7, 33. 11, 39. 12, . 12, 24.
सोमग्रहः 12, 30.
सोमपानम् 3, 39. 12, 31.
सोममार्गः 7, 10.
सोमविक्रयी 12, 23.
सौप्रतीकम् 11, 42.
सौवर्णभाजनम् 7, 26.
स्खलनम् 12, 64.
स्तम्भनम् 9, 5.

तिः 1, 9.
1, 30. 4, 1. 4, 33. 6, 16. 7.-9, 16, 18, 35. 8, 18. 9.-55, 57, 61. 12, 74.
थलस्थः 12, 17.
थानम् 3, 33. 1, 54.
थित 8, 9. 1, 32. 4, 31. 3, 15.
थराङ्गः 2, 4.
थूलः 1.-18, 19. 9, 10.
ातः 5, 3. 7, 15. 8, 13. 12, 11.
ातकः 2, 5.
ानम् 1, 39. 2, 4. 6, 24. 6, 63. 7, 11. 7, 19. 7, 20. 7, 21. 9, 57. 10, 40. 12, 1. 9. 10, 11, 22, 23, 27, 29, 30, 31, 53, 55, 63.
नुपा 10, 12.
निदम् 7, 32. 7, 33. 6, 74. 6, 75. 11, 49.
नेहः 1, 11. 4, 1. 6, 56. 11, 13.
नेहाभ्यङ्गः 9, 20.
पर्शः 7, 21.
र्शनम् 1, 26. 6, 21.
शान् 7. 10. 7, 31.
रणम् 6, 23.
तम् 9. 15, 55. 10. 28, 12. 10, 29. 1. 13, 24. 6. 56. 70. 8, 26. 12, 32. 3, 18, 5, 24. 4, 23. 6, 56. 8, 26. 9, 55.
स्मृतिः 1, 3. 1, 20. 6, 71.
विद् 6, 71.
स्रवत् 3. 39.
स्रावः 3. 16.
स्वकम् 8, 2. 10, 17.
स्वकर्म 11. 15.
स्वकर्मरतः 8. 2.
स्वकार्यम् 9. 41.
स्वतंत्र 5, 13.
स्वदेहादिः 7. 36.
स्वधर्मः 9. 61.
स्वमन्त्रः 5. 13.
स्वयं 2, 6. 11, 48. 12, 77.
स्वयङ्कृष्टम् 2. 6.
स्वर्गः 4. 31, 32. 5. 22.
स्वर्गकाम्य 12. 82.
स्वर्गैषी 3, 37.
स्वर्गसंक्रमः 1, 40.
स्वरूपज्ञः 1. 18.
स्वल्पम् 6. 72.
स्वल्पनिष्कृतिः 8. 28.
स्ववृत्तिपरितुष्टः 8. 14.
स्वशक्तितः 8. 32.
स्वसा 10. 10.
स्वसुता 10. 9.
स्वस्त्री 10. 16.
स्वस्थः 6. 58, 59. 7. 38.
स्वागतम् 1. 44.
स्वाग्नि 5, 13.

स्वाध्यायः 1, 42. 2. 5. 1, 48.
स्वामी 1. 48.
स्वाहा 5, 22.

ह.

हंसः 6, 2.
हत 3, 31, 32, 36; 4, 4. 5, 10; 6. 21; 9. 42, 43, 48, 50; 12, 78.
हतवान् 6, 19.
हत्या 9, 49.
हन्ता 9, 48.
हय 1, 54.
हलः 9, 7.
हविः 12, 39.
हव्यम् 11, 12.
हव्यवाहनः 11, 39.
हस्तः 1, 50; 5, 19; 6, 65; 12, 56.
हस्ती 8, 16.
हारीतः 1, 14.
हितः 1, 2.
हिता 10, 1.
हिमशैलाग्रे 1, 1.
हिरण्यम् 5, 3.
हिरण्योदक 5, 3.
हिरण्यशकलम् 3, 22. 5, 21.
हीनः 1, 44.
हीनदेही 9, 22.
हीनाङ्गः 2, 3.
हुङ्कारः 11, 51.
हुतम् 8, 17.
हुतशेषम् 1, 38; 11, 36.
हुताशः 6, 73.
हुताशनः 3, 19; 6, 73.
हृदयम् 1, 42; 9, 37. 1, 48.
हेतुः 9, 9.
होता 4, 26.
होमः 1.-39, 46. 4, 54. 10, 40. 12, 23.

(B)OMBAY SANSKRIT SERIES.

(Edited) under the superintendence of Prof. S. R. Bhandarkar, M.A., and Prof. K. B. Pathak, B.A.

	Rs.	a.	p.
...ya Dharmasûtra, Part I., with Critical Notes and Index and various Readings of the Hiranyakeshi-Dharmasûtra, by Dr. G. Bühler (B. S. S. No. 44)	1	6	0
——— Part II., containing extracts from Haradatta's Commentary called Ujjvala, by Dr. Bühler (B. S. S. No. 50)	1	2	0
...a Upanishads and Commentaries, by Col. G. A. Jacob (B.) S. S. No. 40)	1	4	0
...Kâvya, Vol. I., with Mallinâth's Commentary, by Mr. K. P. Trivedi (B. S. S. No. 56)	9	0	0
Vol. II, by Mr. K. P. Trivedi (B. S. S. No. 57).	6	0	0
...ce to the Principal Upanishads and Bhagavadgitá, (C)ol. G. A. Jacob (B. S. S. No. 39)	4	0	0
...daśakumâracharita of Dandin, Part I., with Critical Notes, &c., by Dr. G. Bühler (B. S. S. No. 10)	0	8	0
——— Part II., by Dr. P. Peterson (B. S. S. No. 42)	0	8	0
...ma Mâlâ, Part I., Text and Critical Notes. by Prof. ... and Dr. G. Bühler (B. S. S. No 17)	1	0	0
...of Vidyadhar, with Commentary; Tarala of Mallinatha, (Cr)itical Notes, &c., by Mr. K. P. Trivedi, B. A. (B. S. S. No 63)	14	0	0
...alho b... [illegible] ... Pandit (B. S. S. No. 34).	3	0	0
...Rigveda, Part I., by Dr. P. Peterson (B. S. S. No. 41)	1	8	0
——— Part II., by Dr. P. Peterson (B. S. S. No. 43)	2	8	0
...lesh of Nârâyana, by Dr. P. Peterson (B. S. S. No. 33) ..	0	14	0
...from the Rigveda, by Dr. P. Peterson (B. S. S. No. 36) ...	2	4	0
——— (Second Selection), by Dr. P. Peterson (B. S. S No. 58)	4	0	0
...i, Vol. I. (Text), by Dr. P. Peterson (B. S. S. No. 24).	2	0	0
— Vol. II. (Introduction and Notes), by Dr. P. Peterson (B. S. S. No. 24)...	4	8	0
...mudî, by Mr. A. V. Kathavate (B. S. S. No. 25). Out (*Copyright restored to the Author*).			
...la Charita, by Mr. S. P. Pandit (B. S. S. No. 60) ..	8	8	0
...ikatika with two Commentaries and various Readings, N. B. Godbole (B. S. S. No. 52)	3	8	0
...gnimitra, by Mr. S. P. Pandit (B. S. S. No. 6)	2	2	0
...âdhava, with Critical Notes, &c., by Dr. R. G. Bhan(darkar) (B. S. S. No. 15)	4	4	0

Bombay Sanskrit Series—*continued.*

Mahâbhâshya of Patanjali, Vol. I., Parts I., II. & III. (together), by Dr. F. Kielhorn (B. S. S. No. 18).

——— Part II., by do. (B. S. S. No. 19).

——— Part III., by do. (B.S.S. No. 20)

Mahâbhâshya of Patanjali, Vol II, Parts I., II., and III. (together), by Dr. F. Kielhorn (B. S. S. Nos. 21, 22 and 26)

——— Vol. III., Part I., by do. (B.S.S. No. 28)

——— Part II., by do. (B.S.S. No. 29).

——— Part III., by do. (B. S.S. No. 30).

Mudrârâkshasa with the Commentary of Dhundiraja, by Mr. K. T. Telang (B. S. S. No. 27). (*Copyright restored to the Author*)

Mahanârayana Upanishad, by Col. G. A. Jacob (B.S.S. No. 35)

Niti and Vairagya Sátakas, with Notes and two Commentaries, by Mr. K. T. Telang (B. S. S No. 11). (*Copyright restored to the Author.*)

Naishkarmya-siddhi, with the Chandrika of Jnanottama, by Col. G. A. Jacob (B. S. S. No. 38) . ...

Nyâyakosha, by Mahâmahopâdhyâya Bhimâcharyâ Zalkikar (B. S. S. No. 49) ... ...

Navasâhasánkacharita, Part I., by Pandit V. S. Islampurkar (B. S. S. No. 53) ... ...

Panchatantra, Book I., with Notes, by Dr. F. Kielhorn (B. S. S. No. 4) ... ...

——— Book II. and III., with Notes, by Dr. G. Bühler (B. S. S. No 3) ... ...

——— Books IV. and V., with Notes, by Dr. G. Buhler (B. S. S. No. 1) ... ...

Parâśara Smriti, Vol. I., Part I., by Pandit V. S. Islampurkar (B. S. S. No. 47)... ... .

——— Vol. I., Part II., by Pandit V. S. Islampurkar (B. S. S. No. 48) ... .

——— Vol. II. Part I., by Pandit V. S. Islampurkar (B. S. S. No. 59) ... .. .

——— Vol. II., Part II., by do. (B. S. S. No. 64)

Paribhâshendusekhara, Part I., Text and various Readings, by Dr. F. Kielhorn (B. S. S. No. 2) ...

——— Part II., with Translation and Notes (Paribhâshas 1 to 37), by Dr. F. Kielhorn (B. S. S. No. 7) ... ...

——— Part II., with Translation and Notes (Paribhâshas 38 to 69), by Dr. F. Kielhorn (B. S. S. No. 9) ... ...

ɔay Sanskrit Series—*concluded.*

	Rs.	a.	p.
âshenduśekhara, Part II., with Translation and Notes (Paribhâshas 70 to 122), by Dr. F. Kielhorn (B. S. S. No. 12)	0	8	0
la Sûtrani, with the Scholium of Vyâsa and Vâchaspati's nentary, by Mahâmahopâdhyâya R. S. Bodas (B. S. S. 6)	1	10	0
amsá, Part I (Cantos i. to vi.), with Mallinath's Commentary and Notes, by Mr S. P. Pandit (B S. S. No. 5)	1	8	0
Part II. (Cantos vii. *to* xiii.), with Mallinath's Commentary and Notes, by Mr. S. P. Pandit (B. S. S. No. 8)	0	12	0
Part III. (Cantos xiv. to xix.), with Mallinath's Commentary and Notes, by Mr. S. P. Pandit (B. S S No. 13)	0	8	0
ingini, Vol I., by Pandit Durgaprasad (B.S S. No 15)	1	8	0
Vol. II., by do. (B.S S.No.51)	1	4	0
Vol III, by Dr. P. Peterson (B. S. S. No 54)	1	2	0
nita. Vol I., by Mr. H. H. Dhruva and Mr. K. P. Travedi (B. S. S. No. 61)	12	0	0
Vol. II., by do. do. (B. S. S. No. 62)	9	0	0
...rapaddhati, Vol. I., by Dr. P. Peterson (B. S. S. No. 37)	3	0	0
...shitavali of Vallabhadeva, by do. (B. S. S. No. 31)	2	8	0
...kaumudi of Laugâkshi Bhâskara, by Mr. M. N. Dvivedi (B. S. No. 32) (*Copyright restored to the Author*).			
...sangraha, with two Commentaries and Notes, by Mr. ...Athalye (B. S S. No. 55)	3	4	0
...ha Dharmaśâstra, by Dr. A. Bühler (B. S. S. No. 23).	0	8	0
...ânkadevacharita, by Dr. G. Bühler (B. S. S. No. 14) (*Copyright restored to the Author*).			
...orvasi, with Notes, by Mr. S. P. Pandit (B. S. S. No. 16).	2	0	0

SANSKRIT PUBLICATIONS NOT INCLUDED IN THE BOMBAY SANSKRIT SERIES.

	Rs.	a.	p.
...sa, the Thesaurus of Sanskrit Words of Amara Sinha, the Commentary of Maheshvara. Edited by Mr. Raghu-a Shastri Talekar, with Index	1	0	0
...veda Samhita, with the Commentary of Sâyanâchârya. ...ed by Mr. S. P. Pandit, M.A. Vols. I., II., III. and IV., ...pat	10	0	0
...tarka (2nd edition), by Pandit Vamanâchârya Zalkikar	5	4	0
...i Râmâyana (Balakanda). Edited with Notes by Dr. ...eterson	0	14	0